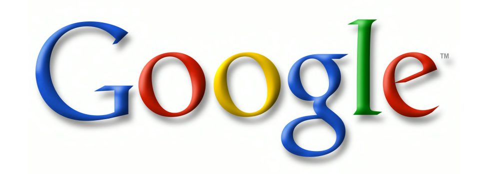
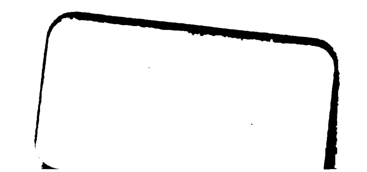

HARVARDIANAE IN NOV ANG
SIGILLVM ACADEMIAE
VE RI TAS
CHRISTO ET ECCLESIAE

DICTIONNAIRE
KURDE-FRANÇAIS

PAR

M. AUGUSTE JABA.

PUBLIÉ

PAR ORDRE DE L'ACADÉMIE IMPÉRIALE DES SCIENCES

par

M. FERDINAND JUSTI.

ST.-PÉTERSBOURG, 1879.

Commissionnaire de l'Académie Impériale des sciences:

à St.-Pétersbourg: MM. Eggers et Cie, J. Issakof et Glasounof;

à Riga: M. N. Kymmel;

à Leipzig: M. Léopold Voss.

Prix: 1 Rbl. 85 Cop. = 6 Mrk. 20 Pf.

Imprimé par ordre de l'Académie Impériale des sciences.
Février 1879. C. Vesselofsky, Secrétaire perpétuel.

Imprimerie de l'Académie Impériale des Sciences.
(Vass.-Ostr., 9e ligne, № 12.)

AVANT-PROPOS.

Le Dictionnaire kurde, dont la publication est redevable à la libéralité de l'Académie Impériale, a été compilé par son Excellence l'ancien Consul de Russie à Erzeroum, M. Auguste Jaba, si avantageusement connu dans le monde savant par son Recueil de Notices et de Récits kourdes servant à la connaissance de la langue, de la littérature et des tribus du Kourdistan, réunis et traduits en français. St-Pétersbourg 1860. Le manuscrit fut présenté à l'Académie Impériale en 1867; plus tard M. Jaba ajouta au Vocabulaire kurde un Dictionnaire français-russe-kurde, plus riche encore. J'ai incorporé dans le Dictionnaire kurde-français les phrases et les mots nouvellement ajoutés dans ce dernier ouvrage. M. Jaba a mis à ma disposition une riche collection de discours kurdes en manuscrit, qui méritent d'être publiés. Je me suis permis d'ajouter au Dictionnaire les mots nouveaux que j'ai trouvés dans ce manuscrit. L'Académie Impériale m'a envoyé des Paradigmes grammaticaux manuscrits, avec des listes d'adverbes, pour en tenir compte dans mon ouvrage. La collection des mots kurdes comme elle paraît ici est à peu près complète; peut-être qu'on pourrait l'enrichir encore par quelques déterminations de l'histoire naturelle. Des mots turcs et arabes sont admis en

grand nombre, ils pourraient être augmentés encore, mais quoique j'en aie trouvé en masse dans les papiers de M. Socin, j'ai cru agir mieux de limiter mes propres additions. Puisque les Kurdes empruntent libéralement des expressions au Turc et à l'Arabe sans guère les changer, l'ouvrage s'élargirait inutilement en les recueillant toutes. Pendant que M. Jaba note à côté de la plupart des mots aussi les phrases, il cite parmi les verbes les principales formes de flexion, comme un coup d'oeil sur l'ouvrage fera voir. Le Père Garzoni a aussi ajouté quelques formes des verbes kurdes, savoir: les trois personnes du singulier qui chez lui sont identiques à celles du pluriel, ensuite la forme du parfait participial qui est identique pour toutes les personnes au singulier et au pluriel, qui ne se distinguent que par le pronom qui les précède. Dans la rédaction que j'ai donnée des divers articles, on trouve allégué le présent, le futur, l'imparfait, le parfait, le parfait participial, le subjonctif, le conjonctif, le participe présent et passé, le gérondif, l'infinitif. M. Jaba a réalisé la transcription des lettres kurdes-arabes par des lettres françaises (ch pour š, allem. sch, kh pour χ, allem. ch, ou pour u et ū etc.), p. ex. پيش pych, предъ, devant. Rien n'y a été changé parceque j'ai aussi laissé l'orthographe originale aux autres collections de mots admis au Dictionnaire. Les différents modes de transcription de ces collections sont pour la plupart accommodés à l'orthographe des langues maternelles des auteurs; la transcription dont se sert le Père Garzoni a été décrite par M. Lerch dans la 2me partie de son ouvrage sur les Kurdes. Très-rarement on peut douter de la prononciation exacte, p. ex. le Père Garzoni écrit telingía, que l'on peut lire تلنگيا ou تلنيا. Une exacte transcription scientifique se trouve dans les mots notés par M. Lerch et M. Socin. Au contraire j'ai redressé très-souvent l'orthographe orientale, chose nécessaire pour reconnaître l'étymologie des mots. J'ai ajouté partout où j'ai

pu la déterminer l'étymologie; M. Jaba n'a que fort rarement reconnu l'origine turque ou arménienne d'un mot, sans jamais nommer la forme originale. Dans ce cas, il est facile à reconnaître ce qui a été dit par M. Jaba ou par moi, parceque l'observation relative est toujours mise devant mes propres additions. M. Jaba a écrit: «طغا tyga, мальчикъ армянинъ, jeune garçon arménien»; j'ai rédigé cet article de la manière suivante: «تغا tyga, jeune garçon arménien; de l'armén. տղայ (mot araméen, voy. Fr. Müller, Sitzungsberichte der Wiener Akad. XLI, 13)». A l'article «پوخين pokhin, pâte, espèce de mets, en arménien pokhint» j'ai ajouté: «comparez پوغين; armén. փոխինդ»; car la manière de transcrire les lettres arméniennes en lettres françaises étant très-vague, il s'agit de savoir quels sont les caractères en question dans l'alphabet arménien; que l'on compare aussi les articles اخپين, امان, انقاريه, ممدله, پونك, صوفى. L'étymologie est reconnue souvent, si l'on réussit de mettre à sa place le tiret qui manque, p. ex. le mot sāwir sera difficile à dériver, le tiret entre ā et w (sā-wir) éclaircit le mot, parcequ'on trouve ces deux mots séparés dans le Dictionnaire. M. Jaba ne donne pas le mot wir dans ses collections, peut-être parcequ'on ne l'emploie que dans les composés, comme sā-wir, čı-wir; le mot كُلّه (membre viril) ne se trouve pas dans le Dictionnaire de M. Jaba; pourtant il est contenu dans le composé sā-kule, que M. Jaba écrit d'une manière fautive ساقوله. On me permettra de citer quelques uns des très-nombreux exemples, où la détermination de l'étymologie dépend de celle de l'orthographe. Comme plusieurs sons arabes se prononcent également en Turc et en Kurde, il s'agit de saisir le son arabe original, ce qui était facile à définir dans les mots usuels, mais souvent l'explication est rendue pénible par une fausse orthographe, qui donne un caractère étrange à l'image du mot gravée par la lecture dans notre mémoire. Dans le manuscrit de M. Jaba

les formes en caractères persans-kurdes des mots sont écrites par ı
Mollah Kurde, qui a confondu quelquefois les lettres qui suivent: 1) ا et
il a écrit عرد, عسمان, عور, طان, ابره, اسر, الف, الاو, اليل, يبز
بره, طعن, اور, اسمان, ارض pour نال, مانه‌کی, ماجون, متعاهد, قوره, اويكين
عصر, علف, علو, عليل, عوز, عوقين, قرعه, متاهل, معجون, معنقى, نعل; 2) ت et
il a écrit طرس, سومت, تارش, توره‌فى, تاوان, تورى, کط pour يس
سماط, طرش, طريفى, طوان, طورى, قت; il a écrit correctement تيرا (loca
de تى), mais faussement طرا pour تيرا (datif du même mot), et plusieu
fois cette dernière forme est citée dans l'article طير (pour تير flèch
il a écrit le mot بيتك une fois بيتيك, une autre fois بطيك; dans le Vocab
laire français-russe-kurde est écrit چاندرينا توفى (ensemencement) à côté
چاندين طوق (ensemer); 3) ك et ق; on trouve بلق, اوكين, فريكين, رطان
كدك, كاراول, كاشا, كوله, كيرو, قيل pour بلك, عوقين, فريقين, قرطان, ق
قراول, قشا, قوله, قريش, كل; dans le Dictionnaire français-kurde on
écrit: كوربان برين (immoler), mais قربان كرين (sacrifier); قالافسك acti
de s'asseoir à la manière des orientaux, mais كالافيسك رونشتين s'accroup
le mot كن (trou) est écrit كن, كون et قون; 4) ز, ذ, ض et ظ; on trou
ازر, امزا, ازبن, زخم, زرباب, زقى, زيز, زيق, زراق, موبزير, ميزر
au lieu de اذر, امضا, ايذن, ضخم, ضرباب, ضوى, ضيز, ضيق, ظراق, ذر
ميظر, نبض; 5) س et ص: صاق, صائل ou صنيل, صمر, صوتال, صور, وند
ساپ, سارك, ساى, سوبه, سعان, مفصر au lieu de ساق, ستل, سمر, سوتال, ر
سوند, صاپ, صارق, صاى, سبح, صحن, مفسر; 6) د, ط et ض: دمان, در
au lieu de ضمان, مسطر; 7) ك et غ: كوبار, كبره, كيژ, كالقاندين, ى
au lieu de غبار, غبرا, غژ, غلقاندين, قنغى; 8) ح et ه: ارزهال, موسانه, ته
حاسين, حزار, حزم, حفت, حفته pour عرضحال, مسطح, مفتح, هاسن, هزار, م
هفت, هفته; on trouve طيرى حژيران à côté de هژيران.

Quand l'étymologie reste obscure, on peut douter de l'orthograp
M. Jaba écrit طاسه, dont je ne connais pas l'origine; j'ai écrit تاسه a

t ordinaire. De plusieurs mots j'ai reconnu trop tard l'origine, p. ex. du
ıt صورلوغ (gourmette), qui est probablement l'arabe سلوك (fil) et qui
ırait être écrit aussi سلوك.

Les mots étrangers sont principalement empruntés par les Kurdes
Persan, au Turc et à l'Arabe; or il y a nombre de mots qui sont
ıux, eu regard à la forme, en Kurde et en Persan; alors il est difficile
lire, si le mot kurde est emprunté ou bien s'il est vraiment kurde;
ınd j'ai trouvé des arguments pour l'origine persane d'un mot usité en
rde, j'ai écrit dans le Dictionnaire: «du pers.»; si le mot dont il s'agit
d'origine Kurde et aussi en cas douteux, j'ai ajouté la forme collaté-
e du Persan en mettant devant celle-ci «p.» (persan). Dans la plupart
mots persans ne sont admis dans le Kurde que par l'entremise du
rc; ceci trouve déjà son explication dans le fait que ceux des Kurdes
ıt il s'agit ne se trouvent pas en contact avec les Persans, et dans un
ınd nombre de cas on peut reconnaître que dans leur langue les mots
ıperses sont prononcés à la façon turque. Même phénomène pour beau-
ıp de mots arabes — la plupart peut-être —, bien qu'ici il soit arrivé
quemment que les mots syro-arabes aient pénétré en Kurde sans autre
ermédiaire. J'ai discuté quelques mots kurdes d'emprunt et montré
ıprès des observations phonétiques la marche de l'emprunt dans le tome
de la Revue de Linguistique p. 89 et suiv. Je me borne ici à citer un
emple d'une forme vraiment kurde à côté d'une forme empruntée au
ırsan par l'entremise du Turc: bāžẹr signifie la ville; la forme bāzār
nifiant marché est la forme persane collatérale qui entra dans le Turc
fut empruntée au Turc par le Kurde; c'est pour cela que j'ai écrit
la fin de l'article bāžẹr (بازير): «p. بازار», mais à la fin de l'article
āzār (بازار): «du pers. بازار».

J'ai aussi çà et là amélioré l'orthographe, p. ex. le mot beïv (amande)

les formes en caractères persans-kurdes des mots sont écrites par un Mollah Kurde, qui a confondu quelquefois les lettres qui suivent: 1) ا et ع; il a écrit عرد, عسمان, عور, طان, ابره, اسر, الف, الاو, الیل, اویز, اوبکین, قوره, متعاهد, ماجون, مانه‌کی, نال pour ارض, اسان, اور, طعن, عبره, عصر, علف, علو, علیل, عوز, عوقین, قرعه, متاهد, معجون, معنقی, نعل; 2) ت et ط; il a écrit طرس, سومت, تارش, توره‌فی, تاوان, توری, کط pour ترس, سماط, طرش, طریفی, طوان, طوری, قت; il a écrit correctement تیرا (locatif de تی), mais faussement طرا pour تیرا (datif du même mot), et plusieurs fois cette dernière forme est citée dans l'article طیر (pour تیر flèche); il a écrit le mot بیتک une fois بیتیک, une autre fois بطیک; dans le Vocabulaire français-russe-kurde est écrit چاندینا توقی (ensemencement) à côté de جاندین طوق (ensemer); 3) ك et ق; on trouve بلق, اوکین, فریکین, کورطان, کدك, کاراول, کاشا, کوله, کیرو, قیل pour بلك, عوقین, فریقین, قرطان, قدق, قراول, قشا, قوله, قریف, کل; dans le Dictionnaire français-kurde on a écrit: کوربان برین (immoler), mais قربان کرین (sacrifier); قالافسك action de s'asseoir à la manière des orientaux, mais کالافیسك رونشتین s'accroupir; le mot کن (trou) est écrit کن, کون et قون; 4) ز, ذ, ض et ظ; on trouve ازر, امزا, ازبن, زخم, زرباب, زقی, زیز, زیق, زراق, موبزیر, میزر, نبز au lieu de اذر, امضا, ایذن, ضخم, ضرباب, ضوی, ضیز, ضیق, ظراق, مبذر, میظر, نبض; 5) س et ص: صاق, صاتل ou صتیل, صمر, صوتال, صور, صوند, ساپ, سارك, سای, سوبه, سحان, مفصر au lieu de ساق, ستل, سمر, سوتال, سور, سوند, صاپ, صارق, صای, سبح, صحن, مفسر; 6) د, ط et ض: دمان, مصدر au lieu de ضمان, مسطر; 7) ڭ et غ: ڭوبار, ڭبره, ڭیژ, ڭالقاندین, کنڭی au lieu de غبار, غبرا, غژ, غلقاندین, قنغی; 8) ح et ه: ارزهال, موساته, مفته, حاسین, هزار, حزم, حفت, حفته pour عرضحال, مسطح, مفتح, هاسن, هزار, هضم, هفت, هفته; on trouve طیری حژیران à côté de هژیر.

Quand l'étymologie reste obscure, on peut douter de l'orthographe. M. Jaba écrit طاسه, dont je ne connais pas l'origine; j'ai écrit تاسه avec

naire. De plusieurs mots j'ai r
صو (gourmette), qui est proba
tre écrit aussi سلوك.

mots étrangers sont principale
n, au Turc et à l'Arabe; or il
u regard à la forme, en Kurde et e
i le mot kurde est emprunté ou bie
i trouvé des arguments pour l'origine p
'ai écrit dans le Dictionnaire: «du pers.»; si
gine Kurde et aussi en cas douteux, j'ai ajouté la
Persan en mettant devant celle-ci «p.» (persan). Dans la pl
persans ne sont admis dans le Kurde que par l'entremise du
ci trouve déjà son explication dans le fait que ceux des Kurdes
agit ne se trouvent pas en contact avec les Persans, et dans un
mbre de cas on peut reconnaître que dans leur langue les mots
sont prononcés à la façon turque. Même phénomène pour beau-
nots arabes — la plupart peut-être —, bien qu'ici il soit arrivé
ent que les mots syro-arabes aient pénétré en Kurde sans autre
ire. J'ai discuté quelques mots kurdes d'emprunt et montré
s observations phonétiques la marche de l'emprunt dans le tome
Revue de Linguistique p. 89 et suiv. Je me borne ici à citer un
'une forme vraiment kurde à côté d'une forme empruntée au
r l'entremise du Turc: bāžẹ̄r signifie la ville; la forme bāzār
narché est la forme persane collatérale qui entra dans le Turc
pruntée au Turc par le Kurde; c'est pour cela que j'ai écrit
e l'article bāžẹ̄r (باژير): «p. بازار», mais à la fin de l'article
با): «du pers. بازار».

ussi çà et là amélioré l'orthographe, p. ex. le mot beïv (amande)

ères persans

qui suiv

الاو ,الف ,

pour ارض, اسمان ,ور

متاحد, معجون, معنقى, ـعل

توره‌فی, تاوان, توری, ـكط

قنـ; il a écrit correctement

تیرا (datif du même mot),

dans l'article طیر (pour

ne autre fois بطیك; dans

چاندینا تو (ensemencement

n trouve بلق, اوکین, ریکین

pour بلك, عوقین, فریقین, ن

ans le Dictionnaire français-k

mais قربان کرین (sacrifier); سك

s orientaux, mais کالافیسك رونشتین ء

t کن, کون et قون; 4) ز, ذ, ض et ظ;

زخم, زرباب, زقی, زین, زیق, زراق, موبزیر,

, امضا, ایذن, ضخم, ضرباب, ضوی, ضیز, ضیق, ـ

نبـ; 5) س et ص: صاق, صاتل ou صتیل, صمر, صوتال,

سار, سای, سوبه, سحان, مفصر au lieu de ساق, ستل, سمر,

صاپ, صارق, صای, سبح, صحن, مفسر; 6) د, ط et ض: ت

lieu de ضمان, مسطر; 7) ڭ et غ: گوبار, گبره, گیز, ـین

au lieu de غبار, غبرا, غز, غلقاندین, قنغی; 8) ح et ه: ارزهال, ه

حاسین, حزار; حزم, حفت, حفته pour عرضحال, مسطح, مفتح, هاسن

هفت, هفته; on trouve حژیران طیری à côté de هژیر.

Quand l'étymologie reste obscure, on peut douter de l'

M. Jaba écrit طاسه, dont je ne connais pas l'origine; j'ai éc

le t ordinaire. De plusieurs mots j'ai reconnu trop tard l'origine, p. ex. du mot صورلوغ (gourmette), qui est probablement l'arabe سلوك (fil) et qui devrait être écrit aussi سلوك.

Les mots étrangers sont principalement empruntés par les Kurdes au Persan, au Turc et à l'Arabe; or il y a nombre de mots qui sont égaux, eu regard à la forme, en Kurde et en Persan; alors il est difficile à dire, si le mot kurde est emprunté ou bien s'il est vraiment kurde; quand j'ai trouvé des arguments pour l'origine persane d'un mot usité en Kurde, j'ai écrit dans le Dictionnaire: «du pers.»; si le mot dont il s'agit est d'origine Kurde et aussi en cas douteux, j'ai ajouté la forme collatérale du Persan en mettant devant celle-ci «p.» (persan). Dans la plupart les mots persans ne sont admis dans le Kurde que par l'entremise du Turc; ceci trouve déjà son explication dans le fait que ceux des Kurdes dont il s'agit ne se trouvent pas en contact avec les Persans, et dans un grand nombre de cas on peut reconnaître que dans leur langue les mots néoperses sont prononcés à la façon turque. Même phénomène pour beaucoup de mots arabes — la plupart peut-être —, bien qu'ici il soit arrivé fréquemment que les mots syro-arabes aient pénétré en Kurde sans autre intermédiaire. J'ai discuté quelques mots kurdes d'emprunt et montré d'après des observations phonétiques la marche de l'emprunt dans le tome 6me de la Revue de Linguistique p. 89 et suiv. Je me borne ici à citer un exemple d'une forme vraiment kurde à côté d'une forme empruntée au Persan par l'entremise du Turc: bāžẹ̄r signifie la ville; la forme bāzār signifiant marché est la forme persane collatérale qui entra dans le Turc et fut empruntée au Turc par le Kurde; c'est pour cela que j'ai écrit à la fin de l'article bāžẹ̄r (بازير): «p. بازار», mais à la fin de l'article bāzār (بازار): «du pers. بازار».

J'ai aussi çà et là amélioré l'orthographe, p. ex. le mot beïv (amande)

pas écrit comme M. Jaba بعو, mais بأو, parceque le d qui est conservé dans le mot persan بادام ne se transforme pas en ع, lettre étrangère en persan, mais s'affaiblit en h et enfin amène en disparaissant un hiatus. J'ai écrit شمع (bougie) pour شيما, مركب (encre) pour موره‌كب, ريس (tête) pour رايس; le mot انى (front) est prononcé ani et eni; M. Jaba écrit عنى pour ani, انى pour eni; le persan كمان (arc) se trouve écrit tantôt كفان (arc), tantôt كيوان (archet des cardeurs); le mot kurde liva (laine) est écrit لوا et ليفا, mearis (cornard) est écrit ماريز et معارز pour معرص. Quelquefois un mot se trouve en plusieurs endroits du Dictionnaire grâce à l'orthographe indéterminée, p. ex. هژران et هيژران. M. Jaba donne قه جنوكه (il est ombrageux, soupçonneux) à côté de قه جنقين (s'épouvanter, s'alarmer); mais évidemment les deux mots ont pour base une seule racine. Au contraire, M. Jaba écrit souvent une voyelle brève pour une longue, p. ex. dans قر (une fois كير) pour قير. J'ai fréquemment abandonné la coutume de M. Jaba de désigner les voyelles, selon la manière turque, par les matres lectionis, pour préciser distinctement la quantité d'une syllabe; j'ai écrit مجور pour موجيوير de M. Jaba; toutefois j'ai agi avec quelque réserve, puisqu'il y a des cas où le Kurde oppose une voyelle vraiment longue à une voyelle persane brève, p. ex. dans كيم, p. كم; gārēčik (jointure, chez Rhea) p. كرچچه; la voyelle après le g n'existait pas dans le Paléo-iranien. L'affixe de l'infinitif in est le plus souvent bref, pourtant dans certains cas il est long, c'est-à-dire où il se joint à un thème terminé par une voyelle. Ici j'ai conservé la manière d'écrire de M. Jaba, et je ne manque pas de faire remarquer à mes lecteurs que la soi-disante scriptio plena ne désigne aucunement toujours une voyelle vraiment longue. Le lettré kurde écrit très-souvent dans le manuscrit du dictionnaire ه pour la voyelle e au milieu d'un mot, orthographe inexacte qui se rencontre parfois chez les indigènes mêmes; il écrit دسته خوان destekhan, p. دست

خوان; la voyelle e est insérée pour radoucir le groupe stχ; دسته دار destedar (bâton) pour dest-dār (littér. bois de la main, qu'on porte à la main); دسته شور deste-šūr (armes blanches) pour dest-šūr (littér. la main à l'épée); دسته گرتی destegirti (fiancé) à côté de la forme plus exacte destgirti (voy. s. v. دست); شیره سوار šīresuvār (santon) pour šīr-suvār (monté à lion); شیره مر šīremir (brave) p. شیر مرد (homme comme un lion); کوره مار kōremār (orvet) pour kōr-mār (littér. couleuvre aveugle).

Très-souvent j'ai divisé un seul article du Dictionnaire en deux articles, savoir quand M. Jaba a donné plusieurs significations à un mot, qui appartiennent à de différents mots coincidés grâce aux lois phonétiques dans le cours du temps. Ainsi M. Jaba donne au mot رو les deux significations de visage et de joue; j'ai cité ce رو deux fois, parcequ'il correspond au premier cas avec le persan رو, dans l'autre avec le persan رخ; le mot رو دیتین rū-dītin (un air hypocrite) est placé par M. Jaba sous رو (visage), tandisqu'il contient non رو (visage), mais رو (en bas, pers. فرو); et sous روبون M. Jaba réunit les deux significations de tomber et d'être endossé; la première appartient à رو (en bas, p. فرو), la séconde à رو (visage, p. رو). De la même manière il réunit dans un seul article les deux verbes دروون (moissonner) et دروون (coudre); au mot mōlé il donne les deux significations de «truelle» et de «plâtre»; dans le premier sens le mot est identique au pers. ماله (de la racine mard), dans le dernier au lithuanien mólis (argile) russe мѣлъ (de la même racine).

Souvent le Kurde prend un adjectif arabe pour un substantif et vice versa un substantif arabe pour un adjectif; voyez, pour ce changemen dans la langue persane, la Grammaire persane de M. Vullers, p. 77. J'a trouvé cette confusion non-seulement chez le Père Garzoni, mais aussi dans les manuscrits de M. Jaba, et je n'y ai rien changé, quoique je sois convaincu que nous sommes en présence d'une erreur ou d'une inexactitude.

Ainsi تحمل كرين tehamul kirin signifie «se contenir», littér. faire patience (ar. تَحَمُّل), mais la signification de «content», que M. Jaba donne aussi au mot tehamul, ne peut pas être exacte, car elle appartient au mot مُتَحَمِّل, qui a perdu peut-être le préfixe participial, après quoi cette forme s'est mêlée avec تَجَمُّل. Le Père Garzoni donne au mot تمجيل la signification de chant d'église, M. Jaba celle de glorieux, ce qui serait plutôt مجيل. Le mot به حاصلات be-hasilat est traduit par «abondance de produits» et par «fertile». On aurait mieux dit: «ayant abondance de produits». L'orthographe semble être fausse, car on écrirait mieux به حصيلت. Le mot حسود hasud (p. 142^b l. 14 est imprimé housoud) signifie, selon M. Jaba, «envie», selon le Père Garzoni (qui écrit ahhsúd, c'est-à-dire ḥasūd) «envieux». M. Lerch écrit ḥasíd; en arabe حَسَد est envie, حَسُود ou حاسد envieux. Peut-être hasud est la prononciation turque pour l'ar. حَسْد, comme on dit vaquf pour l'ar. وَقْف. De même حوجه signifie «besoin», ar. حوجه, mais le Père Garzoni donne à la phrase augé bum la signification «j'ai besoin», ce qui serait plutôt محتاج. Le Père Garzoni donne au mot sahhr les deux sens de «magie» et de «magicien»; M. Jaba donne plus exactement sihir pour «magie» et sahir pour «magicien». Plusieurs fois le verbe kirin (faire) se trouve joint à un terme exprimant l'agent, p. ex. ahhkem (prononcez ḥakem) kem, je gouverne, à côté de ahhkem «puissance», chez M. Jaba hakim gouverneur d'une province; la signification de «puissance» doit être prise comme dans la phrase «le gouvernement a ordonné» pour dire «le roi, le prince a ordonné»; ahhkem kem serait donc littéralement: «je fais le gouverneur», en allemand: «ich mache (spiele) den Herrscher» (comp. le védique ईशानकृत्). Ainsi on dit qāšmer kem je fais des farces, littér. je fais le bouffon; χāin kem je trahis, littér. je fais le traître; مكر mekir signifie, selon M. Jaba, ruse et fourbe; en arabe مَكْر est ruse, ماكر fourbe; مولود mevloud serait «naissance», en

arabe مولود est «né», mais pour «naissance» ou «lieu de naissance» on dit مولد; dans la langue vulgaire مولود signifie aussi l'anniversaire de la naissance, signification que nous trouvons chez le Père Garzoni. Voyez aussi l'article مدارا. On trouve aussi le terme abstrait employé pour une personne: înet eunuque, ar. عُنَّة impotence; širet malice, fraude (Jaba), šerret querelleur, acariâtre (Garzoni); rāhet repos (Jaba), tranquille (Rhea). Cet usage se trouve quelquefois dans la langue turque, et on est porté à croire que le Kurde l'a calqué d'après le Turc. Au contraire, l'adjectif rehīm signifie, selon Rhea, «compatissant», mais selon M. Jaba, «compassion»; cela ne peut pas être une erreur de ce savant, car on dit aussi be rehīm «par charité» et rehīm kirin «faire la charité»; en arabe «compatissant» est رحيم, mais «compassion» est رحمة, qui se trouve aussi en Kurde. Si le mot dont il s'agit est d'origine kurde, la chose est plus étrange; ainsi diyār doit être un adjectif; dans le Persan le mot ديدار signifie aussi quelquefois «apparent, visible», mais en ce cas il semble abrégé de پديدار; du-del est chez le Père Garzoni «hypocrite» et «hypocrisie»; cette dernière signification conviendrait à une forme dudeli; čāpykdest signifie, selon M. Jaba, «dextérité de la main»; la forme exacte serait čāpykdesti, car čāpyk-dest est «habile, adroit».

Quelquefois la traduction d'une phrase est inexacte, p. ex. فرصت ژدست چوین est traduit par M. Jaba par «laisser échapper l'occasion»; on écrirait mieux فرصت ژدست دچه furset ži dest di-če «l'occasion s'échappe de la main»; هستك ژ جه دركتين hestik ži jih der-ketin est traduit par «déboîter, disloquer un os»; on écrirait mieux هستك ژ جه دركت un os s'est disloqué; M. Jaba donne à هلاتين (s'élever, paraître) la signification de «fermenter une pâte», tandisqu'il serait plus juste de dire «lever, en parlant d'une pâte, la pâte lève».

Beaucoup de mots ne sont pas expliqués étymologiquement; il y en a

en effet plusieurs qui sont visiblement iraniennes, et la difficulté de trouver pour eux une racine iranienne ou indo-européenne n'aurait pas été grande, mais bien de la peine perdue, puisque l'exacte étymologie ne cesse pas d'être douteuse, tant qu'elle se rapporte seulement à l'avis personnel, et que des formes collatérales ou d'autres points de liaison n'ont pas été trouvés. Le Kurde a quelquefois emprunté une forme qui n'est pas contenue dans nos dictionnaires; p. ex. le mot šuretan (rigole, gouttière) est composé de deux mots arméniens, mais la composition elle-même ne paraît pas dans les livres qui ont été à ma disposition. Ensuite j'ai laissé beaucoup de mots sans explication qui trahissent une origine arabe dont je ne connais pas la forme primitive; un connaisseur de l'Arabe vulgaire reconnaîtra facilement diverses étymologies; de pareilles instructions s'ajouteront aisément par le lecteur savant du Dictionnaire. Quand à cet égard mon travail reste imparfait, il faut réfléchir que pour constater l'étymologie j'ai dû chercher dans les langues iraniennes, turque, arabe, souvent aussi dans le Syrien, Arménien, Géorgien, les idiomes du Daghestan etc.; en un seul cas j'ai trouvé aussi un mot bohémien (قربين).

Les mots et les formes avec lesquels j'ai élargi la collection de M. Jaba sont tirés de ces livres que M. Lerch a examinés dans ses excellentes et importantes Recherches sur les Kurdes. Ce qui a paru après le livre de M. Lerch et a été employé par moi se trouve et dans la préface de la Grammaire kurde qui sera publiée après le Dictionnaire, et dans la liste d'abréviations qui suit.

Abréviations.

* est mis devant les mots qui manquent dans les manuscrits de M. Jaba.
abchas. signifie la langue abchase.
ad. — la langue turque d'Aderbeidjan.

afgh. signifie la langue afghane ou le Pachtou (d'après les ouvrages de M. Dorn et M. Trumpp).

anc. pers. — la langue persane ancienne des inscriptions cunéiformes.

anc. prusse — la langue des anciens Prussiens (dialecte letton).

angl. — la langue anglaise.

anglosax. — la langue anglo-saxonne.

ar. — la langue arabe.

arm. — la langue arménienne.

avar. — la langue avare (étudiée par M. Schiefner).

B. — l'ouvrage de M. Berešine, Recherches sur les dialectes persans. Casan 1853.

bactr. — la langue bactrienne ou avestique.

bal. — la langue baloutchi (étudiée par Leech (Lassen) et M. Pierce).

Berggren — l'ouvrage de Berggren, Guide français-arabe vulgaire. Upsal 1844. 4°.

bilb. — la langue des Kurdes Bilbās qui sont une branche des Kurdes Mikris (dans les environs de Soudj Bulāq).

Bl. — la petite collection des mots dujikis (dialecte très-étroitement parent au zaza) publiée par M. Blau dans la Zeitschrift der Morgenländischen Gesellschaft, XVI, 627.

Br. — la petite collection des mots kurdes publiée par M. Brugsch dans son livre Reise der preussischen Gesandtschaft nach Persien. Leipzig 1863. II, 497.

bret. — la langue bas-bretonne.

Ch. — Chodzko, Études philologiques sur la langue kurde (dialecte de Soleimanié) dans le Journal asiatique Vme série, t. 9, p. 297.

Chodzko, Spec. — Chodzko, Specimens of the popular poetry of Persia. London 1842.

cig. — la langue bohémienne (cigaine).

cymr. — la langue cymrique ou galloise.

Diefenbach — Vergleichendes Wörterbuch der gothischen Sprache von Dr. L. Diefenbach. Frankfurt, 1851.

Dorn — Beiträge zur Kenntniss der iranischen Sprachen, herausgegeben von B. Dorn und Mirsa Muhammed Schafy. St-Petersburg 1860—1866 (contenant des textes mazenderanis).

Dozy signifie Dozy, Dictionnaire détaillé des noms des vêtements chez les Arabes. Amsterdam 1845.

Fick — Fick, Vergleichendes Wörterbuch der indogermanischen Sprachen. Göttingen 1871.

G. — Garzoni, Grammatica e vocabolario della lingua kurda. Roma 1787.

gael. — la langue gaëlique (irlandais et erse).

géorg. — la langue géorgienne (d'après l'ouvrage de Tchoubinof).

gil. — la langue du Guilan ou le Guileki.

hedr. — le dialecte kurde de Hedrouse (un texte se trouve dans l'ouvrage de M. Lerch).

holl. — la langue hollandaise.

ir. — la langue irlandaise.

isl. — la langue islandaise ou le scandinave ancien.

kasik. — la langue kasikumique (étudiée par M. Schiefner).

Kl. — les publications de Klaproth sur la langue kurde dans les Mines de l'Orient. Vienne. T. IV.

k. or. — le kurde oriental ou la langue des Kurdes établis par ordre de Nadir-schah dans le Khorasan; ce dialecte a été étudié par M. Beresine.

kurin. — la langue kurinienne (étudiée par M. Schiefner).

kurm. — la langue kurmandji ou le dialecte kurde principal.

k. r. — la langue des Kurdes Richvends habitant la contrée entre Rudbar-i Qazwin et Álemut; on trouve quelques notices sur ce dialecte dans les Études de M. Chodzko.

L. — Lerch, Forschungen über die Kurden und die iranischen Chaldäer. Petersburg 1858, et divers articles de ce savant dans le Bulletin de l'Académie Impériale. Les phrases kurdes en lettres orientales sans transcription sont prises de la traduction d'un passage du Gulistan contenue dans l'ouvrage de M. Lerch.

Lagarde — Beiträge zur baktrischen Lexikographie von Paul de Lagarde. Leipzig 1868.

Lane — Lane, Edw. W., Sitten und Gebräuche der heutigen Egypter, übersetzt von Dr. J. Th. Zenker. Leipzig 1852.

lett. — la langue lettonne.

lit. signifie la langue lithuanienne.

L. образцы шр. — l'oraison dominicale en langue kurde contribuée par M. Lerch à l'ouvrage Образцы шрифтовъ типографіи и словолитни Императорской Академіи Наукъ. Санктпетербургъ 1870. 4°.

lor. — le dialecte des Loris ou Louris, étudié par Cl. J. Rich.

M. — le petit glossaire kurde publié par M. Fréderic Müller dans le Journal Orient et Occident, par M. Benfey III, p. 104.

maz. — la langue du Mazenderan.

Nemnich — Ph. A. Nemnich, Allgemeines Polyglotten-Lexicon der Naturgeschichte. Hamburg 1793. 2 voll. 4°.

N. T. — le Nouveau Testament en langue kurde imprimé à Constantinople 1857.

oss. — la langue ossète (d'après les ouvrages de Sjögren et de M. Schiefner).

p. — la langue persane actuelle.

P. — les mots kurdes contribués par Güldenstädt à l'ouvrage publié par Pallas: Linguarum totius orbis Vocabularia comparativa, Augustissimae (Catharinae Imperatricis) cura collecta. Petropoli 1786. 2 voll. 4°.

paléosl. — la langue paléoslave ou slave ecclésiastique.

Pavet de Courteille — le Dictionnaire turk-oriental par M. Pavet de Courteille. Paris 1870.

pehl. — la langue pehlevie.

Pierce — A Description of the Mekranee-Beloochee Dialect. By Mr. E. Pierce, dans le Journal of the Bombay Branch of the R. Asiat. Society. Bombay 1875, p. 1.

Pott — plusieurs articles sur la langue kurde publiés par M. Pott dans la Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes. III. IV. VII.

Pott, Et. F. — les Etymologischen Forschungen du même savant. 2me édition. 10 voll. Detmold 1859—1876.

R. — Cl. J. Rich, Narrative of a Residence in Koordistan, ed. by his widow. 2 voll. London 1836.

Rh. — Brief grammar and vocabulary of the Kurdish language of the Hakari district. By the late Rev. Samuel A. Rhea, dans le Journal of the American Oriental Society. X, 1872, p. 118.

S. signifie les riches collections de récits et de ballades kurdes rassemblées par MM. Socin et Prym pendant leur séjour en Assyrie; M. Socin a eu la complaisance de me confier son manuscrit pour en faire usage en complétant le Dictionnaire.

Sanjana — a Grammar of the Pahlvi language by Peshotun Dustoor Behramjee Sunjana. Bombay 1871 (en Gouzarati).

scr. ou sanscr. — la langue sanscrite.

Sd. — Reise nach Mosul und durch Kurdistan nach Urumia, von C. Sandreczki. Stuttgart 1857. 3 voll.

Sohrabji — le Glossaire des mots pehlevis publié par Beramji Destur Sohrabji Mehrjiran. Bombay 1869 (lithogr.).

syr. — la langue syrienne.

t. — la langue turque ou ottomane.

tal. — la langue parlée dans la province de Talych.

tat. — la langue tati, parlée dans le voisinage de Derbent.

tchetch. — la langue tchetchentze (étudiée par M. Schiefner).

Trumpp — Grammar of the Paṣ̌to language by Dr. E. Trumpp. London 1873.

ud. — la langue udienne (étudiée par M. Schiefner).

Vullers — J. A. Vullers, Grammatica linguae persicae. Gissae 1870.

En terminant cette préface, je me fais un plaisir de remercier Son Excellence M. Bernhard Dorn de l'intérêt qu'il a pris dans l'édition du Dictionnaire en général, et en me communiquant ses savantes notes critiques.

Durant l'impression de l'ouvrage j'ai trouvé de nombreuses additions et corrections qu'il n'a plus été possible de faire entrer dans le texte même; le lecteur veuille excuser que je les ai publiées dans la liste des fautes d'impression qui suit.

Page.	Ligne.	
3^a	26	ajoutez شوراخ.
4^a	27	le mot اداره semble être dérivé de la même racine que مدار (ar. دار).
4^b	30	ǟrǰ est le turc oriental ارجه pin qui croît sur les montagnes, voy. Pavet de Courteille s. v. et le journal allemand «Globus» 1877. XXXI p. 30^b.

Page.	Ligne.	
5^a	23	le verbe ارشاندین provient à ce qu'il semble de l'ar. عرش; voy. le récit arabe publié par Wetzstein dans le Journal de la Soc. asiat. allemande XXII, p. 80, l. 8.
9^b	8	ajoutez پاش استو.
11^b	11	lisez peyén'e.
14^a	3	ajoutez لقرا.
19^a	17	ajoutez بلالوك.
22^a	7	effacez: voy. هنده.
24^a	35	effacez لقرا.
41^b	9	effacez les mots: s-ber..... G.
46^b	9	lisez: coteaux.
47^a	11	ajoutez: voy. بیروق.
49^a	23	ajoutez: t. or. بز (Pavet de Courteille p. 158).
85^b	27	lisez پیاوت.
107^a	4	ajoutez: comp. چو.
108^a	10	ajoutez: voy. طریقی.
111^a	4	l'étymologie proposée est douteuse; peut-être l'ar. vulgaire ماش (rien) entre en considération.
112^a	23	ajoutez: ծոթրին (thym).
118^a	32	ajoutez après جمع: (assemblée) et جماع (coït).
123^a	31	ajoutez: du pers. چپراس, qui signifie dans l'Hindostani la marque de laiton que portent les gens de robe.
128^a	4	lisez ծիրա.
145^b	6	lisez منطل.
146^a	7	ajoutez: de l'ar. حور.
190^a	8	le nom ar. est ذِمَّه; mais l'identification proposée est problématique (note de M. Dorn).
219^a	31	lisez mégarde.
233^a	19	la phrase ساعی کرین répond au pers. سعی کردن (note de M. Dorn).
234^a	28	mettez entre سبت et سبر l'article qui suit: sber bezium, il folâtre, il parle en délire, G.; syr. ܗܕܝܐ.
239^b	17	ajoutez: sarat kirin, cribler, Rh.

Page.	Ligne.	
242^b	27	effacez l'article سقا كرين (il faut écrire صقا).
255^b	1	dans le dialecte de Semnan on trouve le mot šet pour «lait» (Schindler, Journal de la Soc. asiat. allem. XXXII, 536), ce qui rend douteuse l'origine turque.
263^b	15	lisez chour-akh.
269^b	35	lisez صفا.
270^a	2	lisez ar. صَفّار, p. صُفّار.
271^b	4	le mot صورلوك semble être l'ar. سلوك (fil) et devrait être placé sur la p. 244^b.
274^a	27	lisez اب طباخ.
275^a	1	peut-être il faut lire تخيل pour طحل (voy. ce mot employé à la p. 85^a, l. 11); en arabe, مستخيل signifie courbé, voy. Lane, Dictionary I, 2, 678^a.
280^a	27	lisez عبا (Dorn).
282^a	35	lisez عُقاب (Dorn).
283^a	10	lisez علبه (Dorn).
283^b	16	ajoutez devant علما: plur.
387^a	4	le mot ǵhaláǵ semble être arabe et identique à gheladj (كَلاج).
—	19	le mot غلط (tournoiement) doit être lu γalṭ (la vocalisation γalaṭ est donc fausse) et dérivé du persan; le mot غلط (faute) doit être lu γaleṭ ou γalaṭ et dérivé de l'arabe.
304^b	28	effacez le mot du.
306^a	2	ajoutez: comp. قفضى.
311^a	21	on pourrait penser, pour le mot قشا, au persan كاشه, mais les voyelles ne sont pas en accord.
315^b	27	ajoutez: voy. كميان.
327^a	13	ajoutez: voy. كل.
396^a	3	mourouz semble être le pers. murγus, nom d'une chèvre dont le poil donne des châles excellents.

Ferdinand Justi.

Marbourg, le 16me décembre 1878.

ا

*ا a, prépos., vers, à, ehr ki ce-kiria a ma zerer, chacun qui m'a fait du mal; dainum a kuár, je décharge, littér. je mets bas; em a kuár, je descends, littér. je viens à bas; at a dunie, il naquit, littér. il vint au monde; na et a ghot, indicible; ciúm a tálba, je vais chercher; verer kem a tálba, 'deenérum a tálba, je fais venir; ciúm a salál, je monte, littér. je vais à l'escalier; dem a ceker, je fais faire; del aia a ghana, impudique; kes pe ná vastit a flán (on dit aussi kes ber flán na vastit) insupérable, littér. personne ne se tient ferme sur ses pieds contre tel ou tel, G.; bactr. ā, p. آ, comp: اكويه (s. v. كو) آنكه, اهوه.

آ voy. اهان.

آبا aba, les pères; ژ آبا و اجدادى ملك ماى ji aba ve edjdadi moulk mái, biens laissés des pères; plur. ar. de اب.

*ابابيل ababil, hirondelle des murailles, G.; ar. ابابيل, t. ابابيل قوشى (outarde).

ابانوس abanos, ébène; ebanús G., abanós L., avanus Rh.; p. t. ابنوس (du grec ἔβενος).

ابتدا ibtida, commencement; ژ ابتدا ji ibtida, d'abord; ar. ابتدا.

آبدار ab-dar 1) succulent; 2) brillant; شورى به آبدار chouri be abdar, le brillant d'un sabre; du pers. آبدار; comp. اق ديرى.

*ابدال abdāl, pauvre, Rh.; ar. ابدال, (moine).

ابدن abedan, à jamais; ar. ابدا.

ابدى ebedi, éternel, Dieu éternel; ar. ابدى.

ابديتى abediieti, éternité; h'ata ebdiyeti (ar. حتى ابديّة) à jamais, L. образцы пр.

ابرا ibra, quittance, ar. ابرا.

ابرانامه ibra-namé, quittance; du pers. ابرانامه.

ابرشيم ebrichim, soie; avérmís G., havermįš L., k. or. ڭاورمش (le g semble remplacer le h, comme dans le Russe); p. ابرشيم, comp. ارموش, هفرموش.

ابرو abrou, sourcil; forme persane de برو.

*آبرو ab-rou, vélin; honneur Ch.; du pers. آب رو.

ابرى abri, fichu en soie que portent les femmes; p. ابرى (bigarré).

ابليس iblis, satan; ar. ابليس (du grec διάβολος).

*ابو abu, père, abu jahíl, nom d'un ad-

versaire du prophète, L. ar. ابو جهل; abúna mazen, patriarche des Chrétiens, littér. notre grand père, G., syr. ܐܒܘܢ; comp. آبا.

ابور abour, abir, honneur; به ابور be abour, honorable; me abőr kir, j'arrangeai S.; comp. بی ابور.

ابه voy. با.

آبی voy. مرغ آبی.

اپتر; افتر apter, abter, after, fou, aliéné; ar. ابتر.

اپری epyri, pour la plupart; epúr, le plus L.; superlat. de پر.

*آتاق atáf, soleil G. B.; хатабъ P., hetaoo R., hetavek Ch., adéf L., bilb. hatava; p. آفتاب; comp. تاق, هوراتاو.

اتباع etba, postérité, famille, suite, gens de la maison; ar. اتباع.

اتشبازی atech-bazi, feu d'artifice; du pers. آتشبازی.

اتشکش atech-kech, pelle; du pers. آتشکش.

اتفاق ittifaq, accord; اتفاقا به دزی ittifaq-a be dizi, accord secret; ar. اتّفاق, comp. تفاق.

اتك etek, basque, pan d'une robe; اتکی چیان etegh-i tchiian, le pied d'une montagne; t. اتك.

اتکلك eteklik, jupe, robe de femme; t. اتکلك (la partie de devant d'une robe).

*اتمجه atmejé, autour, L.; t. اتمجه.

آتن voy. هاتن.

آتون ētūn, bassin à chaux, en fig. bataille sanglante, syr ātūno, S., aram. אתון.

اتیا voy. هتیا.

اتیب etib, peine, punition; syr. ܐܬܝܒ, comp. توبه.

اتیره voy. هتیره.

اثار asar, effet; ar. آثار (plur. de اثر).

اثبات voy. ثابت.

اثر eser, marque, signe; ar. اثر.

اجابت کرین idjabet kirin, accepter par nécessité; t. اجابت اتمك.

اجاروکی adjarouki, teint pâle; comp. اژاروقی.

*اجاك ajāg, tourbillon de poussière, S.; ar. اجاك.

اجداد voy. جد.

اجرا کرین idjra kirin, rendre justice; خدی حقی اجرا بکتبن khoudi haqi idjra be-ketin puisse Dieu me rendre justice; t. حقی اجرا اتمك.

اجرت oudjret, récompense; اجرت داین oudjret dàin, récompenser; اجرتا گمی oudjret-a ghemi, nolis; ağréta G.; infáz u eǰer L. образцы шр. ar. اجرة, اجر; comp. هجرت.

اجره دار oudjre-dar, mercenaire; du pers. اجرت دار.

اجزا edjza, matériaux, drogues; دکانا اجزای doukan-a edjzaï, pharmacie; اجزا فروش edjza-ferouch, pharmacien; ar. اجزا.

اجزاجی edjzadji, apothicaire.

اجل edjel, dernier moment, heure de la mort; ar. اجل.

اجنی edjeni, esprit follet.

آجور adjour, brique, tuile; اجورا شوتاندی adjour-a cheoŭtandi, brique cuite; ar. اجور (du pers. آگور).

*اچاران ečárān, čarán, le quatrième,

L. chārē Rh., tchoarmoun Ch., zaza čeherín; p. چارم, چهارم.

اچوق atchouq, apert, éveillé (mot turc); t. اچوق.

* احتلام ahhtlám, pollution; ahhtlám kem je me pollue, G.; ar. احتلام.

احتیاط کرین ihtiyat kirin, prendre garde; t. احتیاط اتمك.

* احرام کرین ahhrám kem, j'excommunie; partic. passé ahhrám kiria ou mahhrúm G.; t. احرام اتمك, ar. محروم.

احسان ehsan bonté, générosité; احسان دکن ehsan di-kin, faites moi la grâce; li ehsan kir, il lui fit la grâce; t. احسان اتمك.

* احفاد ahhfád, bretelles, G.; ar. احفاد (plur. de حافد, les compagnons).

* احمق ahhmák, sot, stupide, lourdaud, G. B.; ar. احمق.

احمقی ehmaqi, bêtise; ahhmakía G.

* احیل ahhiál, fourbe, G.; ar. احیل.

اخ akh, ah! p. اخ.

اخ àkh, terre noire; دنیقا اخ و بر dinıw-a àkh ou ber, terre parsemée de pierres; āχ poussière, S. terre Rh.; áχ-ē bārūd salpêtre, S.; ar. اخّ.

اخافتین akhaftin, empirer, causer de l'inflammation.

اخافتین akhaftin, s'entretenir, informer, rapporter; bahhkavum, je parle, parf. part. ahhkaft; bu q̈o bahhkovum, je murmure, G.; ar. حكا.

* اخافتنی ahhkáftina, conversation, G.; akhăftinī Rh.; ahhkáftina bein ehr du, dialogue, G.

* اخبا کرین akhiba kirin, ensevelir, Rh.; t. اخفا اتمك.

اخپین akhpin, fumier, ordures; اخپین داین akhpin dàin, fumer, engraisser un champ avec du fumier; de l'arm. աղբ.

اخترمه akhtarma, butin, proie en chevaux; t. اقترمه.

اخته ekhté, cheval hongre; jakta G.; akhtakhānē, écurie, Rh.; du pers. اخته خانه.

اختیار ikhtiiar, volonté; به اختیار be ikhtiiar, volontairement; ar. اختیار.

* اختیار zaza ehʿtiár, vieillard, t. اختیار.

* اخر akr, aχir, finalement G. B.; ar. آخر.

اخرت voy. کور (fils).

اخری akhiri, terme, fin, la vie éternelle; اخری خبری akhiri khaberi, bref, en un mot; اخری بوین چیه akhiri bouin tchiié, en somme, qu'en sera-t-il? اخری نفس akhiri nefes, dernier soupir; اخری نفس داین akhiri nefes dàin, rendre le dernier soupir.

اخستن voy. ایخستن.

اخش voy. شراخش.

اخلاطی اربع ekhlat-i arba, les quatres humeurs (sang, bile, pituite, mélancolie); ar. اخلاط اربعه.

اخلاق ekhlaq, caractère; اخلاقا حسنه ekhlaq-a hesené, caractère doux; اخلاقی پاك ekhlaq-i pak, âme pure; اخلاقی وی پاکه ekhlaq-i vi pak-é, il a un caractère intègre; ar. اخلاق (plur. de خلق).

اخلامور ekhlamour, tilleul; اخلامور چچکی ekhlamour tchitcheghi, fleurs de tilleul, t. اولامور, اوغلامور.

اخلوه akhlivé, les premiers jours du printemps; comp. géorg. ახლობა (nouveauté) de ახლო (proche de).

اخور. akhour, écurie; اخوری هسپان akhour-i hespan ou akhour-i hespi écurie, auge, crèche; p. آخور, آخر; comp. میر اخور, افر.

اخنی ekhni (en turc et en persan yakhni) un plat d'entrée; p. یخنی.

اخوند akhound, docteur en théologie, mollah persan; du pers. آخوند.

ادا eda, payement, exécution; ادا کرین eda kirin, payer, s'aquitter; ای مای ادا کرین eĭ mài eda kirin, solder le restant; t. ادا اتمك.

*ادا ada, mauvaises herbes, Rh.; t. ادا.

*ادا āda, île, Rh.; t. ادا.

*اداپ ādāp, pus, ulcère G. Rh.; comp. l'abkhaze atᵃa (pron. atᵖa) Schiefner 55ᵃ.

آدار adar, Mars; بهار دادارید| تیتن behar di adaridá titin, le printemps vient au mois de Mars; on dit aussi هادار hadar, et اذر azer; ماهی اذر mah-i azer, mois de Mars; ar. آدار, p. آذار, آزرماه.

اداره idaré, moyens d'existance, rente; اداره خوه دکه idaré khe di-kē, il vit de ses rentes; ar. ادرار.

اداعوت voy. دعوا.

ادب edeb, politesse; به ادبه be edebé, poliment (p. بادب Hafis 36, 14); ādep G., adāp Rh.; ar. ادب, plur. آداب.

ادر voy. اکر.

ادراك adragh, intelligence, G.; ar. إدْراك.

ادق voy. آتاق.

*ادم adem, homme, P. B.; plur. آدمیگان tout le monde L. I, 99, 7. ar. آدم.

ادنا edna, commun, médiocre; ar. ادنا.

ادودوان voy. دووی.

ادوی voy. دو (deux).

اذا iza, injure; ar. اذا.

اذان izan, intelligence; باذانه be-izan-é il est instruit; ar. اذعان.

آذر voy. آدار.

اذیت eziiet, peine, souffrance; اذیت کشان eziiet kichan, souffrir; اذیت دابن eziiet dàin, causer de la peine; t. اذیّت اتمك.

آر voy. اکر.

آر àr, آرد àrd, اروان arvan, farine; آری به کاپك ar-i be kapek, son, grosse farine; zaza ār, ắrdi L., ắrde Bl.; pehl. ارت p. آرد.

*ار zaza er, préfixe verbal, kurm. هر, هل; bactr. fra, p. فر.

آراق araw, eau de savonnage.

اراقتین voy. هراقتین.

اران voy. هیران.

*آربیزی zaza ārbēzy, sangsue; de ār, scr. अस्र, grec ἔαρ et de bēzy, p. باز; comp. scr. अस्रपा.

*ارتوقی artoki, hérétique G.; t. هراطقی, ar. اراتقة, syr. ܗܪܛܝܩܐ, du grec. αἱρετικός.

آرج ardj, canne d'Inde dont on fait des lances.

ارج voy. هرج.

آرد voy. ار.

اردو ardou, les combustibles.

اردوان voy. نردوان.

*اردیشی zaza erdjši, barbe; comp. سپیردش.

ارزان erzan, à bon marché; p. ارزان.

ارزانی erzani, prix bas; p. ارزانی.

ارزروم erzeroum, Erzeroum; t. ارزروم (du pers. ارزن روم, ar. ارزن الروم).

*ارزنك arzenk, menton, G.; comp. p. زنخ.

آرزومندی arzoumendi, désireux; du pers. آرزومند.

ارزی arzi, seul, sans associé; comp. arm. առանձին.

ارسیم arsim, fluxion, rhume; ارسیم بویه arsim bouié, enrhumé; comp. پرسیف.

*ارش zaza ērš kerd, il commanda en avant! t. ارش (des langues europ.).

*آرتن zaza ārîš, moulin; ārîš teḣnaíni, le moulin moud; du verbe pehl. آرتن (Sohrabji 25, 13) kurm. هیران; comp. دستار.

*ارشاندین arescínum, je fracasse, brise; parf. part. arešānd G. L.; bactr. areš, raš.

ارشل archil, pâte au lait, espèce de mets; comp. خاشیل.

*ارشوتن zaza eršau'úte, il envoya; bēršau, envoie; comp. شاندین.

ارض ard, terre, ārd ou ērd L.; bhard R.; selon Garzoni et Lerch ce mot signifie aussi plancher, champ; ارض اژوتن ard ajoutin, labourer la terre; ارض قلاشتین ard qalachtin, bêcher, remuer la terre; ard bokolum, je creuse, G.; ard k'idí, ailleurs, autrepart, G.; ammo ard, par-ci par-là, par-tout, G.; ben ard, náf ard, souterrain G.; ar. ارض, voy. بنارض.

*ارغ arch, fossé, Kl.; t. ارغ, comp. ارق.

*ارغون arγún, foyer, L.

*ارفا urfa, Edesse, G.; ar. vulg. ارفا, de l'ar. class. الرّها arm. Ուռհայ.

ارق arq, canal d'irrigation; p. ارق, voy. ارغ.

*ارکه orka, orkét, orkéta, empire, monarchie; gouvernement; orket osmánlí, orket-a rumi, la Turquie G.; p. الکا, kürin. ülk'wé (Schiefner 128ᵇ) avare ulká (Schiefner 93ᵃ).

ارکب voy. رکب.

*ارکبدار erképdár, garçon d'écurie, G.; p. رکابدار.

آرکوش voy. کیفروژك.

ارم voy. هشتین.

ارماج, ارمانج armadj, armandj, but; گرتینا ارماجی ghirtin-a armadji, mirer من و ته صبحی ارمانجه min ou te soubehi armandjé, moi et toi demain nous serons au tir; استاندینا ارمانجی istandin-a armandji, diriger l'arme à un but; ازی هیکی دانم ارمانجی ezi heiki danim armandji, je mettrai pour but un oeuf; p. آماج.

ارموش, هیرموش armouch, hevirmouch, soie, fil de soie; comp. ابرشیم; de l'arm. աբրեշում, par métathèse des lettres š et m.

*ارمه zaza ērmé, épaule; bactr. arema, p. ارم (main) slav. рамо (épaule).

ارمیك voy. هرمی.

*ارو zaza éru, en bas; p. فرو.

*ارو zaza ēre'u, tard; comp. ارودە; de la racine bactr. rud (empêcher) p. ارونديدن.

اروان ervan, farine; اروان كرين ervan kirin, tamíser de la farine; comp. آر.

*اروانچی zaza ārewānčí, meunier.

اروانی voy. اورانی.

آروده aroudé, désoeuvré, un paresseux, un vaurien; comp. ارو.

اروس voy. روس.

*اروك erūk, prune L.; t. ارك.

*اروملی Irumeli, Roumélie, L.; t. روملی.

اورن voy. رون.

اره voy. هرین.

اری, هری eri, heri, oui, certes; هری كرين heri kirin, donner son assentement à un mariage; اری درسته افندم eri doust-é efendi-m, oui, c'est juste, Monsieur; herē Rh.; p. آری.

اری voy. هری.

اری, الی ari, ali, secours, aide; aríi G.; hārī Rh.; اری كرين ari kirin, prêter secours; اری بكه ari bi-ké, prête secours; اری مكه ari me-k̃é, ne prête pas secours; از اری ته كم ez ari te kim, je t'aiderai; هون اری مكن houn ari me-kin, n'aidez pas; du pers. یاری; comp. هوار.

اری كار ari-kar, adjoint, aide; du pers. یاریگر.

اری كاری ari-kari, assistance, aide; اری كاری خواستن ari-kari khastin, demander assistance; du pers. یاریگری.

از ez, ezi, moi, je; اژی ازژی ezji, eji, moi aussi; از ژبوی ورا جوابی دی بدم ez jiboui vira djevabi di bidim, il faut que je lui donne la réponse; ازم ezim, quant à moi; ici le suffixe pronominal de la première personne est joint à ez, comme dans le tal. azem (Chodzko, Specimens of the popular poetry of Persia p. 456); az bu qo, az qo, moi-même, G.; az qo avésium nek flán, je réfugie auprès de quelqu'un, G.; az u bakt-e qo, je risque, hasarde, littér. moi et ma fortune! G.; ez, et avec l'i deiktique ézi L.; Chodzko ne donne pour le nominatif que la forme myne من et mnich منش, dont le ش répond au ji de ez-ji, tu-ji; le dialecte de Soleimanieh semble donc avoir perdu le vrai nominatif et, comme le persan, l'avoir remplacé par le formatif. Le formatif min ou me (bactr. mana) se trouve comme accusatif, datif et instrumental; ژمندا, ژمندانی ji-minda, ji-mindani, de ma part; من دیت min dit, j'ai vu; me (moi, L. I, 6, 4), min (à moi, L. 18, 2), me žin ína, j'ai pris une femme, littér. par moi une femme (a été) prise L. II, 86; le plus souvent une préposition précède le pronom: le min, à moi Ch. 309. Le datif est suivi du suffixe ra: ž me-ra, à moi, L. I, 18, 1 (pers. مرا); Chodzko cite la forme منی mni de l'accusatif, où nous voyons le suffixe nominal i. Le génitif se forme au moyen de l'Izafet: díl-i me, mon coeur, L., ȟeir-i min, excepté moi, L.; sans le i de jonction: deng me, excepté moi, L. II, 98; le génitif, comme pronom possessif, précède le substantif, qui, de son tour, est suivi du i: me dēr-i ve ne kim, je n'ouvre pas ma porte, L. I, 26, 13. Le nominatif plur. est ام em; dans le dialecte de Sihna ایمه L. I, 100, 1, dans celui de Soleimanieh امه amé, ائمه eema Ch. 350; bactr. ahma, anc. pers. amā, p. ما, maz. gil. amo, tat

imou, tal. ama; امژی emji nous autres aussi; avec le i deiktique: émi ben, nous venons, L. Le formatif est مه me, chez Rhea ma; pour l'accusatif, Chodzko allègue ائمی eemei, avec la désinance nominale. Le datif a le suffixe ra: méra, à nous L., be merá, avec nous, L.; Beresine p. 124 allègue la forme métathétique mvār (à nous), qui appartient à la forme du sing. mevrā مورا pour men-rā; génit.: tu imám-i gund-e mé-yi, tu es l'Imam de notre village L. I, 6, 8; sans le i: naƙah me, notre noce L. I, 37, 2; ablat. له ائمده le eemada Ch. 309. — bactr. azem; comp. ام, من, منه, منی, مه.

ازاد azad, libre, affranchi; ازاد کرین azad kirin, affranchir un esclave; āza kiria, affranchi, G.; kardána ta āza kem, je te déchaîne, je vous pardonne (ainsi le juge divin dira le jour du jugement dernier) G.; āzā kirin Rh.; zaza azád ken'a; bactr. āzāta; p. ازاد.

ازادی azadi, liberté; du pers. ازادی.

ازباط voy. شباط.

*آزپیش āzpēsh, cuisinier, Rh.; p. آشپز.

*آزچی ázči, cuisinier, S.

ازلی ezeli, Dieu éternel, fatum, éternité; ar. ازلی, ازلیه.

ازمان voy. اسمان.

ازمان ezman, langue; azmán G., Rh., azmār B., османь, P., azmán-e ghá, buglose (boragine) G., p. گاوزبان, maz. kūzavōn گوزوان ou gowzabon, Melgounof dans le Journ. de la Soc. asiat. allemande 22, 212, 20. Le littor. mérid. de la mer Casp. (édition allem.) p. 224; azmán fssa bredouilleur, littér. ayant la langue liée, azmán fssa bahhkovun, je balbutie G.— bactr. hizva, anc. pers. izāva, p. زبان; comp. زمان.

*ازنیك azník, gresserie (majolica) G.; de ازنیق (ville en Bithynie, l'ancienne Nicaea).

ازو àzou, dent molaire; هسپی لغاب گرته ازوی hespi ligab ghirté azoui, le cheval prit le mors aux dents; p. آزو.

آزو àzou, peine; به آزو be-azou, difficile.

ازوا ezva, allumette.

ازوا azva, suc d'aloès; du pers. آزوای.

ازوا azva, capsules.

ازوغه, ازیغ azoughé, azig, vivres, munition de bouche; t. ازیق.

اژ voy. ژ.

اژار àjar, cru, cru de la terre.

اژاروقی ajarouwi, décharné; comp. اجاروکی.

اژدها ejdeha, dragon, serpent monstre; bactr. aži dahāka, p. اژدها.

اژمار voy. ژمار.

اژمارتین ejmartin, compter; on dit aussi ژمارتین, هژمارتین jimartin, hejmartin; prés. از دهژمریم ez di-hejmirim, تو دهژمری tou di-hejmiri, او دهژمره eoŭ di-hejmiré, dijmiré; plur. ام, هون وان دهژمرین em, houn, van di-hejmirin; fut. ازی بژمریم ezi be-jmirim, négat. از ناژمریم ez na-jimirim, impér. 2. به هژماره be-hejmaré, plur. به هژمارین be-hejmarin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان هژماری, ژمارت, min, té, vi mé, vé, evan hejmari, jimart; partic. passé ژمارتیه, هژماری, هژماریه hejmari,

hejmariié, jimartiié; chez Garzoni: prés. besmerum, 2. 3. besmerit, parf. part. besmérá, besmart; esmérum, esmárt, négat. na esmérum; bactr. mar (part. prés. plur. hismareñtō), pehl. هوشمرتن, p. شمردن, شماریدن; comp. ژمارتین.

اژنفتین voy. شنفتن.

اژنو, هژنو, ژنو ejnou, hejnou, jinou, genou; هژنو داین hejnou dàin, s'agenouiller; hazhnoo, bilb. ezhnoo R.; zānē L. (du pers.); bactr. žnu, pehl. شنوك, p. زانو.

اژوتین, هاژوتین ajoutin, hajoutin, sillonner, aller à la file, pousser en avant, exiler, courir; prés. 3. هسپی خو داژو hesp-i khou dajou, il fait courir son cheval; fut. plur. 1. یانه صبح حیا ایڤاری ام باژون iané subé haia eiwari em bajoun, ou bien nous courrons depuis le matin jusqu'au soir; tāžūn, ils se hâtèrent S.; dans les chansons: tāžōye S.; chez Rhea: prés. hāzhum, impér. hāzhu, parf. part. hāzhut (voy. ارض); bactr. χšub, p. آشفتن, آشوفتن; comp. ناژوتی, دواژو, دست اژو.

اژوته سر ajouté ser, assaut, attaque.

اژی voy. از.

اژیر voy. هژیر.

اسان asan, aisé, facile; zaza asán be, prenez du repos; du pers. آسان; comp. سانای.

اسپ voy. هسپ.

اسپار voy. سوار.

اسپارتین ispartin, résister, appuyer, se confier; voy. سپارتن.

اسپاره بوین isparé bouin, se reposer sur quelqu'un, s'appuyer; comp. سپره et p. سپارش.

اسپانك, سپنك ispanak, spink, épinards; t. اسپاناك, p. اسپناخ, ar. اسفناخ (du grec. σπινάκιον).

اسپی ispi, blanc; voy. سپی.

اسپی ispi, pou; voy. سپی.

استار astar, doublure d'une robe; استار بکه astar bi-ké, fais une doublure; استار لی برخستین astar li ber-khystin, mettre une doublure; p. آستار.

استار voy. استرك.

* آستان seuil L. I, 101, 16, du pers. آستان.

استاندین, ستاندین istandin, sitandin, prendre, saisir; prés. 3. دستینه di-stiné; impér. به ستین be-sitin, plur. به ستینین be sitinin; parf. part. استاند istand; infin. استاندنا نشانی istandin-a nichani, marquer le but, fixer le but; استاندنا پنچهی istandin-a pentcheï, empoigner; chez Garzoni prés. 1. stínum, bistínum, 2. 3. stínit, bistínit; négat. na stínum; parf. part. me stand; bu qo stínum, je m'approprie, je m'empare; infin. ستاتن B., stāndin Rh.; p. ستاندن.

استانك astank, défilé, passage étroit; p. آستانه (seuil, porte).

* استخان иштикьянъ os, P.; du pers. استخوان.

استر voy. ستر.

استر voy. هستر.

استران, استرین istiran, istirin, chanter, prés. distirim, distiri, distiré, plur. em, houn, van distirin; parf. part. istérā L.; bactr. śru (śrāvayeiti), p. سرائیدن, سرودن.

استران istiran, chanson, couplet de chanson; استران گریدان istiran ghiri-dan

استمبول istamboul, Constantinople, استمبول بوغازی istamboul bogazi, le Bosphore; estambul, stámbul G. L.; t. استامبول (du grec εἰς τὴν πόλιν); voy. سمول, ستمبولی.

استو oustou, cou, nuque; stó G. Rh., нсту P., estou Ch., stu L.; bactr. ŝtaman (bouche, mufle); comp. ستو.

استوانك oustouvank, collier; de استو et وان, formé comme le p. گردبان.

استوخوار oustou-khar, qui a le cou de travers.

استور isteŏur, stérile; staúra G.; p. اَسْتَرْوَن (femme stérile); scr. स्तरी.

استور oustour, grossier, impoli, commun, vulgaire; stúra G., astour Ch.; bactr. ŝtaβra, p. استوار; comp. ستور.

*استور zaza estőr, cheval; dujik. ástori, Bl.; bactr. ŝtaora, p. ستور.

استوری isteŏuri, stérilité.

استوری oustouri, corne; استوری پیل oustouri peil, cornes renversées; استوری تیژ oustouri tij, cornes pointues et droites; استوری چنگال oustouri tchengal, cornes crochues; استوری کیل oustouri kil, cornes courbées; استوری وی داواری شکستیه oustouri vi davari chikestiié, ce boeuf est écorné; sturu L.; schuh Kl.; bactr. ŝruva, p. سرو.

استوری oustouri, incivilité, grossièreté.

استوکور oustoukour, nuque.

استون istoun, poutre, pilier, colonne; stún perche, palis, pointe, G., Rh. ũstún L., k. or. sütūn B.; stún be-dem, j'étaie, G.; bactr. ŝtūna, p. ستون; comp. ستو.

استه voy. بون.

استی voy. هستی.

2

composer (littér. nouer) des chansons; استران گوتن istiran goutin, chanter des couplets; stréna G., strána bezium, je chante (parf. part. strána ghot); isterán L.; comp. scr. श्रावणा.

استرك istirk, étoile; استرکا دسیاره istirk-a di-seiaré, planètes (ar. سیّارة); stera G.; sterk-e b-du, comète Kl.; сстре, сагь P. (comp. osset. stale); asterra, bilb. asteíra, lor. asara R.; astergān (étoiles) Ch., ترایه traiah B., istḙrik, stḙrik, histḙr, hūstḙrg L., stēr Rh., stīr M., zaza estár, dujiki istiri; bactr. ŝtare, p. ستاره.

استرك شناس istirk-chinas, astrologue; p. ستاره شناس.

استره voy. سترو.

استری istiri, épine, ronce; ستری stiri, épines; strí G., ístiri, épine d'une rose; stirī, chardon Rh., bactr. astra, p. استره (rasoir); comp. russe остie et anc. slave острь.

*استسقا estéska, phthisie, phthisique; estéska 'l voram, hydropique, G.; ar. استسقا الورم.

استظهار istizhar, apparition; استظهار کرین istizhar kirin, se reposer sur quelqu'un; ar. استظهار.

استعداد istidad, mérite; ar. استعداد.

استفاده istifadé, profit; ar. استفاده.

استقبال istiqbal, rencontre; ar. استقبال.

استمال istimal, usage; استمال کرین istimal kirin, faire usage; stāmel kem G.; t. استعمال اتمك.

استمالت istimalet, conciliation, caresses; استمالت نه داین istimalet ne dàin, se défier; t. استمالت ویرمك.

استیر istir, lit, comme: matelas, coussins et couverture; bactr. štairis; comp. p. بستر.

استیر, استیرك voy. استرك.

استیر, هستیر istir, histir, هستر hystyr, mulet; هسترا می hystyr-a mi une mule; ester G., hēstīr Rh., hestür M.; p. استر, scr. अश्वतर.

استیفا istifa, démission; ar. استعفا (Dorn).

*بنی اسرایل béni Israʿîl, les enfants d'Israël, L. 1, 30, 5.

اسره voy. استرك.

*اسسیان esésian, sesián, le troisième; sīē, sēyē Rh.; zaza hirîne, hīryín; bactr. ϑritya; p. سیوم.

اسك voy. هستی.

اسك voy. هشك.

آسك ask, gazelle; lor. asi R.; p. آهو, bal. āsk (chevreuil); scr. ऋश, ऋश्य (antilope).

*اسكرلت askarlád, écarlate G.; t. vulg. اسكرلت p. سقرلاط, سقلات, ar. السقلاطون (Istakhri, éd. de Goeje 199, 4), géorg. სკარლატი.

اسكله iskelé, échelle, port; eskála port (du côte syrien) G.; t. اسكله, de l'ital. scala.

اسكندر Iskender, Alexandre.

اسكوره ouskouré, tasse, coupe, vase à l'eau; p. اُسْكُرَّه, arm. սկուտեղ.

اسكوف iskouf 1) toquet, bonnet de femme, d'enfant; 2) dé à coudre; t. اسكوف (russe скуфья, grec σκούφια la calotte).

*اسكوك poire, Kl.; comp. le pers. سكسك (poire sauvage)?

اسكه اسك iske-isk, sanglot; اسكه اسك كالین iske-isk kalin, sangloter; اسكه اسك دكره iske-isk digiré, il pousse des sanglots; isk G., isk tet, il sanglote (littér. le sanglot vient), parf. part. isk at, G.; p. اُشْكُهه, اشكه.

*اسلان aslán, lien, S.; t. ارسلان, vulg. اسلان.

اسلوب ousloub, manière, façon; بقی اسلوبی be-wi ousloubi, de cette manière; ar. اسلوب; comp. بی اسلوب.

اسم ism, nom; اسمی جنس ism-i djins, nom de genre; پرسیار كرینا اسمی رسمی pyrsiar kirin-a ismi-resmi s'informer nominatim et speciatim, s'informer du nom et des qualités de quelqu'un; ar. t. اسم ورسم.

اسما تریی asma tirii, grappe de raisin; اسما تریی برین asma tirii birin, tailler la vigne; ar. اسمه, اصمه.

اسمان. asman, ciel; رنگی اسمانی rengh-i asmani, céleste, un bleu de la couleur du ciel; āsmán L.; zaza ásmye, bactr. aśman, p. آسمان.

اسمر esmer, brun; une coquette; asmăr, S.; ar. اسمر.

اسمعیل Ismaél, nom propre arabe.

آسن voy. هسن, هاسن.

*اسنا zaza asénʿa, je vois; asénʿi, ils voient; du syr. ܚܙܐ; comp. مزا.

*اسو essú kem, racler, G.; comp. سوین.

*اسّه, سه assah, sah, vue, aspect; assah, sah kirin apercevoir, Rh.; comp. اسنا, سه, مزا.

اسهال ishal, cours de ventre, purge, purgatif; ar. اسهال.

اسپای asiiaï, meunier; du pers. آسیا.

اسیر eisir, esclave, prisonnier; comp. هسیر.

آش àch, 1) moulin آشی بای ach-i bài moulin à vent; 2) dent molaire; اوی هسپ اش خراب کربه evi hesp ach kherab kiriié, ce cheval a usé ses dents molaires; 3) pierre; āsī M. (emprunté du persan); zaza āríš; pehl. آسیا, p. آسیا آس; comp. کراش.

آش ach, radeau.

اش àch, soupe; p. آش scr. आश.

اش کرین àch kirin, appaiser, calmer quelqu'un lorsqu'il est courroucé; اشه àch-é, il s'est calmé; نه اشه ne àch-é, il ne s'est pas calmé; comp. bactr. āχsti, p. آشتی.

*اشاب ashab, écolier, Rh.; ar. شابّ (jeune homme).

اشارت icharet, indice, signe, allusion; اشارتا چاوان icharet-a tchawan, le lazzi, clin d'oeil, ar. اشارة.

اشاله voy. انشا الله.

آشپزخانه achpaz-khané, cuisine; du pers. اشپزخانه.

اشتر voy. هشتر.

اشتها ichtaha, appétit; ar. اشتها.

آشجی achtchi, cuisinier; t. آشجی.

اشخانه ach-khané, cuisine; du pers. آشخانه.

اشرا achirra, malice; imposteur; ar. اشرا (plur. de شریر).

اشق ichiq, ride; t. اشق (fente).

اشك voy. هشك.

*اشك eshik, seuil, Kl.; t. اشك.

اشكار, اشكارا achikar, achikara, clair, évident; اشكاره كرين achikare kirin, publier, affecter; اشكاره بوين achi-karé bouin, être manifeste; eskara G., e̱škerá L.; p. آشكارا du bactr. āvis (manifeste) et kar (faire).

اشكاندين voy. شكاندين.

اشكناندين ichkinandin, humilier, ravaler; k. or. eškinānden, rompre, impér. beškīn (pour beškinīn) B.; comp. شكناندين.

اشم voy. گوتن.

*آشمه zaza ášma, ášme, lune, mois; ášma-i pá'izi vē̱ryén'i, le premier mois d'automne, Octobre; ášma-i pá'izi peryén'e, le second m. d'aut., Novembre; dial. de Kuseldjan aschmi, Blau, Journ. de la soc. asiat. allem. XVI, 627, voy. هیف.

*اشو esciú, 1) mélange, 2) cuiller à pot (cazzuola), G.; comp. باد اشوب; p. آشوب.

آشوان àchvan, meunier, p. آسبان.

اشوت voy. اشیت.

اشوژین, اشوشین achoujin, achouchin, ficelle, cordonnet; t. سجم.

اشی àchi, grains mondés, blé vanné; de اش (moulin; on monde le blé ou l'orge, et on le moud grossièrement).

اشی كرین achi kirin, greffer, enter; t. اشلامق.

اشیت àchit, avalanche, éboulement; āshūt-a bafrē, Socin; de اژوتن.

اشیره ichiré, signe; comp. اشارت.

اشیف àchiw, gain illicite, faire sa main; اشیف كرین àchiw kirin, extraire la mauvaise herbe, trier, déduire; comp. هشفین, هشاقتین.

اصطلاح istilah, phrase; ar. اصطلاح.

اصل asil, tribu, famille, origine, original; اصلا سببا asl-a sebeba la cause ori-

ginelle; asli G., asl L.; ghúna aslíe, péché originel; ar. اصل, اصلی; comp. بىاصل, بى اصل.

اصلا asla, nullement; ar. اصلاً.

اصلاح islah, ajustement, mettre en ordre; اصلاح كرين islah kirin, ajuster, apaiser, soumettre les rebelles; ar. اصلاح.

اصمه asma, treille; t. اصمه.

اصناف esnaf, corporation d'artisans; artisan; ar. اصناف.

اصول ousoul, manière, او اصوله eou ousoulé de cette manière; ar. اصول (plur. de اصل).

اضم voy. هضم.

اطاعت itaet, obéissance, hommage; اطاعت كرين itaet kirin, obéir, اطاعت نه كرين itaet ne kirin, désobéir; ar. اطاعت.

اطراف etraf, région, contrée, cour, enceinte; اطرافِ كنار etraf-i kinar, horizon, surface de la terre; او اطراف av atrafi, à côté de lui, B., k. or. taraf, atrāf B.; ar. اطراف; comp. طرف.

اطعام etam, repos; ar. اطعام.

اطلس etlas, satin; ar. اطلس.

اعتبار îtibar, honneur, faveur, crédit; ژ اعتبار كتن ji îtibar ketin, perdre le crédit; اعتبار كرين îtibar kirin, respecter, faire cas; ar. اعتبار.

*اعتراف ātrâf, confesse; ātrâf kem, ouir la confession; mālem ātrâf, confesseur G.; ar. مُعَلِّم الإعتِراف.

اعتقاد îtiqad, persuasion, conviction; به اعتقادا من be îtiqad-a min, d'après ma conviction; ar. اعتقاد.

اعتكاف îtikaf, retraite, dévotion; كيته اعتكافى ketiié îtikafi, il se mit en retraite; ar. اعتكاف.

*اعضا membres, Ch. 347; plur. de عضو.

اعلا âla, le meilleur; ar. اعلى, اعلا.

اعلام كرين êlam kirin, expliquer; t. اعلام اتمك.

اعلان êlan, rapport, exposé; اعلان كرين êlan kirin rapporter; t. اعلان اتمك.

اغا aga, Aga (titre turc), plur. اغالران agalaran; plur. zaza aγáń, aγalerán (ler est le suffixe turc du pluriel); agha flan ghund, le chef d'un village, G.; agha zangir, barigel (littér. Aga des chaînes) G.; t. اغا.

اغا voy. كهين.

*اغاتى āghātī, dignité d'Aga, Rh.

*اغاج k. or. aγāč, lieue, farasang; t. اغاج; voy. دار (bois).

اغجى, اغجيك agtchi, agtchik, fille arménienne; de l'arm. աղջիկ.

اغزوتي agz-outi, amorce de fusil; اغزوتي اكر نه كرت agzouti àghir ne girt l'amorce n'a pas pris feu; t. اغزاوتى.

اغزوم agzoum, boucle, sorte d'anneau; اغزوم ڤه كرين agzoum we-kirin déboucler; voy. اقزوم.

اغل àghil, bergerie, enclos où l'on enferme en été les brebis; t. اغل, اغلق.

*اغلوى aghleví, poêle, chaudière, G.; comp. مقليك.

اغواكر igva-ker, tentateur; de l'ar. اغوا.

افاده ifadé, exposé, communication; افاده كرين ifadé kirin, exposer, faire connaître; ar. افاده.

افتر voy. اپتر.

*افترا iftra, calomnie; iftra dem ou kem, je calomnie; iftra-kár, calomniateur, G.; t. افترا اتمك.

آفر voy. آفرين.

افر àfir, auge, crèche, mangeoire des boeufs; afer, G.; voy. la forme persane اخور.

افراط ifrat, exagération; افراطى تفريط efrat-i tefrit, extrémité (la fin de la fin); ar. افراط, تفريط.

*افراندن afrāndin, créer; afrāndinī, création; Rh.; du pers. آفرينيدن.

افريم aferim, bravo, vivat; littér. mon louange, de افرين.

*افرين eferín, louange, L.; du pers. آفرين bactr. āfrīna.

*دنيا آفرينندە le créateur du monde, L. 1, 101, 17 (emprunté au persan).

افسون efsoun, chanson magique; du pers. افسون; comp. هفسون.

*افك afk, afka, gorge, cou; afka gherú id. G.; comp. هوك.

افلاح بوين iflah bouin, se sauver; ar. فلاح, comp. t. فلح بولق.

*افندى efendi, monsieur, docteur; diván efendi secrétaire, G zaza eféndi-m monsieur; t. افندى du grec αὐθέντης, mod. ἀφέντης.

افيون efioun, opium; āfiún, G.; ar. افيون, p. ابيون, du grec ὄπιον.

اڤ ew, plur. اڤان, ڤان ewan, wan ce, cette, ceci, cela; اڤ كيه ew kiié, qui est-ce? اڤ چه گوتنه ew tchi goutin-é, que veut dire cela? اڤ خبرا راستە ew khaber-a rast-é, cette nouvelle est vraie; اڤ خبرا بى داعوا دى تمام نابه ew khaber-a bi dava di temam na-bé, cet entretien ne se terminera pas sans dispute (le a à la fin du mot khabar est l'article postpositif, voy. la grammaire) اڤ ژبوى من بسه ew jiboui min bes-é, cela me suffit; اڤ شغول ژدست من ناى ew choukhoul ji dest min nà-i, cette affaire ne dépend pas de moi; اڤ تيشتك گوتن نينه ew tichtek goutin niné, cela ne veut rien dire; اڤ قط به كرى تشتكى ناى ew qat be kiri tichteki nà-i, cela ne sert absolument à rien; اڤ قط نا شبهه تشتكى ew qat na chibeh-é tichteki, cela ne ressemble absolument à rien. Ce pronom démonstratif s'écrit chez Garzoni au, auva: au fasal-boghrum, je me décide, je prends ma résolution; au sibi avi, il ressemble, littér. ceci (est) comme celui-là; au sáli, cette année; auro, aujourd'hui (avru B., Rh.); au vakt, maintenant; na eẍ au na eẍ aví, neutre, littér. pas par-ci pas par-là; au rengh, ainsi, littér. de cette couleur; chez Lerch e̱v, é̱va, é̱vaya; eu-qás, ainsi que (образцы пр.), chez Chodzko (dans le dialecte de Soleimanié) ام am, plur. امان amane, ce qui se trouve aussi dans le dialecte de Sibna, لَمْ باغه (de ce jardin, لم pour ام ل, L. 1, 100, 6), cependant on trouve اينو celui (de اين et de او pers.) 100, 14 et اَوْنَدە tant que (de او et اندا); k. or. ژاورا d'ici; zaza awe̱, aú'e ceci, aú-ǰara, au-ǰá, à l'instant; on dit aussi wi-ǰára, wi-ǰá, en employant le cas oblique, que nous alléguerons plus tard.

Ce pronom se trouve dans le talyche ام

(B. 33), dans le persan ام (امروز, امشب, ایمه) dans le bactr. et l'anc. pers ima; comp. ڤه, لقی, لمه, لومه, لیمه, وله.

اق àw, eau; به اق be àw, aqueux, juteux; اقا بچوك جاری àw-a bitchouk djari, petit ruisseau qui coule; اقا بچامور àw-a be-tchamour, eau bourbeuse; اقا بکور àw-a be-kor ou aw-koré, id.; اقا جاری àw-a djari, eau courante; اقا جهی àw-a djehi (zaza aúka ǰēvi) eau préparée avec de l'orge, bière; اق درباز بوین aw derbaz bouin, s'infiltrer; اقا دق àw-a dew, dewi, salive; اقا رزی àw-a rezi, bassin d'eau dans un jardin; اقا رش aw-a rech, café; اقا ظراق àw-a ziraw, eau légère; اقا زلال àw-a zoulal, eau limpide; اق تق کرین aw tew kirin, rendre moins épais, éclaircir; اقا ژ کانیی بدر دکفه àw-a ji kanii beder di-kewé, l'eau qui jaillit d'une source; اقا ژ دق تی àw-a ji dew ti, écume, bave, littér. l'eau qui vient de la bouche; اقا شیرین àw-a chirin, eau douce; اقا شلو àw-a chilou, eau trouble; اقا ترشی àw-a tirchi, saumure; ڤه خورینی àw-a we-kharini, eau potable; اقا کللکان àw-a kulilkan, eau de fleurs d'orange; اقا گرم àw-a gherm, eau chaude; اقا گولی àw-a gouli, eau de rose; اقا کرگوتی àw-a kirgouti, eau sulfureuse; اقا گمی دخبتینه àw-a ghemi dikhabitiné, les eaux navigables; اقا گویشی àw-a ghivichi, suc, liqueur qui s'exprime des plantes; اقا نو àw-a nou, eau fraîche; اقا هنگفی àw-a hinghiwi, hydromel; ژ اقی قردا ji awi wirda, de ce côté de la rivière; ablatif: ēzi de āvé-de ķim je mets dans l'eau, L.; ắv-a qắnya, eau de source, eau vive, L.; ave scir, petit-lait; ave ghost, bouillon; gió ave, canal d'irrigation, large fossé, G.; аф-а мазинь fleuve, P.; آودیده (p. آب دیده) L. 1, 101, 20; آوی شله aou-i chelé, eau tiède Ch. 347; ser ave vastum, je nage, je flotte sur l'eau G.; ave kanaǩinum, je me noie, G.; zaza aúka; bactr. ap, nom. āfs, p. اب; comp. براق, بی اق, زراق, سوراق, سیلاق, شوراق, شهداب, گرماق.

اقا awa, couchant; āwā bun, se coucher (du soleil) Rh.; tắvük čū ắva, le soleil se couche (ar. غابت الشمس) S.; ar. آواب (plur. de اوب); comp. روژ.

اقا voy. اقای.

اقاری awari, à travers le champ; comp. اقه ری.

اقانی āvānī́, bâtiments, lieu habité, S.; آبادانی.

اقاهی, اقای awahi, awaï, lieu habité, abondance; بی اقای, بی اقاهی bi awahi, bi awaï, lieu sans habitation; avá kem, avaiia ce-kem, j'édifie, G.; mal-i avá, votre maison soit habitée, remplie (phrase de remercîment après le dîner) G., R.; aváiia, bâtiments G. avoiï, habité, Rh.; bactr. āfañδ (arrosé) pehl. اپاتیه, p. آباد, آبادی; comp. بی اقاهی.

اقایا ḗvaya, voy. اق.

اق پچاقتین aw petchawtin, inonder.

اق دان aw-dan, abreuver, arroser; او اق دده eoŭ aw di-dé, il arrose; neg. ave ná-dem, je n'abreuve pas, G.; p. آب دادن.

اق دای aw-dài, irrigation; de اق et de دا (partic. de دان).

اق دق aw-dew, salive; p. آب دهن.

اق دو aw-deoŭ, petit-lait.

اق دیری aw-diri, homme qui arrose; voy. آبدار; p. آبدار.

اقراز awraz; la montée; au rás, en haut, dessus, G.; avrāzī Rh.; au rás cium, je monte G.; rāz čū, il monta, L.; ser au rás, vers le haut; eẍ au rás, du haut, G.; we-rás Br.; de اق (ce) et راز p. فراز.

اقرش aw-rech, cataracte à l'oeil; littér. eau noire.

اق رشین aw rechin, arrosage.

*اقرو auro, aujourd'hui, G., avru B., Rh.; dans le dialecte de Sihna اِمْروژ L. 1, 101, 15; de Soleimanié امرو emrou, Ch. 307, 341; comp. ایرو; p. امروز.

اقرو awrou, reste d'un verre d'eau ou d'un plat de mets; comp. اقریژ.

اقرو awrou, pudeur, honte.

اقرو awrou, honneur; du pers. آبرو.

اقریژ awrij, restes, débris d'un dîner; comp. اقرو.

اقریژ aw-rij, rigole, petit canal; p. آبریز.

اقزوم awzoum, boucle, sorte d'anneau; voy. اغزوم; p. اوزین.

اقزیم awzim, filet d'eau, filtration de l'eau.

اقسال voy. ایسال.

اقستن voy. ڤاین.

*اقستن увестенъ, maintenant, P., howeistan R., dans le dialecte de Soleimanié امیسته emiesti, Ch. 342; du pronom اق et d'un nom formé de la racine stā (être debout, être); comp. l'afgh. هیسته hīstah (ici), et les adverbes armén. այդուստ, այնուստ, անդուստ.

اقسن voy. هسن, هاسن.

اقشو awchou, dégravoiement, crevasse formé par le courant d'eau; de اق (eau) et de la forme radicale du verbe شوشتین (laver), creusé par l'eau.

اقشور, اقاشور awchour, awachour, soupe, potage; littér. eau au sel, eau salée.

اقشیر aw-chir, lait aqueux.

اق قه شارتین aw we-chartin, inonder, répandre de l'eau.

اقفاس ewkas, tant, autant; اقفاس دراق تیری دکه ewkas diraw tiri diké, autant d'argent suffit; k. or. va-kas, B.; comp. اوقاس.

اقفوره awkoré, verjus; p. آب غوره; comp. t. قورق صویی.

*اقك āvík, ruisseau, L.; p. آبَك.

*اق کتاه aw kuttah, cascade, Kl.; littér. eau tombée, voy. کتین.

*اق کتین aw ketin, plonger; ez kétim āvé je plongeai dans l'eau, L.

اق کرین aw kirin, arroser, impér. 2. اق لی که aw li ké, arrose; parf. partic. من اقه لی کر min awé li kir, j'ai arrosé.

اقکه voy. اق.

اق کشان aw kichan, puiser de l'eau, tirer de l'eau.

اق ڤرتین aw ghirtin, déborder, inonder; اق ڤرتیه aw ghirtiié, l'eau inonda.

اق ڤورت aw gourd, eau sulfureuse.

اقلك awlek, cal, durillon; p. آبِلَه.

اقه, اقا ewé, ewa, voici, voilà, c'est cela; اقه تیتن ewé titin, voici qu'ils vien-

nent; اقه ام سی مرفن ewé em si merif-in, voici nous trois hommes (la syllabe in signifie nous sommes), dial. de Soleimanié امه émé Ch. 342; p. اوست (il est).

اقه ری, اقاری eweri, awari, (aller) à travers un champ, hors du chemin; اقه رینه aweri-né, (les villages) sont hors du chemin; voy. اقاری; de awa (armén. աւա) et de ری (chemin).

اقی, اوی ewi, evi, ceci, cela; بده من اقی bi-dé min ewi, donne moi ceci; اقی est le formatif du pronom démonstratif, اوی celui du pronom de la troisième personne; voy. قه, قی, قان.

*اقی awi, aquatique; meik-i ávi ou seík-i ávi, bièvre (littér. brebis, chien aquatique) L., p. سگ آبی; on dit aussi mī ávi, loutre, L.; bagh-áv', baghàva, tortue (littér. grenouille aquatique, du turc بغه) G.; ráq-i ávi tortue L.; ar. رقّ; p. آبی.

اقیتن, هاقیتن, awitin, hawitin, jeter, lancer, tirer un coup de fusil; prés. از داقیم, داقیژیم ez dawijim, dawim, تو داقیژی, داقی, tou dawiji, dawi, او داقیژه, داقه, eoŭ dawijé, dawé, plur. ام, هون, اوان داقیژین, داقین, em, houn, evan dawijin, dawin; fut. ازی باقیم ezi bawim, je jetterai, négat. ازناقیم ez nawim, je ne jetterai pas; impérat. 2. باقیژ bawij, plur. باقیژین bawijin, parf. او اقیت eoŭ awit, il a jeté; partic. prés. اقیتی awiti, part. passé اقیتیه awitiié; نانکی داقیژیم naneki dawijim, je jette un pain; وزیر باویژ لی بنی پی فیلی vezir bawij li byni peĭ fili, jette le Vezir sous les pieds d'un éléphant; تفنك اقیتین tou-fek awitin, tirer un coup de fusil; تیر اقیتن tir awitin, tirer une flèche; بر اقیتن ber awitin, avorter; فیشك اقیتن fichek awitin, tirer un feu d'artifice; اقیتنا نبضی awitin-a nebzi, battement du pouls; ba-vésium, 2. 3. pers. bavésit G., hāwēm Rh.; parf. part. avét G., āvít L., hāwēt Rh.; impér. 2. hawē Rh.; k. or. آویتن impér. باوژ beāvij B.; avésium ser flan, j'accuse, j'incrimine quelqu'un, littér. je jette sur quelqu'un (l'accusation) G.; az qo avé-sium nek flan, j'ai recours à quelqu'un G.; de cette phrase provient peut-être la signification de protéger, garder: báveže prends garde L. 1, 16, 8 (l'original turc a اورتون couvre toi; voy. اویز) kuru avesium, j'avorte G. (arm. վիժել, ar. طرح); kom-bara avésium, je bombarde G., rhm avé-sium, je jette la lance G., tove avésium, sperma emitto G., pé avésium, je regimbe G.; der āvít, il jeta dehors L.; bactr. vij, parsi véχtan; comp. براقیتین, هلاقیتین.

اقیژ, هاقیژ, awij, hawij, tirant; forme radicale de اقیتین dans les composés; comp. تیراقیژ, باهاقیژ.

اقیس awis, enceinte, grosse; اقیس بوین awis bouin, être enceinte, être pe-sant; اق ماین اقیسه ew main awis-é, cette jument est pleine; اق ژن اقیسه ew jin awis-é, cette femme est enceinte; avezza (se dit des animaux) G.; bactr. apuϑra, p. آبسته.

اقین voy. هاقین.

اقین, هقین ewin, hewin, aimer, amour; به اقین be ewin aimable; comp. قاین.

*اقینین awēnīn, demeurer Rh., du subst. اقای; comp. p. آبادانیدن.

اقینی voy. هاقینی.

اقبال eqbal, gloire, bonheur; به اقبالی دیتن be eqbali ditin, prospérer; ŭkbāl, Rh.; ar. اقبال.

*اقچه áqče, monnaie, gros, L.; t. آقچه.

اقرار iqrar, aveu; ژ اقرارا وی معلوم دبت ji iqrar-a vi maloum di-bit, on sait de son propre aveu; اقرار کرین iqrar kirin, avouer, confirmer; t. اقرار اتمك; voy. قرار.

اك voy. اگر.

اك voy. هیك.

اکثری ekseri, pour la plupart; ar. اکثر.

اکراد voy. کرد.

*اکرام ikrām, honneur, ikrámi di-ké, il fait honneur, L.; karám kem, je fais honneur, G. karám na kem, je déshonore G.; t. اکرام اتمك.

اکراه ikrah kirin, détester, abhorrer; t. اکراه اتمك.

*آکردن zaza ākén'a, j'ouvre, parf. part. ākẹ́rd; partic. passé ākérdau, il est ouvert; comp. فه کرین.

اکسیر eksir, chimie; ar. اکسیر (du grec ξήριον).

*اکنیس eknìs, synagogue, G.; ar. کنیسه, du grec ἐκκλησία.

اکول ekoul, gourmand, vorace; ar. اکول.

اکوله akoulé, riz à l'odeur d'ambre; p. اکوله (voy. Al. Chodzko, Specimens of the popular poetry of Persia p. 318).

اکه voy. Ka.

اکین akin, sémailles; t. اکن.

اکینجی akindji, laboureur; t. اکنجی.

اکنجیتی akindjiti, agriculture.

اگا voy. گاین.

اگت, اگید aghit, aghid, héros, brave; zaza egít; t. یکت, یکید.

اگدیچ igditch, un cheval châtré; t. اکدج, ایغدج, ایکدج.

اگر egher si; اگر نه egher ne, si non; اگر ته دراق زحف هیه egher te diraw zahf heié, si tu as beaucoup d'argent; egher rast át, s'il réussit (on peut omettre le mot egher) G. ager B.; اگر او لم بهیایه eguer aou lem beheyaïé, s'il n'avait pas empêché Ch. 326; agar Rh. ẹk, si, quand, que, L.; p. اگر, گر, pehl. اگر; comp. گر, هکر.

اگر àghir, feu; اگر تونه àghir tounė, il n'y a pas de feu; اگر دخوازین àghir di-khazin vous voulez du feu; اگر نه گرتین àghir ne-ghirtin rater; aghrì, feu, incendie G. 151. 164. agher G. 57. āgir Kl., P., Rh., Sd., aγịr L.; en supprimant le gh, on dit aussi ār, ẹr L.; bilb., lorist. aghir, feileh tesh (du pers. آتش); zaza adịr; bactr. ātar, p. آذر (comp. l'arm. այրել).

آگر پریس àghir-peres, ignicole, mage; p. آذر پرست.

*اگرچه egerči, quand même, bien que, L.; du pers. اگرچه; comp. گرچی.

اگرگیر aghir-ghir, inflammable; p. آتشگیره.

*اگلمش egilmịš bu, il se courba, L.; t. اکلمش.

اگله eglé (mot turc) halte là, séjour; t. اکله (de اکلمك).

اڭوس agos, sillon; اڭوس قه كرين agos we-kirin, sillonner; de l'armén. *ակօս*.

اڭيره voy. قه ڭريان.

*ال l'article arabe, qui se trouve dans quelques phrases empruntées à l'arabe; el rab, le seigneur, Dieu G. 284. alahlımd' alla, à la fin, littér. Dieu soit loué (ar. الحمد لله) G.; 'l kalak, le créateur (ar. الخلّاق) G.; estéska 'l voram, voy. استسقا; nezík 'l vákt, prochain, litt. le temps (est) proche, G.; sciahlıt el frát, l'Euphrate G. (ar. شطّ الفرات); mùg 'l bahhr, haute marée G. (ar. موج البحر); tabiāt l'ansan, nature humaine G.

ال voy. هل.

الّا ila, sinon, mais, autrement; ar. الّا.

الاجه aladja, étoffe rayée; t. الاجه.

الاش alach, froment qui n'est pas encore mis en gerbes.

الال alal, marguérite, fleur blanche, qui croît dans les prés; هلاله coquelicot Ch. 355. p. آلاله, لاله; comp. هلهال.

الام كلام elam-kelam, bavard, grand parleur (réduplic. de كلام, nommé اتباع).

*الان alán, table de pierre, pierre qui se dégage de la montagne en forme de table, montagne consistant de pareilles pierres, G.; comp. lit. ůlę, irland. all (roc)? voy. Diefenbach II, 520. 521. Pott, Et. F. II, 2, 846.

الان voy. تالان.

الاندين elandin, heurter du pied, accrocher, s'entortiller; اوى تى الاند evi ti eland, il vient de heurter; verbe causat. de اليان.

*الاهى illahi, divin. G.; ar. الاهى.

الاى alai, troupe, bande; alái meute, L.; t. آلاى.

البته albetté, certes, absolument; helbét L., albeta Rh.; ar. البتّة.

الت alet, plur. الات alat, outils, instrument de métier; алеткендень charrue, P. (p. الت كندن); ar. آلة (plur. آلات).

*التون altun, or, R.; zaza altún; t. التون.

*التونين zaza altúňin, d'or.

الچق altchaq, bas; t. الچق.

الچى iltchi, marieur, marieuse, envoyé; elci, ambassadeur, G.; p. الچى.

الحاح ilhah, instance; الحاح كرين ilhah kirin solliciter; ar. الحاح.

*الزام ālzám kem ou dem, je convaincs, je prouve, G.; t. إلزام اتمك.

الستين alistin, lécher; prés. 3. sing. دالسه di-alisé; impér. 2. بلس be-lis, plur. بلسين be-lisin; parf. part. الست alist; balísum, alísum G., parf. part. balist ou balisit ou balísá; p. لشتن, ليسيدن (la sifflante س procède de la sonore ز, arm. *լիզել*, russe лизáть, et la sifflante ش du groupe χš d'une racine augmentée liχ-š); le verbe est précédé par le préfixe p. آ ou ب; comp. لستين.

*الشورش alishvērish, commerce, Rh.; t. اليشويرش, الشورش.

القين aliqin, rencontrer, s'accrocher; ar. لقى; voy. لقا, چاق.

*الكسندرپول Aleksándropól, nom d'une ville arménienne, L. 1, 32, 1.

*الله zaza aláh, Dieu L. 1, 55, 1. alahhmd,allah, Dieu soit loué, G. (voy. ال) is-aláh voy. انشاله; nāmét allah,

la grâce de Dieu, G. stoghfor allah, à Dieu ne plaise, G. (ar. استغفر الله vulgairement staγfūrūllah, je demande pardon à Dieu); ābed allah, pieux (serviteur de Dieu) G.; comp. بسمله, حدله, صلوله, توكله.

الم voy. هلان.

الم elem, souci; ar. الم.

الماس almas, diamant, brillant; t. الماس du grec ἀδάμας.

* النجا elingia, vomissement; elingia init, il vomit, parf. part. elingia iná; on dit aussi elingia tet, G.

الّو voy. حلو.

الو alou, prune; دارا الويان dar-a alouian, prunier; elúk, ehlúk (prononcez helúk) prune, G. eluciak, ehluciak, petite prune, G.; āluch Rh.; p. آلوچه.

الوز aloz, embarras; الوز بوين aloz bouin, entortiller, s'embrouiller; allosi, entortillé G.; allosi kem j'entortille G.; allozi bu, j'étais entortillé G.; ālozī, typhus, Rh.; du syr. ܠܟܝܙ, ܠܟܝܙܐ (arctus, angustus, strictus) ܠܟܙܐ (angustia).

الوزين alozin, troubler.

الوه elouh, aigle; الوه خوندكارى طيرانه elouh khoundkar-i theiran-é, l'aigle est le roi des oiseaux; alo G., eló résik (aigle noir) L.; p. آله, آلوه.

الى ali, côté; ژ الى كيدا ji ali kida, de ce côté; ژ الى وى دا ji ali vida, de l'autre côté; به الى وى دايه be ali vidá-ié, il se mit de ce côté; wiahli, de ce côté, Kl., au viali, de là G., aliedin, de l'autre côté, Kl.; wiahli, de ce côté, Kl.; t. يالى; comp. يال.

الى voy. ارى.

*آلى ceux qui habitent dans la même maison, L. 1, 99, 12; ar. آلى.

اليان aliian, s'embarasser dans quelque chose, s'accrocher, broncher.

الين voy. هلون.

ام em, nous; ام ژى emji, nous autres aussi; emma P.; dial. de Sibna: ايمه L. 1, 100, 1; dial. de Soleimanié امه amé ou ائمه eema Ch. 350, 11; anc. pers amā, bactr. ahma, p. ما; comp. مه.

ام voy. اق.

ام voy. هاتن.

ام voy. هم.

*ام em, pronom suffixe de la première personne; on trouve dans le dialecte de Soleimanié سرم ser-em, ma tête Ch. 343; heramet-em-é, je suis enrhumé, littér. mon rhume est, Ch. 343. جولم djoul-em, mes habits, Ch. 347. بسرم دكه il applique (une douche) sur ma tête Ch. 347. اسپم زين دكن sellez mon cheval, Ch. 350; tchem de-kyrt, (savez vous) ce que je ferais? Ch. 345 (voy. la Grammaire, Verbe); dans le dialecte Kurmandji on ne trouve ce suffixe que dans quelques phrases turques ou persanes, p. ex. ján-im, mon cher, sultan-ím, mon roi, ya ráb-im, o mon Dieu; voy. م.

ام im, forme suffixale de la première personne du présent du verbe être, از تيرم ez tir-im, je suis rassasié; ez fiqir-im, je suis pauvre; en suivant des voyelles, ce suffixe se prononce me: از كمه ez ki-me, qui suis-je? ez padišāh-ím, je suis l'empereur L., ez terzí-me je suis tailleur L.; sot-um, je me brûle G.; p. م, ام.

امّا voy. هما.

اماده amadé, prêt (adj.); du pers. اماده.

امام imam, Imam, aumônier; imâm, G., L.; ar. امام.

امام emam, le bout de pipe en ambre; t. امامه.

امان voy. اق.

امان, امنان aman, plur. amanan, plat, vase, vaisselle, ustensiles de cuisine (mot prit de l'arménien); امانا شکر aman-a chekir, sucrier; amani, meubles, G.; arm. աման, p. مان, مانه.

امان eman, pardon, grâce; امان داين eman dàin, faire quartier; ạmán G.; ar. امان; comp. يمان.

امانت amenet, gage, dépôt; امانت داين amenet dàin, prêter sur gages; امانت هلان amenet hilan, se dénantir; امانتى خدى بن amenet-i khoudi bin, que Dieu vous protège; ămanét G.; amanét girt, il prêta sur gages, L.; zaza amenét kén'a, je prends à crédit; zaza ẹmáneta, protégé; voy. انه; ar. امانة.

امانى emani, sûreté.

*امت iméta ce-kem, j'accueille honorablement, G.; ar. إمّة.

امتحان imtihan, épreuve; امتحان كرين imtihan kirin, éprouver; t. امتحان اتمك.

*امجرك ẹmjérg, légion, troupes, L.; ar. مَجْر.

*امجمعه amdjumé, cette semaine, Ch. 341; de ام = اق et de جمعه.

امدى imdi, donc; t. امدى.

امر emir, ordre, commandement; امرى شرعتى emr-i cheriati, la vigueur des lois; به امرى خدى be emr-i khoudi, par l'ordre de Dieu; با امرى شرعى تسليم كرين ba emr-i chery teslim kirin, adjuger (terme de jurisprud.) امر كرين emir kirin, ordonner, commander, amr kem G., amír kir L. امر دكه omr de-ké Ch.; ẹmír L.; amr-a q̈odé, c'est la volonté de Dieu, G. 64. amr ̣qodé kabul kem, je me soumets à la volonté de Dieu, G.; ar. أَمْر.

امراد voy. مراد.

امرد emred, imberbe; ar. امرد.

امرنامه emir-namé, oukaze.

امرو voy. اڤرو.

امزك emzik, tette; امزك كرين emzik kirin, emmuseler (un veau); t. امزك (bec ou cou d'un vase d'où l'on suce quelque liqueur).

امژى emji, quant à nous, nous aussi; امژى بين emji bin, nous allons (venons) aussi; voy. ام et ژى.

امسار voy. ايسال.

امشو voy. ايشق.

امضا imza, signature; امضا دانن imza danin, apposer la signature; امضا كرين imza kirin, signer; t. امضا اتمك.

امك emek (mot turc) travail, peine; t. امك.

امكان imkan, possibilité; امكان نينه imkan niné, c'est impossible; imkem nábit, id., G.; ar. امكان; comp. بى امكان.

*املا emla, ici-même, de ce côté-ci, Ch. 342; de ام = اق et لا.

املا انشا imla-incha, orthographe; ar. املا وانشا.

*امن, امن بكه protégez, L. 1, 101, 9; ar. أَمِّن.

امنان voy. هاقين.

امنى emeni, espèce de souliers à semelle; comp. يمنى.

امنیت emniiet, sécurité; امنیت داین emniiet dàin, rassurer, tranquilliser, donner de l'énergie; ar. أَمْنِيَّة; comp. بی امنیت.

امو voy. همو.

امود, اومید oumoud, oumid, espoir; umud Rh, k. or. umīd, zaza umúd; du pers. امید; comp. هقی, بی امودی, نا امید.

امور oumour, affaire; اموری ناچاری oumour-id natchari, suivant l'exigeance des affaires; ar. امور (plur. de امر).

اموز amouz, plur. اموزان amouzan, proches, parents.

امه voy. همو.

امه voy. اقه.

امید voy. امود.

امیسته voy. اقستن.

امین, امینی emin, emini, sûreté; امین نینه emin niné, il n'y a pas de sûreté; amín fidèle, sans peur G., L.; ar. امین; comp. بی امینی.

آمین àmin, Amen; ar. آمین.

امین em-in, nous sommes; voy. بوین.

امینای eminài, paix, tranquillité.

*آن zaza ána, e̱n'a, e̱n'oe, ce, plur. e̱n'ie; e̱n'a geláñke, cette fois; p. آن.

*آن, ان, ān, ou, Rh.; sah en pizi sah, canaille, littér. chien et bâtard de chien, G.; baetr. anya, pehl. هان (Sanjana 363. 383); comp. یان.

انا ana, source, origine; t. انا (mère).

انار voy. هنار.

انبار anbar, grenier, grange; انبارا گنمی anbar-a genymi, grenier à grains; انبارا آری anbar-a àri, caisse à conserver la farine; ahhmbar G., anbār Rh.; du pers. انبار.

انبازی enbazi, société; به انبازی be-enbazi, être de moitié avec quelqu'un; du pers. انبازی.

*انباشر ambáscier, ambáscar, receveur des contributions, G., de انباش ou انباژ (p. باج) et دیر (p. دار); p. باجدار.

انبان, هبان enban, heban, sac, havre-sac; umbán, ombán, soufflet, sac d'une entière peau blanchie, G.; du pers. انبان, هنبان.

*انبیق ambík kescium, je distille, je tire par l'alambic, G.; ar. انبیق (du grec ἄμβυξ) voy. Fleischer, Nachträge zu Levy's Neuhebr. und chald. Wörterbuch 277.

*انت enet, cela, Ch. 340.

*انتهای intihai, à la fin, Ch. 350; ar. انتها.

انتین entin, gémir, bâler; پز دی انته pez di-enté, la brebis gémit; p. أندیدن (être paresseux, parler avec paresse).

*انجاز anǰas, poire, S., inǰáz, orange, L.; ar. انجاص (poire).

*انجان zaza ānǰén'a, ǰenén'a, j'extrais, je tire dehors; parf. part. ǎnd; comp. ڤه جان.

*انجغ anǰáγ seulement, L. I, 17, 5. t. انجق.

انجی endji, perle; ínji L.; t. انجو.

*انجیل angíl, évangile, G.; ԱՒԵՏԱՐ N. T.; t. ar. p انجیل.

*انجینان enginum, je coupe en morceaux, p. ex. tabac; 2. 3. sing. enginit, parf. part. enginá, G.; p. انجیدن; comp. دانجان.

انختار anakhtar, clef; t. انختار.

اندا voy. هنده.

انداز endaz, jetant; du pers. انداز; voy. تير.

اندازه endazé, mesure, auné; ژی اندازه در ji andazé der, hors de mesure, démesuré; andaza, modèle, précepte, G.; voy. هنده; du p. اندازه.

اندازين andazin, tirer, parlant des armes; گوله اندازين goulé andazin, tirer à balle; du pers. اندازيدن.

اندام endam, membre, membrum genitale; bactr. hañdāma, pehl. p. اندام; comp. سست اندام, هنداق.

*اندسك endúska, peu, modique, G.; déminut. de اندازه.

*انديش ник-ендаишь, bienveillant, P.; du pers. نيك انديش.

انرم voy. هنارتين.

انسان insan, plur. insanan, homme; انسان همو دى به مرين insan hemou di be mirin, tous les hommes doivent mourir; ansán, homme, G.; insān, genre humain, Rh.; tabiāt l'ausan, nature humaine G.; ar. انسان.

انسيت ounsiiet, commerce; ar. انسيّة; comp. بى انسيت.

انسانى insani, humanité.

انشا incha, composition; ar. انشا.

انشا الله inchaallah, s'il plaît à Dieu; ansciallah G.; išaláh L.; ar. انشاء الله.

انصاف insaf, justice; ansáf G., ansaf nina, injuste, injustice, G.; ar. إِنْصاف.

انغور voy. هنگور.

انف enf, nez; ar. انف.

*انفاذ infáz bekin, que l'on fasse (votre volonté); ar. انفاذ (faire passer, accepter).

انقاريه anqariié (mot turc) corvée; t. انقريه, انغريه, عنقريه du grec ἀγγαρεία, lat. angaria qui de son tour, vient de l'anc. pers. ἄγγαροι, parceque ces courriers étaient autorisés à exiger toute chose dont ils avaient besoin.

*انكا áneka, ánuha, nōhá, maintenant, L.; heiyá ánkoa jusqu'ici L.; cette particule semble être composée de آ (prépos.) et نكا, نها (maintenant); le mot ánkoa est peut-être identique avec le pers. آنگاه.

انكار inkar, refus, déni; انكار كرين inkar kirin, nier; انكار نه كرين inkar ne kirin, ne pas dénier; enkar t-kem, nkar ne kem, je reconnais, G.; t. انكار انيك.

انكوا voy. انكا.

*انكى zaza ēnkaí, aussitôt que; de آن (ce) et كى (p. كى); arm. dial. de Mouch յետկայ (Patkanof, Матеріалы для изуч. армянск. нарѣчій p. 67).

*انگدى enghiddi babo, scélérat, fripon, coupable, G.; comp. گيدى.

انگرين angherin, s'opiniâtrer; p. انگاريدن.

*انگشت енгушъ doigt, P., bilb. angoost R., zaza ēngíšt, ingíšt; ēngíšti lingáñ, doigts du pied; voy. هنگوستر; du pers. انگشت.

انگشتر voy. هنگستر.

انگفتين voy. هنگفتين.

*انگله zaza ēngelē, partie supérieure du bras; comp. maz. engel (doigt, B.), grec ἀγκάλη; cymr. angell (bras, jambe).

انگمی voy. هنگف.

*انگور енгурь, grappe de raisin, P., lor. engheer R., zaza e̱ngúr; du pers. انگور; comp. هنگریر.

*انگوره angure, conformément à, L. 1, 94, 16 (dans une pièce communiquée par Jaba); t. اگا کوره (voy. گورا).

*انگی enghi dunie, Amérique G., angedunyā Rh.; t. یگی دنیا.

انگی voy. هنگی.

انه anemé, dépôt, chose en dépôt, hypothèque, grâce, emprunt; انمت بشوقه استاندین anemet be-chouwé istandin, dégager; به انمت ژته دخوزم be anemet ji té di-khouzim, je veux que tu m'empruntes; انمتی خدی بین anemet-i khoudi bin, Dieu vous tienne en sa garde; ar. إنْعامَة.

انواع envâ, sortes, espèces; ar. انواع (plur. de نوع).

*انه enne, il, Kl., littér. il, celui est, p. آنست.

انها voy. انکا.

انی ani, eni, front; áni P., Kl., S.; scr. अनीक, oss. jeniχ, isl. enni.

*انیس affidé L. 1, 103, 1 (mot ar.)

*انیسون anisún, anis G.; t. انیسون du grec ἄνησον.

انیشك enichk, coude; انیشك چکاندین enichk tchikandin, s'accouder; anísk G., ānišk L., آنش anyche Ch. 347; аренчъ P. Ce mot est transformé de aretn-išk, bactr. are𐬚nâ, frāra𐬚ni, pehl. ایرتن, p. آرش, آرشن, آرنك.

انین enin, gémissement; ar. انین.

انین anin, amener, apporter; prés. از تینم ez t-inim, تو تینی tou t-ini, او تینه eoü t-iné; plur. ام, هون, وان تینین em, houn, van t-inin; fut. از بینیم ez b-inim, négat. ازناینم ez naïnym, je n'amenerai pas; impér. 2. بینه b-iné, plur. بینن b-inin; prét. من آنیم min anim, ته آنی te ani, اف آنی ew ani, plur. مه, وه, وان آنین me, ve, van anin; part. passé آنیه aniié, amené; ای تینه eï t-iné, porteur (celui qui porte); چه چاره هره چار سواران بینه tchi tcharé heré tchar souvaran b-iné, que faire? va, amène quatre cavaliers; آنینه دست aniné dest, acquérir une chose; پیك آنین peik anin, préparer; آنینه میدانی aniné meïdani, mettre au jour; دل تنگی آنین dil tenghi anin, consterner, affliger; آنینه حالی بری aniné hal-i beri, rétablir, remettre en état; هندك درمانی چاقان ژ بوی من ژی بینه hindek dermani tchawan ji-boui min-ji biné, apporte moi aussi un peu de remède pour les yeux; ínum G., tínim L., négat. na-ínim L., deanim R.; 2. 3. sing. plur. ínit G.; fut. 2. sing. بینیت (dans le dial. de Sihna, L. 1, 99, 5); 3. sing. bíne (il apportera), بینیت (dans le dial. de Sihna, L. 1, 98, 9); 1. plur. bínin (L.); impér. 2. bíne L., بنا bina B., k. or. بانه biné B.; parf. part. 2. sing. te̱ áni L., 3. sing. áni L., me ánia, j'amenai S., 3. sing. ániya S.; prét. e̱z ánim L., plur. 3. ánin L.; infinit. anin Rh., بنن binen (B., cette forme semble être une fiction); p. آوردن, آردن; dans le Kurde, le r de la racine bactr. bar est tombé devant le n (dont on a parlé dans la grammaire), comme dans

le Guilek آبدن (apporter), impér. آبن, et le b, affaibli en v, a également disparu; comp. اینان, درانین, لی انین, ورانین, هلانین.

او eoŭ, plur. اوان evan, ce, celui-ci, il, lui, cela; او گو eoŭ gou, il a dit; اوان کر evan kir, ils ont fait; او اوانه eoŭ evan-é, cela appartient à eux; اوی ها هان, ev-i ha ou han, ceci, celui-là; اوی کو, او کو eoŭ kou, ev-i kou, celui que; او دی eoŭ di, il a vu; او لکویه eoŭ li-kou-ié, où est il? او ژی چو eoŭ ji tchou, il est parti aussi; au χo be χóe, lui-même L.; او, آو aoŭ, āou Ch., k. or. av B.; le formatif est وی; quelquefois le nominatif remplace le formatif: be āou, à lui, Ch., accus. āou-i, locat. le āou-da Ch., او اطرافِ av atrafi, à côté de lui. Comme dans plusieurs dialectes iraniens le pronom de la troisième personne a aussi le sens du démonstratif celui-là, car le pronom bactrien ava (celui-là) sert, dans le persan (او), l'arménien (իւր), l'osséte (yj), et aussi dans le paléoslave (ово) comme pronom personel de la troisième personne; on dit: au kí-e, qui est là (ille quis est) L. 1, 26, 10; tu au kayás, toi, un tel gaillard, L. 1, 45, 14; او یکی cet autre là L. 1, 102, 5; au merū, cet homme là L. 1, 25, 3. Le nominatif remplace d'autres cas: au merū, illum hominem L. 1, 13, 2; au qotía, illam capsulam, L. 1, 34, 4; au kéčikān, ces filles là, L. 1, 37, 9; sér-i au merúāṅ, les têtes de ces hommes là, L. 1, 43, 1; voy. اوی, لقرا, لو, لوی, وی, وسان.

او voy. خوی.

اوا eva, cela, ceci; dans le dial. de Soleimanié آوه aoua, celui-là, lui; le a final est deiktique.

اوار voy. هوار.

آواره avaré, désoeuvré, paresseux, oisif; p. آواره.

*آواز son, voix, L. I, 100, 3 (mot pers.)

اوال voy. هوال.

اوان evan, ils, eux, leur; voy. او.

*اوان avān, mal, iniquité, S. t. یمان.

*اوبداو ou-bedāou, mouton (dans le dial. des Kurdes Richvend) Ch. 301.

*اوبدنك ou-bedang, fusil (dans le dial. des Kurdes Richvend) Ch. 301. Ce mot est transposé de تفنك.

اوبوزپان voy. پوز.

اوبه obé, campement, camp d'un certain nombre de tentes; t. اوبا, اوبه.

اوت voy. بورن اوتی.

*اوتا uta, pareil, Rh.; p. همتا.

اوتاغ otag, chambre, appartement; utaq Rawlinson, Journal of the R. Geogr. Soc. 9, 41; k. or. ūtāγ; t. اوتاغ, اوتاق.

*اوتری zaza h'én'i ṅautarai veṅg, pas un mot de plus; ce mot est composé de ne (non) et اوتری, russ. вторый.

اوتوراغ otourag, banc; t. اوتراق (lieu de repos).

*اوتین aútia, il aboyait, L.; ce mot semble être dérivé de l'ar. عوّا (aboyant), ou une simple onomatopée, comme le latin baubare.

اوجاغ odjag, 1) cheminée; اوجاغا دمورچیان odjag-a demourtchiian, forge; 2) lieu d'un santon, هوارا مه خدی اوجاغا شیخ hevar-a me khoudi odjaga cheikh

nous prierons Dieu sur la tombe du cheikh; من قصدا چونا اوجاغی هیه min qasd-a tchoun-a odjagi heié, j'ai l'intention de visiter l'odjag (lieu de pélerinage); هرچه کسی چو بر اوجاغا خوش بویه hertchi kesi tchou ber odjaga, khoch bouié, quiconque a visité l'odjag, a été guéri; 3) famille illustre, اوجاغا مه بریایه odjag-a me biriaié, notre famille est ruinée; اوجاق زاده odjaq-zadé, noble; ugiák G., ujak Rh.; ugiák zada, descendant d'une famille illustre, G.; t. اوجاق.

اوجه voy. دوجه.

*اوجه zaza újа, en bas; úja ruén'a, il jeta à bas; scr. अवाच्.

اوچورمه outchourmé, précipice; t. اوچورم.

اودا, اوده oda, odé, chambre, appartement; اوده خزنی odé khazni, chambre de trésor; اوده زادی ode zadi, salle à manger; اوده میران odé míran, salle de conseil; اوده مزین odé mezin, grande chambre; اوده نویساری odé nivisari, bureau, chancellerie; اوده هندوری odé hindourou, appartement intérieur; odá L., Rh.; zaza wadḙ, wḙdí L. 1, 64, 8; t. اودا, اوده.

اور our, glande, tumeur; t. اور.

اور voy. هور.

اور aoür, plur. اوران aoüran, nuage; به اور be aoür, nébuleux; اوری aoüri (le ciel) couvert de nuage; اوری رش aoür-i rech, nuage épais, noir; aura G., awreh Kl., awer Sd., avir Rh., dans le dial. de Sihna هَوَر L. 1, 99, 4; aura bit, il est nébuleux; aura bu, il était nébuleux; aura peida bit, des nuages se montrent G.; denk aura, tonnère, G., dang-ē avir Rh., denk avra tet, il tonne (littér. la voix de la nuée vient) G.; avra ciave, amauroso G.; bactr. aβra, p. ابر.

هاور, اور, آوور avir, avour, havir, éponge; avra G.; p. ابرك.

اور evir, étape, halte, camp provisoire; comp. le p. ابر (dans ابرقباد etc.).

اور, اوردان avour, avourdan, dédaigneux, caprice; اور داین avour dàin, menacer quelqu'un de l'oeil; p. آور.

*آورات aouratt, province, Cb. 320; ar. امارت.

اوراندین everandin, loger (les convives), établir sa demeure; causat. de اورین.

اورانی اروانی avrani, arvani, manteau rouge, robe de cérémonie, pelisse.

اوراوی aoüravi, temps nébuleux.

اورت ourt, famille, ménage; t. یورت.

* اورتمش ōrtmįš, couvert; ōrtmįš dįké, il ferme, L. 1, 11, 10; t. اورتمش.

اورته orté, médiocre, qui tient le milieu; t. اورتا, اورته.

اوردك, وردك ourdek, verdek, canard; vverdek G., urdék L. ордьякъ P.; t. اوردك.

اوردو, اوردوی ordou, ordouï, camp d'une armée; ōrdi G., L.; ordi dem, je campe, G.; t. اوردی.

* اورست avrést, genévrier, G.; ēvrís, S.; p. آورس, آرس.

اورش voy. کیفروزك.

اورغان ourgan, couverture; ōrgana L.; t. یورغان.

اورگه evir-ghé, gîte, campement.

4

اورمان ourman, forêt; orman R.; t. اورمان.

اورمش voy. ابرشیم.

اورمیخ ourmikh, herbe qui croît entre les pierres, gazon, mousse.

اوروم ouroum, grec; دبینم رومیك سوار پیایکی اوروم دگل di-binym roumiiek souvar peiaieki ouroum dighel, je vois un Turc à cheval et un Grec à pied; به اورومکی دزانی be ouroumeki dizani, sais-tu le grec? rúmi, un Grec, G., rohm, un Turc, Kl., romi G.; orket-a rumi, l'empire otoman, G.; t. روم (vulg. urūm) رومی; voy. رومی.

اوروه voy. ابروه.

اورین everin, se poser, s'arrêter pour se reposer, percher; dans le dial. de Hedrus: prés. plur. 3. hḙvrin, ils vont loger; négat. plur. 1. ne-hḙvrin; prohibit. plur. 2. me-hḙvrin; verbe dénomin. de اور.

*اوزار avezár, plantain; belk avezár, feuilles du plantain G.; p. افزار, بزار, اوزار ar. ابزار.

اوزگار voy. روزگار.

*اوزنك avsäñg, avsing, anneau, dans lequel entre l'agrafe de la ceinture, S.; p. اوزین.

اوزنگو voy. زنگو.

اوساط aoûsat, milieu; ar. اوساط; comp. اوسط.

اوستا ousta, maître; ostá G., usta, artisan, Rh.; kaúvi ostá, expert, G.; ostá divári maçon G., ostá takmir, architecte G.; ber ostá, apprenti, garçon de boutique G.; bactr. aiwisti, p. اُستاد, اُستا.

*اوستاکار ostákar, expert, G.; hőstakār, maçon S.; p. استاکر.

اوستای oustaï, dextérité; p. استادی.

*اوستریای őstriai, autruche, L.; de l'anglais ostrich.

اوسط eoûset, milieu; ar. اوساط (plur. de وسط), comp. اوساط.

*اوسك usek, panthère, G.; p. یوزك.

*اوشا awsche, ils, Kl.; p. اوشان.

اوشه oché, craie rouge; t. آشو.

اوشی ouchi, اوشیا تربی, وشیا, vechiia ou ouchiia tyrii, grappe de raisin; usek, usí, usí trí G., ushī Rh., vashík terí S.; comp. کوشی, خوشی; p. خوشه.

اوصاف eoûsaf, attribut; اوصافی دخدی eoûsaf-i di-khoudi, attribut de Dieu; ar. اوصاف (plur. de وصف).

اوغرون قپو ogroun qapou, guichet, petite porte; t. اوغرین قپوسی.

اوغلان oglan, garçon; zaza ōγíl, fils; t. اوغل, اوغلان; comp. قزاوغلان.

اوغور ogour, fortune, augure; اوغوره ogour-é, il est favorable; اوغور به ogour bé, bon voyage! zaza oγír; t. اوغر, اوغور; comp. بی غور, بی اوغور.

اوغوز ogouz, balourd, grossier et stupide; t. اوغوز.

اوقار voy. ایقار.

اوقاس eoûqas, tant, autant, à tel point; اوقاس خوشك هنه eoûqas khouchk hené, il a tant de soeurs; اوقاس یار هنه کو eoûqas iar hené kou, il a tant d'amis que...; comp. اقفاس.

اوقدر eoû-qadar, tant, autant plus; de او et de قدر, formé selon le t. اولقدر, اوقدر; comp. ده اوقدر.

*اوکس personne; اوکس نا pas une

personne L. I, 98, 9; de كس précédé par او (il).

*اوكوژن aukozín, avkužin, aîne G.

اوكه اوكهى oghé, oughel, enfant d'un autre lit, beau-fils, belle-fille; t. اوكى اوغل; comp. دا (mère).

*اول avil, premier, Rh.; ar. اول.

اولاد evlad, enfant, plur. اولادان evladan; ulād, aulād, avlād, les descendants, Rh.; ar. اولاد.

اولامى olami, corvée, travail gratuit, à contre-coeur; ايدى پسيرا مه ژ اولاما رومى خلاس دبه eidi pesira me ji olam-a roumi khelas dibé, enfin nous allons nous libérer de la corvée des Turcs; تو اولامى دكى tou olami di-ki, tu fais à contre-coeur; تو اولامى هره tou olami heré, va en corvée; ulām, force, par force, Rh.; comp. هولام.

اول بهار evel-behar, printemps; p. اول بهار, اول بهارِ.

اولداش oldach, compagnon; t. يولداش.

اولك evlek, sillon; t. اولك.

اولولو ololo, hola! holaho! qui est là! grec ἀλαλά, ar. الا; comp. لولو.

اوليا eoüliia, saints, les santons; ar. اوليا plur. de ولى.

اونجه oundjé, trèfle, espèce de foin qu'on donne aux chevaux; جه تونه دى اونجه هسپان بده مى djé touné di oundjé hespan bi-dé mi, il n'y a pas d'orge, il faut que je donne du trèfle aux chevaux; t. يونجه.

*دار اونشك dar-i ounichk, un arbre mort, Ch. 306.

*اونك unék, goutte, paralysie, G.

اوننا voy. ديتن.

اونوس voy. ابانوس.

*اونونكه zaza aunaúnke, chacal; mot onomatop. (animal qui fait «aun-aun», qui aboie).

آوور voy. اور.

*اووه oué, là; هر اووه her oué, de ce côté-là, الووه لا āoué la, id., Ch. 342. Cet adverbe est le cas obl. du pronom démonstr. او.

اوه, اوى evé, evi, ce, ceci, celà, celle-ci, lui; اوه قنجه كو evé qendjé kou, ceci vaut mieux que; اوى كيه evi kiié, à qui est cela? اوى بده من evi bi-dé min, donne moi cela; اوى دنى evi dini, celui-là, celui-ci, cet autre; aví G., avaya L.; zaza áya (pour avya).

اوى voy. هئو.

هاوى, اوى avi, havi, chien de rue, chien sans maître; vagabond.

*اويج les siens, L. I, 100, 19; de او, اوى.

*اويز avéz kem, je sauve, je conserve G.; qodé t'avež-ket, Dieu te protège (L. transcrit: χodé te bāveže, voy. اقيتين) G. 63. avez bum, j'y suis accoutumé G.; p. اويزه.

اويزى avizi, dépendant; p. آويزه.

*اويسه avísa, outil, ustensil, G.

آه ah, ah! interj.; آه و انين ah ou enin, profond soupir; اه كرين ah kirin, soupirer; آه كشان ah kichan, pousser des soupirs; p. آه.

آهان ahan, voici, en voici, voilà; a,a G.; arm. աՀա; comp. هان.

*آهسته doucement, lentement, L. I, 102, 7; arecte, P.; du pers. آهسته.

آهل ahil, connaisseur, lettré; از آهل

نینم ez ahil ninim, je ne suis pas lettré; از آهلم ez ahil-im, je suis lettré; ar. اهل.

اهل, ehl, ahl, habitans, population; اهل باژیر ehl-i bajir, habitans de villes, bourgeois; اهل خیفت ehl-i khiwet, nomade, demeurant sous des tentes; اهل قلم ehl-i qalem ou اهل خامه ehl-i khamé, gens de plume; اهلی کیف ehl-i keif, buveur; اهل سیاحت ehl-i siiahet, voyageurs; اهل سیاحت درو دبیژین ehl-i siahet direoŭ di-bijin, les voyageurs disent des mensonges; اهل عرض ehl-i yrz, les hommes vertueux; اهل علم ehl-i ilm, théologien; اهل مدرسه ehl-i medresé, savans, professeurs; اهل هنر ehl-i houner, artiste, homme de mérite; plur. اهالی بری ehali beri, aborigènes; ar. اهل (plur. اهالی, ident. au précéd.).

اهنده voy. هنده.

آهنك ahenk, voix, harmonie; du pers. آهنك.

اهنگر ahengher, maréchal ferrant; du pers. آهنگر.

*اهوا ahwa, ainsi, Rh.; du thème pronom. ha, précédé par la prépos. ا et suivi du suffixe casuel.

*ای ai, il, ai le bāžār pāyā būia, il (celui-ci) descendit dans la ville, S.; zaza ya, elle; bactr. aeta, anc. pers. ai-ta, p. ای maz., bal., oss. ai.

ای eĭ, celui qui; ای کو eĭ kou, celui qui; ای ویه ei viié, celui qui est; nān ei her rōž, le pain quotidien L. образцы шр.; ē gúrgā, ceux des loups, S., ē dāštán, ceux des plaines, S.; bactr. ya; comp. یا.

ای ai, ô! ai efendi-m, ô mon Efendi L., ai jānim ô mon âme, mon cher, L.; bactr. āi, pehl. ē, p. ای; ar. t. آی.

ایا aia, he! interj.; comp. یا.

ایا voy. اوه, اوی.

ایالت eialet, province; ar. ایالة.

ایبه ibé, cheval qui va l'amble.

*ایپك ipég, soie, L. 1, 32, 7; t. ایپك, kürin.pek'.

*ایتوغلطلق ītoγlitlįγ, tour d'adresse, ruse, L. 1, 20, 7; de l'ar. تغلیط (غلط) avec le suffixe turc لق; comp. le géorg. თვალთმაქცობა faux, altéré (se dit des monnaies).

ایتیم eĭtim, orphelin; jatím G., yētīm Rh.; ar. یتیم.

ایجاد idjad, invention; ar. ایجاد.

ایجاری idjari, cette fois-ci, sur ces entrefaits, un beau jour, par hasard, en attendant; de ای et جار.

ایچ قلعه itch-kalé, citadelle; t. ایچ قلعه (château intérieur).

ایچلك itchlik, veste, gilet; t. ایچلك.

ایخستین eĭkhystin, laisser tomber à terre; eoŭ eĭkhyst, il a laissé tomber; ēkhustin Rh., prés. áze tēlā bēχēme je joue (de la mandoline) littér. je frappe avec les doigts, S.; ēkhum, ēkhīt, parf. part. ēkhust Rh.; giúl ekínum je me déshabille, 2. 3. sing. giúl ekínit, négat. giúl na ekínum; parf. part. giúl ekást G.; doi ēkhustin fermer, Rh.; roi ēkhustin étendre, Rh.; voy. خستین.

*ایخوه zaza eiχóe, lui-même; de ای et خو.

ای دده بای eĭ di-dé baĭ, vanneur; voy. داین, دانه.

*ایدز īdíz, paillard, ribaud, L.; iz G., īz L.;

ایدی eïdi, encore, donc, en conséquence; ایدی قنج eïdi qendj, tant mieux; ایدی رادیزه eïdi ra-di-zé, il dort donc; ایدی یاریا من و ته نه مایه eïdi iariia min ou té ne maié, il n'y a donc plus d'amitié entre moi et toi; idí, iedí, l'autre, G.; edín, din L., ēdī Rh.; aliedin, au delà, de l'autre côté, Kl.; edí péva, après cela, G.; edí ná·kem, je ne le ferai plus, je me corrigerai, G.; zaza diéne, diín, le second; voy. کدین; de ای et le nom de nombre di, din, pour douin (p. دویم); comp. دنی, دووی, یادی.

ایزا iza, violence; ar. ایذا.

ایذن izin, permission; تذکرا ایذنی tezkera izni, un permis; بایذنا خدی be-izn-a khoudi, Dieu aidant; ízin L.; zaza ízmi me bidé, permettez moi; ízm-u, il est permis; ar. إِذْن.

ایذن نامه izn-namé, acte de permission.

ابر voy. اکر.

ابرا, ایره ابرا voy. ژیرا, ژ.

*ایرات irát kem, j'hérite G.; ar. ایراث.

ایراد irad, revenus, rente; ایراد هاتن irad hatin, donner des revenus; ar. ایراد (de ورد IV).

*ایران airan, babeurre, lait de beurre, R.; t. ایران.

ایران iran, Iran, la Perse; du pers. ایران.

ایران voy. هیران.

ایرانی irani, persan; du pers. ایرانی.

ایردهکی irdeki, demain; du turc ایرته, ارته.

ایرمك irmek, marcher à 4 pattes.

ایرو irou, ce jourd'hui; íro G. L., īru Kl. Rh.; k. or. hīrū; zaza eíroe, eíru; de ای et رو; voy. اترو; comp. p. امروز.

ایروش eïrouch, assaut; قله به ایروشی استاندین qelé be eïrouchi istandin, prendre une place d'assaut; t. یورش, یورویش.

*ایروه erva, en deça, d'ici; erva l-erva, d'ici et de là; orva, de là; ā irā beču wa urā, d'ici va là, Br.; comparatif: ervetera plus d'ici, orvetera plus de là; G.; erva est formé, à l'aide du suffixe casuel va, de ایره (voy. ژیره); orva, qui se joint au pers. او, doit sa formation au contraste, ainsi que l'on voit par ex. dans le guilek اسی به اوسی (de ce côté à l'autre côté), dans le hindi इधर उधर (çà et là), dans le cig. adaj odoj (ici et là) voy. Pott, Indogermanischer Sprachstamm (dans l'Encyclopédie d'Ersch et Gruber); Doppelung 65. Zigeuner I, 191.

ایره دا ایره, iré, ireda, ici, dans ce lieu; ایره دا ودا ireda vida, par-ci par-là; era, lera, là, ici, G.; irā Br.; hēra, l'hēra, l'ēra, ici, Rh., هره, لره hera, lera B.; de plus, avec le suffixe local: lerawe, au milieu Kl.; le thème de ces mots ē, ī (ce) a pris d'abord le suffix du datif ره (p. را), puis le suffixe du locatif turc دا (ou ده), et du reste il est précédé par la préposition arabe ل; p. ایرا; comp. پیره دا.

ایری بیری eïri-beïri, un innocent, un idiot.

ایریس, هریس eïris, hiris, moine, prêtre; کوندی وه چند ایرس دبین gound-i vé tchend eiris di-bin, dans votre village combien y a-t-il des prêtres? de l'armén. երէց, Երէց.

ايز voy. ايدز.

ايزمي voy. هژ.

ايژميژ voy. ژميژ.

ايسال isal, cette année, l'an courant; au sáli G. 55; im-sār Ch. 341; comp. p. امسال.

*ايسان zaza Ah'méd-i Eisāń, Ahmed, fils d'ʿAischa (?) L. 1, 64, 11; de l'ar. عايشه?

*ايسر, هيستير ısir, hıstır, panier fait des verges de saule, Rh.; comp. le latin storea (natte) et le bactr. štaretaẹši (panier).

*ايش ıš, travail, L.; t. ايش.

ايش eich, douleur, mal; ايشا زحف eich-a zahf, grandes douleurs; ايش كشان eich kichan, souffrir un mal; ژ ايشا جانى ji eich-a djani, à regret; essá G., ıš L., esh R.; bactr. yaśka; comp. چاق ايشى, سرايشى ,زاريش.

ايشان eichan, se fâcher; prés. 1. از ژ ته ايشام ez ji té eicham, je suis fâché contre toi.

ايشاندين eichandin, offenser, gronder, faire du mal; ēshāndin, rendre malade Rh; verbe caus. de ايشيان.

ايشته voy. خستن.

ايشفتى eichiwti, pustule, maladie des brebis; ايشفتيه گوهانى پز eichiwtiié gouhan-i pez, mamelles pustuleuses d'une brebis; probablement de ايش (mal) et du p. شفت suppuration.

ايشفه ichewé, cette nuit; ıšẹv L.; zaza ẹmšoe; p. امشب.

ايشلمه ichlemé, fait, travaillé; t. ايشلمه.

*ايشمه zaza múndiai aíśma fatma, arc-en-ciel; voy. آشمه.

ايشيان eichiian, souffrir, se sentir mal, être réprimandé; prés. 3. زكى من ديشه zik-i min diché, j'ai mal au ventre; پاشى ضررك دبه سرى وه ديشه pachi zarar-ek di-bé ser-i vé diché, si plustard quelque dommage arrive, votre tête en souffrira; essít, t-essít, il fait de la peine; parf. partic. t-essá, esá G.; ẹ̄šia, hẹ̄šia, il fait de la peine L.

ايڤ iw, gerçures aux doigts.

ايڤار eiwar, soir; بر ايڤارى ,برڤارى, ber eiwari, berwari, vers le soir; ايڤارا وه به خير بيه eiwar-a vé be kheir bi-bé, bon soir! ivári, au soir G. 54; evār L. B., dō evā́ri, hier au soir, L.; k. or. يوار, zaza evā́ra, yére̱, yẹ̄ri (les dernières formes ont supprimé le v); p. ايوار, scr. सवर, ir. iar; comp. وزيارى ,هيوار.

ايڤر iwer, un tel, un certain; comp. arm. իւրեւ.

ايڤى voy. هڤى et امود.

*ايك eyék, le premier, L.; de يك.

ايك voy. برايك.

ايك ik, fuseau (instrument qui sert aux fileuses); ايك زڤراندين ik zewirandin, tourner le fuseau, filer au fuseau; t. ايك.

ايگه éghé, lime, ايگه كرين éghé kirin, limer (un fer); t. ايگه, اگه.

ايل el, plur. ايلات elat, peuple, les gens appartenant à une seule famille, à une seule tribu; ايساله ايلا وه بكى كنارى در كتيه isalé el-a vé be-ki kinari der ketiié, cette année votre tribu de quel côté se jeta (est campée)? ar. ايل, turc vulg. él.

ايلق ailiq, solde; t. يلق.

ايلمك ilmek, noeud-coulant, plaie sous le

ventre du cheval faite par la sangle; t. الك, ایلمك (s'entortiller).

ایلول iloul, septembre; ilún G., ilun, ailun Rh.; ar. ایلول.

*ایمان aímán, foi, religion G.; imām Rh.; ar. ایمان.

ایمچی کرین imtchi kirin, ferrer les quatre pieds d'un cheval; ایمچی بکه ferre.

ایمش eimich, fruit; zaza yemíš; t. یمش.

این ain coutume, loi; داینی خوه درنابنه di-ain-i khé der-na-iné, c'est un dissimulé; bactr. ayana; p. ائین.

این ein, jour de vendredi; روژا پاشی اینی rouj-a pachi eini, le jour de samedi; inni G. 56; íni L., B.; aiīn, aiīni Rh.; rōž-ā ayyínē S.; p. آدینه, آذینه, maz. اینه (B.).

اینان inan porter, mener; parf. part. 2. ته اینابه te inaié; pek ínum, je fais la paix (littér. je porte ensemble), parf. part. pekiná G. diárii inum, je fais cadeau, G.; l'bīr enān, rappeler, Rh.; qodé scoghol-e tá rast ínit, que Dieu mette en ordre tes affaires, G.; iná ber, je fis entrer, je présentai G.; ez t-ínim, j'apporte L.; هنان henane, apporter Ch., prés. دئنام deenam, fut. هنام heenam, impér. 2. heane, beiane; parf. هناوا henava Ch.; ēnān, dānan, parf. part. ēnā, d-ānā Rh.; īnā S. (traduit par l'ar. جاب, qui est également la traduction de āniya); der ēnān, porter dehors, Rh.; ce verbe est une variété de آنین; comp. لی اینان, هلانین, درینان.

*اینان ınān, prendre; prés. ęnim, je prends; bį-ber-ínim, 2. sing. bį-ber-íni, 3. bį-ber-íne; parf. part. ína, L.; zen ínum, je prends une femme, je me marie, 2. 3. zen ínit, parf. part. zen ína, inum derva, je déterre, j'extrais G.; keif inum, keif-a qo ínum, je me fais un plaisir, G.; arm. ՝առնել; comp. برینان.

اینان inan, confiance; اینان کرین inan kirin, avoir confiance; اینانه برین inané birin, inspirer; t. انان, اینان.

ایناندین inandin, transporter, transférer; le causatif de اینان (porter); voy. هانندین.

* ایناندمش ınanmįš kir, il croyait; ınanmįš bu, il mit sa confiance, il se fia, L.; t. انانمش.

*اینجا инжа, ici, P.; du pers. اینجا.

اینلك enlik, blanc, fard; t. اکلك, voy. Blau, Journ. de la Soc. asiat. allem. 31, 492.

اینو voy. آن (ce).

آینه voy. نینیك.

اینی voy. این.

ایوار voy. سر.

ایوان هیوان aivan, haivan, balcon, belvedère, pavillon; ar. إيوان, p. اَیوان.

ایوی eivi, celui qui; de ای et وی, اوی.

ایه voy. هین.

آیه àié, verset du Koran; ar. آیه.

ب

به, ب b, bé, vers, avec, par, dans; به شور قازنج كرين be chour qazandj kirin, gagner à la pointe de l'épée; وقت به وقت vaqit be vaqit, de temps en temps; بچه bo-či, pourquoi B. (p. بِچِه); souvent cette préposition précède des noms substantifs ou adjectifs pour former des compositions, p. ex. be āqįl, intelligent, sage, L.; sterk-e b-du, comète (littér. étoile à queue) Kl.; بقرض b-querz, à louage, Ch. 344. براست be-rāst, vraiment Ch. 353; zaza bye; voy. به, بپ, په; bactr. upa, p. ب, به, پ.

ب, به b, be, bi, bo, bu, particule qui précède le futur et l'impératif (voy. la grammaire); bactr. baδa, p. ب به (bi, bu), grec φῆ, φῆ, lit. ba.

• با ba, 1) vent; با تى ba ti, le vent souffle (de هاتن venir), chez Garzoni ba tet; باى شديد ba-i chedid, vent impétueux; باى دين ba-i din, vent impétueux (littér. vent fou); باى عاصى ba-i asi, vent violent; باى شمالى ba-i chimali, vent du nord; باى قوى ba-i qavi, vent violent; باى قبلهى ba-i qybleï, vent du sud-est (littér. vent de la Qyblé); باى گوله ba-i goulé, contusion, vent produit par le boulet; باى موافق ba-i mouvafiq, vents alizés; باى ملايم ba-i moulaïm, vent léger; باى هينك ba-i henik, vent doux, zéphir; بايكى هينك ليدا baieki henik lida, le vent doux souffle; با لكيم بوينيه ba li-kim bouiniié, le vent s'abat; با لهساى بوينيه ba li-hisài bouiniié, le vent s'apaise; دانه باى dané baï, vanner; اى دده باى ei di-dé baï, vanneur; ciahr ba, les quatre vents G.; bā, bah L.; baya rish, siroco (littér. vent noir) R.; baiaki gawra, grand vent, vent impétueux, R.; ba belisk, tourbillon G. (voy. بوبلزك); пад-и-тунть P. (p. باد تند); пад-ашупь P. (p. باد آشوب) باى صباى vent du matin L. 1, 98, 14. 2) rhumatisme (comp. p. باد در تام): باى گرتيه baï ghirtiié, rhumatisé; bah, flatuosité, vent, G.; 3) goître, G. 156 (synonyme de ahuva, c'est-à-dire هوا); bilb. wa; bactr. vāta, pehl. وات, p. باد; comp. ورزبا, لبا, گردباد.

*با bā dan, prendre à crédit, Rh.; p. وام دادن.

با voy. باب.

*با ba, avec, pour; ba χoǰé, avec, chez le Khodja L. I, 11, 11; ba šįmíkji, au cordonnier L. I, 27, 7; zaza ébe. On dit aussi, grâce à une prononciation sourde, bu, bo; p. با ابا; voy. بو, لبا.

باب bab, père; voc. بابو من babo min, ô mon père! بابى كالكى bab-i kaliki, bisaïeul; بابى مزين bab-i mezin, aieul; با بالق ba balig, beau-père, père des enfants d'une veuve, qu'il a épousée; bāv Kl., L.; bapír, bab pír, aïeul, G. bā pīr L.; bau káli, grandpère maternel, L.; bab ba pir, bisaïeul, G.; bā marē, beau-père (vitricus) L.; melk bab, mál-e bab, héritage, G.; kelley-bab, coq, R.; باوق baouq

Ch. 308; lor. baouk R., zaza bauk, pehl. باپ, p. باب; voy. باق, ضرباب, كلباب.

باب bab, porte; chapitre; بابى عالى bab-i âli, la Sublime-Porte; ar. باب.

بابانه babané, paternel; p. بابايانه.

بابلسك voy. با (vent).

بابو voy. انكرى.

*بابونه babuná, camomille G.; p. بابونه.

بابى babi, paternité.

بطاغ, باتلاق batlaq, batag, lieu où l'on s'enfonce, marécage; t. بتاق, بطاق.

*باتمش bātemísh kería, ils furent dépouillés, S.; t. باتمش, بتمش. .

*باث bas, bāsī, à cause, Rh.; ar. باعث.

باث bas, pari; ar. بحث.

باج, باچ badj, batch, droit de douane, taxe; باجا خوى badj-a khoī, gabelle; anc. pers. bāji, p. باج, باژ.

باجاغلو badjaglou, ducat d'Hollande; t. باجاقلو.

باجان voy. بادنجان.

باجدار badjdar, douanier, percepteur; du pers. باجدار.

باجه badjé, lucarne; pajá L.; t. باجه.

باچك batchik, blé de Turquie, millet.

باخبر ba-khaber, nouvelliste; p. باخبر.

باخصوص ba-khousous, singulièrement; du pers. باخصوص.

باخوى bakhoi, bienfaiteur, maître; baquó G.; de با et de خو, خوى, littér. avec, pour soi-même, indépendant.

باد voy. با.

بادان ba-dan, tordre, plier, tortiller; prés. 3. sing. با دده ba di-dé; impér. 2. sing. با ده ba dé, plur. با دين ba din; part. passé با دايه ba daié; بن بادان ben ba-dan, tordre une corde; t. باغ (lieu, bande, noeud), comp. باق.

بادم badem, amande; voy. بأو.

* بادنجان badindjane, aubergine, solanum melongena, Ch. 345; bāǰān S.; du pers. بادنجان, بادنكان.

بادى هوا badi heva, pour rien, à vil prix; p. بادهوا.

بار bar, charge, ce que peut porter un homme ou un animal; به بار be bar, pleine, enceinte; بار كرين bar kirin, charger, décamper; ازى بار كيم ezi bar kim, je charge; از بار ناكيم ez bar na-kim, je ne charge pas; بار هلانين bar hilanin, décharger; باريد سفك bari-d siwik, menu bagage; باريد گران bari-d ghiran, gros bagage; دباريدا di-barida, marchandises emballées (littér. dans la charge, en ballots); بارى درنكى bar-i direnghi, longtemps (comp. p. بار fois); bar ve-kem, je décharge, G., bār-e χva dá, il campa, S.; пар-пурдень, porter, P. (p. بار بردن); p. بار.

بار bar, pus qui sort des yeux; comp. isl. suéd. danois var (pus) anc. haut-allem. werna, hessois waer (orgeolet).

باران baran, pluie; ايرو گلك باران بويه irou ghelek baran bouié, aujourd'hui il pleuvait beaucoup; baran tet, il pleut (littér. la pluie vient), baran at, il plut, G.; barán čē, barán de-baré, il pleut, L.; buran Br.; lor. waran, zaza varán; bactr. vāra, p. باران.

*بارانی baráni, manteau pour la pluie, fait de drap épais et fin, G.; voy. اورانی; p. بارانی (prononcé ordinairement barūni, Ker Porter, Travels I, 449. Rich, Residence in Koordistan II, 228).

باربر bar-bir, bête de somme; p. باربر.

* بارجا барџаá, charge, voiture, P.; de بار et de جا = جه (lieu).

* بارچمك bārčémik, chauve-souris, L.

باردار bardar, une femme enceinte; p. باردار.

باردان bardan, un ballot de laine; p. باردان.

بارژین barijin, se couvrir, s'obscurcir (du temps); vivoter; prés. 3. sing. دبارژه di-barijé, le temps se couvre; il vivote.

بارش, باریژ barich, barij, pluvieux; barish, pluie, R., k. or. باریش id.; p. بارش.

بارك الله barek allah, Dieu soit béni, locution d'admiration, bravo! ar. بارك اللّه.

بارگیر, برگیر barghir, berghir, cheval hongre, cheval de charge; barghíl G., bērgíl L.; p. بارگیر, comp. بلگیر.

باروت barout, poudre à canon; باروت جرباندین barout djerebandin, éprouver la poudre; t. باروت.

باروت پژ barout-pyj, poudrier, qui fait de la poudre à canon (littér. cuisant de la poudre).

باره, باهره baré, bahré, dime, taxe; bara, part, portion G.; bara dem, je partage, distribue, G.; bara na dem, j'ôte, G.; voy. پری; bactr. baχδra, p. بهره, afgh. بخره.

بارهنگیف bar-hinghiw, importun, un ennuyeux (littér. touchant à l'embarras, à la charge).

باری bari, comment? est ce que? ar. باری.

باری bari, pluie; باری زوهایه, bari zouhaié, ôter l'humidité de la pluie (littér. la pluie est séchée).

* باری Dieu; باریغدایا, ô mon Dieu, L. I, 100, 18; ar. بارئ.

*باریك zaza bāryék, subtil; p. باریك.

بارین barin, pleuvoir; دباره di-baré, il pleut; conjonct. di-baritin, il pleut; barit G., bārí L.; zaza varán vará, il plut; bactr. vāreñti (il pleut), p. باریدن.

* بارین báre (le bouc, la chèvre) crie, L.; mot onomatopéique: il fait ba.

باز baz, gué, passage sur l'eau; p. باز; comp. درباز.

*باز bāz, course; bāz dā, il courut, L.; zaza vāz; arm. վազել, վազումն, scr. वाह्; voy. بز, بزا, بزین.

*باز, de nouveau, L. I, 99, 15; du pers. باز; comp. واژی.

باز baz, terme final des mots composés, signifiant 'prenant part à', 'exerçant'; p. باز; voy. جریدباز, جانباز, اربیزی, دستبازی, حیله باز, حقه باز, حرامباز, قمارباز, طیرباز, سعرباز, رمبازی.

بازار bazar, place, marché, contrat; بازار کرین bazar kirin, négocier, marchander, acheter; از دی ژبوی مالی پرتالان بازار بکیم ez di jiboui mali pertalan bazar bi-kim, je dois acheter quelques bagatelles pour la maison; bazar ghel, communication de commerce avec G.; du pers. بازار, pehl. واجار.

بازاری bazari, marchandises à la douzaine; du pers. بازاری.

بازاندین voy. بزاندین.

بازا voy. بزا.

بازرگان bazergan, négociant, marchand; bazárghán G.; du pers. بازرگان.

بازرگانی bazergani, négoce, commerce; du pers. بازرگانی.

بازك voy. باسك.

بازوبند bazou-bend, brassard; du pers. بازوبند.

* بازی bazí, le tiercelet de faucon, G. L.; p. باز; arm. բազէ (ar. بازی autour).

بازین bazin, bracelet; جوتك بازین djoutek bazin, une paire de bracelets; bazénk, bazínk G.; bazịn L.; bāzin, bāzun Rh.; de بازك (comme le bret. bizon, anneau, de biz, doigt).

بازین voy. بزین.

باژیر bajir, cité, ville; لدورا باژیر li-dor-a bajir, les environs de la ville; basciéra G., badshar Kl., bāžẹ̄r L.; c'est la forme kurde du mot persan بازار.

باژیری bajiri, bourgeois; bāžārı, habitant d'une ville, S.

باسك bask, bras, aile, tuyau de pipe; باسك كوتان bask koutan, battement d'ailes; به باسك bé bask, ailé, ailes déployées; bāzik Rh.; be bāsk-ē māl, du côté de la maison, S.; básk pé, jambe, G. bask kaliun, tuyau de pipe, G.; bactr. bāzu; p. بازو; comp. سرباسك.

باسور basour, hémorrhoïdes; ar. باسور; comp. باوه سیر.

باش bach, terme final des composés, signifiant 'chef'; t. باش; voy. قباص باشی, قزلباش, سو باشی, دلوباشی, یوز باشی, كاروان باشی.

* باشافین beasciáfum, je chancelle; 2. 3. beasciáfit; parf. part. beasciáfa, G.; comp. p. شافیدن.

باشر كرین bacher kirin, être capable de faire quelque chose; فیكی دانین باشر نا كین fiki danin bacher na-kin, ils ne sont pas capables de planter des fruits; t. باشرمق.

* باشقه bāshqa, à part, separément, S.; t. باشقه.

باشلق bachliq, dot que donne le fiancé.

باشید ba-chid, santon.

باصره basiré, vue; قوتی باصره qouvet-i basiré, sens de la vue; ar. باصره.

باصور basour, cal, durillon; comp. ناصور.

باطی bàti, parties génitales d'homme; ar. بطؤ.

* باغ bagh, jardin, B.; lor. bakh; bactr. bāγa (une pièce), p. باغ.

* باغچه baγčẹ́, jardin, L.; du pers. باغچه.

* باغچه چی bákčači, jardinier, S.

باغچه وان bagtche-van, jardinier; comp. باغوان.

* باغرز k. or. baγryaz, drap, B.; comp. le russe багоръ (pourpre) et багрецъ (couleur de pourpre)?

باغشین baghychin, pardonner, absoudre; du turc. باغشلق.

باغوان bagvan, jardinier, vigneron; du pers. باغبان.

باق baw, père; voc. باقو bawo, ô mon père! باقی من baw-i min, mon père; dai bau, dẹ̄ u bāv, les parents, L.; voy. باب.

باق baq, poignée, faisceau, bouquet;

sīv bag, fil d'argent, S.; bāk, tresse de cheveux, S.; t. باغ, comp. بادان.

باقلا baqla, fève; باقلانو baqla nou, fève fraiche; du pers. ar. باقلا, باقْلی.

باقی baqi, le restant; باقی مای baqi màï, ce qui est resté; ar. باق.

باکر voy. بانك.

باکره bakiré, vierge; bikr, bukr, bakeyām, birkīyam, Rh.; ar. بِكْر, باكِرة; birkīyam est composé des deux mots ar. بکر et ايّم plur. ايامى (femme célibataire, voy. H. Derenbourg, Essai sur les formes des pluriels arabes. Paris 1867, p. 85).

باگر bagher, orage, tempête; bāgir, bauger Rh.; p. باد, باد گرد, گرد.

بال bal, côté; به بال be bal, à côté; به بالی وی دایه be bal-i vi daié, il se mit de ce côté; به بالی ژنی د خوشه be bal-i jin-i d-khouwé, de la part de leurs femmes; voy. پول; maz. پلی (Dorn, ٢,٬١) پالی, gil. پالو, p. پهلو, bactr. pereçu.

بالا کرین bala kirin, essaillir, se porter brusquement contre quelqu'un; палла́, au-dessus, P.; du pers. بالا.

بالاوه voy. پلاوه.

بالای balàï, supérieur; p. بالائين.

بالدوز baldouz, beau frère, belle soeur, soeur de la femme par rapport au mari; t. بالدوز, بالدز.

* بالشنه zaza bālịšná, coussin; voy. بالیف; p. بالشنك, anc. prusse balsinis.

بالطه, بالطی balté, balti, hache, cognée; ar. بلطه, du turc بالته.

* بالغ balák, ballák, pubère, puberté, G.; ar. بالغ; comp. نبالغ.

بالك, بالوك balouk, durillon; p. بالو, پالو (verrue).

بالگی balghi, coussin; بالگی به توك balghi bé touk ou balghi touki, oreiller de plume; balga Rh.; comp. l'allemand balg, d'une racine signifiant 'gonfler', et l'anc. prusse balgnas, selle (coussinet).

* بالله b,allah, par Dieu, G.; ar. بِاللّه; on dit aussi t,allah (ar. تَاللّه) et v,allah (ar. وَاللّه).

* بالنده صبحینی, rossignol, L I, 100, 8. L'original perse a مرغ صحر, mais la phrase de la traduction kurde signifie, à ce qu'il semble, l'alouette «qui s'élève au matin».

باله balé, petit d'une chatte; t. باله (enfant).

* بالیف balíf, coussin; balív L.; balíf piciuk, oreiller, G.; p. بالش, بالین; comp. بالشنه.

بالیوز balioz, consul; t. بالیوس, de l'ital. bailo, balio (grec μπαλίος).

* بامه ره k. or. bamerah, compagnon de voyage, B. Ce mot est composé de be, ham (kurmandji هف) et ره (chemin).

بان ban, appel à la prière; p. بان, arm. բան.

* بان ban, toit; zaza bān (maison), bán-i čími, paupière; p. بان (= بام) du bactr. bāmya, lieu exposé au soleil; comp. سربان.

بانزدان banzdan, sauter, sautiller, jaillir; ژ آفی بانزدان ji aw-i banzdan, des eaux jaillissantes; بانزدان بورين banzdan bourin, passer en sautant; prés.

3. sing. او بانز دیدە eoŭ banz didé; parf. او بانزدا eoŭ banz da; plusqpf. بانزدا بوم banzda boum; condit. بلا بانزدای بیم bila banzdai bim, il faut que je saute; part. prés. بانز دای banz daï, part. prét. بانز دایە banz dāié; de la racine scr. वञ्ज् lat. vacillare.

بانزدك banzdek, passage formé de pierres dispersées dans le lit d'une rivière; de بانز (voy. le mot précédant) et دك (c'est à dire de-k), la forme raccourcie de دان, scr. द (comp. l'allemand Schrecksteine, de schrecken sauter).

بانك bank, 1) voix, cri; bángh det (le coq) chante, G.; bāṅ kir, bāṅ dā L., bānk, bāink dān Rh. 2) chant de l'Imam (du Mueddin) du haut du minaret; بانك كرین bank kirin, appeler à la prière; báker, il appelle, S.; بانگی ایڤاری bangh-i eiwari, appel à la prière du soir; bángh dem, j'appelle à la prière, G.; zaza veṅg, veiṅ, veṅg kén'a ou dána, je crie; p. بانگ.

*بانكن панкенъ, chanter, P.; c'est le pers. بانگ كن (chante).

*بانكدانی bānkdānī, le chant du coq, Rh.

بانگین bāngīn, le temps de la prière du matin, S.; p. بانگیدن.

بانه voy. خواندین.

بانی bani, 1) toit, plafond, terrasse G. 2) plateau sur le haut d'une montagne; de بان.

بانیس voy. بهنیژ.

باو voy. باق et باب.

باٴو beïv, amande, fruit; باوی به شکر beiv-i be-chekir, sucreries melées d'amandes; baíf, amandier, G.; be'ív L.; kakelle baíf, kakl baíf, amande G.; voy. بادم; la forme beív a perdu le d et changé, selon la coutume kurde, le m en v.

باوردان ba-ver-dan, se détordre (le pied); comp. بادان.

با ورزین ba verzin, souffler; prés. 3. با دورزە ba di-verzé, le vent souffle.

باوری baveri, confiance, foi; باوری كرین baveri kirin, croire, se fier; bavería G, bauar Rh.; bavería kem, je me fie, G.; baver na-kem, je me méfie, G.; kes baver ná-ket, incroyable (littér. personne ne le croit); p. باور.

*باوشاندین bavascínum, j'évente, parf. part. bavascand G.; verbe dénominatif de باوشین.

باوشك bavychk, baîllement; celui qui s'étend en ouvrant les bras; comp. p. باژ, باژه.

باوشنك, باوشین bavechink, bavechin, éventail; bavascán G.; de با (vent) et p. افشان.

باوك voy. باب.

باوه سیر bavesir, hémorrhoïdes; bavasír, hémorrhoïdes sèches, G.; ar. بواسیر, géorg. ბუასილი; comp. مایه سیر.

باوی bavi, pris par la goutte (maladie), par le rhumatisme; پی باوینه pei baviné, ils ont la goutte aux pieds; باویه baviié, il est pris par le rhumatisme; de با.

باه voy. با.

باهره voy. باره.

باهاڤیژ ba-havij, chasse-neige, tourbillon de neige, lieu découvert à la surface de la neige.

* بری بایان beri baiane, à l'aube du jour, Ch. 341.

* باین baïn, devoir, دبئه debéé, il faut; نه ابه ne ebé, il ne faut pas, Ch. 340; p. بایستن.

* بایت baãit (la brebis) bêle, G.; mot onomatopéique: elle fait «ba».

ببر biber, poivre; ببر, ببر دانین biber danin, biber kirin, poivrer; به ببر be biber, poivré; به ببر بوی be biber bouï, être trop poivré; t. ببر.

ببر کتین be-ber ketin, s'affliger.

ببکا چاڤان bibik-a tchawan, prunelle, pupille; bibi G.; ar. بُؤبُؤ.

بیه bibé, bon! soit! بیه بیه bibé-bibé, tout au plus qu'il en soit; impér. ou fut. 3. sing. de بوین.

* بپیر bepir amoune, venir à la rencontre de quelqu'un; به پیر اموا, il viendrait à la rencontre, Ch. 346; voy. به بر.

بتر betir, pis, pire; بتره betir-é, il est pire; ژ بتر بتره ji-betir betir-é, de pis en pis; batar bun, monter à l'excès, Rh.; comparatif de بد; t. بتر اولمق.

بترش voy. خیار.

بتفی هفی betewi-hewi, trouble, pêle-mêle; de هف (ensemble); ce mot est doublé en changeant la lettre initiale, voy. Pott, Doppelung. Detmold 1862, p. 70.

* بتن бетень, prendre, P.; maz. بیتن bayten, prés. بیترم (pers. بگیرم) gil. گِفتن fut. گینام; bactr. gar (la forme plus simple de la racine gareβ).

بتن beten, serré de flancs; du pers. بتنك.

* بتنك botínk, pavot, G.; russe бо-тунъ (ail d'Altai)?

بتنی bitini, isolé, seul, unique; بتنی کورك bitini kourik, fils unique; بتنی چاوان بنم bitini tchavan binim, seul, comment porterai-je? tene G., téni L., b'tinē Rh.; p. بتنها; comp. تنی, تنا.

* بتوت betút, artison, perce-bois, G.; arm. բռուռում.

بتیك betik, amulette; voy. بینك.

بجد bedjid, attentif, à force de soins; t. بجد.

بجوم voy. جوین.

بج voy. بچه.

* بچاخ k. or. bičāχ, couteau; t. بچاق.

بچقین bitchiwin, se déchirer; verbe dénominat. du turc بچم ou بچمه (tail).

بچوك bitchouk, petit; bečúk L., би-чукъ, garçon, P.; voy. بچوك.

بچه boccía, bóc, pourquoi? comment? G.; boči B. Rh., паачи P.; voy. چه; p. بچه.

بحث behs, avis, nouvelle; منزلی هاتیه کانی چه بحثه menzili hatiié kani tchi behs-é, la poste est arrivée, voyons qu'y a-t-il de nouveau; ar. بحث; comp. باث.

بحر behr, mer; بحرا ببیل behr-a bepel, mer couverte de flots; بحرا به تلاز behr-a be telaz, mer agitée; بحری محیط behr-i mouhit, océan (du pers.); ژ بحری ji behri, par mer; بحرا به فرتونك behr-a be fortunek, mer orageuse; bahhr G., Kl., B.; múg 'l bahhr, les flots de la mer G. (ar. موج البحر); báher, bassin à eau, S.; ar. بحر.

* بحرتن buhartin, brûler, Rh.; de l'ar. حرّ.

*بحس báhes, caillou, ar. bā's, S.

بحیله bé-ĥíle, rusé, L.

بخار boukhar, enflure, coup de sang; بخار لی سر دایه boukhar li ser daié, il fut frappé d'un coup de sang, le sang monte à la tête; bokár, exhalaison G., бухарь, fumée P.; bokar mal-a piciúk, hystérique (littér. vapeur de la maison d'enfant, c'est-à-dire de l'utérus) G.; bokár ra-bit, il exhale, la vapeur s'élève G.; bokár cit, il s'évapore, littér. la vapeur s'en va G.; ar. بخار.

بخاری boukhari, cheminée où on allume du feu; بخاری کرجی, جسین boukhari keridji ou djesin, four à chaux; p,kéri G.; bucheri foyer Kl.; bŭkhēri, pierre (de cheminée?) Rh.; dukel pkéri, suie de cheminée G. (littér. pierre produite par la fumée); p. بخاری.

*بخاطر be-ĥátįr-i te, adieu, L. I, 23, 3.

بخبیش voy. بخشیش.

بخت bekht, sort, bonheur, fortune, horoscope; protection que demande un fugitif; دبین غلامی مالی کچا رسپی رفایه وخو اڤیتیه بختا امیر di-bin goulam-i mali kitcha rispi rewaié ve khou awitiié bekht-a emir, on dit qu'un domestique de la maison enleva la fille du maire et se jeta sous la protection de l'Emir; bakt G.; bakht, certitude Rh.; bakt-e qo, basard G.; az u bakt-e qo, je risque (littér. moi et ma fortune) G.; be-bakt, déloyal G., bē-bakht Rh.; be-bakt, malheureux G. (p. بد بخت), be-baktíe, malheur G.; qodám bakt, bienheureux G.; bakt kangia, bienheureux G.; zaza be̱ĥt, protection; p. بخت.

بختان voy. بهتان.

بخش bekhch, pardon, don, présent; بخش کرین bekhch kirin, pardonner, faire don; p. بخش کردن, t. بخش اتمك.

بخشاندین bekhichandin, pardonner, régaler: prés. 3. دبخشینه di-bekhchiné, parf. part. بخشاند bekhchand; verbe causatif de بخشین; p. بخشانیدن.

بخشکر bekhch-ker, pardonnable.

بخشیش bekhchich, cadeau, pour-boire; bakscís G., baχšíš L.; baksis dem, je récompense G.; baχšíš kim, je fais cadeau, L.; baχbíš, S.; zaza báχši; p. بخشش.

بخشین bekhychin, pardonner; بخشینا خونی bekhchin-a khouni, exiger le prix du sang; prés. 1. plur. de-bé̱χšin L. образцы пр.; impér. 2. sing. bį-bé̱χše L. ib.; dans la version kurde du Nouveau Test. (Stambul 1857): պաշխիշ; verbe dénomin. de بخش, du pers. بخشیدن.

*بخشین bįkšīn, sauter, prés. bįkšim, je saute, L. I, 22, 8; p. جخشیدن (d'un racine jaχš, augmentée de la racine bactr. ǰah, voy. Vullers, Supplementum Lexici persico-latini 57ᵃ; le préfixe bį attira l'accent, et par consequence la racine perdit la voyelle).

بخواری bi-khoraī, gratis, Ch. 315, littér. par insignifiance, de خور (petit).

بخور boukhour, encens; boǩúr, bokór G.; بخور شوتاندین boukhour chevitandin, encenser; boǩúr kem ou dem, j'encense G.; ar. بخور.

بخوردان boukhour-dan, encensoir; p. بخوردان.

*بخوه be-χóe, rūn-e be-χóe, beurre salé L.

* بخير be-kheir hateh, bienvenu R.

*بخیل bukhīl, envie, bukhīl kirin, porter envie, Rh.; ar. بخيل.

بد bed, mauvais, méchant; بد اصل bed-asl, canaille; بد امان bed-iman, incrédule; بد خوی bed-khoi, acariâtre: بد خواه bed-khah, malveillant; بد قصدی bed-qasdi, malin; بد گومان bed-gouman, mal-intentionné; بد نام bed-nam, mal-famé; بدنام کرین bed-nam kirin, décrier; du pers. بد, pehl. وتك, bactr. vazdaṅh (voy. P. de Lagarde, Beiträge zur baktrischen Lexicographie 73).

*بدر be-dér, en dehors, L.; بدر شیم be-der chim, je vais mendier (littér. je vais à la porte, p. در بدر شوم) Ch. 356; comp. در, درقه.

بدر bedr, la pleine lune; ar. بدر.

بدرك bederk, intelligent; de l'ar. درك et به, ب.

بدل bedil, brave, qui a du coeur; de دل et به, ب.

بدل bedel, remplaçant, équivalent; بدل کرین bedel kirin, remunérer; correspondre; بدل داین bedel dàin, donner un remplaçant; bedàla, échange, G.; bedàla dem, j'échange G.; t. بدل ویرمك, بدال; comp. ژبدل.

* بدله bedli, chasuble, G.; bedlē tairá, habit d'oiseau, S.; ar. بدله.

بدن beden, 1) enclos, cour; بدنا قلعی beden-a qeli, rempart, enceinte d'un fort; beden, mur, bastion, rempart, G.; badan Rh. 2) corps, Rh. 3) robe à manches, faite de serge ou de camelot, qu'on porte sur les autres habits, G. Rh.; ar. بدن (corps, courte tunique sans manches; en turc ce mot signifie aussi un rempart, une courtine); voy. Dozy, Dictionnaire détaillé des noms des vêtements chez les Arabes, p. 56.

بدنامی bednami, sobriquet; du pers. بدنامی (voy. بد).

بدو, بدوی bedeoû, bedevi, beau, joli, magnifique (se dit d'un cheval); t. بدوی ات (un grand et beau cheval), voy. Chodzko, 79.

بدید be-did, manifeste; du pers. پدید; comp. نابدید.

بدیده bedidé, ruiné, perdu; p. بد دیده (qui a éprouvé du mal).

بر ber, sur, vers, auprès; ber kirin, habiller, Rh., giul bar kem, j'habille, je mets des habits; ber ser u ber, irrégulier, littér. sur le sommet et les fruits, G.; ber ostá, garçon de boutique (littér. chez un maître) G.; ber scir dem, je passe au fil de l'épée, G.; s-ber, au lieu de, G.; že ber, par, à cause, L.; zaza ver, bactr. upairi, anc. pers. upariy, pehl. اپر, p. بر, ور, maz. ور; voy. لبر; ور au commencement de plusieurs verbes.

بر ber, 1) adjectif ou adverbe, antérieur, premier, le devant; ber, devancier G.; zamán-e ber, auparavant, jadis (on dit aussi zamán-e kadim) G., zaza zemán-e veríe; giára ber, encore une fois (littér. une fois de devant) G.; ciria ber, Octobre (le Tchiri antérieur) G.; že ber, de, depuis L.; ژ بری ته ji-ber-i te, devant toi, en face de toi, zh'ber nuha, auparavant Rh.; ber ra-vá-stum, je résiste G.; ber bínum, je prévois G.; ber ce-kem, je fais d'avance G.; ber tém, je devance, je préviens G.; ber cium, j'avance G.; ber be-

dem, j'avance de l'argent, G.; dem ber, j'offre, parf. part. da ber, G.; ínum ber, je présente, j'introduis G. 2) préposition, devant, en face; ber men, devant moi, en présence de moi; mon devancier, G.; az ber ta, je (suis) ton serviteur, je m'offre, G.; ber ammo, distingué, notable (littér. avant tous) G.; ber dest, évident G.; dem ber ciáv', je reproche (littér. je donne devant les yeux) G.; na ciúm ber, j'évite G.; kangia ber qodé, vertu (littér. beau devant Dieu) G.; ber flan na va-stit, qu'on ne peut surpasser (litt. personne ne se tient devant tel ou tel) G.; dans le dialecte de Soleimanié بيپر (voy. ce mot); zaza vér-de (devant); bactr. para, parō, p. پيش; comp. دبريدا.

بر ber, plur. بران beran, sein, poitrine; бяръ, épaule, P. (aussi le bactr. kaša, épaule, signifie en Guilek la poitrine, كشه); bactr. vara, p. بر, pehl., maz. ور; comp. ميزربر (s. v. ميزر).

*بر ber, victoire, G.; c'est le participe passé de برين, remporter (la victoire), partic. passé ber, bería.

بر ber, large; به بر be ber, au large; bār (ar. واسع) S.; bactr. vouru, p. بر.

*بر ber, fruit, Rh.; sarubar, prêt, Rh. (littér. tête et fruit); p. بر; voy. نوبر.

بر ber, pierre, poids; برى اشى ber-i achi, pierre de meule; bar Rh., berd, bilb. bird R., bert Ch. 303; ber ascia, pierre meulière, G., ber-a aš L. zaza bér-i aríś; ber stá, pierre à fusil, G.; p. برد; arm. բերդ (château, Fauste de Byz. 168, 25. Indjidjean 198, 30; comp. Չարաքերդ (allem. Argenstein) Indjidjean 536, 4).

بر ber, tapis sans poil; voy. برك; p. بير, بيرى.

بر bir, pelle, aviron; voy. بير; p. بيل.

بر ber, mémoire; ژبر كرين ji-ber kirin, réciter par coeur; او ژبره دزانه eoŭ ji-beré di-zané, il sait par coeur; s-ber bezium, il folâtre, il parle en délire G.; s-bír kem, j'oublie G.; ž bīr de-kím L., zh'bīr kirin Rh. (p. زبير) zh'bīr kirinī, oubli, Rh.; voy. زبر, بير.

بر byr, division, compagnie de soldats, troupe d'animaux; برا قازان byr-a qazan, un troupeau d'oies; ژ فلان برى ji fylan byri, d'une telle tribu; بر كرين byr kirin, mettre en troupe; بر بر انين byr byr anin, assembler en grouppes; voy. برك.

بر voy. بار.

بر voy. برين (porter); voy. باربر, رنجبر, سربر, دلبر.

بر voy. برين (tailler, couper), بربر, كفربر, قه بر, سربر, ريبر, رزبر, برخبر.

برا bera, frère; براى مزين bera-i mezin, frère aîné; برا زاڤا bera-zawa, entremetteur de mariage; brá G., Ch., Sd., Rh.; berā́ B., L., hedr. berę́, bilb. bera, zaza berá, berā́r; brá-za, neveu, G., berā́-zi L., brāzā Rh. (p. برادر زاده); zen brá, belle-soeur (femme du frère) G.; haft berá, la petite Ourse (littér. les sept frères) L.; dujiki bira; bactr. brātar, p. برادر.

برا bira, tranchant; p. بُرا.

*برا berá, berí, d'ici, en avant, L.; berá kižánd azmā́nañ, on le porta dans le ciel, L. I, 14, 13; ž-bérida, d'ici, de

là; hāt berí, il s'en alla, L. I, 16, 6; de ری (voie) précédé par ب, به.

برا berá, allons! mot servant à exciter; berá melé be, allons, va, amène le mollah, L.; bârā miškā bö-grĕ, va, prend la souris (ar. χalli) S.; ar. برا.

برا berá, ici, de ce côté; berá zére, de dedans, L.; de ایره précédé par ب.

برابر beraber, ensemble; د برابری di-beraberi, symétrie; برابری کرین beraberi kirin, faire l'union; برابر بوینا شف و روژ beraber bouin-a chew ou rouj, équinoxe; barabár G.; baranber Rh.; p. برابر, برابری.

براته beraté, charogne, cadavre; بی سر و براته bi ser ou beraté, sans tête et sans corps, c'est-à-dire: qui a disparu sans laisser aucune trace.

براته beraté, signe, indice.

براز beraz, sanglier; baraz G., barās Rh.; کوداه براز, marcassin, Ch. 350. Baras-gir ou Baras-gerr, nom d'un fleuve, dans le voisinage de Kani-alindja, Sd. 2, 243; bactr. varāza; p. گراز.

*براست be-rāst, vraiment, Ch. 353; voy. راست.

براش ber-ach, meule; voy. بر (pierre).

براڤ ber-aw, blanchissage sur le bord de l'eau.

براڤیت, براڤیژ berawit, berawij, fausse-couche; voy. برهاڤیژ.

براڤیتین ber-awitin, avorter; comp. kuru avesium, s. v. اڤیتن; de بر (devant).

براق berraq, lumineux; ar. برّاق.

براکی voy. براهك.

براماك bera-mak, frère utérin.

بران beran, bélier, mouton; برانی خسانڊی beran-i khesandi, bélier châtré; برانی به گُن beran-i be goun, bélier entier; بران بردان beran berdan, la fête de St. Martin, que les Turcs appellent Kassim (قاسم) et les Kurdes: jour d'accouplement des brebis; baráni, mouton de quatre ans, G.; du russe баранъ, lit. barónas.

براندین byrandin, couper, interrompre le cours; berāndin, finir Rh.; bránd, il coupa (prés. be-bérum) G.; le sens «finir» procède du sens «couper», comme chez قطاندین et قطیان; verbe causatif de بریان.

براو voy. بلاڤ.

*براوا bráva, exclamation en présence d'un mort, hélas! S.; littér. ô mon frère.

براوان beravan, direction, marche; براوان به کودایه beravan be koudaié, vers où est la marche? arm. բերուան.

براهك berahik, l'avant-garde, la tête d'une colonne, d'une caravane; berākī, berāhī, le premier, Rh.; comp. برایك.

براهی berahi, celui qui dort avec une compagne.

برای beraï, largeur; de بر (large).

برای beraï, ce qui est en avant; برای ڤری کرین beráii weri kirin, envoyer à la rencontre; voy. le mot suivant.

برایك beràik, 1) adjectif ou adverbe, beraíka, le premier, le prédécesseur, un notable, G.; beraíka ciúm, je vais à la tête, G.; beraíka ce-kem, je fais d'avance, G. 2) substantif, rencontre; دچینه برایکی di-tchiné beràiki, ils vont à la rencontre; beraíka ciúm, je rencontre, G.; de بر (premier) et de la racine i, d'où l'impérat

persan آي (préfix ā); comp. le pers. پيش آمدن.

برايك beràiek, contre-valeur; دو برايكا مصرفي تيتن dou beràiek-a mesrefi titin, le double de la contre-valeur des dépenses entrera.

برٻادى berbadi, libertinage; du pers. برباد (perdu, ruiné).

برباى berbàï, la paille menue, fétu; de بر et با (ce qui flotte sur le vent).

بربر berber, barbier; t. بربر (de la langue franque).

بربر ber-bir, tailleur de pierre.

بربرك berberik, caillou; de بر (pierre) et de برك (petite pierre) comp. Pott, Doppelung 99.

بربژن berbejin, amulette; littér. (ce qui est porté) sur le corps; de بر et de بژن.

*برين bärbān, chaîne d'or, qui va d'une boucle d'oreille à l'autre, p. بربند.

بربورى berbouri, accortise; de بربهر.

بربوق berbouq, aboutissement d'un abscès; de بر (vers, avec) et du turc بوق (ordure).

بربوك, بربو ber-bouk, ber-bou, commère de noces.

بربهر ber-buhur, homme de facile accès.

بربشت ber-pycht, le devant, partie opposée au dos.

برتنك bertenk, sangle; de بر et تنك (la partie étroite du corps); p. برتنگ.

برج bourdj, 1) bastion, tour; 2) signe zodiacale; برجا فلكى bourdj-a feleki, zodiaque; du pers. برج, arm. բուրգն (du grec πύργος).

برچاب voy. چنغجير.

برچاق ber-tchaw, lunettes.

برچم ber-tchem, bord d'une rivière.

برچوى bertchoui, avorton, né avant le terme; sber ciúm, j'avorte G.; zhebār kāčekē čū, elle accoucha d'une fille morte, S.; de بر, ژبر et چون, چوين (aller).

برچى birtchi, faim; ژ برچاڤه و ژارى مر ji birtchawe ou jari mir, il est mort de faim et de misère; برچى تى birtchi ti, avoir faim (littér. la faim vient); از برچي مه ez birtchi-me, j'ai faim; bersía, faim, G.; berčía L., birs, famine Rh.; bersí bum, j'ai faim, G.; as birsimeh Sd.; berčí L., birsī Rh., برسى byrsi Ch.; voy. برسيان; p. گرسنه, گرس, گسن parsi gurçanaī (faim), guil. وشنه (vešna).

برچيت ber-tchit, pieu pour dresser des tentes.

برسيتى, برچيتى birtchiti, bersiti, faim.

برخ berkh, plur. برخان berkhan, agneau; برخى حالى berkh-i hali, agneau gras, littér. en (bon) état; برخ زايه berkh zaié (une brebis qui) mit bas; لڤاى برخان liwa-i berkhan, laine agneline; zaza varā́, varék; p. بره, pehl. ورك.

برخبر berkhbyr, fête de St. George, en turc: rouzi khyzir (روز خضر), — fête que les Kurdes observent à l'occasion de la tonte des brebis, qui tombe au mois de tabakh (طباخ, août); du mot précédant et de بر, forme radicale de برين (couper).

برخستين, لبرخستين berkhystin, liberkhystin, plâtrer, couvrir, endosser, mettre, doubler un habit; voy. خسنين.

برخوان berkh-van, berger qui garde les agneaux.

برخور berkhour, fumier, engrais.

برد voy. بر (pierre).

بردار ber-dar, femme enceinte; p. باردار.

برداین ber-dàin, ber-dan, abandonner, laisser, ouvrir une digue, ouvrir la porte d'une prison; berdem, j'affranchis, je relâche; j'abandonne, j'évacue (une forteresse) G.; ber-ná-dem, je continue G.; kuhhn ber dem, j'applique des ventouses (littér. je fais couler le sang) G.; lagháf ber-dá, à bride abattue G.; comp. zaza bār kén'a, je relâche, ver-dāni, tu laisses; le zaza bār semble identique à l'allem. bar (vide, nu) et au russe босый; p. بردادن.

برداری ber-deri, le devant de la porte, châssis de porte; de بر (devant) et de در.

بردفك ber-defk, berdewk, confident; de بر et de دق (bouche), donc celui à qui l'on ouvre la bouche, à qui l'on parle franchement.

بردلك ber-dilik, amant, l'objet du coeur; de بر et de دل.

بردلی ber-dili, mariage commutatif, que les parens au premier degré contractent entr'eux; littér. selon le coeur, à souhait.

بردوق ber-douw, la peau de la queue du mouton, bonne pour les plaies.

برده bourdé, housse; ar. برده.

*بردی berdi, jonc, S.; ar. بردی.

بردی بردی birdi-birdi, petites fleurs dessinées sur une étoffe; comp. ar. برد, برده (robe rayée), géorg. ბირდღბირდღი bigarré.

بردیران voy. دیران.

برران berran, aine; de بر et de ران.

*برز zaza berz, bers, haut; baetr. bereza, p. برز.

برزه بوین berze bouin, être absent; bezra kem, je perds, part. passé bezra bú G., bezrábum, je disparais G.; berza kirin, Rh.

برزیلو berizilou, tapis long kurde; de بر (tapis) et du pers. زیلو (tapis rayé ou peint).

برزین ber-zin, petit tapis, qu'on met sous la selle; de بر (sur) et de زین (selle).

برژور ber-jor, montant en haut; ber-žŏr, élévation, L.

برژیر ber-jir, en bas; beržēr, approfondissement, L.

برس voy. برچی.

برستین beristin, s'armer, venir aux mains, se jeter au collet; p. بر خاستن; comp. دابریستین, ورشتن.

برسی birsi, affamé; برسی بوین birsi bouin, avoir faim; voy. برچی, چاق.

برسیان birsiian, avoir faim; prés. 3. sing. زکی من برسیه zik-i min bersiié, j'ai faim, littér. mon ventre a faim; infinit. ژ برسیان مرم ji bersiian mirim, je meurs de faim; birsīān Rh.

برسیتی birsiti, faim, famine; voy. برچیتی.

*برشان berscián, hostie, G.; ar. برشان.

برشتین berichtin, rôtir, frire; prés. breziúm, be-breziúm, 2. 3. be-brézit, G.; parf. part. brázt G., min brāšt S.; infin. brāzhtin Rh.; p. برشت (infinit. apocopé) برشته (rôti) pehl. براشتن, prés. بریچیت (Sanjana, Pahlvi Grammar 331. Sobrabji 38), scr. भ्रस्ज्.

برشکاندی berchikandi, maladie des plantes chez les chevaux, en turc karaka-

pan, اقه هسپه برشکاندی بویه ;قره قپان ewé hespé berchikandi bouié, ce cheval a mal à la plante; de شکاندین (rompre) précédé par بر.

*برشکستن zaza ber bišíkní (impér. 2. plur.) mettez vous en marche, avancez; parf. ber šekít, il avança.

برشو ber-chou, réserve, chose de rechange; دو دست جیلی یك برشو بو یك دشوشتین dou dest djili iek berchou bou iek dichouchtin, deux habits, l'un était de rechange, l'autre pour laver; comp. بشوقه.

برشوش ber-choch, mal de gorge.

برطیل bertil, concussion, présents; ar. برطیل.

برف berf, neige; برف بارین berf barin, neiger; bafer G., barf L., bapr M., befer, bilb. bufir R., k. or. byarf (برف) zaza vaúre; bactr. vafra, p. برف (dans le Laristan, province Fars, befr, Kämpfer, Amoenitates exoticae 408); comp. بفر.

برفینك berfink, lunettes en fil ou en poil de chèvre servant pour le voyage, conserves; probabl. lunettes contre l'éclat de la neige.

برڤ, برهڤ berew, berhew, ensemble, conjointement; برڤ کرین berew kirin, faire partie; برڤ بکه berew biké, sois ensemble; برڤ بکین berew bikin, soyez ensemble; berév kim, je rassemble, L.; de بر et de هڤ; p. برهم.

برڤین berewin, mis en fuite, vaincu, abandonné; de ب, به et رڤین.

برق berq, éclair; برق یبروسکه byrq ia-brouské, l'éclat de l'éclair, Ch. 305; bū bírqābirqē d'vān šūrána, leurs épées flamboyaient, S.; ar. برق.

برقاندین beriqandin, rayonner.

برقتاق berqetaw, nuit obscure et orageuse, temps orageux.

برقوك beriqok, reflet, réverbération; ar. بریق.

برقین bereqin, briller, luir, polir, enflammer; il fait des éclairs; prés. 3. دبرقه di-berqé, 3. plur. دبرقین di-berqin; impér. 2. به برق be-berq, 2. plur. به برقین be berqin; prét. 3. برقی bereqi; 3. plur. برقین bereqin; part. passé برقیه berqiié; verbe dénom. de برق.

برك byrk, berek, scie; دار به برکی کر کرین dar be bereki ker kirin, couper le bois avec la scie; pehl. بَرَك (pour le bactr. barōiϑra); p. برك; comp. بفر.

برك birk, taie, tache blanche sur l'oeil.

برك byrek, escadron, compagnie, troupeau (de brebis); برکی طیران byrek-i teïran, compagnie d'oiseaux; voy. بر.

برك berik, tapis sans poil; voy. بر.

برك berik, 1) cailloux, petites pierres; 2) balle; برینا برکییه birin-a berkiié, c'est une blessure faite par une balle; berk-a tefengh, balle, G.; déminut. de بر.

برك berik, canon d'une arme à feu.

*برك berrék, brk, rot, G.; brk cekem, je rote; mot onomatopéique.

برك voy. برکه.

برکا k. or. berkā, sorte de tapis; voy. برگه.

برکانی berekani, fronde, instrument pour

lancer; برکانی افیتن berekani awitin, fronder; barkana G.; p. بلکن.

برکت bereket, bénédiction, fertilité; ar. برکة.

بر کرین ber-kirin, endosser un habit; diké ber van, il les habille; voy. بر (sur).

برکگر berek-gher, scieur.

برکوز berkouz, parc d'agneaux; de برخ et de کوز.

برکوم berkoum, les champs près d'un village.

برك, برکه birké, birk, réservoir; ar. برکه.

برکیام voy. باکره.

*برکه berga, vêtement, Rh.; ar. برکان.

برگیر voy. بارگیر.

برماس bermas, le toucher; dust-a pelmas, tact, le toucher, R.; p. برماس.

برمال voy. پشتمال.

*برمان zaza, prés. bermén'a, je pleure, parf. bermá; maz. برمه (berme, pleurs, Chodzko 580) parsi varāmed (il pleure, आक्रन्दति).

برمای bermaï, le reste d'un repas; de مای et بر.

برنج birindj, bronze; piringiok G.; bactr. parō-berejya, p. برنج.

برنج birindj, riz, pilav; brenğ, birinč G., pirįñj L.; bactr. berejya, p. برنج.

برندیر beryndyr, brebis qui a mis bas deux fois; خام برندیر kham beryndyr, brebis qui a mis bas pour la première fois; berindír, agneau femelle de trois ans, S.

*ژ برنك zh' berang, c'est pour cela, Rh.; p. بَرْنَك (origine)?

برو, بری bourou, berou, buri, sourcils; برو هژاندین berou hejandin, sourciller; beró G., bru Rh., brāu M., zaza bereíwi; bactr. bruvaδ; p. ابرو.

برو berou, feuille d'arbre; c'est la forme vraiment kurde à côté du persan بلك; bactr. vareka, p. برك, بلك.

برو voy. پلوط.

بروار ber-var, pente, côteaux.

*برواری beruári, à travers, d'un chemin à travers les montagnes, G.; du mot précédent.

برواژ berevaj, 1) rebours, le contre-poil; عقل برواژی aqil berevaji, esprit revêche; 2) fadaises; de بر et de واژی.

برواژی berevaji, incohérent, niaiseries; برواژی گوتین berevaji goutin, déraisonner.

بروان berevan, défenseur, arbitre; baraván bum, je défends, G.; p. پروانك.

بروانك bervanik, tablier, chemisette; p. بروان (plastron).

بروانی berevani, défense, médiation.

بروژ berouj, lieu où l'on mène paître les brebis en hiver; comp. lit. brùkti, grec. φράσσω, d'où φραγμός (enclos).

بروسك birousk, tonnerre, foudre, éclair; بروسك قدا birousk we-da, il fait des éclairs; بروسك لخست birousk lekhyst, la foudre frappe; brúsi G., brúsi tet, il fait des éclairs (littér. l'éclair vient), brusi det, littér. l'éclair donne, G.; brusk L., burusi Rh.; bilb. burusuk, buruska, R., برق بیروسکه byrq ia-brouské, l'éclat de l'éclair, Ch. 305; afgh. brischne (Klaproth, Asia polyglotta 57*) بریښنا (light,

splendour, Dorn, a Chrestomathy of the Pushtu or Afghan language 417*); la racine sanscrite est भ्रास्, comp. le russe блёскъ, et L. Diefenbach, I, 268. Fick 592.

بروسك birousk, douleur, souffrance, tiraillement; t. بوریش بورش.

بروش berouch, pot de métal, casserolle; bērōš L.; de برشتن, comp. le scr. भ्राष्ट्र, भ्रष्ट्र (poêle à frire).

بروش brouch, soupe à blé.

بروق birow, rougeole, dartre.

بروك berouk, poitrail, longe de cuir.

بروك birouk, gros os de boeuf, sur lequel on pose le joug; comp. l'isl. bryggja (bord prominent, pont) allem. brücke.

بروك voy. بریك.

بره voy. پری ,بهر ,باره.

بره bereh, platine, ressort d'une arme à feu.

برهاویژ berhawij, avorton, avortement; voy. براقیژ.

بره دای beredài, celui qui est poursuivi.

بره داین beredàin, poursuivre, pourchasser; de ره (ری) et ب ,به, voy. بری.

بره زاڤا berezava, nonce de mariage, littér. frère du fiancé, voy. برا.

برهسته ber-hesté, plur. برهستان berhestan, pierre à fusil; ber stá G.

برهڤ berhew, monceau, tas, rassemblement, accord; برهڤ بون berhew boun, être d'accord, être entendu; برهڤ کرین berhew kirin, cueillir, grouper, réunir; ژبرهڤ کرین jiberhew kirin, découdre, désunir les personnes; parf. part. من وی ژبرهڤ کر min vi jiberhew kir, je les ai désunis; voy. برڤ.

برهڤیا berhewiia, rassemblement, réunion.

بری beri, désert; baríe, berī, Rh.; le bári u bāristána, dans le désert et dans les lieux déserts, S.; ar. برّیّه.

بری voy. برو.

بری beri, commencement, le devant, le précédent; دبریدا di-beri-da, précédemment; ژبری سی روژان jiberi si roujan, depuis trois jours; بری نها, ژبری نها jiberi neha, autrefois, jadis; ژبری وه jiberi vé, avant vous autres; ای بری eï beri, le précédent, d'abord; ژبریدا ji-beri-da, dans le temps, jadis; بری هاتین beri hatin, avant de venir; بری هاتنی وی beri hatin-i vi, avant son arrivée; بری چونی وی beri tchoun-i vi, avant son départ; berí, le premier, L., berē Rh.; بری بایان beri baiane, à l'aube du jour, Ch. 341; voy. بیان; zaza vḛri, d'abord; vḛri jŏan, autrefois; vḛri bḛri, plus loin, plus en avant, L. I, 57, 11; de بر (premier).

*بری voy. برا.

*بری ber-i, tu entres, L. I, 45, 5; forme isolée de هاتن, p. برآئی.

*بری birī, force, vigueur, Rh.; de la rac. bar (trancher); comp. l'arm. բրուտ.

بریان biriian, s'arrêter dans le cours, se dessécher; partic. passé اڤ بریا aw biriia, l'eau arrêtée dans son cours; la signification originaire est «être coupé»; birīān, être fini, Rh.; le verbe causatif est براندین, et le verbe primitif برین (couper).

بریان birian, grillade; briani, rôti d'agneau, Ch. 354; p. بریان.

بریای biriaī, poulain d'un an; شیره

بریای chiré biriaï, poulain qui cesse de teter; partic. de بریان.

بریبون beri-boun, état d'être quitte; de l'ar. بری (libre, quitte) et de بون.

بریته birité, chanson qu'on chante dans la danse en ronde (گوفند); comp. l'anc. allem. baritus.

*برید beríd, feutre, L.

*بریدر бурндеръ, frère, P.; voy. برا; du pers. برادر.

بری دری beri-deri, parvis, châssis d'une porte; littér. le devant d'une porte.

بریده beridé, pillage, brigandage; بریده بردان béridé ber-dan ou برین, birin, attaquer; de ری (voie).

*بریك beríka, poche G.; barīk Rh.; dial. de Bohtan bărūk, S.; comp. بیر; arm. պարկ, géorg. ბარგი.

برین birin, porter, emporter, conduire, gagner au jeu; prés. از دبیم ez di-bim, تو دبی tou di-bi, او دبه eoŭ di-bé, plur. ام, هون, وان دبین em, houn, van di-bin; fut. négat. نابم na-bim, je n'enlèverai pas; نه بی né bi, tu ne porteras pas; impér. 2. ببه bibé, بلا ببه bela bibé, porte, négat. مه به mé bé, n'enlève pas; on dit aussi نه به né bé; plur. بلا ببین bila bi-bin, portez; on dit aussi té cherbet birin, apporte du vin; parf. part. من, ته, وی بر min, té, vi bir, plur. مه, وه, وان بر me, ve, van bir; nég. نه بر né bir, il n'a pas emporté; prét. négat. نه بریه né beriié, il n'avait emporté; partic. passé بریه biriié, porté; chez Garzoni: prés. berum, 2. 3. berit, fut. be-bum, be-bit, parf. part. ber, bería, bría; chez Lerch: bịbím, ek bị-bé, qu'il porte I, 18, 5; ببات, il portera I, 102, 13; nég. نبیت, tu ne portes pas, I, 99, 5; debé, il porte, plur. debín; impér. be, parf. part. bir, prét. bírin, ils apportèrent I, 36, 5; chez Rhea: prés. băm, 2. băī, 3. băt; parf. part. bir, birīa; برده I, 102, 6 (du persan); chez Chodzko (p. 315) نبا ne-ba, n'apporte pas; Garzoni donne aussi à ce verbe la signification de vaincre, gagner la gageure: d-bem, berum, je gagne la gageure; že mīr...bíria, il vainquit le prince, S.; zaza mé-bere, n'emporte pas; bactr. bar, p. بردن; comp. رابرین, هقبن.

برین birin, couper, trancher une question; prés. از دبریم ez de-birim, تو دبری tou debiri, او دبره eoŭ debiré, plur. ام, هون, وان دبرین em, houn, van de-birin; impér. 2. به بر be bir, plur. به برین be birin; parf. part. او بری eoŭ biri; partic. passé سر بریه ser biriié, tête coupée; عقلی من نابریتن âql-i min na-biritin, cela n'entre pas dans mon esprit; infinit. به برین be-birin, tranchant, au fig. brave; chez Garzoni: berum, 2. 3. berít, parf. part. bería; chez Lerch: bería; gherú be-berum, je décolle G.; parf. part. hedrus. náberi, ne trancha pas; ná'i bírin, tu n'atteinds pas, littér. tu ne viens pas à couper, à finir; hāt berín, il devint muet (l'original turc a کسلدی) L. I, 31, 5; zaza prés. bịrnén'a, prét. bịrná; voy. براندین et بریان; bactr. bar, p. بریدن; comp. قه برین.

برین birin, blessure, ulcère, plaie; برین کرین birin kirin, faire une blessure; برین گرتین birin ghirtin, fermer

la plaie; برین پیچان birin petchan, panser, bander une plaie; برین بمیل گریان birin be-mil gheriian, sonder une plaie; به برین be-birin, blessé, ulcéreux; brīn G., Rh., Ch.; p. برین; scr. व्रण.

* برینان ber-īnān, prendre; bį-berí-nim, je lève, j'ôte, L.; berîne, il retire, il sauve, L.; de اینان précédé par بر.

بریندار birin-dar, blessé; از بریندارم ez birindar-im, je suis blessé; از بریندار نینم ez birindar ninim, je ne suis pas blessé; بریندار بوین birindar bouin, être blessé; brindár kem, je blesse G.; brīndar Rh.

* بریهوه bréhva, rehva ciúm, je voyage, littér. je vais sur le chemin, G.; brehva na vastum, id., littér. je ne m'arrête pas sur le chemin, G.; de ری, ریه (p. راه) précédé par ب, به et suivi du suffixe casuel.

بز biz, alêne; t. بز, بیز.

بز bez, graisse de mouton; enflure causée par une plaie.

بز voy. پز.

بز voy. بزن.

بز bez, course; به بز چوین be bez tchouin, sautiller; طیر به بز دچه teir bebez di-tché, l'oiseau sautille; voy. باز, بی بز.

بزا beza, cheval qui court vite; bazáia; courrier; galop, G., de باز (course).

بزار کرین bizar kirin, singer, contrefaire; t. بگزر.

بزاز bezaz, marchand d'habits; ar. بزّاز.

بزافتین bezaftin, bouger, remuer; prés. bizivim, je remue, Rh.; impér. 2. biziva, Rh.; parf. part. bizift, Rh.; russe зыблю (je balance) зыбка (berceau) зыбь (la houle).

بزاندین bezandin, faire courir, pousser un cheval; bazínum, je cours, je galope, je mets en fuite; parf. part. bazánd G.; verbe causatif de بزین.

* بزاو bzáva, empressement, pour faire le possible, G.; bzáva kem, t-kem, je fais le possible, je procure, je m'engage; de بزافتین.

بزداندین byzdandin, se casser; بن بزداندیه ben byzdandiié, la corde s'est cassée; bizdīnim, je déchire; parf. part. bizdānd, Rh.; verbe causatif de بزدیان.

بزدونك byzdounek, peureux, craintif; de بزدیان.

بزدیان byzdiian, avoir la rechûte, se casser, se rompre; trembler de frayeur; دبژین کلك بزدیایه و چند مروف به رودا چونه di-bijin kelek byzdiiaié ve tchend mourouf be roda tchouné, on dit, que le radeau s'est rompu et quelques hommes furent emportés; بزدیایه byzdiiaié, rompu, cassé; effrayé; ar. صدع (dans la 2me et 5me conjugaison, تصدیع, تصدّع rompre).

* بزر bazir, huile, Rh.; p. بزر, ar. بذر.

* بزرخان bazirkhān, moulin à huile, Rh.; du pers. بزرخانه.

* بزرك берюркь (lisez бесюркь), grand, P.; du pers. بزرك.

بزرگر bizir-gher, semeur; du pers. بذرکار, بزرگر.

بزرگر bizirgher, graine de lin; du pers. بزرك, بزرگر.

*بزرنگوش bezeranghúsc, marjolaine (dans le dialecte de Mosul) G.; p. مرزنگوش, merezangos dans le Bundehesch.

بزره voy. برزه.

*بزره Bizarra, nom propre d'une femme Yézidie, Rich II, 106.

*بزگو бcery, langue, P.; abkhaze bz, abz, forme définie bzyk (Schiefner, über Baron von Uslar's abchasische Studien 58[b]).

بزمار bizmar, clou; بزمار کشان biz-mar kichan, désenclouer; بزمار درکتیه bizmar der-ketiié, un clou qui est sorti; bsmár G., bismār Rh.; besmár dem, j'attache avec un clou G.; b'smár piciúk, petit clou G.; bismār kirin, clouer, Rh.; Garzoni donne aussi à ce mot la signification de cor au pied; ar. مسمار; comp. سول بزمار (s. v. سول).

بزمك byzmik, mors, bridon de fer.

بزن bizin, chèvre; بزنا کوفی bizin-a kouwi, chèvre sauvage, chamois; lorist. biz, zaza bizeía, bizyá, chèvre; bizyēk, chèvreau; dujik. bíse, Bl.; bactr. būza, p. بز.

بزن, بزنك voy. بازین.

بزوت voy. بسو.

بزور be-zor, par force; بزور دانه کرین be-zor dané kirin, réduire par force; بزور فکرین be-zor we-kirin, ouvrir par force, enfoncer; بزور استاندین be-zor istandin, ravir, enlever de force; بزوری be-zori, à peine.

*بزیگریان bziegherián, cesser d'incommoder quelqu'un; prés. beziégherum, parf. part. bziegheriá, G.; p. بازگردیدن.

بزیك voy. بزن.

بزین bezin, courir sus, galopper, s'élancer, se jeter au collet; بزینا هانی bezin-a hani, accourir au secours; impér. به بز be bez, cours, plur. به بزین be bezin, courez; debazi, il coule, Kl.; parf. part. bezía L.; p. بزیدن, وزیدن, voy. دابزین, باز.

بزیه voy. بزن.

بژ, بژی bej, beji, champ abandonné, terre aride, inculte, qui n'a pas d'eau; p. بز, بژ.

بژارتین bejartin, choisir, éplucher, émonder (des graines); prés. 3. دبژیره di-bejiré; parf. part. 3. او بژارت eoŭ bejart; part prés. بژاری bejari; part. passé بژارتی bejarti, ce qui est choisi, choix; بژارتیه bejartiié; b,ziérum, b,ziárt G., bizhārtin Rh.; verbe dénominatif fort de scr. विचार, arm. վճարում, վճարել (payer); le persan گزاردن signifie «transporter, décider, parler, payer»; la première de ces significations remonte à la racine bactr. tar, mais les autres sont peut-être dérivées de la racine čar, d'où vient aussi le pers. گزردن (aider); comp. دست بژار s. v. دست.

بژاره bejaré, choisi; سوارید بژاره souvarid bejari, des cavaliers choisis.

بژارین bejarin, choisir.

بژقین bejiqin, jaillir, crever, éclater, sortir avec effort; de l'ar. شق.

بژم voy. گوتن.

بژمارتین voy. هژمارتین.

بژن bejin, taille, stature, tige; بژن ظراق bejin ziraw, taille effilée; بژن ناده bejin na-dé, ce qui n'arrive pas à la taille d'homme, en parlant de profondeur; بژن

کشان bejin kichan, grandir de taille; بژن کورت bejin kourt, petit de taille, nain; bezn, bezna G.; p. بشن; comp. بربژن.

بژو بژی bejou, biji, la crinière d'un cheval; bactr. puśa; p. پش, بش; comp. بوچ, بسك.

بژوژن bejoujin, aiguille grosse; comp. شوژن.

بژون bejoun, gras pâturages.

بژی voy. بژو.

بژی voy. بژ.

بژیه bejiié, feroce, sauvage; de بژی. بژ.

بس bes, assez, بسه besé, c'est assez; bes, à cause de cela, Rh.; béss, bessa, seulement, G.; bactr. vaśé, anc. pers. vasaiy; p. بس.

بست byst, fer servant de gril; p. بُست.

*بست bāst, canal d'eau, S.; p. بست.

*بست best, tronc, G.; comp. le p. بوز, بوزه, پوزه.

بست bist, vingt; بست پره bist peré, pièce de 20 paras; bīst L., Rh.; zaza vīst; bactr. vīśaiti, p. بیست, بست.

*بستا bista, confident, Rh.; bista kirin, faire avec confiance, Rh.; p. گستاخ, بستاخ, parsi vaśtāχ de la racine bactr. śtaχ.

بستان bystan, sein, teton, mamelle; بستان دانه زاروی bystan dané zarouï, allaiter un enfant; بستان خورین bystan kharin, teter; ژبستان برین ji-bystan birin, sevrer; bactr. fstāna, p. پستان.

بستر bistir, couverture de cheval, p. بستر.

بستك bestek, lit, c'est à dire matelas, coussins, couverture etc.

*بستك bisték, broche, G.; comp. بست (gril).

بستین bestin, lier; من بستیبو min besti-bou, j'avais lié; prés. bandim, je lie, Rh.; parf. part. bast Rh.; hel-bästi, il ceignit, S.; bactr. bañd, p. بستن; comp. هلبستن, رابستین.

بسر voy. سر.

بسرك bisrek, chameau mâle; ar. بشرك (voy. J. von Hammer, Denkschriften der Wiener Akademie VII, 5); t. بسرك (dromadaire).

*بسره bessíra, suc aigre de grappes, G.; syr. ܒܣܪܐ (ܒܣܪܐ).

بسك bisk, cheveux frisés, queue; bésk G., bi̥šk L.; p. بُسك (déminut. du bactr. puśa, comp. بوچ بژو).

بسك voy. مسك.

*بسكل biskül, houppe du tarbouch, S.; t. پُسكُل.

بسكوش voy. پشكوژ.

*بسلمه bésleme, serviteur, L.; t. بسلمه.

بسمار voy. بزمار.

بسمان voy. پسمام.

بسمله besmelé, au nom de Dieu (formule des Musulmans: bism-illah); ar. بسم الله.

*بسمه bsma, encens, G.; du pers. وسمه, بسمه.

بسو bisou, odeur de brûlé; bezót, tison G.; comp. p. آسغده.

بسه voy. بس.

بسیار voy. پرسیار.

بسیط besit, petite colline; ar. بسیط (plaine).

بش bech, étoile, marque blanche sur le front d'un buffle; bäzha, chanfrein blanc d'un cheval; bäzhíye, S.; ar. بيضيه.

بشاقتين bechawtin, délayer, détremper, broyer; bišēvim, je broie, je frotte, L.; voy. هشاقتين.

بشاق bechaq, épi; t. بشق, بشاق.

بشقه bachqa, autre chose, hors, en outre; بشقه بشقه bachqa-bachqa, séparément; t. باشقه, بشقجه.

بشك voy. بسك.

بشكافتين, بشكاقتين, شكاقتين, bechikaftin, chikaftin, découdre, défaire, décoller; voy. شكافتين.

بشكفين bichkewin, bechikiwin, fleurir, éclore, se découdre; prés. 3. دبشكفه dibichkiwé; parf. part. بشكفت bichkewt; infinit. بشكفين bechkiwin, décousure; p. شكفتن, شكوفتن (بشكوفه); comp. شكفين.

بشوقه bechouwé, derrière, en arrière; بشوقه آنين bechouwé anin, rapporter en arrière; بشوقه چوين bechouwé tchouin, suivre quelqu'un, abâtardir, dégénérer; بشوقه داين bechouwé dàin, restituer; بشوقه كتين bechouwé ketin, poursuivre, tomber sur quelqu'un; بشوقه كشان bechouwé kichan, reculer; بشوقهماين bechouwé màin, rester en arrière; بشوقه هاتن bechouwé hatin, revenir, retourner, suivre; comp. برشو.

بشوك voy. كوربشوك.

بشيك bechik, berceau; بشيك كرتمه bechik kertmé, fiançailles des enfants, promesse de mariage au berceau; پيشك L. I, 98, 15; t. بشك, بشيك.

بصر besir, vue; ar. بصر; comp. بى بصر.

بصقون basqoun, surprise; t. بصقون.

بصمه basma, impression; t. بصمه.

بصير besir, prévoyant; ar. بصير.

بضا voy. بش.

بط bat, outarde, oie; ar. بط p. بت (voy. Adolphe Pictet, les Origines Indo-Européennes I, p. 394).

بطاغ voy, بانلاق.

بطال batal, vanité, nullité; بطال كرين batal kirin, annuler, abolir; بطال كريان batal gheriian, acagnarder; فكرا بطال fikr-a batal, pensée inutile; batál adjectif, vide, inutile; adverbe, en vain G.; bŭtāl Rh.; batal kem, je m'abstiens (d'une oeuvre), je me repose, G.; batal ce-kem, je rends inepte G.; batal ná kem, je continue G.; batal ná bit, irrévocable, G,; ar. بطّال (vulg. batal).

*بطالى batalia, omission, oisiveté, G.

*بطان batán, doublure, G.; batáni, toile à doublure, G.; ru battáni, revers d'un habit; batán kem, je double, G.; ru battáni dem, tourner, G.; ar. بطانه, plur. بطاين.

*بطرا bátera, ruant; häspe tei bátera, son cheval rue; on ne peut pas lui approcher, S.; ar. بطران.

*بطرحك be-terkhike, avec un seul jet, Ch. 352; ar. طرح.

بطرق voy. پطرق.

بطلين batelin, se lasser, parf. partic. batelí, il se lassa, S.

بطن beten, ventre enfoncé; ar. بطن.

بطيخ betikh, melon jaune; pẹtįγ L.; ar. بطّيخ, syr. ܦܛܝܚܐ.

*بع ba, après, L.; comp. بعد.

بعجین beâdjin, crever; prés. 3. plur. دبعجین di-beâdjin; ar. بعج.

*بعد k. or. بعدازان ba'dazūn, après cela; du pers. بعد از آن.

بعض, بعضك bazek, bazi, quelqu'un; بعضك ژوان bazek ji-van, quelqu'un d'entre eux; ar. بعض, بعضی.

*بغ bagh-av', bagh-áva, tortue de mer, G.; du turc بغه (d'où l'ar. باغه écaille) et de اڤی (aquatique); géorg. ბაყაყი (tortue); comp. بق.

بغدا bagda, Bagdad, S.; ћatta baγdāi, à, vers Bagdad, S.; anc. pers. bagdada (dans deux inscriptions assyriennes, voy. Ménant, Babylone et la Chaldée. Paris 1875, p. 130), p. بغداد.

بغدای voy. پیغمبر.

بغشاندین baghichandin, accorder le pardon; prés. 3. دبغشینه di-baghichiné; impér. 2. به بغن be baghin, plur. به بغنین be baghinin; parf. part. baghichand; verbe causat. de بغشین.

بغشین baghichin, pardonner, accorder, régaler; prés. 3. او دبغشه eoŭ di-baghiché; impér. 2. به بغش be baghich, plur. به بغشین be baghichin; parf. part. او بغشی eoŭ baghichi; part. passé بغشیه baghichiié; هرکسك کو ژ من چی خاستیه من بغشیه herkesek kou ji min tchi khastiié min baghichiié, j'ai accordé à tout homme ce qu'il me demandait; t. بغشلامق, باغشلق.

بفایده voy. فایده.

بفر befir, neige; قوی زیده بفر دبه qavi zidé befir di-bé, il neige beaucoup, G.; bafer tet, il neige (littér. la neige vient) G.; ghlomesk bafer, pelote de neige, G.; āshūt-a bafrē, avalanche, S.; (voy. اشیت); comp. برف.

بڤر biwir, hache; bever, b,ver G., bivir Rh.; de la racine bar̤ (fendre, percer); le w indique une forte aspiration du r; comp. برك.

بڤی bewi, avec cela, avec lui; de ڤی (cas obl. de اڤ) et de ب, به.

بڤی نڤی bewi newi, bongré, malgré, volens nolens; partic. prés. de ڤاین (vouloir) précédé par به, ب et par la négation نه.

بق baq, grenouille; بقا رش beq-a rech, crapaud; دنگی بقا dengh-i baqa, coassement; t. بغه, voy. بغ.

بقا beqa, permanence, éternité; ar. بقا; comp. بی بقا.

بقال baqal, mercier; bakal, vendeur des fruits, G.; ar. بقال.

*بقرض bquerz, à crédit, prêté, Ch. 344; ar. قرض, précédé de ب, به.

*بقل baqyl, cresson, S.; ar. بقل.

بقلاوه baklava, pâte, feuilletage; ar. بقلاوه (voy. Berggren 265).

*بك beg, Beg, seigneur turc, L., Rh.; zaza Temír beg; t. بك.

بکچی bektchi, surveillant, portier; بکچی دانین bektchi danin, aposter; t. بکچی.

بکچیتی bektchiti, guet, sentinelle.

بکر voy. باکره.

بکر bekir, chaland, acheteur; بکر هوری کرین bekir houri kirin, achalander; de کرین (acheter).

بکری bekri, ivrogne; t. بکری.

بکزاده bekzadé, noble, fils d'un seigneur; les Kurdes appellent ainsi les Bohémiens vagabonds, qui chantent et dansent;

bekzada, descendant d'un pacha ou prince, G.; begzāda Rh.; p. t. بگزاده.

بگزادەی bekzadeï, noblesse, amabilité.

بکسمت beksimet, biscuit; bak̓sam G.; p. بکسمات, du grec παξιμάδι, chez Suidas: παξαμᾶς ὁ δίπυρος ἄρτος. ἔστι δὲ ἡ λέξις Ῥωμαϊκή.

بکوفه voy. کو.

بکیام voy. باکره.

بکیر be-kir, brave; b'kēr, b'ker, digne, Rh.; b'kēr hātin, réussir, Rh.; p. بکار آمدن; comp. کار, کیر.

بگن کرین beghen kirin, approuver, plaire, choisir, بگن نه کر beghen ne-kir, il désapprouva; beganmįš kir, il se plut L.; t. بکنمك.

بگوتا begōta, parole, L.; de گوتن.

*بل bŭlŭ, mais, Rh.; ar. بل.

بلانی, بلا bila, bilani, soit, qu'il en soit; بلا وسان به bila vousan bé, que cela soit ainsi; بلا هاتی بیم bila hati bim, que je vienne (subjonctif); بلا ام هاتی بین bila em hati bin, que nous venions; بلا بیه bila bi-bé, porte; belá, quand même G.; belá tene, du moins, G.; ar. بلا.

بلا bela, malheur, avalanche; بلا آنین bela anin, porter malheur; بلا به سردا هات bela be ser-da hat, malheur vient sur ma tête; пелла P., belă L.; be hazár bela, avec mille fatigues L. I, 11, 9; bila Rh.; ar. بلا.

*بلاده mauvais, L. I, 101, 9 (mot persan).

بلاش belach, à bas prix, gratis; p. بلاش (de l'ar. بلا شیء).

بلاغ balag, buffletin; lit. bùlius (taureau) anglos. bulluca, angl. bullock.

بلاف belaw, en l'air, ce qui se perd en l'air; بلاف کرین belaw kirin, disperser, dissiper, casser; ای بلاف کری ei belaw kiri, dispersé; بلاو, inutile L. I, 102, 19; balava, ça et là G.; baláva kem, je disperse, je parsème G.; balav kirin Rh.; bälá kerïe, il disperse, S.; āsker baláva kem, je mets en déroute une armée, G.; sär-ē dib bälá ker, il cassa la tête de l'ourse (comme un melon) S.; براو دبوه, ils se dispersent, Ch. 351.

*بلالوك bälalūk, nom d'un arbrisseau, ar. harshim ou sfärǰäl (coing) S., p. بل, suivi de الو.

بلان voy. دار.

*بلاوه balave, lavage de tout le corps; ce-kem baláve, je lave quelque chose, G.; bār bālāva χva, sur leur blanchissage, S.; comp. p. پالودن.

بلبان beleban, vautour; t. بلابان (busard).

بلبان beleban, trompette.

بلبزك bilbezik, sorte de fleurs printanière.

بلبل bulbul, rossignol; belbél, blb'l G.; bilbíl L.; du pers. بلبل.

بلتنك, بلتف balatif, balatink, papillon, phalène.

بلچیم beltchim, feuille de choux, grande feuille.

بلد, بلدی beled, beledi, guide; p. بلد.

بلدران voy. بلدرجین.

بلدرجین byldirdjin, caille; baldán-e reš L.; t. بلدرجین.

بلز voy. لز.

بلسان balasan, رونی بسانی roun-i balasani, baume; belesán G.; ar. بلسان, du grec βάλσαμον.

*بلشین bällishin, surprendre, attaquer; aze be-bällishim sär ta, je te surprends, ar. بلش S.

بل صوغی bel-saoughi, rétention d'urine; t. بل صوقلغی.

بلعاندین beleandin, avaler; ar. بلع; comp. t. بلع اتمك.

بلغم balgam, flègme, pituite; ar. بلغم, du grec φλέγμα.

بلق belek, bigarré; belak, Rh.; bâläq, rayé, S.; čâv-ē ta râši balâk, tes yeux noirs et teints (la version arabe a mnáq-qâš) S.; ar. بلق.

بلقتین belqytin, infecter, gagner une maladie contagieuse.

بلك belk, feuille; بلکی کلمی belgh-i kelemi, feuille de choux; بلکا توتونی belg-a toutouni, une feuille de tabac; balk, belg Rh.; belk avezár, feuilles de plantain; zaza vélgō (feuillage); bactr. va-reka, p. بلك, برك; comp. برو, ورق.

بلکه, بلکو belkou, belké, peut-être, même, au contraire, plutôt; نه ژبوی پرانه بلکو ژبوی یارانه ne jibouï paran-é, belkou jibouï iaran-é, ce n'est pas pour de l'argent, mais plutôt par amitié; bélki G., Rh., L.; byalkeh B., k. or. belkeh; p. بلکه.

بلکه beleké, champ de blé mêlé avec du seigle.

بلکی beleki, place où la neige commence à se fondre.

بلکه voy. بالکی.

بلگیر belghir, bête de somme, cheval de charge; ده بلگیران ام دخوزین deh belghiran em dikhouzin, nous désirons dix chevaux; comp. بارگیر.

* بللرز bile-lerz, tremblement de terre, G.

بللو bellou, action de manifester, de témoigner, ce qui est connu, ce qui a sa destination; بللو کرین bellou kirin, manifester, faire connaître; bellí nina, ce n'est pas sûr, G.; t. بللو.

بلم belem, huile de chènevis.

بلم belm, pelure.

بلند bilind, élevé, haut; blund Kl., bilint Rh., биленть P., k. or. belend; eẍ belénda, de haut, G.; belénda bit, il croît, G.; beléṅd de-kim, je soulève, je suspends, L., impér. 2. بُلند بکا L. I, 99,15; pehl. بولند, p. بلند; comp. سربلند.

بلندای bilindaï, élevation, hauteur; beléndáia G., bilindī Rh.; p. بلندی.

*بلندبون blindebūna, hauteur, S.; de بلند et de بون.

بلنگاز belengaz, gueux, misérable, malheureux; de بلند et de گازی.

بلور bilor, cristal; belur, G.; p. بلور, du grec βήρυλλος (du scr. वैडूर्य) voy. Pott, Etymologische Forschungen II, 58, note. Weber, Indische Studien 13, 370.

بلور bilour, flûte; bulúl G.; bilyúr, būlūr, L., bilwar, flûte, chalumeau, R. I, 138; belúl bezium, je joue de la flûte, G.; ce mot semble être onomatopéique, voy. Pott, Hoefer's Zeitschrift II, 353.

بلوط voy. بلوط.

بلوغ bouloug, majorité; ar. بلوغ.

بلوك boulouk, troupe, multitude d'hommes ou d'animaux; t. بلوك, بولك.

*بله bala, gant de cuir gros, que porte le fauconnier, G.; p. بهله.

بله گلدی belé gheldi, enfant d'un autre lit; t. بله کلدی (il vint avec (la femme ou le mari)).

بلی beli, oui, certes; بلی درسته beli douroust-é, oui c'est vrai; بلی هر دو ژی برینداربن beli her dou ji birindar-in, oui, ils sont même tous les deux blessés; ar. بلی.

بلیزتین voy. لیزتین.

*بلینان balinum, je mets en pelote, je faufile une robe; parf. part. baliné G.; scr. वल्, hollandais woelen (lier tout autour) anglos. vilan.

بلیور voy. بلور (flûte).

*بلیوق bilyuv, (dial. de Hedrus) boucle, L.

بم voy. برین (porter).

بم voy. پق.

بمربفی voy. معرفت.

بن ben, corde, lien; بن فه کرین ben we-kirin, délier la corde; بن کشان ben kichan, tendre une corde; بن بادان ben badan, tordre une corde; بنی گورهی ben-i goureï, jarretière; ben ba-dá, corde tordue, G.; bactr. bañda, p. بند; comp. بند.

بن voy. بنك.

بن byn, le fond, le bas; sous, dessous; دبندا dibynda, au dessous, au fond; بن ارض byn ard, navet, topinambour; بن پی byn peï, plante du pied; بن بژنك byn bejink, menue paille qui sort dessous le tamis; بن چنگه byn tchenghé, menton, longe pour tenir la bride; بن چنك byn tchenk, gousset, le creux de l'aisselle; بن چیا byn tchiia, le pied d'une montagne; بن چنگی byn tchenghi, document faux; بن ستو byn stou, piédestal, pierre qui sert de base; بن سر byn ser, coussin, appui de tête; بنا گوش byn-a gouch, parotide (du pers.); بن سول byn sol, semelle; بن طاس byn tas, soucoupe, plateau; بی بنی bi byni, profond; ben dessous G.; bindáye, y compris, L.; ben ard, souterrain G.; ben-dareh, racine, Kl. (p. بن دار); bactr. buna, p. بُن; comp. لبن ,بنی.

بنا bina, bâtisse; بنا چی کرین bina tchi-kirin, bâtir, fabriquer; ar. بنا.

بنّا benna, maçon, architecte; ar. بنّا.

بنارض byn-ard, pomme de terre, littér. souterrain; voy. بن.

*بناسه benase, offense, culpabilité, G.; pehl. وناس, p. گناه.

بناطار benatar, fondement d'un bâtiment; de بنا et de طار.

بنا گوش byn-a gouch, la parotide; p. بُن گوش ,بُنا گوش.

بنچرا byntchira, espèce de lampe, comp. پچیرا; de بُن et de چرا.

بند bend, 1) lacet, liasse, écharpe; بند کرین bend kirin, enregistrer; بندا مل bend-a mil, bras en écharpe; بندا شور bend-a chour, baudrier; بندا تفنگی bend-a toufenghi, bandoulière; 2) écluse, digue; بندا اڤی bend-a awi, digue; 3) un vers, S.; 4) à la fin des mots composés: qui lie; du pers. بند; comp. بن, سربند, سولبند, سینه بند, ناقبند (s.v. ناڤ).

*بندر bender, port, G.; du pers. بندر.

بندره banderé, pavillon, drapeau; de l'ital. bandiera.

بندق byndiq, noisettes; bendak G.; ar. بندق (du grec ποντικὸν κάρυον); comp. فندك.

بندك bendik, 1) boutons de veste; 2) bandek, faisceau, Rh.; p. بنده.

بندگه bendgheh, articulation, jointure de deux os; du pers. بندگاه, بندگه.

بنده esclave; بنده دیه bendé diié (votre) esclave a vu, c. à. d. j'ai vu; plur. بندگل L. I, 99, 13; du pers. بنده; comp. بنی.

بنده وار bende-var, retard.

بنش benich, capote; beniš, jupe de dessus, chez les hommes faite de drap, chez les femmes de satin; les manches s'étendent jusqu'au coude, G., R. I, 287, 289; ar. بنش.

بنفش benewch, violette; benefsca G.; rengh benefsca, violet, G.; pehl. ونوشه, p. بنفشه.

بنك benk, temps favorable; du pers. بنك, confection, électuaire des feuilles de chanvre enivrant, puis: stimulant, appât; on dit en Turc بنك ویرمك pour: allécher.

بنك benek, écaille; بنكی ماسی درانین benek-i masii deranin, ôter l'écaille à un poisson; t. بنك (taches sur la peau des animaux).

*بنك benek, satin, G.; du pers. بنك,

بنك benk, dár-i beṅk, tamarin, L., dar-i ben, R. I, 143; zaza váš-i beṅg; p. بن, بَنَك (grain de tamarin).

بنگر byn-gher, terrain plat.

بنگه benghé, vaste, large.

* بنگه banga, colline, Rh.; scr. वङ्क (courbure, sinuosité d'un fleuve) goth. vaggs (comp. Diefenbach I, 127).

* بنگه banga, blanc, Rh.; probablement de l'ital. bianco.

بنگه binghé, fondements, terrain plat; بنگه داین binghé dàin, asseoir des fondements; p. بُنگاه, بنگه.

بنگی benghi, passionné, adonné à; p. بنگی (adonné à prendre du Haschisch).

بنوشت benoucht, mastic, résine; بنوشتا رش benoucht-a rech, poix; بنوشتی چامی benouchti tchami, arbre qui produit le mastic; benusht, gomme pour chiquer, Rh.; benist kasuván, résine de tamarin, gomme, G.; بناست.

بنی beni, chaînette d'or ou d'argent, qu'on met au cou; de بن (lien).

بنی beni, serviteur, esclave (terme de politesse); anc. pers. bãdaka, p. بنده.

*بنی bení, esclavage, G.; p. بندگی.

بنی beni, enfant; بنی ادم beni adem, espèce humaine, les hommes; beni Isra'íl, les enfants d'Israël, L. I, 30, 5; ar. بنی آدم, بنی اسرایل.

*بنی beni, fond d'un vase; sédiment; au fond, au bout G.; benni, au fond, Kl.; eẍ ser ahhta beni, du commencement jusqu'à la fin, G.; béni, sur, L. II, 125ᵃ; zaza bịne, bịni (sur); de بُن, p. بنه.

بنیاد bouniad, descendance; binyãt, fondement Rh.; beniát iek, consanguinité G.; beniát ce-kem, dem, je pose les fon-

dements G.; ahhta beniát karab kem, je démolis une maison G.; p. بنداد, بنياد.

بنيتى beniti, servitude; de بنى (esclave).

بنيرين voy. نيرين.

بنيك be-nik, près, auprès.

بو bou, avec, pour; دا بو من da bou min, il me donne; bu ta, à toi, G.; bo χo helgírim, je prends pour moi, L.; bo, pour Rh.; nevesia be-ka bu ma, prie pour nous, G.; keíra bu qodé ce-kem, je fais une chose agréable à Dieu, G.; bu ammo, en général, G.; bu kéif-a q̈o, d'après mon plaisir, G.; háte hev bu χátire, il était prévenant L. 2, 111[b]; bu ciu nina, c'est sans profit, G.; bu qo, de soi-même G.; az bu qo, moi-même G.; au bu qo, lui-même G.; bu q̈o stínum, je m'approprie, G.; bu q̄o zapt kem, je m'empare G.; bu q̈o boghrum, j'apprends G.; bu q̄o báhhkovum, je murmure G.; اوا هن بو من eoua hene bou myne, vous êtes avec moi, Ch. 323; comp. به, با.

بو bou, il fut, il a été (voy. بوين); بو كو bou kou, il fut que, il arriva que.

بو voy. بويه.

بوارد voy. بورين.

بوبلات boubelat, 1) tourbillon, 2) malheur, punition du ciel; comp. le mot suiv.

بوبلزك بوبلس boubelizk, boubelis, tourbillon, trombe; la syllabe بو semble être identique à با (vent), grâce à une prononciation sourde; la seconde part rappelle l'isl. bylr (tourbillon); comp. le géorg. ბორბალი.

*بوتك botek, gouttière, bois creux du toit, G.

*بوته búta, creuset, G.; p. بوته.

*بوجك boejík, chenille, L.; t. بوجك.

*بوچ bōč, queue (du renard) L. 1, 38, 8; arm. պոչ, scr. पुच्छ; comp. بژو, بسك, پوچك.

*بودن буденъ, battre, P.; russe бить; comp. پرپتين.

بور bor, trompette, tambour; voy. بورى; p. بورى, بورو.

بور bor, gué, passage; bōr, borī Rh.; p. گذار; voy. بوهر, دست بورى, رابورى.

*بور zaza búer, brun; scr. बभ्रु, p. بور.

بورا boura, beau-frère, frère de la femme par rapport au mari; burā Rh.

بوراندين bourandin, traverser; enfiler, passer le fil; verbe causatif de بورين.

بوربور borbor, braillement; mot onomatopéique; comp. بورين.

*بورج bōrǰ, rameau, L.; comp. t. بورج (gui), géorg. ბოროჯღლი (branche) ბჟრჟენი (branche fourchue).

بورغى bourghi, vrille, tire-bouchon; بورغى تيرا كرين bourghi tira kirin, visser; t. بورغى.

بورق voy. پورق.

بورمه bourmé, vis; t. بورمه

بورن اوتى bouroun oti, tabac à priser; بورن اوتى كشان bouroun oti kichan, priser; bornúti G., bornut Rh.; t. بورن اوتى.

بورى bori, mugissement; mot onomatopéique.

بورى bori, trompette; plur. bōriáṅ L.; voy. بور; p. بورى.

بوريده bouridé, limailles; بوريده زر bouridé zer, limailles d'or; بوريده زيف bouridé ziw, limailles d'argent; ar. براده.

برين borin, mugir, brailler; borīn,

burîn Rh.; de بوری, arm. (dial. de Mouch) բօռել, Patkanof, матеріалы для изученія армянскихъ нарѣчій, p. 58.

بورین bourin, passer; prés. او دبوره eoû di-bouré; impér. 2. به بور be bour, plur. به بورین be bourin; parf. part. او بوری eoû bouri; partic. passé بوریه bouriié, passé; conjonct. bilani ser-i mehi be-bouritin, que la nouvelle lune se passe, après la nouvelle lune; دبوره dibouré, passager, ce qui passe; زمانی بوری zeman-i bouri, temps passé; ژی بورین ji bourin, se dessaisir; boorum, je passe, 2. 3. boorit, parf. part. boor, G.; borîn, burîn, pardonner (laisser passer) Rh.; parf. 1. plur. hāl-bōrin, nous passâmes, S.; را بوروم, j'avais passé (des jours) L. 1, 101, 19; voy. بوهرین; verbe dénomin. de بور (gué); comp. هلبورین.

بوز, پوز boz, poz, nez; بوزی خوه پاکژ که boz-i khe pakij ké, mouche ton nez; pōz, bouche, S.; p. پوز.

بوز boz, gris, blanc, fauve; هسپی بوز hesp-i boz, cheval gris; t. بوز; comp. شیمبوز, سور بوز.

بوز bouz, glace; t. بوز.

بوزباش bozbach, bouillon.

*بوزمش bōzmįš būm, je suis gâté, ruiné, L. 1, 31, 1; t. بوزمش.

بوست bost, plur. بوستان bostan, paume, palme, mesure; bost, bohst G.; bactr. vitaśti, p. بدست; voy. بهست.

بوستان boustan, potager; bstán-e trí, vigne, G.; du pers. بستان.

بوش boch, beaucoup, nombreux; عسکر هات قوی بوشه asker hat qavi boch-é, beaucoup de troupes sont arrivées; بوشه boch-é, c'est beaucoup, il y a beaucoup; bofka (lisez bofsca) G.; ar. بَوْش.

*بوش bosc, vide G.; t. بوش.

*بوشلانمش bošlanmįš ná-ke, il ne cesse pas, L. 1, 9, 2; t. بوشلانمش.

*بوغاز bōγáz, gorge, gosier, L.; t. بوغاز.

*بوغچه bokcia, valise, paquet; t. بوغچه.

بوغه boga, taureau; بوغه لجیلکی پری boga li-tchileki peri, le taureau saillit une vache; t. بوغا.

بوك bouk, belle-fille, bru, fiancée; buik Rh.; scr. वधू, pehl. بیف (Sohrabji 7), p. بیو, بیوك, پیوك; comp. بربوك.

بوك bouk, jeune arbre, touffe d'arbrisseau; comp. l'allem. buche (Diefenbach I, 253).

*بوکزینی bokusini, feutre, L.; t. بوغازلق.

بولی boli, abondance; du turc بول (abondant).

بوم boum, chouette; búmi G.; bū̃m-i kōčán, hibou cornu, L.; bū̃m-i šé̱vi, chouette, L.; zaza bum; p. بوم (mot onomatopéique, Pott, Etymologische Forschungen II, 2, 1139).

بوم voy. بون, بوین.

بون boun, être, voy. بوین; ce mot sert à former des substantifs abstraits, comme تیببون, پربونی, بلندبون, بریبون, کالبون, فرهبون, شاهبون, دریژبون, هشکبون.

بوهر buhur, gué, passage; voy. بور, بهر.

بوهرین buhurin, passer, traverser; prés. 3. دبوهره di-buhuré; parf. part. او بوهری eoû buhuri; ce verbe est

identique à بورين; le b remplace le ذ du pers. گذشتن; voy. بهارتين.

بوى boĭ, race; t. بوى.

بوى voy. ژبوى.

بويا boia, teinture; t. بويا.

بوياجى boiadji, teinturier; t. بوياجى.

بوباغ boiag, teinturerie (nom verbal du turc بويامق).

بويدا be-vi-da, là bas; de وى (formatif du pronom او, اوى) précédé par ب, et suivi par le suffixe du locatif. به

بون, بوين boun, bouin, être, devenir; prés. از دبيم ez di-bim, تو دبى tou di-bi, او دبه eou di-bé, plur. ام, هون, وان دبين, دبتين, em, houn, van di-bin ou di-bitin; fut. به بيم be-bim etc.; دخوازم به بيم di-khazim bibim, je veux être, دخوازى به بى di-khazi bibi, tu veux être etc.; impér. 2. به به bi-bé, 3. بلا به به bila bi-bé, qu'il soit; plur. 1. به بين bi-bin, soyons, 2. به بين bibin, 3. او به بين eou bi-bin; conjonct. ogour bitin, sois heureux; bitin, qu'il soit; eoŭ-ji na-bitin, cela ne se peut pas; mou-qaied di-bitin, il sera attentif; prétér. بوم boum, je fus, بوى boui, بو bou, plur. ام, هون, او بوين em, houn, eoŭ bouin; prét. défini دبوم di-boum, j'étais, etc.; parf. partic. من, ته, او بو min, te, eoŭ bou, plur. مه, وه, وان بو me, ve, van bou, ils ont été; parf. بومه bou-mé, j'ai été, بوى bouï, بويه bouié, plur. ام بونه em bou-né, هون بوين houn bouin, او بوينه eoŭ bouiné, plusqueparf. بوى بوم boui boum, j'avais été, بوى boui, tu avais été, بوى بو boui bou, il, elle avait été; plur. بوى بوين boui bouiin, بوى بون boui boun, بوى بوينه boui bouiné, partic. prés. بوى boui, part. passé بو, بويه bou, bouié; او بو eoŭ bou, cela a été; او نه بو eoŭ ne-bou, cela n'a pas été; conditionel: حق دوان ببويا haq-i divan be-bouia, s'ils avaient le droit; اگر تو عاشقى من بوياى به نيك يكى دنى ژنى ژبوى چه دچوى egher tou achiq-i min bouiaï, be-nik ieki dini jini jiboui tchi di-tchoui, si tu étais épris de moi, pourquoi cours tu après une autre femme? اى بوى بو اى چوى چو eĭ boui bou, eĭ tchoui tchou, ce qui est fait, est fait; infinit. نه بونا حكومتى ne boun-a hou-koumeti, anarchie; بوينى bouini, l'action de devenir, d'être; chez Garzoni: prés. az debúm, búm, tu debit, bit, av debit, bit, plur. am debum, bum, ungho de-bit, bit, vvan debit, bit; impér. 2. de-bit, bit (sing. et plur.); prét. az bum, tu, av bu, plur. am bum, ungho, vvan bu; plusqueparf. az kan bú, tu kan bú etc.; parf. 3. sing. búia; conditionel (op-tatif): kvzi az bum, kvzi tu, av bu; plur. kvzi am bum, kvzi ungho, vvan bu; chez Lerch: prés. debím, debí, dibé, plur. bin; fut. bi-bím etc.; impér. 2. be, plur. 3. bin (1, 24, 12) parf. part. min bū, te̱ bū, 3. bū, debū, négat. tu-ne-bu, il ne fut pas 1, 23, 7; prét. e̱z būm, tu bú'i, plur. 3. būn, čẹ-būn, sont créés 1, 31, 8; plusquep. 3. bu-bu 1, 23, 5; parf. 3. búye 1, 7, 7; 14, 13; chez Rhea: fut. az dē bim, tu dē bī, au dē bīt; plur. am, hun, wān dē bin; impér. ba, plur. bin; prét. az būm, tu buī, au

bu, plur. am, hun, wan bun; plusquep. az bu bum etc.; parf. az bu-ma, tu bu-ī, au buy-a, plur. am, hun, wan buna; condit. az dē bā-ma, tu dē bā-ī, au dē bā, plur. am, hun, wan dē bain; chez Chodzko: fut. de-boum, de-boui, de-bou, plur. debouine, aoua de-boun, aouan deboun; impér. 2. به به, 3. بی به, plur. 1. 2. 3. به بین be byne, prohib. مبه me-bé; prét. boum, boui, bou, plur. بوین bouine, بون, بوون bououn, boun, 3. boun; plusquep. bou boum etc.; condit. من بوم آیه myne boumaié, 2. اگر تو بوبایه eguer to bouiaié, 3. اگر او بوبایه eguer aou bouiaié, plur. 3. اگر دبوبایه eguer de bouyaié, négat. اگر او نبوبایه eguer aou nebouiaié; chez Socin: prés. 3. au báya, plur. am, hun, au bána; impér. tu bē, plur. bin; prét. az būm, tu būi, au bū, plur. am, hūn, au būn; bactr., anc. pers. bū, p. بودن; comp. لی بوین, قه بون, روبون, رابون, هین, هلبوین.

بویندرق bouioundourouq, joug; t. بویندرق.

*بو, بوبه bú, búia, assez cuit, mûr, G.; c'est le partic. passé de بوین, p. بوده; comp. نابوبه.

به bé, préfixe du futur et de l'impératif; voy. ب.

به bé, vers, avec, par, à (préposition); به مرا bé mera, à moi; به ترا bé tera, à toi; به ویرا bé vira, à lui; به مران bé meran, à nous; به وورا bé vera, à vous, بوانرا be vanra, à eux; voy. ب.

*به be, mauvais; p. بد voy. بخت.

به, بی beh, bi, coing; p. به pehl. بیه.

بها beha, prix, valeur; بهایه behàié, cela est cher; بها کرین beha kirin, faire le prix; بها برین beha birin, apprécier; ژ بهای زیده خواستین ji behài zidé khastin, surfaire, demander au dessus du prix; بها زانین beha zanin, apprécier; به بها be-beha, au prix; بها تژی beha teji, au prix juste, juste valeur; boháye, cela est cher, L.; scr. वसु, pehl. وها, p. بها; comp. بی بها.

بهار behar, printemps; بهاری پاشی behari pachi, les derniers jours du printemps; buhār L., behr G.; aussi: herbage printanier, S.; bactr. vañri, pehl. وهار, p. بهار.

بهار bahar, épice; بهار دانین bahar danin, épicer; ببهار be-bahar, épicé; ar. بهار.

بهارتین, بهورتین behartin, buhurtin, passer le temps, s'amuser, transférer; تو د دلی مه بهورتی tou di dil-i me buhurti, tu passas dans mon coeur, c'est-à-dire: je t'aime; پی بهارتین peĭ behartin, courir après les amusements; دگل هف بهارتین digel hew behartin, cohabiter; dans le dialecte de Soleimanié: رام بوارد ra-m board, je suis quitte, Ch. 343; رای بویرد ra-i bouird, il fut quitte, Ch. 343; bactr. vī-tareta, anc. pers. viyatarayam, pehl. وترتن, p. گذشتن, maz. وأرتن (vaōrten, impér. بگارزی, Beresine); comp. گهوستین.

بهاره behare, blé de printemps; bahara, espèce de blé semé dans le printemps et exigeant une irrigation artificielle, R. 1, 134; p. گندم بهاری.

بهاندین behandin, trancher, couper d'un seul coup.

بهانه behané, prétexte; p. بهانه; comp. مهانه.

بهتان bouhtan, avanie, calomnie; بهتان کرین bouhtan kirin, calomnier; bokh-tān Rb.; ar. بهتان.

بهتانکر bouhtan-ker, calomniateur.

بهجه behdjé, behdjet, belle âme, beauté; بهجه ژوی به درکت behdjé ji vi be-derket, elle perdit sa beauté; بهجه ژ وی چو behdjé ji vi tchou, elle rendit son âme, l'âme s'envola; on dit aussi بهجت behdjet; ar. بهجة.

بهر behr, part, portion; بهرا من behr-a min, ma part; voy. باره.

بهر boor, connivence, rémission, G.; voy. بربهر, بور, بوهر.

بهر buhir, ce qui s'est passé; de بهرین; comp. سربهرك.

*بهرتاندین behürtándin, s'écouler; parf. part. de-behürtánd, s'était écoulé, L. 1, 16, 10; verbe causatif de بهارتین, بهورتین.

بهره bahré, dîme, impôt de la dixième; du pers. بهره.

بهرین buhirin, passer, se passer; prés. از دبهریم ez di-buhirim; parf. part. او بهری eoŭ buhiri, il a passé; comp. بوهرین.

بهست buhust, paume, mesure; voy. بوست.

بهستی behisti, perception.

بهستین behistin, entendre, écouter; prés. 3. دبهه di-bihé; impér. 2. به به be-bih, plur. 2. به بهین be-bihin; parf. part. بهست behist; part. passé بهستیه behistiié; حسو وره کانی ته چه دی وچه بهست haso veré kani te tchi di ve tchi behist, Haso, viens, voyons, qu'as tu vu et qu'as tu entendu? chez Garzoni parf. part. 2. sing. négat. ta na biist, tu n'as pas entendu; chez Lerch: bīst, négat. nā-biste, elle n'a pas entendu; chez Rhea: prés. b'hēm, impér. 2. bēhē; chez Socin: fut. bebhísem; impér. bebhísa, prét. az bihístem; k. or. impér. ببیه be-beieh, infin. بستنه bistneh; les formes du futur et de l'impératif, que donne M. Socin, montrent un s inorganique qui s'est glissé du prétérit dans le thème du présent; bactr. bud (le d de cette racine devint h); comp. نبهستی, ڤه بهین.

بهشت behicht, paradis; baehsct (pron. bahecht) G., b'hasht Rh., k. or. behiš; bactr. vahista, p. بهشت.

به عقل voy. عقل.

بهڤ, بهڤرا behew, behewra, ensemble, avec; accord, union; بهڤ بوین behew bouin, être d'accord; بهڤرا ڤخورین behe-wra wekharin, boire ensemble; comp. پڤ; de هڤ, précédé par ب, به

بهڤیر be-hewir, pain azyme.

بهن behin, haleine, parfum; moment, instant; بهنا پیر بلاڤ کرین behn-a pir belaw kirin, repandre une mauvaise odeur, empuantir; بهن تیتن behin titin, répandre une odeur; بهنا خوش behn-a khoch, bonne odeur; بهن فره behin fereh, longue haleine, c'est-à-dire flegmatique; ژ من بهن فرهتر مروف نابه ji min behin fereh-tir mourouf na-bé, il n'y a personne plus retenu que moi; بهنا وی قنجه behn-a vi qendj-é, cela sent bon; بهن تنگی behin tenghi, de courte haleine; براستی تو مروفکی بهن تنگی be-rasti tou mourou-fek-i behin tenghi, en vérité, tu es un

homme très susceptible; به بهن be-behin, 1) parfumé, 2) doucement (littér. en souffle); بهنکی بسکینین behneki be-sekinin, attendez un moment; بهنا بسکینه وره be-hina be-sekiné veré, arrête toi un instant et viens; بهنا من چکیا behn-a min tchikiia, ma respiration s'arrêta; بهنا ژ دفی behna ji dewi, haleine, l'air de la bouche; بهنا پیر ژ دفی behn-a pir ji dewi, haleine puante; بهن هاتین behin hatin, exhaler, sentir l'odeur; بهنکی behneki, un moment, un instant; behn boghrum, je respire, G.; been sahht kem, j'ai une moleste haleine, G.; ex men been gheni tet, une odeur puante provient de moi, G.; духъ P., bien R., خوش بین L. I, 101, 3; bihnăk, un moment, S.; bēn Rh.; du bactr. bud (à l'aide du suffixe n).

*بهنیژ beenís, éternument G.; p. اشنوسه, angl. sneeze.

بهنیژین behnijin, éternuer; beenísum, j'éternue, parf. part. beeníst G.; verbe dénom. de بهنیژ; comp. نینین.

*بهور bohŏr, tempête, orage, L.; ce mot semble être dépravé du grec βορέας et du slave bura.

*بهوشتن boosium, je me fonds; 2. 3. boosit; parf. part. boost G.; infin. bhoshtin Rh.; bactr. tač + vi (comp. vītaχti dégel), p. گداختن (prés. گدازم).

بیوك, بهوك bihouk, biouk, saule (arbre); comp. بید.

بهیتی behiti, stupéfait, ébabi, éperdu; admirateur.

بهیتین behitin, se troubler, s'embarrasser; ar. بهت.

بهین behin, s'égrener; prés. 3. بهیه behiié (le blé) s'égrène; bahīn, torréfier, Rh.; grec φώζω, lat. foveo (voy. Pott, Et. F. II, 2, 256).

بی bi, sans; بی ته bi té, sans toi; بی سر و پی bi ser ou peĭ, sot (sans tête sans pieds); bé G. L., бїй P., bī, bē Rh.; zaza bye, bactr. apa, pehl. اپی, p. بی.

بی bi, veuf, veuve; scr. विधवा, p. بیوه; voy. بیه.

بی voy. بید.

بی ابور bi-abour, sans pudeur.

بی ادب bi-edeb, déshonnête; du pers. بی ادب.

بی ادبی bi-edebi, inconvenance; du pers. بی ادبی.

بیار beiar, friche, terre qui n'est pas cultivée; baiár, stérile G., baiyār, désert Rh.; ar. بائر.

بی اسلوب bi-ousloub, grossier, impoli.

بی اصل bi-asl, fabuleux.

بی اڤ bi-aw, aride; bactr. vīāpa, p. بی آب.

بی اڤاهی bi-awahi, dépeuplé.

بی امکان bi-imkan, impossibilité.

بی امنیت bi-emniiet, inconsolable.

بی امیدی ,بی امودی bi-oumoudi, bi-oumidi, désespoir.

بی امینی bi-emini, inconsolable.

بیان beian, manifeste, clair; بیان کرین beian kirin, manifester, témoigner; ar. بیان.

بی انداز bi-endaz, intempérant, démesuré; او مرفی بی اندازه eoŭ merifi bi-endaz-é, c'est un homme intempérant; p. بی اندازه.

بی انسیت bi-ounsiiet, insociable.

بی انصاف bi-insaf, injuste; be-ansaf G.; p. بی انصاف.

بی انصافی bi-insafi, iniquité.

بیانی beiani, manifestation.

بیانی biiani, étranger, ordinaire, vulgaire; beanya, bīyānī Rh.; p. بگانه (de la racine scr. ग, Pott, Et. F. I, 713).

بی اوغور bi-ogour, funeste, sinistre.

بی باك bi-bak, intrépide; du pers. بیباك.

بی باور bi-baver, incrédule.

بی بخت bi-bekht, infortuné; bē-bakht, perfide, G. Rh.

بی بز bi-bez, un cheval qui court peu.

بی بصر bi-besir, imprévoyant; p. بی بصر.

بی بقا bi-beqa, périssable, passager.

* بیبون baibūn, fleur de jardin, syr. baibūnto, rouge? S.; comp. بابونه.

بی بها bi-beha, impayable; p. بی بها.

بیبی voy. بیك.

بی پار bi-par, sans part; بی پارکرین bi-par kirin, frustrer.

بی پروا bi-perva, courageux, qui n'a pas de crainte; بی پروا نشاندان bi-perva nichan-dan, braver.

بیپروای کرین bi-pervài kirin, effronter, s'exposer.

بی پیر bi-pir, obscène, sans honte; littér. sans vieillard habile pour mettre quelqu'un dans le bon chemin; p. بی پیر.

بی پیشن bē-pēshin, sans souffle, calme, Rh.

بی پیڤان bi-piwan, immense.

بیت beït, distique, vers; ar. بیت.

بی تاب bi-tab, impuissant; du pers. بیتاب.

بی ترتیبی bi-tertibi, confusion, désordre; de بی ترتیب (voy. ترتیب).

* بی ترسا bi-tersá, sans peur G.; be-tersá qodé, malfaiteur, G.

بی تغایر bi-tegaiour, invariable.

بی تفاق bi-tefaq, désaccord, mésintelligence.

بیتك bitik, modèle d'écriture, amulette, talisman; mongole بیتك.

بی توبه bi-tobé, sans conscience, impénitent.

بیته voy. هاتن.

بیتین bitin, tamiser; p. بیختن, pehl. ویختن.

بی جایز bi-djaïz, illicitement.

بی جنس bi-djins, de mauvaise race.

بی جه bi-djih, cosmopolite; p. بی جا.

بی چاره bi-tcharé, irrémédiable; p. بیچاره.

بی چاغ bi-tchag, pas opportun.

بی چاق bi-tchaw, imprévoyant.

بی حاصل bi-hasil, infécond (d'un terrain).

بی حال be-ahhl, pauvre, G.; p. بی حال.

بی حد bi-had, sans bornes; du pers. بی حد.

بی حرکت bi-hereket, immobile.

بی حس bi-hys, privé du sentiment.

بی حساب bi-hisab, 1) sans nombre, infini, 2) be-asab, peu estimé G.

بی حسب bi-hisib, sans nombre.

بی حق bi-haq, injuste; be-ahhk, injustice, G.

بی حیا bi-heia, sans pudeur, obscène.

* بیخ бихъ, racine, P.; du pers. بیخ.

بی خبر bi-khaber, à l'insu; p. بی خبر.

* بی خدام be-qodám, sans protection, G.

* بی خم be-kama, apathique, G.; p. بی غم.

بی خو bi-khou, ayant un mauvais caractère.

بی خواستین bi-khastin, sans vouloir.

*بی خودی bē-χvadī, sans maître; čák-ē bē-χvadīa, armure sans maître (sur le champ de bataille) S.

بی خوی bi-khouī, une chose abandonnée.

بی, بید bi, bid, saule; Bee-stan, nom d'un village au nord-ouest du lac Zeribar, Rich I, 174; bactr. vaeti, p. بید; voy. شوربی.

بیدا bi-da, orphelin de mère.

بی داد bi-dad, injustice; du pers. بیداد.

بیدر bider, aire, endroit où l'on bat le blé (en Orient on ne bat point le blé, on l'écrase avec une planche garnie de fer, et traînée par des boeufs); bĕndăr S.; voy. سر بیدان; ar. بَیْدَر.

*بی درمان be-derman, incurable G.; du pers. بی درمان.

بیدروان bider-van, vanneur, moissonneur.

بیدست bi-dest, un cheval qui ne se laisse pas attraper; maladroit, involontaire.

*بی دستور be-dastúr, clandestinement, sans permission, G.

*بی دست نویژی be-dest-nevesia, pollution, ejaculation; littér. incapable de joindre les mains pour prier, à cause de l'impureté, G.

بی دقت bi-diqet, inadvertance.

*بی دل be-del, à contre-coeur, ingrat, G.; du pers. بی دل.

بی دماغه bi-demaghé, indisposé légèrement.

*بید مشك bīd-mišk, tisane de fleurs de saule, espèce de sorbet, Ch. 345; du pers. بید مشك.

بی دنك bi-denk, silence; بیدنك كرین bidenk kirin, imposer silence à quelqu'un; be-denk, pacifique, patient, G.

بی دوام bi-devam, bizarre, fantasque.

بی دی bi-di, orphelin de mère; voy. بیدا.

بی دین bi-din, impie; be-dine, incroyant, G.

بی ذهن bi-zouhoun, maigre, sans graisse.

بیر bir, mémoire, souvenir; ژبیر بوین ji-bir bouin, perdre le souvenir; ژبیر چوین ji-bir tchouin, se perdre du souvenir; ژبیر كرین ji-bir kirin, oublier; ژبیر ڤه كرین ji-bir we-kirin, désapprendre; از ته ژبیر دكیم ez te ji-bir di-kim, je t'oublie; هون ژبیر مكین houn ji-bir me-kin, n'oubliez pas; بیر هاتن bir hatin, venir au souvenir; دبیر ماین di-bir màin, conserver la mémoire d'une chose; bira le inum, je rappelle, je fais souvenir, G.; l'bīr enān, Rh., l'bīr kirin, id. Rh., bira men tet, je me souviens (littér. le souvenir me vient) G.; s-ber bezium, je radote, G.; voy. بر; p. ویر,بیر.

بیر bir, poche du côté du sein; تشتك دبیریا مندا تونه tichtek di-biriia min-da touné, je n'ai rien sur mon sein; comp. بریك.

بیر bir, puits; بیر پاكیژ كرین bir pakij kirin, curer un puits; ar. بِئْر.

بیر byr, pelle, rame, aviron; bēr Rh., bēr, alêne, S.; p. بیل; voy. بر.

*بیر bīr, métier de tisserand, G. Rh.; bir kem, je tisse, G.; bir-ker, tisserand, G.; comp. بر (tapis) et le pers. بیر.

بی رابط bi-rabit, massif, grossier.

بیراق baïraq, étendard, drapeau, bīrak Rh.; du pers. بیراق.

*بیراقدار zaza beirak-dár, porte-étendard; du pers. بیراقدار.

بی رای bi-reï, indûment; p. بیرای.

بی رحم bi-rehm, impitoyable.

بی رق bi-rew, accul, lieu sans issue.

بیرمه bērmé, étang, bassin d'eau, S.

*بی رنك berengh, pâle, G.; p. بیرنك.

بی روح bi-rouh, sans vie.

بیروق birow, dartre; p. بریون, کریون; comp. بروق.

بی رون bi-roun, maigre, sans beurre; اڤ پرنج بیرونه ew pirindj bi-roun-é, ce riz est sans beurre.

بی روناهی bi-rounahi, obscur.

بی ره bi-reh, sans barbe.

بیری biri, enclos où l'on trait les vaches et les brebis; چونه بیری tchouné biri, on est allé à l'enclos (pour traire les vaches).

بیریتی biriti, absurdité; de ری (voie); comp. p. بیراهی.

*بی ریز be-resa, étrange, singulier, G.

بیریوان biri-van, celui ou celle qui trait les vaches.

بیز biz, estomac, appétit.

بیزار bi-zar, muet.

*بی زحمت be-zahhmet, facile, G.

بیزمان bi-ziman, muet; p. بیزبان; voy. بی کوه.

*بی زواج bē-zavāj, non marié, S.

بیژ bij, alêne; t. بیز, بز.

بیژ bij, bâtard; bizi G.; sah en pizi sah, coquin, littér. chien et bâtard de chien, G.; t. بیج, gil. بج; comp. پز.

بیژن bi-jin, veuf; be-žin L., bē-zhin Rh.

بیژن, بیژنك bijin, bijink, tamis, van; بیژن کرین bijin kirin, tamiser; ژ بیژنك دربار کرین ji bijink derbaz kirin, sasser, passer par le tamis; bēzhink Rh.; de بیتین.

بیژی biji, éveillé, soigneux; un vaurien, un terrible enfant; voy. بیژ.

بی ژی bi-ji, éphémère, prématuré.

بیست voy. بست,

بیستن voy. بهستن.

بی سر bi-ser, tête tranchée; بی سر و پی bi ser ou pé, sans tête et sans pieds, monstre; بی سر و شون bi ser ou choun, perdu sans laisser aucune trace; kâle be séri, la grande ourse (littér. le vieillard sans tête) L.; p. بی سر.

بیسو voy. پسو.

بی سوچ bi-soutch, sans faute, qui n'est pas coupable.

بی سوز bi-soz, incomparable, ineffable.

بی شبهه bi-chubhé, indubitable.

بی شغول bi-choukhoul, inoccupé, oisif; comp. بی شولی.

بی شرم bi-cherm, impudent; be-scierma, éhonté, G.; p. بیشرم.

*بی شریعت be-scériât, injustice, G.

*بی شك be-sck, indubitable, G.; бизекь, P.; p. بیشك.

بی شولی bi-chouli, vacances.

بیشه biché, forêt; beše, P. Kl. R.; bactr. vareša, pehl. ویشك, p. بیشه.

بی شیار bi-chiiar, friche, terre qui n'est pas cultivée.

بی صبر bi-sebr, impatient; du pers. بی صبر.

بیصبری bisebri, impatience.

بی صداقت bi-sedaqet, sans conscience.

*بی ضرر be-zerer, pacifique, doux, G.; bē-zarar, sans être endommagé, Rh.

بیطار baïtar, médecin vétérinaire; لی اوبا محو بیطارکی چی هیه li oba meho baïtareki tchi heié, dans le champ de Meho il y a un bon vétérinaire; bētár, maréchal ferrant, S.; ar. بیطار.

بی طالع bi-tala, infortuné; be-tālā G.

بی طب bi-teb, ayànt un mauvais caractère, intraitable.

*بی طبیعت be-tabiăt, revêche, inculte, G.

بی طرز bi-terz, irrégulier.

بی طعم bi-tam, fade, sans goût; بی طعم کرین bi-tam kirin, rendre fade.

بیطعمی bitami, insipidité.

بی عار bi-ar, sans honte, obscène; du pers. بی عار.

بی عدالتی bi-edaleti, iniquité.

*بی عرض bi-ărz, sans honneur; beărz ce-kem, je déshonore, G.

بی عقل bi-aqil, imprudent; du pers. بی عقل.

*بی علاج be-ălág, incurable, G.

بی عیب bi-âib, sans défaut.

*بی غازنده be-ghazenda, calme, doux, G.

بی غرض bi-garez, désintéressé; du pers. بی غرض.

*بی غفران be-ǵhofrán, impardonnable, G.

بی غلطی bi-galeti, infaillible.

بی غم bi-ghem, sans souci; comp. بی غم.

بی غور bi-ghour, malheureux; abrégé de بی اوغور.

*بی غیرت, بی غیره be-ǵhira, be-ǵhiréta, insouciant, indolent, G.; du pers. بی غیرت.

بی فایده bi-fàidé, inutile; du pers. بی فائده.

*بی فصل bē-fasal, innombrable, Rh.

*بی فکر be-feker, maladroit; inadvertance, G.

*بی فهم be-fahm, incapable, G.

بی قاس bi-qas, innombrable.

بی قدر bi-qedr, commun, de peu de valeur.

بی قرار bi-qarar, inconstant; p. بی قرار.

بی قصور bi-qousour, sans défaut.

بی قناعت bi-qanaet, intempérant.

بی قوت bi-qouvet, las, épuisé; بی قوت ماین bi-qouvet màin, rester sans force; be-ǩuét ce-kem, j'étouffe, G.; be-ǩuet bum, je deviens las, G.

*بی قید be-kàida, libre, G.

*بی قیمت be-kimeta, à bon marché, G.

بی کار bi-kar, désoeuvré, oisif; p. بی کار.

بی کاری bikari, inaction.

*بی کبری be-kobria, modeste, G.

*بی کرم be-karam, déshonneur, G.

*بی کس be-kes, abandonné, G.; du pers. بیکس.

بی کمال bi-kemal, imparfaitement.

بی کنار bi-kinar, neutre.

بی کیر bi-kir, fadaise, chose sans valeur.

بی کیف bi-keïf, abattu, triste, silencieux, indisposé; be keif ce-kem, j'offense, j'afflige; be-keifia, tristesse, G.

بی کیماسی bi-kimasi, accompli, parfait.

*بیك باشی bim-bấsha, colonel, S.; t. بیك باشی.

*بی گناه be-ghune, innocent, G.; du pers بی گناه.

بی گوه bi-gouh, sourd; بی گوه بی زمان bi-gouh bi-ziman, sourd-muet.

بی لاق bi-laq, de toute impossibilité.

بی لکه bi-leké, immaculé.

بی لیاقت bi-liiaqet, impossibilité.

بیم voy. هاتن.

بیمار bimar, malade; du pers. بیمار.

بی مایه bi-maié, sans levain.

بی مثل bi-misl, incomparable, sans exemple; p. بیمثال.

بی مجال bi-medjal, sans force; du pers. بی مجال.

بی مراذ bi-meraz, sans atteindre ses voeux.

*بی مرحوت be-meruehht, impitoyable, G; p. بی مرحمت.

بی مزاج bi-mizadj, mal-portant.

بی مزد bi-muzd, sans rémunération, gratis.

بی مژو bi-mejou, tête vide; p. بی مغز.

*بی مشبه indubitable, L. I, 100, 20.

بی معده bi-mydé, mauvaise humeur.

*بی معرفت be-mariféta, impoli, balourd, G.

بی مناسبت bi-mounasibet, inconvenance.

*بی منت be-menét, méconnaissant, G.

بی موال bi-meval, sans but.

بی مهل bi-mehil, inconvenable.

*بی میر be-mēr, veuve, L.

بین voy. هاتن.

بین bin, voyant; forme radicale du présent de دیتن employée dans les composés; comp. نابینا, شوشبین, دوربین.

*بین béin, entre, G.; béin dem, j'intercale, G.; mā-bēn Rh.; ar. بین, مابین.

*بی ناقه be-nave, sans réputation, G.; p. بینام.

*بی ناموسی bō-nāmusī, sans loi, Rh.; p. بیناموس.

*بی نشانو, sans marque, L. I, 100, 2. kăčykek benĭšấn, une fille sans tache, S.; p. بی نشان.

*بی نفس be-nefs, débauché, glouton, G.

بینك bink, repaire; بینکا دزان bing-a dizan, un repaire de voleurs; arm. բունի (nid, tanière, repaire), géorg. ბუნაგი; comp. پون.

بینم voy. انین.

بینم voy. دیتن.

*بینی bīnī, nez, M.; пини P.; бiнникъ, visage, P.; bivíl, nez, L.; k. or. bevel, id.; bēvíl, lèvre, S.; pehl. وینیك, p. بینی, maz. vēni (nez, cerveau, comme ghilek damoh, nez p. دماغ nez, cerveau); voy. نابینی.

بیوار bi-var, sans feu sans lieu, qui n'a pas de domicile.

*بیواری biverí, pleurésie; voy. بیمار; pehl. ویماریه, p. بیماری.

بی واژی bi-vaji, convalescent, faible.

بی واسطه bi-vasité, immédiat.

بی وجه bi-vedjh, futile, sans valeur, adverse.

بی وز bi-vez, sans force; بیوزه bivez-é, il n'a pas de force.

بی وفا bi-vefa, infidèle; du pers. بیوفا.

*بی وقت be-vakt, pas opportun, déplacé, G.; du pers. بی وقت.

*بی وقوف bi-vakufa, impertinent, impoli, G.; du pers. بی وقوف.

بیوك voy. بهوك.

بیول voy. بینی.

بیه biié ou biié jin, veuve; voy. بی.

بی هتك bi-hetik, qui n'a pas honte.

بی هژمار bi-hijmar, innombrable.

بی هساى bi-hisài, incommodité.

بی هسایتی bi-hisaïti, inquiétude.

بی هش bi-hich, sans connaissance, sans conscience; p. بی هوش.

بی هشی bihichi, être sans conscience, folie; p. بی هوشی.

*بی هفی be-ivi, désespéré, G.; p. بی امید.

بی هوال bi-heval, sans égal, sans pareil; p. بی همال.

بی هوده bi-houdé, inutile.

بی هیز bi-heiz, inconstant.

*بی یریه be-iaríe, tout de bon, raillerie à part, G.

پ

پ, پی pe, prépos. et adverbe, chez; پی قه کرین pe we-kirin, passer (un fil); pe, pv qodé, par Dieu! G.; pu vi scért, à condition de, G.; dest pe kem, je commence, littér. je mets la main à (quelque chose; la préposition manque de son complément) G.; pe vastúm, je puis, nég. pe nà vastum, littér. je me tiens à (quelque chose) G.; mēryk pē zâne, l'homme a connaissance de (cette chose) S.; az pē by-dym, j'y mettrai, S.; pē hassiyan, ils l'apperçurent, S.; hedr. pe̱, zaza pa; cette préposition est identique à ب.

پابند pabend, entraves pour les pieds des chevaux; p. پابند.

*پاپا papa, le pape, G.; firmán-e papa, bulle, G.; t. پاپا, de l'ital. papa.

پاپاغ papag, bonnet persan et circassien; پاپاغا چاڤی papag-a tchawi, paupière.

*پاتری patrí, moine, G.; de l'ital. padre.

پاتین patin, cuire, bouillir; harasser un cheval; prés. او دپیژه eoŭ dipijé, il cuit; plur. 3. هشپی د وان دپیژین hesp-i d van dipijin, ils harassent leurs chevaux; impér. به پژ be pij, fais cuire; plur. به پژین be pijin; parf. part. او پات eoŭ pat, il a cuit; partic. passé پاتیه patiié, cuit; infin. د تاویدا پاتین di-tavida patin, frire dans une poêle; nán pesium, je cuis du pain, G.; k. or. پاتن, impér. بپژ bepež; zaza paŭjén'a, je cuis, impér. paúže; bactr. pač, p. پختن.

پاتینی patini, tout ce qui est à cuire, à bouillir.

پاچه voy. باچه.

پاچ patch, habit, robe longue à l'orientale; zaza pač, camisole.

پاچا voy. باچه.

پاکیزه .voy: پاکیزه

pakijji, propreté.

pakijin, nettoyer, polir.

ecurie; pawga, Rh.; p. پاگاه,

پال pal, palé, pente, précipice;
p. پلا (pendu).

voy. پیل (épaule).

voy. بول.

pal... comp. G.; voy. پالران.

پلانقه palanqa, ceinture pour porter
... : پلاقه, voy. پلسقه.

پلاو palaw, blanchisseur; comp. براق.

پلان palan, bât: پالانی حالی palan-i
... crochets, en parlant des portefaix;
: پلان; comp. پالك حالك.

پلاندین palandin, égoutter, écouler;
pres. 3. دپالینه او eoū di-paliné, parf.
... پلاند او eoū paland; part. passé
پلاندیه palandiié; verbe caus. de پالین,
p. پالانیدن.

پالدان pal-dan, pousser, stimuler,
s'appuyer, s'étendre, mettre le dos contre
quelque chose; prés. 3. پال دیره pal-
didé: parf. part. پال دا pal-da; pal le
... je pousse, G.; pala per-înum, id.,
... comp. ...

پلدوم paldoum, longe de cuir atta-
chée au bât du pers. پالدم, پاردم; comp.
پالیق.

پلك palik, 1) bât, palek, selle à la
... 2) moustache retroussée; comp.
پالان حالك.

..n, lutteur; pelaván, G.; . پهلوان.
.ı, yatagan, sorte de sabre; ..
.v, longe de cuir; la forme پالرو (پالرم).
.gue, yatagan, voy. پالوش.
n journalier; پاله گرتین rendre un journalier; pala, ɘ.
passoire; p. پالونه پالوانه.
s'égoutter, s'écouler; p.

.d, honôraire, gratification;

rge; ربا پان riia pan, na, pana kem, j'élargis, la paume, G.; bactr. pa- .mp. پنی ,پهن.
.h, quinze; pāñzdéh, L.; comp. پنجس.
.hir, contre-poison, anti- پادزهر.
l, cinq cents; du pers.

.melle, talon, sole; پانی ., talon du pied; pen, G.; ' et talon, S.; zaza pāšná; پاشنه.
gardien; پاوانی گرتیان .an, geôlier; de l'arm. پاسپان.
auén'a, j'attends, parf. . parf. néwete pau'úte, verbe dénomin. du pers. m. պաՀ, bactr. pāϑra.

پاهن pahen, plat, aplati, large; forme pers. (پهن) de پان.

پای paï, portion, part; پای پای قه قطاندین paï paï we qatandin, partager au prorata; پای کرین paï kirin, partager; t. پای; comp. مزدوپا.

پای, پی paï, pei, plur. پاین pàin, pied; پاینك لدا painek leda, il lança un coup de pied; pa P., pāi M., B.; lorist. pa, zaza pai; bactr. pāδa, p. پای, پا; le pluriel pàin répond au pers. پایان ou پائین.

پای دار paidar, actionnaire, ayant part; de پای (part) et دار (tenant).

پایدوس بوین paidos bouin, chômer, cesser le travail; t. پایدوس (voy. Zenker, Dictionnaire turc-arabe-persan-français 174*).

* پایده paida, profit; paida kirin, profiter, Rh.; syr. ܦܐܝܕܐ (de l'ar. فایده).

پایز pàiz, automne; وسانه مهکی تمام ژپایزی چویه vousané meheki temam ji-pàizi tchouié, ainsi il y a un mois que l'automne est passé; pāis G., M., poiïz Rh.; zaza ắšme pá'izi peyén'e, l'autre mois de l'automne, c'est-à-dire novembre; ắšme pá'izi vēryén'i, le premier mois de l'automne, c.-à-d. Octobre, L. 1, 60, 13; pehl. پائیج, p. پائیز, پاریز.

پایزه pàizé, blé d'automne.

پایستن voy. قه پایستن et پستین.

پاین pàin, veiller, guetter, faire sentinelle; prés. plur. 3. دپاین di-pàin, ez de-pēm, j'attends, L., fut. ez be-pēm (p. پایم); parf. partic. pā; bactr. pā.

پاین pàin, plat; پاین کرین pàin kirin, aplatir; comp. پان, پاهن, پهن.

پاچك patchik, haillon, torchon, bandage; comp. t. پاچاوره; voy. پاشك.

پاخر pakhyr (mot turc), cuivre; paħír L., pāqir B., bilb. pakur, R.; t. باقر.

پاخری voy. بغاری.

پاخیل pakhil, traîneau; comp. l'arm. բալխիր.

پاخیل pakhil, à bras ouverts; pākhal, sein d'une femme, Rh.; tă l' pachâlē, sur ton sein, S.; pakla, poche, G.; comp. le gothique puggs, Diefenbach, Goth. Wörterbuch 1, 339, et voy. پاشل.

* پادشاه patsca, roi, empereur, G.; padišáh L. B.; pādišāh Rh.; p. پادشاه.

* پادشاهیتی, پادشاهی pādišāhī, pādišāhītī, royaume, Rh.; p. پادشاهی.

پار par, l'an passé; pār, pēr, Rh.; scr. परुत्, p. پار.

پاره, پار par, paré, portion, quote, part; پاری كرین pari kirin, partager à portions egales, diviser; پاره ڤه كرین paré we-kirin, partager au prorata, cotiser; ام پاره ڤه كین em paré we-kin, nous partageons; pára, pan de robe, L. I, 18, 9; párve kir, L.; bactr. pāra, p. پاره پار; comp. بی پار, نعلپاره.

پارا voy. پره.

پاراڤ paraw, vieille, servante arménienne; arm. պառաւ, p. پاراو.

پارت part, parte (une parte contient 30 bottes de blé ou de foin); comp. l'arm. բարդ (amas, tas), géorg. ფარდი (partie, paire).

پارتوس partous, synonyme de پارت.

پارچه partché, morceau; پارچه قوماش partché qoumach, une pièce d'étoffe; پارچه كرین partché kirin, mettre en pièces, en morceaux; پارچك ارض partchek ard, un morceau de terrain; pārčá, pārčék L.; p. پارچه.

پارز pariz, abstinence, carême; پارز گرتین pariz ghirtin, observer le carême; parís kem, je fais abstinence, G.; pehl. پاهریچ, p. پرهیز; voy. پرهیز.

* پارزین parizin, épargner; qodé te parísit, Dieu t'en garde, G.

پارزنین parzinin, écouler, égoutter, filtrer; prés. 3. او دپارزه eoŭ diparzé; impér. 2. به پارز bé pariz, plur. به پارزین bé parzin; parf. part. او پارزی eoŭ parzi; arm. պարզել (rendre pur, filtrer); comp. p. پریز, پرویزن (crible).

پارزون parzoun, sac à écouler le lait, passoire.

پارزونی parzouni, pilav cuit dans une passoire moyennant de la vapeur.

پارس كرین pars kirin, mendier; p. پارسه; comp. پارسك.

پارستی paristi, salut, bonheur, sain et sauf.

پارستین paristin, prendre soin de soi-même, se ménager, jeûner, s'abstenir, se préserver; prés. 3. دپارسه diparisé, impér. 2. به پارس be paris, plur. به پارسین be parisin; part. passé پارستیه paristiié; اساله پزی سمتی وه پارستیه i-salé pez-i semt-i vè paristiié, cette année les brebis dans vos contrées furent-elles préservées (de maladie)? parāstin, s'abstenir, Rh., prés. parēzim; comp. p. پرهیزیدن, pehl. پرهشتن.

پارسك, پارسجی parsedji, parsek, mendiant; p. پارسه (mendicité).

پارسو parsou, côte, os; پارسونه par-sou-né, y a-t-il des côtelettes? parasù G., parāsu Rh.; bactr. pereśu.

پارسی voy. چار (quatre).

*پارنك pāráng, braise, S.; comp. le russe пламень (flamme), de палить (brûler) et le grec πρῆσμα; comp. پول.

پاره paré, argent comptant, monnaie; پاره بد خورد بدست نا کفه pareid khourd be-dest na-kewé, la petite monnaie ne tombe pas sous la main; pára, plur. perán L.; pārā Rh.; t. پاره, vulg. para (40me part d'une piastre); voy. پره.

پاره voy. پار.

پاری pari, bouchée, petit morceau; پاری پاری برین pari pari birin, couper en petits morceaux; parí, portion, butin L.; parí iek bo-k̃um, je me rafraîchis, G.; déminut. de پار; comp. فر.

*پاریس pārēs, jardin, Rh.; bactr. pairidaeza, p. پالیز.

پاریق pariw, tout ce qui est grillé ou rôti.

پارین parin, l'an passé, l'an dernier; zaza ser-a paryín'e; p. پارین (de l'année passée).

*پاریوا pariva debou, (dial. de Soleimanié), ils se dispersent, Ch. 351; فوتی پاربوا, les turbans tombent, Ch. 351; p. پریش.

پاز voy. بز.

پاس pas, rouille; t. پاس.

پاس pas, jeûne; du pers. پاس (vigilance).

پاسبان pasban, gardien; du pers. پاسبان; comp. پاوان.

پاسبند, پاشبند pasbend, pachbend, entraves; littér. liens de derrière.

پاش voy. پاشی et پیش.

پاشا pacha, Pacha, seigneur turc, patscià, pascià, G.; pascià seh tuk, pacha à trois queues; pascià du tuk, G.

پاشاتی pachati, dignité de pacha, pachalik.

پاشالك pachalyk, province gouvernée par un pacha, pachalyk; t. پاشالق.

پاشان comp. پاشی.

پاش استو pach-oustou, nuque.

پاشقه voy. پاشی.

پاشك pachik, petite serviette, torchon; voy. پاچك.

پاشل pachil, sein; páŝil L. 1, 35, 6, de pāŝíl-ē myn be-kavá, áze pāŝýlk-a χva b-sär-tä-da be-dímhava, tombe dans mon sein, je fermerai ma poche sur toi, S. Ce mot est identique à پاخیل, la sifflante changeant avec le خ comme dans les langues germaniques, suédois påsa et pung, anglosaxon pose et bung, anc. haut allemand pfoso et pfunc; voy. Diefenbach I, 339; II, 756.

پاشی pachi, après, à la fin, suivant; پاشقه pachwé, derrière; prép. après; ژپاشقه ji-pachwé, en arrière; ژپاشی ji-pachi, après, ensuite; پاشی چو pachi tchou, il s'en alla ensuite; پاشی نها pachi neha, dorénavant, à l'avenir; ای پاشی eï pachi, celui qui suit; پاشی وان pachi van, après eux; ای پاشی بی eï pachi bi, subséquent, à venir; پاشی اخری pachi àkhyri, avant dernier; ای پاشی بیتین eï pachi bitin, suite, convoi, escorte (littér. qui viennent après); پاشی مهکی pachi meheki, après un mois;

پاشو له lé pechôou, en arrière, Ch. 342; páše, après, L.; pāšī, suivant, le plus proche, L.; kanún pasi, Janvier, ciria pasi, Novembre, G.; له پاش ان lé pach one, après cela, Ch. 342, 348; له پاش L. 1, 98, 5; pāshī, après cela, Rh.; pási ke, parce que, depuis que, G.; bactr. paśča, paśkāδ, anc. pers. pasā, p. پس; voy. پس, پسی, پيقه.

پاشيق pachiw, repas de minuit pendant le ramazan; comp. شيق.

پاشين pachin, fin, issue, dernier terme; kanún-i pašín, Janvier, L. (kanún pasi G.); čelé'i pašín, tišrín paší, novembre, L.; p. پسين; comp. پينی.

پاق paq, mollet; comp. le russe пахъ (aine)?

پاقر voy. پاغر.

پاك pak, net, propre, pur; ازى پاك دزانم ezi pak di-zanim, je sais parfaitement bien; قزك پاكه qyzek paké, une fille chaste; ce-kem pák, je rends parfait, G.; p. پاك; voy. دلپاكی (s. v. دل) ناپاكی.

*پاك pak, feuille, P., Kl.; comp. scr. पत्रिका?

* پاكسك pakusk, alkekenge, coqueret, G.

پاكش voy. پاكيژ.

پاكی paki, netteté, propreté; p. پاكی.

پاكيزه pakizé, chaste, une fille chaste; du pers. پاكيزه; voy. پاكيژ.

پاكيژ pakij, propre, net, lisse, uni; پاكيژ كرين pakij kirin, lustrer, polir, nettoyer; پاكيژ درانين pakij deranin, se justifier, sortir net d'une affaire; pakásc kem, je polis, G.; del pakasc, chaste, G.; pākŭsh, pur, Rh.; p. پاكيزه; voy. پاكيزه, دلپاكيژی (s. v. دل).

پاكيژی pakiji, propreté.

پاكيژين pakijin, nettoyer, polir.

پاك pag, écurie; pawga, Rh.; p. پاگاه, پايگاه, arm. փախ.

پاله, پال pal, palé, pente, précipice; comp. p. پالا (pendu).

پال voy. پيل (épaule).

پال voy. پول.

*پال pal, heurt, coup, G.; voy. پالدان.

پالاسقه palasqa, ceinture pour porter les pistolets; t. پالاسقه, voy. پلسقه.

پالاق palaw, blanchisseur; comp. براق.

پالان palan, bât; پالانی حمالی palan-i hemali, crochets, en parlant des portefaix; p. پالان; comp. پالك, مالك.

پالاندين palandin, égoutter, écouler; prés. 3. او دپالينه eoû di-paliné, parf. part. او پالاند eoû paland; part. passé پالانديه palandiié; verbe caus. de پالين, p. پالانيدن.

پالدان pal-dan, pousser, stimuler, s'appuyer, s'étendre, mettre le dos contre quelque chose; prés. 3. پال دیده pal-didé; parf. part. پال دا pal-da; pal le dem, je pousse, G.; pala per-ínum, id., G.; comp. پرو.

پالدوم paldoum, longe de cuir attachée au bât; du pers. پالدم, پاردم; comp. پالوق.

پالك palik, 1) bât, palek, selle à la turque; 2) moustache retroussée; comp. پالان, مالك.

پالوان palvan, lutteur; pelaván, G.; p. پهلوان; comp. پهلوان.

پالوش paloch, yatagan, sorte de sabre; du russe палашъ.

پالوق palouw, longe de cuir; la forme kurde du pers. پالدوم (پالدم).

پاله palé, dague, yatagan, voy. پالوش.

پاله palé, un journalier; پاله گرتین palé ghirtin, prendre un journalier; pala, G.; du syr. ܦܥܠܐ.

پالیق paliw, passoire; p. پالونه پالوانه.

پالین palin, s'égoutter, s'écouler; p. پالیدن.

پامزد pamouzd, honoraire, gratification; p. پامزد.

پان pan, large; ریا پان riia pan, chemin large; pana, pana kem, j'élargis, G.; pana dest, la paume, G.; bactr. paϑana, p. پهن, comp. پهن, پنی.

پانزده panzdeh, quinze; pāṅzdéẖ, L.; du pers. پانزده; comp. پنجس.

پانزهر pan-zehir, contre-poison, antidote; p. پازهر, پادزهر.

پانسد pansed, cinq cents; du pers. پانصد.

پانی pani, semelle, talon, sole; پانی پیان pani peian, talon du pied; pen, G.; pî u páhni, pied et talon, S.; zaza pāšná; bactr. pāšna, p. پاشنه.

پاوان pavan, gardien; پاوانی گرتیان pāvan-i ghirtiian, geôlier; de l'arm. պահապան, comp. پاسپان.

* پاوتن zaza pauén'a, j'attends, parf. part. 1. ma pa'út; parf. néwete pau'úte, il fit la garde, L.; verbe dénomin. du pers. پاس (پاسبان), arm. պահ, bactr. pāϑra.

پاوکا voy. پاك.

پاهن pahen, plat, aplati, large; forme pers. (پهن) de پان.

پای pai, portion, part; پای پای قه قطاندین pai pai we qatandin, partager au prorata; پای کرین pai kirin, partager; t. پای; comp. مزدوپا.

پای, پی pai, pei, plur. پاین pàin, pied; پاینك لدا painek leda, il lança un coup de pied; pa P., pāi M., B.; lorist. pa, zaza pai; bactr. pāδa, p. پای, پا; le pluriel pàin répond au pers. پایان ou پائین.

پای دار paidar, actionnaire, ayant part; de پای (part) et دار (tenant).

پایدوس بوین paidos bouin, chômer, cesser le travail; t. پایدوس (voy. Zenker, Dictionnaire turc-arabe-persan-français 174[a]).

* پایده paida, profit; paida kirin, profiter, Rh.; syr. ܦܐܝܕܐ (de l'ar. فایده).

پایز pàiz, automne; وسانه مهکی تمام ژپایزی چویه vousané meheki temam ji-pàizi tchouié, ainsi il y a un mois que l'automne est passé; pāis G., M., poiz Rh.; zaza âšme pá'izi peyén'e, l'autre mois de l'automne, c'est-à-dire novembre; âšme pá'izi vēryén'i, le premier mois de l'automne, c.-à-d. Octobre, L. 1, 60, 13; pehl. پاییج, p. پائیز, پاریز.

پایزه pàizé, blé d'automne.

پایستن voy. پایستن قة et پستین.

پاین pàin, veiller, guetter, faire sentinelle; prés. plur. 3. دپاین di-pàin, e̱z de-pēm, j'attends, L., fut. e̱z be-pēm (p. پایم); parf. partic. pā; bactr. pā.

پاین pàin, plat; پاین کرین pàin kirin, aplatir; comp. پان, پاهن, پهن.

پاینی payni, talon, semelle; comp. پانی.

* پایه paia, dignité, charge, G.; du pers. پایه.

* پپفك papefk, poche des oiseaux; pa,pfk, vessie; papfk, vagine, G.; comp. پفلانك; comp. l'arm. փամփուշ, le grec πομφός, le lat. papula, papilla, et le lit. pampalas (gros, enflé), de pàmti (grossir).

پپوك pepouk, coucou; papuk G., pe̱púng L.; zaza pe̱púng; comp. پیپو; mot onomatopéique formé par gémination, voy. Pott, Doppelung p. 52.

* پت pitt, nez, Br.

پت pout, idole; پت پرس pout-peres, payen, qui adore les idoles; t. پت, p. بُت (du scr. बुद्ध).

پتر pytir, plus, davantage; ژ هزار مالی پتر دبه ji-hezar mali pytir di-bé, il y a plus de mille maisons; p'tir Rh.; peter-a per, avant-hier, G. 55; peter perar, il y a trois ans, G.; k. or. perter; ce mot est le comparatif de پر (beaucoup), dont le r est tombé.

* پترومه patruma, action d'enter; patrúma kem, j'ente, G.; comp. arm. պատուաստ, et Diefenbach I, 415[a].

پتك petek, ruche; پتکا مشان petek-a michan, une ruche de mouches à miel; arm. փեթակ.

پتن peten, brocart.

پتو poutou, idolâtre; de پت.

پتوت petout, pourriture; de l'arm. փտութիւն.

* پتوت potut, tourbillon, Kl.; de l'arm. պտոյտ.

پتیك پتیك petik-petik, petites fleurs dessinées sur une étoffe.

پچاڤتین petchawtin, envelopper, couvrir; comp. چڤیان, چڤاندین.

پچاك voy. پچوك.

پچان petchan, se plier, rouler; voy. پیچان.

پچانه petchané, une chose entortillée.

پچك pytchik, détour; ریا پچکی riia pytchiki, chemin de détour; comp. پیچك.

پچوك pučúk, 1) adject., piciúk, petit, comparat. piciukter G., püčúk, bečúk L.; bitschuk Kl.; бичакь P.; petschuk, colline (petite, scil. montagne) Kl.; kuru piciuk, petit enfant, fils; keccia piciuk, petite fille, G.; balìf piciúk, oreiller, G.; bsmár piciúk, petit ferret, G.; kanún piciúk, décembre, G.; adverb. piciák, peu, G.; pecíki, L; pìchek, Rh. (ch = č), پیچق B.; piciák, piciák, peu à peu, G.; 2) subst., enfant, bütschük, Sd. 2, 243; piciúk ce-kem, j'accouche d'un enfant, G.; mal-a piciúk, utérus, littér. maison de l'enfant, G.; bokar mal-a piciúk, hystérique, littér. vapeur de la maison de l'enfant, G.; avála piciúk, arrière-faix, littér. compagnon de l'enfant, G.; comp. بچوك; p. بچه.

* پچوکی püčúki, petitesse, L.

* پچه p-tshí, avec quoi, de quoi? S.; de ب et چه.

پچیرا petchira, lampe, veilleuse; comp. پیچرا, بانچرا et چرا.

پچیکین petchikin, entrelacer; لی هڤ پچیکین li-hew petchikin, enlacer; verbe dénomin. de پیچك.

پخرانك pokhrank, tuyau; اڤه پخرنگه

ewé pokhrenghé hatiié هاتيه گرتین ghirtin, ce tuyau est engorgé; comp. پورفان.

پخل pekhil, égoiste; از پخلم ez pekhil-im, je suis égoiste; از پخل نینم ez pekhil ninim, je ne suis pas égoiste; ar. بخل, vulg. peχyl.

پدشاه voy. پادشاه.

پر per, aile, feuille, page, plume à flèche, ressort; پر کوتان per koutan, battement d'ailes; پری اشی per-i achi, roue à moulin; پر ورگراندین per vergherandin, feuilleter; per, chien de fusil, G.; comp. پل; bactr. parena, p. پرّ, پر; comp. ششپر, شاپر.

پر pur, beaucoup; pir, pirin, Rh.; da pûr, plus encore, L.; comparat. pûrter, plus, L.; voy. پتر; бур-кансь, mauvais, P., de پر et de l'ar. کیس (ayant beaucoup de perfidie); اسب پر تاو دکن, éperonnez vos chevaux, littér. rendez vos chevaux fervents (ayant beaucoup de feu) Ch. 351; k. or. peré, perek, beaucoup, پر, très, B.; zaza pıru, pyéru, beaucoup, L. 1, 69, 14; bactr. pouru, p. پُر.

پُر pur, plein; پربکم, je remplis, L. I, 100, 7; bactr. perena, p. پُر.

پر pyr, pont; پرا دارین pyr-a darin, pont en bois; per, pr, pont en bois, G.; pįr L.; zaza pįrd; bactr. peretu, p. پل, پول.

*پر por, gelinotte des bois, R.; p. پرپر.

*پر per, à; pala per-ínum, je heurte (voy. پال); comp. بر.

*پرّ pârr-ẹ dil, péricarde (ar. pärdet qalbu) S.; p. پرده دل.

پراستن voy. پارستین.

پراکنده perakendé, un homme dissipé; du pers. پراکنده.

پرانین voy. پر, à.

*پربونی pir-bunē, plénitude, Rh.

پربیژ pyrbij, bavard; de پر (beaucoup) et de بیژ, la forme radicale de بژیم (présent de گوتین).

پرپتین perpytin, se débattre entre la mort, s'agiter; prés. 3. مرژکا دپرپیته mirijka di-perpyté, la poule se débat; comp. بودن.

* پرپنا perpiná, pourpier, G.; p. پرپهن.

پرپوس perpos, moisissure; arm. բորբոս.

پرپوسی بوین perposi bouin, se moisir.

* پرپوشك perpúšik, papillon, L.; comp. پلپلك.

پرتال pertal, marchandises à la douzaine, bagages, les bagatelles; به دین پرتالان بها دیدنه مروف be dein, pertalan beha di-dené mourouf, à crédit, les hommes donnent chères leurs marchandises; du pers. پرتل (mot turc oriental).

* پرتاو pärtáv, frisson fébrile; le-vı háta hiška pärtáva, il fut saisi par un frisson sec, S.; de پر et تاو.

*پرتغال portoghal, couleur d'orange, G.; t. پرتقال, ar. پرتقاله, maz. پرتغال (orange douce), c.-à-d. le (fruit) portugais.

پرتی پرتك pyrti pyrtik, rognures, fragments, bagatelles; pyrti-pyrti, lambeau, en morceaux; arm. փերթ (morceau).

* پرجان pergiana, enclos, haie, G.; p. پرچین.

پرچ pyrtch, duvet, poil, plumes; به

پرچ be pyrtch, poilu; پرچ برین pyrtch birin, tondre les cheveux; پرچ کشان pyrtch kichan, ratisser, ôter le poil; percia, cheveu, G.; pertch, Ch. 305; t. پرچم.

پرچڤین pertchewin, gonfler; pérčifi, il gonfla, L. 1, 14, 11; perčefī bu, (la grenouille) se gonfla, L. 1, 17, 11; part. passé perchut (ch = č), Rh.; p. پرجستن, afgh. پرسیدل.

پرچه voy. پرچ.

پرخ pyrkh, terre qu'on jette sur la neige pour en faciliter la fonte, balayures; comp. arm. փրքել (rejeter)?

پرخ perekh, poilu, en parlant des chiens et des chats; comp. پلخ.

پرداق perdaq, le poli des armes, du marbre; پرداق کرین perdaq kirin, polir; به پرداق be perdaq, poli, luisant; p. پرداغ, t. پرداه.

* پردك pordek, crête (des oiseaux) G.; russe бородка, lat. barba.

پرده perdé, rideau; پرده دانین perdé danin, tirer le rideau; پرده هلانین perdé hil-anin, lever le rideau; پرده شباکان perdé chebakan, rideau de fenêtre; perda G.; pärdá, le rideau qui sépare les compartiments de la tente, S.; áze tambū́rek čḗ-kym čärdá pãrdá, je fais une mandoline à quatorze touches, S.; p. پرده.

پرس pyrs, demande, question, interrogation; پرس لی رو pyrs li rou, demande en face, c.-à-d. faire une reproche à quelqu'un; پرسا به توڤل pyrs-a be tovil, allégorie, mot à mot: discours par l'écorce; پرس به ذوق pyrs be zouk (zevk), nouvelliste, littér. récit de plaisanteries; pürs L.

* پرس пурсь, porc P. (mot emprunté aux langues finnoises).

پرسپان perispan, rapiècer, raccommoder; parespan, hausse, G.; parespán le dem, parespán kem, je mets des hausses sur les souliers, G.

* پرست perest kem, j'adore, G.; p. پرست; comp. صنم, شهوه پرست, گل, مالپرست.

پرستاری peristari, adoration; p. پرستاری.

پرستکار perist-kar, adorateur.

پرستی peristi, hommage, vénération.

پرستین peristin, adorer; prés. 3. دپرسه di-perisé, parf. part. پرست perist; p. پرستیدن.

پرسنك persenk, lest, charge, poids de marc; t. پرسنك, du pers. بارسنك.

پرسو voy. پارسو.

* پرسی persḛ, question, L. I, 8, 4 (il faut lire jeváb pour persḛ).

پرسیار pyrsiar, demande, interrogatoire; به جد پرسیار کرین be djid pyrsiar kirin, s'enquérir avec soin; پرسیارا وی pyrsiar-a vi, sa demande; pesciara G. (avec chute de r, comme dans l'hindost. پوچهنا); pesciár kem, je demande, je m'informe, G.

پرسیڤ persiw, rhume, fluxion; پرسیڤ بویه persiw bouié, enrhumé; persíf boghrum, je prends froid, G.; persíf aia, je m'enrhumai, G.; arm. փոխաղու (grippe)?

پرسین pyrsin, demander, interroger; parf. part. 2. از هنده بی کیف بوم ته قا لمن نه پرسی ez hindé bi keif boum, té

qa li-min ne-pyrsi, j'étais si malade, tu n'as jamais demandé de moi; prés. 1. pûrsím, L., 3. di-persẹ̄, L.; fut. 2. bį-persî; parf. part. de-persí, il avait demandé; pûrsía, il demanda, L.; k. or. impér. 2. plur. persin, infin. parsneh; zaza persén'a, je demande; bactr. pareś, p. پرسيدن.

*پرش zaza pûreš neyén'u, il éternue, L.; comp. پرسيڤ.

پرك voy. پر (beaucoup).

*پركاندين parakínum, je frotte, 2. 3. parakínit, parf. part. parakánd G.; per-khândin Rh.; syr. ܦܪܟ; comp. فركاندين.

پركيس voy. پر (beaucoup).

پرگار pergar, compas; perghál, G.; du pers. پرگار, پرگال (du grec περίγρα? Pott, Etymol. Forsch. II, 2, 63 note).

پرگيچ pirghitch, cimetière arménien (mot armén.); arm. փրկիչ (sauveur).

پرن voy. پر (beaucoup).

پرنج voy. برنج.

پرنجك voy. برنج.

*پرو zaza pérŏ, pûroe, coup; pérŏ dâna, je donne un coup; dumilbâzi dai pûroe, ils battirent le tambour, L.; comp. lit. pirtis (coups de bâton), de pèrti (laver, à propr. battre avec le rouleau).

پرواز pervaz, vol de l'oiseau; du pers. پَرواز.

پروانه pervané, papillon; du pers. پروانه.

پرور perver, qui entretient; p. پرورر; voy. خاطر.

*پروزى pruzí, carême, G.; pruzí kem, je fais carême, G.; comp. روژى.

پروژ perouj, lieu où la neige est rare.

پره peré, argent, monnaie; پره حاضر pere hazir, avance; پره هبويه peré he-bouié, il y avait de l'argent; پره هور كرين peré hour kirin, changer de l'argent en petite monnaie; پرهى ته هبويه pereï té he-bouié, tu avais de l'argent; پرهى به دين pereï be dein, argent emprunté; voy. پاره.

*پرّ pârre, flanc, côté; le pârre 'éle, à côté de la famille, S.; p. پرّه.

پرهيز perhiz, diète, s'abstenir de manger; ازى پرهيز كيم ezi perhiz kim, je fais diète; voy. پارز.

پرى peri, nymphe, déesse, esprit bon; péri kŏšik (nom d'oiseau) L.; bactr. pairika; p. پرى.

پريان periian, pétiller, en parlant du feu; comp. le grec πίμπρημι, anc. slave paliti (brûler).

پريزك pyrizk, étincelle, pluie fine; پريزك پريان pyrizk periian, pétiller d'étincelles; russe брызги.

پريشان perichan, dissipé, perdu, égaré: du pers. پريشان.

پريشانى perichani, distraction; du pers. پريشانى.

پرين perin, jaillir, saillir une femelle; اڤ دپره aw di-peré, l'eau jaillit; نشتر طمرى دا خون پرى nichter damari da khoun peri, la lancette donne sur la veine, le sang jaillit; perīn, voler, Rh.; zaza peren'a ou ferén'a, je vole; p. پريدن; comp. هلپرين, فرين.

* پريئن zaza perí'en, chemise; du pers. پيرهن, پيراهن.

پز pyz, voleur, larcin; pūs, maudit, L. I, 43, 10; comp. بیژ et le p. پزوی, arm. փիծ.

پز pez, brebis, mouton, menu bétail; پز کوفی pez kouwi, mouton sauvage; paz kuí, chèvre sauvage, G.; paz-a kővi, pes-kővi, L.; paz, menu bétail, G.; karek páz, troupeau, G.; pāz, brebis, Rh.; pas, Sd.; pās, mouton, Br.; pez, menu bétail, L.; bes, brebis, M., بض, mouton, Kl.; پوز poz, brebis, B.; пусь, mouton, пась, boeuf, P.; k. or. pāz, pez, brebis, lor. pes id., zaza'pes, bétail, bactr. paśu.

پزدان pyz-dan, avorter.

پزك pizik, bourgeon, bubon; comp. p. پژموی (marqué de petite vérole); t. بز (bout d'un abcès).

پزلك pizlek, filou; de پز.

پزمی pez-mi, la femelle du bélier, brebis; de پز et de می (femelle).

پزنیر pez-nir, mouton, le mâle de la brebis, bouc de trois ans; de پز et de نیر (mâle).

پزونك voy. پیزونك.

* پزه zaza puzé, pâturage; comp. le russe пасти, пажить, паства.

پزی pyzi, vol, soustractions, objets volés; de پز.

پژ pij, alêne; comp. بز.

پژ pej, arbrisseau, ronces, haie de ronces; arm. փուշ (épine)?

پژ pij, celui qui fait bouillir; p. پز; comp. نانپیژ ;صابون پژ ,زادپژ ,آشپزخانه.

پژك pijik, petite bêche.

پژم voy. پاتین.

پژمرده بوین pejmourdé bouin, dépérir, faner, flétrir; du pers. پژمرده.

پژی peji, cordon pour lier le pantalon.

پژیان pejiian, action de cuire, de bouillir; p. پژیدن.

پس voy. پز.

پس pes, fils; p. پس; comp. پسمام, پسر.

* پس pas, après; pes perake, après-demain, Br.; voy. پیر; pas Kangiár, stylet, que l'on porte derrière le poignard, G.; p. پس voy. پاشی.

پساپس pysapys, chuchotement; p. فسافس, arm. փսփսուք.

پسپور pyspor, berger physionomiste, berger qui a la capacité de reconnaître dans un grand troupeau de brebis, la mère de chaque agneau.

پست pyst, outre en peau de bouc; comp. پوست, پیست.

* پستار pistár, soulier rouge, G.; ar. بسطار (bottines des paysans, Berggren 801).

پستی pesti, avilissement; p. پستی; comp. زورپستی.

پستین pestin, bourrer, remplir avec force; p. پایستن.

پسر pisir, garçon; писеръ, P.; du pers. پسر.

* پسك pesík, étincelle, ar. búṣ, syr. bāsūso, S.; p. پشك (Meninski).

پسكوفی voy. پز.

پسمام pesmam, neveu; bsmán, cousin, G.; püsmāñ, id., L.; de پس p. پسر et de معم, ar. ابن العمّ.

پسمان voy. پشیمان.

* پسمه pesma, pantalon de peau de chèvre, G.; comp. p. بشمه (peau non tannée).

پسن pesin, louange, éloge; p. پسند; comp. خوپسن.

پسنان pesnan, rêve, rêveries; ژ پسنان خبردان ji pesnan khaber-dan, parler en songe; بر پسنان ber pesnan, radoter.

پسناندین pesinandin, faire des éloges.

پسنك voy. پسیك.

پسنی pesini, action de louer; louable.

پسنین pesinin, louer, faire l'éloge; prés. 3. د پسنه di-pesiné, parf. part. پساند pesand; خو پسنین khou pesinin, se vanter; de پسن.

بسو, بیسو pesou, bisou, embuscade; t. بوسی, بوسو.

پسوس pesous, lampe; voy. پیسوس.

پسون pisoun, pousoun, faire bourse commune, pension, prix qu'on donne pour être logé et nourri, piquenique; géorg. ფსონი.

پسونداش pisoun-dach, ceux qui font bourse commune.

پسیر pesir, collet, bordure d'une robe; پسیر گرتین pesir ghirtin, appréhender, saisir; پسیرا مه ژ اولاما رومی خلاص دبه pesir-a mé ji olam-a roumi khelas dibé, nous allons nous soustraire de l'autorité des Turcs, littér. notre collet sera libre, on finira de nous saisir au collet; پسیر دریای pesir deriaï, cheval qui a un mauvais poitrail; وکو پسیر پسیری هات یك ایدی لی ارضی دا vekou pesir pesiri hat iek eïdi li ardi da, lorsqu'ils se prirent au collet, l'un terrassa l'autre.

پسیك, پشیك pisik, pichik, chat; pesík, L.; peseng, pešen, B.; zaza pesíng; p. پشك, پوشنك, gil. pača, pīča, afgh. pišō, pišai, kāfir bisās, tchagatai پیشیك.

پش, پیش pech, pych, devant, vis à vis; پش سکنین pych sekinin, se mettre en opposition; voy. پیش.

*پش pech-de-kim, je couvre, Kl.; p. پوش.

پشار voy. پرسیار.

پشت pycht, 1) dos; پشتا چوکی pycht-a tchoki, l'os du genou; پشت استو pycht oustou, nuque; پشت افتی pycht awiti, cheval au dos rompu; پشت ایش pycht-eich, mal aux reins; پشت به پشت pycht be pycht, de dos en dos, c.-à-d. de père en fils; پشت پان pycht-pan, carrure; پشت داین pycht dàin, tourner le dos à l'ennemi; ژ پشتا وه چویه ji pycht-a vé tchouié, il est parti de votre dos, c.-à-d. son départ est une perte pour vous; پشت در pycht der, les traverses d'une porte; پشت زین pycht zin, un cheval arqué, littér. ayant le dos courbé comme une selle; پشت شور pycht chour, le dos du sabre; پشت الای چوین pycht alaï tchouin, fermer la marche; پشت مر pycht mir, arrière-garde, la suite; پشتمری من تونه pycht-miri min touné, je n'ai point de suite; پشت کرین pycht kirin, tourner le dos par mépris; پشت هستی pycht hesti, tortue; voy. برپشت; puchte ser, sur le dos, Ch. 342; pišt-a fátmāń nēbia, dos de la voie du ciel, c.-à-d. arc-en-ciel, L. I, 4, 41; pisct skest, dos courbé (littér. cassé) G.; kenár-e pisct, dos, revers, G.; 2) ceinture; píšt-ē māímō tārābezū́n-a, la ceinture de Maimo vient de Trébisonde, S.; χanjār-a χva le bār pišt-ā χva rā-kir, il attacha son poignard à la ceinture, S.; šūr-ē χva āvēt pišt-ā χva, il remit son glaive à son côté (à sa ceinture?) S.; 3) adverb., pisct, derrière, G.;

zaza pašt (épaule), bilb. pisht; bactr. parsti, p. پشت; voy. دوپشتك ,برپشت.

پشتخته pych-tekhté, bureau, table sur laquelle on met des papiers, planche qu'on met devant la cheminée; t. پشتخته (du pers. پيش تخته).

* پشتره pîštra, après cela, S.; le datif de پشت.

پشتك pychtek, une touffe de poils sur la queue d'une brebis; p. پشتك.

پشتمال pechtemal, tablier; pistmâl G., پشتمار pechtmar, serviette, Ch. 347; du pers. پشتمال; la forme vraiment kurde est bermâl G.

پشتو pichto, pistolet; de la langue franque.

پشتوان pychtouvan, patron, protecteur; du pers. پشتوان ,پشتبان.

پشتى pychti, fardeau, charge que porte un porte-faix; p. پشته.

پشراندين pichirandin, broyer, mettre en parties menues; verbe causat. de پشرين.

پشروك pychrouk, espèce de macaroni.

پشرين pichirin, se réduire en parties menues; arm. փշրել.

پشفه , پيشفه pechwé, pychwé, vis-à-vis, devant, en avant; voy. پيش.

پشك pychk, sort, scrutin, suffrage, recrutement au sort, loterie; پشك آفتين pychk awitin, tirer au sort, ballotter; ام پشك باڤيژن em pychk bawijin, nous tirerons au sort; pishk Rh.; p. پشك.

پشكورى pychkouri, garçon pubère; de پش pour پيش et de كور.

پشكوژ , پشكوش pychkoj, pychkoch, bouton d'habit; پشكوش ڤه كرين pychkoch we-kirin, déboutonner; bskosc G.; bskosc kem, je boutonne, G.; bskosk, bouton d'une fleur, G.; de پش pour پيش (devant) et de l'arm. կոճակ.

پشكول pychkoul, excréments des chameaux et des brebis; p. پشكل.

* پشكين pasigin, pasegin, porte-manteau, G.; p. پشماكند.

پشن voy. پسيك.

پشنب , پشم pechemb, pechem, jeudi; péng̈ (penč) sciámbí G., penǰ šambah B., pešémbe L.; zaza pešéme; du pers. پنجشنبه.

پشو picho, cousin (insecte); pesci, moustique, G.; pēshu, Rh.; p. پشّه.

پشه peché, art, métier; du pers. پيشه.

پشه voy. پيشو.

* پشى pashi, premièrement, Rh.; voy. پيشى.

پشيك voy. پسيك.

پشيك pichík, rate, viscère, poumon; bactr. śpereza, p. سپرز.

* پشيكين pishikin, se disperser, 'áskăr pišíkiya, l'armée s'est dispersée, S.; comp. p. پشخيدن ,پاشيدن.

پشيمان pochiman, repentant; پشيمان بوين pochiman bouin, se repentir; pesemán bum G.; du pers. پشيمان.

پشيمانى pochimani, regret, remords, componction; du pers. پشيمانى.

* پطرق patrak, patriarche, G.; bóterk-ē mazyn, S.; t. پطريق (du byzant. πατρίκιος).

پطك petik, vase de collyrium; démin. de l'ar. بَطّ.

پطيغ voy. پطبغ.

پف voy. پڤ.

پفیك pyfik, biberon.

پڤ pouw, souffle; پڤ كرین pouw kirin, souffler; pf, puf G., pịf L.; zaza pịf kén'a, je souffle; p. پف.

پڤ, بپڤ pew, be-pew, ensemble, d'accord; پڤ چوین pew tchouin, se jeter dans une mêlée; پڤ خستین pew khystin, enrôler, recruter, ramasser; comp. هڤخستین; پڤ كتین pew ketin, tomber d'accord, s'accommoder; خدی بكه پڤ بكڤین khoudi bi-ké pew be-kewin, Dieu fasse qu'ils puissent s'accomoder; سد قرش دینی ته هیه به خوشی پڤ بكڤم sed qourch dein-i té heié be khochi pew be-kewim, vous me devez cent piastres, arrangeons nous en amitié; pe̱v L.; هر بم رنك, tout de la même façon, L. I, 101, 11; de ب et de هڤ

پڤكت pew-ket, armé, équipé; سوارید پڤكتی souvarid pewketi, des cavaliers bien équipés.

پڤلنك pywlank, vessie; comp. پیفك.

پڤاندین voy. پڤین.

*پقصت pekást, p,kast, malgré, G.; de ب et de l'ar. قصد, p. بقصد.

*پقین pŭkīn, se crever, parf. part. pŭkīya, prét. pŭkīm, Rh.; paqía, il fut écaché, plur. paqíān S.; pakínum, je crève, parf. part. pakánd G.; aze be paqẽnym, j'écache; me paqấud, j'écachai, S.; syr. ܦܩܨ.

پك voy. پیك.

پكاری voy. بخاری.

*پكاوتن tchaou pekaoutyn, vue, coup d'oeil, littér. tomber, sauter aux yeux, Ch. 351; de كتین (pour كڤتین, tomber) précédé du préfixe ب.

پكله voy. پاخیل.

پكمز pekmez, vin cuit, électuaire; p. بكماز, turc vulg. پكمز.

پكه peké, banc, siège; comp. p. پكوك; comp. پیكه.

*پكی zaza pe̱ki, très-bien; du t. پك ایو, L.

پل voy. پلك.

*پل päl, feuille, plur. pällấ S.; zaza pel, aile; comp. پر.

پل pel, temps, moment, autrefois; پلكی peleki, certain laps de temps, dans un temps, dans un instant, jadis; ڤی پلی wi peli, dans ce moment, sur ces entrefaits; comp. grec πάλαι, πέλας.

پلا voy. پولا.

پلاتا pelata, répartition; ژ بوی پلاتا خرجی چویه ji-boui pelata khardji tchouiié, il est allé pour la répartition des impôts.

*پلاس pilás, patène, G.

پلاڤ pelaw, pilav, riz cuit; plāvi B., plāv, Ch. 345, pe̱lṓl L.; hedr. pilāv, zaza pilaú; p. پلاو, comp. پلو.

پلپاسك voy. پیل پارك.

پلپل pelpel, balbutiement; mot onomatop., comp. lat. barbarus, balbus, sanscr. बल्बला.

پلپلین pelpelin, bredouiller.

*پلپلك pilpiluk, papillon, L., comp. پرپوشك, فلفلك, le lat. papilio (de la racine pal, voy. Pott, Etymol. Forsch. II, 3, 670); l'ud. pʿampʿaluk, pʿepʿalak, thusch peplao, abkhas. pʿarpʿalik, tchetch. pʿollu.

پلتان peltan, plante aromatique.

پلتك peltek, bègue, grasseyeur; پلتك

خبردان peltek khaberdan, bęgayer; t. پلتك.

پلته pilté, mèche; پلتا قندیلی pilta qandili, mèche de lampe; de l'arm. փիլթայ, avare pilta, transposé du mot pers. پتیله, ar. فتیله; comp. فتیل.

پلخ pelekh, barbu; voy. پرخ, کوپك.

پلسقه palasqa, ceinturon avec le porte-pistolets; t. پلسقه (flacon à poudre), comp. پالاسقه.

پلك pelek, mollet, gras de la jambe; géorg. ფეხიკი (jambon)?

پل, پلك pelek, peĺ, un morceau; پلك آگر pelek aghir, un morceau brûlant; پلك اور pelek aour, un bout de nuage.

*پلك polik, pois, Rh.; anc. slav. пыро.

پلماس voy. برماس.

پلندار pelindar, javelot; l'art de manier le bâton.

پلنداركی pelindareki, celui qui sait manier le bâton.

پلنك pylenk, hyène; pilink, tigre; paliṅg, tigre, G. L.; pīling, Rh.; du pers. پلنك (panthère).

پلو pelou, ragôut kurde; comp. پلاق et l'arm. պորանի.

پلوان voy. پالوان.

پلوط palout, دارا پلوطی dar-a palouti, chêne, палуть P.; dắr-i berú L., berú, gland G., L., bârū S.; sciáh balót, châtaigne, G.; ar. بلوط; voy. طوپ برو (s. v. طوپ).

پلول voy. پلاق.

پله سنك pele-senk, abondance, vivre dans l'abondance.

پلیچ pilitch, poulet (mot turc); t. پلچ, پلچ.

پن voy. پان.

پناگاه penagah, abri, refuge; du pers. پناگاه.

پناه penah, abri; پناه بوی penah bouï, abrité; du pers. پناه.

پنبو penbou, coton; pambú G. pāmbu Rh., bambru Kl.; pambuk B.; lor. pemmek; du pers. پنبه (t. پنبوق), emprunté au chinois pān-pú.

*پنتور pantūr, jaquette grosse des soldats, S.

پنج pendj, cinq; penč G., pāṅǰ, pęnǰ L., piendj, pien, Ch. 308, 350; penč sciambi, jeudi, G.; voy. پشنبه; dujiki bensch, Bl.; bactr. pañča, p. پنج; comp. ده (dix), ششپنج.

پنجا voy. پنجهی.

پنجار pindjar, betterave, herbages; پنجار چین, herbière; panǰār Rh.; t. پانچار, de l'armén. բանջար (géorg. ბანჯარი); voy. К. П. Паткановъ, Матеріалы для изученія армянскихъ нарѣчій, 139.

پنجاروان pindjar-van, herbière.

پنجاس voy. پنجهی.

* پنجان pęṅǰáṅ, le cinquième, L.; pēnjē, Rh.; piendjimoun, Ch. 308; zaza pāṅǰín; comp. p. پنجم.

پنجره pendjeré, fenêtre; pangiéra G., penjāra, penjara, Rh.; du pers. پنجره.

*پنجس zaza pāṅǰés, quinze; pāṅǰesín, le quinzième; bactr. pañčadaśa; comp. پانزده.

پنجه pendjé, patte; p. پنجه.

پنجهی, پنجی pyndjehi, pyndji, cinquante; pęṅǰa L, pēnjeh Rh.; zaza pāṅǰás, cinquante; pāṅjasín, le cinquantième;

dujiki panšass, Bl.; bactr. pañčaśata; p. پنجاه.

پنجین voy. پنجان..

* پند pend, savoir, érudition, Rh.; du pers. پند.

* پندوه pendavá, toile d'araignée, G.; cf. پیتاونت.

پنغال pyngal, couvée, lieu où couvent les poules (mot emprunté à la langue arménienne); comp. پون.

پنو pino, pâte cuite, bonne à manger; comp. p. پینو (fromage); voy. پینو.

پنی peni, boucles d'oreilles; comp. بنی.

* پنی penì, tache, mouche dans le visage de l'amie, G.; p. بَنَك.

پنی peni, visible; voy. نپنی; p. پهن; comp. پان.

* پنی pene, secret, zh' pene-wa, secrètement, Rh.; p. از پنهان.

پنیر penir, fromage; panîr G. L. M., peynir Sd.; zaza penír; pehl. p. پنیر.

پو voy. پودی.

* پواز, parole, B.; comp. ڴواز.

* پوت pot, faible, G.; p. پَت (mou)?

پوت, پوتی pouti, pout, hivernage, pension d'un animal; پوتی داین pouti dàin, mettre en pension un animal pendant l'hiver; comp. le russe патать et le gothique fodjan (nourrir)?

پوچ poutch, pourriture; اڤ داری پوچه ew dari poutch-é, cet arbre est pourri; پوچ خبردان poutch khaberdan, discours frivoles; پوچ بژ poutch bij, poutchabij, diseur de balivernes (de بژ, thème du présent du verbe ڴوتن); puch (ch = č), stupide, Rh.; k. or. پوچ, mauvais; p. پوچ.

پوچك potchik, potchik-a topi, culasse; پوچکا تفنگی potchik-a tyfenghi, culasse de fusil; déminut. de بوچ.

پوخیك pokhik, houppe.

پوخین pokhin, pâte douce; en arménien: pokhint; comp. پوغیـن; arm. փոխինդ.

پودی poudi, gencives; pu dedán, pu-e dedán G.

پور por, cheveux, chevelure; پورك porik, touffe de cheveux; پور دریژ por dirij, longue chevelure; chevelu; پور وشیان por vechiian, changer de poil, muer; per-peciá, pr-peciá, embrouillement, désordre des cheveux, G.

* پور poor, tante, la soeur du père ou de la mère, R.

پور voy. پیور.

پور بری por-beri, une femme qui mérite d'avoir les cheveux coupés (c'est un juron kurde); femme volage; de پور et de برین (couper).

پورت pourt, laine courte; purt, peau, toison, plumage, L.; arm. բուրդ (laine), comp. russe полсть, lit. paltis (flèche de lard), géorg. ტყავი (peau, pelure).

پورتکاندین pourtkandin, plumer; impér. 2. پورتکین pourtkin, plur. پورتکینن pourtkinin; de پورتك = پورت.

پورخان porkhan, égout, conduit, tuyau; comp. پخرانك.

پورسپی por-sipi, vieille nourrice, vieille femme; پورسپی بوین porsipi bouin, blanchir; de پور et de سپی (blanc).

پوْرق poraq, soude pour fabriquer le savon; borak, borax, G.; ar. بورق (du pers. بوره).

پوز voy. بوز.

پوژ voy. پاتین (cuire).

پوژان poujan, menthe; comp. پونك.

پوس pous, brouillard; t. پوس.

پوس voy. پوش.

پوسات pousat, selle, bride et autres accessoires pour seller un cheval; هسپی من پوسات بکه ازی سوار بی بیم hesp-i min pousat bi-ké, ezi souvar bi-bim, selle mon cheval, je vais monter; t. پوسات (de l'ar. بساط).

پوست post, peau; pīst Rh., piest, bilb. peest R.; bactr. pa͠šta, p. پوست; comp. پست (outre).

پوش voy. ژنده پوش, درون پوش.

پوش pouch, herbe qui croît dans un pré, qu'on ne fauche jamais; comp. پوشی.

* پوش, پوشی posh, pushī, turban de soie noire, Rh.; t. پوش, du pers. پوشه (voile).

پوشته pochté, la poste; دبین پوشته هاتیه چه خبر هیه di-bin pochté hatiié tchi khaber heié, on dit que la poste est arrivée; quelle nouvelle y a-t-il? t. پوشته (du hongrois).

پوشی, پوشه, پیشو pouchi, pouché, pichou, amadou, herbe jaunie; pùs, amadou, G., pūšī L.; p. بوذنه, پد, پوده, پوك, voy. Justi, über die kurdischen Spiranten. Marburg 1873, p. 22); comp. پیشو.

پوصوله pousola, billet, reçu, boussole; t. پوسوله (de l'ital. bussola).

پوغین poghin, pâte, dite en turc kaout (قاوت); comp. پوخین.

پول, پیل pol, pel, charbon; پولك اگر polek aghir, un morceau de charbon allumé; pel G., pāl, braise, S.; comp. پارنك.

پول, پولك poul, poulik, plur. پولان poulan, monnaie; púl, denier, G.; t. پول (du grec φολίς, voy. Blau, Zeitschrift der Morgenländ. Gesellschaft 21, 672; de Lagarde, ib. 22, 330).

پول voy. پیل (épaule).

پولا, پولاد, پیلا pola, poulad, pila, acier de Damas; pōlád, pulá L.; pehl. پورافت p. پولاد, arm. պողպատ.

پولك poulek, paillette; déminut. de پول (en turc écaille de poisson, denier).

* پولك pulak, bouton, Rh.

پون poun, poulailler, nid; پونا مرژکان poun-a mirijkan, id.; de l'arm. բոյն, բուն, բունիկ; géorg. ბუნაგი, ბუნაგი, საბუნაგი.

پونك pounk, menthe sauvage; puṅg L.; p. پودنه, پوزینه (comp. پوژان), gil. پوینه puinah, comp. scr. पूति, Pott, Etymol. Forsch. II, 2, 1117; ud. p'ušnik (Schiefner 98[b]).

پوه voy. پیقه.

پهزاندین voy. هژاندین.

* پهل pehl, haut, fort, véhément, G.

پهلوان pehlivan, lutteur, sauteur de corde; comp. پالوان.

پهن pehin, en travers, au large; به پهن be-pehin, homme réfléchi; comp. پان, پاین, پاهن.

پهنای pehnaï, largeur; пехни P.; p. پهنی, پهنا.

پی voy. ب.

پی peï, après, en; لی پی یك ودو li pei iek ou dou, l'un après l'autre, c.-à-d. consécutif; به پی کفتین be pei kewtin, courir après quelqu'un; قوی زیده پی خوش بون qavi zidé pei khoch boun,

ils en ont été très contents; pai hilánim, je m'informe, L.; pē, après, Rh.; له پیدا le pie-da, à la recherche, après, Ch. 345; bactr. paδa, p. پی.

پی peï, plur. پیان peian, pied, marche d'escalier; پی پی چوین pei pei tchouin, aller l'un après l'autre; ژ پی کتین ji pei ketin, se fatiguer; پی لپتاندین pei lepytandin, gigotter; پیدا کشان pei-da kichan, traîner derrière les pieds; پی طحل بوین pei tehil bouin, fouler le pied; پی پز کرین pei pez kirin, fouler, voy. پی پز; سر پیان ser peian, prompt, direct: pẹ̄, pied, L., pī, avant-bras, L. I, 3, 26, 12, 9; pē, pī, pied, Rh.; pē, pied; pī, jambe, S.; па (pers.), пигеминъ, P. (c.-à-d. پیی من mon pied); پیی péeï Ch. 348; dị pẹ̄ du-čű, il suivit (littér. il marcha après les pieds de quelqu'un) L.; pē nāl kirin, ferrer un cheval, Rh.; pé ánghavum, je trébuche, G.; pe dem ser, je regimbe, je foule aux pieds, G.; پی هستان pei hal-de-stem, je me soulève, Ch. 346; pe ná vastum bebínum, je le hais, littér. je ne me tiens pas sur mes jambes pour le regarder, G.; kes pe ná vastit a flan, qu'on ne peut surpasser, littér. personne ne se tient sur ses jambes devant tel ou tel, G.; pe-stir, échelle, escalier, Rh.; pe-chiraw, chandelier, Rh. (voy. پیچرا); pe-rús, nu-pieds, G., lulia pé, jambe, G.; klil pé, doigt du pied, G.; pe-shun, trace, vestige, Rh.; zaza pai; bactr. pāδa, p. پای; voy. دستپی, چراغپه, باسك پی, دوپی, کچپا, (s. v. سی), سی پی, سرپی.

*پی péi, nerf, G.; p. پی.

*پی zaza pī, père; pehl. پیل; comp. پیر (père).

*پی pẹ̄, le, lui (cas obl. de او précédé par پ); pẹ̄ra, à elle (de pe-wéra) L.

پیا peia, infanterie, soldat à pied; پیا چه قدره و سوار چه قاسه peia tchi qader-é ve souvar tchi qas-é, combien d'infanterie y a-t-il et combien de cavalerie? پیا بوین peia bouin, descendre, tomber en décadence; پیا چوین peia tchouin, abaisser, déduire; چاقماق پیا کرین tchaqmaq peia kirin, abaisser le chien d'une arme à feu; paiá, fantassin, pion (aux échecs) G.; paiyā Rh.; zaza peíye (infanterie); p. پیاده.

پیاتی peiati, action d'aller à pied.

پیاڤتین peiawtin, parler en songe, radoter; prés. 3. دپیڤه di-peiwé, parf. part. پیاڤت peiawt; du bactr. dab?

*پیادن peïadyn, jeter de haut en bas; پیادا peiada, il jette, Ch. 352; de پیا et دان.

*پیان pián, tasse, écuelle (à Djezira) G.; payál (dans le Bohtan), S.; p. پیاله, du grec φιάλη.

*پیاو piaou, plur. پیاوان piaouane, homme, Ch. 303.

*پیاون, honneur (ar. ناموس) L. I, 98, 11).

پی پز pei-pez, pétrissage; پی پز کرین pei-pez kirin, pétrir, fouler aux pieds; de پی (pied) et de پز thème qui entre dans les composés de la racine piš, comp. bactr. pistra.

پیپو pipo, 1) huppe; 2) sorte de fleur; mot formé par gémination, voy. پپوك, ببنون, پپوك et Nemnich, II, 1527. Pott, Doppelung 52.

پی پی pei-pei, pas à pas.

پیت peit, braise, charbon ardent; بده من پیتك آگر bi-dé min peitek aghir, donne moi un charbon allumé; āgyr u pēt, feu et étincelle, S.; pētīäg, une flamme, S.

* پیت pet, déchu; būta peta (le cadavre) déchut, se corrompit (par l'eau dans le tombeau) S.; p. پید.

* پیتاونت petavent, araignée, G.; comp. پندوه.

* پیته pîte, femme; les Kurdes disent ainsi, quand ils appellent leurs femmes, S.

* پیتی pētí, truffe, S.

پیچ pitch, bâtard; t. پیچ, پچ.

پیچ pétch, turban; p. پیچه; comp. پیچه.

پیچیان, پیچان pitchan, pitchiian, envelopper, plier, plisser; prés. 3. دپیچه di-pitché; impér. بپیچ be-pitch, plur. 2. بپیچین bepitchin; parf. part. پیچا pitcha; partic. passé پیچیایه pitchiaié; تاپیچین ta-pitchyn, éviter, faire place, Ch. 352; (ta = da, prépos.); p. پیچیدن; comp. وریپچان.

پیچاندین pitchandin, faire envelopper, faire plier; ciárk pecínum, je mets le turban; parf. part. ciárk peciá (de پیچان) G.; comp. قه پیچاندین.

پیچرا pétchira, lampe qu'on suspend pour éclairer (voy. پی).

پیچك pétchek, ligature, maillot, langes; comp. پیچکین; p. پیچه, comp. پیچ.

* پیچه peciá, pli, G.; pr-peciá voy. پور; p. پیچه; comp. پیچ, پیچك.

پی خوار pei-khar, pied tordu, cagneux.

پی خواس pei-khas, celui qui cherche le bonheur; nu-pieds پی خواس بزین pei-khas bezin, s'abandonner à la fortune; pēkhwas nu-pieds Rh. La signification de nu-pieds est sécondaire et dérivée de celle de cherchant, mendiant.

پی خواسی pei-khasi, nudité.

پی خورین pei-kharin, repas frugal, littér. manger sur pieds; pē-khārin, mangeaille, Rh.

پیدا peida, cas, accident, chose qui arrive, évident, manifeste; پیدا به خو peida be khou, spontanément; پیدا بوین peida bouin, mettre une chose dans son jour; سولبند لیوان دران پیدا دبه solbend li-van deran peida di-bé, trouve-t-on un maréchal ferrant dans ces contrées? آگر پیدا کرین aghir peida kirin, alimenter le feu, ajouter des matières combustibles; aura peida bit, le ciel est couvert de nuages, G.; ahhgiét péida kem, j'excuse G.; péida kem, je trouve, G.; bactr. paitidaya, p. پیدا.

پیدان peidan, ruade, un animal qui fait une ruade; de پی (pied) et دان (donner) voy. پی لدان.

پی دادان pei-dadan, tomber sur quelqu'un à l'improviste, donner un coup de pied.

پی داین pé-dàin, piquer, en parlant des serpens et des vermines, gourmander; de پی = ب et de داین.

پیر pir, vieux, vieillard; pira méra, vieillard, G.; pira zéna, femme vieille, G.; ba-pír, grand-père, G.; bāb-pīr Rh.; bab ba pir, bisaïeul, G.; da píra, grand-mère, sage-femme, G.; día pīr L.; dàika da píra, bisaïeule, G.; pir bit, il devient

vieux, il s'use, il se gâte, G.; p. پیر; comp. بی پیر , پیل.

*پیر pièr, père, Br.; p. پیر, tat piér (formé de پدر, bactr. pitar, par chute du d).

*پیر pehr (c.-à-d. pēr), demain, Kl.; perake Br.; pes perake, après demain, Br.; p. پردا, scr. परेद्युस्.

*پیر pēr, avant-hier, G. Rh.; pétera per, l'avant-dernier jour, G.; k. or. peir; p. پریر , پری.

پیر voy. پر (beaucoup).

پیر voy. بپیر.

پیرار pirar, l'avant dernière année; بتر پیرار betir pirar, l'année qui précède l'avant dernière année; chez Garzoni: perár, peter perar; pīrār, Ch. 341; pērār Rh.; p. پیرار.

*پیرای piráia, vieillesse, G.; p. پیری.

پیر دفن pir-defin, ravisseur des vieilles femmes.

پیرك pirik, 1) grand-mère; zaza pírik, grand-père; 2) pírik, araignée, L. zaza piriké; déminut. de پیر; comp. پیرهفو.

پیرنج pé-rendj, récompense, mot à mot: fatigue des pieds; p. پارنج.

پیرو peirou, la pléiade, en persan pervin; p. پروین, پرن, bactr. paoiryeni (Lagarde 56); comp. پیور.

پیروز pirouz, royal, pompeux, béni, heureux; پیروز به pirouz bé, grand bien vous fasse; pīrōz bun, être béni, Rh.; pirosít, pirós bit, que Dieu vous conduise, G.; pirós kem, je félicite, G.; du pers. پیروز.

پیروزه pirouzé, turquoise; du pers. پیروزه.

پیروزی pirouzi, congratulation, félicitation, bénédiction du Ciel; du pers. پیروزی.

پیروزیت pirosít voy. پیروز.

پیره دا pirèda, par ici, de ce côté; dé ابره دا précédé par ب.

پیرهفو pir-hewou, araignée; تورا پیرهفو, toile d'araignée; littér. vieille femme; comp. پیرك.

پیره تون piretoun, toile d'araignée.

پیزونك pizevenk, cocu; ruffiano; pezàvengh, rapporteur, délateur, trompette de la ville, G.; pezávengh ce-kem, je suis délateur; pezávengh bum, je me mêle dans les affaires des autres, je sème la discorde, G., p. پزونك; comp. پیوه زنك.

* پیزه zaza pīzé šeník, ventre; russe пузо, espagnol panza.

پیژین, پیژنك pejin, pejnek, bruit des pas, un bruit des pieds, trace d'un animal; de پی et de ژین p. زن.

پیس pis, désagréable, sale, indécent; polisson, vaurien; پیس کرین pis kirin, salir, rendre sale; pis, pisa, sale; tache, lèpre, G.; zaza písi, mauvais; p. پیس.

پیسپی pésipi, balzan; هسپ پیسپی hesp pe-sipi, cheval balzan; de پی (pied) et de سپی (blanc).

پیست pyst, outre; voy. پست, پوست.

پیستر voy. پی (pied).

پیسو pésou, embuscade, aguets; t. پوسو. پوصو; voy. پسو.

پیسوس pésous, lampe; comp. پسوس; p. پیسوز.

پیسی pisi, laideur; پیسی انین pisi

anin, enlaider; pīsī, saleté, Rh.; pisiát G.; p. پیسی (lèpre).

پیش pech, pan d'habit; du pers. پیش (pēš, le devant).

پیش pych, vis à vis, devant; لپیش li-pych, opposé, contraire; لپیش گوتن li-pych goutin, contrarier, s'opposer; لپیش کشان li-pych kichan, s'opposer; لپیش سکنین li-pych sekinin, adversaire, opposé; پیش کرین pych kirin, préférer; پیشه برین pichwé birin, dédier; ژپیش ji-pych, par devant; پیشی نها pich-i neha, jadis; پیشه pychwé, précédemment, ci devant (voy. پیقه, پشقه); پیشه دربازبوین pychwé derbaz bouin, surpasser; پیشه داین pychwé dàin, donner par anticipation; پیشه چوین pychwé tchouin, aller en avant; پیشه گرتن pychwé girtin, prendre le devant; پیشه هاتن pychwé hatin, prévenir, devancer; پیسه هاتن به شوقه چوین pychwé hatin be chouwe tchouin, le fluxe et le refluxe; on dit aussi پیشه هاتن به شوقه کشیان pychwé hatin be chouwé kichian; ژپیشه ji-pychwé, vis à vis; пішъ P.; peschi, devant, Kl.; peša L.; پیش, پاش pach, piech Ch. 342; pēsh, d'abord, Rh.; le pešye, par devant, L.; له پاش le pach, Ch. 346; له پیشده lé piechdeh, Ch.; پیش دم piech dem, tout près (littér. devant la bouche) Ch. 342; du pers. پیش; comp. بر, بپیر, پتر.

پیشچاقی pych-tchawi, chose qui donne à l'oeil, qui a une belle apparence; de پیش (devant) et de چاق.

پیشخزمت pych-khizmet, valet de chambre; du pers. پیشخدمت.

*پیشسن písh-sin, éperon cloué à la botte, S.

پیشڤای pych-wai, ceux qui ont pris le devant; پیشڤا چوین pychwa tchouin, avancer, précéder; de پیش et de ڤا ou ڤای (thème qui entre dans la composition du verbe ڤاین) littér. désirant le devant.

پیشك voy. بشیك.

*پیشکار pīshkar, valet, Rh.; du pers. پیشکار, پیشکر; comp. پیشکر.

پیشکپو pychkepou, ennemi, littér. devant le nez.

پیشکر pychkir, serviette, essuie-main; پیشکرا دستخونی pychkir-a destekhouni, nappe; propr. valet, servante (voy. پیشکار) de la table à manger.

پیشکش pichkech, régal, présent, cadeau; pesckesc dem, je fais présent à un personnage distingué, G.; du pers. پیشکش.

پیسم pechem, jeudi; voy. پشنب.

پیشمال pych-mal, le devant d'une tente, d'une maison.

پیشمان voy. پشیمان.

*پیشن pēshin, souffle, Rh.; arm. փչին, comp. بی پیشن.

پیشو pichou, amadou; comp. پوشی.

پیشواز pich-vaz, rencontre; du pers. پیشباز, پیشواز.

پیشه piché, art, métier; comp. پشه.

پیشی pichi, primaire; پیشی گرتی pichi-ghirti, cul de sac (littér. pris, serré par devant); voy. پشی; comp. پیشین.

بیشین pichin, primauté; pešín, celui de devant, L.; čelé'i pešín, octobre, L.; p. پیشین, comp. le bactr. paurvanya.

پیطك peitik, boîte pour le collyre.

پیغامبر, پیغمبر peigamber, prophète; peghámber G.; pēkhamber Rh.; پیغمبر بغداسی peigamber bogdasi, blé de Turquie (t. بغدای froment); peghámber cekem, je prophétise, G.; peghámber bum, id., G.; du pers. پیغمبر, pehl. پتکام (arm. պատգամ, syr. ܦܬܓܡܐ, de Lagarde, Gesammelte Abhandlungen 79, 21).

* پیغمبری pēkhamberī, prophétie; pēkhamberī kirin, prophétiser, Rh.; du pers. پیغمبری.

پیڤان piwan, mesurer; prés. 3. او دپیڤه eoŭ di-piwé; impér. 2. به پیڤ be-piw, plur. به پیڤین be-piwin; parf. part. او پیڤا eoŭ piwa; chez Garzoni: prés. 1. pivum, 2. 3. pivit, parf. part. pivá; pīvá L.; bactr. mā, p. پیمودن.

پیڤان piwan, mesurage; وقتی پیڤانی vaqt-i piwani, au moment du mesurage; pīwān, mesure, Rh.; pīwān kirin, mesurer, Rh.; p. پیمان; comp. بی پیڤان.

پی ڤدان pei-wedan, piquer, mordre; comp. پی داین.

پیڤك piwek, aune, mesure; déminut. de پیڤان.

پیڤه piwé, désormais; ژنها پیڤه ji-neha piwé, dorénavant, dès à présent à l'avenir; ex nuk péva, dorénavant, G.; edí péva, après, G. 210; ex péva, ex era péva, après cela, avant, G.; voy. پاشڤه (پاشی) et پیشڤه (پیش); la sifflante est tombée après s'être changée en h.

پی ڤکرین pé-wekirin, passer un fil.

پیك peik, messager, porteur des lettres; du pers. پیك, scr. पाद्दिक.

پیك peik, but, fin, accord; پیك آنین peik anin, achever, terminer une affaire; چند بارگیر کو لازم پیك بینین tchend belghir kou lazim peik binin, autant de chevaux qu'on a besoin, préparez; ثرگه شولا دشوار پیك بینی ghereghé choula dichvar peik bini, si même la besogne est difficile, tu la termineras; پیك کتین peik ketin, tomber d'accord, s'entendre; پیك هاتین peik hatin, arranger, accomoder, réconcilier; هیژ زاد پیك نهاتیه heij zad peik ne-hatiié, encore le manger n'est pas accommodé; پیکڤه peikwé, d'accord, tous ensemble; pékua G., p'ēkwa, p'ēkiava Rh.; pékua venúscium, je conjoins, je colle ensemble, G.; پیك ده piek dé, il est possible, on peut, Ch. 349; de پ et de یك (un); p. بیك.

* پیك peík, nerveux, G.; de پی.

* پیکات pekát, arrangement, accommodement, G.; de پیك et de át (هات) partic. passé de هاتن; comp. پیك هاتی.

پیکاندین pikandin, remplir, rendre plein; pekinum, je suis d'accord, je me réconcilie; parf. part. pekiná ou pekát, G.; verbe dénomin. de پیك.

پیکتین peiketin, پیکڤتین peikewtin, tomber sur quelqu'un, courir après quelqu'un pour le saisir; به پی وان دکڤین be pei van di-kewin, ils les poursuivent; de پی (après).

پیکر peiker, portrait, image; anc. pers. patikara, pehl. پتکر, p. پیکر.

پی کرین pei kirin, chausser.

پی کول pei-kol, nu-pieds.

پیکه peiké, chambrette avec un banc large, en turc seki (سکی); voy. پکه.

پیك هاتی peik-hati, économe, qui sait épargner les dépenses; de پیکات.

پیکی peieki, une fois; de پ et de یك.

پی گران pé-ghiran, un homme lent.

پیل peil, les cornes d'un animal renversées en arrière; comp. استوری; de پ et du pers. پل (pendant, comp. p. پله courbé).

پیل pél, ondes, vagues; pēl S.

پیل voy. پول (charbon).

پیل pil, épaule, omoplate; pōl L. pāl, coude, S.; p. پهلو, maz. peli (Dorn ٢, ١) gil. پالو, bactr. pereçu, comp. le grec πλάτη, russe плечó.

*پیل pīl, sachant, adroit, Rh.; t. بلن (du بلمك).

*پیل zaza pīl, grand, l'aîné; comp. پیر.

پیلاق pélaw, babouche, bottines; pēlāw, sandale, Rh.; pēlâv (arab. yemenī, chez les Bédouins ḥeḏâ) soulier pointu, qui s'élève par-dessus le talon, S.; p. پاتابه, پاتوا, comp. p. پالنك, پالیك, بالیك, پالك (le t s'est changé en l).

پیل پازك peilpazk, پلپاسك pelpask, grimpant; comp. هلپاسکین.

پیلدار pildar, devin; prédiction (on devine en examinant l'os de l'épaule d'une brebis, voy. Chodzko, Specimens of the popular poetry of Persia p. 198); de پیل (épaule).

پی لدان pei ledan, s'éparer, détacher des ruades; اق هسپا پی لیدده ew hespa pei li-didé, ce cheval s'épare; comp. پیدان.

پین pèin, fumier, fiente de cheval; جهی پین djih-i pèin, litière (parlant des étables); پینی کفن pèin-i kewin, terreau; ud. p̓ein (Schiefner 98[b]); comp. géorg. ფუნი, grec βουνιά (Tchoubinof 509[b]) et l'anc. grec πῖνος, scr. फेन.

پین voy. پنج.

*پینعل pēnāl kirin, regimber, Rh.; littér. faire (un coup avec) le fer; de پی et de نعل.

پینك peïnek, painek, un coup de pied; de پاینی.

پینو pino, espèce de pâte cuite; voy. پنو.

پینه piné, rapiécé, rapiécetage; pína S.; p. پینه.

پینه جی pinedji, fripier, savetier; pínăčī S.

پینه دوز pinedouz, tailleur qui rapièce, fripier; p. پینه دوز.

پی نه کر peï-nekir, cheval qui sort peu de l'écurie.

*پینی zaza peyén'e, l'autre, le suivant; âšme pá'izi peyén'e, le second mois d'automne, le novembre; peínai, après; ȟetáke peínai, jusqu'à ce que; locatif peínịde, ensuite; comp. پاشین, p. پسین (la sifflante est tombée).

*پیوا piwa, puits, Kl.; p. پایاب.

پیواز pivaz, oignon; p. پیاز.

*پیور peívir, une étoile, L.; p. پروین? comp. پیرو.

پیور کرین peïver kirín, saupoudrer de sel, de poivre, sucrer; pever kem, G.; de پ et de ور (p. بر dessus).

پیوه زنك pivezenk, maquereau; transposé de پیزونك.

پیوك pivok, fleur printanière.

* پیوك pivok, éclair, Kl.

* پیه pieh, sur, Ch. 344, 9; 346, 10; پیه دا دکه, il arrose, il répand (de l'eau),

Ch. 348; چاوت پیه دکوه tchaou-t pié de-kouvé, tu apercevrais, litt. tes yeux tomberaient sur (cette chose), Ch. 346; پیه est la forme élargie de پ employée sans être jointe avec un nom ou pronom.

* پیه zaza pya, l'un l'autre; pye sér, ensemble; peíra kaut, il poursuivit, littér. il tomba sur l'autre; comp. پی (le, lui).

ت

* ت te, préfixe verbal; voy. د.

تا ta, jusque, jusqu'à ce que; تا کی ta kieï, jusqu'à ce que, Ch. 342, p. تا; comp. دا.

تا ta, fièvre; تا دگره وی ta di-ghiré vi, la fièvre le prend; تای tai, B.; tah ehro ehro, fièvre quotidienne, G.; p. تاب, comp. baetr. tafnu.

تا ta, les traces d'un animal; arm. թաթ; comp. تاگری.

تا ta, pli, un double qu'on fait à une étoffe; p. تا, تای; comp. یکتای, دوتا.

تا ta, fil, ficelle, fil d'archal, corde à instrument, fil d'écorce; تا تا کشان ta ta kichan, ôter le fil, défiler; تا ثه کرین ta we-kirin, détordre un fil; تای هفرموش ta-i hewirmouch, tresse de soie; تا بادا ta ba-da, il a tordu du fil; تای کمانی ta-i kemani, corde à violon; تای کنفی ta-i kinyfi, la filasse du chanvre; p. تا (pour تار).

تا prépos., voy. دا.

تابوت tabout, bière, cercueil; tābut, Rh.; ar. تابوت.

تابی tabi, assujeti, تابی بوین tabi bouin, être assujeti; tābé L.; ar. تابع; voy. تبعه.

تاپ tap, sommet; comp. t. تپه, دپه; voy. تپه.

تاپان tapan, herse; تاپان کشان tapan kichan, herser; arm. տափան.

* تاپك tapuk, chauffage, Rh.; p. تاپه (fiente de boeuf); comp. تپك.

تاپوسك tapúsk, excroissance globuleuse des plantes renfermant des insectes, G.

* تاپیچین ta-pitchine, se soustraire, Ch. 352; voy. پیچان.

* تاتکرو tátkirō, écuelle, assiette, L.

* تاتی tātī, couverture de lit, Rh.; formé du pers. تخت (lit) à l'aide du suffixe I.

تاج tadj, couronne; p. تاج.

* تاجر tējir, marchand, Rh.; teǵár S.; ar. تاجر plur. تجّار.

* تاخ tākh, botte de foin, Rh.

* تاخم táχem, commandant de vingt cavaliers (mot turc), S.

* تاخه táχe, côté, S.

تاخیر teakhir, délai; ar. تأخیر.

تار tar, contribution, quote-part à payer; تار کرین tar kirin, répartir les contributions.

تار tar, limon, brancard; comp. arm. թառ (juchoir), géorg. ტარი (manche, anse).

تارومار tar-ou-mar, désarroi; p. تارمار.

تاری tari, obscur; تاریه tariié, il fait obscur; rengh taré, brun, G.; tārí dekím, je rends obscur, L.; tarí bú, obscurci, G.; p. تاریك.

تاری tarí, obscurité, ténèbres; p. تاریکی.

تاریتی tariti, obscurité, ténèbres; دتاریتیدا, دتاریدا di-tariti-da, di-tari-da, dans l'obscurité.

تاریخ tarikh, date, inscription: تاریخ دانین tarikh danin, mettre la date; تاریخا مریبان tarikh-a miriian, épitaphe; comp. تواریخ; ar. تاریخ.

تاریخچی tarikhtchi, historien.

تازك voy. تازه.

تازه tazé, frais, fraiche, récent; taza, nettoyé, poli, délicat, beau, G.; dítin-a taza, une belle vue, G.; tesék, un petit (d'un animal), G.; тазѣ P.; tezé, jeune, frais; adv. maintenant; taza t-kem, ce-kem taza, taza kem, je nettoie, G.: zaza téze; p. تازه.

تازی tazi, nu, monter un cheval à nu, à dos nu; tázy, nu, S.

تازین voy. تزین.

تاژون voy. اژوتن.

تاژی taji, lévrier; tāzí, G., L., S.; p. تازی.

تاز, تاس tas, taz, teigne (maladie de tête).

تاسه tasé, ligature, ligature des morceaux cassés.

تاشت tacht, matinée entre 9 et 10 heures; وقتی تاشتی vaqt-i tachti, le temps de la matinée; tēsht Rh., dans le dial. de Soleimanié چشت tchecht, Ch. 348; چشت دکم Ch. 348; p. چاشت; comp. سرتست.

تاشتی tachti, matinée; تاشتیا عیدی tachtiia yidi, le repas du beyram; p. چاشتی, afgh. څاښتی tsaštī, Trumpp 75).

تاشین voy. تراشین.

*تاعو taʿaú, tắo, mastic, gomme de lentisque (ar. gingrēs, syr. gāngrṓse); l'arbre d'où provient cette résine, produit des fruits rouges à pepins, dont on fait des chaînes talismaniques pour le bétail; aussi on mange les fruits avec du zebib (raisins de cabas) S.

تاغ tag, quartier d'une ville; لی تاغا فلانه li tag-a felané, dans les quartiers des Arméniens; de l'arm. թաղ.

تافلی tafili, à l'instant.

تاڤ taw, 1) rayons, feu; تاڤا هیڤی taw-a hiwi, les rayons de la lune; اسپ پر تاو دکن, rendez les chevaux pleins de feu (donnez de l'éperon) Ch. 351; بکانك تاو ددا, le sanglier fait du feu, il s'oppose plein de courage, Ch. 352. 2) soleil; voy. آتاڤ, زرکتاڤ, تاو.

تاڤی tawi, l'interval de l'atmosphère d'où tombe la pluie; تاڤیی باران tawii baran, grosse pluie.

*تاکوت tākut, traîneau, Rh.

تاگری ta-ghiri, adhérent.

تال tal, amer, acerbe, âpre; تاله tal-é, ce qui est acerbe; tāhhla G., talkh (forme persane), tāhl, Rh., k. or. تله tala, B. 120; p. تلخ.

تال tal, entamé (des sabots, des ongles d'animaux); t. چتال.

تالاز talaz, vice, débauche; comp. تولاز.

تالاش talach, souci, peine; تالاشا دین talach-a din, zèle pour la foi, fanatisme; p. تالاش.

تالان talan, 1) butin, action de saccager; الان تالان alan-talan, id. (alan ne signifie rien, c'est pour rimer le mot talan); talán kir, il saccagea, L.; zaza tá'alan kén'a; 2) bétail, l'objet principal du saccage: sar tarš u tālán hystía, il se précipita sur le menu et le gros bétail, S.; tarš u tālán ānía, il enleva le bétail, S.; p. تالان.

تالده taldé, lieu masqué; تالده بوین taldé bouin, être abrité.

تال قاوغی tal-qavoughi, flatteur (qui s'incline devant le Kaouk ou bonnet des anciens Turcs); t. دال (de l'arabe).

* تالله t,allah, par Dieu, G.; ar. تَاللّٰه.

* تاله k. or. tālah, piége, B.; comp. تلك.

تالی tali, amertume; p. تلخی.

تالیف tealif, rédaction; تالیف کرین tealif kirin, composer; t. تالیف اتمك.

* تام tām zer dem, je dore, G.; tām zif dem, j'argente, G.; littér. je donne, je mets de l'or en entier (sur une chose entière); ar. تامّ; voy. تاو.

تامازلك tamazalk, étalon d'un haras; géorg. ტამაზლუჴი (tamazluχi, animal destiné à multiplier la race).

* تانی zaza táni, les quelques; comp. p. تنها (seul).

* تاو, 1) feu, ardeur, force; اسپ پر تاو دکن, rendez les chevaux pleins de feu, c.-à-d. donnez de l'éperon, Ch. 351; بکانك تاو ددا, le sanglier fait du feu, c.-à-d. il s'oppose plein de courage, Ch. 352; 2) soleil; voy. تاق.

تاو taou, fois; comp. تا.

* تاو, achevé, fini, Ch. 320, 349; ar. تامّ; voy. تام.

تاوس voy. تموز.

* تاوستان k. or. tavistān, été, la saison de chaleur; p. تابستان.

تاوك voy. تاوه.

تاوه tavé, poêle, ust. de cuisine; tāvá L.; zaza ta'úk L. I, XV; p. تابه, turc vulg. tāva.

تاوی tavi, fièvreux, qui a la fièvre; tabví G., tāwī bun, avoir la fièvre, Rh.; de تا.

تاه voy. تا (fièvre).

تاهل voy. تال.

تاهن voy. تاین.

تای taï, ballot de marchandises; p. تای.

* تای tai, rameau, G.; pehl. تاك, p. تای.

تای voy. دوتای, بکتای.

تای voy. تا (fièvre).

تاین tàin, ration; تاینا روژی tàin-a rouji, ration journalière; تاینا دوسر tàin-a douser, double ration; táhin, nourriture, fourrage, L.; ar. تعیین; comp. تیق.

تبات, تبت tebat, tabet, endurant, patient; تبات بوین tebat bouin, endurer, patienter; تباتا من نای tebat-a min naï, je n'ai pas de patience, je ne puis endurer; تو ناتبتی tou na-tabet-i, tu n'as pas patience; از تبتمه ez tebetimé, je suis patient; ar. ثبت, ثبات; comp. ثبات.

تبات voy. ثبات.

* تباتی tabāti, calme, tranquillité, S.

تبتین tebitin, demeurer, habiter.

تبدیر voy. تدبیر.

تبدیل tebdíl, incognito; به تبدیلی قیافه be tebdili qiafé, incognito; تبدیل صورت داین tebdil-i souret dàin, transformer; ar. تبدیل.

*تبر zaza tebér, dehors; šē tebér, il sortit; de *ber, porte (afgh. ور, gebri ber (B. 101), osque veru), précédé par te = د (prépos.).

تبرزه tebirzé, amusant; prémices.

تبشیر tebechir, craie; du pers. ar. تباشیر, vulg. تبشیر (du sanscr. तवक्षीर, वक्क्षीर).

تبع tebaa, sujet; تبع بوین tebaa bouin, se soumettre; ar. تبع; voy. تابع.

تبل voy. تپل.

تبلو tyblou, possédé.

تپتپه teptepé, pain rond.

تپترى tiptiji, tout plein; de ترى précédé par تپ, comme le turc طبطلو de طلو (plein).

*تپشت zaza tepíšt, il saisit.

تپك tepik, ruade; تپك لدان tepik le-dan, ruer; du turc دپمك (ruer).

تپك tepik, fiente en brique pour brûler; comp. تاپك.

*تپك tapik, piége, Rh.

تپل, تپلك tipil, tipilk, extrémités des doigts; tepel, t,pel, doigt, G.; tibil, Rh.; difleh B.; ghre t,pel, article, articulation du doigt, G.; comp. kurin. t́ub (doigt), angl. thumb, allem. daume; comp. سرتپلك.

*تپمش tepmíš kir, il broya L.; t. دپمش.

تپه tepé, sommet d'une montagne; تپا سرى tepa seri, tête; t. تپه; voy. تاپ.

تپى tipi, orage, chasse-neige; t. دپى, تپى.

تتر teter, Tartare; courrier; tetér L.; t. تاتار, ar. ططر.

تتك tetik, détente d'une arme à feu; t. تتك.

تتكاندين titikandin, parer, orner; خوه تتكان khé titikan, se parer, faire sa toilette; impér. 2. خوه بتتكين khé be-titikin, pare toi, fais ta toilette; du turc تتك (vif, léger, subtil, délicat).

*تتمه tut'me, colique, S.

تتيز titiz, fringant (du cheval); t. تتيز.

*تجار teǵár, marchand, S.; voy. تاجر.

تجارت tidjaret, commerce; ar. تجارة.

* تجاريه teǵārie, profession de marchand, S.

* تجربه tejruba, tentation, épreuve, Rh.; on dit aussi terjuba et tijerib; tegerib kem, je mets à l'épreuve, G.; ar. تجربه, تجريب.

تجرى tidjiri, achat, commerce.

تجكره tedjgheré, chaise à porteurs.

تجهيز tedjhiz, funérailles; ar. تجهيز.

تجى voy. ترى.

تحصيل tahsil kirin, acquérir, encaisser; ar. تحصيل.

تحمل tehamul, content; تحمل كرين tehamul kirin, se contenir; tamul, doux, tendre; tahhmel kem, je suis patient, G.; ar. تحمّل.

تحويل tehvil, billet d'obligation; ar. تحويل.

تحير tehàir, à la volée; ar. تحيّر.

تخانج tekhandj, bouchon.

تخت toukht, poids de 50 drachmes; p. تخت (poids de 600 drachmes).

تخت tekht, 1) trône; تختى خوندكار tekht-i khoundkar, trône royal; takt, banc, estrade G.; takht Rh. 2) pour takhta

planche, assiette, table; takt kiria, planché, lambrissé, G.; p. تخت.

*تختروان takt-a-raváua, palanquin, sorte de voiture ou chaise couverte, portée sur deux brancards par deux mulets ou chevaux, G.; p. تختروان (voy. Berggren 605; Lane III, 55; Dubeux, la Perse, pl. 76).

تخته takhta, tekhté, planche, lame; تختا پران takhta peran, planche sur laquelle on compte l'argent; p. تخته; voy. تخت, پشتخته.

تخچه tekhtché, siège de bois pour s'asseoir et coucher, chambrette au rez de chaussée; p. تختچه.

تخسی نخس takhsi-nakhs, débandade, dissipation; ar. نقص (dérangement).

*تخلگز tahhlaghez, glouteron, G.; de tahhla (voy. تال) et de گز (morsure).

تخلیط بوین takhlid bouin, s'affubler; ar. تغلیط.

*تخمرغ тохмурхъ, oeuf, P.; du pers. تخم مرغ.

*تخمسار тохмсаръ, champ, P.; de تخم = تخمه et du suffixe pers. زار ou سار; comp. gil. توجار tūmeǰār, maz. تیمجار tīmijār (semences).

*تخمه tokma, race, genre, G.; du pers. تخمه.

تخمین takhmin, supposition, à peu près; takmin kem, je suis d'avis, je présume, G.; t. تخمین اتمك

تخمینان takhminan, probablement; ar. تخمینا.

*تخنی tahhkni, 1) gluant, visqueux, G.; 2) marecage, mare, G.; t. تکنه (abreuvoir).

*تخوبی tokóbi, frontière, G.; t'khob Rh.; Tehoby, Sd. III, 106, 263; syr. ܬܚܘܡܐ; Tkhoma, nom d'une contrée du Kurdistan, Layard, Nineveh and its remains I, 202.

*تخوما t'khoma, nid, Rh.; du syr. ܬܘܗܡܐ (famille, p. تخم, arm. տոհմ, géorg. თესლი)?

تدارك tedarik, tahhdarík, appareil, G.; tahhdarík ce-kem, j'apprête, G.; ar. تَدارُك vulg. تَدارِك.

تدان te-dan, enduire; prés. 3. te-dé, plur. te-din; voy. تیدان.

*تدای tadoiī, oppression, violence, Rh.; ar. تَعَدّی.

تدبیر tedbir, opinion, ordre, disposition; tetbír kem, j'épargne, je mets en ordre, G.; tebdir kangia, bon arrangement, circonspection, G.; ar. تدبیر.

تده voy. تی.

تذکره, تذکرا tezkeré, tezkera, écrit, document, note; تذکرا ادای tezkera edàï, acquit; تذکرا ایزنی tezkera izni, un permis; تذکرا باجی tezkera badji, reçu de douane; تذکرا ری tezkera ri, passeport, billet de passage; teskára, teskera, document in-quarto, G.; ar. تذکره.

تر ter, humide; تر بوین ter bouin, mouiller, tremper; تر کرین ter kirin, humecter; p. تر.

تر tyr, pet, crepitus; تر کرین tyr kirin, péter; t,r kem, tr trkem, je pète, G.; mot onomatopéique; arm. տեռ.

*تر k. or. faucon, B. (glossaire s. v. باز).

*تر ter, préfixe et suffixe du comparatif: mas-ter, plus grand (p. مهتر) G.;

spéi-ter, plus blanc, G.; pŭčúk-ter, plus petit, G.; ter spéi, le plus blanc, G.; ter mazén (on dit aussi master ammo), plus grand que tous les autres, G.; comp. Pott, Etymol. Forsch. I, 255; bactr. tara; p. تر.

* ترا zaza terá, trā kén'a, je tranche, je détache; terá bī, il nacquit; p. تراك, تَرَك.

* ترار trár, tasse de métal, coupe, G.; trār Rh.; terárākī, une tasse, S.; ar. دلال plur. de دله.

ترازو terazou, balance; tarazú G. Rh.; tarazú kesciúm, je pèse, G.; du pers. ترازو.

ترازین terazin, coteaux, descente d'une montagne.

ترازینك terazink, seuil; voy. درازینك.

تراسنجو tyr-a sandjou, importun, homme ennuyeux; de تر (pet) et de سنجو.

تراش terach, 1) rasé; تراش بوین terach bouin, être rasé, se faire la barbe; trāsh kirin, raser, Rh.; trásc kiria, rasé, G.; 2) thème qui entre dans la composition du verbe تراشین, voy. سر تراش, قلم تراش; p. تراش; comp. تلاش.

تراشین terachin, raser, tailler, couper; prés. tráscium, 2. 3. tráscit, parf. part. trásct G.; trāshīn Rh.; dans le dialecte de Soleimanié دتاشه de-taché, il rase, Ch 348; zaza taišt, il rasa; p. تراشیدن.

ترال tyral, paresseux; ترالی بغدای tyral-i bagdaï, un paresseux de Bagdad; de تر.

* تراماله, grain de raisin, Kl.

تراميا trampa, échange, contre-échange; t. ترامپه, de l'ital. tramuta.

ترانتی tiraneti, comédie, mauvaise plaisanterie.

ترانه tirané, harlequin, bouffon; accord d'instrument; ترانه کرین tirané kirin, persifler, faire le bouffon; terān, persiflage, Rh.; p. ترانه.

ترانه جی tiranedji, facétieux.

ترانه ی tiraneï, action de se moquer.

ترای teraï, humidité; p. تری, نری, ترّی; comp. تری.

ترب tyrb, cimetière; tirb, tombeau, S.; k. or. terb; voy. تربه.

ترب terb, pêcherie, lieu où le poisson entre et est pris.

* ترب terb, éducation, L.; terb dim, je punis, L.; voy. تربیت.

* تربستان k. or. terbistān, lieu de sépulture.

تربه tourbé, tombeau; ar. تربه (mausolée); comp. ترب.

تربه دار tourbe-dar, gardien d'un tombeau.

تربیه terbiié, 1) éducation; tarbiēt dem, tarbiā kem, je fais l'éducation, G.; 2) تربیا زاد terbiia zad, assaisonnement (voy. زاد); ar. تربیه.

ترپیان terpiian, trébucher, se relever et s'abaisser; parf. part. ترپیا terpiia.

ترپین terepin, trébucher, se relever et tomber; prés. 3. دتربه di-teribé, parf. part. او تربیه eoŭ terebiié; comp. le prussien trapt, lit. trepti (frapper du pied) Pott, Etymol. Forsch. V, 126, 131, et l'allemand stolpern.

ترتر tirtir, clair (d'une toile, d'un blé, d'un bois, des cheveux).

ترتلین tertilin, vaciller, chanceller; mot onomatopéique, comp. l'ar. ترتره, l'arm. տատանմունքին.

ترتیب tertib, règle, ordre, arrangement; بی ترتیب bi-tertib, sans ordre, sans règle; ترتیب بوین tertib bouin, être en règle, en bon ordre; ترتیب کرین tertib kirin, accommoder, arranger; ترتیب خراب کرین tertib kherab kirin, déranger; ترتیبا باژیر tertib-a bajir, us et coutume d'une ville; tertīf Rh.; ar. ترتیب; comp. بی ترتیبی.

ترجبه voy. تجربه,

ترجم voy. ترجمه.

ترجمه terdjumé, traduction; ترجمه کرین terdjumé kirin, traduire; terjum kirin Rh.; ترجمه بویه terdjumé bouié, traduit; ar. تَرجَمَه, t. ترجمه.

ترجه voy. درجه.

*ترچمان turcimán, dragoman; turcimán kem, je traduis, G.; ar. تَرجَمان, p. t. ترجمان.

ترهو tyrheoū, pillage; سواری کرمانجان به غیر ژ ترهوی به کری تشتکی نای souvar-i kourmandjan be gaïr ji-tyrhevi be kir-i tychteki nàï, les cavaliers kurdes ne sont bons qu'à piller.

ترخان terkhan, exempt de quelque charge; turχán, inviolable, S.; du pers. ترخان (du mongole, Schiefner, Kasikumük. Stud. 112[b]).

ترخانی terkhani, exemption, dispense; du pers. ترخانی.

ترخس tyrkhes, cheval à un testicule.

*ترخیانه, navets fermentés, Ch. 354; p. ترخانه (orge mondée cuite en lait caillé).

*ترز tăraz, fils de putain, S.; tăraz bávē, fille d'un bâtard (littér. ayant un bâtard pour père), ar. bint el ḣarām, S.; zaza terés, maudit; t. ترس (cocu).

ترزی voy. درزی.

ترسی, ترس ters, tersi, l'envers; de travers; ترسی گرتین tersi ghirtin, prendre de travers; ترس معنی ters mana, contre-sens; t. ترس.

ترس ters, fiente, excréments des chevaux et d'autres animaux; t. ترس.

ترس tyrs, crainte, danger; بی ترسا مواخذهی bi tyrs-a mouakhizeï, impunément; ژ ترسا لرزین ji-tyrsa lerzin, trembler de peur; به ترس be-tyrs, craintif, dangereux; بی ترس bi-tyrs, intrépide, sans peur; tirs Rh.; be térs-a qodé, scélérat, G.; p. ترس.

ترس tirs, craignant; forme radicale entrant dans les composés du verbe ترسین; p. ترس; comp. خدی ترس.

* ترس zaza tịrs, bouclier; ar. ترس.

* ترسا tersá, terreur, menace, crainte, G.; bé tersá, sans peur, G.; tersá aia, il a peur; tersá bú, il avait peur, G.

* ترسان, un chrétien, L. I, 98, 13; pehl. ترساك, p. ترسا.

ترساندین tyrsandin, effrayer, faire peur; prés. 3. او دترسینه eoū di-tyrsiné, parf. part. 3. وی ترساند vi tyrsand; chez Garzoni tersand et tersá; tirsāndin Rh.; p. ترسانیدن.

ترسوك voy. ترسونك.

ترسونك tersounek, peureux, craintif; tersonék L.; tersók (forme contractée) G.; comp. p. ترسان et ترسناك.

*ترسی tersī, pain rassis, Rh; comp. le pers. تُرس (terre sèche, lat. terra, de

la racine tarš, qui signifie d'ailleurs «avoir soif»).

ترسى voy. ترس.

ترسين, ترسيان tyrsin, tyrsiian, craindre, avoir peur; prés. از دترسم ez di-tirsim, تو دترسى tou di-tyrsi, او دترسه eoŭ di-tyrsé; plur. ام, هون, وان دترسين em, houn, van di-tyrsin; impér. 2. به ترس be tyrs; plur. به ترسين be tyrsin; parf. part. من, ته, وى, مه, وه, اوان ترسيا min, te, vi, me, vé, evan tyrsia; partic. passé ترسيا, ترسايه tyrsia, tyrsaié; ترسايه و نمير بويه tyrsaié ve nemir bouié, il a eu peur et il devint impuissant; نه دا من ژ دوزا روندان دترسم né da min, ji douz-a revendan di-tyrsim, non, ma mère, je crains les chicanes des Kurdes nomades; tersum, 2. 3. tersít, parf. part. tersá G., tersíā L.; infinit. tersīn Rh.; bactr., anc. pers. tarś, p. ترسيدن.

ترش tyrch, aigre, acerbe; ترشه tyrché, acéteux; tursia G., tịrš L., tirsh Rh.; خيار بترش, cornichons, Ch. 354; p. ترش.

* ترش tarásc, buisson, chêne nain, G.; syr. ܛܪܫܐ.

ترشوك terchouk, oseille; p. ترشه.

ترشى tyrchi, verjus; salaison; p. ترشى.

ترغيب كرين terghib kirin, agacer, provoquer par des petites attaques; ar. ترغيب.

ترك tyrek, péteur; vocatif ترو tyrou.

ترك terk, contraction d'artère chez les chevaux; اڤه مهنا تركه من ايخسته جه ewi mehina terk-é, min eikhysté djih, cette jument avait la contraction des veines, j'en ai mis en place.

* ترك turk, Turc, L.; zaza tịrk.

ترك voy. تركى.

ترك voy. تيريك.

تركاندين terikandin, se désister, abandonner; impér. 2. به تركينه be-terkiné; verbe dénomin. de ترك ou تركى.

تركه tereké, succession; ar. تركه.

تركى terki, prendre en croupe; t. تركى.

تركى tyrki, turc; turkĭ L. l, 32, 4.

تركى turki, chanson; t. تركى.

تركى terki, abandon; ازى تركا ته بكيم ezi terka té bikim, je te quitterai; از تركا ته ناكيم ez terka té na-kim, je ne te quitterai pas; تركا ژينى terka jini, l'action de renoncer à la vie; ام تركا تكلفى بكين em terka teklifi bi-kin, laissons de côté les cérémonies; terk kirin, abandonner, Rh.; tå̄rk-e vī nā́-dim, je ne lui donnerai pas son congé, S.; ar. ترك.

تركين terekin, se fendre (des lèvres, mains, du visage); p. تركيدن.

ترلك terlik, chausson; t. ترلك, درلك.

* ترم tärm, corps, corps mort; ar. tärm S.

ترمخ tirmykh, râteau de jardin; de l'armén. տրմուխ.

* ترونس tronus, autel, G.; syr. ܬܪܘܢܘܣ, du grec ϑρόνος.

تروين voy. رين.

ترى teri, la queue d'une chèvre,

ترى teri, humidité; به ترى be-teri, humide; comp. تراى.

ترى tiri, raisin; حبا ترى heb-a tiri, un grain de raisin; ترى كال tiri kal, raisins verts; scilia trí, moût, G.; bstán-e trí, vigne, G.; dar-e tri, cep de vigne, G.; mēve terí, grain de raisin, S.; rẹ́z-i trī, grappe de raisin, L.; usí trí, id. G.; va-

shík terf, S.; terea, trae R.; tĭrĭ Rh.; comp. تراماله.

ترياك tiriak, thériaque, opiat; p. ترياك, du grec θηριακός.

ترياكى tiriaki, ivrogne, qui fait excès de boissons, d'opium, de café; p. ترياكى.

تريشه teriché, rognures; p. تراشه.

تزاندين tezandin, refroidir, rendre froid; verbe causatif de تزين.

تزبى, تزبخ tizbi, tezbikh, chapelet des musulmans; tsbahh G., tezbí S.; ar. تسبيح; comp. مسبح.

تزين tezin, ornement; ar. تزيّن.

تزين tezin, se refroidir, devenir froid; تزى tezi, corps refroidi, engourdi; tazĭn Rh.; verbe dénom. de تازه? comp. تغزين.

تژى teji, plein, rempli; تژيه, ce qui est plein; تژى بوين teji bouin, être rempli; تژى دڤى teji dewi, la bouche pleine; تژى كرين teji kirin, remplir, charger (un fusil); tegí mú, chevelu, G.; comp. تيتژى; allemand dicht, dick.

تژيك tijik, baguette à fusil, poignard; p. تژه.

تسبح voy. تزبى.

تست voy. تاشت.

*تسك tesék koter, semblable à un pigeon, G.; p. دس, ديس (de la racine bactr. dareś).

تسلّى teseli, consolation; ar. تسلّى.

تسلّى teseli, prendre langue; چند سواران چونه تسلّى tchend souvaran tchouné teselli, combien de cavaliers sont partis pour prendre langue; ar. vulg. تسلّى (de سأل).

تسليكر teselli-ker, visiteur, qui fait une visite de condoléance.

تسليم كرين teslim kirin, consigner; teslím, consigne, G.; dest qodé me teslím kem, je me rends dans la main de Dieu, G.; t. تسليم اتمك.

*تسويل tesvíl, tentation, L. образцы шр.; ar. تسويل.

تسى tisi, indigent.

تسيتى tisiti, indigence.

تسيان voy. راتاسيان.

*تسيل tasíl, menace; tasíl dem, je menace, G.; ar. تعذيل.

تشت tycht, chose, objet, effet, matière; تشتك tychtek, une chose, quelque chose; تشتك تونينه tychtek tou-niné, il n'y a rien; تشتى رڤاندى tychti rewandi, contrebande; تشتك كنى tychtek keni, une chose à rire, ridicule; تشتك نينه tychtek niné, ce n'est rien; تشتكى ژ ته دخوازيم tychteki ji té dikhazim, je veux une chose de toi; تشتكى وان tychtek-i van, c'est leur affaire; تشتكى بخف tychteki bekhef, quelque chose qui se tient en secret; فلان تشت fylan tycht, une telle chose; tisht, chose, Rh.; تشته B.; چشت L. I, 99, 9. Ch 344. چيشت Ch. 322. هر چشتى, chaque chose, L. I, 100, 11. testék, quelque chose, G.; testeki kreta, une chose monstrueuse, un monstre, G.; k. or. tuštĭ, négat. تونشتى tu-tuštĭ B. 126 (comp. توكس; le préfixe tu probablement appartient à une forme du verbe «être» omise par B.); ka-tįšt, quoi, quelle chose, L.; flan testéki ghaéstia dest-a men, telle chose a été mise dans ma main, je l'ai reçue, G.; tįštik nékęve, il ne

reçoit rien, L.; bélki tįšk dizíe, peut-être il a volé quelque chose, L.; tįški doχoáze, il demande quelque chose, L; tįški nắ-χum, je ne mange rien, L.; bactr. čiś-čiδ, anc. pers. čiš-čiy, parsî تش, t'iš; p. چیز; comp. تشکی.

تشت techt, cuvier; تشتا صابون techt-a saboun, cuvier pour l'eau de savonage; p. تشت, طشت.

تشت voy. تاشت.

تشتور tychtour, chèvre d'un an; tishtũr, chèvre de deux ans, ar. جَذَع, S.

تشتی techti, dévidoire.

تشرین اول techrin evel, octobre; ciria ber G.; tišrín pešín (chez les Kurdes des contrées de Mardin et de Nisibin) L.; čelé-ʿi pešín, L.; ar. تشرین الاول, syr. ܬܫܪܝ, syr. moderne (du Kurde) ܚܪܝ (čirī), Nöldeke 65, 156.

تشرین ثانی techrin sani, novembre; ciria pási G.; tišrín paší (chez les Kurdes des contrées de Mardin et de Nisibin) L.; čelé-ʿi pašín L.; ar. تشرین الثانی.

تشقاله techqalé, malheur, accident fâcheux; téskala, embrouillement, G.; téskala ce-kem, j'embrouille, G.; qodám téskala, embrouilleur, G.; ar. تشقله.

تشك techk, techik, mollet, jambe, pied.

تشکی tychki, chose, quelque chose; تشکی قصه بکه tychki qyse bi-ké, raconte moi quelque chose; voy. تشت.

تشکی techeki, doléance, plainte; تشکی حال techeki hal, doléance; ar. تشکّی.

تشگور techgour, cheval qui a les jambes semblables à celles du loup; de تشك et de گور.

*تشم tashim, secret, caché (? privy) Rh.

تشنك techenek, inflammation, gangrène; تشنکی بویه techeneghi bouié, une plaie qui commence à se gangréner; de *tech, p. تش (pour آتش) feu.

تشنتی techniti, soif, désir de boire; du pers. تشنه; voy. تنیتی.

تشویش techvich, altération, embrouillement; تشویشا دلی techvich-a dili, conscience; ar. تشویش.

تشی techi, fuseau, instrument qui sert aux fileuses; tesí kem, je file, G.; chald. teshíye, le fuseau des Yezidis, S.

تشییع techiia, conduite; تشییع جنازهٔی دیتن techiia djenazéi ditin, assister aux funérailles; ar. تشییع.

تصاق tsak, buffletin (mot arménien).

تصدق tesadouq, aumône; ar. تصدّق.

تصدیق کرین tesdiq kirin, constater; ar. تصدیق.

تصویر کرین tesvir kirin, peindre; t. تصویر اتمك.

*تعالی tá'ala, le plus haut (Dieu), L.; ar. تعالی.

تعس و نحس teas ou nahs, banqueroute; ar. تعس, نحس.

تعجب کرین teadjub kirin, admirer; تعجب ماین teadjub màin, rester ébahi; tajub kirin, Rh.; ar. تَعَجُّب.

تعجیز teadjiz, oppression; به تعجیز be teadjiz, à force de prières; ar. تعجیز.

تعذیب teadib, supplice; ar. تعذیب.

تعریف کرین tearif kirin, expliquer, indiquer; t. تعریف اتمك.

تعزیر کرین teazir kirin, admonester, apostropher; ar. تعزیر.

تعزیه teaziié, condoléance; tahhzí G.; tāzī Rh.; ar. تَعْزِيَة.

تعطیل کرین teatil kirin, donner congé, vacances; ar. تعطیل.

تعلیق tealiq, 1) dépendant, 2) espèce d'écriture; ar. تعلیق.

*تعلیم tālum, enseignement, G.; talim Rh.; ta'alím bįké, donne des leçons, L.; tālum dem, j'enseigne, j'accoutume, G.; ar. تعلیم.

*تعلیون tāliun, taliún, emplâtre épispastique (? ceroto) G.

تعین voy. تاین.

*تعینی rengh tāīni, couleur de cannelle, G.

تغا tyga, jeune garçon arménien; de l'arm. տղայ (mot araméen, voy. Fr. Müller, Sitzungsberichte der Wiener Akad. XLI, 13).

تغایر tegaiour, diversité; ar. تغایر; comp. بی تغایر.

*تغنی taɣannī ker, il affrianda, S.; ar. تغنی.

تغه teghé, gerbe, faisceau d'herbe, ballot, fagot; comp. تکه.

تف voy. تف.

تفاق tifaq, accord; comp. اتفاق, بی تفاق.

*تفتیش teftisc, examinateur, teftisc kem, j'examine, G.; ar. تفتیش.

تفر, تفر tefer, tewir, hache d'armes; boyau, bêche, pioche; به تفر کولان be tewir kolan, piocher; тепервь, hache, P.; taver, bêche; t,ver, pioche, G.; taur Rh.; p. تبر, تور.

تفسیر tefsir, interprétation; tevsīr Rh.; tefsir, tefscir kem, je fais la description, G.; ar. تفسیر.

تفقین tifeqin, arriver, en parlant d'un événement; verbe dénom. de تفاق.

تفنك, تفك toufek, tifek, tifenk, fusil; تفکید ناق هلو tifeki-d naw-hilou, fusil de chasse; تفنکی قوال tifengh-i qaval, fusil de chasse; tefangh G., teféṅg L., t'fank Rh., tufeng Ch. 318, tefangh scesc-ǩana, fusil rayé, G.; tefengh avesium, je tire de fusil, G.; تفنك نهاویژن, ne tirez pas, Ch. 351; berk-a tefengh, balle, G.; dermán-e teféngh, poudre à canon, G.; zaza tufiṅg, richvend (à Alamout et Roudbari Qazvin) ou-bedeng, Ch. 301 (formé par transposition du d (t) et du b (f)); p. تُفَنك.

تفنکچی tifenktchi, carabinier; t. p. تفنکچی.

تفنکساز toufenk-saz, armurier, qui fait les armes à feu; du pers. تفنکساز.

تف tiw, touw, crachat; تف کرین touw kirin, cracher; tefkem, t,fkem G.; tįf dį-ké, il crache, L.; tif kirin Rh.; ar. تفّ; comp. تو.

تف tew, ingérance, mélange; تف بوین tew bouin, s'immiscer, se mêler; تفی شولا وه نابیم tew-i choul-a vé na-bim, je ne m'ingère point de vos affaires; تف داین tew dàin, embrouiller; تف کرین

tew kirin, ajouter, mélanger; تف لهف tew lihew, pêle-mêle, à la billebaude; به تفی هفی be tewi-hewi, compliqué, mélangé; تف خستین tew khystin, boutonner, réunir, accumuler; پشکوژان تف دخه pychkojan tew di-khé, il se boutonne; اقی پشکوژان خو تف خست ewi pychkojan khou tew khyst, il se boutonna; تف خه tew khé, boutonne toi; تف خین tew khyn, boutonnez vous; tâv-da, tout de suite, S.; χvadē mürād-e ma här dū táv-da beké, Dieu réalisera notre désir, mot à mot: il mettera ensemble le désir de moi et de toi, S.; de هف précédé par la préposition te = de.

تفر voy. تفر.

تفر tiwir, radis, rave; tover, raifort, G.; p. تُرب.

* تفرك tiwírk, tourterelle, G.; p. تذرو (faisan), arm. տատրակ (tourterelle), danois tiur (coq de bruyère); voy. Justi, über die kurdischen Spiranten p. 27; Hehn, Kulturpflanzen und Hausthiere, p. 318; Tegnér, der Auerhahn, p. 32.

تفزاندین tewizandin, rendre froid; prés. 3. دتفزینه, il engourdit; verbe caus. de تفزین.

تفزی tewzi, celui qui s'allonge et baille; léthargie.

تفزین tewzin, tomber en léthargie, s'étendre en baillant, engourdir; تفزین دفع کرین tewzin defa kirin, dégourdir; comp. تزین.

تفسیله tewsilé, bigarré, une pièce d'étoffe; تفسیلی هفرموش tewsile-i hewirmouch, marchandises de soie; p. تفسیله.

تفشو tewchou, petit marteau, hachette; taushu, erminette, Rh.; tefsciú, faux courbée des tonneliers, G.; voy. توشی; comp. p. تش, تیشه.

* تفك tefka, tf,ka, crachat, G.; comp. تف.

* تفلی tâvlī, ensemble, S.; de تف et de لی (ar. ل).

* تفیه tevía, volonté, G.; c'est le partic. parf. de قاین.

تقاتق taqataq, tac-tac, bruit réglé; mot onomatop.; comp. ar. تقّ et le verbe تقین.

تقریر کرین taqrir kirin, référer, exposer; t. تقریر اتمك.

* تقصیر taksír, ménagement; taksír kem, je ménage, j'épargne, G.; ar. تقصیر.

تقله teqlé, bond, saut, culbute; تقله کرین, faire un bond, une culbute; از تقله ددیم, je fais un bond; من تقله دا min teqlē da, j'ai fait un bond; t. تقله.

تقله جی teqledji, farceur, comique.

تقویم taqvim, gazette, journal; ar. تقویم.

تقویه taqviié dàin, ravitailler; ar. تقویه.

تقه زه teqazé, svelte, prompt; ar. تقزّع.

تقیان teqiian, crever, se crever, se rompre; زك تقیایه zik teqiaié, le ventre creva.

تقین teqin, crever, rompre, mourir des suites de quelque excès; de l'ar. تقّ (le ton de deux pierres qui se choquent).

تکا tika, prière, demande.

تکتبان tiktaban, souliers persans.

تکدا tikda, ensemble, tout d'un coup; همو تکدا hemou tikda, tous ensemble; de یك précédé par la préposition ت = د; comp. tâvda s. v. تف.

تکرار گوتین teqrar goutin, redire; t. تکرار دیمك.

تکره tekeré, roue; t. تکرلك.

تکره voy. دخره.

تکل tikil, trouble, mélange; تکل به تکل tikil be tikil, pêle-mêle; تکل بوین tikil bouin, s'immiscer; تکل خو کرین tikil khou kirin, agréger; tekel kem, je mêle, je trouble, G.; māde tekel ket, l'estomac se tord, affection de l'estomac, G.; ar. تعکل.

تکلاوه کرین teklavé kirin, mêler.

تکلم tekelloum, conversation; ar. تکلّم.

تکلوای بون teklevai boun, troubler, rendre trouble.

*تکلیا tekelía, mélange; tekelía māde, affection de l'estomac, G.

تکلیف teklif, cérémonie; بی تکلیف bi teklif, sans cérémonie; teklíf, accueil amical, G.; q̈odám teklíf, cérémonieux, G.; teklíf kem, je salue, G.; teklíf b,ela, ne fais pas tant de cérémonies, G.; ar. تکلیف.

*تکمیر ostá takmir, architecte, dessinateur, G.; ar. تعمیر.

*تکمیل tekmil, parfait, Rh.; takmíl, valeur, prix, G.; tekmil kirin, achever, Rh.; tekmīl kir, il acheva, L.; ar. تکمیل.

تکه teké, un seul, impair; تکه تك teké-tek, un à un; t. تك.

تکه teké, bouc, mâle de la chèvre; وکی ریهی وی دلپته تکا من تیته برا من veki rih-i vi di-lepité teka min tité bir-a min, lorsqu'il secoue sa barbe, mon bouc me vient à la mémoire; p. تکه.

تکیه tekiié, couvent de derviches, pauvre hôtellerie; ar. تکیه.

تگر voy. تیرك.

تگه teghé, ballot; voy. تغه.

تل til, sommet d'une colline; тель P.; ar. تلّ.

تل tel, bonnet mis de côté, aram. תְּלָא (suspendre).

*تل tel, fil d'archal, G.; t. تل.

*تلاتین telā'tin, pendre, kumm-i fēsa telá'tiya, l'écharpe de son fez pend au dos, S.; de تل (bonnet mis de côté).

تلاز telaz, flot, vague; t. تالاس, طلاس, طلص.

تلاش telach, égratignure; comp. تراش.

تلاش telach, embarras, souci; تلاشا دینی telach-a dini, article de foi, fanatisme; p. تلاش (recherche); comp. تالاش.

*تلاف taláf, celui qui disperse, G.; ar. تلاف.

تلاك telak, garçon de bain; forme vulg. pour دلاك.

تلبیسی telbisi, fourberie; ar. تلبیس.

تلخ telkh, amer; du pers. تلخ; comp. تال.

تلطیف teltif, faveur, bonté; ar. تلطیف.

تلف telef, ruine; تلف بوین telef bouin, se perdre, être ruiné; taláf kem, je disperse, je prodigue, G.; teléf kir, j'écrase, j'anéantis, L.; t. تلف اتمك, اتلاف اتمك.

تلف, تلفه tilif, tilfé, dépôt d'une liqueur, dépôt de café; ar. ثفل.

*تلفاندین tilfandin, anéantir; 'askăr-ē bohtá tilfăndin, l'armée de Bohtan fut écrasée, S.; verbe dénomin. de تلف.

تلك telik, filet, souricière; p. تله; comp. تاله.

تلكه teleké, butin; ام جند سوار به پی اوردوی بکفن دبه کو تلکه یکی بینن em tchend souvar be peï ordouï be-kewin di-bé kou teleke ieki binin, nous autres plusieurs cavaliers allons à la poursuite du camp, peut-être nous rapporterons quelque butin.

*تلمید tãlemid, disciple, G.; talmid Rh.; ar. تلمیذ.

* تلنگیه p-telyngía, avec vitesse, G.

تلو tilou, doigt; موهرا کره تلویا mouhra kiré tilouia, il passa l'anneau au doigt; تلویا برانی tilouia berani, pouce; تلویا کلج, تلویا کلچک tilouia kylitch, kyltchik, le petit doigt; тыли P.; tįli L.; telíye mazyn, pouce, S.; telíye náve, doigt du milieu, S.; telíye pečūk, le petit doigt, S.; áze tēlā bē-χemē, je joue (p. ex. du luth) S.; hürkan. t̕ul (Schiefner 174), akuscha tulwe, wogul. tulet, tula (Klaproth, Asia polygl. 319).

*تلوان tlovan, raisins que l'on met au suspensoir pour les conserver pendant l'hiver, Rh.

تلوڤری tilouweri, tapageur.

تلومبه toloumbé, pompe, machine; t. تلومبه, طولمبه.

تله teleh, les grains battus mis en monceau; arm դէղ (amas, tas de fruits).

تلیز teliz, mince (d'une étoffe), tendre.

* تلیشه talīšá, bûche pour chauffer, syr. talīša, S.

تم voy. دهف.

تم voy. هاتن.

*تمار tumár, étrille, G.; tēmár, S.; tumár kem, j'étrille, G.; t. تیمار اتمك; voy. تیمار.

تمارزو temarzou, inclination, désir.

* تماشا tamásca, chose digne d'être vue; curiosité, voir des choses amusantes, amusement, G.; tāmāsha, exposition, spectacle, Rh.; tamásca kem, je vois des choses amusantes, G.; tamásca-ker, curieux; ar. تماشا (p. تماشاکر).

تماغ voy. دماغ.

تمام temam, accompli, parfait; تمام بوین temam bouin, être accompli; تمام هفتییك temam heftiiek, une semaine juste; تمام قنطارك هیه temam qantarek heiié, il y a juste un quintal; تمام کرین temam kirin, finir, achever; tamám dem, je complète, G.; temām L., tŭmām Rh.; ar. تمام; comp. نه تمام.

* تمامت temāmat-ī vē, le reste d'eux, S.; ar. تمامة.

* تمان, monnaie perse, toman, Ch. 350; du pers. تمان.

تمب کشان toumb kichan, fossoyer un pré, un champ; arm. թումբ (digue).

* تمت tamét, en guise de, comme G.

تمثیل کرین temsil kirin, imiter; t. تمثیل اتمك.

تمجید temdjid, glorieux; temgíd, chant d'église, G.; ar. تمجید.

تمرو temerou, boucles de cheveux; temelí, touffe de cheveux, L.; tämbaríye, cheveu, yăk tămbari, un seul poil, S.; comp. تموری.

تمزی temezi, bonnet d'enfant.

تمسوك temesouk, billet obligatoire, document; tamasúk G.; tamasúk cekem, j'acquitte, je décharge, G.; ar. تمسّك.

تمسی temsi, accroupissement, l'état d'un animal quand il se ramasse de peur; comp. p. تنسه?

تملی voy. تمرو et تموری.

*تمنی zaza t̲émene kerd, il demanda, il présenta une requête; ar. تمنّی.

تموری temouri, une touffe de cheveux (en parlant du cheval); comp. تمرو.

تموز temouz, Juillet; t̲ēmúz L.; dans le dialecte de Sihna تاوس, تاوسان روژ, le soleil du juillet, L. I, 102, 14; ar. p. تموز (comp. l'assyr. duzu).

تمی voy. دمق.

تمیز temiz, limpide, propre; temiz kirin, se nettoyer, Rh.; zaza t̲emíz kerd; t. تمیز.

*تن t̲en, corps, personne, L.; денге-русть (lisez дентерусть), sain, P. (p. تن درست); zaza šeíšti ten, soixante hommes; plur. haut t̲éni, sept hommes; bactr. tanu, p. تن.

*تنا taná, repos; tranquille, G.; tanā, confortable, Rh.; taná kem, je suis en repos; me taná kiria, il m'apaisa, G.; taná nina, inquiet, G.; del taná, paisible, G.; voy. بتنی, تنی; p. تنها.

تناره voy. هین.

*تنای taná, tanái, cabinet d'audience, G.; tanāyī, loisir, Rh.; p. تنهائی.

تنبریه voy. تمرو.

تنبل tenbel, paresseux, fainéant; tembal Rh.; p. تنبل.

*تنبلیت tambelít, sac, G.; p. t. تنبلود, vulg. tembelid.

*تنبور tambúr, mandoline, G. L.; p. تنبور; ar. طنبور (du pers. دنبره).

تنبه tenbíh, injonction; تنبه کرین tenbih kirin, enjoindre; tāmbīh bekin, proclamez, faites connaître, S.; ar. تنبیه.

تنجره tendjeré, casserolle; t. تنجره.

تند tound, austère, sévère, acre, piquant; تندی سر tound-i ser, arrogant; пад-и-тунть, tourbillon, P.; p. تند.

تندور voy. تنور.

تنشت tenicht, côté, flanc; لی تنشت li tenicht, à côté; تنشت رش tenicht rech, choléra; tanèst, G.; tanisch, coin, Kl.; tanisht Rh.; tanäshak-a suvára, une quantité, une section de cavaliers (ar. جزء خیال) S.; comp. p. تنیزه.

تنك tenik, délicat, fin; tenik kirin, amincir; tanék G.; p. تَنُك.

تنكه tenouké, fer blanc; tanéka, fer blanc, tôle, G.; tanéka zer, laiton en feuille, G.; p. تَنُكه زر.

تنكه جی tenoukedji, ferblantier; tä-näktshi, fondeur de bronce, S.

تنگ tenk, 1) étroit; تنگ بوین tenk bouin, se rétrécir, être à l'étroit; تنگ دل tenk-dil, consternation; تنگ دست tenk-dest, avare; تنگ نفس tenk nefes, asthme; tanǵha ce-kem, je reserve, G.; tanǵh nefs G.; tel tanǵha, crève-coeur; del tanǵha aia, il soupire, G.; t̲eǹg L.; 2) sangle; تنگ کشان tenk kichan, sangler; تنگ اقژ tenk-awij, cheval qui ne se laisse pas bien seller; comp. برتنگ; 3) tang, flanc, côté, S.; p. تنگ; comp. ناقتنگ, درتنگ.

*تنگاڤ tánǵháv, gêné, pressé; tan-gāv Rh.; p. تنگ یاب.

تنگاڤی tenghawi, détresse, état de gêne; tangāvī Rh.

تنگزار tenghezar, embarrassé, gêné,

incertitude; írō rấv-ā ma tấñgazār-a, aujourd'hui notre chasse est étroite, c.-à-d. nous n'avons pas fait du butin, S.; de تنك.

تنگی tenghi, détresse, état de gêne; p. تنگی.

تندور, تنور tenour, tendour, four de ménage; tanúr G. Rh.; bactr. tanūra, p. تنور (mot sémitique), t. تنور, تندور.

تنه tené, le pudendum d'une jument.

تنها tenha, isolé; du pers. تنها; comp. تنی, بتنی.

تنی teni, suie; au taníya, il est plein de suie, S.

*تنی tene, à peine, seulement, G.; téni, séparément, L.; belá tene, du moins (littér. quoique seulement) G.; p. تنها; comp. بتنی, تنا.

*تنی teñí, tenía, 1) ayant soif, altéré, G.; tēnī Rh.; tení bum, j'ai soif, G.; 2) soif, G.; bactr. taršna, p. تشنه; comp. تهنه.

*تنیان tēnīān, avoir soif, Rh.

تنیتی tiniti, soif; تنیتی انین tiniti anin, causer de la soif; تنیتی تینه tiniti tiné, quelque chose qui altère (littér. il apporte de la soif); comp. تشنتی, تهنتی.

توك, تو tou, touk, crachat, crachement; تو کرین tou kirin, cracher; comp. تف et p. تهو, تُه.

تو tou, tu, toi; توی touï, ô toi! tú-zi, toi aussi, L.; zaza tízi; ته té, te, à toi; بی ته bi té, sans toi; بتدا be-te-de, chez toi; ce cas oblique ou formatif sert de sujet auprès du parfait participial: te gōt, tu as dit (propr. dit par toi) L.; té-ra, à toi, L., že té-ra, à toi, L.; génit. díl-i te, ton coeur, L.; ĥák-e teíye, c'est à toi (littér. c'est la propriété de toi) L.; dans le dial. de Soleimanié تو to Ch. 310; abl. له تودە le to-da Ch.; le pluriel est هون houn; hun L., hun, hingu Rh., hung B., vngho, ungho G.; k. or. hūn; cette forme a son origine dans le formatif du singulier ϑβa, dont le ϑ s'affaiblit en h; l'affixe n se trouve aussi dans l'afghane مونك mung et il parait être identique avec le m du sanscr. वयम्, यूयम्, bactr. vaēm, yūzem; le g est identique au grec γε, γα, dans ἔγω-γε, dor. ἔγον-γα; chez Klaproth et Brugsch nous trouvons hammu et hümme, chez Chodzko ائوه eeoua, ce qui est le formatif, qui passa pour nominatif; ce formatif هوه, وه vé, hevé, chez Lerch we, sert de sujet auprès du parfait participial: we gō, vous avez dit, L.; dat. ž wé-ra L.; génit. bērṓš-a we, votre chaudron, L.; chez Rhea: māl-ē hava, votre maison; ablat. له ائودە lé eeoude, Ch.; chez Berezine nous trouvons بهونگه bonguo, de به et de هونگه; la forme we, hava, se dérive comme le nominatif du thème bactr. ϑβa; la différence entre le nominatif houn et le formatif vé a été produite par le suffixe n du nominatif, qui causa la contraction de la syllabe va en ou; dans hava on a inséré a pour rendre la prononciation plus commode; — bactr. tūm, anc. pers. tuvm, p. تو; comp. وه.

تو tou, aucun, quelque; تشتك تو نینه tichtek tou ni-né, il n'y a rien; قط تو qat tou, absolument rien; توکس, کس تو, توکسك tou kes, tou kesek, kes tou, personne (avec la négation:) nul; tu nina, rien du tout (expression en usage à Djezira)

G.; k. or. تو تشتى tu-tuštī, rien; توكس tūkes, personne, B. 126; chez Lerch: tūn'e, tū-nūne, ce n'est pas; tū-nūnin, ils ne sont pas.

تو tou, mûre; tu sciámi, mûrier syrien à fruits acides, G.; comp. توير, p. توت, ar. توث, توت.

تو tou, crème; تو ماست tou mast, fromage à la crème; تو خاف tou khaf, lait couvert de crème; p. تو; comp. توخاق, سرتو.

توا آگرى tev-a aghiri, pelle, attisoir; arm. Թի.

توابعات tevabiiat, dépendance, ar. توابعات.

تواتر كرين tevatour kirin, divulguer; ar. تواتر.

توارخ tevarikh, histoire, annales, récit; توارخ نوبسين tevarikh nivisin, faire l'histoire, ranger les faits selon les dates; tavarík, épigraphe, G.; comp. تـاريخ; ar. توارخ.

*تواوى, perfection morale, L. I, 99, 10; de l'ar. تمام.

توبه tobé, conversion, repentir, voeu de ne plus pécher; توبه كرين tobé kirin, renoncer à un vice; بى توبه bi tobé, sans remords; قنجه كو ام مزين بچوك توبه بكن qendjé kou em mezin bitchouk tobé bi-kin, il serait bon que nous grands et petits fassions voeu de ne plus pécher; toba Rh.; ar. توبه (de l'araméen); comp. بى توبه.

توبه كار tobekár, repentant, G.; du pers. توبه گار.

توتك toutik, flûte; comp. دودك, دوجك; dudék, chalumeau, G.; zaza dōǰík; t. دودك.

توتون توتن toutoun, toutin, fumée, tabac à fumer; توتون قه خورين toutoun we-kharin, fumer, aspirer du tabac; توتون قه خورنى toutoun we-kharini, tabac à fumer; tutin Rh.; tutúne kišáṅd, il fuma, L.; t. توتون, تتون, توتن, دوتن.

توتونجى toutoundji, marchand de tabac; t. تتونجى, دوتنجى.

توتيا toutiia, zinc; p. توتيا, du sanscr. तुत्थ.

توج, تونج toudj, toundj, airain, bronze; p. توج.

توخاق tou-khaw, crème.

توخس toukhs, couvée (mot arménien); arm. Թուխ, vulg. Թուխս.

توخماخ toukhmakh, marteau; t. توقمق.

تور tor, filet, grille de fer; تور اڤيتن tor awitin, jeter les filets; تورا ماسيان tor-a masiian, filets pour prendre les poissons; تورا پيرهڤو tor-a pirhewou, toile d'araignée; t. تور, طور; comp. طور.

تور, تورك tour, tourik, besace; t. تووره, تورره (vulg. pour توبره); comp. توربه, تولك.

*تورات torát, l'ancien testament, G.; ar. تورات

توربه torbé, petit sac; توربا توڤى torba towi, semoir; t. توبره, vulg. torbé; comp. تور, تولك.

تورته torté, lie, ce qui reste au fond d'un vase; p. درده, دردى, turc vulg. torty.

تورزين teverzin, hachette des derviches; du pers. تورزين, تبرزين.

تورك tourik, besace, sac; déminut. de توربه; comp. تور.

تورنج touroundj, orange, cédrat; torunč, citron, G.; p. ترنج (malum citreum).

توره touré, plante ou tige de citrouille.

توره voy. تیره.

* توری turí, chien sauvage, chacal, G.; pehl. تورك, p. توره.

* توریجی zaza taúrijye, Tebriz.

توریفی toreifi, race noble de chevaux.

تورین torin, cousin, fils du frère; dujiki tornun, petit-fils, Bl.; t. تورون, طورون (petit-fils).

توز touz, bouleau; t. توز (peuplier).

* توزاندین tauzándin; ramener; prés. 3. dū ǰārā bu-bāzínit, dü ǰara p-tâzí-nit, deux fois il lui donna l'éperon, deux fois il s'en retourna à cheval; tauzánda, il ramena, S.

توزیك touzik, charme (arbre); déminut. de توز.

توزین teoŭzin, orner; توزیه teoŭziié, embelli, orné.

توژ touj, tranchant, violent, sévère, piquant; توژ کرین touj kirin, affiler le tranchant d'un couteau, émoudre; comp. p. توش, تُش.

توژان tojan, sac à lait.

توژی touji, violence.

توسز tousiz, imberbe; du turc توی (poil) et سز (sans).

توسی tousi, espèce de plante aromatique.

توش toch, inquiétude; p. توش.

توشمال touchmal, intendant, majordomus; du pers. توشمال.

توشی tevchi, hachette; voy. تفشو.

* توغ tuk, queue de cheval, G.; tōχ, signe de soumission, S.; pasciá seh tuk, pacha à trois queues de cheval; pasciá du tuk, à deux queues de cheval, G.; t. توغ.

* توغل tōγél, roué, débauché; ar. دغل (coupeur de bourse, fripon); comp. تول, دغال.

توف tow, graine, semence; توف اڤیتن tow awitin, semer; توفی کنفی tow-i kinifi, chénevis, graine du chanvre; توفی کتانی tow-i kitani, graine de lin; ṭove G.; bactr. taoχman, p. تخم; comp. توم.

توفل towil, écorce, cosse; توفلا دریژ towil-a dirij, cosse longue; توفلا هشك towil-a hechk, cosse dure; توفلا نرم towil-a nerm, cosse tendre; توفلا گوزان towil-a gouzan, écorce de noix; tivel, t,vel G.; tōvįl hélgerim, j'écorce, j'écale, L.; comp. p. توژ.

توك touk, plume, poil; توك اڤیتن touk awitín, muer, changer de plumes; توکی اوی طیری اڤیتیه touk-i evi teĭri awitiié, les plumes de cet oiseau sont tombées; توکی طیری نعمانی touk-i teĭr-i nomani, plume d'autruche; به توك bé touk, couvert de plumes; t. توی; comp. کوتوکی.

* توك tavék allah, par hasard, G.; ar. تَوْفیق الله.

* توك tok, petite chouette; sanscr. घूक, franç. duc, lit. dukas (butor).

توك voy. تو (crachat).

توکل tokil, écorce, cosse, enveloppe de certains légumes; comp. توفل.

توکل tevekil, confiance; توکل به خدی

tevekil be khoudi, il faut se confier dans la providence de Dieu; ar. توكّل.

تول voy. توقيل.

تول tol, vengeance, représaille; maladie incurable; تول استاندين tol istandin, user des représailles; اڤژى ناچينه تولى ew-ji na-tchiné toli, eux aussi n'iront ils pas prendre vengeance; tola qo bvghrum ou stínum, je prends vengeance, G.; de تبع, ܛܥܠ, voy. Nöldeke 112, 384.

تول tol, câlin, polisson; توله tol-é, c'est un polisson; comp. توغل.

تولاز tolaz, débauche, vice, coquin, vaurien; تولازه tolaz-é, c'est un mauvais sujet; plur. تولازين tolaz-in; كتنا تولازى ketin-a tolazi, se jeter dans la débauche; comp. تالاز.

*تولك tolk, mauve, G; p. توله.

تولك toulouk, outre, sac; tulk, petit sac, G.; comp. توربه.

*تولك tõlik, boucle de cheveux, L.

تولك tolik, fossette, petite fosse.

توله toulé, les petits d'une chienne; تولا نچيرى toul-a nitchiri, un chien de chasse; tula, chien de chasse, G.; tõla, petit chien, S.; p. توله.

توم voy. ڤاين.

*توم, graine, pepin, L. I, 99, 3; p. تخم; voy. توڤ.

تومجك toumdjik, touffe de cheveux, toupet.

تونه,تونينه touné, touniné, il n'y a pas; تونه بوين touné bouin, être ruiné, annulé, réduit au néant; de تو (aucun) et de la négation نه; niné signifie «n'est pas» (de ni نه (non) et de é (est)).

تونه ى touneï, néant, nullité, manque, misère.

*تونى túni, genou, L.

توى پاى toïpaï, cadeaux de noces, que les invités donnent au fiancé; ايا ام چه ببين توى پاى àia em tchi bi-bin toïpaï, he! que devons nous porter pour cadeaux de noce; t. or. toy (festin) p. توى.

*توير zaza tüyer, mûrier; dãr-e tüyera; de تو.

ته té, toi, te; voy. تو.

ته voy. تى.

تهمت touhmet, soupçon, faute; ar. تهمة.

* تهنه tíhna, soif; že tihna, de soif, S.; comp. تنى.

تهنتى tehniti, soif; comp. تشنتى, تنيتى.

تهنى tihni, soif; از قوى زيده تهنى مه ez qavi zidé tehni-mé, j'ai grande soif; tehni, ayant soif, G.

تهنيه tehniié, félicitation; ar. تهنئه.

تهنيه نامه tehniié-namé, lettre de félicitation; du persan.

تى voy. هاتن.

تى ti, 1) soif; تى كشان ti kichan, souffrir de la soif; 2) ayant soif; ti bouin, être altéré, avoir soif; تى مه ti-mé, j'ai soif; nég. از تى نينم ez ti ninim; تو تى tou ti, as tu soif?

تى ti, beau frère, frère du mari; tí, frère du mari, soeur de la femme, G.

*تى tí, lame, épée, G.; bactr. taęγa, p. تيغ.

تى ti, dat. تيرا tira, dedans; تيرا چون tira tchoun, s'embourber, s'enfoncer; تيرا كرين tira kirin, piquer, enfoncer, embrocher, enchâsser; تا تيرا كرين ta

tira kirin, passer un fil par le trou d'une aiguille; رم تيرا كرين rym tira kirin, percer avec la pique; تيرا ناچه tira natché, imperméable; locat. تيدا tida, au milieu, parmi, entre, dedans, où, y, dans lequel; تى درناى ti dernài, ce ne vient pas dedans, c.-à-d. ce n'est pas assez; té-da L.; تياده teiadé Ch. 318; kăčýk tē b-där kät, une fille se trouva dedans, S.; čil rubán vē tē-da, quarante moines s'y trouvèrent, S.; тepá, là, P.; zaza tía, téda; p. تو, توى.

تياده voy. تى.

* تيبون tí-būn, soif, S.

تيپ بوين tip bouin, s'affaisser; turc orient. تيب, t. توب, ديب (ce qui est en bas, fond).

تيپ tip, compagnie, certain nombre de soldats, troupe.

تيتن titin, avoir soif; تيمه ti-mé, j'ai soif; تينه ti-né, ils ont soif; تو تى tou ti, as tu soif? تو تى نينى tou ti nini, tu n'as pas soif; هون تينه houn tiné, avez vous soif? از تى نينم ez ti ninim, je n'ai pas soif; ام تى نينم em ti ninim, nous n'avons pas soif.

تيته tité, tache blanche à l'oeil, taie; p. تتى, تيتى (poupée)?

تيتى titi, altération, grande soif; تيتى كشان titi kichan, souffrir de la soif; de تى (ayant soif).

تيتين voy. هاتن.

تيدا tida, dedans, dans l'intérieur, où, dans lequel; voy. تى.

تيدان, تيداين ti-dan, ti-dàin, oindre, enduire; littér. mettre dedans; comp. تدان.

تير tir, rassasiement; تير كرين tir kirin, sa rassasier; از تيرم ez tir-im, je suis rassasié; تو تيرى tou tir-i, tu est rassasié; او تيره eoŭ tir-é, il est rassasié; ام, هون, وان تيرين em, houn, van tir-in, nous sommes, vous êtes, ils sont rassasiés; تيرى tiri, rassasiant, suffisant; tēr, rassasiement, rassasié, Rh.; تير tière Ch. 307; tera aia, c'est suffisant, G.; zaza siẹr L. I, 75, 10; p. سير.

تير tir, 1) flèche; تير اڤيت tir awit, il décocha une flèche; تير اڤيژ tir-awij, frondeur; تير انداز tir-andaz, archer; تير لدا tir le-da, il frappa avec une flèche; 2) timon, rouleau; تيرى پردهى tir-i perdeï, une tringle de rideau; 3) rayon; تيرا روژى tir-a rouji, le crépuscule du matin; bactr. tiγri, p. تير; comp. سرتير.

تير tir, dur, coagulé, épais; تيره tir-é, cela est dur, ce qui est coagulé; تير بوين tir bouin, se durcir; tir kem, ce-kem tíra, je condense, G.; partic. passé tír-bu G.; russe твердъ, anglosax. thveran, (condenser).

تيراسو tyrasou, écrivain arménien (armén. diratsou, lettré).

تير اڤيژ tir-awij, archer, frondeur.

تيرژ teĭrij, rayon; l'ouverture au bas d'un manteau; p. تيريج, تيريز, تريز.

تيرژين tirijin, rayonnement; تيرژينا تاڤى tirijin-a tawi, les rayons du soleil.

تيرك tirik, baguette de fusil; تيركا طپانچه tirik-a tepantché, baguette de pistolet; déminut. de تير.

تيركش tirkech, carquois; du pers. تيركش.

تيرمار tiremar, serpenteau; p. تيرمار.

تيرماش tiremach, abandonné, dont personne ne prend soin; تيرماش بمينى

tiremach be-mini, puisses tu être abandonné (terme d'imprécation); de تیره (tribu) et de *mach (forme radicale entrant dans les composés du verbe armén. մաշել, user, p. ex. dans գիւրամաշ).

تیرمه tir-mé, juillet; tírma G.; bactr. tistrya, p. تیرماه.

تیرمه tirmé, châle de Lahore; p. شال ترمه (Brugsch, Reise der preuss. Gesandtschaft II, 89, 90); ar. شاله تُرما (Berggren 807).

تیرنداز tirindaz, petit-maître, homme bien mis; littér. tireur d'arç; p. تیر انداز.

تیرنگوزه tiringouzé, balançoire.

تیروك, تیرك teirik, teirouk, grêle; تیرك دباره teirik di-baré, il grêle; terk G., tairok Kl., тагаргь P., targ Rh.; terz, lorist. teghir R.; zaza tŏrge; p. تگرگ.

*تیره tíreh, petite tribu, R. I, 123; Rawlinson, Journal of the Geograph. Society X, 34; tura, rameau, branche, Rh.; p. تیره.

تیره بار tirebar, extravagant, indomptable; comp. le pers. تیره شدن (être en colère).

تیری voy. تری.

تیری tiri, rassasiement; تیری دکه tiri di-ké, cela suffit; تیری ناکه tiri na-ké, cela ne suffit pas; p. سیری.

تیری tiri, dureté; comp. دل تیری.

تیز tiz, bassinet d'une arme à feu; تیز کرین tiz kirin, amorcer un fusil; تیز هلگرت tiz hil-ghirt (le fusil) a pris feu.

تیز tiz, bientôt; تیز مری tiz miri, maladif; du pers. تیز.

تیزاو tizaw, eau-forte; du pers. تیزاب.

تیزك tizik, amorce de fusil, flacon à poudre d'amorce; déminut. de تیز.

تیزك tizek, capricieux; du pers. تیز (tranchant, mordant).

تیزمری tizmyri, exténué, faible, maladif; mot à mot: dont la mort surviendra bientôt; de تیز et de مری.

تیژ, تیژی tiji, tij, 1) tranchant; tizia kem, ce-kem tizia, j'affile, G.; tabiat tizia, dur, rigide, farouche, G.; tizia nína, émoussé, G.; дiйсь P.; tīzh Rh.; 2) tīzhī, le tranchant, Rh.; zaza tíži, éclat; tiǰi, soleil, Bl.; bactr. tizin, p. تیز, تیزی; comp. سرتیژ.

تیسین teïsin, brûler; آگر دتیسه aghir di-teisé, le feu brûle; p. تفسیدن?

تیغ tig, 1) chose élevé, un tas; 2) lame d'une épée; p. تیغ; comp. تی.

تیك tik, haut; بری تیك ber-i tik, une haute pierre; p. تیغ; voy. تیغ.

تی کرین ti kirin, répandre, verser; prés. از تی کیم ez ti kim, تو تی کی tou ti ki, او تی که eoŭ ti ké; plur. ام هون, وان تی کن em, houn, van ti kin; inf. تی کرین ti kirin, remplir; قالونی ژبوی من تی که qaloun-i jiboui min ti ké, remplis moi la pipe; از دی وان تی کمه زنجیری ez di van ti-kimé zendjiri, je les mettrai aux fers; de تی (dedans).

تیم tim, parti, côté; تیم گرتین tim ghirtin, prendre le parti de quelqu'un.

تیم voy. هاتن.

تیمار کرین timar kirin, étriller, panser un cheval; t. اتی تیمار اتمك; voy. تمار.

*تینن tinin, coûter; cián tínit, combien cela coûte-t-il? cián tíná, combien cela a-t-il coûté? G.

تی ورانین ti-veranin, envelopper, mettre dedans, lancer, jeter; خبرا خوه تیور تینه khaber-a khé tiver-tine, il lance des propos inutiles; de تی (dedans) et de انین (porter) précédé par la prépos. ور.

تی ور دان ti-ver-dan, rincer, nettoyer en lavant; prés. 3. تیور دیده tiver di-dé; parf. partic. تیور دا tiver da.

تی ور کرین ti-ver-kirin, lancer un bâton entre les jambes de celui qu'on poursuit; jeter quelque chose aux pauvres.

ث

اثبات, ثبت, ثابت کرین sebit, isbat, sabit kirin, corroborer, prouver; t,bát kem, sbát kem, G.; ispāt kirin, Rh.; ar. ثابت, ثبات, اثبات, t. ثبت اتمك.

ثانی sani, deuxième; ar. الثانی.

ثبوت soubout, preuve par témoin; ar. ثبوت.

ثلاث selas, un tiers; ar. اثلاث.

ثلث soulous, espèce d'écriture; ar. ثلث.

ثمرك semerek, quelque chose; شکر مه ثمرکی پز و چند دوار هنه chukur mé semerek-i pez ve tchend davar hené, grâce à Dieu, j'ai quelques brebis et plusieurs vaches; ثمرك پز دانه مه semerek pez dané mé, ils m'ont donné quelques moutons; ar. ثمر.

ثواب sevab, charité; savāb, récompense, S.; te sevāb kir, tu as bien mérité, L. I, 16, 5; ar. ثواب.

ج

جا voy. جه.

جاب djab, réponse; ایرو جاب هاتیه کو irou djab hatiié kou, aujourd'hui l'avis est venu que...; comp. جواب.

جاتری djatiri, marjolaine; ar. صعتر, سعتر, arm. զաթրին (origan).

*جاجك jajik, concombres confits au vinaigre, Rh.; t. جاجك (une sorte de salade).

جادو djadou, sorcier; جادوی کرین djadoui kirin, enchanter, des malefices; plur. جادوان djadouan; du pers. جادو.

جاده djadé, grand chemin; jāda, Rh.; riye jăda, sur la grande route, S.; ar. جادّه.

جار djar, fois; جاری بری djar-i beri, première fois; به جارکی be-djareki, quelquefois, d'emblée; جارکی دنی djareki dini, une autre fois; جارکی دنی اڤیتن djareki dini awitin, rejeter, jeter encore une fois; جارکی دنی ژبیژنکی درباز کرین djareki dini ji bijinghi derbaz kirin, rassasser, passer encore une fois par le tamis; جارنان djarnan, quelquefois; giár-a ber, encore une fois, G.; giár-e

k'idi ce-kem, je recommence; j'ajourne, je diffère, G.; giáre k'idí bezium, je le répète, G.; giár-e k'idí t-em, je retourne, G.; giár-e k'idí b-stínum, je reprends, G.; giár giár, rarement, de temps en temps, G.; jār jārān, L.; giárek, une fois, G.; jārki, le-jārki, jārde (locatif) L.; jārūk že-jār-ā jār zamána (il y avait) un jour, jadis (ainsi commencent les contes) S.; p. جاور; voy. ايجاري, چند جار, چوجار, که جارکی, کم جار, قه جاری, دوجار, كُلك جار, هرجار.

جارس djaris, abject, vil, bas.

*جارفك giárífk, balai, G.; p. جاروبه.

جاری, جاریه djari, djariié, servante d'un harem; concubine; ar. جاریه.

جاری djari, coulant; ar. جاری.

جاربك voy. چاريك (turban).

*جازت giázéta, récompense; giázéta dem, je récompense, G.; ar. جايزة.

جاسوس djasous, espion; giassús kem, j'épie, G.; ar. جاسوس.

جاشك djachik, ânon; dāšįk L., jāsha Rh.; ar. جحش.

جاغ djag, asperges (de l'armén. jakh); arm. ճակ.

جاغ djag, balustrade; comp. چاغ.

جاك voy. جاو.

جاكه djaké, joli, bon; comp. جاق.

*جال zaza jāl, amer.

*جام jām, verre, L.; bactr. yāma, p. جام.

جامری voy. جوانمری.

*جامع jāma', mosquée, B.; gema G.; ar. جامع.

*جامور jāmōr, syr. tīno, ar. رمل terre glaise, S.; t. چامور.

جان djan, âme, esprit; ژ جان و دل ji djan ou dil, tendrement; جان كشان djan kichan, être dans l'agonie; جان حبين djan hebin, avoir soin de sa santé; جانو djano, mon âme, mon ami; جانو چی دبژی اقه هسپا ژ چه دکوله djano tchi di-biji ewe hespa ji-tchi di-koulé, mon ami, que dis tu, ce cheval pourquoi boite-t-il? جانی من djan-i min, mon âme, mon cher; ghiáne G.; кіань, кьянь P.; gān Rh.; jāṅ de-dim, je meurs, L.; haf sad min dí-kerim že giána (ar. 700 kúntu eχalliṣ-hum min er-ruḥ) je tuai 700, S.; zaza jāṅ; p. جان; comp. گان.

جان voy. قه جان, انجان.

جانباز djan-baz, voltigeur; du pers. جانباز.

جانبازی djanbazi kirin, voltiger; du pers. جانبازی.

جانپه djanpé, qualité de riz exquis.

جان چوی djan-tchoui, avare sordide; du pers. جان جو; comp. کام چو.

جان حبين djan-hebin, qui a grand soin de sa personne.

جان دان djan dan, mourir, expirer; comp. s. v. جان.

جان فدا djan-feda, dévoué de cœur et d'âme; t. جان فدا اتمك (consacrer, dévouer).

جانك voy. جاو.

جانكش djan-kech, agonisant; p. جانكش.

* جانمردی zaza jānmírdi, héros; dujiki djimirdi, homme, Bl.; comp. جوانمرد.

جانمرك djanemerk, fleur blanche printanière; comp. جوانمرك.

جانو djanou, poulain; jānī Rh.; p جانه; comp. جاهنو.

جانور djanever, animal, brute; جانور بوز djanever boz, bêtes-fauves; цанварь P.; ǰena'úr L.; dujiki ǰenawar, loup, Bl.; p. جانور.

جان هشك djan-hychk, infatigable.

جاو djaoŭ, linge, toile; جاوى خام djav-i kham, toile écrue; giánk, doublure, G.; ǰau, toile, L.; joink Rh.; k. or. جاك, جك ǰek; p. جامه.

*جاوى geúvi, résine, G.; ar. جاوى.

جاوين djavin, toilerie, toiles.

جاهل djahil, ignorant, un jeune fou, illettré; از جاهليم ez djahil-im, je suis un jeune fou; از جاهل نينم ez djahil ninim, je ne suis pas un jeune fou; ar. جاهل.

جاهنو, جاهنى, جهنى djahnou, djahni, djehni, poulain; گلو دبه كو تو جهنكى قنج نجدى ژمرا بينى ghelo, di-bé kou tou djahneki qendj nedjdi ji-mera bini, voyons! il peut se faire que tu m'amènes un joli poulain Nedjdi; comp. جانو.

جاى voy. جه.

جايز djàiz, licite; جايز نينه djàiz niné, illicite; ar. جايز; comp. بى جايز.

جباب voy. جواب.

جبار djebar, 1) chirurgien; ارى جبار هات و جبراندبه eri djebar hat ve djebrandiié, oui, le chirurgien vient et mit les ligatures; 2) gibbár, géant, G.; ar. جبّار.

جبخانه djibkhané, caisson, provision de poudre, magasin d'armes; ǰăbäl-χắna S.; ar. جبخانه (munition de guerre).

جبر djebr, violence, force; ǰebūr, à force (ar. جبرا) S.; ar. جبر.

جبراندين djebrandin, 1) bander, lier un os fracturé; 2) violenter, prendre par force; causat. de جبرين.

*جبروك ǰibrŏk, taupe, L.; comp. دزروك.

جبرى djebri, forcé; جبرى ستاندين djebri sitandin, usurper, envahir; ar. جبرى.

جبرين djebrin, se laisser faire une violence, se contraindre; de جبر.

جبل djebel, marchand de boeufs; كريد جبلان keri-d djebelan, les troupeaux des marchands de boeufs.

جبلخانه voy. جبخانه.

جبلو djebelou, escouade, les hommes de la police des villages; plur. وسانه هره لنيك ريسپى ژمرا چند جبلويان بخوزى vousané heré linik rispi ji-mera tchend djebelouian be-khouzi, ainsi va chez le chef du village et demande pour moi quelques hommes d'escouade; p. جبه لو.

جبون djeboun, timide; ar. جبن.

جبونى djebouni, timidité, peur.

جبه djoubé, habit long à l'orientale; giába kurték, camisole, pourpoint, G.; ar. جُبّة (voy. Dozy, Dictionnaire, 107, Lane 1, 26, 37).

ججك voy. جوجك.

جحيم djehim, enfer, feu d'enfer; ar. جحيم.

جخت voy. جوت.

جد djed, bisaïeul; plur. اجداد edjdad; ar. جدّ, اجداد.

جد djid, soin; ar. جدّ.

جدا djuda, séparément; جدا بوين djuda bouin, être séparé de quelqu'un; جدانه djuda-né, ils sont différents; جدا

کرین djuda kirin, séparer, écarter, distraire; جدا دانین djuda danin, mettre la division; zudá G.; جدا جدا, parfois, B.; bactr. vita, pehl. گویت, parsi jaδ, p. جدا.

جدای djudàï, séparation, action de diviser; zudáia G.; p. جدائی.

جدو djideoŭ, plaie au dos d'un cheval faite par la selle.

جدید djedid, frais, nouveau; ar. جدید.

جذام, جذامی djuzam, djuzami, lèpre; giusan, cancer, G.; ar. جذام.

جر djer, cruche, jarre; جرك djerik, une petite cruche; ar. جرّه.

جرات djurat, audace, courage; به جرات be-djurat, courageux; ar. جراءة; comp. جرت.

جراح djerah, chirurgien; zaza čiráhe; ar. جرّاح.

جرباندین djerebandin, essayer, examiner, faire une tentative; gerobínum G.; na gerobandia, il n'a pas éprouvé, G.; verbe causat. de جربین.

* جرباندیه gerobándia, expérience, G.

* جربه djerba kirin, essayer, Rh.

جربین djerebin, subir un examen, éprouver; ar. جرّب.

جرت djuret, audace; به جرت be-djuret, hardi; جرت کرین djuret kirin, oser, avoir la hardiesse; ar. جرءة.

جرد djerd, butin, chose volée; جرد لی خستن djerd li-khystin, faire un vol à force ouverte; ar. جرد.

جرده djerdé, bande (des voleurs); ar. جریده.

جرك voy. جر.

جرك djerk, le foie; جرگا سپی djerg-a sipi, poumon; bactr. yakare; p. جگر.

جرگه djerghe, file, tente; du pers. جرگه.

جرم djurm, amende, faute; به جرم be-djurm, distrait (d'un enfant); جرم کریه djurm kiriié, il a commis une faute; جرما وی djurm-a vi, c'est sa faute: ar. جرم.

جرماق djirmaq, cicatrice, balafre, égratignure; de l'ar. جرح.

* جرن jurn, auge, mortier; syr. gúrno S.; ar. جرن.

جرنخ djerenikh, lutte, combat, vacarme.

جرنخین djerenikhin, lutter, combattre.

* جره giúrré, faucon, G.; du pers. جرّه.

جریان djeriian, couler; ar. جریان.

* جریب gerib kem, j'examine, G.; comp. جربه.

جرید djerid, zagaie, dard; جرید اڤیتن djerid awitin, lancer les zagaies; jirít L., gerrit kem, je fais un tournoi, G.; ar. جرید (Berggren 334).

جرید باز djerid-baz, habile à lancer le djerid.

* جریمه gerima, amende; ciúm ser gerima, j'exige une amende, G.; ar. جریمه.

جرین djirin, crier, en parlant d'une porte ou d'une roue; جرینا عرابه‌ی djirin-a arabeï, la roue qui crie, bruit d'une voiture; comp. زرین.

* جرین jerīn, arriver, se faire; či jériya, qu'est ce qui est arrivé? S.; ar. جری.

جز djuz, une parcelle; جزك djuzek, une toute petite chose; ar. جزء.

جزا djeza, châtiment; جزا داين djeza dàin, châtier, infliger un châtiment; ar. جزا.

جزا دان djeza dan, porte-malheur.

جزان djuzan, rasoir; comp. گوزان.

جزر voy. گزر.

* جزر gezr, g,zr, pont de bateaux, G.; ar. جسر.

جزر و مد djezr ou med, flux et reflux; ar. جزر و مدّ.

جزمه djizmé, bottes; ǰįzme L. B.; dīzma, pantouffle, Rh.; t. جزمه.

* جزمه چی, cordonnier, B.; t. جزمه چی.

جزو djuzv, 1) chapitre du Qoran; 2) Abc; ar. جزء.

جزوی djuzvi, peu; ar. جزئی (vulg. جزوی).

* جزیره gezíra, île, G.; ar. جزیره.

جس, جهس djes, djehs, chaux; ar. جصّ; comp. گز.

جسارت djesaret, audace; ar. جسارة.

جست djest, agile; جست چاپك djest-tchapyk, véhément; p. چست.

جسساندین djesisandin, tâter, examiner, espionner; دجسسینین دژمنید خو di-djesisinin dijmin-id khou, ils espionnent leurs ennemis; از چوم لی اوردویا و من قنج جسساند ez tchoum li ourdouia ve min qendj djesisand, je suis allé au camp et je l'ai bien examiné; de l'ar. جسّ.

جسور djesour, un homme habile; ar. جسور.

جسه djussé, corps; ar. جَسَد.

جسیم djisim, statue; ar. جسیم.

جسین djisin, race; چی دبژی او جاهنی جسن هیه tchi di-biji eoŭ djahni djisin heié, qu'en dis tu, ce poulain est-il de race? comp. جنس.

جسین djesin, courageux, brave.

جسین djisin, calcaire; de جس.

جعادین djeadin, s'efforcer, tâcher; de l'ar. جهد (tâche, emportement; vulg. ǰiāht).

جغا djiga, aigrette de diamants; t. جغا.

جغز djighiz, incision, ligne, coupure, mauvais joueur; on dit aussi جغز مغز dji-ghiz-mighiz; جغز کشان djighiz kichan, biffer; جغز کرین djighiz kirin, inciser; لی قماری جغزی کرین li qoumari djighizi kirin, tromper au jeu.

جغزین djighizin, inciser.

* جفا djafā, tourment, peine, Rh.; ar. جفا.

جڤات djiwat, compagnie, assemblée; جڤاتا جنازه‌ی djiwat-a djenazei, convoi; جڤاتا ایربسان djiwāt-a eïrisan, clergé; جڤاتا مفسدان djiwat-a moufsidan, clique; ar. جماعة; comp. جماعت.

جڤاندین djewandin, cueillir; mi ǰevánd, je recueillis, S.; askār ǰevándia, il concentra son armée, S.; causat. de جڤین.

جڤین djiwin, se rassembler, se ramasser; پرس جڤین pyrs djiwin, ramasser des nouvelles; ǰevían, ils se rassemblèrent, S.; am ǰevían, nous étions rassemblés, S.; de l'ar. جمع.

جلك voy. جاو.

جگر djigher, foie; du pers. جگر; comp. جرك.

جگن djeghen, jonc.

جل djil, housse, parure, habit; جل درانی djil der-ani, il ôta ses habits; جلی

سپی djil-i sipi, robe blanche; جلا هسپی djil-a hespi, caparaçon de cheval; جلگا, جلا گا djil-a ga, djilga, caparaçon de boeuf; giúl-e qo bar-kem, je m'habille, G.; giúl ekínum (voy. ابخستین), je me déshabille, G.; ǰil L., ǰul Rh., جول, Ch. 347; جِلَه, جِلّی B.; ar. جُلّ, p. جل, t. چول جل (caparaçon).

جل voy. چیل.

جلا djila, le vernis; جلا داین djila dàin, vernir, lustrer, polir; ar. جلا.

جلاد djelad, bourreau; jalād Rh.; gellát kem, je décapite, G.; ar. جلّاد.

جلازوك djilazouk, délicat; comp. جلازوك.

*جلال ǰelál, gloire, L.; образцы шр.; ar. جلال.

*جلالی ǰelālī, brigand, Rh.; gelláli ce-kem, j'assassine, G.; ar. جلالی (rebelle).

جلانك djulank, linger, tisserand; p. جلاه, جولاه, جلاه; voy. جاجی, جلفا.

جلب djeleb, sorte de marchandises; ar. جلب.

جلبر djilbir, oeuf mollet; t. جلبور.

جلد djild, tome, volume; جلدی ثانی djild-i sani, tome second; جلدی اول djild-i evel, tome premier; ar. جلد.

جلدو djuldou, donation; on appelait ainsi la donation que jadis un prince kurde accordait à la famille d'un guerrier mort en combattant, et qui consistait en villages, campagnes, jardins etc.; be-jüldū ž-min bo-stínit, qu'il prenne en donation de ma part, S.; zaχō dányme be-jüldíne, il m'a donné Zakho comme «mulk» pour toujours, S.; p. جلدو.

* جلشویه jil-šŏye, blanchisseuse, S.; de جل et de la forme radicale de شوشتین employée dans les composés.

جلفا djulfa, lingerie, linger, fabricant de toile; comp. جلانك.

جلفی djulfi, race noble de chevaux; ar. جُلفه (voy. le Comte Rzewusky dans les Mines de l'orient V, 51).

جلك djilik, torchon, chiffon; déminut. de جل.

جلگه djelghé, fente; arm. ճեղք.

جلو djilou, djileoŭ, rêne; ǰâllu S.; ǰāláv-a bŏzō, la rêne de Bozo, S.; gelaván G.; p. جِلَو.

*جلید gelid, glace, G.; ar. جلید.

جم djem, côté; chez, vers, auprès; از به جم ته هریم ez bé djem té herim, j'irai de ton côté; از ژجم ته ناریم ez ji-djem té narim, je ne viens pas de ton côté; او ژجم میر تی eoŭ ji-djem mir ti, il vient de la part du prince; جم وی djem vi, chez lui; ar. جنب; voy. لجم.

جم djem, ballot, demi-charge d'un cheval; جم گریدان djem ghiridan, lier les charges, emballer; جم کرین djem kirin, additionner; t. جمع دیرمك; comp. جمع.

جم djum, bouchée; gium, monceau, G.

جما djima, accouplement; جما بوین djima bouin, accoupler; gemmā G.; ar. جماع.

جمازه djamazé, chameau; ar. جمّازه (dromadaire).

جماعت djemaet, communauté; ǰumát,

réunion, rassemblement, L.; dujiki ǰemiet, Bl.; ar. جماعة; comp. جفات.

جمال djemal, beauté; ar. جمال.

جمانديں giamínum, je rassemble; parf. part. giamand G.; de جمع.

جمجمك djimdjimik, mante, voile de femme.

* جمجمه giámgiúmi, crâne; äž büm ǰümǰümá sultána, je suis le sultan Crâne, S.; ar. جمجمة.

جمد djemed, glace, gelée; جمد گريدان djemed ghiridan, être gelé de froid; ǰammat Kl., ǰemat Rh.; gemét bu-ghrum ou gemet bum, je me gèle, G.; gemét kem, je me coagule, G.; ar. جمد.

جمداندين djemedandin, geler, glacer; verbe causat. de جمدين.

جمدين djemedin, se geler; تلو و پی وان جمدينه tilou ve peï van djemediné, leurs doigts et pieds ont gelé.

* جمسانديں gemesínum, je congèle des oeufs avec du beurre dans un plat au feu, G.; ar. جمس.

* جمش djamouch, mouvement; جموشگه djemouch-geh, jointure, articulation (littér. lieu de mouvement) Ch. 347; p. جنبش.

جمع djemâ, pluriel; جمع بوين djemâ bouin, accoupler, jouir d'une femme; ǰumā bun, s'assembler, Rh.; jümā kirin, assembler, Rh.; gemma, assemblée, cohabitation, G.; gemma ghelak, foule, G.; ar. جمع; comp. جم.

* جمعه djumé, semaine, Ch. 341; ar. جمعه; comp. اجمعه.

* جمك jamik, jumeaux, Rh.; sanscr. यम, यम्य; comp. جيوی.

* جمك ǰemyk, petit, étroit, S.

جمله djumlé, en entier, tout le monde; ar. جمله.

* جموس كران zaza ǰamús-kerán, nom d'un astérisme, qui se dit كورنكران en kourmandji.

جن djun, gris; رنگی جن rengh-i djun, couleur grise; جلی رنگی جن djil-i rengh-i djun, l'habit gris.

جن djin, démon, génie, esprit; جن كرتی djín ghirti, possédé du démon; gén G.; bä húkm-ē mír-ē ǰináya, elle est soumise au pouvoir du prince des génies, S.; ar. جنّ (du bactr. ǰaini).

جن voy. ژن.

جنازه djenazé, cadavre, corps mort; zaza ǰinazá, ǰenazá; ar. جنازه.

جنازه ی djenazeï, enterrement.

جناق djinaq, pari; p. جَناب, جَناغ.

جناور voy. جانور.

جنت voy. جنه.

جنجره djendjeré, étau; p. جندره (sanscr. यन्त्र).

* جنجل ǰinǰíl, sonnette, S.; mot onomatopéique, comp. sanscr. किंकिरा, किङ्किणी, lit. kankalas.

جندار djindar, astrologue, devin.

جندر djindir, guenille, grabat; vieux (d'un habit), Kl.; comp. جنگر.

جندك djendek, charogne, cadavre.

جندی djindi, cavalier, une femme lionne; giéndi, galant, gentil, G.; ǰindiyē bohtā, les braves (cavaliers) de Bohtan, S.; ar. جندی.

جنديتی djinditi, gymnastique.

جنس djins, race, lignée; genz G.; ar. جنس (du grec γένος); comp. بی جنس.

*جنك genk, combat; génk kem, je lutte, G.; jeng L.; p. جنك.

*جنكار jangar, fléau, Rh.

جنكچی djenktchi, belliqueux; t. جنكجی.

*جنكل djenguel, forêt, Ch. 320; p. جنكل (du sanscr. जङ्गल).

جنك نامه djenk-namé, histoire de la guerre; كتيبل جنك نامه kitib-i-d djenk-namé, des livres qui traitent des guerres; du pers. جنك نامه.

جنلو djinlou, possédé; t. جنلو (de l'ar. جن).

جنو djinou, possédé, fou.

جنه djouné, paradis; jén'et L.; ar. جنّه.

جنی voy. ژن.

جو djeoū, djóu, canal d'irrigation, rigole; جوا اقی djev-a awi, rigole, goulotte; gió ave G.; anc. pers. yuviyā; p. جوی, آب جوی.

جو voy. جهو.

جو voy. جه.

جو voy. جيو.

جواب djevab, réponse, avis; جواب داین djevab dàin, donner la réponse; جواب كرین djevab kirin, faire la réponse; jihab, jivāb Rh., gioab G.; zaza jebābe kén'a, je réponds; comp. جاب; ar. جواب.

جوات djevat, prêt, être prêt, ce qui est préparé.

جواری djevari, voisinage; ar. جوار.

جوالك voy. چوال.

جوامر voy. جوانمر.

جوان djuvan, jeune, jeune homme; gioán G., jōān Rh., k. or. jevān; gioáni, poulain, G.; juwanoo R., juáń L.; suvár de-bū le jvānīye, il monta sur le jeune cheval, S.; جوان djvane, nouveau, Ch. 344; bactr. yavan, p. جوان.

جوان voy. وری.

جوانه كا djuvan-ga, djune-ga, veau.

جوانمر djuvanmir, généreux; aussi djuvamir; gioamer, brave, G.; gioamérter bum, je prévaux, G.; gioamer bum, j'ose, je suis brave, G.; p. جوانمرد; comp. جانمردی.

جوانمرك djuvanmerk, fleur printanière; comp. جانمرك; du pers. جوانمرك (qui meurt jeune).

جوانمری djuvanmiri, courage, générosité; gioamería G.; p. جوانمردی; comp. جامری.

جوانی djuvani, jeunesse; p. جوانی.

*جوانی jeváni: haf sālá myn jeváni-a tä kería, il y a sept ans que je suis resté chez toi, S.

*جوانیه juvānīye, boîte, S.

جواهر djevahir, joyau; به جواهر خملاندین be djevahir khemilandin, incruster; javāhir Rh.; ar. جواهر (plur. de جوهر).

جواهرفروش djevahir-ferouch, joaillier; du pers. جواهرفروش.

جوبار djubar, rigole, ruisseau; jōbár S.; p. جويبار.

جوت djot, paire, couple, jumeaux; جوت دوربين djot dourbin, binocle; جوت چوين djot tchouin, aller côte à côte de quelqu'un; جوت بوين djot bouin, s'apparier; جوتك djotek, une paire; جوتك

جت چکمه djotek tchekmé, une paire de bottes; giót, égal, G.; giót giót, deux à deux, G.; giót nína, inégal, G.; du giót, deux paires, G.; jut, jot, paire, Rh., jut kirin, joindre, Rh.; ǰōt, joug, L.; k. or. جدّیك ǰuddek, une paire; bactr. yaoiti, p. جفت; comp. چخت.

جوت djot, charrue; جوت قه کرین djot we-kirin, dételer les boeufs de la charrue; جوت اژوتین djot ajoutin, labourer, remuer la terre avec la charrue; giot kem, je laboure, G.; ǰōt L., jut, jot Rh.; zaza ǰit; t. جفت (comp. آهن جفت).

جوتك djotik, signe de mauvais augure que porte un cheval; جوتك جوتك چوین djotik djotik tchouin, aller en bondissant, chevroter; p. جفته (ruade).

جوتکار djotkar, laboureur; jutyār Rh.; comp. چهنکار.

جوتکاری djotkari, labourage.

جوتیار voy. جوتکار.

جوجك djudjik, le petit d'un oiseau; جوجکی الوهی djudjik-i elouhi, aiglon; чичикъ coq, P.; jujik, petit oiseau, Rh.; p. جوجه; comp. چچك.

جوجه djoudjé, poulet; forme pers. de جوجك.

جوجه djudjé, nain; giugi G.; t. جوجه.

جوخین djoukhin, les premiers jours de moisson.

جوخین voy. جوکن.

جور جورك djevir, djevrik, chien de chasse; petit d'une chienne.

جور djeoür, force, violence; به جور be djeoür, par force; jaur Rh.; ar. جَوْر.

* جور zaza ǰōr, creux, fosse; ǰōrde zibíl wél'e kérda lāǰeki se̱r, dans une fosse on avait mis du fumier sur l'enfant (mort) L. 1, 81, 10; bactr. ǰafra, p. ژرف; voy. ژور.

جورود مورود djouroud-mouroud, blanc-bec, jeune homme.

جوری voy. جهور.

جوزك djouzek, une parcelle; voy. جز.

جـوزه djevzé, calotte; propr. formé comme une coque de noix (p. جوزه)?

جوزی هندی djeoüz-i hindi, muscade; t. هند جوزی, جوز هندی.

جوسر djeoüser, petite fêlure, fente.

جوسن voy. جذام.

* جوشر ǰaušer (ž-āu ser?) bi-kym, je nage, S.

جوشین djevichin, vaciller, chanceler; de جش; comp. شوشین.

جوکن djoghin, aire, lieu où on bat le blé; on dit aussi جوخین djokhin; p. جوغن, جَوَن, maz. ǰingeh (B.).

جول voy. جل.

جول ǰōl-ē d'miyána, un grand nombre de brebis, S.; ar. جول.

جوم djoum, action de plonger.

* جومی giúmi, fossé, vallée, G.; ǰom u ǰobár S.

جون voy. جوین.

جونکی djouneki, quelque chose pour goûter; de جون, جوین.

جوهال voy. جوال.

جوهر djoher, substance, bijou, objet précieux; gioahr G.; plur. ǰaúharā S.; ar. جوهر (du pers. گوهر); comp. جواهر.

* جوهرچی gioáhrci, joaillier, G.; t. جوهرجی; comp. گوهری.

جوهر فروش djoher-ferouch, joaillier; comp. جواهر فروش.

جوهنى djohni, mortier; دستى جوهنى dest-i djohni, pilon.

جوين, جون djouin, djoun, mâcher; prés. از دجوم ez di-djum, تو دجى tou di-dji, او دجو eoŭ di-djou; parf. part. من جوبه min djouié; prés. b,giúm, 2. 3. b,gít, parf. part. bgiú G.; russe жую, жевать, allemand kauen; comp. le pers. جاويدن, ژاويدن.

جون هشك djoun-hychk, dur à mâcher.

جوبنك voy. جاو.

جه, جو djeh, djeoŭ, orge; جه لجهكى هيه قوى بهايه djeh li-djiheki heié qavi behaié, l'orge se trouve dans un endroit, elle est fort chère; جه جهور djeh djouhour, sac à orge; giéi G.; tscha Kl.; je L.; اڤا جهى aw-a djehi, bière; zaza aúk-a jēvi; doujiki jio Bl.; bactr. yava, p. جو.

جه, جى djih, dji, lieu, endroit, domicile; بجه be-djih, bien, justement; به جه بوين be djih bouin, se fixer, s'établir dans un lieu; ژجه درانين ji djih deranin, déplacer, déranger; جهى بركت djih-i bereket, pays de cocagne; جهى بى رڤ djih-i bi rew, accul, lieu sans issue; به جهى درو سوند خور be djih-i direoŭ sond khar, il a trahi ses serments; جه داين djih dàin, céder la place; جه گرتين djih ghirtin, se loger, prendre place; به جه be djih, natif, indigène; جهى پناهى djih-i penahi, asile, refuge; جهى پين djih-i pein, litière (de l'étable); جهى ترسى djih-i tyrsi, coupe-gorge; جهى تنگى djih-i tenghi, gouffre, abîme; جهى تنها djih-i tenha, endroit isolé; جهى نميژى djih-i nimiji, sanctuaire, temple; جهى خف djih-i khef, cachette, cabinet secret; جه كلا اڤى djih kel-à awi, une source qui bouillonne; جهى اوساط dhih-i aoŭsat, centre; جهى داخل بوينى djih-i dakhil bouini, entrée; جهى رونشتنى djih-i rounichtini, habitation, résidence; جهى حكمى djih-i houkmi, tribunal; جهى خونكار djih-i khounkar, capitale; جهى سكنينى djih-i sekinini, lieu de séjour; جهى شوشتنى djih-i chouchtini, lavoir, lieu où on lave; جهى ضربان djih-i zerban, meurtrissure; جهى علمى djih-i ilmi, université; جهى قبرى djih-i qabri, sépulture; جه درزى djih derzi, étui pour les aiguilles; جهى لقا djih-i liqa, rendez-vous; جهى كور djih-i kour, abîme, lieu profond; جهى هسپان djih-i hespan, écurie; gé kalasía, lieu de refuge, G.; gé dest nevesia, cabinet d'aisances, G.; ǰih-ē dib, la demeure de l'ourse, S.; ǰih-ē ma hel-ēna, ôte notre lit, S.; iek gé na vastit, vagabond (mot à mot: il ne demeure pas à un lieu), G.; gie k'idí, ailleurs, G.; ammo gé, partout, G.; بهمو جيك L. I, 98, 10; ǰī, jih Rh., ǰī L.; k. or. جا; employé comme adverbe: jā, pour cela, Rh.; zaza ǰā, ǰau; ǰaíki, en quelque lieu; p. جا (probabl. de la racine yā; voy. Pott, Etymol. Forsch. II, 2, 21); voy. اوجا s. v. اڤ, بى جه, خوجهى, اينجا, قانجاو.

جهاز voy. جهيز.

جهال djuhal, sac à mettre du blé ou des marchandises; naf gioálk dem, je mets dans le sac, G.; pehl. گوبال, گولاڤ.

Sohrabji 43, 3); p. گوال, جوال, t. جوالق, chald. גוּאלְקָא, géorg. გუალეი, grec γύλιος.

جهاندین djehandin, tâcher, s'efforcer; به جهدینم 'be-djehidinin, je tâcherai; de l'ar. جهد; comp. جعادین.

جهانگیر djehan-ghir, conquérant; du pers. جهانگیر.

جهد djehd, hâte, zèle; جهد کرین hâter; ar. جهد; voy. جهاندین.

جهر djehr, public; ar. جهر.

جهره djehré, carde, peigne pour carder la laine; p. جهره.

جهس voy. جس.

جهنم, جهندم djehendem, djehenem, enfer; geehnam G., ǰehén'em L.; ció gehennam, damné (littér. il va à l'enfer), G.; kuru gehennam, id. (littér. fils de l'enfer), G.; ar. جهنم (de l'hébreu גֵּיהִנֹּם).

جهنمی djehenemi, damné.

جهو djihou, juif, hébreu; plur. جهویان djihouian; giú G., tschufut Kl.; جوهک djéouéke, un juif, Ch. 349; malem giú (ar. معلّم), rabbin, G.; ar. جهود, t. vulg. چفوت.

جهور djuhour, sac à avoine qu'on suspend sur la tête d'un cheval; ǰehṓr S.: gióri G.

جهاز, جهیز djehiz, djehaz, dot qu'on donne à une fille; ar. جهاز.

*جی zaza ǰe, il; wai ǰei, sa soeur, L. I, 81, 11; sére-i ǰei, à sa tête, 73, 13; comp. oset. ji (là).

جی voy. جه (orge).

جی voy. جه (lieu).

جی voy. ژ.

*جیا ǰía, ǰío, couche, lit, L.; جیگه djeigueh, lieu, Ch. 316; p. جایگاه.

جیب djib, poche; hedr. ǰēb L., k. or. ǰīv; ar. جیب.

جیبکسان djib-kesan, filou; t. جیب کسان (de کسمك couper).

جیجك voy. جوجك.

جیر voy. ژیر.

جیران djiran, voisin; ǰīrán-e mazyn, index (mot à mot: le voisin du grand, du pouce), S.; ǰīrán-e pečuk, doigt annulaire, S.; ar. جیران.

جیران djeiran, gazelle; t. جیران.

جیرد djeired, celui qui lance avec adresse le javelot (جرید).

جیك voy. جه (lieu).

جیگه voy. جیا.

جیل djil, jonc; germe du blé; maz. جیل (tige), arm. ճիղ (tuyau de blé), géorg. ჯილი (jonc).

جیمك djimik, voile que porte une jeune mariée; déminut. de l'ar. جیم (brocart).

جینار djinar, voisin, contigu; comp. جیران?

جینیك, جنوك djinik, djinouk, tempes; genik, geníka, front, G.; ǰēnīk, boucle de cheveux, S.

جینه voy. ژ.

جیوك, جیوی djivi, djivik, jumeaux, paire; comp. جمك.

*جیی zaza ǰieí, nous sommes, L. I, 50, 10; comp. ژی.

چ

چاپ tchap, impression, d'imprimerie; چاپا قنج tchap-a qendj, belle impression; چاپ خانه tchap-khané, imprimerie; چاپ كرين tchap kirin, imprimer; p. چاپه (de l'hindost. چهاپ čhāp).

چاپچى tchaptchi, imprimeur.

چاپك tchapyk, agile; چاپك دست tchapyk dest, dextérité de la main; p. چابك; comp. جست.

چاپكى tchapyki, vivacité; p. چابكى.

چاتر voy. چيتر, چتر.

*چاتلمش čatlemįš bu, il se creva, L.; t. چاتلمش.

چادر tchadir, tente; p. چادر; voy. قره چادر.

چار tchar, voile de femme; p. چادر.

چار tchar, quatre; چار جاران پنج دكه بيست tchar djaran pendj di-ké bist, quatre fois cinq font vingt; چار پارسى tchar parsi, pique à quatre tranchants; چار پى tchar-peï, quadrupède; ciahr G.; chār, chāhr Rh.; چوار, L. I, 102, 9; ciahr kus ou ciahr kornét, carré, G.; ciahr ba, les quatre vents, G.; bactr. čaϑβare, p. چار, چهار; comp. ده (dix).

*چاران čarāń, quatrième, L.; chārē Rh.; zaza čeherín; comp. اچاران.

چارپاز tcharpaz, agrafe, signe au front du cheval de mauvais augure; t. چاپراز (boutons à queue).

چارچنك tchar-tchenk, réduit à l'extrémité, qui marche à quatre pattes.

چارخجى tcharkhedji, les volontaires qui sortent du rang pour combattre, celui qui attaque le premier; t. چاقجى, چرخجى.

چارده tchardeh, quatorze; chārdah Rh.; dau-čār L.; zaza čārés; bactr. čaϑrudaśa, p. چهارده, چارده.

چارسو voy. چارشو.

*چارسين zaza čāresín, le quatorzième.

چارشب, چارشاف tcharcheb, tcharchaf, linceul, drap de lit, voile de femme; ciahr cief, drap de lit de plusieurs couleurs, G.; ciahr cief spi, drap de lit blanc, G.; charshāf Rh.; p. چادرشب, چارشب.

چارشم tcharchem, mercredi; ciáhr sciámbi G.; čāršembé L.; zaza čāršéme; p. چهارشنبه.

چارشو, چارسو tchar-sou, tcharchou, marché; zaza čāršū; p. چارسو, t. چارشو.

چارريان tchar-riian, carrefour, quatre chemins qui se croisent.

چارقرنت voy. چار.

چارك tcharik, turban, bandeau de tête; ciárk, ciárka, mante, châle des femmes; turban, G.; ciárk pecínum, je lie le turban, G.; چاريك, ceinture, Kl.; tcharokhia, manteau sans manches, fait de soie, Rich, 1, 180; čāryk, foulard, S.; čārh'ík, un turban, S.; p. چرخى.

چارك tcharik, un quart; چاركى گز چيت بده من tcharik-i gaz tchit bi-dé min, donne moi un quart de pic d'étoffe; ciahrek, un quart d'heure; chārak, un

quart, Rh.; séh ciáhrék, trois quarts, G.; čárek, quarteron, L.; p. چاریك.

* چارکندله čarkindẹ̄le, carotte, L.; p. چغندر, géorg. ჭაკუნტელი (betterave).

چارگاق tchargaw, galop, un cheval qui va au galop; p. چارگامه.

چار گرچك tchar-gourtchik, cheval fort.

چارگوشه tchargouché, carré, district; du pers. چارگوشه; voy. چار.

چارلپی, چارلپیك tchar-lepi, tchar-lepik, marche à quatre pattes d'un enfant, ballottade; چارلپی بردان tcharlepi berdan, aller au galop.

چارمرگی tchar-mirghi, asseoir avec les jambes croisées.

چاروغ tcharokh, souliers de paysans; charukh, sandale, Rh.; p. چاروق چاروغ.

چاروخیه voy. چارك.

چارحاشیه tcharhachiié, carré, bordure aux quatre coins.

چاره tcharé, remède, moyen; چار ناچار tchar na-tchar, malgré bongré; چار ناچار ام ژی راضینه tchar na-tchar em ji raziné, malgré bongré nous sommes pourtant contents; چاره دیتن tcharé ditin, trouver un remède; چاره نینه tcharé niné, il n'y a pas de remède; چاره یك دوی دیتن tchareiek di-vi ditin, apporter remède à cela; p. چاره; comp. بی چاره, نچار.

چاری voy. چاران.

* چاسو čāsimo (dans le dialecte des Yezidis) nom d'homme, Kasim, S.; ar. قاسم.

چاشن tchachin, table à manger; p. چاشنه.

چاشور tchachour, asperges; comp. کرکور, هلیز; géorg. სატაცური.

چاغ tchag, garniture en planches qu'on met autour d'un appartement; چاغی اوده ی tchagh-i odeï, boisage d'une chambre; comp. جاغ.

چاغ tchag, temps; بی چاغه bi tchagh-é, ce n'est pas à temps; au čáγ, alors, L.; čáγ-ek, une fois, L.; t. چاق, چاغ; voy. بی چاغ, قه چاغه.

چاق tchaw, oeil; maille; arc d'une voûte; چاق ایشی tchaw-eïchi, ophthalmie; چاق اقیتن tchaw awitin, cligner les yeux; چاقی بلق tchaw-i beleq, des yeux noirs; ژ چاق ایخستین ji tchaw eïkhystin, disgracier; چاق القین tchaw aliqin, entrevoir, apparaître un instant; چاق برسی tchaw birsi, insatiable, gourmand; چاق برسیتی tchaw birsiti, gourmandise; چاق کوه بوین tchaw-kouh bouin, avoir les yeux éblouis; چاقخوار tchawkhar, louche; چاق داین tchaw dàin, donner un bon exemple; چاق رونی tchaw rouni, félicitation; چاق روناهی tchaw rounahi, lumen sit oculis tuis (formule de félicitation); چاق راچاندین tchaw ra-tchandin, surveiller, avoir l'oeil sur quelqu'un; چاق ژ دورقه نابینه tchaw ji dourwé na-biné, l'oeil ne voit pas de loin; چاق شاش tchaw-chach, bigle, louche; چاق شور tchaw chour, putassier, obscène; بره چاقه beré tchawé, ce qui se jette aux yeux, belle apparence; اوردویا روسان ژ اوردویا رومی ایدی بره چاقه ordouia rousan ji ordouia roumi eidi bere tchaw-é, le camp Russe a une meilleure apparence que le camp Turc; چاق فکری

tchaw we-kiri, vigilant, éveillé; چاق ڤكريه tchaw wekiriié, la vigilance; چاقی کانی tchaw-i kani, source; چاق گربدان tchaw ghiridan, fasciner, fermer les yeux; چاق کرین tchaw kirin, avoir l'oeil sur... وه چاقرا دکن vé tchaw-ra di-kin, ils vous attendent; چاق لکتین tchaw li-ketin, donner un mauvais oeil; چاق واژی tchaw vaji, louche; ciáv' sust, confus, G.; ciáv'kúl, mal aux yeux, G.; čáv-e áve, fontaine, G. (ar. عین الما); ciáv' aia ser ou ciáv dem, je regarde, j'attends, G.; ciav-e q̄o nakínum, je ferme les yeux, je fais signe de l'oeil, G.; ciáv' kem, je fais signe, G.; tchaou kotchandé, à l'instant, Ch. 341; ciáv' áver binerum, je regarde quelqu'un avec l'oeil malin, G.; ciáv' áveri le kem, je regarde de travers, j'observe, G.; be awyrre čáva le mū de-nâri, il me regarda d'un regard de côté, S.; چاو پکاوتن tchaou pe-kaoutyn, aspect, vue, Ch. 352; چاوم دکوت, j'ai vu, Ch. 316; چاوت پیه دکوه tchaou-t pié de-kouvé, tu verrais, Ch. 346; avra ciáv', ciáve, cataracte, G.; iek ciáv', louche, borgne, G.; نیو چاوان neiou-tchaouâne, front (littér. au milieu des yeux), Ch. 353; dem ber ou naf ciáv, je blâme (littér. je mets devant les yeux), G.; ser ciáv-e men at, bien-venu (littér. venu à mes yeux), G.; چاو čev B.; čau M., čām Br., k. or. جاو jāv, bilb. tchur u tchav, visage (p. چهره و چشم), lor. tcheoo, zaza čim, dujiki čem, Bl.; bán-i čími, paupière; mējéw-i čimán, id.; bactr. časman, p. چشم; voy. برچاق, نيف, يك, بی چاق.

چاقی tchawi, voûte, arc d'une voûte, oeil de réservoir; چاقیا پری tchawiia pyri, arc d'un pont; چاقیا شینی tchawiia chini, plateau d'une balance; p. چشمه.

* چاقین ciávín kem, je porte malheur en regardant quelque personne, G.

چاقینك tchawink, lunettes; comp. چشمك.

* چاق ciáka, bien, G.; چاك, L. I, 100, 13; chāk, choik, bon, Rh.; k. or. چه; p. چاق (du turc صاق, صاغ); voy. چاکه, صاغ, چی, چتر.

چاقمق tchaqmaq, platine de fusil; چاقمق پیا کرین tchaqmaq peia kirin, abattre le chien de fusil; t. چاقمق.

* چاقوج, چاقو ciáǩuč, petit couteau, G.; chaku, couteau, Rh.; p. چاقو.

چاکاچاك ساعتی tchakatchak saati, seconde.

* چاك چاك كول ciák-ciák-kúla, chauve-souris, G.

چاکوج tchakoutch, marteau; ciákuǧ kottum, je travaille au marteau, G.; cha-kuch Rh.; bactr. čaku, čakusa (?), p. چاکوج; comp. چقوج.

* چاکه zaza čákeˌ, os de la jambe; t. چاق (jambette).

چال tchal, puits, la fosse où on conserve le blé; چال آق tchal aw, buanderie, lieu où on lave le linge; چالا کور tchal-a kour, puits profond; چال کرین tchal kirin, enterrer, ensevelir; p. چال, چالو.

* چالشمش čališmįš debé, il se donne la peine, L.; t. چالشمش.

چالق tchaliq, balafré; t. چالق.

چالمه ساعت tchalmé-saat, horloge; t. چالمه ساعت (action de frapper la cloche).

*چالوس voy. چیطلوس.

چاله مشك tchale-mechk, une outre, musette; p. ژاله, جاله.

چام tcham, pin, sapin; voy. بنوشت; t. چام.

چامور tchamour, boue, crotte; comp. جامور.

چانچار tchantchar, clair, bois clair, blé clair, toile claire; arm. ճանճառ (claire-voie).

*چاندرمه čāndārma, plur. čāndārmá, gendarme, S.; du franç. gendarme.

چاندین tchandin, cultiver la terre, semer; prés. 3. دچینه di-tchiné; impér. 2. بچین bi-tchin, plur. بچینین bitchinin; parf. part. چاند tchand; part. prés. چاندی tchandi; بهاری درنك هاته چاندین بوستانی من اصلی تونه behari direng haté tchandin boustani min asli touné, on a semé trop tard au printemps, mon jardin n'a rien produit; ضوی چاندین zevi tchandin, semer un champ; گنم چاندین ghenym tchandin, semer du blé; infin. چاندنی tchandini, labourage, action de semer; ام نه چاندنی و دبری ناکین em né tchandini ve debri na-kin, nous ne faisons ni labourage ni provision de bouche; چاندنی درون tchandini diroun, couper le blé, moissonner; چاندنی توقی tchandini towi, ensemencement; címum, je sème, je plante, G.; impér. prohib. ma čína, ne sème pas, S.; me čānd, je semai, S.; partic. prés. me di doh zälámna čāndí, j'ai vu hier des gens qui semaient, S.; دیان پاچی de-iane pa-tchi, ils tranchèrent, Ch. 353 (یان est le pronom suffixe; پا est le préfixe du verbe); infin. chāndinī, semence, Rh.; arm. ցանել; comp. p. چیدن; comp. نچاندی,راچاندین.

چاو tchaoŭ, le lien d'une gerbe.

چاوان tchavan, comment; به ترکی ژقرا چاوان دبژین be tyrki ji-wira tchavan di-bijin, comment dit-on cela en turc? چاوانی tchavan-i, comment es tu? چاوانه tchavan-é, comment est-il? čáva G. L., چوا B.; ahhl-e tá ciáva, comment vous portez-vous? G.; kef-a ta dschauen-a, id., Sd.; du thème pronom. p. چو et de ان (comp. p. چنان).

چاوانی هسپی tchavan-i hespi, membre sexuel du cheval; comp. lat. scapus.

چاورس voy. چل.

چاوش tchaouch, huissier; valet de chambre, Ch. 354; t. چاووش چاوش.

چاه tchah, fossette; چاه زنخدان tchah zenekhdan, creux à la joue, au menton; чаа P.; bactr. čāta, p. چاه; voy. چه.

چاهر voy. چار.

*چاهر čahír, teir-i čahíri, alouette, L.; t. چایر.

چای tchài, thé; چای قه خورین tchài we-kharin, prendre du thé; du russe чай (du chinois č'a).

*چای čai, fleuve, B. L.; t. چای.

چایر tchàir, prairie; hedr. la čaírike, sur une prairie; t. چایر.

*چایراندین čairandin, mener paître; prés. 1. ciáirínum, 2. 3. ciárínit; parf. partic. ciáiránd G.; verbe dénomin. de چایر.

چبان tchiban, bourgeon, pustule; به چبان be tchiban, couvert de bourgeons; t. چبان.

*چبوقچی čibúγci, porteur de la pipe à tabac, L.; t. چبوقچی.

چپ tchep, manchot, côté gauche; dest

cep, main gauche, G., dest-ē chap, Rh.; p. چپ.

*چپان chopān, corde, Rh.; arm. չոպան.

چپر tcheper, retranchement, barricade, embrasure, galon; چپر گریدان tcheper ghiridan, faire des retranchements; چپر گریدن tcheper ghiri-didin, ils se retranchent; ciapér ce-kem, je retranche, G.; p. چپر (comp. Patkanof, Исторія Монголовъ, 1873, p. 27, II, 138).

*چپکا tchapka, bonnet; du polon. czapka, russe шапка (Pott, dans la Zeitschrift de Hoefer II, 360).

چپل tchepil, bras d'homme.

چپل tchepil, misérable, sale, salope; chapal kirin, rendre sale, Rh.; p. چپل.

*چت tchett, stupide, Ch. 306.

چتر tchetir, parasol, parapluie; چترا بچوك tchetr-a bitchouk, ombrelle, un petit parasol; du pers. چتر (du sanscr. छत्र).

چتر, چیتر tchitir, meilleur; چتره tchitir-é, il vaut mieux; ceter bum, je me porte mieux, G.; چهتر B.; چاتر L. I, 102, 20; cētir Rh.; زوتر چاتر zotère tchatère, plus vite, plus mieux, le plus tôt vaudra le mieux, Ch. 342; k. or. چتر četter; comparatif de چاق.

چتله tchetelé, taille, où l'on marque; t. چتله.

چته tcheta, tcheté, incursion, razzia, bande de brigands; دیبن کو چته لسر ری هیه di-bin kou tcheté li-ser ri heié, on dit qu'il y a des brigands sur le chemin; کورو چی دبژی چتا وان نه اینه مه. kourou tchi di-biji tcheta van ne aieté mé, mon fils que dis tu, ne viendront ils pas faire leur razzia chez nous? t. چته.

چتیان tchetiian, ordinaire, qualité inférieure; شوری هانه چتیانه chour-i hané tchetiian-é, c'est un sabre ordinaire; voy. چنتیان.

چتین tchetin, difficile; t. چتین.

چچك voy. چیچك.

چچك tchitchek, fleur; ciciék, G.; t. چچك.

*چچك ciúciék, petit oiseau; čučík, passereau, L.; gul čúčăk (ar. värd el 'aṣāfīr, fleur, rose de passereau), S.; comp. جوجك, چوچلوك.

چخشور tchakhchour, pantalon; čaχčūr S.; p. چخچیر, t. چاقشیر; comp. چقشور.

چخمور tchekhmour, blond aux yeux bleus.

چرا, چرانی tchira, tchirani, pourquoi? ž-čiraye, à quoi bon? S.; k. or. čarā, comment? zaza číri (pourquoi); p. چرا.

چرا tchira, flambeau, lampe; cirái G.; pē chiraw, chandelier, Rh.; čerāh sonderáñ, éteigneurs des bougies, nom d'une secte (voy. موم), L.; p. چراغ; voy. بنچرا, پچیرا, دار.

چراپه tchira-pé, lampe à plusieurs becs; p. چراغ پایه, چراغ پا.

چراغپه بوین tchirag-pé bouin, se cabrer; du pers. چراغ پای.

*چراند cărānd (syr. čírto), déchiré, S.; afgh. چر, grec χείρω.

*چراندین čerándin, mener paître, L.; verbe causat. de چرین.

*چراندنی charāndinī, mener paître, Rh.; substantif verbal du verbe causatif de چرین.

چرپی tchirpi, osier; t. چرپی (bocage, arbrisseau).

چرپی tchirpi, le cordeau ou la ligne des charpentiers; t. چرپی.

چرت tchirt, excrément d'oiseau; arm. ճիրտ, hürkan. čărt (Schiefner 161ª).

چرتك tchirtik, chassie, humeur qui sort des yeux malades; چاڤی به چرتك tchaw-i be-tchirtik, des yeux chassieux.

* چرتله zaza číŕtele, grillon domestique; t. چرلاق, چرتْلاق.

چرتمه tchirtmé, chiquenaude; comp. avare čúrtize (Schiefner 124ᵇ).

* چرچك čărček, largeur, littér. quatre côtés; blindā vi u čărčekā́ vi, sa hauteur et sa largeur, S.

چرچی tchertchi, colporteur; t. چرچی.

چرچیتی tchertchiti, colportage; چرچیتی کرین tchertchiti kirin, colporter.

چرخ tcherkh, tour, roue, moulin; bactr. čaχra, p. چرخ.

* چرخ tcherkh, autour, R.; pehl. چرك, p. چرخ ,چرغ.

* چرخاندین čarχandin, affiler; impér. 2. plur. gūzā́nā b-čărχínin, affilez le rasoir, S.; verbe causat. de چرخین.

چرخچی tcherkhtchi, tourneur; formé de چرخ, eu égard au turc چقرقچی.

چرخجیتی tcherkhedjiti, combat des escarmoucheurs; de چارخجی.

چرخین tcherkhin, travailler au tour; prés. 3. او دچرخینه eoŭ di-tcherkhiné (voy. چرخاندین).

چرز tcherez, plur. چرزان tcherezan, fruits secs; t. چرز.

* چرسك cirísk, étincelle, G.; p. سرشك.

چرك tchirk, crasse de l'épiderme; به چرك be tchirk, sale; p. چرك.

چرکاندین tchir-kandin, grincer; slav. скрѣгати.

چرکین tcherkin, difforme, laid; رو چرکین rou tcherkin, visage difforme; p. چرکین.

چرم tcherm, épiderme, la peau; چرمی فقیر فقرا گوران tcherm-i faqir fouqera gouran, écorcher, exiger beaucoup; چرمی حشفه tcherm-i hachefeï, prépuce, peau qui couvre le gland du pénis; چرم و هستی tcherm ou hesti, peau et os, c'est-à-dire maigre; bactr. čarman, p. چرم.

* چرمسیان chirmisīān, pourrir, Rh.; comp. چورمش.

* چرنگین čeringēn, tintement; dāng čeringēna, le son du tintement (des étriers) S.; p. چرنگیدن.

* چروان cherewan, pâturage, Rh.; comp. p. چرامین ,چرایین.

چروخیه voy. چارك.

چرودار k. or. čarvadār, palefrenier, guide de la caravane; p. چاروادار ,چروادار.

* چروك cirúk, injuste, mauvais payeur, G.

* چره zaza čare̱, front, afgh. وَچْوَلَی, russe челò.

چره tcheré, pâturage; p. چرا.

چره گاه tcheregah, pacage; p. چراگاه.

چریا اول tchiriia evel, octobre; ciria ber G.; comp. تشرین.

چریا باشی tchiriia pachi, novembre; ciria pási G.; comp. تشرین.

چریان tcheriian, se paître, se nourrir; comp. چرین.

حریز ,چریش tchiriz, tchirich, poireau sauvage, bon à manger.

چریش tchirich, colle; t. چریش.

چریشه tchiriché, tombé en enfance; comp. شریشه.

چریك tcherik, robinet, poulie; کانیا چریك kaniia tcherik, robinet d'une fontaine; arm. ծորակ.

چرین tcherin, paître, pâturer; p. چریدن.

چرین tchirin, crier (d'une roue, d'une porte); prononciation grossière de جرین.

چسپان tchespan, prompt, svelte.

چشت voy. تشت.

چشت voy. تاشت.

*چشمك ciesmek, lunettes, G.; chashmik Rh; du pers. چشمك.

* چشمه cesma, lieu d'aisances, G.; p. چشمه.

چشن tchechin, banquet, repas; p. چشن.

چشنه گیر tchechne-ghir, maître d'hôtel; p. چاشنه گیر.

چشنی tchechni, échantillon; p. چاشنی.

* چشیدم чушидимъ, goût, P.; p. چشیدن.

چفوت voy. جهو.

چفاندبن tchewandin, plier, fléchir; causat. de چفیان.

چفوك tchewouk, jointure au genou; le pli du coude; de چفیان (p. خم).

چفیان tchewiian, se plier, se courber; comp. چمیان.

چقاس, چقا tchiqa, autant que; چقا عمری من هیه tchiqa oumr-i min heié, durant ma vie; zaza čikás, qui que ce soit; čikás-ke; du thème pronom. či (qui) et de l'ar. قاس.

چقا چاق tcheqa-tchaq, cric-crac; p. چقاچق, چاکاچاك, چاکچاك (du bruit des os brisés, Firdousi ed. Mohl I, 312, 1229); comp. چاکچکان.

چقال tcheqal, chacal; t. چقال, du pers. شغال (du sanscr. शृगाल, voy. Pott, Etymol. Forsch. II, 4, 500).

چقنه, چقانه tcheqané, tcheqné, haie en arbuste, buisson.

چقاندبن tcheqandin, lâcher la détente, battre le briquet; دران چقاندبن diran tcheqandin, claquer des dents; comp. چقیان.

چقشور tchaqchour, pantalon, culotte; voy. چخشور.

چقمق tchaqmaq, briquet; تفنگی چقمغی, toufek-i tchaqmaghi, batterie de fusil, chien de fusil; comp. چاقمق.

چقوج tcheqoutch, marteau en fer; comp. چاکوچ.

چقیان tcheqiian, craquer, le bois qui éclate; du pers. چاق, چاك (bruit d'un glaive qui frappe quelque chose).

چك tchek, arme, soit blanche, soit à feu; چك و سلاح tchek ou silah, tout ce qui sert pour armer un homme de guerre; ciek él-gherum, je m'arme, G.; zaza ček, pistolet; p. چغ, چك (instrument à battre, fouloir) arm. (dial. de Mouch) ճակ (Patkanof, Матеріалы для изуч. армянск. нарѣчій, p. 65).

چك tchik, 1) dé à jouer; 2) planche de damier; چك لیزتین tchik leiztin, jouer aux dés.

چك tchik, rameau; چك آق tchik-aw, bras d'une rivière; چك کرین tchik kirin, ébrancher un arbre; ud. čik.

چکاندبن tchikandin, arrêter le cours

d'eau; planter; prés. 3. دچکینه di-tchikiné, parf. part. چکاند tchikand; ای چکاندی eï tchikandi, tout ce qui est planté; verbe causat. de چکیان; comp. روچکاندین, داچکاندین.

* چکچکان čikāčikān, gazouiller; čīkāčika bilbilī, le rossignol gazouille, S.; comp. russe щекотать, чикнуть et Pott, Doppelung 53.

* چکرجك čekurjék, sauterelle; p. چکرکه.

چکل tchikil, branche; de چك.

* چکلاندین čikelándin, planter; rumā χva de'ardēdā čikelāndia, ils plantèrent les lances dans la terre, S.; de چکل.

چکم voy. کرین et چیکرین.

چکمان tchekman, jaquette; p. چکمان.

چکمجه tchekmedjé, tiroir, cassette; t. چکمجه.

چکمه tchekmé, de race mêlée; اوه هسپ چکمیه ewé hesp tchekmeié, ce cheval est de race mêlée.

چکمه tchekmé, bottes; ciákma G.; chekma Rh.; p. چکمه.

چکمه tchekmé, pilav cuit dans une casserolle fermée moyennant du feu en haut et en bas.

چکمه دور tchekme-dour, bottier.

چکمه دوز tchekme-douz, bottier.

چکیان tchikiian, s'arrêter, être coupé (d'un courant d'eau); parf. part. چکیا tchikiia; p. چکیدن (dégoutter, être ferme); comp. چکاندین.

* چکونه чикунѣ, comment, P.; du pers. چگونه.

چل tchil, quarante; چلان tchilan, les 40 jours au fort de l'hiver; چلانه tchilané, à quarante, par quarante; چلی tchili, quarantième; چل چیچك tchil tchıtchik, quarante mamelles, pour dire un flatteur, un flagorneur; cehl G., čel L., k. or. čahal; zaza čaurés, quarante, čauresín, quarantième; dujiki čewress, Bl.; bactr. čaϑβareśata, p. چهل, چل.

چلازوك tchilazouk, un cheval faible, un coup faible; comp. جلازوك.

چلبی tchelebi, un noble, un monsieur; un musicien ambulant; t. چلبی.

چلبیتی tchelebiti, urbanité, civilité.

چلدوق tchil-douw, brouillon, qui aime à brouiller; littér. ayant 40 queues.

چلغان tchelegan, épervier, vautour.

چلقاماست tchalka-mast, petit-lait.

چلقان tcheliqan, action de rincer.

چلقاندین tcheliqandin, rincer, baratter; t. چالقمق.

چلك tchelik, acier; t. چلك.

چلك tchilek, fraise; t. چلك.

چلك voy. چلنك.

چلم tchilim, morve; arm. չլինք.

* چلمتا celmitá, coulis, lie, sédiment, G.

چلنك tchelenk, prompt; ciélék, alerte, habile, G.; p. چالاك.

چلنك tchelenk, aigrette, bouquet de plumes; t. چلنك.

چلنگر tchilinguir, serrurier; t. چلنگر, du pers. چلانگر.

چلو tchilou, feuille sèche; ciullú, feuillage sec, branche garnie de feuilles, G.; čelú'i dāri, feuille d'un arbre, L.

چله voy. چیل.

* چلهچی čūlhāči, tisserand, S.; p. چلّه, چلاه, t. چولها; comp. جلانك.

چلی voy. تشرين.

چليپا tchelipa, croix; p. t. چليپا (de l'ar. صليب).

چليك tchelik, acier; t. چليك; comp. چلك.

چم tchem, rivière, ruisseau; دبژين اق چمی زووا بوبه di-bijin ewa tchemi zouva bouié, on dit que ce ruisseau se desséchа; چمکی بنی کور tchemek-i byn-i kour, rivière profonde; tcham Kl.; tchem, torrent et son lit, Ch. 350; tchmek Ch. 354; čăm, étang (ar. birke) S.; comp. برجم.

چم voy. چاق.

چم tchem, vapeur, brouillard.

چما voy. چه.

*چماندين tchemāndin, courber, Rh.; ciaminum, je courbe; parf. partic. cia-mand, ciamá; verbe causat. de چميان; comp. چڤاندين.

*چمچکو zaza čemčaqú pašá, le Pacha Tchemtchaqou (nom feint).

*چمدان čămadán, frontal, bandeau, S.

*چمطبر, peloton, Kl.; la syllabe طبر semble être p. تير (fil).

چمع voy. شمع.

چمك voy. چم.

*چمکه zaza čįmke, aussitôt que, dès que; comp. chimaki s. v. چه.

چمن tchimen, gazon, prairie; ciámána, petite prairie entourée d'eau de trois côtés; чемень, P.; p. چمن.

چمنکه tchimen-ghé, gazon qui croît sur une terre mouvante.

*چميان chemīan, se courber, Rh.; p. چميدن; comp. چڤيان.

*چميش lor. tchemeesh, soulier, R.; p. چمشك, gil. čemūš (B.).

چميل tchemil, anse, queue d'une poêle; ciambel G.; de چميان (p. چم).

چن voy. چند.

*چنّان k. or. čannān, quelque peu; p. چندان.

*چناى tchinai, vert, R.

چنبر tchenber, cerceau; چنبر کريدان tchenber ghiridan, cercler; p. چنبر.

چنبل voy. چميل.

چنت voy. چند.

*چنت cănt, sac, havre-sac, S.; t. چنتلو, géorg. ჩანთა, avare cuanta (Schiefner 43[b]) kurin. cantá (185[a]).

چنتك tchantik, portefeuille; dimin. de چنت.

چنتيان tchintiian, ordinaire, commun, qualité inférieure; fer ordinaire; او پاله چنتيانه eoŭ palé tchintiian-é, ce yatagan est ordinaire; comp. چنيان.

*چنغجير برچاب, globuleux, en forme de boule, Kl. (Ewlia).

چنجيل voy. خنكال.

چند tchend, combien; چند جاران tchend djaran, combien de fois; چند جارکی tchend djareki, quelque fois; چند جارکان سلاق داين tchend djarekan silaw dàin, saluer plusieurs fois; چندکی tchendeki, quelques uns; چند کسك tchend kesek, quelques personnes; chănt jār, combien de fois, Rh.; cián G.; cann B.; cian tínit, combien cela coûte-t-il? G.; bactr. čvañδ, p. چند.

*چنداند cendánd, quel quantième, L.; p. چندان.

چندی، tchendi, quel quantième (du mois); p. چندین.

چنك tchenk, bras depuis l'épaule jusqu'au coude; چنك كوتان tchenk koutan, battement d'ailes; ceṅg, main, aile, L.; chang, poignée, Rh.; cäñg, bras, S.; p. چنگ; comp. بن, چارچنك.

چنك tchenk, cloche; چنك كوتان tchenk koutan, sonner les cloches; t. چاك.

* چنكال zaza čaṅkál, chauve-souris; de چنك (aile).

چنكو tchinkou, puisque, étant ainsi; chunki, depuis que, Rh.; p. چونكه.

چنگ voy. چنك.

چنگال tchengal, crochet; ژچنگال استاندین ji tchengal istandin, decrocher; cinghál, crochet, G.; čeṅgál, fourche, L.; p. چنگال.

* چنگان chengān, ramper, Rh.; du pers. چنگ (courbe).

چنگانی tchengani, bohémien; p. چنگانه.

* چنگچنگ čüngčũnga, cliquetis, S.; mot onomatopéique; comp. چنگین.

چنگر čingher, chiffon, torchon, G.; comp. چندر.

* چنگك k. or. čengek, fourchette; p. چنگك.

چنگل tchenghel, hameçon, barre de fer à crochet pour fermer la porte; چنگل كرین tchengel kirin, bâcler, barrer; cinghál G.; p. چنگل.

چنگور, چنگر tchoungour, tchounghir, cymbale; t. چنگر (balalaika).

چنگه tchenghé, chien de fusil; p. چنگ (crochet).

چنگه tchenghé, mâchoire; چنگا ژوری tcheng-a jori, palais, partie supérieure de la bouche; zaza cẹ́nẹ; t. چگه; comp. بن.

* چنكه tchunga, nom d'une fleur jaune, Rh.

چنگی voy. بن.

چنگی tchenghi, joueur de cymbale, musicien; du pers. چنگی.

چنگین tchinghin, tintement, son d'une cloche; چنگینا گوه tchinghin-a gouh, tintement d'oreille; de چنك.

چنیك tchinik, appât, pâture des oiseaux; p. چینه.

چنیك voy. ژنك.

چنین tchinin, moissonner, faucher; prés. از چنیم ez tchinim, تو چنی tou tchini, او چنه eoŭ tchiné, plur. ام, هون, وان چنین em, houn, van tchinin; impér. 2. به چین be tchin, plur. وه چنی vé tchini; cínim L.; بچینوه, il moissonnera, L. I, 102, 16. zaza cinẹu'a, parf. čína; p. چیدن.

چو tchou, lorsque, quand; chez Garzoni et Lerch: quelque; ciú giár, jamais, et accompagné d'une négation: ne jamais; ciú nina, rien du tout; bu ciú nina, cela ne sert à rien, c'est inutile; zaza cau, quelqu'un; čaú-de, quelque part; čẹwi dẹsti, la main de quelqu'un; čau čehemía, jamais; bactr. ču (thème pronom. interrog.), p. چو (quand); comp. تو, چونی, فچو.

چو tcho, bâton; چوی شڤانی tcho-i chiwani, bâton de berger, houlette; čō, čū L.; p. چوب; comp. کلچوق.

چوا voy. چاوان.

چوار voy. چار.

چواو tchou-aw, branche d'une rivière; du pers. جوآب; comp. جو.

چوال tchuval, grand sac; gioválk G.; naf gioálk dem, je mets dans mon sac, G.; juhāl Rh.; ar. جوالق plur. de جولق, qui vient du pers. جولخ, pehl. گولاهك (Sohrabji 43, 3), grec γύλιος.

چوب tchoub, un brin de bois; ciópG.; du pers. چوب.

* چوبان čobán, boucher, L.; p. چوپان (berger); comp. شڤان.

* چوپی tchopee, danse, à la fin de laquelle les danseurs sont dispersés avec des bâtons, R. I, 282, 286, II, 273; de چو, cf. p. چوبی

* چوتوف čū-túf, comment (ar. eššlōn) S.; tu né-zāni áva čūtōf χvārina, ne sais tu pas ce que nous mangerons, S.; čítu L.; zaza čitaú, čítau.

* جوجخ zaza čoaǰúh, nourrisson; t. چوجق (cochon de lait, vulg. nourrisson).

* چوچلوك ciúcialók, poussin, G.; diminut. de چیچك (p. جوجه چوچو); comp. géorg. წიწილი (petit de la caille).

چوخا voy. چوخ.

چوخ tchoukh, drap, étoffe de laine; به چوخ راخستین be tchoukh ra-khystin, draper; čoh'á, čuh'á L., čōχā B., chukh Rh.; ciuka, habit serré de laine, qui va jusqu'à la moitié des jambes, G.; top ciúka, une pièce de drap, G.; p. چوخا, t. چوقه, vulg. چوخه, ar. جوخة.

چوخ فروش tchoukh-ferouch, drapier.

چودار tchoudar, marchand de moutons; littér. porteur de bâton?

چوداری tchoudari, commerce en moutons.

چــور tchor, epizootie; peste! (terme d'imprécation); kurin. ćur (Schiefner 191).

چور tchour, blond, roux; او مریف چوره eoū merif tchour-é, cet homme est blond; comp. چخمور.

چور tchour, espèce de chèvres à poil frisé; comp. ud. ćur (ćrepu, Schiefner 89[a]).

چورتان tchortan, fromage mou kurde, caillebotte.

* چورومش čurumįš būm, je suis pourri, L.; t. چورومش, comp. چرمیسیان.

چوره tchouré, marque blanche sur le front d'un buffle.

چوقاس voy. چقا.

چوقه voy. چوخ.

چوك tchouk, tchevik, moineau, passereau; čúk-a kasri L.; čúk-e rḗšla (comp. رشیله); p. چغك, چکوك; comp. دار.

چوك tchok, jarret, genou; چوك داین tchok dàin, s'agenouiller; چوك بوین tchok bouin, s'affaisser; چوك دوه tchok devé, un cheval qui a les jambes solides (littér. les jambes comme celles d'un chameau); p. چك genou, چوك agenouillement (emprunté à la langue kiptchak); comp. t. چوکمك s'agenouiller, géorg. ჩაჩოქება, ud. čöktesun.

چوکلك tchoukelik, fromage fait en petits morceaux.

* چوکوا čukuá, autant que, L. I, 20, 5, 23, 6 (littér. comme que); de ču

(thème pronom. interrog.) et de کو (p. که), suivi du suff. casuel; comp. le pers. چکان.

*چوکور цукоръ, voleur, P.; mot caucasien (avare çohor).

چوکان tchougan, crosse pour pousser une balle; du pers. چوگان.

* چوکول cióghol, guetteur, délateur; cioghol kem, je dénonce, G.; p. چغل, t. چوقول.

چولی, چول tchol, tcholi, désert, lieu inhabité, pâturage; لی چولی ما li tcholi ma, il resta dans le désert, il bivaqua; پز لی چولیه pez li tcholiié, les moutons sont à la pâture; чуль P.; t. چول.

چولپه tcholpé, rosse; t. چولپا (massacre).

چوماق tchoumaq, massue; p. چماق, چوماق.

* چومه ciúma, action d'aller, G.; bactr. skyaoma.

* چون k. or. čūn, comme; du pers. چون.

چوین, چون tchoun, tchouin, aller, marcher; prés. از دچیم ez di-tchim, تو دچی tou di-tchi, او دچه eoū di-tché, plur. ام, هون, وان دچین em, houn, van di-tchin; impér. بچی bi-tchi, plur. بچین bi-tchin; parf. part. من چو min tchou; چویه مر tchouié mir, elle se maria; imparf. از چوم ez tchoum, 2. تو چوی tou tchouī; conjonct. دبچیته di-betchité (l'armée) se mettra en marche; ewé riia tchavani di-tchitin, ce chemin par où va-t-il? چون و هاتن tchoun ve hatin, aller et venir; از نها دچم صبح نه کاریم بیم ez neha di-tchim, soubé ne-karim bim, je vais à présent, demain je ne puis pas venir; چون هندورو tchoun hindourou, pénétrer, entrer dedans; چوی ناقی tchouī nawi, pénétrant; ام بچینه کندی em bitchiné goundi, allons à la campagne; به سواری چوین bé souvari tchouin, aller à cheval; لی چونیه li tchouniié, il est en déclin; به قایق چوین be qàiq tchouin, aller en bateau; به بحری چوین be behri tchouin, aller par mer; chez Garzoni: prés. ciúm, de-ciúm, 2. 3. cit; fut. b,cium; impér. prohib. na ciá; parf. part. cio; chez Lerch: prés. čūm, 2. šī (emprunté au pers. شوی); parf. part. čū, dučū; imparf. ez čūm, plur. em čúnin (n intercalé); vána čūn, du-čūn, dans le dial. de Hedrouse čūne, čūna; chez Socin: čūyān (y intercalé); parf. āz čōma, čūmā, plur. 3. čōnā; lor. de-tchim, je vais; neitchim, je ne vais pas; impér. be-tchoo; dans le dial. de Soleimanié: prés. 1. دچمه de-tchme, Ch. 346; 2. دچی de-tchi, ib.; 3. دچه de-tché, Ch. 343; impér. 1. plur. بچین be-tchine, allons! Ch. 345; infin. چوین tchoeine, Ch. 343; zaza šuén'a, je vais; parf. part. šē, šī; quelques phrases: لولا چو بووه دراو lōou-la tchou boué deraou (l'arme) le perça d'un côté à l'autre, Ch. 352; ciúm ziór, j'entre, je pénètre, G.; ciúm pasi, ciúm du, je suis, je cours après, G.; dị pē du-cū, il suivit, L.; ciúm ser dráf, ciúm ser gerima, j'exige une amende, G.; ciúm a tálba, je vais chercher quelqu'un, G.; na ciúm ber, j'évite, G.; ciúm dest nevésia, je vais me purifier (alvum exonerare), G.; ciúm seriána, je fais une promenade, G.; ciúm a salál, je monte l'escalier, G.; ció gehen-

nam, condamné, G.; ciúm nek flan, j'ai recours à quelqu'un, G.; zik cit, j'ai de la diarrhée (littér. le ventre s'en va), G.; der-mán zik ció dem, je lui donne une purgation, G.; comp. l'ar. يمشى بطنى; bok̄ar cit, il s'évapore, G.; ãkel-e men cit, je suis étonné, charmé (littér. ma raison s'en va), G.; del cit, j'aime; del cit zen, voluptueux (littér. son coeur va vers les femmes) G.; سرم دچه ser-em de-tché, j'ai mal à la tête (littér. ma tête s'en va), Ch. 343; ser ghamíe ciúm, je vais en bateau, G.; b-rehva cium, je voyage; nif ciúm, nafdá ciúm, je pénètre, G.; zu beciúm, je me hâte, G.; dúra ciúm, je m'éloigne, je m'en vais, G.; sber ciúm, j'avorte, G.; kurûk že-bâr kāčekē čū (ar. rāḥ íben min quddáma), elle accoucha d'un enfant mort, S.; comp. برچوى; az du flán ciúm, j'imite quelqu'un, G.; b̈er ciúm, je vais en avant, G.; beraika ciúm, je vais devant, je rencontre quelqu'un, G.; pẹv čūn, ils en vinrent aux mains, L.; ghel cium, j'accompagne, G.; rāz čū, il monta, L.; ghelak giár cium ou her cium, je visite, je fréquente, G.; be-chim, va-chim, je m'en vais, Ch. 356; bactr. šu, anc. pers. šiyu, p. شدن, sanscr. च्यु; comp. داچون, شوين, شاندين.

چونكه voy. چنكو.

* چونه ciúna, départ, G.; de l'infinit. چون.

چونه, چونينه, tchouné, tchouniné, il n'y a pas; de چو, de la négation et é (est).

چونى tchouneï, manque; subst. abstrait formé du précédent; comp. تونه ى.

چوى voy. چوينى.

چويد tchivid, indigo; t. چود ,چويد.

چوين voy. چون (aller).

* چوينى ču'íni, passé, écoulé; sâl-i ču'íni, l'an passé, L.; k. or. چوى; adjectif formé de l'infinit. چوين.

چه tchib, rosée; t. چه.

چه , چى tché, tchi, qui? quoi? quel? comme? qu'y a-t-il? ژ چيه اڤ ji-tchiié ew, que signifie cela? به چيه be-tchiié, à combien? que vaut cela? چى دبه بلانى بيه tchi di-bé bilani bibé, quelqu'il soit; چى مان tchi-man, hé pourquoi? چى مان هون نا گرين tchi-man houn na-ghirin, pourquoi ne le saisissez vous? چى دبژه tchi di-bijé, que dit-il? چى بكيم tchi bi-kim, que ferai-je? چى دبينى tchi di-bini, que vois tu? چى دى tchi di, qu'a-t-il vu? چى دخوزه tchi di-khouzé, que veut-il? چى دبه tchi di-bé, qu'est ce que cela fait (littér. porte); ژ چى دخوزيم ji-tchi di-khouzim, que désirai-je? چيه tchiié, qu'y a-t-il? چى دخونين tchi di-khounin, que lisez-vous? چى بويه tchi bouié, qu'arriva-t-il? چى دكه tchi di-ké, que fait-il? چى كريه tchi kiriié, qu'a-t-il fait? چى زمانى tchi zemani, à quelle époque; چى آنى tchi àni, qu'a-t-il apporté; چى قدر ,مقدار tchi qadar ou myqdar, combien? چى حوجه tchi haoŭdjé, quelle nécessité, à quoi bon? چى قنج چى خراب tchi qendj tchi kherab, ni bon ni mauvais; چى ڨايه tchi wàié, que voulait-il? چى قنج tchi qendj, comme c'est beau; چى گوتينه tchi goutiné, que veut dire cela; چى مزين چى بچوك tchi mezin tchi bitchouk, ni grand ni petit; چى مزينه tchi mezin-é, comme c'est grand;

چی بچوکه tchi bitchouk-é, comme c'est petit; čüma, pourquoi, L. S. (dans le dial. de Bohtan), k. or. چما (osète čümă, le locatif extérieur, Sjögren, Ossetische Sprachlehre, p. 186; Schiefner, Osset. Texte, p. 39, 2); chima-ki, parceque, Rh.; چه لون tché loune, comment? Ch. 344; bo-či, pourquoi? B. S. (dans le dialecte de Behdinan); bóc, boccía, G.; sebéb-če, pourquoi? L. I, 16, 7; zaza či, que? čau, où? čáya, où est? či-n-au, comment est-il? čí-ri, pourquoi? bactr. či, p. چه; comp. چاوان, چرا, چقا, چیطور, چونوف, چوکوا, هرچه.

چه tcheh, puits; comp. چاه.

*چهار chāhr nukār, de quatre côtés, Rh.; ciáhr kenár, G.; ciáhr rak, id., G.; ciáhr ãnasar, les quatre éléments, G.; voy. چار.

چهارك voy. چارك.

چهتر voy. چتر.

*چهتكار čöhtkăr, laboureur, S. (prononciation grossière de جوتكار).

چهرين voy. چاران.

چهل cehl, quarante, G.; cehl-a avíni, les quarante jours depuis le solstice d'été, les jours caniculaires, G.; cehl-a zevestan, les quarante jours depuis le solstice d'hiver, G.; cf. چل.

چهميا voy. چو.

چی tchi, bon, joli; برخی چی berkh-i tchi, un bon agneau; هسپی چی hesp-i tchi, un bon cheval; comparat. چیتر, چتر (voy. ci-dessus); forme abrégée de چاق.

چی tchi, épi.

*چی čẹ, quelque chose; voy. چیبون, چیکرین, چیروستین; p. چیز.

*چی zaza či, nourriture, manger; propr. quelque chose; p. چیز.

چی voy. چیل.

*چی či, lit, S.; prononciation grossière pour چه.

چی voy. چه.

چیا tchiia, montagne; tchia souz, la montagne verte. nom d'un district kurde, Rich I, 272; dscha, dschia Sd. 1, 307; 2, 243, 248; chá spí (ar. ǰebel abyaẕ) la montagne blanche, Ainsworth, Journal of the R. Geogr. Soc. 11, 27; chá matíneh (chald. ṭúrá matíneh) ib. 28; tschia-i masin, glacier, Kl.; k. or. جیه, چیه ǰia, čia; pehl. چکات, p. چکاد; comp. سرچیا.

*چیان čían, zaza čiáṅ, lézard, L.; t. چیان.

*چیبون čẹ-būn, devenir; prés. 1. ce-bum, je me refais, je reviens à moi, G.; 3. ce-bít, il mûrit, il est possible; ce-ná-bit, incurable, impossible, G.; bū vâ'dē čẹ́-bebé, c'était le temps, que devinse quelque chose, le terme fut accompli pour accoucher, S; parf. part. ce-bú, il se refit; mûri, G.; măr dâv-ē vī čẹ́-bū, le serpent eut le don de la parole (littér. la bouche (la langue) lui devint) S.; de چی (quelque chose) et de بوین, بون.

چیپ tchip, mollet, jambe.

چیت tchit, indienne, toile peinte, portière d'une tente; p. چیت (de l'hindost. چهینت).

چیت tchit, enclos fait en corde autour d'une tente; čīt (dans le Bohtan) čīq (dans Bahdinan) palissade de roseau, ar. زرب, S.; t. چت; comp. برچیت.

چیتر voy. چتر.

چیتی tchiti, une bouchée de viande; de چی.

چیچك tchitchik, mamelles de femme; سری چیچکی ser-i tchitchiki, le bout de la mamelle; ciciek G., chechik Rh., zaza číji (aussi: poitrine d'homme, L. I, 64, 10); p. چچو.

چیچکان tchitchkan, broussailles; comp. چچك.

چیدار tchidar, entraves pour lier les jambes d'un cheval; p. چدار.

چیر tchir, goutte, sueur, transpiration; وکو چیرا شیری vekou tchir-a chiri (ce cheval est) comme une goutte de lait; چیر او tchir-aw, écoulement des eaux qui viennent de quelques endroits; p. چکره, چکله (goutte).

چیر tchir, injure, parole offensive; چیر کرین tchir kirin, pester, insulter, détracter; comp. چور.

چیرك tchirik, prune.

چیروستین tchiroustin, luire; آگرك ژ دورقه دچیروسه aghirek ji dourwé di-tchirousé, le feu luit de loin; de چی (quelque chose) et de la racine bactr. ruč (comp. le pers. افروختن).

چیروك tchi-rouk, conte, fable; čirók L. G.; cirok bezium, je raconte, G., littér. quoi! un jour (ainsi les contes commencent très souvent).

چیریك tchirik, fils du petit-fils; voy. نوی.

چیز و ڤیز tchiz ou wiz, violon (mot vulgaire).

چیژك tchijik, petit d'un animal; چیژکی چیلك tchijik-i tchilek, veau; چیژکی شیر tchijik-i chir, lionceau; چیژکا غزالا tchi-jik-a gazala, faon; چیژکی قژك tchijik-i qyjik, corbillat, le petit d'un corbeau; چیژکی کڤروژکی tchijik-i kiwroujki, levraut; chēzik, petit d'un oiseau, Rh.; p. چوژه.

* چیط, poule; چیطلوس (dans le texte d'Ewlia چالوس) coq, Kl. Mines de l'Orient 4, 382; on est porté à supposer une faute dans le texte; چیط rappellerait l'arm. ծիտ (moineau), géorg. ჩიტი.

چیطور tchi-tor, de quelle manière; čū-tőr qaúγe, de quelle façon qu'est ce bonnet, L.; de چی (چو, bactr. ču) et de طور, p. چطور.

چیڤته چیڤ, چیڤت چیڤت tchiwe-tchiw, tchiwte-tchiwt, gazouillement, t. جوچو.

چیڤر tchi-wir, mets délicats, mets exquis.

* چیك čīk, quiconque, L.; číki h'akím he-bú, tout médecin qu'il y eut, L. I, 24, 3; de چه, چی et de یك (un); comp. کیك.

چیکرین tchikirin, composer, confectionner, tricoter, fabriquer, faire un métier, tisser, émonder (un arbre), faire toutes les choses possibles; prés. از چی دکیم ez tchi di-kim, تو چی دکی tou tchi di-ki, او چی دکه eoü tchi di-ké, plur. ام, هون, وان چی دکین, em, houn, van tchi di-kin; impér. 2. چیکه tchi-ké, plur. چیکین tchi-kin; part. passé چیکر tchi-kir; parf. part. 3. وی چیکر vi tchi-kir; gérond. چیکریه tchi-kiriié, ayant composé; ژبوی کتبکی جلد چیکرین jiboui kitibeki djild tchi-kirin, relier un livre; ژ ساخته چیکرین ji sakhté tchi-kirin, similer, imiter, contrefaire un modèle; chē kirin Rh.; ce-kem, je parviens à arranger, G.; ce ná kem, je désobéis (littér. je ne fais

rien) G.; az ce be-kem sibi flan, j'imite (je fais quelque chose comme tel ou tel) G.; dem a ce-ker, je fais faire, G.; čẹ-kir, je composai, L.; be méra čẽ-ka, fais chose avec moi (couche avec moi) S.; kuru ce-kem, j'engendre, G., ce-kem nobe (ou nobe bo-ghrum) je garde, G.; kulilk ce-ket, ciciek ce-ket, il pousse des fleurs, G.; ce-kem tira (ou tír-kem), je condense, G.; hẹlin čẹ-kir, il fit son nid, L.; ce-kem kurta (kurt be-kem), je raccourcis, G.; ce kem pana (pana kem), j'élargis, G.; ehr ce-ket, récidive (toujours il le fait), G.; zu ce-ná kem, j'hésite, G.; du rú ce-kem, je flatte (je fais un double visage) G.; du ker ce-kem, je divise, G.; giar-e k'idi ce-kem ou nú ce-kem, je répète, G.; ber ou beraika ce-kem, je préviens, je devance, G.; t,vém ce-kem, je me résous (littér. je veux (que) je fasse) G.; zaza či-kareí, vous faites; de چی (quelque chose) et de کرین.

چیل tchil, cheval gris, blanc; چیل بوز tchil boz, cheval gris pommelé; t. چیل, چل (cheval rubican).

چیل, چیلك tchil, tchilek, vache; چیلك دوتین tchilek dotin, traire les vaches; چیژکی چیلك tchijik-i tchilek, veau de lait; ciéla G.; dschel Sd. 2, 244; chōl Rh.; чилекь P.; čei B.; čəl, čelék, veau (?) L.; comp. دای.

چیلدوش tchil-douch, vase où on trait le lait; comp. le pers. گاودوش.

چیم tchim, le carreau de gazon; tschim, roc, Kl. (?); t. چیم (gazon).

چین tchin, ramas; p. چین; voy. پنجار چین.

چینار tchinar, platane; činár nāi S.; pehl. چینار, p. چنار.

چینك tchinik, amorce, appât; comp. چنیك.

چینی tchini, chinois; porcelaine, faïence; p. چینی; voy. دارچین, راوند, کارچین (?).

چیو, چیوی tchiv, tchivi, cheville; چیو لدان tchiv ledan, cheviller; jū, bondon, L.; t. چوی (ud. ču coin).

* چیه čie, 1) en avant! va! 2) ču čie, il s'en alla, L. I, 47, 5, 10; de چون (aller); comp. ossète цœj (Sjögren 195).

ح

حا voy. ها.

* حابوت hābōt, calandrine, S.; ar. خبط.

حابی habi, donneur; ar. حابی; comp. دل حابی.

حاج, حاجی hadj, hadji, pèlerin; حاج حاجك hadj-hadjk, hirondelle; ahhgi resc, hirondelle, G.; h'aj, h'ájik, h'áji rẹšk, hirondelle, L.; h'aji lẹglẹ́g, cicogne, L.; شوك حاجیال, nuit des pèlerins, Kl.; ar. حاجی, حاجّ.

حاجب hadjib, portier; ar. حاجب.

حاجت, حایجت hadjet, haïdjet, outils; ar. حاجة, حایجة.

حاجی voy. حاج.

حاضری haziri, munition, toutes sortes de préparatifs, tout ce qui est présent; حاضری کرین haziri kirin, munir.

حاف haf, côté; ar. حافه (plur. de حایف).

حافظ hafiz, gardeur; حافظ خدی hafiz khoudi, Dieu nous en préserve; ar. حافظ.

حافیان hafiian, avoir les jambes fatiguées; ar. حافی (de حفا).

حاکم hakim, gouverneur d'une province; ahhkem, puissance; ahhkem kem, je gouverne, G.; ar. حاکم.

حاکمانه hakimané, en grand, splendidement; pers. حاکمانه.

حال hal, 1) état, santé; بد حال bed-hal, mauvais état; بهر حال be-her hal, en tout état de choses; دژ حال der hal, aussitôt; حال پریشان hal perichan, délabrement; حالی ته پریشانی تونینه hal-i té perichani touniné, ton état de santé n'est pas mauvais; حالی ته چاوانه hal-i té tchavan-é, comment est ta santé? حال و مال hal ou mal, condition, état d'une chose; حالی کرین hali kirin, présenter l'état d'une chose, présenter ses papiers; ahhl karába, malheur, G.; ahhl quosca, santé, G.; khosh-hal, bienheureux, Rh.; havál-ē ta čía, comment vous portez vous? S. (plur. ar. احوال); حارم نبو, je suis hors de moi, littér. mon état n'est pas, Ch. 353; zaza ē̱n'a h'âle, cette fois; 2) par euphémisme: fièvre, typhus; ar. حال; voy. بی حال.

حالا hala, maintenant; ar. حالا.

حالبی halibi, celui, celle qui trait les brebis ou les vaches; ar. حالب.

حامله hamilé, une femme enceinte; hamla Rh.; ahhmla kem, je rends en-

حاجیتی hadjiti, pèlerinage.

حاجیك voy. حاج.

حاد voy. حیث.

حادثه hadisé, événement; plur. حوادث hevadis; ar. حادثه, حوادث.

حادر voy. حاضر.

حار voy. حال.

حارس haris, garde, gardien; ar. حارس.

حاشا hacha, sauf, Dieu m'en garde; حاشا ژ حضورا وه hacha ji houzour-a vé, sauf votre présence, sauf le respect qu'impose votre présence; ar. حاشا.

حاشی hachi, bordure; comp. چارحاشیه, حواشی; ar. حاشیه.

حاصل hasil, ce qui provient, produit d'une ferme, comme: beurre, fromage; وه حاصلی فروتنی هیه vé hasili feroutini heié, avez vous du laitage à vendre? ایساله چره کیم حاصل نبو isalé tcheré kim hasil ne-bou, cette année peu de pâture, il n'y avait pas du laitage; حاصل کرین hasil kirin, acquérir, produire; حاصل بوین hasil bouin, provenir, حاصل الکلام hasili-l kelam, en résumé; به حاصلات be hasilat, abondance de produits, fertile; ar. حاصل; comp. بی حاصل.

حاصلی hasili, en résumé, enfin; حاصری Ch. 354; comp. ar. الحاصل.

حاضر hazir, présent, prompt, prêt; حاضر پره hazir peré, argent comptant; حاضر بوی hazir bouī, être présent; حاضر کرین hazir kirin, préparer; h'azír L.; az ahhzer kalmét-a ta, je suis prêt à votre service, G.; ahhzer na bum, je manque, je suis absent, G.; zaza h'adrá; h'adrē̱ kerdu, il prépara; ar. حاضر.

ceinte, G.; ahhmla bum, je suis enceinte, G.; ar. حامله.

*حاير ahhir, soucieux, indécis, contraint, ambigu, G ; haiīri Rh.; ahhir bum, je suis perplexe, irrésolu, G ; ar. حائر.

حب heb, grain, boulette; چند حب لدانه tchend heb le-dané, combien de coups (littér. de balles) as tu tirés? حبا اسهالی heb-a ishali, pilule purgative; حبا تری heb-a tiri, un grain de raisin; ahhb, pilule; ahhbeii, grain, G.; h'ab-i trī L.; حبی hebbi, pilule, Ch. 316; h'ébki, h'ebik, un peu, L.; ar. حبّ.

حباندين hebandin, s'amouracher, aimer; ژ جان و دل حباندين ji djan ou dil hebandin, aimer de coeur et d'âme; کچان بحبینه kitchan be-hebiné, aimez les filles; tadhabinem, j'aime, Kl. (c.-à-d. ta d'-h'abínem, je t'aime); h'abánd, il aima, L.; dínya u 'álām lē hàbbetí, le monde et les gens (tout le monde) viennent et vont chez lui (ar. ḥabbatu 'aläyyu) S.; verbe causat. de حبين.

حبر houbr, encre; حبرا سور houbr-a sor, encre rouge; ehhber G.; hober Rh.; ar. حِبْر.

*حبرا ahhbra, barque, radeau, G.; aram. אבּרא, hébr. עֲבָרָה, voy. Pott, Et. F. V, XI.

حبس habis, prison; حبس کرین habis kirin, emprisonner; حبس خانه habis-khané, maison de détenus; h'apés, L.; ar. حبس.

حبش habech, Abyssinie; ar. حبش.

حبشی habechi, Abyssin; ar. حبشی.

حبك voy. حب.

حبين hebin, aimer; ar. حُبّ.

حباندين voy. خباندين.

*حت zaza h'et, auprès, à; comp. حتی.

حتی hata, jusqu'à; حتی کنگی hata kenghi, jusqu'à quand; حتی نها hata neha, jusqu'à présent; az behá vāra nāyim hattá hūn ná-kužìn, je ne serai à votre disposition avant que vous ne vous combattiez, S.; ahhta beniát karab kem, je détruis de fond en comble, G.; ex ser ahhtta beni, du commencement jusqu'à la fin, G.; h'ata ebdiyeti, à tout jamais, L.; zaza h'ete, h'eta, jusqu'à; h'eta-ké peínai, tant que; ar. حتّی.

*حج höǰǰ, pèlerinage; áze čām höǰǰē, j'irai au pèlerinage, S.; ar. حجّ.

*حجامه ahhgiami, ventouse de verre, G.; ar. حجامه.

حجت houdjet, preuve juridique, acte, document; حجت آنین houdjet anin, constater juridiquement, exhiber un acte; ahhgiét, ahhgiéta, prétexte, G.; ahhgiét peìda kem, je m'excuse, G.; ar. حُجّة; comp. حیجت.

حد hed, 1) limites; ژ حد بدرقه ji hed be-derwé, hors des limites; ژ حد زیده ji hed zidé, dépassant les bornes: 2) race (des chevaux); اڤه حسپ حد هوره ewe hesp hed hour-é, ce cheval est de race pure; plur. حدود hedoud; ar. حدّ; comp. سر حد, بی حد.

حد voy. حوض.

حداد **hedad**, forgeron; ahhdat G.; ar. حدّاد.

حدیث hadis, les traditions orales de Mahomet; ar. حدیث.

حذر hezer, précaution; حذر کرین hezer kirin, se garder; t. حذر اتمك.

*حرا کرین hără kería, il manqua (à sa parole); ar. mahraû le baχte, S.

حرارت heraret, soif ardente; ahhrarét, excitation, chaleur de la fièvre, G.; ahhrarét de-bit, il excite, littér. il y a d'ardeur, G.; ar. حرارة.

*حرام ahhrám, défendu, illégitime, G.; harām Rh.; ahhram bo-kovum, je détourne, je dérobe (littér. je mange l'injuste) G.; ahhram ce-kem, je profane, G.; ar. حرام.

*حرامباز h'erambáz, criminel, L.; du pers. حرامباز.

حرامزا, حرمزا heramza, haremza, bâtard, vaurien, mauvais sujet; تو نزانی کو چه حرامزابه tou ne-zani kou tchi heramzàié, tu ne sais quel màuvais sujet il est; du pers. حرامزاده.

حرامی voy. حراوی.

حراوی heravi, brigand, voleur de grand chemin; ahhrámi G.; ar. حرامی.

*حرب zaza h'aréb, combat; ar. حرب.

حربی harbi, baguette de fusil; حربه, arme, Ch. 352; ar. حربه.

*حرت, soupir; حرتم وخوارد, je soupirai (pers. تاسف میخوردم) L. I, 101, 19; on écrirait mieux هرت.

حردین heredin, heridin, bouder, bouger, se mettre en mouvement, se fâcher; ar. حرد.

حرص hyrs, entêtement; حرص پیا بون hyrs peia boun, désentêter; ḣịrs, courroux, L.; zaza h'ērs, h'yērs, χers, mauvais, méchant; ar. حرص (passion, avidité).

حرص voy. حصار.

حرصم hárṣem, grappe de raisin aigre; ar. ḥásrym, S.; ar. حصرم.

حرف herf, lettre, préposition; حرف به حرف herf be herf, littéralement; plur. حروف هجای hourouf-i hidjaï, lettres de l'alphabet; ahhrf, lettre, syllabe, G.; harf, plur. huruf Rh.; ar. حرف.

حرکت کرین hereket kirin, se mouvoir, aller; ar. حركة; comp. بی حرکت.

حرکین herekin, se mouvoir, vaciller, s'ébranler; parf. part. χvûin häríkī lĕ-săr ṭarāf-ē kōnána, le sang coula vers les tentes, S.; ar. حرك.

*حرم zaza h'ēr̲é̲m, harem; ar. حرم.

حرماندین heremandin, souiller, salir; verbe causat. de حرمین.

حرمت کرین hurmet kirin, accueillir favorablement; t. حرمت اتمك; comp. بی حرمت.

حرمزا voy. حرامزا.

* حرمل ahhrmel, rue de montagne, harmale, G.; ar. حرمل.

حرمین heremin, faire des choses défendues; de l'ar. حرم.

حروب herob, plur. herobān, caroube, Rh. (dans la parabole de l'enfant prodigue); ar. خروب.

حروف voy. حرف.

حری, خری heri, kheri, boue, crotte, bourbe; ژ حری پاکژ کرین ji heri pakij kirin, débourber; حریه heriié, boueux; لی حری رونشتیه li heri rounichtiié, il

s'est embourbé, ensablé; harry Kl.; ħer'ī, poussière, L.; harī, argile, Rh.; ehhri, fange, G.; p. خره.

*حریر, حلیل, ḥarír, ḥalíl, soie, S.; ar. حریر.

حریم herim, propriétaire d'un mur mitoyen; ar. حریم.

*حزیره ḥasĕră, énigme; syr. hadaire, ḥazaire S.; ar. حزر.

حزن houzn, deuil, tristesse; ḥösn, ar. hösin, S.; ar. حزن.

*حزوق ḥazṓq, gibet; daíne ḥazṓqe, il pendit au gibet; ar. ḥazṓq S.; ar. حزوق.

حزی voy. خزیم.

حس hys, plur. حواس hevas, sens; حواسی خمسه hevas-i khemsé, les cinq sens; حس کرین hys kirin, prendre connaissance; ar. حسّ, حواس (plur. de حاسّة).

حس hes, voix, bruit; ar. حَسّ.

حساب hisab, compte; حساب برین hisab birin, compter, calculer; ازی حساب کیم ezi hisab kim, je ferai mon compte; حسابا شمسیه hisab-a chemsiié, calcule solaire; حسابا قمریه hisab-a qameriié, calcule lunaire; ħosáb L.; حَسِبو L. I, 98, 10; hasāb Rh.; asáb, somme, le sommaire, G.; asáb kem, je compte, je tiens un compte exact, G.; asáb na kem, je méprise, G.; asáb dem, je rends compte, G.; ghelak se (ou qo) asáb ket, il fait le fanfaron, G.; asáb qo na kem, je m'humilie, G.; meróv-i asáb, homme distingué, G.; be asáb, 1) sans fin, innombrable; 2) méprisable, G.; ar. حساب.

حساس hesas, gardien, sentinelle; ar. عسس (plur. de عاس).

حساندین hesandin, apprendre, faire sentir, éprouver; verbe causat. de حسیان.

حسب hisib, mesure, valeur; voy. بی حسب.

حسباندین hesibandin, faire le compte.

حسدکر hased-ker, envieux; du pers. حسدکر.

حسرت hasret, désir; حسرت کشان hasret kichan, désirer, convoiter; ḥösrāt, soupir, S.; ar. حسرة.

*حسنك zaza ħasanék, nom d'homme, Hassan; ħasán aγá; t. حسن اغا.

حسنه hesené, bonté, douceur; ar. حسنه.

حسود housoud, envie; ahhsúd, envieux, G.; ahhsúdía, envie, G.; ħasíd L.; ahhsúd kem, je porte envie, G.; ar. حسود.

حسیا hesiia, connaissance (faculté de l'âme).

حسیان hesiian, entendre, sentir, connaître; prés. 1. دحسیم di-hesim; imparf. 1. حسیام hesiám; partic. passé حسیا hesiia; parf. plur. حسیا مه hesiia mé, nous eûmes connaissance; 3. حسیانه hesiiané; خدی زانی کو از پی نحسیام khoudi zani kou ez peï nehesiiam, Dieu le sait (Dieu est témoin) que je n'en ai pas senti; de l'ar. حسّ; comp. نحسیان.

حسیب hesib, estimé; حسیب که hesib ké, on aurait pu juger; ar. حسیب.

حشفه hachefé, gland, voy. چرم; ar. حشفه.

حشورات hechourat, insectes, reptiles; ar. حشرات.

حشیم hachim, pompeux; ar. حشیم.

حصار hesar, siége; دانه حصاری dané hesari, assiéger; ahhsár kem ou dem, j'assiège, G.; ħasár kir, il assiégea, L.;

ehhres kem, j'assaille, G.; ar. حصار, t. احصار اتمك.

حصراندین hesirandin, assiéger, restreindre.

*حصکیف haskēf, nom d'une fortresse sur le Tigre; le-bär qaláh-ā haskēfe, devant la fortresse de Hisn-kefa, S.; ar. حصن كيفا.

حصه hysé, portion, quote-part; ar. حصّة.

حصه دار hysé-dar, ayant droit au partage; du pers. حصه دار.

حصه داری hysédari, participation.

حصیر hasir, natte; assíra G.; χazīr B.; hasīl Rh.; ar. حصيرة.

حضرت hazret, excellence; حضرتا وه hazret-a vé, votre excellence; ar. حضرة.

حضور houzour, 1) présence; هاتنا حضوری hatin-a houzouri, comparation; 2) repos; ar. حضور.

حظ haz, plaisir; حظ کرین haz kirin, avoir, faire plaisir; s'amouracher; prés. از حظ دکیم ez haz di-kim; négat. از حظ ناکیم ez haz na-kim; has, khas Rh.; flan me ãz ket, tel ou tel me fait plaisir, G.; ar. حظّ.

حظین hezin, affectueux.

حفظ hefiz kirin, préserver; خدی به من حفظ بکه khoudi be-min hefiz bi-ké, Dieu m'en préserve; t. حفظ اتمك.

حفظکر hefiz-ker, gardant; خو حفظکر khou hefizker, circonspect; du pers. حفظکر.

حق haq, droit, justice, raison; حق تونینه haq touniné, ce n'est pas juste; ژ حق هاتن ji haq hatin, châtier; حقی ته تونه haq-i té tonné, tu n'as pas raison; بی حق bi haq, sans raison; حقی دوان به بویا haq-i di-van be-bouia, auraient ils le droit; حقی سالی haq-i sali, salaire, pension annuelle; حقی اجرت haq-i oudjret, abonnement; حقی وه هیه haq-i vé heié, vous avez raison; دحقی وه دا di-haq-i ve-da, quant à vous autres; حقی وی هیه haq-i vi heié, il a raison; دحقی وی دا di-haq-i vi-da, eu égard à lui; ahhk, juste, justice, solde, G.; ȟak, vérité, propriété, valeur, L.; hak, vrai, Rh.; haka, solde Rh. (syr. moderne ܚܩܐ, Nöldeke 394, 403); ȟak-e teíye, il est votre propriété (turc حقّ سنك در) L.; ahhk dem, je paie, G.; ar. حقّ; comp. ناحق, بی حق, نحق.

حقنه hoqné, seringue; ar. حقنة.

حقه voy. هیك.

حقه باز hoqa-baz, bateleur, faiseur de tours de passe-passe; du pers. حقّه باز.

*حقی hakī, justice, Rh.

*حقیقه ahhkíka, vérité, G.; ar. حقيقة.

حك hek, gravure, l'art de graver; حك کرین hek kirin, rayer, effacer, gratter; t. حكّ اتمك.

حکات hikat, anecdote, conte; ahhkaját dem, je fais la conversation, je raconte, G.; ar. حكاية.

*حکاندین hakāndin, raconter, Rh.; de l'ar. حكا.

حکافتن voy. اخافتن.

حکم houkm, commandement, ordre; حکم کرین houkm kirin, commander, con-

damner; ohhkma, ohhkmét le kem, j'exécute, je mets à mort (t. حكم اتمك) G.; ohhkem kem, je gouverne, je châtie, G.; toprak ohhkma, gouvernement, G.; ohhkma ou ahhkmét, puissance, G.; ar. حكم, حكومه.

حكمت hykmet, mystère, science profonde; حكمتا خدى hykmet-a khoudi, les mystères de la providence, puissance divine; ehhkema, science médicale; ar. حكمة.

حكوم voy. اخافتن.

حكومت houkoumet, régime, empire; ar. حكومة.

حكه hiké, démangeaison; ar. حكّه.

حكيم hekim, médecin; نه من حكيم ناڤى خدى شافيه né min hekim nawi, khoudi chafiié, non, je ne veux pas de médecin, c'est Dieu qui donne la santé; ahhkím G., ȟakím L.; ahhkím ǩana, pharmacie; ar. حكيم.

حل hel, dissolution, digestion; ehhl bit, il se fond (le plomb, la neige); ehhl bú, il se fondit, G.; t. حلّ اولنمق.

* حلاق ahhlák, barbier, G.; ar. حلّاق.

حلال helal, honnête, légal; حلال زاده helal-zadé, honorable; hălāl, hālāl Rh.; ahhlal zada, enfant légitime, G.; ar. حلال.

* حلالى, حلالتى ḥalālí, ḥalāltia, légalité; la forme حلالى s'emploie en prose; be ḥalāltia, pour la cohabitation légale, S.

حلاندين helandin, fondre, rendre fluide; prés. 3. دحلينه di-helíné; impér. 2. به حلين be-helin; plur. به حلينن be-helinin; parf. part. حلاند heland; part. prés. حلاندى helandi; part. passé حلانديه helandiié; verbe causat. de حليان.

*حلبى ḥálabē, d'Alep; kull-a ḥálabē, bouton d'Alep (herbes Alepina); ar. ḥabbāt ḥálāb S.

حلقاحلق houlqahoulq, hoquet; mot onomatopéique; comp. ar. حَلْق (gosier).

حلقاندين heliqandin, fondre, rendre fluide; verbe causat. de حلقين.

حلقوم houlqoum, gosier, canal qui sert à la respiration; ar. حلقوم.

حلقه helqé, anneau, pli (en parlant d'étoffe, de linge); halaka Rh., kaleka G.; k. or. ڭالكه gālǩah (le g ici sert à exprimer le ع comme en russe) boucles d'oreilles; ar. حلق, حلقه; comp. خلقه.

حلقين heliqin, se fondre, devenir fluide, se dégeler; comp. l'arm. հալք (matière à fondre).

حلو hilou, lisse, poli; برنه حلونه berné hilou-né, ce sont des pierres glissantes; ellu, usé (se dit d'une monnaie), G.; ellú t-kem, ellú be-kem, ellú ce-kem, je me farde, G.; hulu Rh.; ar. حلوٌ; voy. ناڤحلو.

حلوا voy. حولا.

*حلول ahhlúl, absolution des péchés, G.; ahhlúl kem, je pardonne, G.; ar. حلول.

* حلوى huluī, le lisse, Rh.

حلى heli, gras; voy. خالى.

حليان heliian, se fondre; برف دحله berf di-helé, la neige se fond; جم حليايه tchem ȟeliiaié, la rivière débâcle; halīān Rh.; de l'ar. حلّ, comp. l'arm. հալել (fondre).

حليب helib, lait; ar. حليب.

مليل voy. حرير.

*مليناندين ḫalīnāndin, faire fondre, Rh.

حمال hemal, portefaix; ãmal G.; ar. حمَّال.

حمالى hemali, apportage, prix de portefaix.

حمام hemam, bain; ڤى صبى جوم حمامى wi subi tchoum hemami, ce matin je suis allé au bain; حمامى سوقى hemam-i souqi, bain public; ahhmám G., hŭmām Rh.; zaza ħemám; ar. حمّام.

*حمام г,емамь, oiseau, P.; ar. حمام (pigeon).

حمامجى hemamdji, baigneur, teneur de bain; t. حمامجى.

حمايت كر hemàiet-gher, protecteur; du pers. حمايت كر.

*حمد hambd, gloire; hambd kirin, louer, Rh.; alahhmd,alla, Dieu soit loué; enfin, G.; ahmd-a qo, commode, sans gêne, G.; ar. حمد.

حمدانى hamdani, race noble de chevaux; ar. حمدانيه.

حمدله hemdelé, louange à Dieu; mot pris de l'ar. الحمد لله el-hamd lillah.

*حمر ahhmer, dégoût, surcharge de l'estomac; ahhmer bu, gorgé, G.; ar. حمر.

حمل hemil, charge, poids, foetus; حَمل ناكريت, on n'attribue, impute pas (dans le texte pers. حمل نتوان كرد) L. I, 100, 15; ar. حمل.

*حمود ahhmud kem, je baptise, G.; ar. معمود, aram. עמד voy. Nöldeke 381.

*حموديه ahhmudie, baptême, G.; ar. عماد, معموديه.

*حنطه hanta, froment, triticum turgidum, Sd. II, 229; ar. حِنْطَة.

*حنظل ahhndal, coloquinte, G.; ar. حنضل.

*حنك ḥának, caresse; am kätna ḥanaké, nous nous avons embrassé; ḥának čę-de-kin, ils se caressèrent; ḥánäka beykīn l'gäl kiž-ē gauràna, jouissons du plaisir d'amour avec les filles des giaours, S.; comp. هنك.

*حنك zaza ħének, menton; t. يكَق.

حنه, خنه hené, khené, couleur pour teindre les cheveux; be hänná ker, il teignit avec de la henna, S.; حنا دكيره (p. حنا كرفتن) Ch. 348; ar. حنّا.

*حنى zaza ħén'i náútarai vęng, pas un mot de plus, n'en parlons plus.

حوادث voy. حادثه.

حوادث نامه hevadis-namé, bulletin.

حواشى hevachi, les environs, les alentours; plur. arabe de حاشيه.

حوال voy. حال.

حواله hevalé, 1) dominant (d'un lieu élevé); 2) endossement d'une lettre de change; تو بيه حواله tou bi-bé hevale, sois chargé de l'exécution; ar. حواله.

حواندين hevandin, héberger, recevoir chez soi; prés. aze be-ḥavīnym (ar. انا حويت) S.; impér. plur. 2. na ḥavīne (ar. biyeḥví-ha) S.; parf. part. 1. mi ḥavánd S.; verbe caus. de حوبان.

حوت hout, baleine; ar. حوت.

حوجه, حوجهى haoŭdjé, haoŭdjeï, nécessité; حوجهيه haoŭdjeié, il est néces-

saire; حوجه هاتن haoŭdjé hatin, avoir besoin, falloir; چى حوجه tchi haoŭdjé, quel besoin y a-t-il? augé bum, j'ai besoin, G.; hʿe'uǰe L.; ar. حوجه.

حور، حورى houri, hour, nymphe, jolie fille; حوريه houriié, digne d'être aimée (littér. c'est une houri); p. حورى.

حوريتى houriti, amour, passion.

حوش haoŭch, cour, enclos; حوشا چيلكان haoŭch-a tchilekan, vacherie; ahhusc G.; hʿauš L.; هاوش haouch Ch. 346; haush-khāni, prison, Rh.; ar. (en Iraq) حوش, voy. Dozy, Dictionnaire des noms de vêtements 309, note; Niebuhr, Reisebeschreibung II, 211; Lane I, 8.

حوشك haoŭchik, vestibule.

حوض haouz, bassin dans un jardin; хàусь, profondeur, P.; hʿad, baquet à l'eau, L.; حوز hōouz, étang, bassin, Ch. 346; hōouz khané, l'appartement du bain où on se fait raser et où l'on prépare l'eau chaude, Ch. 347; ar. حوض.

* حول χōl, cercle, L.; hōl eivánē fâkiri, il regarda tout autour du palais, S.; χóe χol di-ké, il bondit çà et là, L.; ar. حول.

حول haoŭl, an; ar. حَوْل.

حولا، حلاو heoŭla, helaoŭ, sorte de pâte douce que les Turcs appellent helva; ahhláu,e, gateau fait de miel, sucre, farine, noix, noisettes et sésam, G.; حلوا Ch. 354; ar. حلوا، حلاوى.

حولى haoŭli, vestibule, cour; t. آولى, vulg. حولى.

حولى hevili, instance, sollicitation; de l'ar. حول (dans la IIIme conjug. signif. il a voulu, demandé).

حولين hevilin, demander aumône, solliciter, conjuger; parf. 1. حولى مه hevilimé, 3. حوليه heviliié.

حويان heviian, se fixer, jouir du repos, s'établir, demeurer commodement; ar. حوى.

حيا heia, honte, pudeur; ar. حيا; comp. بى حيا.

حيا heia, jusqu'à; هون دى حيا جهى منزيلى ببين houn di heia djih-i menzili bibin, vous conduirez nécessairement jusqu'à la station; heíya qiaméte, jusqu'à la résurrection, L.; heiyá ánkoa, jusqu'à maintenant, L.; ar. احيان; comp. حيانك.

حيات heiat, vie; ar. حيات.

* حيانك hʿayaník, jusqu'à ce que, aussi longtemps que, L.; ar. حين, plur. احيان, احياناً suivi de كه; comp. حينكى.

حيت hit, gigot, cuisse de mouton; بده مه حيتا پزى bi-dé mé hit-a pezi, donne moi une cuisse de mouton; hʿed, hʿid, cuisse, L.; hat, clavicule; ar. ḥât S.; băr ḥátt-e gărdāne, contre la clavicule du cou, S.; ar. حاذ.

حيجت heidjet, prétexte; ar. حجّة; comp. حجت.

* حيدى hʿeí'di, aussitôt; ar. حيده, هايده (interjection).

حيراندين heïrandin, étonner, causer de la surprise; prés. 1. ahhirinum, j'embrouille, G.; parf. part. ahhiránd, G.; verbe causat. de حيرين.

حيرين heïrin, s'étonner, s'ébahir, se déconcerter; prés. 1. از حيريم ez heirim, imparf. plur. 3. da-ḥayírin, S.; de l'ar. حير (indécision).

حيز hiz, polisson, garçon sans pudeur; p. حيز.

حيز hiz, outre en peau; p. خيز.

حيزى hizi, libertinage; p. حيزى (sodomie).

حيسه بيسه heïsé-beïsé, embarras, être engagé dans une affaire dont l'issue est difficile; ar. حيص بيص.

حيشى heïchi, côté d'une tente; حيشى حيشى heïchi-heïchi, côte à côte, les tentes placées l'une près de l'autre; پيش حيشى مالى وه pych heïchi màl-î vé, devant votre maison; comp. حاشى.

حيف heïf, dommage, vengeance; حيف استاندين heïf istandin, se venger; خيفا خو استاندين ȟeïf-a khou istandin, venger une offense reçue; hᶜeif L.; ḩâif, vendetta, S.; áv-a ǵerm hᶜeife, c'est dommage pour cette eau chaude, L.; ar. حيف.

حيفخواز heïf-khaz, vengeur; p. حيف خواس.

حيلت voy. حيله.

حيلتكار voy. حيلكار.

حيله hilé, 1) fraude, ruse; ahhilát cekem, je fais un complot, je trompe, G.; be-ȟíle, rusé, L.; 2) maladie qui fait tousser les brebis; حيله كاڤرى ته چيه hile kawiri té tchiié, la toux de tes agneaux d'où provient elle? ar. حيله.

حيله باز hilebaz, fourbe, trompeur; ȟeilebáz L.; du pers. حيله باز.

حيله كار hile-kar, rusé; ahhilát-kár, trompeur, G.; du pers. حيله كار.

حيله كارى hilekari, tromperie, contrefaçon.

حين hin, temps, moment; ar. حين.

حينگى hinghi, maintenant; ژ حينگيدا ji hinghida, dès à présent; ž̌i-ȟíngida L. образцы пр.; de حين, augmenté par le suffixe ki, gi (un).

حيوان heïvan, bête, animal; حيوانى سوارى heïvan-i souvari, bête de somme, monture; ahhivan G.; hᶜaiván L.; del ahhiván, brutal, G.; ar. حيوان.

حيوانى heivani, bêtise.

حيوه voy. هيڤه.

خ

خابور khabour, mare, petit amas d'eau dans la boue.

خاتون khatun, matrone; t. خاتون.

خاتى khati, tante maternelle.

خاچ khatch, croix; kaǧ G.; p. خاچ.

خاخام khakham, rabbin; t. خاخام, خخم, de l'hebr. חָכָם.

خادم khadim, eunuque; ar. خادم; voy. خدامك.

خار voy. خوار.

خار khar, stimulant; trot, vitesse d'un cheval; خار بردان khar ber-dan, s'élancer avec impétuosité; ژڤيرا خار بردا ji-wira khar ber-da, il s'élança d'ici; بلز و خار داژون belez ou khar d-ajoun, ils vont au grand trot; p. خار (épine).

*خاراندين karínum, je ronge, parf. part. karánd G.; p. خاريدن.

*خارجونك karagiúnk, ǩarangiúk,

action d'égratigner; karagiúnk kem ou dem, j'égratigne, G.; comp. قورنجى et scr. खर्जु?

خارز, خارس kharz, khars, fiancée arménienne; de l'arm. Հարսն.

خارمود kharmoud, levain qu'on ajoute à la farine de millet pour faire du pain.

خارو kharou, pur, sans mélange; essence, quintessence; خارويه kharouié (ce cheval) est de bonne race; اڤ رونى ها خارويه ew roun-i ha kharouié, ce beurre est pur.

خارورە kharouré, les traces embrouillées d'un lièvre, une affaire embrouillée.

خاروك kharouk, espèce de chaussure.

خارە kharé, ciselé; comp. l'arm. խարտել et l'ar. خرّم.

خاريان khariian, s'égarer, se perdre; comp. l'arm. սխալել, allem. scheren (schier dich, va t'en), angl. scare.

خاز khaz, ligne, trait; de l'arm. խազ, géorg. ხაზი, ud. χaz (Schiefner 85ª); comp. خط.

خازگين khazghin, entremetteur de noces, musicien de noces; comp. خوزگين.

خازناك khaznak, militaire distingué; de l'ar. خاصّ (pur, notable, personne de la suite du prince), suivi de l'aff. pers. ناك.

* خاسيان χasían, ils saillirent, ils sautèrent, L.; p. خاستن; comp. برستين.

خاش khach, housse, chabraque.

خاش voy. خرد.

خاشاندين khachandin, bouillir, cuire.

خاشه khaché, cuit; نه خاشه ne khaché, qui n'est pas cuit, cru; comp. le mot suivant.

خاشيل khachil, espèce de pâte, bouillie; en russe: каша; géorg. ხაჭო (soupe au pain), armén. խաշել, խաշել (bouillir) խաշած (bouillon).

خاص khas, propre, particulier; pur, bis (du pain); خاص كرين khas kirin, destiner; t. خاصّ اتمك; khās, bon, Br.; merchas Kl. (c'est-à-dire: un bon homme, p. مرد خاصّ); comp. خازناك.

خاصه khasé, exprès, à dessein; ar. خاصّه.

خاصى khasi, attribut, ce qui est propre à chaque sujet; du pers. خاصى (de l'ar. خاص).

خاطر khatir, bienveillance, bon souvenir, disposition d'âme, affection; خاطر گرتين khatir ghirtin, faire cas de quelqu'un; خاطر پرور khatir-perver, amicalement, officieusement; خاطر جم khatir djem, rassuré; خاطر ناسى khatir-nasi, complaisance; خاطر خواستن khatir khastin, prendre congé de quelqu'un; خاطر بكه khatir bi-ké, fais moi le plaisir; ازى خاطرا ته ناكيم ezi khatir-a té na-kim, je ne te ferai rien par faveur; خاطرى من تونينه khatir-i min touniné, on n'a plus d'égard pour moi; خاطرى وه نه مينه khatir-i vé ne miné, ne soyez pas fâché; خاطر شناس khatir-chinás, reconnaissant, complaisant; تو لى خاطريه tou li khatiriié, tu es dans les bonnes grâces; kater aú, à cause de cela, G.; kater-a ta, avec ta permission, G.; kater-a qodé, pour l'amour de Dieu, G.; be h̔ātįr-i te̱, adieu, L.; he̱v bu χātire, il était prévenant, réconciliable, L.; hātir,

cause, raison, Rh.; zaza χatįr waišt, il prit congé (p. خاطر خواست); ar. خاطر (à Bagdad synonyme de من شان «pour»).

خاى voy. خو.

خوف, خاق khaw, khouf, crainte; به خوف be-khouf, horrible; χŏfa má-ka, n'aie point de peur, S.; ar. خَوْف.

خاق khaw, turban; comp. خام (coton).

خاق khaw, cru, qui n'est pas cuit; خاقه khaw-é, cela est cru; خاق بو khaw bu, ce qui était cru; χāv, cru (de la viande), âpre (du drap, linge) S.; p. خام, comp. تو خاق.

خاقیك khawik, les flancs d'un cheval; ar. خوا (J. von Hammer, Denkschriften der Wiener Akad. VII, 171).

*خاك хаакъ, terre, P.; du pers. خاك.

خاكى khaki, humble; du pers. خاكى.

خاكوستر khagoustir, cendre; p. خاكِستَر.

خال khal, écaille, mouche au visage, fossette des joues; به خال be-khal, moucheté; خال خالى khal-khali, cheval pommelé; p. خال.

خال khal, oncle maternel; kali G.; zen kali, femme de l'oncle, G.; h'āl L., lor. khaloo R.; zaza h'āl, vocat. h'ālō; p. t. خالو de l'ar. خال.

خال voy. قادر خال.

خالت khalet, tante maternelle; kaléta G.; feileh hala R., zaza h'āla; mer kaleta, mari de la tante; ar. خالة, vulg. hala.

خالص كرين khalis kirin, purifier; ar. خالص.

خالفه khalfé, chef d'un corps de métier; t. قالفه (de l'ar. خليفه).

خالفين khalifin, s'égarer, s'écarter de son chemin; de l'ar. خالف (dégénéré).

*خالن chalin, gras, Kl.; kālyn S.; t. قالك (kürin. xalín).

خالى khali, vide; kalí kem, je rends vide, G.; ar. خالى.

خاليچه khalitché, tapis velu; comp. قاليچه.

خام kham, cru, frais (forme persane de خاق); voy. خاق, برنديز.

*خام kam, top kam, étoffe de coton, G.; t. طوپ خام; ar. خام (plur. خوام toile).

خاما khama, une fille nubile.

خامل voy. كامل.

خامه khamé, kalem, plume en roseau; du pers. خامه, pehl. خامك.

خامه خانس khamé-khanis, action de promener les boeufs après qu'ils sont restés tout l'hiver à l'étable, pour les préparer au labourage; خامه خانس كرين khamé-khanis kirin, promener les boeufs; هيژ ام خامه خانس دكين heij em khamé-khanis di-kin, nous promenons encore les boeufs.

خامى khami, cheval qui reste longtemps à l'écurie; p. خام.

خان khan, auberge, où s'arrêtent les voyageurs; χān, maison, B.; forme abrégée de خانى; voy. بزرخان; p. خان.

خان khan, kan, titre persan; du pers. خان (t. خاقان, mong. χaqān).

خانچى khandji, hôte, qui donne à loyer.

*خانك h'ānék, petite maison, L.; χānîk mâlyk, maison et chambre, S.

خانم khanoum, dame, titre qu'on donne aux femmes des Begs; p. خانم (du tatare).

خانمیان khanemiian, les parents; p. خانمان (mobilier, maison, famille), arm խնամի (apparenté).

خانه voy. خانی.

خانه داری khané-dari, ménage; du pers. خانه داری.

خانه قاه khane-qah, couvent de derviches; ar. خانقاه, du pers. خانگاه.

خانی khani, maison, auberge, khan, caravansérail; خانی مالی khani-i mali, cuisine; le toit de la maison; خانی بکرا khani be-kira, maison à louer; خانید خوه khani-d khou, vos maisons; kani, maison, chambre, magasin, G.; h̔ānī, h̔eini L.; khanoo Rh.; خانو Ch. 346; hedr. χáni, k. or. خانیه χānié, خینه χiīné B. 121; hindûr-e h̔ānī, vestibule, L.; se̱r-i χānī, toit, L.; sär hánīk-ē mál-a bāv-ē myn maiză ka, cherche moi du haut du toit de la maison de mon père, S.; pehl. خانك, p. خانه; voy. les compositions de ce mot avec اخته, اشپز, اشخانه, حکیم, حوش, ضرب, شش, سلاخ, دیوان, حوض, ملك, مپس, گمرك, گرتی, کتبخانه, کار, نانوا, میدان, منزل, متر, می, مهوان.

خاو voy. خو.

خاور khaver, disque du soleil; p. خاور (orient, occident).

خاوزار khaoŭzar, poussière de charbon; p. خاکسار.

خایس khàis, mal de coeur, inanition; خایسه khàis-é, il a mal de coeur, il tombe d'inanition; ar. خیس.

خاین khàin, traître; kain kem, je trahis, G.; kain bum, je me révolte, G.; ka'ín, χa'ín L.; zaza χa'íne ken'a; ar. خائن.

خاینی khàini, félonie, trahison; χáyintí χystin málē ví, ils usèrent de fraude dans sa maison, S.

خایه khaié, testicules; lor. khaia, kha, oeuf; feileh khaia; du pers. خایه; comp. هیك.

* خبّاز kabbáz, kabbas, boulanger, G.; ar. خبّاز.

خباط khebat, effort, activité.

خباط کر, خباط کار khebat-kar, khebat-ker, laborieux, diligent.

خبب khebeb, os; خببا گردنی khebeb-a gherdeni, l'os du menton, l'os du gosier.

خبر khaber, nouvelle, parole, discours, locution; خبرا بوش khaber-a boch, bruit mal fondé; خبرید بوش khaber-i-d boch, paroles inutiles; خبرا تونه khaber-a touné, paroles vaines; خبرا خراب khaber-a kherab, une mauvaise nouvelle; خبرا توڤل khaber-a towil, allégorie, sens allégorique (discours par l'écorce); خبری به کنایه khaber-i be-kenaié, allégorie; خبر بوین khaber bouin, avoir avis; خبرا معتبر khaber-a mouateber, sens, écrit parfait; خبر دار بوین khaber-dar bouin, être informé; خبر داین khaber dàin, annoncer, converser, hanter; از خبر دیم ez khaber dim, je donnerai avis; خبردان khaber-dan, conversation; گرتی خبردان ghirti khaber-dan, il a pris la parole; خبردانا وکی احماقان khaber-dan-a veki

ahmaqan, parler comme un imbécile; خبر رش khaber-rech, porteur d'une mauvaise nouvelle; خبر گهان khaber-ghehan, messager; خبراکی به خیر khabera-ki be kheïr, une bonne nouvelle; ژ خبری ڤه گریان ji khaberi we-gheriian, se dédire; خبر ڤه گراندین khaber we-gherandin, objecter; با خبر ba-khaber, nouvelliste, qui donne des nouvelles; kabar quósca dem, j'apporte des bonnes nouvelles, G.; kabar nu, nouvelle, G.; kabar ghrana bezium, je fais des rodomontades, G.; kabar-a qo dem, je promets, G.; na vastít ser kabar-e qo, il manque à sa parole, G.; ehr kabar iek nina, inconstant, G.; iek kabar, en un mot, enfin, G.; ka-bar bo-ghrum, j'obéis, G.; h'abér hilánin, prendre connaissance, L.; ar. خبر; comp. با خبر, بی خبر, دو خبری.

خبر بزوك khaber-bezouk, cancanier; du pers. خبر پژوه.

خبر گروك khaber-gherouk, cancanier; du pers. خبر گیر.

خبری بو, il apprit, L. I, 100, 10.

خبط khebat, foule d'hommes; ar. خِبَط (plur. de خبطه).

خبطاندین khabitandin, s'occuper, s'appliquer; verbe causat. de خبطین.

خبطی kbabeti, activité, effort, application.

خبطین khabetin, s'appliquer, travailler, s'efforcer; آشید وه دخبطین àchid vé di-khabetin, vos moulins travaillent-ils? دگل یك و دو خبطین dighel iek ou dou khabetin, coopérer; خبطیه khabetiié, c'est une chose travaillée avec soin; اڤا ئاڤه گمی دخبتینه aw-a ghemi dikhabitiné, ce sont des eaux navigables; syr. ܚܒܛ.

خبه khabe, fraude, tromperie; خبه خو اشکرا کرین khabé khou àchkera kirin, se trahir soi-même; arm. խաբ (ar. خِبّ).

* خبیث kabít, malin, infâme, G.; ar. خبیث.

خبیص khabis, bouillie; خبیصا شکری khabis-a chekeri, confitures; ar. خبیصه.

خپاندین khapandin, tromper, attraper par ruse; هاتیه خپاندین hatiié khapandin, il vient d'être trompé; هاتنه خپاندین hatiné khapandin, ils viennent d'être trompés; prés. از دخپینم ez di-khapinim, تو دخپینی tou di-khapini, او دخپینه eoü di-khapiné, plur. ام, هون, وان دخپینن em, houn, van di-khapinin; impér. 2. به خپین be-khapin, plur. به خپینن be-khapinin; parf. part. من, ته, وی خپاند, min, té, vi khapand, plur. مه, وه, وان خپاند mé, vé, van khapand, part. prés. خپاندی khapandi, part. passé خپاند khapand; gérond. خپاندیه khapandiié, ayant trompé; chez Lerch: h'apánd, il a trompé; zaza prés. plur. 1. ma be-h'apeíni, nous dupons; impér. 2. me h'épine, ne trompe pas; verbe causat. de خپیان.

خپخپوك khap-khapouk, captieux, qui tend à induire en erreur.

خپنك khepenk, trappe; خپنك گریدان khepenk ghiridan, fermer la trappe; t. کپنك.

خپوك khapouk, abuseur, trompeur; arm. խաբող.

خپیان khapiian, se tromper; prés. از دخپیم ez di-khapim, تو دخپی tou di-

khapi, او دخپه eoû di-khapé, plur. ام هون، وان دخپین em, houn, van di-khapin; parf. part. من، ته، وی خپیا min, té, vi khapiia, plur. مه، وه، (اوان) وان خپیا mé, vé, van ou evan khapiia; ar. خبّ, arm. խաբել.

ختب khatab, bât, selle du chameau; ar. قتب.

ختم khetim, la prière pour les morts; ar. ختم.

ختماندین khetemandin, boucher, fermer une ouverture; verbe causat. de ختمین.

ختمین khetemin, se boucher, se fermer; اڤ برینه زو دختمه ew biriné zou di-khetimé, cette plaie se fermera bientôt; ar. ختم.

*خثل, ornement, splendeur (ar. حلیه) L. I, 100, 1.

خچ khytch, colostre.

خدا voy. خدی.

خدامك khoudamk, femme de chambre, servante; kadáma, esclave, concubine, G.; khŭdām Rh.; ar. خُدّام (plur. de خادم).

خدان، خدا khoudan, khouda, soi-même, propriétaire, maître de la maison; از خدان شغولیم ez khoudan chougou-lim, j'ai mes propres affaires; chez Garzoni: q̈odám iméta ou karám, honorable; q̈odám saber, patient; q̈odám bakt, bienheureux; q̈odám mãriféta, poli, honnête; qodám keira ou keirát, bienfaisant; qodám rahhm ou meruéhht, miséricordieux; qodám téskala, fauteur de troubles; qodám ghira, ambitieux, envieux; qodám sciáper, ailé; qodám kabar, éloquent; qodám teklíf, cérémonieux; qodám kapána, peseur publique; qodám kem, je maintiens, je fais l'éducation; je garde; qo qodám ná-kem, je m'expose; ex kisa qo qodám kem, je nourris à mes frais; be qodám, abandonné; khodān kirin, garder, Rh.; on emploie ce mot comme l'ar. صاحب; p. خداوند.

خدمت، خذمت khydmet, khyzmet, service; خدمتا دولتی کرین khydmet-a devleti kirin, servir le gouvernement; خدمتا دوستان khydmet-a doustan, action de servir ses amis; خدمتا عسکری khydmet-a askeri, le service militaire; خدمت کرین khydmet kirin, servir; χįzmet, γįzmet L.; kalmét t-kem, je rends service, G.; χizmyah B.; zaza γįz-mét; ar. خدمة, p. خدمت; syr. moderne χilmat (Nöldeke 401).

خدوك khoudouk, affliction, chagrin; به خدوك be khoudouk, soucieux; به خدوکه be khoudouk-é, il est affligé; خدوکی کشان khoudouki kichan, s'affliger, avoir du chagrin; khoduk, affligé, Rh.; p. خدوك.

خدی khoudi, 1) maître, propriétaire; comp. کتخدا; 2) Dieu; خدی ایزن دیده khoudi izin di-dé, si Dieu permet; تو خدی دکی tou khoudi diki, fais cela pour l'amour de Dieu; خدی اوغوری بده khoudi ogouri bi-dé, adieu, bon voyage; خدی بلای وی بده khoudi belai vi bi-dé, malheur à lui; خدی تعالی khoudi teala, Dieu très-haut; به ناڤی خدی be naw-i khoudi, au nom de Dieu; خدی حیف خوازی عادله khoudi heif-khaz-i adil-é, Dieu est un juste vengeur; خدی امنتی بن khoudi ameneti bin, que Dieu te tienne en sa garde; خدی دحبینی khoudi

de-habini, si vous aimez Dieu; به امری خدی be emr-i khoudi, par l'ordre de Dieu; خدی راست بینه khoudi rast biné, si Dieu amène droit, c'est-à-dire: Dieu aidant; خدی راضی به khoudi razi bé, Dieu soit content de toi, c'est-à-dire: puisse Dieu te récompenser; خدیرا به khoudi-ra bé, pour l'amour de Dieu; خدی گرافی khoudi gherawi, par la volonté de Dieu, Dieu aidant; خدی کریمه khoudi kerim-é, Dieu est clément; chez Garzoni: ia qodę, de Dieu, divin, qodé del ruhn ket, Dieu inspire, littér. rend clair le coeur; qodé bezit, Dieu révèle, littér. parle; qodé kuru ta b,elit, que Dieu conserve ton fils; qodé t'avez ket, que Dieu te protège; qodé me boorit, que Dieu me pardonne; qodé rska det, Dieu pourvoit; qodé keír-a ta benévesit, récompense de Dieu, littér. que Dieu écrive tes bienfaits; qodé scoghol-e ta rast init, que Dieu mette en ordre tes affaires; qodé te parísit, que Dieu t'épargne; pv, pe qodé, par Dieu! χodé, χodí, χoadí L.; худи, куда P.; hédr. χoadí, k. or. خاده χādé; zaza wayér (le d s'est changé en y, et l'affixe r est ajouté comme dans χodár (L. I, 55, 1) où il est ajouté à la forme kurmandji); bactr. χvaδāta, pehl. خودای, p. خدا; comp. خودی, خوی.

خدی khoudi, divin; p. خدائی.

خدی ترس khoudi-tirs, qui craint Dieu; p. خدا ترس.

خذمت voy. خدمت.

خذمکار khyzme-kar, domestique, serviteur, χizmikár L.; kalmet-kar G.; zaza γizmkár L.; p. خدمتکار.

خر voy. کر.

خر voy. خورت.

خر khyr, la verge du cheval ou de l'âne.

خراب kherab, mal, détruit; ایدی خراب eidi kherab, pire, c'est le pire; خراب بوین kherab bouin, tomber en ruines; خراب بوی kherab boui, gâté, abîmé, ruiné; خراب کرین kherab kirin, abattre, ruiner; خراب کوتان kherab koutan, asséner; خراب نابه kherab na-bé, inviolable, indestructible; خرابه kherabé, ruine, désert; خراب خالیه kherab khaliié, lieu abandonné, inhabité; از خرابیم ez kherab-im, je suis méchant; از خراب نینم ez kherab ninim, je ne suis pas méchant; هون خرابین houn kherab-in, vous êtes méchants; هون خراب نینن houn kherab ninin, vous n'êtes pas méchants; خراب عملاندین kherab amilandin, abuser, causer un dégât; храбъ P.; χārābūn (pour χārāb būn), ils s'enivrèrent, S.; karáb ket (la rouille) corrode, G.; ārz karáb kiria, il a flétri l'honneur, G.; ser karáb kem, j'émousse, G.; del karáb ket, il inspire du dégoût, G.; na kangia na karába, médiocre, G.; comparat. karábtera, d'une qualité inférieure, G.; karábter bum, j'empire, G., superlat. ter karába ou ex ammo karábtera G.; zaza χeráb (détruit); ar. خراب; comp. دل کلاوه, خرابه.

خرابکر kherab-ker, malfaisant, méchant.

خرابی kherabi, méchanceté; خرابی کر kherabi kir, elle a commis un adultère; karabía, ruines, G.; kharabī, destruction, Rh.; p. خرابی.

خراج kharadj, impôt, capitation; χărāǰ, tribut, S.; ar. خراج.

*خرار karár, sac fait de laine ou d'une tissure de poil de chèvre, G.; ar. خرار.

خراش kherach, égratignure; du pers. خراش.

خراط kherat, tourneur, menuisier; ar. خرّاط.

خراطی kherati, ouvrage façonné au tour.

خرامه kheramé, amende, indemnité; voy. غرامه.

خراو voy. خوناو.

خربنك kher-benk, caroube, carouge; littér. chanvre d'âne (du pers. خر (kurd. کر) et بنك).

خربوزه kherbouzé, pastèque, melon; lor. khablizeh; p. خربزه.

خربوغه kher-boga, noeud coulant; t. بوغم, بوغن (noeud).

خربه khirbé, ruines; ar. خِربه (lieu désert).

خرت voy. خورت.

*خرت khurt u murt, lie, sédiment, G.; du pers. خرد و مرد; la forme kurde du mot pers. خرد est خور; comp. خرده خاش.

خرتك voy. خلتك.

خرج kherdj, dépense, impôt; خرجی ایلا وه سری مالی چنده kherdj-i ela vé ser-i mali tchend-é, l'impôt payé par votre tribu combien est-il par maison? kharj kirin, dépenser, Rh.; ar. خرج.

خرج khourdj, sac de voyage, porte-manteau; ar. خرج (arm. խուրջ, քուրձ).

خرجك khourdjek, valise; diminut. du mot précédant.

خرجی kherdji, argent pour la dépense; plur. خرجیان kherdjiian, marchandises communes; p. خرجی.

خرخال voy. خلخال.

خرخر khyr-khyr, râle; p. خرخر; comp. خره خر.

*خرخنك khŭrkhank, narine, Rh.

خردل khardel, moutarde; ǩardal G., kardal Rh., χerdál L.; ar. خردل.

خردوات khourdevat, toutes sortes de bagatelles; t. خردوات.

خرده khourdé, menu, sciure; خرده کرین khourdé kirin, couper menu, changer une monnaie en petites pièces; هره سوقی ڤی زری خرده بکه heré souqi wi ziri khourdé bi-ké, va au bazar, change cet or en petite monnaie; du pers. خرده; comp. هور.

خرده خاش khourde-khach, fractures; khurt u khash kirin, morceler, Rh.; t. خردو خاش اتمك; comp. خرت.

خرس voy. هرص.

خرسه khyrsé, tapis velu; p. خرسك.

*خرشاك churschag, arc en ciel, Kl.; peut-être un mésentendu; comp. armén. խորշակ (ardeur, mauvais air).

خرص khers, 1) combinaison; 2) prix convenu d'un marché en bloc; évaluation des dîmes, solution; ar. خِرص.

خرصاندین kherisandin, évaluer les produits d'un jardin ou d'un champ, faire le prix, en bloc et en tâche; de خرص.

خرطاندین kheretandin, façonner au tour; de l'ar. خرط; comp. خراط.

خرقین kheriqin, s'évanouir, défaillir; ar. خرق.

خرما khourma, datte; خرمايك, une datte, L I, 99, 4; p. خرما.

خَرْمان, moisson; وخت خرمان, temps de la moisson, L. I, 102, 16; p. خِرمَن, t. vulg. خَرْمَن.

خرمه خريم khyrme-khyrim, bruit que fait un cheval en mangeant; mot onomatopéique.

خرومر khyroumir, les restes de fourrage laissés par un cheval; comp. خرت و مرت.

*خروز kherouz, braise, Ch. 340; comp. arm. խարույկ (de խարել brûler).

خره توشی kheretouchi, combat de chiens, chamaillis.

خره خر khyre-khyr, ronflement; kur kur kem, je ronfle, G.; denk kur kur tet, il y a un bruit de ronflement, G.; p. خراخر, خرّه; comp. خرخر.

خری khyri, résine; lait mauvais qui vient après les couches; داری خریا dar-i khyriia, arbre de mastic.

خری voy. حری.

خریدار khyridar, chaland, acheteur; du pers. خریدار.

خریط kherit, enveloppe, sac qui sert à envelopper; ar. خریطه, p. خلیته; voy. خلتك.

خریفی kherifi, décrépit; de l'ar. خَرَف (délire de vieillard).

خرین kherin, ronfler; وقتی مرینی خرین veqti mirini kherin, râler au moment de la mort; خرینا خنزیر kherin-a khynzir, grognement, cri du cochon; ḥátta χerên-a merínne, jusqu'au râlement de la mort, S.; comp. خرخر, خره خر et p. خرفتن.

*خز zaza χoz, cochon; dujiki χis Bl.; arm. խոզ.

*خزا xaзá, voilà, P.; aram. חֲזִי (impér. de חֲזָא).

خزار khyzar, scie longue; de l'arm. խիզար.

خزاق khyzaq, traîneau; t. قزاق.

خزال voy. غزال.

خزان khyzan, pauvre, indigent; χezáń L.; t. خزان, خیزان.

خزانه khezané, l'appartement du bain où on se fait raser et où l'on prépare l'eau chaude, Ch. 347; ar. خزانه; comp. خزینه.

خزروك khyzrouk, odeur de brûlé, comp. arm. խանձ (brûlure)?

خزم khyzm, allié, parent maternel; khŭzm Rh.; t. خصم.

خزمای, خزمنای khyzmaï, khyzminaï, parenté, alliance par mariage.

خزن voy. خزینه.

خزو, خزور voy. خزیر.

خزیر, خزور khozir, khezour, beau-père, par rapport au gendre ou à la bru; kasú G.; khazoo, lor. khasseer R.; khŭzur Rh., χaur L.; bactr. χvaśura, p. خسو, خسور.

خزیران kheziran, Juin; kazirán G.; ar. خزیران.

خزیم khezim, anneau de nez; hezí L., khŭzím Rh.; ar. خزام.

خزینه kheziné, trésor, خزینا خلاص نابی khezina khelas na-bi, trésor inépuisable; لی بنا ارضی خزینه چال کرین li byn-a ardi kheziné tchal kirin, enfouir des trésors; اودا خزنی, اودا خزینه ی oda khezineï, oda khazni, trésorerie; kazina, kazna, kazni G.; χasín, χizn L.; khazīn dānān, comparer des trésors, Rh.;

kazina ce-kem, id., G.; p. خزينه, de l'ar. خزانه, vulg. hazna.

خزينه دار khezine-dar, trésorier; du pers. خزينه دار.

* خس kas, laitue, G.; ar. خسّ.

خسار, خسارت khesar, khesaret, perte, dommage; خسار كرين khesar kirin, endommager; خسارت استاندين dédommager; kasuret kem, je perds, G.; ar. خسار, خسارة; comp. هسار.

خسته جگر khasté djiger, angoisse; du pers. خسته جگر.

خستين khystin, laisser tomber de la main, mettre dedans, installer; prés. 2. تو دخيني tou di-khyni; 3. او دخه eou di-khé, plur. 3. وان دخين van di-khin; impér. 2. خه khé, plur. خين khyn; parf. part. 3. اوى خست evi khyst, plur. 3. وان خست van khyst; part. prés. خستى khysti; part. passé خست, خستيه khyst, khystiié; به هق خستين be-hew khystin, ramasser; اوى زاف دراق ژ دزى به هق خستى evi zaf diraw ji dizii be-hew khysti, il a ramassé beaucoup d'argent du vol; خستنا تنگى khystin-a tenghi, se jeter dans un abîme; prés. 3. dḭ-ȟé, il frappe; de-χíne, elle fait éclore (littér. elle lance de dedans, elle fait sortir) L.; plur. 3. deȟínin, ils touchent, ils frappent, L.; parf. part. 1. min ne̱ ȟist, hedr. χist L.; imparf. ȟístin, ils frappèrent, L.; dans le dialecte de Soleimanié جولم دا دكنم djoul-em da de-knem, je me déshabille (voy. ايخستن) Ch. 347; همان امه دخينه, aussitôt que nous atteindrerions (le fleuve) Ch. 350; zaza eíšte, il lança; le présent de ce verbe est formé tantôt á la manière des verbes forts, tantôt à celle des faibles (causatifs); bactr. χad (vi-χaδa vend. 2, 95), p. خستن (blesser); comp. درخستن, داخستن, برخستن, ايخستن, هقخستين, ليخستين, ڤه خستن, راخستن, هلخستين.

خسران khousran, perte, avarie, dommage; ar. خسران.

خسرى khesiri, lésion; de خسار.

خسو voy. خزير et خوسى.

خسير voy. خزير.

خسيس khesis, avare; kassís G.; ar. خسيس.

خسين voy. خزينه.

خشت khecht, la pointe d'une lance; p. خَشت, ar. خِشت.

خشخاش khechkhach, 1) pavot; 2) très fin, un grain de poudre; p. خشخاش, خشخاش كردن (pulvériser).

خشخشه khychkhyché, brûlure, maladie des brebis.

خشك khychik, glissoire.

خشكين khechikin, patiner, glisser sur la glace; az χešýkim, aze bu-χešykym, je descends, S.; parf. part. 3. χušyki, il glisse sur ses genoux, S.

خشل khechal, khechel, insouciant, paresseux, gourmand, butor; ar. كسل.

خشم khychm, colère; du pers. خشم (bactr. aẹšma).

*خشن χíšin, gros, S.; ar. خَشِن.

خشنود khochnoud, content; du pers. خشنود.

* خشه khusha, souffrance, Rh.; ar. خشوع.

خشیر khychir, objets de toilette, parure d'une femme; خشری ژنان khychr-i jinan, les bijoux des femmes.

خشیم khechim, ignorant; ǵhascim G.; ar. غشیم.

خشین khychin, vibrer; خشینا وریسی khychin-a verisi, vibration de la corde.

خصا voy. خصی.

خصاندین khesandin, châtrer; prés. 1. kassinum G.; parf. part. ȟasáńd L., kassandia, châtré, G.; de خصی.

خصوص khousous, matière, affaire; ar. خصوص; comp. با خصوص.

خصه khosé, parties génitales, testicules; ar. خصیه, vulg. خصر.

خصی khasi, eunuque, châtré, cheval coupé; hasp ȟ'asá L.; ar. خصی.

* خضاب khazab, courroux, Rh.; ar. غضب.

خط khet, ligne, trait; khat, caractère, Rh.; ar. خط.

* خط ȟ'at, non rasé, poilu, L., ar. خط (barbe naissante, duvet).

خطا kheta, péché, faute, délit; خطا کرین kheta kirin, pécher, faire une faute; khatā Rh.; ar. خطا.

* خطبه khoteba, assemblée, Rh.; χudbā, sermon de vendredi, S.; ar. خطبه.

خطوط khoutout, la fleur blanche de la guimauve.

خطوه khoutvé, pas d'homme, de cheval; ar. خطوه.

خطیب khetib, orateur; ar. خطیب.

خف khef, action de cacher; به خف be khef, caché, en secret; خف بوین khef bouin, se cacher, se tenir en secret; خف کرین khef kirin, cacher; ژ چاڤان خف بوین ji tchawan khef bouin, perdre de vue; خف دکه khef di-ké, il cache; وی خف کر vi khef kir, il a caché; ar. خفا.

* خفتان ȟ'aftán, cafetan, vêtement mis sur la chemise et tenû par le ceinturon, S.; p. خفتان.

* خفتن хуфтень, être couché, P.; c'est le pers. خفتن.

خفیف khefif, léger; ar. خفیف.

خل khel, vinaigre; ar. خلّ.

خلا khela, lieux d'aisance; ar. خلا.

خلات khelat, manteau; khalāt, cadeau, Rh.; kalāt kem ou dem, je fais présent d'une robe, je récompense, G; خلات نوروزی, robe de fête du nouvel an, L. I, 99, 1; zaza χalai; ar. خلعة.

* خلاخل χīl-ā-χīl, hennissement, S.; comp. armén. խղխնջիւն, խրխնջիւն.

خلاص khelas, libre, exempt; خلاص بوین khelas bouin, être libéré; خلاص بوی khelas bouï, libéré, quitte; خلاص کرین khelas kirin, sauver, libérer; χallás ker, il consuma, S.; kalás kem, je finis, je dégage, G.; kh'las, khŭlas kirin, finir, Rh.; ȟ'elás, χelás, libre, dru, L.; be kalás, infini, éternel, G.; ar. خلاص.

خلاصکر khelas-ker, libérateur.

خلاصه khoulasé, conclusion, bref, à la fin; ar. خلاصه.

* خلاصی kalasía, défense, G.; gé kalasía, asile, G.; kalasía nína, éternel, G.; خلاصی, sauveté, Ch. 351.

* خلاط χalāt, nom d'une ville en Arménie; sēv χaláte, pommes de Khelat, S.; p. خلاط; comp. Brugsch, Reise der preuss. Gesandtsch. II, 32.

* خلاق 'l kalak̇, le créateur, G.; ar. الخلّاق.

*خلال χelāl, difficulté, confusion, L.; ar. خلال (plur. de خلل).

خلام voy. غلام.

خلاى khelaï, famine, disette; de l'ar. خلا (désert).

* خلبين chalbin, jaune, Kl.; propr. ayant la couleur de la plante galbanum, χαλβάνη, syr. ܚܠܒܢܝܬܐ, hébr. חלבנה, p. خلباى, géorg. ქალბანი, russe халванъ, халбанъ.

خلتك khelitik, kheritik, havresac; p. خليته, voy. خريط.

خلخال, خرخال khylkhal, khyrkhal, bracelet qu'on porte au pied; χelχál S.; ar. خلخال.

* خلخان lor. khalkhan, bouclier; t. قلقان.

خلخله khylkhylé, monceau de pierres qui barrent le passage.

* خلط χálät, méprise; p'-χáläti, par méprise; ar. be γalaṭ S.; ar. غلط; comp. غـلـط.

خلط khylt, 1) lie, ce qui reste au fond d'un vase; 2) khŭlt, gale, éruption cutanée, Rh.; ar. خلط.

خلق khoulq, physionomie, caractère; خلقى وى پاکه khoulq-i vi pak-é, il a une heureuse physionomie; خلقى وى ناپاکه khoulq-i vi na-pak-é, il a une mauvaise physionomie; خلقى کلش khoulq-i kelech, une belle physionomie; ar. خلق.

خلق khelq, création; خلق کلش khelq-e kelech, une beauté; خلق کرين khelq kirin, créer; خلق پارستين khelq paristin, philanthropie; kalk ghelak, foule, G.; kaláḱ ket, il crée (comp. خلاق); kalak, kelek, foule, Rh.; plur. калкага, калкича, gens, monde, P.; me χálk-e dālāl dĭbu, j'ai vue la personne aimée (la personne de l'aimant), S.; ar. خلق.

خلق voy. خلقه.

خلقاندين kheliqandin, créer, en parlant de Dieu; prés. 3. دخلقينه di-kheliqiné; parf. part. خلقاند kheliqand; part. prés. خلقاندى kheliqandi; part. passé خلقاند kheliqand, خلقيه kheliqiié; de خلق.

خلقکر khelq-ker, créateur; du pers. خلقکر.

خلقه, خلق kheleq, khalqé, anneau, boucle, cercle; comp. حلقه.

خلقى khelqi, peuple, vulgaire, créature; خلقى باژير khelqi bajir, habitants de la ville; خلقى بيانى khelqi biiani, populace; ژبوى خلقى ji-boui khelqi, chose publique, ce qui est pour le public; khŭlkı Rh.; de خلق.

خلقيت khoulqiiet, naturel; خلقيتا ويه khoulqiiet-a viié, c'est son naturel; ar. خلقية.

خلماش khil-mach, premier sommeil, sommeil profond.

خلمت voy. خذمت.

خلمتكار voy. خذمكار.

خلندور khylindour, petit lait, premier lait de vache.

* خلو khilu, pêche, Rh.; p. خلُو, maz. غلو ḥoulü, pêche, Melgunof, DMG. XXII, 210.

خلوت khelvet, conférence secrète; خلوت خانه khelvet-khané, cellule, cabinet; دخلوتدانه di-khelvetidané, ils

seul tête à tête; خلویه khelveié, il est en conférence secrète; ar. خلوة.

خلوتی khelveti, retiré, isolé.

*خلوص khalus, qui n'est pas nuisible; khalus kirin, mettre hors d'état de nuire, Rh.; ar. خلوص.

خلوصکار khoulous-kar, sincère.

خلوقت khilouqet, accort; ar. خلوقة (accortise).

خلولك kheloulik, petits grains de grêle.

*خلوله kolula, creux, G.; aram. חָלוּל, חֲלִיל (cavité, vide).

*خلیع kalíah, luxation, G; ar. خلع.

*خن، خم khoum, khoun, couvercle, mot ne se trouvant que dans درخم; p. نهنبن.

خم khoum, jarre, vase de terre; bactr. χumba, p. خنب، خم.

خم voy. غم.

* خماخما χumāχumā, clic clac; báran hátī χumāχumā, la pluie vint clic clac (de la gouttière); ar. χašχīš S.; mot onomatopéique.

* خمقه kamaka, cul, chute sur le cul, G.; ar. خفّاقة; arm. (dial. de Mouch) քամակ (Patkanof, Матеріалы для изученія армян. нарѣчій, 70).

خملاندین khemilandin, orner, embellir, chamarrer; prés. 3. او دخملینه eoū di-khemiliné; parf. part. 3. اوی خملاند evi khemiland; part. prés. خملاندی khemilandi; kamelínum G., kamelāndin Rh.; verbe causat. de خملین.

خملی khemili, orné; kulílk-a nū χámelí, une fleur justement épanouie, ar. baibūne jedíd teχammelät, S.

خملین khemilin, se parer, s'orner; prés. 3. او دخمله eoū di-khemilé; impér. به خمل be khemil, plur. به خملین be khemilin; parf. part. وی خملی vi khemili; partic. prés. ای خملی ei khemili, ornant, plur. ای خملینه ei khemiliné; part. passé خملیه khemiliié, orné, chamarré; käsk u sōr χamílli, il se para de (vêtements) verts et rouges, S.; de خمیل; comp. کملین.

خمیان khemiian, se soucier; prés. 3. قط نه دخمیه qat ne di-khemiié, il ne se soucie de rien; de خم (غم).

خمیز voy. همیز.

خمیل khemil, ornement; hʿamíl L.; ar. کمیل, comp. کامل.

خناق khenaq, mal à la gorge, angine; ar. خناق, du pers. خناك.

خنثی khounsa, hermaphrodite; ar. خنثی.

خنجر khendjer, poignard; kangiár, poignard court et courbé et porté par devant, G.; χančér, χančérin, L.; zaza χanǰér, hʿenjér; comp. پس; p. خنجر.

خندق khendeq, fossé; خندق کولان khendeq kolan, fossoyer, creuser un fossé; ar. خندق (du pers. کنده, partic. du bactr. kan, scr. खन्, arm. քանդել (démolir)).

خندقین voy. خنقین.

خنزیر khynzir, cochon, porc; ar. خنزیر.

خنقاندین khenyqandin, étrangler, étouffer, noyer, suffoquer; وی خوه خنقاند vi khé khenyqand, il s'étouffa, il se noya; khaniqandin Rh.; ave kanakínum, je me noie, G.

خنقوك kheneqouk, suffocation, étouffement; خنقوك بوین kheneqouk bouin, être suffoqué.

خنقین khenyqin, s'étrangler, se noyer; راسته دو مروف خنقینه rasté dou mourouf khenyqiné, c'est vrai, deux hommes se sont noyés; د آقرا خنقین di awida khenyqin, périr dans l'eau; khindakīn, khŭndikīn Rh.; nā-χéniqe, il ne se pend pas, L.; de خناق.

* خنکال، خنکال ایله چنجیل، fil au fuseau (dans le texte d'Ewlia se trouve چنچیلر) Kl.

خنگربن khynghirin, se pavaner, marcher d'un pas fier; پیا دخنگره peia dikhynghiré, il marche d'un pas fier; اوی پیا خنگر ewi peia khynghir, il a marché d'un pas fier.

خنه voy. حنه.

خنین voy. کنین.

خو kheoŭ, sommeil; خوا روژی khev-a rouji, la sieste, sommeil pendant le jour; خوا شڤی khev-a c̨hevi, sommeil de nuit; خوا شیرین ترکاندین khev-a chirin terikandin, s'abandonner au doux sommeil, endormir à demi; د خو چوین di kheoŭ tchouin, s'endormir; h̔āv L., khav Rh., χaa P., k. or. خاو, zaza h̔au; p. خواب.

خو، خوی khou, khoi, sueur; خو داین khou dàin, dan, suer; از خو د دیم ez khou di-dim, je sue; خوی به خوی داین khoi be khoi dàin, suer à grosses gouttes; qoé G., cho Kl., kheh Rh.; χvēh S.; bactr. χvaẹδa, p. خوه، خوی.

خو kho, sel; خویا رڤاندی khoia rewandi, sel de contrebande; خویا کوتای khoia koutàï, sel pilé; بی خویه bi khoié, il est peu salé; خو کرین kho kirin, saler; خو دانین kho danin, mettre du sel; kohhé G.; choi Kl.; xy, хои P.; khu, bilb. khueh R., χe M., χvē S., khē Rh.; p. خوا (goût), bal. whād (sel), scr. स्वाद (goût); comp. بخوه.

خوه، خو khou, khé, soi-même, en personne; بخو، بخوه be-khou, be-khé, personnellement; ژخو، ژخوه ji-khou, ji-khé, essentiel, personnellement; لی خو کرین li khou kirin, mettre sur soi, c.-à-d. endosser un habit; بخو سر بوین be-khou ser bouin, être à soi, ne dépendre de personne; خو بخو khou be-khou, de soi, de son propre chef; چاوا کو بخو دبیژه tchava kou be-khou di-bijé, soi-disant; ژخوڤه چون ji-khou-wé tchoun, n'être plus à soi, s'épanouir, perdre le sens; به مالا خو be mal-a khou, chez soi, dans sa maison; خومال khou-mal, les membres de la maison; از بخو ez be-khou, moi-même; خلات دایه فلان کسی حتی جلید خو ژی دایه khelat daié fylan kesi hata djili-d khou ji daié, il lui donna un manteau et même ses habits; qo qodám ná-kem, je m'expose, G.; qo pahzínum ou se pahzínum, je me pavane, G.; bu qo, de soi-même, G.; bu qo stínum, elgherum, je m'approprie, G.; bu qo bo-ghrum, j'apprends, G.: bu qo zapt kem, je m'empare, G.; bu qo báhhkovum, je murmure, G.; ser qo élgherum, je m'impose, G.; ghel qo, avec soi, G.; eẍ qo, par hazard, G.; az qo avésium nek flan, j'ai recours à quelqu'un, G.; χo, χó-ve L.; kho, khwa Rh.; zaza ei-χóe, soi-même; bactr. χvatō, p. خود.

خو voy. خوی.

خوا kha, Dieu; forme abrégée de خدی.

خوار khar, tordu, courbé, de travers,

descente, pente; خواره khar-é, cela est de travers; خوار چوین khar tchouin, descendre; خوار دیتن khar ditin, regarder quelqu'un de travers; خوار نابه khar na-bé, qui ne se recourbe pas; خوار نهرین khar nihirin, mépriser, regarder avec mépris; خوار و مار khar ou mar, biscornu, d'une forme irrégulière; dai,num a kvár, je décharge, je mets en bas, G.; tem a kuár, je descends, G.; kuar bum, j'incline, G.; kuár kiria, courbé, G.; khwàr Rh.; khwārī, l'khwārī, en bas, Rh.; h'oar, en bas, L.; bactr. comp. qāirizem, anc. pers. uvāra-zmi (le pays bas), p. خوار; voy. Lerch. Khiwa p. 3; comp. لخواری, کله خوار, پیخوار, استو خولر.

خوار voy. خوه.

* خوارزا kvárzá, neveu, fils de la soeur, G.; χoarzi L., zaza ware-zá; du pers. خواهرزاده.

* خواری khwārī, courbure, Rh.; p. خواری.

* خوازك khwazok, mendiant, Rh.; comp. p. خواس.

خوازم voy. خواستین.

خواس khas, nu, un homme sans chaussure; از خواسیم ez khas-im, je suis pieds nus; هسپی من خواسه hesp-i min khas-é, mon cheval est sans fers; χvās, nu-pieds, S.; pē-khwās Rh.

خواستکار khastekar, demandeur, solliciteur; du pers. خواستگار.

خواستکاری khastekari, mendicité; du pers. خواستگاري.

خواستکانی khastegani, passion, penchant; comp. خوستك.

خواستن khastin, khoustin, vouloir; prés. از دخوازیم ez di-khazim ou di-khouzim, تو دخوازی tou di-khazi ou di-khouzi, او دخوزه, دخوازه, eoü di-khazé ou di-khouzé, plur. ام, هون, وان, دخوازین em, houn, van di-khazin ou di-khouzin; impér. 2. بخواز be-khaz ou be-khouzé, plur. بخوازین be-khazin; conjonct. di-khoustin, a-t-elle voulu? parf. part. خواست, خوست وی, ته, من, min, té, vi khast ou khoust, plur. مه, وه, اوان خوست, خواست, mé, vé, evan khast ou khoust; part. passé خواست, خواستیه khast, khastiié; دخوازه di-khazé, il est à désirer; دخوازه بیته ڤرا di-khazé bité wi-ra, il va venir ici; do-chuazem, je veux, Kl.; dastúr koásium, je demande permission, G.; parf. part. koást G.; χoást L.; khwāzim, je veux, Rh.; me χvāst, j'ai recherché une fille en mariage, S.; infin. koástina G., k. or. χāstiné, zaza wazén'a, parf. part. wašt, waišt; ce verbe est emprunté au pers. خواستن; la forme kurde est ڤاین; comp. نخوستی, نا خوزه, بی خواستین.

خواستی khasti, fiançailles; koástia, souhait, G.; p. خواسته; comp. نه خواستی.

خواص khewas, les propriétés, les vertus; ar. خواصّ.

خوان khan, table servie, service de table, nombre de plats servis; p. خوان.

خواندین, خوندین khandin, khoundin, lire, réciter, chanter les prières; خوندینا طیران khoundin-a teiran, chant des oiseaux; prés. از دخونیم ez di-khounim; تو دخونی tou di-khouni, او دخونه eoü di-khouné, plur. ام, هون,

وان دخونین em, houn, van di-khounin; impér. بخون be-khoun, prohib. مخون me-khoun, plur. مخونین me-khounin; parf. part. من ,ته, وی خوند ,خواند min, té, vi khand ou khound, plur. مه ,وه ,اوان ,خواند خوند mé, vé, evan khand ou khound; bo-ǩoínum, je lis, j'apprends à lire, G.; 2. 3. bo-ǩoínit, parf. part. ǩoénd, ǩoéndia G.; to-ǩoínit (l'oiseau) chante, G.; او نشیت دخانیت av ne-šīt du-χunīt, il ne sait pas lire, B.; χoénd L.; بیخوینت, il fera sa prière, L. I, 99, 15; khwāndin, khondin Rh., k. or. خوینه χūīné, zaza lau wén'a, il aboie; lauk vánu, bána, il chante; wẹ́nd, il lisait; du pers. خواندن; voy. خواندین ڤه.

*خواندنی khwāndinī, action de lire, Rh.

*خواندی koéndia, étude, G.

خواه ناخواه khah na-khah, malgré bongré; du pers. خواه نا خواه; comp. بد خواه.

*خوب хубъ, beau, P.; c'est le pers. خوب.

*خوپال k. or. χūpāl, pigeon, B.; arm. ձաւփալ.

*خوپان, lieu désert, Ewlia chez Kl.

خوپسن khou-pesin, vanterie; p. خود پسند.

خوجگی khodjeghi, riche marchand; du pers. خواجگی ,خوجگی.

خوجه khodja, maître d'école; dimin. خوجه کی khodjeki, ô maître (en adressant la parole à un homme de dignité); χojā́, maître, vieillard, L.; p. خواجه.

خوجهی khou-djihi, indigène, domicilié.

خوخ khokh, pêche (fruit); zaza χauχír, pêcher; ar. خوخ; comp. دار.

خودان, خوداین khou-dan, khou-dain, suer, transpirer; prés. 1. از خو ددیم ez khou didim, négat. از خو نادیم ez khou na-dim; voy. خو, خوی.

خودان kho-dan, salière; de خو et de دان.

خودان voy. خدان.

خودبین kheud-bin, altier, présomptueux; du pers. خودبین.

خود پسند khoud-pesend, qui se glorifie; du pers. خود پسند.

خوده khoudé, casque, armure de tête: bactr. χaoδa, anc. pers. χauda, p. خود (d'où l'ar. خوذه).

خودی khoudi, propriétaire; be χvádi kir, il fit son éducation, S. (comp. خدان); forme plus primitive de خدی; comp. بی خودی.

خور khor, démangeaison, picotement; comp. خوریان.

خور voy. خزیر.

خور khor, mangeant, jouissant; forme radicale de خورین entrant dans les composés; p. خور; comp. شیرخور ,خون خور, فایده خور ,کیم خور ,گوشتخور (s.v. گوشت).

*خور, manger, repas, L. I, 98, 12; kim kuár ou kim kvárina, à jeun, G.; p. خور.

*خور khor, soleil, Br.; du pers. خور.

*خور χūr, peau, L.; comp. arm. խորք (dépouille de serpent), kurin. xür (peau).

خورا ,خورای khoura, khouraï, glouton, gourmand; ژ خورا گوتیه ji khoura goutiié, chose dite mal à propos; p. خورا, خوران.

خوراندین khorandin, démanger, gratter; ǩorínum, 2. 3. ǩorínit, parf. part.

k̄oránd, gratter, agacer, G.; verbe causat. de خوريان.

*خوراى, بخوراى, gratis, Ch. 315, 344; syr. mod. hurai (Nöld. 168); comp. هور.

خورت khourt, capable, qui connaît son métier, homme gras et vigoureux; kvrta, vigoureux, G.; χur, L. I, 3, 26; compar. χúr-ter; χōrt, brave, joli, jeune, L. I, 32, 5; khurt, fertile, Rh.; χórd-ē gúnd-ē ma bag-īna, les jeunes hommes de notre village sont des Begs, S.; χṓrt-in, ils sont des héros, S.; χōrtíkek, un jeune homme, S.; bactr. comp. hām-vareti, p. گرد, voy. Justi, über die kurdischen Spiranten, p. 3.

خورتى khourti, vigueur; خورتى كرين khourti kirin, avoir le dessus dans une lutte, emporter; khurtí, fertilité, Rh.

خورجلين khourdjilin, tarder.

خورخور khorkhor, narghilé, sorte de pipe; comp. قورقور.

* خورروه khorrava, soir, Rh.; c'est le pers. خور رود (le soleil s'en va).

خورژين khourijin, se fâcher, se mettre en colère; comp. خوريان.

خورك khourek, repas, dîner; p. خورك.

خوركى khouraghi, aliments; ژ خوركى ji khouraghi, résidu des aliments; p. خوردگى.

خورو khorou, propriétaire seul, qui n'a pas d'associé; seulement; خورو كرين khorou kirin, simplifier.

خورى khouri, bouton au visage; h'úri, lèpre, bouton, L.; p. خوره; comp. خوريك.

خوريان khoriian, avoir une démangeaison, se gratter; s'emporter, se fâcher; سرى من دخوره ser-i min di-khoré, la tête me démange; parf. part. k̄oriá G.; χoría L.; infin. korián-a dest, pé, picotement de la main, du pied, G.; verbe provenant de la même racine que خورين (manger) et خورى; arm. քերել.

خوريك khourik, rougeole, petite vérole; korik G., khorık Kl.; comp. خورى.

خوريك khorik, les boeufs de devant dans un attelage de plusieurs paires de boeufs.

خورين khourin, jeun, à jeun; از خورينيم ez khourin-im, je suis à jeun; allákeríni, à jeun, G.

خورين, خوارين khourin, kharin manger; prés. از دخوم ez di-khoum, تو دخوى tou di-khouï, او دخه, دخو, eoū di-khou ou di-khé, plur. ام, هون, وان دخون em, houn, van di-khoun; impér. 2. به خو be-khou, plur. به خون be-khoun; parf. part. من, ته, وى خوار, خور, min, te, vi khour ou khar, plur. مه, وه, وان خوار, خور, mé, vé, van khour ou khar; part. passé خوريه khouriié; négat. prés. 1. از ناخوم ez na-khoum; سرى ته بخوتن ser-i té be-khoutin, mange la tête, c.-à-d. va au diable; chez Garzoni: prés. bo-k̄um, bo-k̄oi, bo-k̄ot; nég. na-k̄um; parf. k̄oár; pari iek bo-k̄um, je me récrée, littér. je mange une bouchée; sif bo-k̄oum, je soupe; test bo-k̄um, je dîne; ser test bo-k̄um, je déjeune; sund bo-k̄um, je jure; ahhrám bo-k̄ovum, je soustrais, je divertis; infin. kim k̄oárina, frugal, sobre; chez Lerch: prés. χum, tu do-χúi, do-χú'e ou du-χóe, bo-χóe; impér. 2. bo-χóe, bu-χóe; parf. part. e̱k χoár, qu'il mange, I, 35, 7;

plur. 1. me χoár; infin. hedr. χoárine; وظيفه خَـوَرَه, tu donnes à manger (pers. وظيفة خور داری) I, 98, 13; خوريت, tu manges; mangez 99, 5; دبخون, ils mangent, 100, 14; chez Brugsch: prés. (avec le préfixe persan مى) miarĭm, tūn miarin, ewā miarì, plur. īmā miarīm, hūmme miarīn, auane miarĭn; parf. 1. min huardĭm, je bus (voy. قه خورين); chez Socin: min χvārī, j'ai mangé; χvārī, il a mangé; rešvāt u bartîl du-χvin, ils mangent des présents et de la corruption, c.-à-d. ils se font corrompre; nā du-χvār (ar. mā yākil), il ne la mangea pas, c.-à-d. elle ne lui plût pas; k. or. impér. بخه bu-χa, infin. خورنه χorné; zaza suánd wen'a, je jure; bactr. χvar, p. خوردن; voy. لى خورين ,قه خورين ,پى خورين.

خورين voy. لى خورين.

خوريني khourini, le manger, déjeuner, collation; p. خوردنى.

خوزگين khozghin, envoyé pour demander la main d'une fille, ami du fiancé; comp. خوازك et le pers. خواستكار ,خواهشگر; khoz se dérive du thème du présent de خواستن; comp. خازگين ,خويزگينى.

خوزنبر khozneber, plongeur; de l'ar. خزنه et du pers. بر (qui apporte des trésors).

خوزى khouzi, plût à Dieu; خوزيا دشريدا فوت به بويا khouziia di-cherida fevt be bouia, plût à Dieu qu'il fût mort dans le combat; خوزى كرين khouzi kirin, supplier, faire des courbettes; kuzi az búm, si j'eusse donc été, G.; kvzi men ce-kiria, si j'eusse donc fait, G.; كاشكه kachké, Ch. 340; cette dernière forme est la persane, tandis que khouzi se termine en zi ou ji (aussi); comp. Pott, Etymol. Forsch. III, 90; p. كاشكى ,كاش كه.

* خوژلك khuzhilk, nom d'une fleur campanulée (angl. milk wort) R. 1, 143.

خوس khous, seul.

خوس khous, brouillard, givre, frimas; p. هوز.

خوستا khousta, volonté; بخوستا bekhousta, à volonté; ħósta, bois de construction, L. (propr. ce qu'on exige pour une construction); du pers. خواسته.

خوستك ,خواستك khoustek, khastek, mendiant, demandeur, pauvre; plur. خواستگان khastegan; p. خواسته (qui a demandé).

خوسته khousté, apprenti, qui apprend un métier.

خوستى khousti, fiancée; comp. خواستى et le pers. خوازنده.

خوستين voy. خواستن.

خوسر khou-ser, indépendant; p. خودسر.

خسو ,خوسى khosi, khesou, belle-mère, par rapport au gendre et à la bru; χoasía L., khūsu Rh., χassū́ S.; bal. wasi, afgh. خوابنه χvāšāh (Trumpp 8) خُوَاسِے (a wife's mother, Dorn); p. خسرو ,خوش.

خوش khoch, bien, bon, sain; خوش بهن khoch bihin, parfum; خوش خبر khoch khaber, aimable causeur; خوش چون khoch-tchoun, pas allongé d'un cheval; خوش دنك khoch-denk, voix mélodieuse; خوش خوى khoch-khoui, affabilité; خوش طب khoch-teb, bon naturel; خوش كرين khoch kirin, guérir;

خوش هاتن khoch hatin, venir à propos, être le bienvenu; خوش بمينن khoch beminin, portez vous bien; хушъ, sain, P.; quósc-quók, beau, aimable, G.; khosh-hāl, bien-heureux, Rh. (p. خوش حال); خوَس بين, odoriférant, L. I, 101, 3; del flán quosc kem, je déplore, je console, littér. je fais le coeur bon pour quelqu'un, G.; خوش اوستن khoch evisténe, aimer, Ch. 315; χoš L., khosh, khwash Rh., خوَس L. I, 98, 5; compar. quoscter, plutôt; quoscter ce-kem, je refais, je répare, G.; quoscter t,vem, je prends parti pour quelqu'un, je préfère, G.; khwashtir-voi, aimé, Rh.; lor. khosh-hatek, bienvenu; ce mot est emprunté au pers. خوش, tandisque la forme vraiment kurde est وش; comp. سرخوش, ميخوش, ناخوش, نخوش, وش.

خوشروك khouchrouk, rougeole.

خوشك khouchk, soeur; kusk G.; mer kusk, mari de la soeur, G.; хýшкъ, кушкъ P., khochk Ch. 303, B.; khoshk, bilb. khushk, lor. khoeeshk R.; χūški M., khīshk Rh.; propr. proche parente, p. خويش.

خوشمر khoch-mir, bon, complaisant.

خوشه khouché, épi; du pers. خوشه.

خوشى khochi, santé; دخوشيدا بوين di-khochida bouin, être en bon état de santé; بخوشيا وه be-khochiia vé, à votre santé; quoscía G.; du pers. خوشى.

خوشى khouchi, grappe de raisin; comp. كوشى, اوشى.

* خوشيان khochiane, agréable, Ch. 353.

خوف voy. خاق.

* خول zaza ħaul, bon; yau ħaúle, une chose bonne, récompense.

خول voy. حول.

* خولستيان hedr. χolustían, ils bridèrent.

خولى kholi, cendre, poussière, terre; خوليا قومسال kholiia qoumsal, terre sablonneuse; خولى رشاندين kholi rechandin, répandre la poussière; خولى تژى كرين kholi teji kirin, remblayer; ħoalí L., khwalī Rh., kolí kem, je réduis en cendres, G.; kolí debít, il se réduit en cendres, G.; bilb. khol; syr. ܚܠܐ, hébr. חול?

خون khevn, khevin, songe, rêve; خون ديتن khevin ditin, rêver; خون دى khevin di, il a vu un songe; خون ديتيه khevin ditiié, il a fait des rêves; kah-hun G., χaun L., khavin Rh.; ǩahhun kạvum, je m'endors, G.; kahhun-a qo binum, je songe, je me pollue pendant le sommeil, G.; zaza ħaun-i χoe-de, dans mes songes; bactr. χvafna, arm. քուն.

خون khoun, parent paternel; خزم و خون khyzm ve khoun, parents maternels et paternels.

خون khoun, sang; دبه كو خونى بدين و لهڤ بن di-bé kou khouni bi-din ve li-hew bin, c'est possible qu'ils donneront le prix du sang et qu'ils se raccommoderont; خون ژى تى khoun ji ti, dysenterie, littér. le sang vient; خون استاندين khoun istandin, saigner; خون تفكر khoun tyw-ker, hémoptyique; خون تف كرين khoun tyw kirin, cracher du sang; خون خراب khoun kherab, scorbut; خون رژيان khoun rejiian, hémorrhagie; خون كرين khoun kirin, commettre un meurtre; kuhhn ber dem, je me fais saigner, G.;

tabiat kuhhn, sanguinaire, G.; хунъ, хуинъ P., χo'ín, χu'ín L., khiun, bilb. khoon R.; khīn, khon Rh., χvīn S.; zaza gō'én, gō'ín; bactr. vohuni, p. خون; comp. شبخون.

خون khoun, lisant; forme entrant dans les composés du verbe خواندن; voy. کتبا خون.

خوناڤ khounaw, rosée; chraw (lisez chnaw?) Kl.; za'íf kerí χonáve, la rosée me fait malade, S.; propr. larme: خوناوه khoun-aoué, Ch. 356; du pers. خونابه.

خونچه khountché, cabaret, plateau; diminut. de خوان; du pers. خونچه.

خون خور khoun-khour, sanguinaire; p. خون خوار.

خون دار khoun-dar, meurtrier; du pers. خون دار.

خونداری khoundari, vengeance de sang.

خوندکار khoundkar, souverain, monarque; خوندکار هزار به ژی khoundkar hezar be-ji, vive l'empereur (puisse l'empereur vivre mille ans); kunkár G., χoǹdeǩár L., du pers. خونکار, خوندگار.

خوندکاری khoundkari, 1) royal, majestueux; 2) χondǩári, monarchie, royaume, L.; du pers. خوندگاری.

خوندی, خوندیه, خوندابه khoundi, khoundiié, khoundaié, lettré, versé dans les sciences; p. خواننده; comp. نخوندی.

خوندین voy. خواندین.

خون رژیان khoun-rejiian, hémorrhagie; comp. p. خون ریزی.

خون ریز khoun-riz, cruel, homme de sang; du pers. خون ریز.

خون زهف khoun-zahf, sanguin.

خون سار khoun-sar, insociable, un homme froid.

خونشاندان khounichandan, égoisme, vaine ostentation; de خو (soi-même) et نشاندان.

خون شیرین khoun-chirin, affable, un homme doux.

خونکار voy. خوندکار.

خونك voy. خوه.

خونی khouni, mortel, qui cause la mort, sanglant; p. خونی.

خونی khouni, entonnoir; t. خونی.

خوه voy. خو.

خوه, خوها khoh, khouha, soeur; خوهید ته khouh-i-d té, tes soeurs; ȟoéṅg L., khuyer Br.; tu χūh-ē mín-i, tu es ma soeur, S.; χveh-ē χva, sa soeur, S.; dans le dialecte de Bohtan χyũg S.; feileh khowar, zaza wai; bactr. χvaṅhar, p. خواهر, خوه, pehl. خوك; comp. خوارزا.

خوهکه khouéké, prix du sang, récompense pour un homme tué.

خو, خوی khou, khouï, caractère, nature, moeurs; کچ نبو بلانی ژنکی بی خوی بیتن kitch nebou, bilani jineki bi, khouï bitin, si on ne trouve pas une fille, que ce soit une femme, qu'elle soit d'un bon caractère; لی خبرا خوه خوی بوین li khaber-a khé khouï bouin, accéder; خوی صفرا khouï sefra, bilieux; χu, exercé, L.; u kem, j'accoutume; négat. u na-kem; u na-bum, je ne suis pas accoutumé; u bu, accoutumé; u kiria, accoutumé, G.; p. خوی, خو, scr. स्वधा; comp. بد خوی (s. v. بد), بی خو, خوشخوی (s. v. خوش), نرم خو.

خوی voy. خو.

خوی khouï, possesseur, maître; خوی کرین khouï kirin, entretenir, nourrir; خوی بوین khouï bòuin, posséder; خوی درکتین khouï der-ketin, protéger quelqu'un, prendre le parti de quelqu'un; خوی ازیغ کرین khouï azig kirin, approvisionner; خوی حرمت khouï hurmet, homme d'honneur; خوی دین khouï dein, créancier; خوی چك khouï tchek, armé; خوی نان و اق khouï nan ve aw, hospitalier; خوی رتبه khouï routbé, officier, qui a un rang; خوی سعادت khouï seadet, homme fortuné; خوی کمالی khouï kemali, homme de talents; خوی علم khouï ilm, versé dans les sciences; خوی کرم khouï kerem, bienfaiteur; خوی کیسه khouï kisé, millionnaire; خوی گناه khouï gounah, coupable, pécheur; خوی مالی khouï mali, maître de la maison; خوی ملك khouï mulk, possesseur d'une terre; خوی هش khouï hich, homme d'esprit; ce mot est la forme vraiment kurde de خدی; comp. مالخو، بی خوی.

خویا khouia, apparent, évident; خویا بوی khouia bouï, quelque chose qui semble paraître; خویا نابه khouia na-bé, invisible; ای خویا دبه ei khouia di-bé, visible, ce qui paraît; khoyayī bun, paraître, Rh.; az χvīyá-ma, je parus; au χvīyá-ya, il parut; aze χvīyá-būm, j'ai paru; χvīyá má-ba, ne parais pas, S.; bairaq χvīāya, l'étendard devint visible; páša χviyá-bo, le Pacha arriva, S.; p. هویدا (de hu, bactr. hu, et de پیدا).

خویان khouian, les membres de la maison, les membres de la famille; de خو (soi-même), comp. p. خویش.

خویانی khouiani, apprivoisé, domestique, tout ce qui est de la maison; de خوی (moeurs).

خویای khouiaï, apparence, évidence.

خوبتی، خویوتی khouïti, khouïouti, propriété, possession, protection; de خوی (possesseur).

خویر voy. خوه (soeur).

*خویزگینی χvīzgíni, recherche en mariage; že bōye χvīzgēnia, pour rechercher une fille en mariage, S.; de خوزگین.

خویشاوند khichavend, prochain, parent; du pers. خویشاوند.

خه voy. خو (soi-même).

خه voy. خو (sueur).

خیار khiiar, concombre; خیار بترش, cornichons, Ch. 354; kiár sah, concombre d'âne (littér. de chien) G.; h́iár-e kúči-kān, id., L.; p. خیار.

*خیارچنبر kiárciámber, casse, G.; p. خیار چنبر, ar. خیار شنبر.

خیاط kheiat, tailleur; kaiát G.; ar. خیّاط.

خیال khyial, imagination, illusion; خیالکی khyialeki, une illusion; χayál L., kajál, spectre, G.; ar. خیال.

خیانت khyianet, trahison; به خیانت be khyianet, traîtreusement; ar. خیانة.

خیدین kheidin, courroucer, s'indigner, se fâcher; از ایرو ژته خیدیم ez irou ji té kheidim, je suis aujourd'hui mécontent de toi; خیدیه kheidiié, il est fâché; de l'ar. غیظ.

خیر kheir, salut, avantage; به خیر be kheir, avantageusement; نه خیر، خیر

kheir, ne kheir, non, pas du tout; on dit en persan خیر par politesse pour: non; ƙeira 1) bon, bienheureux; 2) mérite, vertu, bienfait, et par euphémisme: la peste, G.; χair, non, S.; vaǵhár-a ta ƙeir, ta marche soit bien-heureuse, G.; ƙeira bu qodé ce-kem, je fais des bonnes oeuvres qui méritent la grâce de Dieu, G.; suba yehauwa b'χair (ar. sabáhh el χair), bon jour, Sd.; be-kheir hatéh, bienvenu, R.; hʿeir u salamét, je vous salue, litter. bon et la paix, L.; zaza hʿeir, χeir; ar. خیر.

خیر voy. غیر.

خیرات kheirat, aumône, bienfait; خیرات مری kheirat miri, repas funèbre; ar. خیرات (plur. de خیرة).

خیرس voy. حرص.

*خیز khīz, sablonneux, Rh.; arm. խիճ (sable).

* خیسه خیسه χísa χísa, entremêlé, S.

خیش voy. هرج.

خیشك voy. خوشك.

خیفت khiwet, tente blanche en toile; اهلی خیفت ehl-i khiwet, les Kurdes demeurant sous des tentes; چنوت Kl. (lisez خیوت); kheiouet Ch. 312; kivét-a dest, parasol (littér. tente de main) G.; ar. خَیْمة; comp. خیمه.

*خیل kheil, tribu nomade, R. I, 112; afgh. χail, de l'ar. خیل.

*خیلکی kheilekee, nomade, R. I, 112.

خیلی kheili, convive, les invités à la noce.

خیلی kheili, voile d'une fiancée; ƙelii, voile noire devant le visage des femmes, G.

* خیلی k. or. kheïli, beaucoup; du pers. خیلی.

خیلین kheilin, s'imaginer, se forger des chimères, de l'ar. خیل.

خیم khym, base, fondement, bloc de pierre; de l'arm. հիմն.

خیمه khymé, tente; خیمه قه گرتن khymé we-ghirtin, dresser une tente; خیمه نشین khymé-nichin, demeurant sous des tentes, Kurdes nomades; ar. خیمه; comp. خیفت.

خینن voy. خستن.

خینه voy. خانی.

خیو, خیوك khiou, khiv, khevik, un homme simple, inoffensif, niais; arm. խեղճ.

د

د di, de, te, préfixe du temps et du mode, qui indique la durée d'une action, voy. la grammaire; il se trouve aussi dans quelques dialectes persans.

د di, d, particule syrienne, qui accompagne le génitif surtout du pluriel; جلی د خو djil-i di-khou, ses propres habits; دژمنید خو dijmin-i d-khou, leurs ennemis; اشید وه ach-i d-vé, votre moulin; māl-ē t min, mes maisons, Rh.; brā-ē t wān, leurs frères, Rh.; l' sār pṓz-e d' jāzmāna, sur les nez (les becs) de leurs souliers, S.; kṓn-ē d' mērāna, tente des héros, S.; lyñg-e de myn, mes jambes, S.;

ling-e d hasba, les jambes des chevaux, S.; syr. ܕ.

دا da, afin que, pour que, jusqu'à ce que; هره گازی گندیان بکه دا پاریه وان بدیم heré gazi goundiian bi-ké, da pare-i d van bi-dim, va, appelle les villageois, afin que je leur donne leur argent; dā S.; p. تا; comp. تا.

دا voy. ده.

دا da, suffixe du locatif, dans, à, en; le nom est souvent précédé par la préposition ده ou د: دکتیبیدا di-kitibi-da, dans les livres; دمالاتدا di-mal-a-te-da, dans la maison (ce mot se compose de la prépos. di, de mal (maison), de a, signe du génitif, de te (de toi) et du suffixe da); دباژیریدا di-bajiri-da, en ville; دوقتیدا di-veqti-da, à temps, dans le temps; de-jí-da, sur la place, L.; on trouve aussi d'autres prépositions: le-sḗr árde-da, sur la terre, L.; be sebé-da, demain, L.; ba āvḗ-da čū, il marcha dans l'eau, L.; sans aucune préposition: sebḗ-da, le matin, L.; sḗ čār rúān-da, pendant trois ou quatre jours, L.; zaza h̔a kunáγ-de, dans la maison; šahrestán-da, dans la ville; mesáhį-di, dans la caisse; t. ده.

دا voy. دخی.

دیا, دی, دا da, di, diia, mère; به دای خاص be daï khas, maternel; داپیر da-pir, grand'mère, du côté du père; دیا اوگه diia oghé ou داماری da-mari, mère des enfants que son mari a eus d'un premier lit; دیا شیری diia chiri, nourrice; دیا مزین diia mezin, grand'mère; دیا دیا مزین diia diia mezin, bisaïeule; دی یك باب جدا di iek bab djuda, utérin, de la même mère, mais non pas du même père; داین dàin, mère, nourrice, bonne, sage-femme; دایه ژن daïé jin, accoucheuse; dái, dáika, daik, mère; dàin, nourrice, G.; deḫ, mère, Kl.; di, da, dḗ L.; دایان (plur.) L. I, 98, 14; dai Sd.; де, тавке P.; doi, doiik Rh.; دایق daïq Ch. 303; daiki M., daié B.; daya, dayik, bilb. dak, feilé dayeh R.; de̱ká, accoucheuse, L.; dai bau, dḗ u bāv, les parents, L.; da pīr, día pīr, grand'mère, sage-femme, L.; dai píra, accoucheuse, G.; da píra, grand'mère, G.; daika da píra, bisaïeule, G.; k. or. دایك daïk, mère, zaza daíke, mère; déka, grand'mère (petite mère); p. دایه (nourrice), sanscr. धात्री; comp. دا, بی, دی بی.

دابرستین da-beristin, s'armer pour attaquer quelqu'un; comp. برستین.

*دابزین da-bezin, descendre; prés. plur. 1. دابزین da-bezine, Ch. 354; comp. بزین.

دابه dabé, bête sauvage, bête féroce; dahba, ar. dahbā S.; ar. دابّه.

* دات zaza dāt, oncle paternel; comp. p. دادك (servant vieillard), scr. तात (petit père), lat., slav. tata, allemand dod; comp. دادو.

داچکاندین da-tchikandin, planter, arborer; رم داچکاندین rim da-tchikandin, arborer une pique.

داچون da-tchoun, s'affaisser; ورم داچون verim da-tchoun, se désenfler (des tumeurs); comp. چون.

*داخستین da-khystin, ôter; prés. 1. جولم دا دکنم djoul-em da-de-knem

(pour da-de-khnem), je me déshabille, Ch. 347; comp. خستين.

داخل dakhil, qui fait partie d'une chose; داخل بوين dakhil bouin, entrer, inclure; داخل بونا خدمتى dakhil boun-a khyd-meti, entrer au service; داخل كرينا ناڤى dakhil kirin-a nawi, insérer, y inclure; ar. داخل.

داخواز da-khaz, supplication; مه دايه داخوازا اوجاغا ته me dàié dakhaz-a odjag-a té, nous nous remettons à toi (mot à mot: nous donnons notre supplication à ton foyer); داخوازا ته لى سرسران da-khaz-a té li sęrseran, je consens volontiers à ta demande (mot à mot: ta supplique sur ma tête); comp. le pers. درخواست.

داد dad, loi; du pers. داد; comp. بى داد.

دادان da-dan, enfermer; درى دادان deri dadan, fermer la porte; comp. دان, بى دادان.

*دادو dado, pédagogue, G.; p. دادو; comp. دات, et Pott, Doppelung 23, 46.

داديفرياد dadiferiad, cri de désespoir; du pers. داد فرياد.

دار dar, arbre, bois, perche, potence, béquille; دارا اغاجى dar-a agadji, potence; دارا باوى dar-a be'ivi, amandier; دارا بلانى dar-a bilani, un arbrisseau portant des fruits semblables à ceux du groseillier; دارا بگل dar-a be-goul, rosier plein de roses; دارا پنبو dar-a penbou, xylon; دارا چامى dar-a tchami, pin, sapin; دارا چرا dar-a tchira, bois résineux; دارا چوكى dar-a tchouki, un arbre qui porte une graine rouge et dont on fait des balais; دارا خرمهى dar-a khourmeï, palmier; دارى خريا dar-i khyriia, arbre qui produit le mastic; دارا خوخى dar-a khokhi, pêcher; دارى كرمى, دارا بكرم dar-i kourmi, dar-a be-kourm, bois vermoulu; دارا تفنگى dar-a tyfen-ghi, crosse d'un fusil; دار رم, دارا رم dar-a rim, dar rim, la hampe d'une lance; دارا سروى dar-a servi, bois de cyprès; دارا سلبى dar-a selbi, cyprès; دارا سنطورى dar-a sentori, acacia; دارا شواتى dar-a chevati, bois de chauffage; دارا تر dar-a ter, bois vert; دارا توى dar-a touï, mûrier; دارا عودى dar-a oudi, aloès; دارا فيكى dar-a fiki, arbre fruitier; دارا قايسئى dar-a qàisii, abricotier; دارا قيسى dar-a-qeïsi, prunier; دارا كزوانى dar-a kizvani, pistachier; دارا گزى dar-a ghezi, tamarinier; دارا گوزى dar-a gouzi, noyer; دارا گلى dar-a gouli, rosier; دارا گلاسى dar-a ghilasi, cerisier; دارا نبت dar-a nebet, canne à sucre; بر دار, داردا كرين ber dar ou darda kirin, pendre à la potence; دارا پلوطى dar-a palouthi, chêne; دارا مازى dar-a mazi, id.; دار وكن dar ou kin, maigre, décharné, mot à mot: perche et couverture; دار وشاندين dar vechandin, secouer un arbre; dār kir, il pendit, L.; dár kottum, je bâtonne, G.; dar-e trí, vigne, G.; dár-i abanós, ébénier, L.; dár-i zeitún, olivier, L.; dar-i ben, térébinthe, R. I, 143; dár-i beńk L.; دار اونشك dar-i onychk, arbre sec, Ch. 306; k. or. dōr, zaza dār; dár-e sayér, pommier; dár-e

tûyera, mûrier; bactr. dāuru, p. دار; comp. سپیندار, هفندار.

دار dar, tenant; comp. دیر; p. دار; comp. آبدار, اجره دار, ارکبدار, انباشر, باجدلو, بردار, بیراقدار, پیلدار, تربه دار, چرودار, چودار, خزینه دار, دفتردار, دکاندار, دیندار, زخمدار, زریدار, ضماندار, طرفدار, طلبدار, علدار, عملدار, قرضدار, کرودار, گوهدار, مالدار, مرضدار, ملکداری, میلداری, نازدار, نامدار, ناندار, نوبه دار.

دار العلم dar il ylm, université, collège; ar. دار العلم.

داربر dar-byr, bûcheron, scieur de bois; castor; p. داربُر.

داربست dar-best, échasses, brancard; le pers. داربست signifie un échafaud, une baraque.

دارچین dartchin, cannelle; darcíni G.; du pers دارچینی (propr. bois de Chine).

دارگوشت dar-goucht, décharné; mot à mot: perche vêtue de chair.

دارن voy. دیران.

* دارو darou, drogue, savon épilatoire, Ch. 348; du pers. دارو; comp. هزار دارو.

داره daré, escompte de poids; voy. طارا.

داری voy. دیاری.

* داری daree, maïs, R. 2, 284; دارو, داری, طارو, ط; comp. طارکان.

* داریتین da-retin, verser; prés. da-résim, 2. 3. da-résit G.

دارین darin, de bois.

داس das, faucille; داس کرین das kirin, moissonner, faucher les blés; p. داس.

داستان dastan, récit, conte; du pers. داستان.

دأشاندین voy. هژاندین.

داشتن voy. دوست.

داشك voy. جاشك.

داغ dag, cautère, ustion; داغ کرین dag kirin, cautériser; fondre du beurre; dák G.; p. داغ.

داغبه daghbé, oiseau, Ch. 303; comp. دابه?

داڤ daw, filet, tissu à mailles; داڤ ڤه دان daw we-dan, tendre des filets; daf kem ou daf de-ve-kem, je tends des filets, G.; p. دام.

دا ڤه کرین da-we-kirin, développer; dé-ve-kem, je développe, G.; comp. ڤه کرین.

دا کتین da-ketin, 1) se jeter; 2) tomber en déconfiture, devenir insolvable; 3) couvrir une jument; فلان کس دا کتیه fylan kes da-ketiié, un tel est tombé en déconfiture; parf. 1. ez da-ketimé, je me suis jeté; comp. کتین.

داگر daghir, rentrée des troupeaux du pâturage; comp. داگرتین; ghir repond au pers. گیر, گر.

داگرتین da-ghirtin, saisir de tous les côtés, charger un fusil; da-ghrúm, j'entasse, négat. da-ná-ghrum; parf. part. da-ghert, da-ghertia G.; klil dá-ghrum, je serre, j'enferme, G.; comp. گرتین.

* داگرتی daghertia, enclos; comp. گرتی.

* دالقاندین dālaqándin, suspendre;

prés. 1. aze dālaqēnim, parf. part. 1. me dālaqánd S.; verbe causat. de دالقين.

دالقين daliqin, pendre, suspendre; parf. part. dālöqí, il s'était lié, S.; de l'ar. علق précédé par دا.

*دالك lor. dalik, mère; comp. ديل.

داما voy. ضاما.

داماری damari, belle-mère, marâtre; de دا et de مار (mère de mariage, celle qui devient mère en se mariant à un veuf).

داman voy. ضامن.

داماى da-maï triste, affligé, mélancolique; comp. قه ماين.

دامر voy. ضامر.

دامغه damga, marque, cautère que portent les bestiaux ou les marchandises; t. دامغه.

دامن damen, le pan d'une robe; damána G.; du pers. دامن; comp. داو دانك.

داهن, دان dan, dayn, dahen, orge perlé, froment perlé, tout ce qui sert à faire du potage, comme riz, herbes etc.; du pers. دانه, دان

دان voy. داين.

دان dan, vase; mot qui n'est en usage qu'à la fin des mots composés; bactr. dāna, p. دان; comp. خودان, بخوردان, جزادان, كادين, شمعدان, شالدان, ريگدان, نانذان, مومدان, كلدان.

داناق danaw, grison; k. or. dānā, sage; p. دانا.

*دانجان, étendre, prés. 3. دانجات L. l, 98, 15; comp. انجينان.

دانزده voy. دونزده.

* دانشمند k. or. dānišmend, sage; du pers. دانشمند.

*دانشين dā-nišīn, s'asseoir, parf. 2. دا دنشى da de-nichi, tu t'es assis, Ch. 316; k. or. prés. 1. دا نيم B. 134; p. نشستن; comp. رونشتين.

*دانك dang, 1) queue de robe, pan de robe, S.; kāti že dáng a daēvo, il vint du sein de la mère, S.; 2) dedans, enfermé, dangh kísa, dans la bourse, G.; forme vraiment kurde du pers. دامن.

دانه, دانكى dané, daneki, une fois; دو دانان dou danan, deux fois; mot à mot: un grain, deux grains, comme dans le ghileki: يدانه Chodzko, Specimens of the popular poetry of Persia. London 1842, p. 529; دو دانه ib.; dāna, glu, Rh.; k. or. dānē, grain; bactr. dāna, p. دانه; comp. دنه, دهن.

دانه voy. داين.

دهنى, دانى dani, dahni, froment perlé, gruau; comp. دان.

دانين danin, poser, établir, planter, mettre; prés. از داتنم ez datinim, تو داتنى tou datini, او داتنه eoū datiné, plur. ام, هون, وان داتنين em, houn, van datinin; fut. از داينم ez dàïnim, تو داينى tou dàïni, او داينه eoū dàiné; plur. ام, هون, وان داينين em, houn, van dàïnin; parf. part. من, ته, وى دانى دانيه min, te, vi dani ou daniié, plur. مه, وه, اوان دانى دانيه mé, vé, evan dani ou daniié; part. passé دانيه, دانى dani, daniié; infinit. دانينه ژير daniné jir, abaisser; فيكى دانينه رز fiki daniné rez, planter des fruits dans un jardin; پشت خو دانين pycht khou danin, mettre en croupe; دانينه زندانى daniné zendani, emprisonner; دانينه دهليزى daniné de-

hlizi, encaver; دانينه گمی daniné ghemi, embarquer; دانينا صندوق danin-a syndouq, coffrer; دانينه نقينی daniné niwini, s'aliter; دانينه نشان daniné nichan, fusiller; دانينه نيڤكی daniné niweki, interposer; دانينه هندرو دادان daniné hindourou dadan, enfermer dedans; daínim ser, je mets sur quelque chose, L. (p. بر سر دهم); chez Socin: prés. dainim, dā́inym, négat. da-nā-ènym; plur. dā́inin, dātīnin, impér. daina, probib. da-mā́-vena, parf. part. me, ta, vi dā́ni ou da-tā́ni, négat. dā-nā́ni; imparf. plur. 3. dānín le zōzā́na, ils portèrent à Zozan, S.; bactr. dā, p. نهادن; le kurde a ajouté un n à la racine, comme l'arménien (դնեմ, aoriste եդի), le ghileki (در هنید mettez, Melgunof, DMG. XXII, 206, 20) le mazenderani (دمّه je donne, Dorn, Beiträge zur Kenntniss der iran. Sprachen I, 14, 1; pour دنّمه; دنی (p. داد) ib. 3, 3; 18, 3); la consonne initiale d se changea en h comme en persan, et tomba ensuite; da est le préfixe verbal; comp. ڤه دانين, نادين, ناڤدانين, نشاندانين.

داو daoŭ, le pan d'un habit; comp. داهن, دانك.

دعوت, داوت dàvet, noce, banquet; dáu'et L.; dāvat kirin, inviter, Rh; t. دعوت اتمك.

داوتی dàveti, les invités à la noce.

*داوران dāwurān, avaler, engloutir, Rh.; prés. davírum, négat. na davirum G.; 2. 3. davírit G., dāwurīt Rh.; parf. part. davírá G.; p. اوباريدن, اوبردن; comp. Pott, Et. Forsch. II, 3, 628.

داوشاندين dàvechandin, secouer, abattre; به شڤ داوشاندين be chiw dàvechandin, vergeter; prés. davascínum; parf. part. davascánd ou davascá; verbe causat de داوشين; comp. وشاندين.

داوشين dàvechin, s'ébranler, s'abattre; agneler (des brebis); comp. وشيان.

*داهاتن da-hatin, retourner; prés. de ém, de éi, de ét; parf. part. at (de هاتن) G.; comp. هاتن.

داهشتين dà-hichtin, suspendre; comp. هشتين.

داهن voy. دان.

*دای ḍai, vache, M.; le ḍ sort d'un ǰ; comp. چيل, چی.

دای voy. دا.

دايره dàiré, cercle; dáira G.; ar. دايره.

دايك voy. دا.

دايم dàim, toujours, à jamais; déimán nek bum, j'ai commerce avec quelqu'un, littér. je suis toujours auprès de quelqu'un, G.; ar. دايم, دايما.

دايمی dàimi, continuité, persévérance.

داين, دان dàin, dan, donner, solder, offrir; prés. از ددیم ez di-dim, تو ددی tou di-di, او دده eoŭ di-dé, plur. ام, هون, وان ددين em, houn, van di-din; négat. ناديم na-dim, plur. نادين na-din; futur از بديم ez bi-dim, تو بدی tou bi-di, او بده eoŭ bi-dé; plur. ام, هون, وان بدين em, houn, van bi-din; négat. نادی nà-di, ne donneras-tu pas? نه دم né dim, je ne donnerai pas; impér. prohibit. 2. مه ده me-dé, plur. مه دين me-din; conjonct. sing. 3. gouh ne-detin, il ne sera pas attentif; khoudi ne-dete,

que Dieu ne donne pas; plur. 1. em bi-deni, nous donnerons; 3. di-dené, on donne; gouh na-detin, ils n'écoutent pas; parf. part. من, ته, وی, دا, دایه min, té, vi da ou daié; plur. مه, وه, اوان دا, دایه, mé, vé, evan da ou daié; nég. نه دا né da, il n'a pas donné; نه دایه né daié, il n'avait pas donné; imparf. دام dam, دای dài, دا da, plur. داين dàin; parf. دامه da-mé, دای dà-i, دایه da-ié, plur. داين dà-in; passé indéfini ددام di-dam, ددی di-di, ددا di-da, plur. ددين di-din; part. prés. دای dàï; part. passé دا, دایه da ou daié; infin. داين, دانه, دان dan, dané, dàin; دینی وی هبو دا dein-i vi hebou, da, il avait une dette, il la paya; ای مای او ژی دا ei màï eoŭ ji da, il a donné aussi le restant; دیدی مه ته didi-me té, je te donne; ازی بوان دیدی مه کرین ezi be-van didi-mé kirin, j'aurai à faire à eux; دا کو da kou, il donna pour que...; امان پاره نبه وی بدی aman paré ne-bé vi bi-deï, de grâce ne lui donne pas de l'argent; لی یك و دو داين li iek ou dou dáin, donner l'un contre l'autre, en venir aux mains; دانه بای dané bàï, vanner; ای دده بای ei di-dé bài, vanneur; دانه باوری dané baveri, affirmer, persuader; من دا خنقاندين min da khaniqandin, je l'ai fait noyer; دانه بردان dané ber-dan, répudier; دانه چوين dané tchouin, faire partir; دانه حصاری dané hisari, mettré le siége; دانه خورين dané kha-rin, nourrir un enfant; دانه در dané der, perdre au jeu, dissiper son argent; دانه رازاندينه نخوشی dané razandiné ne-khochi, aliter un malade; دانه زانين dané zanin, faire connaître; دانه ستاندين dané sitandin, faire le commerce, débit; دانه ستاندينا ڤی دری کویه dané sitan-din-a wi deri kouié, comment va ici le commerce? دانه خورين dané kharin, condescendre (littér. se donner à manger); دانه سکينين dané sekinin, faire rester, suspendre une affaire; دانه شرمی dané chermi, confondre, faire rougir; دانه سوندی dané sondi, déférer un serment à quelqu'un; ته ددمه سوندی راست به بيژه té didi-mé sondi rast bi-bije, je t'adjure de dire la vérité; دانه فهم كرين dané fehm kirin, faire comprendre; دانه ڤه خورين dané we-kharin, abreuver; دانه كرين dané kirin, donner de la be-sogne; دانه ميل كرين dané meil kirin, inciter; دانه ياری كرين dané iari kirin, adjoindre; دانه ورگرتين dané ver-ghirtin, habiller; chez Garzoni: prés. dém, négat. bara na-dém, je dérobe; 2. déi, 3. dét; dem ber, j'offre, je présente; dem zior, je mets dedans; dem naf zangir, je mets aux fers; dem a ce-ker, je fais faire; dem ber ciáv ou dem naf ciáf, je blâme; chez Lerch: prés. dim, 2. di, de-dí, 3. de, dį-dé, négat. نادات L. I, 101, 16; impér. 2. di, bį-dé; parf. part. 1. me dísa dā, j'épargne, I, 40, 12; imparf. dām, 2. dā'i, plur. dān; parf. 3. dā́'í ou dai; chez Rhea: prés. 3. dīt, parf. part. dā, dāya; chez Socin: parf. part. 1. me dā́ye; 3. dā, il entra (c. به); chez Chodzko: prés. 1. ددم de-déme; parf. 1. دام دا d-am dā; بگانك تاو ددا le sanglier fait feu, s'oppose avec ardeur, Ch. 352; k. or. impér. بديه be-dea;

zaza dána, je donne; dā, je donnai; bactr. dā, p. دادن; comp. بانزدان, بادان, دادان, پالدان, بردان, باوردان, گريدان, كلدان, ثه دان, سردان, ناقدان, مستدان, مزدان, ليدان, نشيدان, نشاندان.

داين dàin, nourrice, bonne, sage femme; comp. دا.

داين, pan de robe, L. I, 100, 7 (le texte persan donne دامن); comp. دامن, دانك, داو.

*داين dáin, cuve, G.

*داين daáin, tache produite par une goutte d'eau, G.

دايني dàini, livraison; de داين.

دايه ژن daié jin, accoucheuse, sage-femme; comp. دا.

*دب dib, ourse, S.; ar. دُبّ.

دبار debar, passage; دباركرين debar kirin, passer; بهڤرا دباري دكين وكو دو خوهان be-hewra debari di-kin vekou dou khouhan, elles passent ensemble comme deux soeurs; dubār L.; zaza dabárai, subsistance, moyens; ar. دبار.

دباغ debag, corroyeur; dabaġh G.; ar. دبّاغ.

دبانچه debantché, pistolet; dabéng G., dabāñčé L.; du čōχt dāmāñčā b'sār dania, il déchargea sur lui deux pistolets, S.; on dit aussi دمانچه damantché, ar. طبنجه, t. طبانچه, ossète dambača (Schiefner, Осетинскіе тексты, Санктпетербургъ 1868, p. 33 № 51); avare tamánča; comp. طپانچه.

دبر, دبره debr, debré, provision de bouche, toute sorte d'approvisionnement; دبرا مالى debr-a mali, économie, approvisionnement d'une maison; وقتى دبريه veqt-i debriié, époque d'approvisionnement; دبر داين debr dàin, entretenir, donner la nourriture; debra Rh., débbera, exercice d'une profession, ménage; debber kem, j'exerce un métier, G.; ar. دَبْر.

دبراندين debrandin, subsister, vivre.

دبريدا diberida, précédemment; de برى (commencement), précédé par la prépos. ده.

دبس voy. زبش.

دبغاندين debegandin, corroyer, tanner; ar. دَبْغ (t. دبغ اتمك).

دبندا dibinda, au dessous, en bás; de بن, précédé par la prépos. ده.

دبور debour, l'endroit où le soleil ne donne pas, ombreux, côte, penchant d'une montagne; ar. دُبْر, دُبُر (côté de derrière)?

دبه, دبى dibé, dibi, il se peut, cela se peut; 3me personne du présent de بوين.

دبه debé, hernie; du pers. دبه.

دبير debir, commis, scribe, teneur de livres; du pers. دبير.

*دپ dep, assiette, planche; du pers. دپ; comp. دق.

دت voy. دخت.

دجال dedjal, l'antechrist; ar. المسيح الدجّال.

دجله didjlé, le Tigre; dg̈el (dans le langage littéraire) G.; ar. دجله.

*دهى dáha, da, encore, L.; da pūr, plus encore, L.; t. دخى, vulg. daha.

دخان doukhan, fumée; dukél pkéri, suie, G.; dukél ce-kem, je fume, G.,

dukél det, il fume, G.; dukēl Rh.; ar. دخان.

دخت doukht, fille; тухтеръ P., dot Rh., ditt Br.; bactr. duγδar, p. دختر, دخت.

دختمام voy. دومام.

تكره, دخره dekhiré, tekeré, un tas de bois.

دخسو dekhsou, phthisie; de l'arm. թոքախտ.

دخسى dikhesi, envieux; jalousie.

دخسين dikhesin, convoiter, envier, désirer, jalouser.

دخل dekhel, blé, grains; دخل سر دايه dekhel ser dàié, le blé est en épis; دخل چه بهايه dekhel tchi behaiié, combien le blé coûte-t-il? dakhul Rh.; dak̄l kangia, une bonne récolte, G.; dak̄l k̄araba, une mauvaise récolte; ar. دَخْل.

*دخوان dequána, gui, G.

*دخيل dak̄il, grâce, pardon! G.; ar. دخيل (protégé; on demande pardon en disant: امان امان دخيل دخيل).

ددان didan, dents; dedáń G., L., d̄ūdān M.; denān P., B., S.; pu dedán, pu-e dedán, gencive, G.; comp. پودى; dedán fili, ivoire, G.; bactr. dañtan, p. دندان; voy. دندان, دران.

ددو voy. دو.

در der, 1) porte; درى دوقناد der-i dou-qanad, porte à 2 battants; در و باجه der ou badjé, terrasse; در گريدان der ghiridan, fermer la porte; درى مالى درمال der-i mali ou der-mal, espace découvert à l'entrée de la maison; comp. برى درى; der, dēr, dīr L., dar, der Rh.; بدر شيم be-der chim, je vais mendier (littér. devant les portes) Ch. 356; k. or. دره deré; 2) lieu, endroit, point; در بژيره der-bejiré, lieu qui penche, pente; لدرا ها li-der-a ha, ici (dans cet endroit-ci); ژ وى درى هره ji vi deri heré, va de ce point; لوى درى li-vi deri, dans cet endroit; ژ فلان دريمه ji fylan deri-me, je suis d'un tel endroit; der, dēr, cour, L.; 3) hors, dehors, en dehors; cette signification sort de celle de «porte»; très-souvent une préposition précède le mot der, de sorte que ce mot garde son origine nominale: بدر دان be-der dan, jeter par la porte, dissiper son argent; او بدر دده eoū be-der di-dé, il dissipe; وى بدر دا vi be-der da, il a dissipé; من بدر دايه min be-der daié, je suis sorti; بدر كرين be-der kirin, mettre quelqu'un à la porte; bi-kšínim der, je tire dehors, L.; ديته درى, il sort L. 1, 98, 7 (dans le texte orig. بر آيد); der-é, il part, L.; dăr-ē mal-ē mā u pišt-ē mal-ē mā, devant notre maison et derrière notre maison, S.; der, de, par, L.; be-dér, dehors, L.; bactr. dvara, p. در; comp. درقه, درى, لدر.

در der, côte; درا پزى der-a pezi, une côte de mouton; arm. դար (côte d'une montagne).

* در дерь, dans, P.; لولا چو بووه دراو lōou lā tchou boué der-āou (l'arme) avait pénétré de ce côté à l'autre, l'avait percé de part en part, Ch. 352; du pers. در (pour اندر).

در dourr, bijou, joyau; ar. دُرّ.

در der, chicaneur; ar. دره.

درا voy. درون (moisson).

* دراب darába dem, je divise une chambre avec des planches, G.; ar. درب, géorg. დარაბა (planche qui sert à fermer les boutiques).

* دراج lor. durraj, gélinotte des bois, R.; ar. درّاج (perdix francolinus), géorg. დურაჯი.

درازینك derazink, seuil d'une porte, boiserie de la porte; comp. ترازینك; p. دارابزین, دارافزین, t. درابزین, طرابزان (balustrade, grille mobile), du grec τραπέζιον.

دراڤ diraw, monnaie, argent; دراڤی رائج diraf-i ràidj, monnaie courante; گلو دراڤ لوی سمتی چاڤانه ghelo, diraw li-vi semti tchawan-é, he! comment est la monnaie dans ce pays là? دراڤی قلب diraf-i qalb, monnaie fausse; دراڤی لی عجم ساکه dirawi li adjem sagh-é, la monnaie est légale en Perse; دراڤ پیشه داین diraw pychwé dàin, avancer de l'argent; دراڤی ژبوی سفری لازم حاضر کرین dirafi ji-bouï seferi lazim hazir kirin, préparer l'argent nécessaire pour le voyage; dráf, dirhem, monnaie, G., drav Rh.; دراویت draouytt, ton argent, Ch. 344; cium ser dráf, j'exige une amende, G; du pers. درم (ar. درهم, arm. դրամ); comp. درهم.

دران diran, dent, dents; دران درانین diran der-anin, arracher une dent; دران درکتین diran der-ketin, avoir la dentition; اڤه جاهنی زیده دران هبو من درانی ewé djahni zidé diran hebou, min der-ani, ce poulain avait une dent de trop, je l'ai arrachée; درانی فیل diran-i fil, ivoire (voy. ددان); دران ایش diran eich, mal de dents; درانی رزی diran-i rizi, dent cariée; درانی من دیشه diran-i min diché, j'ai mal aux dents; دران چرکاندین diran tchirikandin, grincer les dents; dĕrān (dans le style poétique), S.; comp. ددان.

دراندین dirandin, dévorer, déchirer, en parlant des bêtes féroces; prés. dederínum, négat. na-derínum G.; parf. part. driánd G.; derānd L.; verbe causat. de دریان; p. درانیدن.

درانین der-anin, extraire, tirer une chose d'une autre, faire sortir, produire; prés. از ددرینم ez di-derinim, تو ددرینی tou di-derini, او ددرینه eoû di-deriné, plur. ام, هون, وان ددرینن em, houn, van di-derinin; impér. 2. بدرینه be-deriné, plur. بدرینن be-derinin; parf. part. من, ته, وی درانی min, té, vi derani, مه, وه, اوان درانی mé, vé, evan derani; بلانی دوارید وه بدرینه bilani davar-i-d vé be-deriné, qu'il retrouve vos bestiaux (vos boeufs); ژ جه درانین ji djih deranin, chasser quelqu'un de son poste; ژ دست درانین ji dest deranin, déposséder; ژ ری درانین ji ri deranin, séduire; ژ نو درانین ji nou deranin, reproduire; جل درانین djil deranin, se dévêtir; اهان من درانی ahan min derani, voici, j'en ai extrait.

دراو voy. درب.

دراو voy. درو.

* درابن, dire; prés. 2. دره‌ٔ deréi Ch. 321; 3. دریت L. I, 98, 7 (l'origin. pers. بدرائید); plur. 1. دراون L. I, 100, 1; 3. درئن deréine Ch. 351; impér. در Ch. 337; du pers. درائیدن.

درب dirb, sentier, passage étroit; plur. دربان dirban, k. or. دراو dirav; ar. درب (plur. دراب).

درباز derbaz, action de passer; درباز بوین derbaz bouin, passer, traverser; prés. از درباز دبیم ez derbaz di-bim, parf. part. من درباز بو min derbaz bou, j'ai traversé; به سبای درباز بوین be sobàï derbaz bouin, traverser une rivière à la nage; درباز کرین derbaz kirin, passer; parer, détourner un coup, éluder; هرکس گورا حالی خوه درباز دکه herkes goura hal-i khé derbaz di-ké, chacun doit vivre selon sa condition; comp. باژ (passage).

دربان der-ban, portier; du pers. دربان; comp. دروان.

دربهار derbehar, accommodant; de بهارتین?

دربی derpi, caleçon, culotte courte; دربی دریژ derpi dirij, pantalon; derpé G., derpē Rh.; propr. ce qui est aux pieds, de در et de پی (pied).

درتنك der-tenk, lieu étroit, golfe, canal, défilé.

درج dourdj, caissette, boîte; ar. درج.

درجه, ترجه deredjé, teredjé, échelle, escalier; classe, grade, degré; تیته درجا مرگی tité deredj-a merghi, il est à l'article de la mort; daráğ G., daraj, teraja Rh.; därâñj S.; ar. درجه plur. درج.

* درخت терехть, arbre, P.; мутетс-рахь (lisez муте-терахь) chicot, P.; du pers. درخت.

درخستین der-khystin, extraire, ôter, séparer; prés. از ددرخیم ez di-derkhym, تو ددرخی tou di-derkhi, او ددرخه eoû di-derkhé, plur. ام, هون, وان ددرخینه, ددرخین, em, houn, van di-derkhyné, di-derkhyn; futur از درخیم ez derkhym etc.; impér. 2. تو بدرخه tou be-derkhé, plur. هون بدرخین houn be-derkhyn; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان, درخست min, té, vi, mé, vé, evan derkhyst; ژ ری درخستین ji ri derkhystin, détourner quelqu'un de son chemin; ژ برهڤ درخستین ji ber-hew derkhystin, désunir, brouiller les personnes; deré-be-kem, je chasse; négat. dere-nákem, 2. deré-be-kei; parf. part. dérekest, dére-kast G.; dérekest, proscription, G.; comp. خستین.

درخن, درخم der-khoun, der-khoum, 1) bouchon, couvercle; 2) ce qui est caché.

درد derd, peste! (terme d'imprécation); درد کشان derd kichan, souffrir; dẹrd, douleur, chagrin, maladie, L., Rh.; derd be-dem, je tourmente, G.; zaza dẹrd; du pers. درد.

درد کش derd-kich, endurant, patient; du pers. درد کش.

درز derz, deriz, fêlure, égratignure, fente; darzí, fente de rocher, G.; p. درز (درز کردن).

درزاندین derizandin, fêler, égratigner; verbe causat. de درزین.

درزی, درزك derzi, derzik, aiguille; درزی کرین derzi kirin, coudre une plaie; dersí, derzí G.; dersí ra-kem, j'enfile, G.; dersí le-dem, je pique, G.; därzi, därsík S.; därsi-ē sär, épingle, S.; comp. le mot suivant.

درزی derzi, tailleur; terzī L. (prononciation turque), darzī Rh.; p. درزی;

ce mot est proprement identique à درزى (aiguille).

درزين derizin, se fêler; verbe dénomin. de درز.

درس ders, leçon; اى درس دده ei ders di-dé, celui qui donne des leçons; درس دبيژه ders di-bijé, il donne des leçons; ar. درس.

درست douroust, juste; درست كرين douroust kirin, mettre en ordre; جواب درست djevab douroust, réponse catégorique; درسته douroust-é, c'est en règle, c'est parfait; drust Rh.; drest t-kem, je répare, G.; ce-kem dresta, je redresse, je relève, G.; drest nína, flexible, inquiet, injuste; scioğhol drest nína, dérangement, G.; درس نكرد, il n'arrangea pas, L. l, 102, 3; p. درست; comp. نادرست.

*درستى drustı, vérité, Rh.; p. درستى.

درش dirich, alêne; drésk G.; p. درفش.

*درش drush, mou, tendre, Rh.

*درشه k. or. deršé, fil; lit. dìržas (courroie), russe держать (tenir, traîner), bactr. draž.

درفت derfet, occasion, moyen; درفت چاو راكرين derfet tchaw rakirin, être aux aguets, épier; ژ درفتى فايده ديتن ji derfeti fàidé ditin, usurper, se servir de l'occasion.

درڤه derewé, la tête d'une caravane, d'une armée; درڤه بوين derewé bouin, être en tête d'une caravane; voy. درو.

درڤه derwé, hors, dehors; بدرڤه bé-derwé, en dehors; بدرڤه كتى be-derwé keti, issue, sortie qui conduit dehors; بدرڤه چون be-derwé tchoun, aller dehors; اى بدرڤه دكفه ei be-derwé dikewé, saillant, ressortant; ژ درڤه هاتن ji-derwé hatin, sortir; دجهدا فيكى نينه ژدرڤه تيتن di-djihda fiki niné ji-derwé titin, sur les lieux il n'y a pas des fruits, ils viennent du dehors; inum derva, je retire, extrais, G.; tet derva (la plante) pousse, G.; l'derwa, de dedans, Rh.; ž d̲érve, dehors, L.; درووا deroua, dehors, Ch. 348; ablatif de در; comp. بدر.

*درك dér̲jk, petit arbre, L.; diminut. de دار.

*درك darek, lieu, S.; diminut. de در.

درك derk, connaissance; به درك bederk, intelligent; t. درك.

دركتين, دركفتين derketin, derkewtin, sortir, démettre; هيفا نو دركت hiw-a nou derket, la nouvelle lune parut; بدر دركت bedr derket, la pleine lune parut; ژ جه دركفتين ji-djih derkewtin, perdre sa place, quitter son poste; هفى ڤالا دركتين hiwi wala derketin, désappointer, perdre l'espoir; هستك ژ جه دركتين hestik ji-djih derketin, se disloquer (d'un os); ژ هيكى بدركتين ji heiki bederketin, éclore (en parl. des animaux qui naissent d'un oeuf); prés. از دركفيم ez derkewim, négat. از در ناكفيم ez der na kewim; derkavum, négat. der nakavum G.; parf. part. der keft; speiat derkavum, je sors, je me tire de l'affaire en sauvant ma réputation, G.; rvz der-kavit, le soleil se lève, G.; infinit. der-keftina, sortie, G.; comp. كتين.

درك voy. دركه.

*درگ zaza d̲erg, long; d̲erg kén'a, je prolonge; bactr. dareγa, anc. pers. darga, p. دير.

درگست derghist, fiançailles, promesse réciproque du mariage futur.

درگوان derghevan, portier; dergha-ván G.; de درگه, comp. دربان.

درگوش dergouch, enfant trouvé, nouveau né.

درگه dergheh, 1) porte; derǵha G., darga Rh.; 2) la grande porte, درك le palais du roi (orig. pers. درگاه) L. I, 98, 9; p. درگاه, درگه.

درم direm, calibre d'une arme à feu, mesure à balles.

درمان derman, médecine, diète, poudre à canon; از درمان کیم ez derman kim, je fais diète; dermán, médecine, drogue, épices, G.; dāremáṅ L., dārmen B.; dermán kem, je guéris, j'épice, G.; darmán-ē gārm, poivre, S.; dermán-e teféngh, poudre à canon, G.; dermán-e spí, salpêtre, G. (comp. ar. بارود ابیض); dermán-e ziehr, antidote, G.; dermán zik ció, purgatif, G.; dermán zik ció dem, je purge, G.; zaza dermáṅ; du pers. درمان; comp. بی درمان.

درنایت voy. درهاتن.

درنده dourendé, féroce, bête féroce, un animal carnassier; du pers. دَرِنده (partic. prés. de دَریدن (déchirer, dévorer).

درنك direnk, retard; درنك خبر داین direnk khaber dàin, hésiter à répondre; درنگی بوین direnghi bouin, être en retard; درنكماین direnk màin, tarder; درنگی هاتی direnghi hati, tardif, venant tard; بی درنگی bi direnghi, sans retard; drengha dem, je tarde, G.; dreng, tard, Rh.; du pers. درنك.

* درنگا drenga, bientôt, B.; ce mot semble être copié d'après le pers. درانجا.

درنگه voy. درونگه.

* دَرَنی plein, L. I, 102, 15; afgh. درونډ?

درو, دروین direoŭ, direvin, fausseté, mensonge; درو نینه direoŭ niné, sans mentir; درو گوتین direoŭ goutin, dire un mensonge; دروین درخستین direvin derkhystin, démentir; دروین درانین direvin deranin, démontrer le mensonge; drau G., Rh.; deraú, deraúk, deráv L. k. or. darāv; drau t-kem, je mens, G.; drau bezium id., G.; drau meta t-kem, je flatte, G.; dravin, menteur, trompeur, G., deravín L., drauīn Rh.; bactr. draoγa, anc. pers. drauga, p. دروغ.

درو voy. درون.

* دَرو en haut; دینه درو (l'âme) monte en haut (origin. pers. بر می آید) L. I, 98, 5; voy. درقه.

* دروار druára, couture; druár vekem, je découds, G.; de la racine bactr. dareβ, sanscr. दृभ्.

دروازه dervazé, porte cochère; k. or. davrazyah; du pers. دروازه.

* دروان dervân, couvercle d'un pot; dervân elgherum, j'ôte le couvercle, G.; propr. portier, comp. دربان.

* دروغ durūγ, mensonge, B.; du pers. دروغ.

دروق dourouw, marque, cautère, impression qui reste sur le corps, portrait (d'un fils qui ressemble à son père); p. دروش, arm. դրոշմ.

دروك voy. درو.

درون, دروتین diroun, diroutin, faucher, moissonner; prés. از ددوریم ez di-dourim, تو ددوری tou di-douri, او ددوره eoŭ di-douré, plur. ام, هون, وان ددورن em, houn, van di-dourin, impér. 2. به درو be-dirou, plur. به درون be-diroun; parf. part. من, ته, وی درو min, té, vi dirou, plur. مه, وه, وان درو mé, vé, van dirou; partic. passé درو, دروبه dirou, dirouié; prés. sing. 3. drut G., parf. part. drú G.; p. درودن (prés. دِرَوَم).

درون diroun, douroun, coudre; les formes de ce verbe sont identiques à celles du précédant; prés. b,drum G., de-drūm L., fut. ézi be-drūm L.; 2. 3. b,drit G., fut. 2. te (lisez tu) be-drú'i L.; impér. 2. be-drū L.; parf. part. drú G., drū L.; bactr. dareβ (comp. dereβda, tendon).

درون diroun, moisson; وقتی درونی veqt-i dirouni, temps de la moisson; derá (lisez derú? L. I, 24, 8); drun Rh.; drú tkem, je fais la moisson, G.; zamán-e drú, temps de la moisson, G.; p. درو.

درون پوش deroun-pouch, sournois; littér. celui qui couvre, voile son intérieur; du pers. درون پوش.

درونکر diroun-ker, faucheur, moissonneur; p. دروگر.

درونگه dourounghé, champ; duranga, derwang, prairie, Rh.; de درون et de گاه, گه.

* دروی drūī, couturier, S.

درویش voy. دوریش.

دروین direvin, mentir; prés. از دروینیم ez direvin-im, تو دروینی tou direvin-i, او دروینه eoŭ direvin-é; plur. ام, هون, وان دروینین em, houn, van direvin-in; propr. je suis menteur etc.; comp. دروین s. v. درو.

دره voy. در et درخستن.

دره voy. هرین.

* دره dré, millet, G.; ar. ذُرَة, vulg. dora.

* دره bilb. dereh, vallée; du pers. دره.

درهاتن der-hatin, venir, entrer; prés. 3. négat. درنای der-nài; درنایت L. II, 174^b.

دره ڤبون dere-weboun, jaillir, éclater, montrer son ressentiment; de در = دره et de ڤبون, ڤه بون.

درهم dirhem, drachme; drahm G.; ar. درهم, du grec δραχμή; comp. درم.

درهنا voy. درانین.

دری diri, piquant, épine, ronce; derríyăk, un arbuste épineux, S.

دری deri, porte; کسی دری خستین kesi deri khystin, mettre quelqu'un à la porte; دری مزین deri mezin, porte grande; دری بچوك deri bitchouk, petite porte; دری دو قناد deri dou-qanad, porte à deux battans; دری ڤکرین deri we-kirin, piquer une tumeur, ouvrir une plaie; comp. در.

دری voy. کو.

* دریا тepïa, mer, P., dēṛya L., deria M.; du pers. دریا.

دریان deriian, trouer, crever, se fendre, se déchirer; دریای deriiaï, déchiré, fendu; dirīān, Rh.; نادریت, il ne déchire pas, L. I, 98, 11; دری deri, il a déchiré, Ch. 318; zaza dịrná; bactr. dar, p. دریدن; comp. دراندین.

دریای deriaï, accroc, déchirure.

* دریت дерить, hauteur, P. (chez Lerch II, 17); lisez деришь, et comp. دریژ.

دریدا dirida, convenable, à propos; littér. en chemin, acheminé; de ری.

دریژ dirij, long; به دریژ be dirij, longuement; دریژ کرین dirij kirin, allonger, prolonger; دریژ بوی dirij bouï, allongé, étendu; ژی دریژ ji dirij, longévité; деришь, haut, P. (comp. дерить); derẹ̄ž dị-ké, je laisse pendre, je prolonge, L.; drēzh Rh.; sciógbol drezia ce-kem, je tire en longueur, G.; p. دراز; comp. دست دریژ, کوهدریژ.

دریژای dirijàï, longueur; drezáia, en long, G., турась P., drēzhī Rh., دریژی L. I, 101, 7; p. درازا, درازی.

* دریژبون drēšebūn, longueur, S.

دریغ derig, refus; دریغ نابی derig na-bi, il ne sera refusé, je ne manque pas; p. دریغ, t. دریغ اولمق.

* درینان der-inān, extraire, Rh.; درهنا, il traîne, L. I, 99, 18; de اینان.

دز diz, voleur, fripon; plur. دزان dizan; ḍs, des, larron, G.; dịz, voleur; furtif, L.; k. or. dez, zaza dịzd; bactr. ždâ, p. دزد; comp. کادز.

dn

دز diz, genou; دز چفاندین diz tchewandin, plier les genoux; t. دز.

دزدار diz-dar, préfet du château; دزداری قلعی dizdar-i qeli, le commandant de la place; du pers. دزدار.

دزدی voy. دزی.

دزروك dizrouk, sangsue; de l'armén. տզրուկ.

دزگاه dezghiah, atelier; forme vulg. pour p. دستگاه.

دزگرتی dez-ghirti, fiancée; comp. دست گرتی.

دزگن dizghin, bride, rêne; دزگن لیزاندین dizghin leïzandin, hocher la bride; دزگنا هسپی لپتاندین dizghin-a hespi lepetandin, remuer la bride d'un cheval; دزگن بردان dizghin ber-dan, lâcher la bride; dịzgín L.; t. دزگن, ar. دزگین (courroie de la bride, Berggren 680).

دزو voy. زو.

دزوار voy. دژوار.

دزی, دزیتی dizi, diziti, vol, volerie; به دزی be dizi, en cachette; desí kem, je vole, G., desíe, furtivement, G.; dizī Rh., dizīta, en secret, Rh.; k. or. dezī, zaza dízdei, vol; dịzdeíe, en secret; p. دزدی.

دزی dezi, exténué.

دزی dezi, fil de coton, ficelle; dezí L.; t. دیزی.

دزیتا voy. دزی.

دزین dizin, voler, dérober; خرجکی مه کلومل هاتیه دزین khourdjek-i mé keloumel hatiié dizin, ma valise avec les hardes vient d'être volée; ای هاتیه دزین

ei hatiié dizin, l'objet volé; دزيه diziié, volé, soustrait; desúm, je vole; 2. 3. desít G.; bị-díze L.; parf. part. plur. 1. ma dezí S.; p. دزديدن.

دشمن, دژمن dijmin, douchmin, ennemi; از خدان دژمن نينم ez khoudan dijmin ninim, personnellement je n'ai pas de l'inimitié; dusman be-kim, le kem, le bum, ce-be-kem dusmán, je tracasse, G.; düšmén, dižmín L., dishmin Rh.; zaza dịšmén; bactr. dusmainyu, p. دشمن.

دژمناى, دژمنى dijminài, dijmini, hostilité; dusmaníe G.; p. دشمنى.

دژوار, دشوار dijvar, dichvar, difficile, dur, sévère; duzuár G.; dizhwār Rh.; p. دشوار, دشخوار.

دژون dijoun, 1) injure, offense; dusciúm dem, j'injurie, G.; duzhun kirin, invectiver, Rh.; 2) malpropre, sale; p. دشنام, دژنام.

دس voy. ده.

دست voy. دشت.

دست dest, main; pièce, garniture, assortiment; دست اژو dest-ajou, un cheval paresseux; دست اقيتن dest awitin, saisir; من دست اقيته اتگا ته min dest awité eteg-a té, j'ai jeté ma main sur le pan de ta robe, c.-à-d. tout mon espoir est en toi; دست اموز dest-amouz, animal apprivoisé (du pers.); دست بژار dest-bejar, faire sa main, faire un gain illicite (p. دست گزار, comp. بژارتين); دست بورى dest-bouri, sans façon, sans cérémonie, littér. faisant passer la main; بن دست بوين byn dest bouin, dépendre de quelqu'un; دست پى , به دست وپى dest pei, be dest ou pei, vigoureux (p. دست و پا); دست پى كرين dest pei kirin, mettre la main à l'oeuvre, commencer; دست پى نه كفتى dest pei ne kewtị, intact, on n'y a pas mis la main; دست تنك dest tenk, chiche, avare (p. دست تنك pauvre) ژ دست چوين ji dest tchouin, échapper des mains, se sauver; دست داين dest dàin, tâter, convenir, prêter la main, procurer le rendez-vous; دست ده‌ده dest di-dé, assez, cela suffit; دست دانين dest danin, séquester; دست دريژ dest-dirij, longue-main, voleur domestique; دو دست جلى dou dest djili, deux (pièces d') habits; دو دست چك dou dest tchek, deux armes; دست رابون dest ra-boun, applaudir, lever la main; دست راموسان dest ramousan, cérémonie de fiançailles, l'action de baiser la main du père aussitôt qu'il consent à donner sa fille en mariage; دست سست dest-sist, maladroit; دست ڤالا dest-wala, un homme ruiné; دست ڤكرى dest we-kiri, libéral, prodigue; دست چوخ dest tchoukh, une pièce de drap; دست كاغذ dest kaghiz, une main de papier; دست كورت dest-kourt, avare; دست گر dest-ghir, manivelle; دست گرتى dest-ghirti, une fiancée; دست گرتين dest ghirtin, fiancer, contribuer, aider; دست نكار dest-nikar, cérémonie de fiançailles; دست كشان dest kichan, renoncer, abdiquer; دست كوژ dest-koj, un boucher (comp. دسكوژ); دست كوژى dest-kouji, viande qui n'est pas légale; دست كيس dest-kis, recéleur; دست لبا

کرین dest li-ba kirin, faire signe; دست لزی dest-lezi, dextérité; دست لیدان dest le-dan, battre les mains, applaudir; دست مال dest-mal, mouchoir, essuie-main (du pers.); دست مالا استو dest-mal-a oustou, fichu, cravate; دست مالا سری dest-mal-a seri, serre-tête; دست نمیژ dest nimij, ablution; دست نویس dest-nivis, manuscrit; دست نویسار dest-nivisar, écriture; دست وشاندین dest vechandin, faire signe de la main; دست و پی لدان dest ou pei le-dan, se démener, frapper de mains et de pieds; plur. چند دستان tchend destan, combien de coups (dans un jeu); سه دستان sé destan, trois parties (de jeu); chez Garzoni: dest, main, patte de devant, manivelle, pouvoir; dest levínum, je gesticule; dest kem, je tâte; dest be-kem ou pe-kem, je commence; dest-e qo ver-ínum, je tends ma main à quelqu'un; dest dem, je soutiens; dest qodé me teslim kem, je me soumets à la volonté de Dieu; dest dellál fruhhsium, je vends à l'encan; dest flan, à l'aide de quelqu'un; az dest flan, je suis soumis à quelqu'un; dest nevésia el-gherum, je me purifie avant la prière (p. دست نماز); be dest nevésia, pollution, littér. impur et à cause de cela empêché à faire la prière; dest nevésia aia ou cium dest nevésia, je vais me purifier, c.-à-d. aux lieux d'aisance; be dest, sans le vouloir, par inadvertance; ber dest, manifeste; chez Chodzko: دست هالدگریم dest hal-deguyrim, je renonce, p. 349; dest-ytt ne-ieché, que ta main ne souffre pas, c.-à-d. ta main soit bénie, p. 353; дасть, шесть (lisez тесть) P., dast Kl., دس L. I, 99, 5; des; dust-a pelmas, tact, R.; bilb. dest, lor. des R., zaza dest; bactr. zaśta, anc. pers. dasta, p. دست, comp. ci-dessous les mots composés commençant par دستی; دست تنك, دست‌نی.

دستار destar, moulin à bras, manivelle; دستاریا قهوەی destariia qaveï, moulin à café; dest-dár G.; p. دست آس, comp. آرش.

دستان destan, conte; du pers. دستان; comp. داستان.

دستبازی dest-bazi, comédie; du pers. دستبازی.

دست پی dest-pei, bras et jambes.

* دسترك dastruk, mouchoir, Rh., desrók G.; de l'arm. դաստառակ, comp. p. دستارچه.

دستك destek, rangée, étage; entremetteur des intrigues de galanterie; دستك شق destek chiw, cotret, faisceau de bois; destek, faisceau, manivelle, poignée, G.; destek kulílk, bouquet, G.; p. دسته.

دستك destik, 1) gant; دستك دری خستین destik deri khystin, déganter; 2) foyer, repaire; dimin. de دست.

دستمال voy. s. v. دست.

دستور destour, 1) permission, autorisation; دستور داین destour dàin, donner la permission; دستور العمل destour il-amel, tarif (de l'arabe); دفترا دستور العمل درست کرین defter-a destour il-amel douroust kirin, régler les registres des impôts; dastúr koásium, je demande la permission, G.; be dastúr, sans permission, G.; 2) seringue, lavement,

clystère; به دستوری رشاندین be destouri rechandin, seringuer; p. دستور (permission; la signif. de seringue ne se trouve que dans le persan vulgaire).

دسته desté, pièce, paquet, coupon, rangée, couche; c'est la forme pers. de دستك.

دسته voy. دشت.

دسته خوان deste-khan, table à manger; دسته خوان راخستین deste-khan ra-khystin, mettre la table; لی دسته خوانی رونشتین li deste-khani rounichtin, se mettre à table; دسته خوان هلانین deste-khan hil-anin, lever la table; p. دست خوان (nappe; un flan de pain sert souvent de table et de nappe à la fois).

دسته دار deste-dar, bâton; de دار (bois).

دسته دارك deste-darik, baguette; dimin. du précédant.

دسته دسته desté-desté, par groupes, par rangs, par pièces; du pers. دسته دسته.

دسته شور deste-chour, armes blanches; دسته شور چون destechour tchoun, se battre à l'arme blanche; littér. la main (sur) l'épée.

دسته گرتی deste-ghirti, fiancé, fiancée; comp. دستگرتی s. v. دست.

دستی شور dest-i chour, la poignée d'un sabre.

دستی بالطی dest-i balti, le manche d'une cognée.

دستی پی dest-i pei, gens de la maison, domestiques.

دستی چپی dest-i tchepi, la main gauche; dest cep G.; dest-ē chap Rh.

دستی درانین desti der-anin, démancher; desti est l'accusatif de dest (anse, manivelle).

دستی راستی dest-i rasti, la main droite; dest rast G., dest-ē rāst Rh.

دستی زور dest-i zor, violence, voie de faits.

دستی کیری dest-i kiri, le manche d'un couteau.

دستی هاونی dest-i haveni, pilon; dest avén G.

دسرك voy. دسترك.

دسکوژ deskoj, viande fournie par un boucher non-musulman; comp. دست کوژ s. v. دست.

دسماج voy. دسمی.

دسمال desmal-i seri, serre-tête des femmes musulmanes; دسمالا دستان desmal-a destan, serviette; dismál S.; voy. دستمال s. v. دست.

دسمن voy. دژمن.

*دسمونجی zaza desmúnji, habitant de Desmun.

دسمی, دسمیژ, دستمیژ desmi, desmij, destmij, ablution; دستمیژ گرتین destmij ghirtin, se laver les mains avant la prière; zaza desmăǰ; de دست et de نمیژ, p. دست نماز; comp. دست نمیژ s. v. دست.

دسین voy. دهی.

دشت decht, plaine; dest, desta, plaine, désert, G.; zaza deśte; p. دشت, ar. دست.

دشتی dechti, du désert; p. دشتی.

*دشرمش dušürmįš, دشومش dušümįš, fou, insensé, L.; partic. de t. دوشرمك et دوشمك (tomber, faire tomber).

دشك douchek, magistrat, autorité.

دشكى dichki, brisable, fragile; t. دوشك.

دشمش voy. دشرمش.

دشمن voy. دژمن.

دشوار dichvar, difficile; voy. دژوار.

دشوم voy. دژون.

*دع dä, laisse; áme däi že mar bekyn, quittons, laissons le serpent, S.; däi že galgále kería, il ne parla plus, S.; ar. دع, دأ (impér. de ودع).

دعا doua, prière, invocation de Dieu; بد دعا bed-doua, imprécation; دعا دكه doua di-ké, il fait sa prière; plur. دعان douan; ar. دعا.

دعوا dava, procès, dispute, bataille; دعوا روبونى dava roubouni, action de garantie; دعوا كرين dava kirin, plaider; دعوى دشك davi douchek, émule, concurrent à un poste; دعوا هر دوان ناحقه dava her douan na haq-é, ils ont tort tous les deux; adãvát kem, je dispute, je contredis, je querelle, G.; dáu ker, il plaida, S.; k. or. davé; ar. دعوى.

دعوت voy. داوت.

دعى voy. le mot suivant.

*دعين däin, parler dans une assemblée; áγa dâ-dia, l'Aga parla; däi nakéria, il ne parla pas, S.; de l'ar. داعى (parleur).

دغلى degheli, ruse; de l'ar. دغل.

دفتر defter, registre; دفتر كرين defter kirin, enregistrer; ازى دفتر كيم ezi defter kim, je porterai sur le registre; ازى دفتر ناكيم ezi defter nakim, je ne porterai pas sur le registre; naf deftar nevísium, j'inscris, G.; deftār Rh.; du pers. دفتر (grec διφθέρα).

*دفتردار deftardár, teneur des livres, agent comptable, G.; du pers. دفتردار.

*دفته duftâ, couverture (ar. varák) S.; ar. دَفّة?

دفع بوين defa bouin, éviter, repousser; دفع كرين defa kirin, répudier; دفع تيه كرين defa tiié kirin, désaltérer; t. دفع اتمك.

دفك defik, tambourin; dimin. de دف.

دفله voy. تيل.

دفن كرين defen kirin, enterrer; t. دفن اتمك, p. دفن كردن.

دفنك difink, naseau, les naseaux d'un cheval; defn, nez, G.; defin S., difin Rh.; défn kef kem, je m'ébroue, je ronfle, G.; comp. p. دميدن, bactr. dam.

دفينه definé, trésor; دفينه درانين definé der-aniu, déterrer un trésor; ar. دفينه.

دف dew, tambourin; def L.; p. دف ar. دفّ; comp. دب, دل.

دف dew, bouche; le bord d'une rivière; ژ دف پاشفه آنين ji dew pachwé anin, dégorger; دف پيس dew pis, mauvaise langue; ژدف ji-dew, de vive voix, verbalement; دف ژهف dew ji-hew, parler trop, bavardage; دف خوار dew khar, grimacier, bouche tordue; دف درياى dew deriaï, indiscret; دف شل dew chil, un homme qui bave; دفا روچوين dew-a rou tchouin, ramper, s'humilier; دفا رو خستين dew-a rou khystin, s'abaisser devant quelqu'un; دف شور dew chour, le tranchant d'un sabre; دف شكستين dew chikestin, ébrécher; دف ڤكرى dew

wekiri, bavard, bouche ouverte; دق کریدان dew ghiri-dan, fermer la bouche; دق کم کرین dew ghem kirin, bâillonner, mettre un bâillon; دق کیر dew kir, le tranchant d'un couteau; daww Kl., дафъ P., dev L., dav, dev Rh.; dev' dénk dem, je siffle, G.; dâv-e χánǰärē, la pointe d'un poignard, S.; dâv-ē žu vá bâr-da, il affranchit leur bouche, c.-à-d. il les fit cesser, S.; dâv-ē ž vā bär-dán, ils les renvoyèrent, S.; bactr. zafan, p. دهن, دهان, دهون; comp. برذفك.

دقرو dew-rou, la face du visage; دقرو کت dewrou ket, il tomba à la face.

دقکور dew-gour, un homme décrépit; littér. ayant une gueule de loup.

دقه dewé, fiente servant de combustible; دقه دشتی dewe dechti, fiente de vache qu'on ramasse dans les champs; deva Rh.; ar. دفا (chauffage).

دقی dewi, touffe d'arbrisseau, ronce, un jeune arbre.

دقی di-wi, jusqu'ici, jusqu'à présent, dès à présent; de ده et de قی (cas obl. de اق).

دقی نقی diwi newi, malgré bongré; de قاین.

دق deq, tatouage; دق کرین deq kirin, tatouer; ar. دقّ.

دقاندی deqandi, mouche au visage, ce qui est tatoué.

دقاندین deqandin, tatouer, barioler; de دق.

دقت diqet, perscrutation; به دقت نیرین be diqet nirin, considérer; t. دقت ایله نظر انمك; comp. بی دقت.

دقیقه daqiqé, minute; dakek G.; ar. دقیقه.

* دقمه zaza dáqma, nom propre.

دك dyk, banc, en turc: seki (سکی), plateforme élevée dans les écuries; díkke, place élevée dans le jardin, ar. dikkeh S.; ar. دکّه.

دکال voy. دخان.

دکان doukan, boutique; دکانا بزاز doukan-a bezaz, lingerie; دکانا دلالی doukan-a delali, boutique de barbier; دکانا راوی doukan-a ravi, librairie; دکان دار doukan-dar, boutiquier; دکانا قصابی doukan-a kasabi, boutique de boucher; dekán, dukán G., dekán L.; p. دکان.

دکه voy. دك.

دگرمی dighirmi, rond, rondeur; t. دکرمی.

دگل dighel, avec, ensemble; دگل خو dighel khou, avec soi; پارانی وه دگل خو نه اینین paran-i vé dighel khou ne inin, vous ne portez pas votre argent sur vous; دگل من dighel min, avec moi; دگل ته dighel té, avec toi; دگل وی dighel vi, avec lui; دگل وان همویان dighel van hemouian, néanmoins; دگل هق بوین dighel hew bouin, être réciproque; دگل یك ودو dighel iek ou dou, l'un avec l'autre; digél L.; de ده (en) et de گل.

* دگنك déghanek, gros bâton, G.; t. دکنك.

دل dil, coeur; بدل be-dil, brave, intrépide; دل امنای, دل امینی dil-emini,

dil-eminàï, dil-minài, consolation; دل ایش dil-eïch, mal au coeur; diarrhée (les significations de «coeur» et de «ventre» changent dans l'iranien); دل ایشاندین dil eichandin, avoir le coeur navré; دل تق بوین dil tew bouin, abhorrer, avoir des nausées; دل پاکی, دل پاکیژی dil-paki ou dil-pakiji, candeur; دل حابی dil-habi, favori; دل خرابه dil-kherabé, pleureur, qui pleure aisément; دل خوشی dil-khochi, avoir le coeur content; دل ساری dil-sari, un coeur froid; دل شوتیه dil-chevitiié, avoir le coeur navrée; دل ضیزه dil-zizé, un coeur tendre; به دلی خو گوت کو be dil-i khou gout kou, il a dit dans son coeur, en lui-même que...; لی دلی من نای li dil-i min nàï, cela n'entre pas dans mon coeur, cela ne me plaît pas; دل گرتن dil-ghirtin, colique; د دل گرتین نخفتین di-dil ghirtin ou nikhyftin, dissimuler; دل کرین dil kirin, faire plaisir, satisfaire le coeur de quelqu'un; دل شکستین dil chikestin, désobliger; دل گرین dil ghirin, navrer le coeur, mécontenter; دلی من بکله dil-i min be-koulé, mon coeur se consume de douleur; دل گریدان dil ghiri-dan, lier son coeur, c.-à-d. s'affectionner; دل ماین dil màin, division de coeur, discorde; دل مزین dil mezin, un coeur grand, généreux; دل به دست انین dil be dest anin, gagner le coeur de quelqu'un; دلداری dil-dari, ce qui flatte le coeur, appât, attrait (du pers.); دل رشی dil-rechi, émotion du coeur; دل ستان dil-sitan, décevant, attrayant (du pers.); دلو سواری dilo suvari, ô mon coeur de cavalier, ô mon brave! دلو سوارو dilo souvaro, ô mon coeur, ô mon cavalier! noms de poëmes amoureux et tragiques; دل تنك بوین dil tenk bouin, se déplaire, être consterné; دل تیری dil tiri, la dureté du coeur; دل گری دده به وی ژن dil ghiri didé be vi jin, il lie son coeur, il s'amourache de cette femme; دل نزم dil-nizim, humble; دل نزمی dil-nizmi, humilité; دل هاژوتین dil hajoutin, sentir le purgatif; chez Garzoni: del-ahhivân, bestial; del-taná, tranquille; del-ghert, pâmé; del-nerma, doux, clément; del-sáfi, sincère, chaste; sur la foi et la promesse; del-sot, del-sotia, douleur, chagrin; del-zapta, id.; del-kottá, palpitations; del-pákasc, chaste; del-va-ƙam, douleur (littér. le coeur serré); del-vábú, consolation; del ve-kem, je console, littér. j'ouvre le coeur; del-spí, innocent; del-e qo, à son gré; del cit, il aime, il incline à quelque chose; del cit zen, efféminé; del aia, il aime (littér. il a le coeur); del aia a ghana, paillard; del flan quosc kem, je plains quelqu'un, littér. je rends le coeur bon pour tel ou tel; del flán maia nek men, tel ou tel est disgracié chez moi; del ƙaim kem, je relève son courage, je le ranime; del bezit, je suis inspiré; littér. le coeur parle; ez del, volontiers; chez Lerch: dil ket, il s'amourache, littér. le coeur est tombé; k. or. del (ventre; le ventre est souvent le siége des passions chez les Iraniens, voy. Chodzko, Specimens of the popular poetry of Persia p. 210, 541); le mot dil, malgré son emploi très-fréquent, semble être emprunté au persan دل, qui a passé de même dans

le turc; car la forme vraiment kurde est زر; comp. دو دل, بی دل, بردلك, شیر دل, صاف دل, یك دل (s. v. یك).

دل dil, queue; دلا هسپی dil-a hespi, queue d'un cheval; ar. ذیل.

دل del, tambourin; p. دهله.

دلاش delaw, écluse; bourbier pour abreuver les bestiaux; p. تالاب.

دلاك delak, garçon de bain, barbier; du pers. دلّاك (de l'arabe); comp. تلاك.

دلال delal, crieur public; دلال گازی کرین delal gazi kirin, mettre en criée; dellál, censal, G.; ar. دلّال.

*دلال delál, amant, charmant, S.; ar. دلال.

دلبر dil-ber, séduisant, qui plaît; du pers. دلبر.

دلبند dilbend, drogman, interprète.

دلبند doulbend, mousseline; du pers. دلبند.

دلق delq, froc de derviche; ar. دلق.

*دلك dúlik, petite fenêtre, guichet, L.; t. دَلك.

*دلك کرین deleg kirin, demander, Rh.; t. دلك اتمك.

*دلك dullek, belette, R.; ar. دلق (mustela erminea), du pers. دله (martre).

دلکشا dil-kicha, qui réjouit le coeur; du pers. دلگشا.

دله voy. هیك.

*دلنجی dilánci, vagabond, G.; t. دلنجی.

دلنك delink, guêtre, partie de pantalon qui couvre la jambe; delíng-ē madó qo-maš-a, les guêtres de Mado sont de soie (ar. (à Damas) zemám, syr. edliñgát), S.; de ده (en) et de لنك (jambe); comp. دربی.

*دلو dălo, fou, S.; t. دلی.

دلو delou, seau, ustensile à puiser de l'eau; ar. دلو; comp. دول.

* دلوان delavān, fumier en brique, combustible, Rh.

* دلوباشی dălūbášа, officier, commandant de quarante soldats (ar. rās 'öšrīn) S.; t. دلی باشی (chef de corps des «braves» (un corps de cavalerie)).

دلوپ diloup, goutte, jus; دلوب کرین diloub kirin, écouler goutte à goutte; dlop G., delop Kl.; dūlŏpăk, une goutte, S.; dlóp tet, il dégoutte, G.; aram. דלף.

دلوڤان dil-ou-wan, bienveillant, compatissant.

*دلی doli, vallée, R. I, 144; dol-a dreizh, dol-i dreizh, longue vallée, nom d'un village, R. I, 167, 265; russe долъ, allemand thal.

دلیان deliian, tomber d'inanition; دلیایه deliàié, exténué; de t. دلی (fou); comp. دلو.

دلیل delil, guide; دلیلی کرین delili kirin, conduire, montrer le chemin; ar. دلیل.

دم voy. داین.

دم dem, moment, instant; دمکی de-meki, un moment; د دمکیدا di-demeki-da, dans un clin d'oeil; دم به دم dem be dem, d'un moment à l'autre; اڤی دمی ewi demi, à l'instant, dans ce moment; دمی بخاطرا وه demi be-khatir-a vé, souvenez vous un moment de moi, adieu; دم baleine, bouche L. I, 100, 13; پیش دم piech dem, devant la bouche, c.-à-d. près de, Ch. 342; p. دم; comp. هردم (s. v. هر), همدم.

دم voy. دايم.

دماغ، تماغ demag, tamag, palais, partie supérieure de la bouche, cerveau; ar. دِماغ, pers. دَماغ; comp. بى دماغه.

دمان voy. ضمان.

دمانچه voy. دبانچه.

*دمّت demmét, demméta, conscience, G.; ar. ذِمَّة.

دمد demed, botte, choses liées ensemble; t. دمد، دمت.

دمدك dimdik, bec; دمدك لى دان dimdik le-dan, becqueter; aderb. دندك, ud. dindyg (Schiefner 96[b]).

دمدمى demdemi, capricieux; du pers. دمدمه.

دمرو demreoŭ, rougeole; comp. بروق.

دمس، دمز dimiz, dims, moût, vin cuit; گلو تو و دمس هيه ghelo, tou ve dims heié, he! y a-t-il des mûres et aussi du moût? dims, syr. díbis, ar. دبس sirop de dattes, S.; comp. دوشاب.

دمغه demga, marque, timbre; t. دمغه; comp. دامغه.

*دملباز zaza dumilbáz, tambour; dumilbázi dai pŭroe, ils battirent le tambour; t. تعليم باز, vulg. tulumbaz.

دمو dimou, doumou, qui a la barbe claire, imberbe; p. دومو، دوموى (ayant la barbe grisâtre).

دمورجى demourdji, forgeron; t. دمرجى.

دمه voy. دوق.

دمين demin, caractère, habitude, nature.

دن den, jarre, vase de terre; ar. دنّ (tonneau à vin).

دن den, teinturerie.

دناق dinaw, inclus, ci-inclus, dedans; de ده (en) et de ناق.

دنبك dinbik, tambourin turc; dimbek R. I, 170; p. دنبك, arm. թմբուկ.

*دنبله dumbalá, truffe, G.; p. دنبال.

دنچى dentchi, teinturier.

دندا voy. كوردندا.

دندان voy. ددان.

دندك dendik, grain, pepin; دندكى كندورى dendik-i goundouri, semence de melon; dendék G., dāndik S.; p. دانه.

دنك denk, bruit, cri, son, voix; به دنك be denk, à haute voix; دنكى پيان denk-i peian, bruit des pieds; دنكى به خناق denk-i be khenaq, rauque, voix prise; بى دنك bi denk, sans bruit; دنك گرتى denk ghirti, voix prise; بى دنك بوين bi-denk bouin, se taire; دنكى خوش denk-i khoch, belle voix; دنگى نپنى dengh-i ne-peni, bruit sourd; دنك داين denk dàin, sonner, donner la voix, résonner; دنك كتين denk ketin, enrouer; دنككى دژوار denkek-i dijvar, une voix forte; دنكى سى denk-i seï, aboiement, le cri d'un chien; دنگى سان dengh-i san, cris des chiens; دنك مكه denk meké, chut, ne fais point du bruit; denk nákem, je souffre sans plainte, patiemment; je cache, G.; denk vá-gharit, écho, G.; denk kur kur tet, il ronfle (littér. le bruit du ronflement vient), G.; denk sbri, à haute voix, G.; denk belenda kem, je crie à haute voix, G.; denk dellál, proclamation, G.; denk avra, tonnerre, G.; dang-ē avir Rh.; denk avra tet, il tonne, G.; deṇg,

tumulte, L. I, 16, 5 (t. سس); deṅg-sér, braillard, crieur, L.; p. دنك.

*دنك dunk, queue grosse et grasse des moutons, G.; p. دنبه; géorg. დუმა; comp. دوق, دوچك.

*دنك deṅg, hors de, L.

* دنه dana, jaspe; p. دهنه, ar. دهنج, arm. դահանակ (malachite, Patkanof, Драгоцѣнные камни, С.-Петерб. 1873, p. 51, 73).

دنه dené, grain; comp. دانه.

دنى dini, autre, autre part, une fois; جارکی دنى djarek-i dini, une autre fois; یکی دنی ieki dini, une fois; اوی دنی evi dini, cet autre; din, l'autre, L.; hev u din, l'un l'autre, L. (comp. p. با هم دیگر); comp. ایدی, دووی, کدین et le p. دویم.

دنیا, دنی douni, dounia, monde; اق دنیا وها هاتیه ew dounia vouha hatiié, ainsi va le monde; dúnie G.; dinyá, dinyé L.; le dinyáye, sur le monde entier, S.; že γámm-a denē, par le grand chagrin, S.; دنیا آفریننده, le créateur, L. I, 101, 17 (du pers.); tet a dunie, il nait, G.; ar. دنیا; comp. انکی.

دنیف diniw, dans, parmi, entre; مروف دنیفا چل پنجاهی سالان mourouf diniwa tchil pyndjahi salan, un homme entre 40 et 50 ans; دنیف هندك زمانی diniw hindik zemani, dans peu de temps; دنیف عوام ناسان زمانی دعاملینه diniw avam nasan zimani diâmiliné, langage qu'on emploie parmi le bas peuple; de ده (en) et de نیف.

دو deoŭ, petit-lait, boisson fait avec du lait et de l'eau; گرارا دوی ghirar-a devi, soupe au lait; dáu G., L., do Rh., Sd.; zaza dóe; p. دوغ.

دو, دوی dou, douï, partie postérieure; لدو, لی دوی li-dou, li-douï, en arrière, après, à la queue; iek du iek, l'un après l'autre, peu à peu, G.; du ammo, le dernier, G.; az du flan ciúm, j'imite tel ou tel, G.; forme abrégé de دوق.

دو dou, fumée; دو داین dou dàin, fumer, parfumer; p. دود.

دو dou, deux; دو اڤان dou awan, embouchure, entrée d'une rivière dans une autre; دوجی, دوجیان doudji, doudjiian, en deux, en deux parties; دوجیان شکست doudjiian chikest, il a rompu en deux morceaux; دوی, دویان douvi, douian, second; دوجیان کر doudjiian kir, il fit en deux; دوتا douta, double; دوترا روژی doutira rouji, le second jour, le lendemain; دو دست dou dest, une chose double; دو طرف چوین dou teref tchouin, clopiner; دو دهنان dou dahnan, deux fois; دو سال بری dou sal beri, deux ans auparavant; دو صبح dou subé, le lendemain matin; du tai ce-kem, je plie, G.; du giot, deux paires, G.; ehr du kenár, à travers, G.; du sobahh, après-demain, G.; dou sbhéini, Ch. 341; du réh, carrefour, G.; du ker ce-kem, je sépare, G.; du gíár, deux fois, G.; du ǰárān L.; دو بازه pour la deuxième fois, L. I, 99, 15, 16; ia du, deuxièmement, G.; dedū́, deux, S.; adouī, avant hier, Ch. 341; zaza dį, du; dį rekáti, deux fois; dujiki di Bl.; bactr. dva, p. دو; comp. ده (dix), دیتر.

*دو dau, village; کوری دیان kor-i

deiane, le garçon du village, Ch. 305; k. or. دیکه diekeh, zaza dau; bactr. dańhu, anc. pers. dahyu, p. ده.

دو voy. ده.

دوا deva, remède, médecine; ar. دوا.

دوار devar, tourneur; ar. دوّار.

دوار davar, gros bétail; دواری رشه davar-i reché, bestiaux (en parlant des boeufs et des vaches); دوارکی davareki, une bête à cornes; devar, étalon; dau'ár, troupeau, L.; dawār, cheval de bât, Rh.; t. دوار (dewār) طوار (dawār).

دوازده devazdeh, douze; duāńzdéh L., dānzdah Rh.; zaza duyés; du pers. دوانزده; comp. دودو s. v. دو, دونزده.

دواژو dou-ajou, conducteur, postillon.

دواق douvaq, voile que porte une jeune mariée; t. دواق.

دوال deval, cordonnet en cuir; p. دُوال.

دوام, دوم devam, doum, solide, ferme; solidité; به دوام be-devam, durable; ar. دوم, دوام; comp. بی دوام.

* دوان zaza dauán, villageois; de دو.

دوباره doubaré, fraude, intrigue, duperie; p. دوباره.

دوبازه voy. دو.

دوبین dou-bin, bigle, louche.

دوپسك voy. دوق.

* دوپشتك dōpištík, scarabée, L. (peut-être ce mot signifie le scorpion; voy. دوق پشك).

دوپی dou-peï, bipède; p. دوپای.

دوت voy. دویت.

دوت voy. دخت.

دوتا dou-ta, double, pli en double; دوتا کرین dou-ta kirin, biaiser; p. دوتای.

دوترا voy. دو (deux).

دوتمان voy. دومام.

دوتین dotin, traire; prés. از ددوشم ez di-dochim, تو ددوشی tou di-dochi, او ددوشه eoü di-doché; plur. ام, هون, وان ددوشین em, houn, van di-dochin; impér. 2. به دوش be-doch, plur. به دوشین be-dochin; parf. part. من, ته, وی دوت min, té, vi dot, dotiié, دوتیه, plur. مه, وه, اوان دوت, دوتیه mé, vé, evan dot, dotiié; part. passé دوت, دوتیه, dot, dotiié; infin. دوتنی doteni, action de traire; dúšim, je trais, L.; scir du-scium G., parf. part. dut G.; bactr. duz, p. دوختن (prés. دوشم d'une racine augmentée duχš).

دوتنی doteni, bêtes à lait, comme vaches, brebis, ânesses, buffles femelles etc.

دوجك voy. توتك.

دوجه dou-djih, lit à deux places, lit nuptial.

دوچار doutchar, embarras; دوچار بوین doutchar bouin, s'empêtrer dans une mauvaise affaire; p. دوچار.

دوچك doutchik, barbe séparée en deux, queue, coin d'oeil; دوچکا چاڤان doutchik-a tchawan, regard dur, regard rude, regarder quelqu'un de mauvais oeil; p. دمچه.

دوخ doukh, manche (m.).

* دوخه dońá, crâne, tête chauve, L.; p. دوخ.

دوخان voy. دخان.

دوخبری dou-khaberi, contradiction.

دوخین doukhin, cordon pour lier le

pantalon (dont les Kurdes se servent au lieu des bretelles).

دوخین devekhin, s'enfoncer.

دوده, دود doud, doudé, fumée, noir de fumée; forme persane pour دو.

دودك voy. تونك.

دودل dou-dil, indécis, irrésolu, flottant entre l'espérance et la crainte; دودلی بوین doudili bouin, se douter; du-del, hypocrisie, hypocrite, G.; du-del ce-kem, je feins, je flatte, G.; p. دودل.

*دودو zaza dödú, dudú, nom d'un oiseau qui chante «dudu»; mot onomatopéique.

دودوان voy. دووی.

*دور dor, tour, circuit, enceinte, alternation; دورا هیفی سیوان گرتیه dor-a hiwi seïvan ghirtiié, le contour de la lune est ombragé (éclipse de lune); دورا وه dor-a vé, c'est votre tour; لی دور li dor, autour, en rond; لی دورا وی دزفره li dor-a vi di-zewiré, il tourne autour de lui; لی دورا بازیر li dor-a bajir, faubourg; به دور be-dor, tour à tour; دورا من نینه dor a min niné, ce n'est pas mon tour; دور گرتین dor ghirtin, investir, entourer; таyръ, cercle, P.; daur, âge, Rh.; daur, alternatif, S.; ar. دَوْر.

دور dour, loin, éloigné; dúra kem, j'éloigne, G.; dúra ciúm, je m'éloigne, je fuis, G.; دور سی دکات, il s'éloigne, L. I, 99,16; ž dűrve, de loin, L.; zh dūr Rh.; bactr., anc. pers. dūra, p. دور.

دور dour, celui qui coud; forme radicale employée dans des composés du verbe دورن (coudre) چکمه دور, سولدور.

دور voy. دوه.

دوره voy. دروازه.

دوران devran, un revers de fortune; دوران بوری devran bouri, tout est allé au travers, l'affaire tourna en mal; ar. دوران.

دور اندیش dour-endich, prévoyant; du pers. دور اندیش.

دور بین dour-bin, lunettes d'approche; du pers. دور بین.

دورپی dourpi, râpe, lime; دورپی کرین dourpi kirin, râper, limer; t. درپی, دورپی.

دور خون devr-khoun, lecteur qui récite les prières pour les âmes des morts (mot persan); p. دور خوان.

دورمه dourmé, viandes fumées, saucisson; mot raccourci du turc پاسترمه (ar. بصطرمه).

دوروتی dourouti, hypocrisie.

دوروی dou-rouï, hypocrite, flatteur; du-ru G.; du-ru ce-kem, je flatte, G.; p. دورو, دوروی.

دوری douri, distance, espace; p. دوری.

دوریش devrich, derviche, moine musulman; darvisc G.; du pers. درویش.

دوز douz, procès, chicane, querelle; پاشی کسك دوزی لی مه نکه pachi kesek douz-i li mé ne-ké, plus tard que quelqu'un ne me fasse un procès.

دوز douz, terrain plat, plaine; اوی لی دوزیه evi li douziié, il est sur un terrain plat; t. دوز.

دوز douz, faisant; forme radicale employée dans les composés du verbe pers. دوختن; comp. چکمه دوز.

دوژه doujé, enfer; k. or. duzaχ; bactr. dužaṅh, p. دوزخ.

دوژیك doujik, montagne à pic, nom d'une montagne près de Terdjan (voy Blau, dans la Zeitschrift der Morgenl. Gesellsch. XVI, 621).

دوس deoûs, trace, piste; دوس دیتن deoûs ditin, dépister, voir les traces; دوسا عرابه ی deoûs-a arabeï, ornière, les traces d'une voiture; daus L.; ar. دَوْس.

دوسانـدین deoûsandin, calpestrer, fouler aux pieds, violenter, prendre de force; prés. از ددوسینم ez di-deoûsinim, تو ددوسینی tou di-deoûsini, او ددوسینه eoû di-deoûsiné, plur. ام, هون, وان ددوسینن em, houn, van di-deoûsinin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان دوساند min, té, vï, mé, vé, evan deoûsand; partic. prés. دوساندی deoû-sandi, part. passé دوساندیه, دوساند deoûsand, deoûsandiié; de دوس; comp. دوشاندین.

دوست dost, ami; دوستی منی عزیز dost-i min-i aziz, mon cher ami; دوستی صادق dost-i sadiq, ami sincère; dost be-kem, je me lie d'amitié, G.; тость-тиштени, amour, P. (c'est le pers. دوست داشتن); anc. pers. daustar, p. دوست; comp. زندوست.

دوستی dosti, amitié; دوستیا كفین dostiia kewin, ancienne amitié; به دوستی be dosti, amicalement; dostía G.; p. دوستی.

دوشاب douchab, moût, sorte d'hydromel; duscaf, moutarde, moût cuit, G.; doshāv Rh.; du pers. دوشاب (sirop de raisins secs mêlé avec du beurre et de la crème); ce mot se dérive du mandéen דובשא, ar. دبس, Nöldeke, Mandäische Grammatik 18; comp. دمس.

*دوشاندین dauscandin, piétiner, frapper du pied; prés. dauscínum, parf. part. dauscand G.; du syr. دیب, ܕܫܐ (ar. داس) voy. دوساندین.

دوشرمه douchourmé, tapis pour l'usage ordinaire; t. دوشمه.

دوشك douchek, matelas, lit, couche, banc pour dormir; لی دوشكی هسای كرین li doucheki hisài kirin, se reposer sur un matelas; دوشكا كیای douchek-a ghiiaï, paillasse; doshek Rh., došak, ar. daušak S.; t. دوشك.

دوشم voy. دوتین.

دوشنبه, دوشم douchem, douchenbé, lundi; du-sciambí G., zaza dišéme; du pers. دوشنبه.

*دوشمش dušümíš bu, il méditait, L.; partic. du t. دوشنمك.

دوطرز dou-terz, équivoque.

دوغ doug, cercle, anneau.

دوغراما dograma, grille de bois; t. دوغرامه

دوغراماجی dogramadji, charpentier; t. دوغراجی.

*دوغری dōgrī-a, c'est vrai, S.; t. طوغری, دوغری.

دوق douw, queue; دوقا هسپی douw-a hespi, queue d'un cheval; دوقی كمیی douw-i ghemii, gouvernail; دوق قالان douw qalan, le bout d'un sabre ou d'un poignard; du, queue, à l'extrémité, G.; duv L.; ciúm du, je poursuis, G.; sterk-e

b-du, comète, Kl.; zaza kaúta dįme, il poursuivit; bactr. duma, p. دنب, دم; comp. جلدوق, بردوق.

دوق پشك douw-pichk, scorpion; dupésk G., dūpíšk S.; de دوق et du thème qui entre dans la composition de la racine pik, sanscr. पिश्, donc l'animal qui pique par la queue; comp. دوپشتك.

دوق مقصوك douw-maqasouk, hirondelle; du-maqás L.; de دوق et de مقص.

*دوقان k. or. dūqān, paysan; p. دهقان (forme arabisée de دهگان).

دوقناد dou-qanad, ayant deux ailes, deux battants (d'une porte).

دوك dok, la corde d'un licou; allem. tau, anglos. teág?

*دوکمه dugmah, bouton, Kl.; t. دوکمه, p. تکمه.

دوکن, دوون doughen, douven, fléau; t. دوکن.

دوکو voy. دوه.

دول devil, cordonnet; comp. دوال.

دول dol, race, espèce animale, sperme, étalon d'un haras; t. دول.

* دول dōl, seau, S.; du pers. دول (de l'aram. דוּל, ar. دلو, hébr. דְּלִי, Nöldeke, 389); comp. دلو.

دول voy. دهول.

دولاب dolab, 1.) roue d'eau, roue de puits; dōláb, ar. dūláb, teγzili, rouet, S.; 2) armoire; 3) intrigue; p. دولاب.

* دولبه zaza daúlbe, tambour.

*دولت daúléta, richesse, G.; daulet Rh.; ar. دولة.

*دولتلو dauletlū, riche, L.; t. دولتلو; comp. دولمند.

دولتمند voy. دولمند.

دولك dolik, verrou.

دولك dolik, pot de terre pour l'eau; démin. de دول.

* دولك dulik, queue, Rh.; p. دنباله.

دولمند devlemend, homme riche, fortuné; دولمند بویه devlemend bouié, il s'est enrichi; dáuletménd kem, j'enrichis, G.; dáuletménd bum, je m'enrichis, G.; du pers. دولتمند; comp. دولتلو.

طولمه, دولمه dolma, tolma, farce, viande hachée; دولمه چیکرین dolma tchi-kirin, farcir; t. دولمه, طولمه.

دوم voy. دوام.

دومام, دوتمام, دختمام doumam, doutmam, doukhtmam, fille de l'oncle; dotmán G., dótma L., dutmān Rh.; de دخت (دوت) et de معم.

دومان douman, brouillard, vapeur; ایرو دومانه irou douman-é, aujourd'hui le temps est vaporeux; t. دومان, طومان.

دومانخار doumankhar, cheval qui tient la queue de côté.

دوماهی doumahi, fin, issue, résultat; dumáia, fin, le dernier, finalement, G., dumai, dumahī, à la fin, Rh.; دوای دکوه douaoui de-koué, il poursuit, Ch. 352; دوای دکون douaouí de-koun, ils poursuivent, ib. 351; بدوای هات be-douaoui hat, il marchait après lui, ib. 351; de دوق (p. دم, دنب).

دومز domouz, porc; t. طوکز.

دومقص voy. دوق مقصوك.

دون doun, bas; دون خویا کرین doun khouia kirin, déprimer; ar. دون.

دون don, graisse, suif; voy. دوهن.

دونزده dounzdeh, douze; comp. دوازده.

دو نکول voy. نکول.

دونونما, دونوما dounouma, donounma, flotte; t. دونانمه.

*دونه douné, hier, Ch. 316; t. دون.

* دونه duna, pâturage d'hiver des brebis, Rh.; irland. dún, allem. zaun, anglo-sax. tūn.

* دونی dunī, graisse, Rh., de دون, دوهن.

دوون voy. دوکن.

دووی, دویان douvi, douian, second; duduáṅ, edudúāṅ L., duyē Rh.; comp. دی, ایدی.

دوه devé, chameau; دوه قوشی devé qouchi, autruche; دوه میا devé meia, chameau femelle; déva L., k. or. davva, zaza devé; t. دوه.

دوه, دوهی, دوهن douh, douhi, douhin, hier; ژ دوهیقه ji douhiwé, depuis hier; دوهی روژ douhi rouj, hier matin; duí G., dur Kl., dō L., duhu Rh., dueke Br.; دوگوی dūgūi B., دوی, دوین douéi, douéïn, Ch. 341; k. or. دوگو dūgū; dō evāri, hier au soir, L.; دوگی صباحی dūgī sabāhi, hier matin, B. (t. دون صباح); p. دوش.

دوه‌جی devedji, chamelier; t. دوه‌جی.

دوه دیش deve-dich, cheval dont les dents sortent dehors; littér. ayant des dents comme celles du chameau.

دوهن douhen, graisse, beurre, suif; به دوهن be-douhen, un mets gras; دوهنی شمالان douhn-i chamalan, chandelles de suif; دوهنی قرمی douhn-i qarimi suif (de la Crimée); dun, don, suif, Rh.; dun-e ghuz, huile de noix, G.; dun-e zeitún, huile d'olive, G., L.; duhn kem, j'oins, G.; ar. دهن; comp. ذهن.

دوی devi, clairière, endroit peu touffu, tout ce qui est clair; ar. دوّ, دوی.

دوی douï, derrière, après, avant-dernier; لی دوی چوین li douï tchouin, marcher derrière; comp. دو.

* دوی dōi, préfixe verbal, identique à دا; comp. ابغستن.

دویان voy. دووی.

دوید devid, encrier; devéd G.; ar. دواة, vulg. devīd.

دویس voy. دوازده.

*دویسین zaza duyesín, le douzième; de دویس.

دویل devil, rigole d'un moulin à eau; p. دول.

دویی voy. دووی.

ده deh, dix; ده پره deh peré, pièce de 10 paras; ده و یك deh ou iek, onze; ده و دو deh ou dou, douze; دهوسی douhousi, treize; دهوچار douhoutchar, quatorze; دهوپنج dehoupyndj ou dehpyndj, quinze; دهوشش dehouchech, seize; دهوهفت dehouheft, dix-sept; دهوهشت dehouhecht, dix-huit; دهونو dehounou, dix-neuf; ده او قدر deh eoŭ-qadar, décuple; dáh firmán qodé, le décalogue, G.; dah iek, un dixième, G.; deh L.; les noms de nombre de 12 — à 19 chez Lerch: daudú, dausḗ, daučār, daupḗnǰ, daušḗš, dauhḗšt, daunḗh; ce sont les formes vraiment kurdes; dans les formes empruntées au persan (دوازده, سیزده, چارده, پانزده, شانزده, هفده, هژده, نوزده) l'unité précède la dizaine; zaza des; bactr. daśa, p. ده.

ده di, en, dans; د کتیبیدا di kitibida, dans les livres (la syllabe da est le

suffixe locatif); باژیریدا di bajiri-da, dans la ville; وقتیدا di veqti-da, au temps; chez Lerch: de mezél kī, enterre lui; čélek-a wi dį pē du-čū, son petit alla dans son pied, la suivit; de vaχta (pour de vaχt-da) au temps; de dekán-a χó-da, dans sa boutique; dį sal ke-da, dans une année; de nāv, dedans; ézi de āvé-de kim, je plonge dans l'eau; chez Socin: rum-ā χva d' ardē dā čikelán-dia, ils poussèrent leurs lances dans la terre; comme adverbe, on trouve de dans la phrase: faida de búm (synon. le búm) je suis utile à quelqu'un, G.; bactr. da (vaęśmen-da, οἶκόνδε) p. د (دمن بده donne moi), talyche دی (avec, Dorn, Caspia p. 218); khaladji de-djimde ba'ad, plus tard (t. شمدی) Br. 1, 338; slav. do, allemand zu; comp. دزو (s v. زو).

*ده da, allons! da sabáte hel-īná, va, enlève la caisse; ar. da S.; ar. ده ده (allons!).

دهباندین dehebandin, dilater une plaie, disperser, mettre en désordre; verbe causat. de دهبین.

دهبه voy. دابه.

دهبین dehebin, se dilater, se disperser.

دهپنج dehpyndj, quinze; voy. ده.

دهر dehr, temps, siècle, ar. دهر.

دهره dehré, bêche; به دهرهی کولان be dehreī kolan, bêcher; p. دهره (faucille).

دهق di-hew, à la fois; دهقدان di-hew-dan, donner (le signal); tim, témi, toujours, L.; tim u tim, continuellement, L.; zaza témya, ensemble.

دهکه dehké, procès; دهکه کرین dehké kirin, intenter un procès.

دهل dehl, forêt; dáhel, jardin fruitier, S.; sēv-ē dáhl-ē gurīne, les pommes du jardin (ar. bistán) S.; ar. دهل (une forêt épaisse).

دهلیز dehliz, porche, coin de maison; du pers. دهلیز.

دهن، دهنه dahn, dahné, fois, une seule fois; دهنکی، دانکی dahneki, da-neki, une fois; comp. دانه.

دهن voy. دوهن.

دهن voy. ذهن.

دهوک dehouk, tambourin.

دهول dehoul, tambour; دهول کوتان دهول لدان dehoul kotan, ledan, battre le tambour; daúl G., dĕhṓl, timbale (ar. طبل) S.; p. دهل, sanscr. ढोल.

دهی dehi, dixième; dahē Rh.; zaza desín; p. دهم، دهمی، دهمین.

دی di, certes, nécessairement, il faut, on doit; انسان همو دی به میرن insan hemou di be-mirin, tous les hommes doivent mourir; وره ژبوی شاهدی دی ته بیم veré ji-boui chahidi di té bi-bim, viens, il faut que je te porte comme témoin; az dē vása dĕgāl ta kym (comme tu veux) je ferai envers toi, S.; dē tū va mă-kā, ne fais ainsi, S.; dē va byt, ce soit ainsi, S.; az dē kenim, il faut que je ris, Rh.; ce mot est abrégé de دقه di-wé (il désire, il veut), dans le kurde oriental min ou az devet zanim, je saurai, p. من خواهم دانست; comp. قی.

دی، دیا voy. دا.

*دی dí, hier; scev-e dí, scev-a dí, hier au soir, G.; p. دی, bal. zi, scr. ह्यस्.

دیار diiar, une chose qui paraît encore de loin; le sommet d'une montagne; diâr, apparence, G., L.; diâr bum, j'apparais, G.; dīyār kirin, apparaître, Rh.; p. دیدار.

دیاری diiari, présents, cadeaux; diâr, contrée, présent (propr. terre donnée en cadeau), L.; diâr-i kurbéti, voisinage, L.; diâri ou diârii dem, inum, je fais cadeau, G.; داری بکات, donne, L. I, 101, 10; ar. دیار (plur. de دار).

دیبا diba, brocart; du pers. دیبا..

دیباجه dibadjé, préface; دیباجه دانین dibadje danin, intituler, mettre la préface; du pers. دیباجه.

دیت diiet, prix du sang, droit de sang; وه هرچه دڤی ژ خون وه دیتی لم دی بدین vé hertchi di-wi ji khoun vé diieti, em di bi-din, tout ce que vous voulez pour prix du sang, nous le payerons; ar. دیت.

دیتر ditir, un autre encore; hâr-du kúr-ē díter, les deux autres fils, S.; dítra rōže, le jour suivant, S.; comp. دو (deux); comparatif de ایدی ou دی (comp. p. دیگر).

دیتن ditin, apercevoir, voir, trouver, inventer; prés. از دبینیم ez di-binim, négat. از نابینیم ez na-binim, تو دبینی tou di-bini, négat. تو نابینی tou na-bini, او دبینه eoŭ di-biné, nég. او نابینه eoŭ na-biné; plur. ام، هون، وان دبینین em, houn, van di-binin; futur از ببینیم ez be-binim, plur. ام ببینین em be-binin; futur absolu: دخوازم ببینیم dou-khazim be-binim, plur. دخوازن ببینین dou-khaziñ be-binin; impér. 2. به بین be-bin, plur. به بینین be-binin; parf. part. من، ته، وی، مه، وه، اوان دی دیت min, té, vi, mé, vé, evan di ou dit; négat. من نه دیت min né dit; passé indéfini: من، ته، وی، مه، وه، وان ددی ددیت min, té, vi, mé, vé, van di-di ou di-dit; parfait (passé défini): دیتیمه diti-mé, دیتئی ditii, دیتیه ditiye, plur. مه، وه، وان دیتیه mé, vé, van ditiié; plusqueparf. من، ته، وی، مه، وه، وان دیتی بو min, té, vi, mé, vé, van diti bou; subjonctif دیتی بیم diti bim, دیتی بی diti bi, دیتی به diti bé, plur. دیتی بین diti bin; condit. اگر تو بدیا egher tou be-diia, si tu vois; partic. passé: دی، دیه، دیتیه, di, diié, ditiié; زحف وقت بو من تو نه دیه zahf vaqt bou min tou né diié, il y a long-temps que je ne t'ai pas vu; conjonct. 2. ته دیتن té ditin, as tu vu? لزت دیتن lezet ditin, se délecter; na-binem, je hais, Kl. (p. نبینم); benim Rh.; impér. 2. bị-bíne, cherche, L., bena Rh.; imparf. tu dī L. (de dī-ī, p. دیدی); plur. 3. dīn L.; parf. 1. dīme Br.; 3. dítīe L., dītīya Rh.; infinit. ditina, objet de vue, G.; ditin-a kangia, taza, spei, belle vue, G.; دیئن dien B.; ber bínum, je prévois, G.; zaza viéñ'a, parf. part. dī, négat. ńé-dī; le verbe vraiment zaza est aunén'a (je vois); impér. 2. baúni, parf. auńá, auńā, plur. aunaí (osset. unin); bactr. et anc. pers. dí, bactr. vaẹn, anc. pers. vain, p. دیدن, prés. بینم.

* دیتنی dītinī, action de voir, Rh.

* دیتی díti, avec la négation ne-díti, sans être vu, L.

دید voy. بدید.

دیده voy. اڤ (eau).

دیر dir, tenant, thème qui entre en

composition du verbe ديران; comp. اڤ دبری، برندير.

دير voy. در.

دير deĭr, couvent, monastère; ديرا قزان deĭr-a qyzan, couvent de religieuses; dér G., Kl.; ar. دير; dēro, église, Rh.; syr. ܕܝܪܐ.

ديران diran, saisir, avoir, posséder, ramasser; prés. از ددیرم ez di-dirim, تو ددیری tou di-diri, او ددیره eoŭ di-diré, plur. ام, هون, وان ددیرین em, houn, van di-dirin; impér. 2. بدير be-dir, plur. بديرين be-dirin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان ديرا min, té, vi, mé, vé, evan dira; partic. passé ديرا, ديرايه dira, diraié; chez Lerch: نکا بديريت, il conservera, I, 101, 14; فرمان بدارن, ils tiennent les commandements, 99, 5; impér. نکا بديره, 101, 18; prohibit. مديره, ne tiens pas, 102, 6; tū-n māl ne-īri, tu n'as pas une maison, Br.; zaza we-dári, il enterre; parf. plur. 3. we-dérti; bactr., anc. pers. dar, p. داشتن (prés. دارم); comp. ڤه دارن.

دیرنك dirnak, attroupement; t. دیرنك.

ديز diz, marmite; p. ديزه, ديز.

ديز diz, tas, meule d'herbes, une pile de foin; t. ديزی.

ديزك dizik, un tout petit pot; disk G., dīzik Rh.; dimin. de ديز.

ديزمه voy. جزمه.

ديسان, ديسانی disan, disani, de nouveau, item; ديسان انين disan anin, ramener, amener de nouveau; ديسان دانينه جه disan daniné djih, remettre, mettre de nouveau à sa place; ديسان ڭازی كرين disan gazi kirin, rappeler, appeler de nouveau; ديسان لی ڭريان disan li gheriian, rechercher, chercher de nouveau; dísa, aussi, encore, derechef, L.; me dísa dā, j'épargnai, je ménageai, L.; de دی = ایدی (comp. دیتر) et de سان.

دیسك voy. دیزك.

دیش dich, 1) tante, soeur de la mère; 2) belle-soeur, soeur du mari; dish, belle-soeur, Rh.

دیش dich, dent; t. دیش, دش; comp. دوه دیش.

دیشته voy. نیشته.

* ديغن dighin, sens de la vue, R.

ديك dik, coq; dikel G., dīkil Rh.; dikelók, jeune coq, G.; dīk sileimán, huppe, L. (comp. Hafiz Diwan ed. Brockhaus 407, v. 2); ar. ديك.

ديك dik, pot de terre; p. ديك.

ديكا voy. دا (mère).

ديكل voy. ديك.

* ديكه k. or. diekeh, village; diminut. de دو, p. ده.

ديل deĭl, 1) femelle; ديله ڭور deil-e gour, louve; dẹ̄l-i šīr, lionne, L.; 2) spéc. la chienne; ديلك deĭlik, une chienne; comp. دالك; grec θηλύς, θηλόνη, sanscr. धारू.

* ديلان dīlán, cercle de dansants (en kurde, arabe et syrien) S.

* ديلزی deilezzi (chez les Kurdes Richvend auprès d'Alemout et Roudbar-i Qazvin) cheval, Ch. 301; de ديل et zi (arm. ձի), donc propr. jument.

ديم dim, visage, les traits du visage; ديما صورتی وی dim-a souret-i vi, les traits de son visage; bactr. daẹman, p. ديم.

دیم dim, aride, privé d'eau; dēm, terre sans irrigation, Rh.; dem, semer alternativement du froment et de l'orge, R. I, 134; p. دیمه (froment qui croît sans irrigation).

دین din, fou, maniaque; هون خوه دین مکین houn khé din me-kin, ne faites pas le fou; وه خوه لی دینی دانیه vé khé li dini daniié, vous êtes tombés dans la folie; dín búm, je deviens fou, G.; k. or. den; p. دیوانه.

دین din, foi, religion; دینی حق din-i haq, la vraie religion; دینی بطال din-i betal, la fausse religion; دینی جهویان din-i djihouian, judaïsme; دینی اسلام din-i islam, l'islamisme; دینی عیسوی din-i îsavi, la religion chrétienne; din-e rásta boghrum, je me convertis, G.; din-e qo elum, j'abjure la religion, G ; din-e qo elá, rénégat, G.; bactr. daẹna, p. دین; comp. بی دین.

دین deïn, dette, créance; دین ستاندین deïn sitandin, emprunter; دین ادا کرین deïn eda kirin, acquitter sa dette; دین داین deïn dàin, prêter; از به دین ددیم ez be deïn di-dim, je donne à crédit; از به دین نادیم ez be deïn na-dim, je ne donne pas à crédit; ژ دینان خلاص بوین ji deïnan khelas bouin, se libérer de ses dettes; dein kem, je dois, G.; tu dein b,stina, emprunte de l'argent, G.; dēn Rh.; ar. دین.

*دین dīn, barbe, M.; comp. ردین.

دیندار deindar, débiteur, endetté; لی دونی ژ دینداری بدتر تونینه li douni ji deindari bedtir touniné, il n'y a rien au monde de plus mauvais que les dettes; deindár bum, je suis chargé de dettes, G.; dēndār Rh.; du pers. دیندار.

دینداری din-dari, piété; du pers. دینداری.

دینك dink, mortier; t. دیبك.

دینی dini, folie.

*دیو dẹv, démon; hédrus. dēv, zaza ďau, ďẹwi L.; bactr. daẹva, p. دیو.

دیوار divar, mur, enclos; دیوار به شریکای divar be chịrikaï, mur mitoyen; دیواری جس divar-i djes, mur de briques; دیواری کفری divar-i kewri, enclos de pierres; دیواری حری divar-i heri, mur de terre; divír L.; divár cekem, je maçonne, G.; p. دیوار.

دیوان divan, tribunal ottoman, divan; دیوانا خوندکار divan-a khoundkar, cabinet, conseil de cour; دیوان خانه divan khané, lieu d'audience, tribunal turque; diván effendi, secrétaire, G.; t. دیوان (du persan).

دیوانچه divantché, recueil de poésies, divan; du pers. ar. دیوان.

دیوانه divané, aliéné, fou; forme persane de دین.

دیوانی divani, espèce d'écriture; p. دیوانی.

* دیین zaza diéne, diín, le second; comp. دووی.

ذ

ذات zat, personnel, la personne; به ذات be-zat, personnellement; ar. بالذّات.

ذايقه zaïqé, le goût; ar. ذايقه.

ذخيره zakhiré, fourniture, provision de blé; zakira, victuailles pour les soldats, G.; ar. ذخيره.

ذرج zirdj, fiente d'oiseaux; ar. ذرق.

*ذغال zaghal, faux; zaghal kem, je fausse, j'altère, G.; ar. دغل; comp. توغل.

ذكر ziker, mention; ذكر كرين zikr kirin, mentionner; ar. ذكر.

*ذليلى, misère, L. I, 99, 18; de l'ar. ذليل.

ذم كرين zem kirin, blâmer, calomnier; zámĕ na ker, il ne l'atteignit pas, S.; t. ذمّ اتمك.

ذميمه zemimé, mauvais caractère; ar. ذميم (blâmable).

ذوق و صفا zeoûq ou sefa, divertissement, amusement; ar. ذوق (t. ذوق و صفا اتمك).

ذهن zehin, intelligence, mémoire; ذهن كرين zehin kirin, se préserver, se soigner; ذهن ڤكرين zehin we-kirin, ouvrir l'esprit; د ذهندا صورتك ملاحظه كرين di-zehinda souretek moulahizé kirin, avoir une idée; zehen, souvenir, G.; zēn, intelligence, sens, Rh.; dehn-e χva dá, il fit attention (aux filles) S.; ar. ذِهْن.

ذهن zouhoun, graisse; comp. دوهن, بى ذهن.

ر

را rā préfixe verbal; p. فرا.

را voy. رى.

*رابرين, cacher; را بردوو, il cacha (dans le texte pers. فرو برده بود) L.

را بستين ra-bestin, armer, équiper, être prêt à marcher contre...

رابط rabit, règle; ar. رابط; comp. بى رابط.

*رابورى rabóri, passage, G.; de را = رى (chemin) et de بور; p. راه گذر.

رابون ra-boun, se lever, dresser la tête, être debout; prés. از رادبيم ez ra di-bim, تو را دبى tou ra-di-bi, او رادبه eoû ra-di-bé, plur. ام, هون, وان رادبين em, houn, van ra-di-bin; fut. ازى رابيم ezi ra-bim, négat. از را نابيم ez ra-na-bim; impér. 2. رابه ra-bé, plur. رابين ra-bin; parf. partic. من, ته, وى, مه, وه, اوان رابو min, té, vi, mé, vé, evan ra-bou; part. passé رابو, رابويه ra-bou, ra-bouié; اڤ رابون aw ra-boun, déborder, couler par dessus

les bords; چم رابویه tchem ra-bouié, la rivière déborda; رابون پیان ra-boun peian, s'insurger, se soulever; ژ دسته خوانی رابون ji destekhani ra-boun, se lever de table; رابون سر خوه ra-boun ser khé, dresser la tête; تو رابه سر خوه tou ra-bé ser khé, dresse ta tête; rábum, de-rá-bum, je me lève, G.; négat. ra-ná-bum G.; bok̄ar ra-bit, la fumée se lève, G.

راتب ratib, équipage, armes, tout ce qui sert à armer un soldat; ration; rātib, solde, Rh.; ar. راتب.

راتبه ratibé, ration, soutien; plur. راتبان ratiban, ar. راتبه.

راتسیان rātasīān, glisser, passer légèrement, Rh.; ar. اُدْهس (دهس) précédé par را?

*راج rāǰ, marchandise, L.; ar. رواج.

راچاندین ra-tchandin, ourdir, étendre le fil, filer du fil; surveiller; rāchāndin (ch = č) mouiller le tissage, Rh.; comp. p. چیدن (étendre).

راحت rahet, repos; راحت بوین rahet bouin, prendre du repos; راحت دبه rahet di-bé, il se repose; اوی راحت بو evi rahet bou, il se reposa; راحت ببه rahet bi-bé, sois tranquille; rahat, tranquille, commode, Rh.; rahat nina, inquiet, G.; raaht kem, je me repose, G.; ắze ráḥt-ym, je suis fatigué, S.; raḥäd bu, elle devint saine, S.; zaza reȟát, repos; ar. راحة; comp. رحت.

راحتی raheti, repos, aise; rahatī Rh.

راخستین ra-khystin, étendre, déployer, tapisser, mettre en ordre les meubles; prés. از را دخینیم ez ra-di-khinim, تو را دخینی tou ra-di-khini, او رادخینه eoŭ ra-di-khiné, plur. ام, هون, وان رادخینین em, houn, van ra-di-khinin; futur از راخیم ez ra-khim, تو راخی tou ra-khi, او راخه eoŭ ra-khé, plur. ام, هون, وان راخین em, houn, van ra-khin; impér. 2. به راخه be-ra-khé, plur. به راخین be-ra-khin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان راخست min, té, vi, mé, vé, evan ra-khyst; part. passé راخستیه, راخست ra-khyst, ra-khystiié; rā-ȟist, il se déshabilla, L.;

راخیشن ra-khichyne, s'étendre; prés. رادخیشم ra-de-khichem Ch. 340, 347.

راده radé, raie, ligne; راده کشان radé kichan, tirer une raie; راده کشاندین radé kichandin, canceller; p. رده.

راز raz, mystère; k. or. rōz; bactr. razaṅh, p. راز.

*راز rāz čū, il monta, L.; p. فراز; comp. افراز.

رازان ra-zan, dormir, se coucher; prés. از رادزیم ez ra-di-zim, تو رادزی tou ra-di-zi, او رادزه eoŭ ra-di-zé, plur. ام, هون, وان رادزین em, houn, van ra-di-zin; fut. از رازیم ez ra-zim, تو رازی tou ra-zi, او رازه eoŭ ra-zé, plur. ام, هون, وان رازین em, houn, van ra-zin; futur absolu: دخوازیم رازیم dou-khazim ra-zim, دخوازی رازی dou-khazi ra-zi, etc.; impér. 2. برازه be-razé, prohib. تو رامزه tou ra-me-zé; plur. هون برازین houn be-razin; conjonctif ra-ne-zitin, qu'il ne se couche pas; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان رازا min, té, vi, mé, vé, evan ra-za; imparf. رازام razam, رازای razài, رازا raza, plur. ام, هون, وان رازاین em, houn,

van razain; passé indéfini: رادزام ra-di-zam, رادزای ra-di-zài, رادزا ra-di-za, plur. ام, هون, وان رادزین em, houn, van ra-di-zin; passé défini: رازامه ra-zamé, négat. رانه زامه ra-ne-zamé; 2. رازای ra-zài, رازایه ra-zaiié; plur. رازاین ra-zàin; plusqueparf. رازا بوم, بوی, بو, plur. رازا بون raza boum, boui, bou, plur. ra-za boun; subjonctif: بلا رازای بیم bila ra-zai bim, il faut que je dorme; بلا رازای بی bila razai bi, بلا رازای به bila razai bé; plur. بلا رازای بن bila ra-zai bin; partic. prés. رازای ra-zài; part. prét. ای رازایه eï ra-zaiié, celui qui a dormi; ازی رازیم یان از نارازیم ezi ra-zim ian ez na-ra-zim, dormirai-je ou ne dormirai-je pas? تو رازای یان رانه زای tou ra-zài ian ra-ne-zài, as tu dormi ou n'as tu pas dormi? rāzā jäm māzýn, il coucha avec la vieille femme, S.; rá-ma-za, ne dors pas, S.; bactr. zā.

* رازاندین razandin, étendre quelque chose par terre, s'étendre; prés. 1. razínum, 2. 3. razínit; parf. part. razá ou razánd G.; verbe causat. de رازان.

راست rast, assurément, certes; راسته rast-é, c'est juste, c'est vrai; راست کرین rast kirin, accommoder, corriger; راست گله rast ghelé, par hazard, d'aventure, une rencontre inattendue (phrase turque, de کلمك venir); راست گو rast-gou, véridique; راست گوتن rast goutin, avouer, dire la vérité; راست دبژه rast di-bijé, il dit la vérité; راست هاتن rast hatin, venir à propos, rencontrer; rást, plain, direct, vrai; vraiment, G.; be-rāst, vraiment, Ch. 353; rást ce-kem ou be-kem, j'aplanis, G.; egher rást át, si je réussis, G.; zaza rāšt; bactr. rāsta, p. راست.

راستگو rast-gou, véridique; راستگونه rastgou-né, vous êtes véridiques; du pers. راستگو.

راستی rasti, vérité, loyauté; به راستی be-rasti, franchement; راستیا تشتکی بیان کرین rastiia tychteki beian kirin, démontrer la vérité d'un fait; rastía, vérité, G.; rāstī, égalité, Rh.; p. راستی.

راسخ rasikh, fort, bien fondé; ar. راسخ.

راشکستن ra-chikestin, atteindre l'âge nubile.

راضی razi, content, satisfait; راضی بوین razi bouin, se contenter; به راضی کرینا وه دی ساعی بکیم be razi kirin-a vé di sai bi-kim, pour vous contenter je ferai nécessairement mes efforts; راضی بویه razi bouié, il était satisfait; بـڤی راضین be-wi razin, ils y consentent, ils en sont contents; راضی نینه razi niné, il n'est pas content; ژ خوقه راضی ji khouwé razi, suffisant; rāzī kirin, contenter, Rh., G., Ch.; že-bóe rẹzá χodé, pour l'amour de Dieu, L.; ar. راضی; comp. نه راضی.

راضیتی raziti, agrément, approbation.

رافضی rafizi, hérétique; ar. رافضی.

رافضیتی rafiziti, hérésie.

راڤ raw, la chasse à courre; راو raôu, Ch. 350; grec ληΐς, λεία, russe ловить (voy. Pott, Et. F. II, 2, 291).

راڤستیان ra-westiian, prendre quelqu'un à gage, accompagner quelqu'un qu doit se mettre en route.

راڤستین ra-westin, s'engager au service, se jeter dans une mêlée; prés. ra-vástum, je m'arrête, j'attends, je demeure, G.; négat. ra-na-vastúm; 2. 3. ra-vastít; parf. part. ra-vastá, G.; ber ra-vastúm, je résiste, G.; la signification de «s'engager au service» est sécondaire; comp. l'allemand «stehen» et «zu Dienst stehn, sich stellen»; de ڤه ستان précédé par را.

*راقی ráki, eau de vie, L.; t. راقی (comp. عرق).

راکتین ra-ketin, s'étendre de son long, se coucher; rā ket, il dormit, L.; hédrus. rā kátine, ils dormirent; zaza rā kuén'a, parf. rā kaúta.

راکرین ra-kirin, lever, soulever, éveiller, emporter, enlever; dersí ra-kem, j'enfile, G.; p. فراز کردن.

راگوهاستین ra-gouhastin, changer de place, se transférer d'un lieu à un autre.

رامشگر ramich-gher, musicien; du pers. رامشگر.

راموسان ra-mousan, un baiser, action de baiser; بده من راموسانکی bi-dé min ramousaneki, donne moi un baiser; دستی راموسان desti ramousan, baise-main (voy. دست); rámisan-a ta, tes baisers, S.; me rāmisānek ze-χväst, je demandai un baiser, S.

راموسان ra-mousan, baiser, embrasser; prés. از رادموسیم ez ra-di-mousim, تو رادموسی tou ra-di-mousi, او رادموسه eoŭ ra-di-mousé; plur. ام, هون, وان رادموسین em, houn, van ra-di-mousin; impér. 2. براموس be-ramous, plur. 2. براموسین be-ramousin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان راموسا min, té, vi, mé, vé, evan ra-mousa; partic. passé راموسا, راموسایه ra-mousa, ra-mousaié; ramúsium, je baise; ramusiá, je baisai, G.; rā-miším L., rā-misān Rh.; p. بوسیدن.

ران ran, cuisse, gigot; رانـا پزی ran-a pezi, épaule de mouton; rawn Rh.; zaza reh; bactr. rāna, p. ران; comp. ناق ران.

رانای ranaï, lumière; ce mot semble être dépravé de روناى.

راوشاندین ra-vechandin, secouer, brandiller; comp. داوشاندین, هلوشاندین.

*راوگر raouguère (rāv-ger), chasseur, Ch. 351; de راڤ et de گر.

*راوند rahvént, rhubarbe, G.; ravént cini, gomme-gutte, G.; ar. راوند (du pers. ريوند), russe ревéнь, géorg. რევანდი.

راوی ravi, raconteur; comp. دکان; ar. راوی.

راوی ravi, porteur d'eau; ravián G.; ar. راوی.

*راویه ravia, outre à eau, G.; ar. راویه.

راه voy. ران.

راه voy. ری.

*راه زن рахзень, voleur, P.; c'est le pers. راه زن.

راهشتین ra-hichtin, se jeter (d'un chien qui s'élance pour mordre, d'une bête féroce qui s'élance à la poursuite de quelqu'un); prés. از رادهلیم ez ra-di-hilim, تو رادهلی tou ra-di-hili, او رادهله eoŭ ra-di-hilé; plur. ام, هون, وان رادهلین em, houn, van ra-di-hilin; futur از

راهلیم ez ra-hilim etc.; impér. 2. به راهل be-ra-hil, plur. به راهلین be-ra-hilin; parf. partic. من, ته, وی, مه, وه, اوان راهشت, min, té, vi, mé, vé, evan ra-hicht; partic. passé راهشت, راهشتیه ra-hicht, ra-hichtiié; chez Socin: prés. aze ra hěžim, je prends (propr. je m'élance); prohibit. 2. ra-ma-hěža; parf. part. me rā-hišt.

راهلان ra-hilan, arracher, ravir, enlever.

رای voy. ری.

رای reĭ, opinion, intelligence; رایا من اوه rei-a min ew-é, c'est mon opinion; او بوی رایه eoŭ be-vi rei-é, il est d'intelligence avec lui; رای داین reĭ dàin, délibérer, opiner; رای دیتن reĭ ditin, émettre une opinion; ar. رای; comp. بی رای.

رایج ràidj, courant; درافی رایج diraf-i ràidj, monnaie courante; ar. رایج.

رای داین raĭ dàin, gracier, pardonner, accorder la grâce; ar. رعایه.

* رایر zaza rayér, chemin; comp. ری.

*رب rab, el rab, le seigneur Dieu, G. 284; rŭb-ē ālḗmīn, le seigneur de l'éternité, Rh. (ar. ربّ العالمین); zaza ya rábi, ô mon Dieu (ar. یا ربّی).

ربا riba, usure; ربا فاحش riba fahich, grosse usure; رباکار riba-kar, usurier; ar. ربا.

ربن reben, esclave; ربنکه reben-ek-é, c'est un pauvre diable; از ربناته مه ez reben-a-te mé, je suis ton esclave; rabâne, orpheline (ar. بنت بلا صحاب) S.; māimṓ rabânē be bák-a pṓr-e, Maïmo l'orpheline est avec (c.-à-d. porte) une tresse de cheveux, S.

* ربن rabán, moine chrétien, G.; syr. ܪܒܢ (magister noster).

ربین, به ربین repyn, be-repyn, herbu; جهی وی برپینه djih-i vi be-repyn-é, ce lieu est herbu.

رت rout, nu, dépouillé; اقه دار ژ بلگان رت بویه ewe dar ji belgan rout bouié, cet arbre est dépouillé de ses feuilles; کسی ژ ملکان رت کرین kesi ji mulkan rut kirin, dépouiller quelqu'un de ses biens; p. رت; comp. سررت.

رتبه routbé, degré, rang, poste; به رتبه be-routbé, titré, qui est revêtu d'un titre; لی رتبا علی بوین li routb-a ali bouin, occuper un poste élevé; ar. رتبه.

*رتل rotl, testicule; plur. rotlán G.

رجا ridja, supplique, prière; رجا کرین ridja kirin, prier, intercéder; zaza rijá-i me, pour me plaire; ar. رجا.

*رجفاندین rijifándin, avoir la fièvre, L.

رجفین redjefin, trembler; de l'ar. راجف (fièvre).

*رجم کرین regem, ergem kem, je lapide, G.; rijma kirin, Rh.; t. رجم اتمك.

رجو redjou, celui qui demande du secours, solliciteur; me rājū ker, j'ai espéré, exigé, S.; ar. رجو.

رجو roudjou, attrition, douleur du péché; ar. رجوع (retour).

رجی voy. رژو.

رج retch, ouverture d'un passage encombré; sarclure; رج کرین retch kirin, ouvrir un passage ou un sentier, sarcler; رج که retch ké, ouvre le passage; comp. ریج.

رچال ritchal, compote, espèce de confiture; رچالا شکری ritchal-a chekiri, confiture; riciól, confitures liquides, G.; riciól ce-kem, je confis, G.; rĕchāl, concombres confits, Rh.; du pers. رچال, ریچال.

رحال rihal, habit de fête; ar. رحال.

رحتی, رحت reht, rehti, fatigue de voyage; رحت کرین reht kirin, se fatiguer; comp. راحت.

رحم rehm, pitié; ژ ژاران رحم کرین ji jaran rehm kirin, avoir pitié des pauvres; rahhm G.; ar. رحم; comp. بی رحم.

* رحمه rahmá, rahmét, pitié, L.; b-rahhmet, miséricordieux, G.; ar. رحمة.

رحمتی rahmeti, défunt; comp. t. رحمتلو.

رحیم rehim, compassion, charité; به رحیم be rehim, par charité; رحیم کرینا ژاران rehim kirin-a jaran, faire la charité aux pauvres; rahīm, compatissant, Rh.; ar. رحیم.

رخ rekh, châssis; رخ در rekh der, châssis d'une porte; rak, contour, bord, pan de robe, G. (immagine (lisez margine)); rakh, angle, côté, Rh.; čār räχ-ē bőzō girtiya, ils environnèrent, cernèrent Bozo, S.; dans le dialecte de Bohtan l-raχäk-i va čőiya, il se mit en chemin, S.; p. رخ (côté), avare raχ, kurin. räχ.

رخت rekht, bride d'argent, ornement qu'on suspend sur la tête d'un cheval; rāht, selle, S.; p. رخت; bal. raht (bât).

* رخت raat, entonnoir, G.; räχt, poire à poudre, pulvérin (ar. syr. it.) S.

رد red, restitution; ردا سلاڤی red-a selawi, rendre le salut; ar. ردّ.

ردان radan, prix fixé d'avance sur les moutons.

* ردین redīn, barbe, M.; comp. دین.

رذیل rezil, vil, vilain; ar. رذیل.

رذیلی rezili, ignominie, abrutissement.

رز rez, vigne, jardin; رز برین rez birin, vendanger; رزی فیکی rez-i fiki, verger; ras Rh., res Sd. 2, 229; réz-i trī, grappe de raisin, S.; zaza rez (cep de vigne); p. رز.

رزاندین rizandin, putréfier; verbe causat. de رزین.

رزبر rez-bir, vendangeur; p. رزبر (serpette).

رزق rizq, 1) bestiaux, bétail, nourriture; جره کیم بویه رزق زلقتی دکشه tcheré kim bouié rizq zeliqetii dikiché, le pâturage n'était pas suffisant, le bétail en souffre; risk Rh.; 2) marchandise; sort, fortune; ar. رزق (du pers. روزی).

رزل voy. عزل.

رز وان rez-van, vigneron; p. رزبان.

رزی rizi, pourri, pourriture; rezí bum, je me pourris, G.

رزیان riziian, action de pourrir, de se putréfier.

* رزیانه reziána, fenouil, G.; du pers. رازیانه; comp. pehl. ارچن (Sohrabji 4).

رزین rizin, pourrir, se corrompre; rezīna (les os) sont détruits, réduits en poussière, ar. rizyu, S.

رژو, رجی rejou, redji, suie, charbon;

رژو به اگری rejou be-aghiri, charbon ardent; به رژو رش کرین be rejou rech kirin, charbonner; resciú G., rešú L.

رژوجی rejoudji, charbonnier.

رژی reji, maigre, sans graisse.

رژیان rejiian, couler, écouler, se répandre; اڤ رژیا aw rejiia, l'eau s'écoula;

رش rech, 1) noir; رش كرين réch kirin, dénigrer; رش آق rech-aw, café; رشو recho, ô garçon noir, c.-à-d. ô brave garçon; resc, noir, more, G.; raš Kl., M., Rh.; k. or. راش raš; 2) la terre; درشيدا جوين di-rechida tchouin, aller par terre (comp. t. قره noir, terre; égypt. kam, copt. kemi); p. رخش (brun foncé, marron); comp. اقرش, سررش, سررشه.

* رشاتى rashātī, noirceur, Rh.

رشاندين rechandin, arroser, répandre, semer, éparpiller; prés. از درشينم ez di-rechinim, تو درشينى tou di-rechini, او درشينه eoû di-rechiné; plur. ام, هون, وان درشينين em, houn, van di-rechinin; impér. 2. به رشينه be-rechiné, plur. هون به رشينين houn be-rechinin; parf. part. من, ته, وى, مه, وه, اوان رشاند min, té, vi, mé, vé, evan rechand; partic. passé رشاند, رشانديه rechand, rechandiié; قنجه دى بمالم وآق برشينم qendje di be-malim ve aw be-rechinim, fort bien, nécessairement je balayerai et j'arroserai; rescínum, j'écure, G.; rascínum, j'arrose, G.; rašánd L., rēshāndin Rh.; ar. رشّ.

رشاهى rechahi, un point noir qu'on distingue de loin.

رشاى rechài, fantôme.

رش رش rech-rech, ivraie.

رش رشك rech-rechk, sésame.

رشك richk, semence de pou; p. رشك.

رشك rēšik, 1) noir; eló rēšik, aigle, L.; 2) räšík, nielle; ar. habb es-sóda, syr. kómto S.; 3) rechik, chaussure en bois ou en cordes; rescek, sandales faites

رژيايه rejiiaié, écoulé, répandu; بى رژيان bi rejiian, l'eau qui s'arrêta dans son cours, qui ne coule pas; rizhīān Rh.; p. ريزيدن; comp. ريتن.

رس voy. ريز.

* رسانه zaza resané, corde; ar. رسن.

رست rist, les cordes à l'usage des tentes, un rouleau de fil; rest, fil, G.; rist, lacet d'or, ornement des femmes, ar. mänhar S.; p. رشته (comp. p. رستن, lat. restis).

رستى risti, pelote.

رستين ristin, tordre du fil, filer; p. رشتن, رستن.

* رسك rska, prévoyance; qode rska det, Dieu pourvoit, G.; comp. رزق?

رسك voy. رزق.

رسم resm, us, usage, droit, règle; رسما باجى resm-a badji, droit de douane; رسما باژير resm-a bajir, us et coutumes d'une ville; ar. رسم.

رسوا risva, abject, vilain; رسوامه risva-mé, je suis vil; رسواى risva-i, tu es vilain; رسوانه risva-né, ils sont vils; p. رسوا, رسواى (du bactr. raeçß, voy. P. de Lagarde, Beiträge zur baktrischen Lexicogr. 18, 62).

رسواى risvài, vilenie.

* رسول rasúl, apôtre, prophète, G.; resūl Rh.; ar. رسول.

* رسولى resūlī, prophétie, Rh.

رسه voy. ريز.

رسين voy. ڤه رسين.

رسيد كرين resid kirin, effacer, rayer un article; t. رسيد اتمك.

de poil de chèvre, G.; reshik Rh.; de رش; comp. رش رشك.

رشکال rechkal, homme de moyen âge; littér. homme âgé (کال) et pourtant noir, ayant des cheveux noirs (رش)?

رشککر rechik-gher, sabotier.

رشکون rech-kon, tente noire en féutre.

رشل voy. رشیله.

*رشمال rash-māl, tente noire faite de poil de chèvre, Rh.

رشمه rechmé, une chaînette d'argent pour orner la bride; rášma S.; t. رشمه.

*رشوت rešvät, présent pour corrompre les juges; rešvät u bärtîl du-χvin, ils acceptèrent des présents, S.; ar. رشوة.

رشویل voy. رشیله.

* رشّه rässa, lamentation funèbre, S.

رشه reché, cauchemar.

رشه گیا reche-ghiia, espèce de pavot sauvage (littér. herbe noire).

رشی rechi, obscurité, noirceur; rashī Rh.

رشی rechi, franges; p. ریشه; voy. ریشی.

رشیان voy. قه رشیان.

رشیشه rechiché, pluie fine; ar. رشاشه.

رشیله rechilé, étourneau; čúk-e rêšla L.; rashwēl Rh.; de رش et de p. بال (aile).

رصاص resas, balle de plomb, du plomb; rŭsas Rh.; ar. رصاص.

رضا riza, volonté, satisfaction; ar. رضا.

رضامندی rizamendi, consentement; رضامندی سوس rizamendi sous, consentement tacite; du pers. رضامندی.

رطام ritam, fange; ar. رطام.

رطامه ritamé, fangeux.

رطل ritel, batman, rotel (mesure de 18 livres); آر رطل به پنجانه قرش ar ritel be pyndjané qyrch, un rotel de farine est à 5 piastres; že síh rötelá (une masse) de 30 livres, S.; ar. رطل.

رعدی rádi, tonnerre, G.; rádi tet, il tonne, G.; ar. رعد.

رعیا, رعیت râiet, râia, rayas, sujets ottomans non-musulmans; plur. رعیان reâian; raia G.; ar. رعیة, رعایا.

رغیف reghif, espèce de gâteau, biscuit; ar. رغیف.

رف ref, tablette, planche pour y mettre quelque chose; p. راف, رف.

رف ref, bande, troupe; طیر رف رف دبورین teïr ref ref di-bourin, les oiseaux passent par bandes; ar. رفّ.

رفس refes, un coup de pied; رفس لدا refes leda, il lança un coup de pied; ar. رفس.

رفك refik, étagère; diminut. de رف.

* رفیق rafīq, compagnon, B.; plur. رفیقان L. I, 100, 5; ar. رفیق.

رڤ rew, sortie; p. رو; voy. بی رڤ.

رڤاندین rewandin, ravir, enlever, usurper, emporter, faire évader; ژ جیه رڤاندین ji djih rewandin, débusquer; دبن کچا ریسپی گندی رڤاندینه di-bin kitcha rispi goundi rewandiné, on dit qu'on a enlevé la fille de l'ancien du village; ravánd, enleva, S.; ravínum, je chasse, je fais aller, G.; verbe causat. de رڤین.

رڤك rewek, fuyard.

رڤنگی rewinghi, voyageur, passager; رڤنگی مه rewinghi-me, je suis en voyage; p. روانگی, روانه.

رڤو rewou, haras; رڤوجی rewoudji, harassier, gardien d'un haras; rava ghurgh, une troupe de loups, G ; p. رمه.

رڤی rewi, voyageur, fuyard; enfant qui n'est pas encore né; رڤك, رڤیك rewek, rewik, un voyageur, un fuyard; p. روا.

رڤیتی rewiti, voyage.

رڤین rewin, voyager, s'en aller, s'enfuir; prés. از درڤیم ez di-rewim, تو درڤی tou di-rewi, او درڤه eou di-rewé, plur. ام, هون, وان درڤین em, houn, van di-rewin; fut. از برڤیم, از رڤیم ez rewim ou be-rewim; négat. از نا رڤیم ez na-rewim; impér. 2. به رڤی be-rewi, plur. به رڤین be-rewin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان رڤی min, té, vi, mé, vé, evan rewi; parf. 3. رڤیه rewiié, plur. 3. رڤینه rewiné; part. passé رڤی, رڤیه rewi, rewiié; رڤین به ریان کتین rewin be riian ketin, tournoyer, biaiser; ravum, je m'enfuis (le parfait part. manque; on dit alát, de هلاتن) G.; reviá, il s'enfuit, négat. ne-reviá L.; revān, revīn Rh.; رووبم, je vins, L. I, 101, 19; روی, il tomba (de la main) L. I, 100, 8; derrom, j'irai, négat. narrom R.; prés. 3. دروه de-roa Ch. 321; دَرُوَت L. I, 98, 4; impér. 2. папаў P. (c'est le pers. برو); burroo, va, R.; plur. 1. بروین be-roin, Ch. 345; parf. 3. رویو L. I. 102, 2; روویو 102, 1 (dans le texte orig. رفت); infin. roine Ch. 350; p. رفتن.

رق req, sec, dur, solide; ruk Rh., rkka bo-ghrum, je suis obstiné, G.

*رق raq-i ávi, tortue de rivière, L., ar. رقّ.

رقا voy. رقص.

رقاص reqas, 1) danseur; 2) rak̄ás, balancier, régulateur de montre; ar. رقاص (Berggren, p. 572).

*رقص rak̄ás, danse; raká L.; ar. رقص.

رقصین reqysin, danser, faire des sauts; p. رقصیدن.

رقم reqem, numéro, chiffre; rakam, arithmétique, algèbre, G.; ar. رقم.

رقمگر reqem-gher, arithméticien; p. رقمکار.

*رقی rukī, raideur, dureté, Rh.

رك, ركن rik, rikn, inimitié, rancune, caprice, mauvaise humeur; رك كرين rik kirin, bouder, être de mauvaise humeur; p. رك, رَك.

رك rek, nerf, veine, artère, crampe; رك لهڤ سوار بون rek li-hew souvar boun, les nerfs se sont contractés; رك كشان rek kichan, souffrir de la crampe; خون دنیڤ رکی دزڤره khoun di-niw reki di-zewiré, le sang coule dans les veines; p. رگ; comp. ره.

*رکات zaza rekát, fois; dį rekáti, deux fois; ar. عَرْكَةٌ (une fois); عَرَكَاتٌ.

رکب rikib, étriers; به رکبان چویه be rikiban tchouié, il est parti à franc étrier; erkéb G.; ar. رکاب, p. rikēb; voy. ارکبدار.

*رکعت rakāt, génuflexion en faisant la prière, G ; ar. رُكعة.

ركن roukn, angle; ar. رکن.

ركيان rikiian, conserver la rancune.

ركين rikin, avoir de l'inimitié contre quelqu'un; de رك; p. رکیدن.

رم rim, lance; رم نظرى rim nezeri, lance de bambou; rvhm G., rim L.; rum-á vi p-tŏpa năzărīya, sa lance a une flèche de fer, S.; āgýr u pēt ž-tŏp-a rúm-e vē dérēži, du feu et des étincelles sortent de sa lance, S.; rhm avésium, je jette la lance, G.; ar. رُمْح; comp. سررم.

رماد remad, cendre; ar. رماد.

رمال remal, géomancien; ar. رمّال.

رمان voy. رمضان.

* رمان zaza ramān, fuir; ramaí, il fuit; remá id.; p. رمیدن.

رمبازى rim-bazi, maniement de lance.

* رمدان zaza ramedán, nom propre.

رمز remz, signe, signal; ar. رمز.

* رمژ rimzh, tonnerre, Rh.

رمضان ramazan, mois de jeûne chez les musulmans; ramán G.; zaza rōje-i ramazányu, c'est le temps de carême; ar. رمضان.

* رمّك remmek, épieu, Ch. 352; diminut. de رم.

رمل reml, géomancie; علمى رمل ilm-i reml id.; رمل اقيتين reml awitin, deviner par des points que l'on marque au hasard sur la terre; ramel G.; ar. رمل.

رن voy. رند.

* رنج rēnǰ, tremblement (maladie) S.; du pers. رنج.

رنجبر rendj-ber, journalier; du pers. رنجبر.

رند rind, beau, joli; رنديم rind-im, je suis beau; رندى rind-i, tu es beau; رنده rind-é, il est beau; ام, هون, وان رندين em, houn, van rind-in, nous sommes, vous êtes, ils sont beaux; رند كرين rind kirin, embellir; از رنديم يان رند نينم ez rind-im ian rind ninim, suis-je belle ou ne suis-je pas belle? هون رند نينن houn rind ninin, vous n'êtes pas beaux; comparat. رندتره rind-tir-é, il est plus beau; rind L., rend Rh.; k. or. ren, ryndé; p. رند; comp. نه رند.

رندى rindi, beauté.

* رنژه k. or. renžé, beau; comp. رند.

رنك renk, couleur, peinture; رنك بنفشى چوخ renk benewchi tchoukh, drap couleur de violette; رنك داين renk dàin, colorer; رنگك دا يك ستاند renghek da, iek sitand, son air change, mot à mot: il donna une couleur et il prit une autre; رنگكى قنج لمن كر renghek-i qendj li-min kir, il m'a joué un joli tour; رنگى وى چويه rengh-i vi tchouié, il a pâli; رنك رش renk-rech, teinturier en noir; رنگى زر rengh-i zer, couleur jaune; رنگى سور rengh-i sor, vermillon, couleur vive; رنگى سرخى لدان rengh-i sourkhi li-dan, vermillonner; رنگى سولان rengh-i solan, cirage; رنگى اسمانى rengh-i asmani, azur; رنگى مسكى rengh-i myski, couleur de musc; رنگى لعلى voy. لعل; chez Garzoni: rengh scin, bleu; rengh kesck, vert; rengh tarí, brun; rengh fili, gris blanc; rengh ghaver, gris brun;

rengh krmes, cramoisi; rengh spí, blanc; rengh zeitún, olivâtre; rengh tãíni, de couleur de cannelle; rengh narañgi, de couleur d'orange; rengh ahl, pourpre; rengh ghulghuli, rosé; rengh resc, noir; rengh resc bo-ghrum, je deviens noir; rengh t-kem, je teins; eẍ rengh-a vi, cela lui va bien, littér. c'est de sa couleur; iek rengh nina, changeant; reng L., rang Rh.; رنك آو jus de grenades, Ch. 354; رنكى قاورمه hachis, Ch. 354; p. رنك; comp. اقرنك (s. v. اق), كورنك (s.v. كو), غير رنك, بى رنك, برنك, يكرنكى, هورنك.

رنكارنك renga-renk, bigarrure, variété de couleurs; du pers. رنكارنك.

*رنين renīn, s'enfuir, Rh.; p. راندن (causat. de رفتن).

رنين renin, gratter, ratisser; p. رنديدن.

رو, روى rou, rouï, face, visage; honneur, respect, égard; رو غيرين rou gaïrin, s'effarer; ژ رو كتين ji rou ketin, perdre tout son crédit; رو و رومتا من لنك كسكى نامينه rou ve roumt-a min li-nik keseki na-miné, personne n'a pour moi ni égard ni respect; روى نانى rou-i nani, croûte; رو بالكى rou balghi, la face d'un coussin; روى وه دى rou-i vé di, il a vu votre face; رو بون rou boun, être endossé (d'un billet); رو بخورى rou be-khouri, marqué de petite vérole; رو به رو rou be rou, face à face, vis à vis; رو به تنى rou be teni, effronté, littér. face à suie, face noire; رو بكن rou beghen, visage agréable; رو به دق rou be deq, visage tatoué; رو چيكرى rou tchikiri, masque; رو چيكرين rou tchikirin, masquer; رو جرماق كرين rou djirmaq kirin, dévisager, égratigner; رو رش rou-rech, polisson, coupable; رو سپى rou sipi, innocent; رو ورمى rou veremi, boursouflé; رو سپى بن rou sipi bin, puisse votre face être toujours blanche (terme d'approbation, bravo); رو سور rousor, visage illuminé; رو قوى rou qavi, hardi, effronté; رو قرمچك rou qarmoutchek, contorsion; رو قرمچاندين rou qyrmitchandin, faire des contorsions; روى ترش rouï tyrch, moue, grimace, littér. le visage acerbe; رو ترش كرين rou tyrch kirin, avoir de l'humeur; روى روژى roui rouji, le disque du soleil; روى ارضى rou-i ardi, la surface de la terre; روى كمانچهى rou-ï kemantcheï, table de violon; رو كنين rou kenin, face riante, se dérider; روى واژى rou-i vaji, le revers, face opposée; ru battani, revers, G.; ru battani kem, je retourne un habit, G.; ру лингемивъ, genou, P. (c'est-à-dire la face de ma jambe); bactr. raoδa, pehl. روت, p. رو, روى; comp. دوروى, دقرو, هقرو, يكرو.

رو rou, joue; ру, joue, рухъ, face, P.; p. رخ (joue, visage).

رو voy. روژ.

*رو zaza rō, ruisseau; anc. pers. rauta (rivière), p. رود.

*رو ru, préfixe verbal, en bas; p. فرو.

*رواتن routene, rendre, restituer; prés. 3. بيرواتوه be-roatoua Ch. 350; verbe causat. de روين.

رواری voy. روبار.

رواق revaq, voile d'une jeune mariée, rideau d'une tente, d'une fenêtre; ar. رواق.

روال rouval, un jeune homme fait, imberbe; ruál, aride, stérile (d'une montagne sans végétation) G.; de la rac. ru (arracher), allem. reuten, comp. p. روده.

روان revan, Erivan; arm. Երևան.

رواندین voy. رڤاندین.

روایت rouvaiet, récit; ar. رِواية.

روبار roubar, rivière; robár, petite rivière, G.; rübar M.; p. رودبار.

روبار roubar, au delà; روبار کرین roubar kirin, endosser une lettre de change, passer quelque chose au profit d'un autre; rubári, confrontation, G.; rubári dem ou ce-kem, je confronte, G.; p. روبارو (Pott p. 28).

روبك roubek, quartier, 4me partie d'une chose; t. روب, de l'ar. ربع.

روبون rou-boun, se répandre, s'écouler, tomber; دران روبون diran rou-boun, tomber, en parlant des dents; ژنکی دران روبویه jinek-i diran rou-bouié, c'est une femme édentée; بلك روبون belk rou-boun, tomber, en parlant des feuilles; مو روبون mou rou-boun, se dépiler.

روپك roupek, enveloppe d'un paquet, voile de femme; t. روبا (bagage, vêtement) de l'ital. roba.

*روت rōt, verge; syr. rauto, ar. qadím S.; bal. rotag (racine).

روتین voy. ڤه روتین.

روتنیم voy. رونشنین.

روچکاندین rou-tchkandin, arracher les plumes ou les herbes; به روچکن be-routchkin, arrache; به روچکنن bo-routchkinin, arrachez.

روح rouh, âme; روح هاتیه حلقومی rouh hatiié houlqoumi, le hoquet de la mort; به روح be-rouh, animé, plein d'âme; roh Kl.; χvadē rihh-ē va stānd, Dieu enleva son âme, S.; ar. روح; comp. بی روح.

روحانی rouhani, spirituel; ar. روحانی.

رودا roda, courant d'eau; torrent; به رودا چویه, به رودانی چویه be roda ou rodani tchouié, être emporté par le torrent; p. رودخانه.

روده roudé, les entrailles; du pers. روده; comp. روفی.

رو دیتن rou-ditin, un air hypocrite; tolérer; littér. regarder en bas.

روز voy. روژ.

*روزکار, temps, L. I, 99, 7; اوزگار ūzgār, air, B.; du pers. روزگار.

روزنامه rouznamé, almanach, journal, gazette; du pers. روزنامه.

روزه rouzé, jeûne; forme pers. du روژی.

روژ rouj, jour, soleil; به روژ be rouj, pendant le jour; روژا لادی rouj-a ladi, jour de fête; روژا کوچی rouj-a kotchi, jour de départ; روژا حسای rouj-a hisaï, jour de repos; روژ اڤا rouj ou rou awa, le coucher du soleil, le couchant; روژ هلاتن rouj hil-atin, se lever (en parlant du soleil); روژ به روژ ماین rouj be rouj màin, remettre de jour au lendemain; روژی دبری rouj-i di-beri, les jours précédents; روژی دهفتی rouj-i di-hefti, les jours de la semaine; روژ ڤه کریان

rouj we-gheriian, le premier jour après les 40 jours d'hiver; اي هر روژی eï her rouji, journalier; روژ گرتن rouj ghirtin, éclipse du soleil; روژ هاتنه گرتن rouj hatiné ghirtin, il fait une éclipse; روژ داین rouj dàin, donner le jour, c.-à-d. laisser en repos; روژکی roujeki, un jour, un beau jour; روژکی دنی rou-jek-i dini, un autre jour; plur. چند روژان tchend roujan, combien de jours? рушъ P., rū, rō, rōž L.; روژی, un jour, L. I, 101, 3; rőke id., L.; rőkik id., L. I, 40, 3; roozh, bilb. ruzh R.; rōš M., rūj B.; ruz ǩiaméta, le jour de la résurrection, G.; eẍ ruz ruz, chaque jour, G.; ruz der kavit, le soleil se lève, G.; ruz ǧhairit, éclipse du soleil, G.; k. or. rū, zaza ya rōji, un jour, autrefois; bactr. roačanh, anc. pers. raučah, p. روز; comp. اڤرو, ابرو, ناڤروژ, نوروز, هیرو, ورو, نیڤ روژ.

روژنا roujna, quelquefois.

*روژی ruzhē, jour, Rh.

روژی rouji, jeûne, carême; روژی گرتن rouji ghirtin, jeûner; روژی ڤه گریان rouji we-gheriian, le premier jour après les quarante jours d'hiver, mot à mot: passer le jeûne; روژیا مزین rouji-a mezin, grand carême; ruzí, pruzí G.; rőži me girt, je jeûnai, L.; zaza rője-i ramazányu, ce sont les carêmes du Ramadhan; p. روزه.

*روژیان rōžyáń, solaire, voy. گل.

*روژین rōjé'im, je fais abstinence, je jeûne, L.; zaza ez rōjeia.

روس rous, Russe; plur. روسان rou-san; urús L.; p. روس, ossète urüss, avare 'uruṣ, kasik. 'urus, kürin. urús.

روس rous, nu; روسه rous-é, il va nu-pieds; rus kem, je déshabille, je mets à nu, G.; rus be-kem, j'écale, G.; scir rus kem, je tire l'épée, G.; compar. rūs-tir S.; comp. ڤه روتین.

روسپیتی rouspiti, bravoure, acte de dévouement, devoir, honneur; هون روسپیتی بکن houn rouspiti bi-kin, faites votre devoir; وه روسپیتی کر ve rouspiti kir, vous vous êtes comportés en braves; mot abstrait formé de رو (visage) et de سپی (blanc); p. روسفیدی.

*روش rousc, somptueux, paré (d'un grand seigneur et, ironiquement, d'un homme sale et déchiré) G., p. روش (marche hautaine).

روش revich, manière; du pers. روش.

*روشن k. or. raouchan, clair; du pers. رَوشن.

*روشنای рушнай, éclair, P.; k. or. روشنایه rūšnaié, lumière; du pers. روشنائی.

روشیر rou-chir, crème, la partie supérieure du lait.

روڤ row, aine; reve, pubis, G.; p. رم, رَنبه, رمه.

روڤی roŭwi, boyau, les entrailles; ruví, riví G.; p. روده, bactr. urvata.

روڤی rouwi, jabot des oiseaux; lat. ruma, rumis, lit. raumů (chair musculaire).

روڤی rōuwi, renard; revī Rh.; bilb. riwi; bactr. raopiś (?) pehl. روباس, p. روباه, arm. աղուէս, voy. de Lagarde, Armen. Studien, 1877, p. 9.

روقاندین reoûqandin, luire, briller, polir; de l'ar. رَوْق.

رو کرین rou-kirin, répandre par terre, verser; p. فرو کردن.

رو کورك rou-kourk, habit long.

روم roum, la Turquie; rohm Kl.; t. روم (du grec 'Ρώμη), comp. اوروم.

* روم rum, nu, Ch. 347.

روم voy. رقین.

رومت roumt, point d'honneur; رومتا ته تونه roumt-a té touné, tu es sans partialité.

رومتی roumeti, partial, partialité; تو رومتی دکی tou roumeti di-ki, tu fais le partial, tu es partial.

*رومن romēn, bruit de voix, syr. rum-mēn S.

رومی roumi, turc, ottoman, osmanli; rúmi, Grec, G.; romi, Turc, G. 73; orket-a rumi, la Turquie, G.; p. ar. رومی; voy. اوروم.

* رومیه rumía, Rome, G.; ar. رومیه.

رون ron, roun, clarté, jour, lumière; رونا هیف roun-a hiw, clair de lune; صبح رون دبه subé ron di-bé, il fait jour; qodé del ruhn ket, Dieu éclaire le coeur, révèle, inspire, G.; ruhn ce-kem, ruhn de-kem, j'éclaire, G.; bactr. raoχšna, p. روشن.

رون roun, huile, beurre, pommade; رونی چی بهایه rouni tchi behaié, le beurre quel prix a-t-il? به رون be-roun, gras; به رون برقین be roun be-reqin, vernir, polir avec de l'huile; رونی زیتونی roun-i zeituni, huile d'olive; رونی زر roun-i zer, beurre pur; رونی کنجی roun-i kondji, huile de sésame; رونی نفشك roun-i niwichk, beurre frais; رونی کره roun-i keré, id.; رون تی دان roun ti dan, oindre, vernir; رون کرین roun kirin, graisser; رونی باوی roun-i beîvi, huile d'amande; rūn M., Sd.; zaza ruén'u tęze (beurre frais); ruén'u bye sōl (beurre salé); dujiki erón; bactr. raoγna, p. روغن; comp. بی رون, هیرون.

رون voy. روین.

روناس rounas, garance; p. روناس.

روناهی, رونای rounahi, rounaï, lumière, éclat; از رونای کیم ez rounaï kim, j'éclairerai; روناهی داین rounahi dàin, illuminer; روناهیا هیفی rounahiia hiwi, clair de lune; به روناهی be rou-nahi, éclatant, luissant; rubnáia G.; p. روشنای, comp. بی روناهی.

* رونتی, siége, meuble pour s'asseoir, Kl.; de رونشتین; comp. رونستیه.

* رونچی rūncí, beurrier, S.; comp. p. روغنکر et t. یاغجی.

روند revend, nomade, Kurdes nomades; ravénd G., L.; p. رونده.

* رونستیه runéstia, demeure, G.; de رونشتین; comp. رونتی.

رونشتین rou-nichtin, s'asseoir, de-meurer; prés. از رونم, از رونتنم ez rou-ti-nim, rou-nim; تو رونتنی, تو رونی tou rou-ti-ni, rou-ni, او رونته, او رونه ew rou-ti-né, rou-né; plur. ام, هون, وان رونتنین, رونین em, houn, van rou-ti-nin, rou-nin; négat. از رونایم ez rounàim; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان رونشت min, té, vi, mé, vé, evan rou-nicht; imparf. من رونشتم min rou-nichtim, ته رونشتی té rou-nichti, وی

رونشته vi rou-nichté, plur. مه, وه, اوان, رونشتن me, ve, evan rou-nichtin; partic. passé رونشتیه, رونشت rou-nicht, rou-nichtiié; part. prés. رونشتی rou-nichti, assis, demeurant, résidant; prés. runum, de-runum, négat. ru-na-num; 2. 3. rúnit, de-rúnit G.; rū-de-ne L.; رو دنشی rou-denichi Ch. 316; impér. 2. run B.; parf. part. runest G.; imparf. plur. 3. ru-níštin L; parf. 3. rū-ništie L.; hedr. ru-níštiue, ils campèrent; de-rúnum ser ek, je couve, G.; k. or. نشتن, impér. بنی beni; zaza rúen'a, je m'assieds; ruenén'a, je place, j'assieds (verbe causat.); parf. part. rō-níšt; bactr. nis-.hiðaiti (de had avec le préf. ni), partic. nišašta, p. نشستن (prés. نشینم, d'une forme plus ancienne ni-šaðnam), نشتن; comp. اوجه, دانشین, نژینین.

* رونق раунакъ, lumière, P.; raunak Rh.; ar. رونق.

* رونك runek, larme, G.; runik Rh.; ruhundūkāk, une larme, S.; ruhundúg-ē že čáv-ē χātūnē bārīn, des larmes cou laient des yeux de la femme, S.; bohtanique rōndyg, une larme, des larmes, S.; du bactr. uruð, rud (pleurer), comp. sanscr. रुदन.

* رونك roaník, clair, lumineux, L.; p. روشنی.

رونكای rounikaï, lumière.

* رونیس rūnanís, bêche; ar. fúwe, syr. fūto S.; peut-être une faute: فوّه signifie la garance, voy. روناس.

رونه voy. رونشتین.

رونی rouni, clarté, lumière; رونیا ایفاری rouniia eiwari, le crépuscule du soir; comp. رون, رونای.

روهن voy. رون (clarté).

* روی roi, préfixe verbale, Rh.; c'est identique à را; comp. ایخستین.

* رویدنی руидени, croissance, P.; c'est le pers. روئیدن.

روین, رون rouin, roun, liquide; ruuna G.; ruun kem, je liquéfie (du beurre, du plomb); ruun bú, déroulé (d'un fuseau) G.; p. روان.

ره voy. ری (chemin).

ره rih, sable; voy. ریك.

ره reh, racine; rē G., rah Rh., ráhen S.; rē bo-ghirt, il prend racine, G.; rē inum dεrva, je déracine, G.; p. ریشه.

ره rèh, veine; ré G.; rē spí, artère, G.; rah S.; p. رگ; comp. رك.

ره, ری réh, ri, barbe; به ره be-réh, barbu; ره سپی, ریسپی réh-sipi, ri-spi, barbe blanche, ancien d'ún village; ره زر ré-zer, barbe-rousse; ره و پرچ سپی بوین réh ve pyrtch sipi bouin, blanchir, vieillir; ره دریژ reh dirij, barbe longue; ره شه بون réh ché boun, avoir la barbe peignée; rih Kl., rẹ L.; rẹ sepí, vieillard, L.; zaza ri; bactr. raẹša, p. ریش; comp. بی ره, ریش.

رها reha, délivrance; رها بوین reha bouin, se débarrasser; p. رها شدن.

رهن rehin, gage; rahan, caphar, gage, G; ar. رَهْن.

ری ri, chemin, route, passage; ریا آفی riia awi, canal par où passe l'eau, aqueduc; ریا پان riia pan, chemin large; ریا پچکی riia pytchiki, chemin de détour; ری برین ri birin, faire une trotte; ریکی قنج برین riieki qendj birin, faire une bonne trotte; به ریفه چوین be riwé

tchouin, se mettre en voyage; نا لی ری na li ri, abusif; نه لی ریه ne li riié, ce n'est pas dans la bonne voie, c'est abusif; به ری درکتین be ri der-ketin, se mettre en route; بری خستین be-ri khystin, accompagner quelqu'un; کتنا ری ketin-a ri, acheminement; به ری کرین be ri kirin, expédier; ژ ری دری خستین ji ri deri khystin, débaucher (une fille); ری گرتن ri ghirtin, s'acheminer; اڤ شولا کتیه ریا خو ew choula ketiié riia khou, cette affaire a pris une bonne voie; دریدا, بریدا di-rida, be-rida, en chemin, pendant le voyage; دریا خدی di-riia khoudi, sur la voie de Dieu; ریا خبردانی زانین riia khaberdani zanin, savoir vivre; ریا ساعتکی riia saateki, une heure de chemin; ری راهتن ri rahet-in, ce sont des chemins sûrs; ریا عامی riia âmi, grande route; ریا سی کنار riia si-kinar, place où aboutissent trois chemins; ریا وه بخیر بی riia vé be-kheïr bi, je vous souhaite le bon voyage; ری نشاندین ri nichandin, montrer le chemin; ری وندا ri-vinda, hors du droit chemin; بری هاتی be-ri hati, retourné d'un voyage; réh G., rẹ̄ L.; rē kirin, envoyer, Rh. (voy. ڤه ریکرین); rẹ̄-a ka-dizân, voie lactée, L.; mot à mot: voie des voleurs de paille (comp. arm. յարդգող, t. صمان اوغریسی, et la Mythologie de J. Grimm I, 331); b-rehva na va-stum, je ne me mets pas en route, G.; را بوروم j'ai passé (des jours) L. I, 101, 19; dans le dialecte de Soleimanié chez Chodzko: be-ré douaoui danyne, mettez-vous en route derrière eux, poursuivez-les, 351; زور راه, زور رگه zor ra-é, zor regu-é, c'est éloigné, 342; رای گرت raï guyrt, il arrêta (le gibier) 352 (p. راه گرفت); رام بوارد ra-m board, je suis quitte, 343; رای بویرد ra-i bouird, il fut quitte, propr. il fit son chemin, 343; zaza ra, rayér; ra kén'a, je convoie; bactr. raiϑya, pehl. راس, p. راه; comp. اقاری, رابوری, (s. v. دو), دوره, اقه ری, کمره, قرا, شاه راه, سری ری, چار ریان, لقرا, هقرا (s. v. هق) هقری.

ری voy. ره (barbe, racine).

ریا riia, hypocrisie; riah G.; ar. ریا.

ریاکار riia-kar, hypocrite; du pers. ریاکار.

*ریال riâl, réal (un piastre et demi), G.; t. ریال, de l'espagnol real.

ریباس ribas, oseille; rēwās, oseille cultivée (angl. pie-plant) Rh.; riwaz R. I, 227; pehl. ریواس, p. ریباس ریواس; comp. ریواس.

ریبر ri-bir, voleur de grand chemin, littér. coupant le chemin; ریبری ribiri, brigandage.

ریپال ripal, vieux habits, lambeaux, guenille; comp. isl. rīfa (déchirer).

ریتن ritin, stercorare; chez Garzoni: prés. b-rum, 2. 3. b-rit, parf. part. rit; bactr. iri, p. ریدن, ریستن (impér. ری).

ریتن retin, répandre, verser; prés. از ریتم ez retim, تو ریتی tou reti, او ریتی eoŭ reté, plur. ام, هون, وان ریتین em, houn, van retin; impér. بریت be-rit, plur. بریتین be-retin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان ریت min, té, vi, mé, vé, evan rit; partic. passé

ربتيه, ريت rit, retiié; chez Garzoni: prés. 1. resium, 2. 3. resit, parf. part. rét; rēt Rh.; k. or. rīten, impér. بريز be-rīž; bactr. rič, p. ريختن (prés. ريزم); comp. داريتين, رژيان.

* ريج zaza rīj, armes.

ريچ ritch, trace, vestige; reč L.; comp. رج.

ريحان rihan, basilic, plante odoriférante; ar. ريحان.

ريخ rikh, fiente de vaches, de buffles; ryēh L.; p. ريخ.

ريز riz, ligne, ordre, file; ريز شمراندين riz chemirandin, déranger; ريز كرين riz kirin, aligner, enligner; rés G., rēz Rh.; chez Garzoni: resa karába, abus, vice; resa aia, avoir coutume; resa boghrum, je m'accoutume; be resá, insolite, insolent; bactr. rāza, p. روزه, رژه (syr. moderne rēzā); sanscr. राशि; comp. لبز.

ريز voy. ريس.

ريژن rijen, le produit d'une récolte, les grains qu'on recueillit d'une récolte de blé; ريژن چافانه rijen tchawan-é, comment sont les grains? goth. rikan (rac. rak) recueillir, lit. rìnkti.

ريس ris, fil de lin, fil de chanvre; به ريس گريدان be ris ghiri-dan, ficeler; p. رس; comp. رست.

ريس reis, chef, président, capitaine d'un vaisseau; rēz, tête, pièce, L.; ar. رئيس.

* ريس moût, Kl.

ريسپى voy. ره (barbe).

ريسى reïsi, présidence.

ريش rich, barbe; rīš, laine, L.; du pers. ريش; comp. ره.

ريش rich, petits boutons au corps; bactr. raēša, p. ريش (blessure, tubercule).

ريشى richi, frange; rēši S.; voy. رشى.

ريك rik, sable; k. or. rīg; du pers. ريك; comp. ره.

ريكدان rik-dan, sablier; du pers. ريكدان.

* ريگر rē-gir, brigand, Rh.; comp. p. راه گير (touriste, voyageur).

ريل rel, bois, forêt; rēl S., lēr M.; comp. irland. rál, rail (chêne)?

ريم rim, matière, pus; p. ريم (de bactr. iri).

رين réin, aboyer, japper; سيك دريه seiek di-reié, un chien aboie; de-rē'i, il aboie, L.; t-revit G.; sanscr. रा (रायति) letton reet, voy. Pott, Et. F. II, 2, 599.

رينى reni, avalanche; lat. ruina.

ريواس rivas, aspergés sauvages; comp. ريباس.

ريه voy. رى.

ز

* زا zá, naissance (se dit des animaux), G.; p. زاد.

* زا voy. زاده, کوچکزا.

زابوق voy. زوقاق.

زاج zadj, vitriol; ar. زاج (du pers. زاك).

* زاغ zaχ, noir, couleur noire; ar. زاغ (pierre) S.

زاد zad, aliment, le manger; زاد حاضر کرین zad hazir kirin, préparer le manger; زادی تاشتی zad-i tachti, déjeuner, زادی تربیه zad-i terbiié, sauce; zādi dem, nourrir, G.; zādi de-kem, je fais la cuisine, G.; ar. زاد.

زاد پژ zad-pij, cuisinier.

زادك zadik, pâques (mot arménien); arm. զատիկ.

* زادنی саатени, naissance, P.; forme pers. de زاینی.

زاده zadé ou zā, né; du pers. زاده; voy. حلال زاده, بکزاده, برازا, اوجاغ زاده, خوارزا.

زار zar, langue; زار شیرینی کرین zar chirini kirin, amadouer, flatter; زار بزار zar be-zar, oval; به زارکی be-zareki, unanime; ژ زار من دانی سلاڤان بکی ji zar-min-da-ni silawan bi-ki, fais mes compliments, littér. fais des compliments de la part de ma langue; comp. بیزار.

زار, زاریتی zar, zariti, peine, douleur, souffrance; زاریم zarim, je suis souffrant; زاری zari, tu es souffrant; زاره zaré, il est souffrant; ام, هون, وان زارین em, houn, van zarin, nous sommes, vous êtes, ils sont souffrants; du pers. زار; comp. ژار.

* زار zar, dé, S.; t. زار.

زارو zarou, enfant; plur. زاروکان zaroukan; زاروك دپسرا خو کشان zarouk di-pisir-a khou kichan, adopter; زاروی بچوك zarou-i bitchouk, un enfant en bas âge, bambin; زاروی پریشان zarou-i perichan, un enfant dissipé; زارویکی دبینم zarouieki di-binim, je vois un enfant; زاروی گوه داری zarou-i gouh-dari, un enfant attentif; زاروی به عقل zarou-i be-aqil, un enfant sage; زاروی ژبرچوی zarou-i jiber-tchoui, enfant trouvé; زاروی پیچ zarou-i pitch, enfant bâtard; زاروی مون zarou-i moun, un enfant méchant; زاروی مکتبی zarou-i mektebi, écolier; زاروی ڤه خواندین zarou-i we-khandin, caresser un enfant; yăk záro, un enfant, S.; suar Kl.; kurde richvendi (près de Qazvin et Alemout) zouar, garçon, Ch. 301; ces dernières formes, produites par une métathèse, pourraient être identiques à سوار; afgh. زاړی (zāṛai, petit de bétail, Trumpp 113).

زاروتی zarouti, enfance; زاروتیه zaroutiié, ce sont des enfantillages.

* زاری lamentation, L. I, 99, 16; du pers. زاری.

زاریتی voy. زار.

زاریش zar-ich, maladie de langue; de زار et de ایش.

*زاعی зar,и, tonnerre, P.; ar. صاعقة.

زاغا zaga, grotte, caverne; arm. ծակ (trou); comp. زیغا.

زاف voy. زحف.

زاڤا zawa, 1) beau-fils, gendre, nouveau marié; 2) beau-frère, le mari d'une femme par rapport au frère de cette femme; bactr. zāmātar, p. داماد.

زانا zana, docteur, savant; littérature; zanáia, activité, sagacité, actif, sagace, G.; de زانین.

زانك zank, excréments d'oiseaux.

* زانه zānḙ, genou, L.; du pers. زانو; comp. اژنو.

زانی zani, femme publique; ar. زانیه.

زانین zanin, savoir, connaître; prés. از دزانیم ez di-zanim, négat. نه زانیم ne-zanim, تو دزانی tou di-zani, négat. نه زانی ne-zani; او دزانه eoŭ di-zané, négat. نه زانه ne-zané; plur. ام, هون, وان دزانین, em, houn, van di-zanin; partic. prés. زانی; impér. زانی به zani bé (littér. sois connaissant), plur. زانی بین zani bin; imparf. زانی بو zani bou, il en était instruit; parf. part. من, ته, وی, مه, وه اوان زانی, min, té, vi, mé, vé, evan zani; part. passé زانیه, زانی zani, zaniié; parf. 3. زانیه zaniié, négat. نه زانیه ne-zaniié; بی زانین هاتن bi zanin hatin, faire semblant de ne pas savoir; venir par mégard; به هموبان دانه زانین be hemouian dané zanin, faire savoir à tout le monde; ژبر زانین jiber zanin, savoir par coeur; zanum, négat. nazánum, nezánum G., nezánem Ch. 324; 2. 3. zánit G.; le prétérit, chez Garzoni, est identique au présent, sauf la différence du pronom: men zanum (prés. az zanum); ammo zánit, public (littér. chacun le sait) G.; kes ne-zánit, inconnu, G.; zaza zána (je sais); bactr. zan; comp. نزان.

زاهد zahid, dévot musulman; zaaht, sobriété, G.; ar. زاهد.

زاهی zahi, accouchée; comp. p. زاچ.

زایده voy. زیده.

زایر zaïr, pèlerin, visiteur; ar. زایر.

زایل بوین zàil bouin, décliner, déchoir; t. زایل اولمق.

زاین zàin, naître, enfanter, se lever (des astres); prés. از دزیم ez di-zim, تو دزی tou di-zi, او دزه eoŭ di-zé; plur. ام, هون, وان دزین em, houn, van di-zin; impér. بزی bi-zi, plur. بزین bi-zin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان زا, زایه, min, té, vi, mé, vé, evan za ou zaié; parf. 3. زایه zaié; imparf. 3. زا بو za bou, il était né; part. prés. زای zàï; part. passé زایه, زا za, zaié; ژنا وی کورك زا jin-a vi kour-ek za, sa femme est accouchée d'un garçon; بلی اڤیس بو زابه جیوی زایه دو کور انایه beli, awis bou, zaié, djivi zaié, dou kour inaié, oui, elle a été enceinte, elle accoucha, elle accoucha de jumeaux, elle apporta deux garçons; ای زای ei zàï, nouveau né; دزی di-zi, accouchée; prés. 3. zit G.; futur bį-zé L., dē-zēta (dans le Bohtan, l'a est propre au style poétique) S.; parf. part. zaïya (la chienne) mit bas, S.; imparf. az ẓāni S.; bactr. zan (zayata, natus est), p. زادن.

زاینی zàini, naissance.

زایه zaié, issu, descendant d'une personne, d'une race; partic. de زاین.

* زبت zebát, jasmin, lis, G.; p. زنبه, ar. زنبق.

زبده zoubdé, succès, résultat; ar. زبده.

زبراندين zebirandin, affaiblir; verbe causat. de زبرين.

* زبری sbrí, véhémence, véhément; sbrí kenía, éclats de rire, G.; p. زَبَری.

زبرين zebirin, s'affaiblir; arm. ծիւրել.

زبش zebech, melon d'eau, pastèque; debes G., زيش (lis. زبش) Kl., žäbäž, ar. šäbäš, à Damas baṭṭīh S.; rēk-a merdíne be žäbäža, le chemin de Merdin va entre melons d'eau, c.-à-d. est très-commode, S.; ar. جبس, vulg. ǰebze.

زبل zibil, fiente de chevaux; zibel G.; zaza zibíl L. I, 81, 10; ar. زِبْل.

زبور zebour, psaume; zabúr G.; zābur, zebur, le livre de psaumes, Rh.; ar. زبور.

*زبون zabún, faible, faiblesse; maigre; zabún bum, je deviens maigre, G.; p. زبون.

زبون ziboun, robe longue orientale; zabūn, jaquette courte, S.; t. زبون (camisole).

زاف ,زحف zahf, zaf, beaucoup, trop; زحف به ژی zahf be-ji, puisse-t-il vivre longtemps; زحف به كيف zahf be-kef, très-content, enchanté; زحف تی بوين zahf ti bouin, avoir grande soif; زحف خبر داين zahf khaber dàin, nouvelliste, qui donne beaucoup de nouvelles; زحف خبر دده zahf khaber di-dé, il parle trop; زحف خورا zahf khoura, gourmand, qui mange trop; زحف رند zahf rind, très joli; زحف رونشتين zahf rounichtin, rester longtemps; زحف سرف هيه zahf serf heié, il y a beaucoup de dépenses; زحف شغول zahf chougoul, accumulation d'affaires; زحف عرنين zahf ârenin, se fâcher beaucoup; زحف عمر كرين zahf oumir kirin, vivre longtemps; زحف قنج zahf qendj, très bien; زحف كرين zahf kirin, multiplier; زحف هاتن zahf hatin, affluer, venir en abondance; زحف لازم zahf lazim, très nécessaire; زحف مجد zahf moudjid, beaucoup de soin; saw, long, Kl.; zaf Rh.; zaza zāf, záv; ar. زحف.

زحفن ,زحفی zahfi, zahfan, la plupart; زحفن دی zahfan di, plusieurs l'ont vu; زحفی بو zahfi bou, ils étaient nombreux; زحفيا ژی zahfiia ji, plusieurs aussi; zaffa, abondance, G.; zeħfi L.

زحمت zehmet, tourment, peine; به زحمت be zehmet, avec peine; ژ همو زحمت و مشقتان غالب بو ji hemou zehmet ve mouchaqatan galib bou, il fut vainqueur de toutes les peines et obstacles; zahhmét dem, je tourmente, je dérange, je cause de la peine, G.; zahhmét kesciúm, je me fatigue, je souffre, G.; zahhmét nina, c'est aisé; zaħmét L., zahmat Rh.; ar. زحمة.

* زحمی zahhmi, difficile, G.

زخم zakhm, blessure; p. زخم.

زخمدار zekhm-dar, blessé, qui a une blessure; du pers. زخمدار.

زدا voy. جدا.

* زدور zaza zadūr, saule.

زر zer, zir, or; به زر كلدای be zer kil-daï, dorure; zēr Rh.; plur. zērān, des pièces d'or, L.; čār sēr, quatre pièces d'or, S.; tām zer dem, je dore, G.; tām zer kiria, doré, G.; bactr. zairi (jaune), p. زر.

زر zer, jaune; zar Rh., zerd R., zēr, zār S.; zaza zer̤d; bactr. zairita, p. زرد; comp. زر ره , مو زر.

*زر zer, coeur, L.; zaza zer̤é 1) coeur; 2) zér̤e, en dedans, au dedans; berá zér̤e, de dedans; c'est la forme vraiment kurde, qui est supplantée presque entièrement par le pers. دل; bactr. zareδaya, afgh. زړه (zraḥ) p. دل.

زراعت zeraet, agriculture; ar. زراعة.

زرافه zerafé, caméléopard; ar. زرافه.

زراق ziraw, fiel; زراق قطيايه ziraw qetiiaié, le fiel s'est rompu, il est mort de grande fatigue; به زراقه be-zirawé, brave, courageux; zehr-áve, zehr,av G.; p. زرد آب; comp. زرداق.

*زرپك zerpék, exanthème, bulle sur la peau, G.

*زرت zaza zirôt, garçon.

* زرج zaza zér̤ej̆, perdrix blanche; dujiki serindji, Bl.; p. زرج.

زرخ voy. زرى.

زرد voy. زر (jaune).

زرداق zerdaw, bile; du pers. زردآب; comp. زراق.

زردالو , زردله zerdelé, zerdalou, abricot; zardala Rh.; pehl. زرداروو, p. زردالو.

* زردى d'or, L. I, 100, 15; de زر, زرد (jaune).

زرزه zirzé, gond; comp. p. t. ar. رزه.

زرك zerek, 1) roux; 2) ambre jaune; de زر.

زرك zerik, jaune d'oeuf, jaunisse; zehrakán, ictère, G.; p. زرده, زردى.

زرك zerk, zerg, javelot, dard, pointe d'une lance; zärgá, petite lance de fer; ar. zärga S.; zärk kería, il lança le javelot, S.; ar. زرق.

* زركت zerkék (sic) guêpe, G.; zirkit Rh.

زركى zereki, blême, pâle; de زر.

زرڭار zerghiar, orfèvre; comp. زرڭر, زرينڭر.

زرڭتاق zerghe-taw, crépuscule du soir.

زرڭر zérgher, orfèvre; du pers. زرڭر; comp. زرڭار, زرينڭر.

زرنه zourné, flûte, hautbois; zúrna, trompette, R., L., Rh.; zurna kirin, sonner de la trompette, Rh.; du pers. سُرنا, vulg. زرنا (chalumeau), mot slave, voy. Pott, Et. Forsch. II, 3, 723.

*زرنڭاندين zringhāndin, sonner, Rh.; comp. چرنڭين et le p. جرنڭيدن, ترنڭيدن.

* زرنيك zerník, orpiment, G., Rh.; zernįk L.; ar. زرنيق (du pers. زرنيخ, grec ἀρσενικόν).

زروك zerouk, le bout de pipe en ambre; comp. زرك.

زره voy. زر (coeur).

زرخ , زرى ziri, zirkh, cotte de mailles, cuirasse; زرى خوده ziri-khoudé, cuirasse; زرى ورڭرتن ziri ver-ghirtin, cuirasser; zerík, plastron, G.; bactr. zrāδa (ar. زَرَد) p. زره.

زرى zeri, une belle; زرى اسمر zeri esmer, la belle brune; sē zärí, trois belles filles, S.; zäryäk, une belle, S.; de زر (or); comp. p. زرين et le nom antique Ζαριναία.

زريجى ziridji, plomb.

زريدار ziri-dar, cuirassé, vêtu d'une cotte de mailles; du pers. زره دار.

* زريقون zeríkun, minium, G.; ar. p. سريقون, du grec συρικόν, Pott, Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes, IV, 266.

زريك voy. زرى.

زرين zerin, braire; كر دزره ker di-zeré, l'âne brait; كر زريا ker zeriia, l'âne a poussé un cri; zerrít, il brait, G.; parf. part. zerí G.; prés. dị-zerẹ́ L.; bactr. ǰar, arm. զռալ; comp. جربن.

* زرين zārīn, de bronze; rúm-ā zārīn, la lance de bronze, ar. rumḥ el aṣfar S.; p. زرين (d'or).

* زرينجى zerḗnǰi, rayé; ʿabā́ye zerḗnǰiya, un manteau rayé noir et blanc; ar. zerḗği S.

* زرينكر zeringher, orfèvre, G.; comp. زركر, زركار.

زستان voy. زڤستان.

* زعا zaʿā de-kē, il vend, S.

زعفران zafiran, safran; ar. زعفران.

زغال zougal, charbon; du pers. زغال, ژغال.

زغال zougal, cornouille; de l'arm. զղզղ.

* زغر zuγúr, caillou, S.; de l'ar. زغل (comp. مزغّل qui roule, de Saulcy, Revue archéologique, novembre 1875, p. 297).

زغره zagara, la bordure d'une pelisse; t. زغره.

زفت zift, goudron; p. زفت.

* زفر zefer, sale, G.; ar. زفر.

زڤر ziwir, dur; z,ver, zevra, zever G.; ar. زوّر.

زڤراندين ziwirandin, tourner; zeverínum, je tourne, G.; parf. part. zeveriá ou zeveriánd G.; verbe causat. de زڤرين.

* زڤريا zevéria, tournoiement, G.

زڤريان voy. زڤرين.

زڤرين ziwirin, parcourir, revenir, tournoyer; prés. 3. او دزڤره eoŭ di-ziwiré, parf. part. وى زڤرى vi ziwiri; ريا نوالى دزڤره دوره riia nouvali di-ziwiré, dour-é, le chemin du vallon fait un détour, il est long; ژوى درى زڤرى و ژنكى كريت وى ديت ji-vi-deri ziwiri ve jinek-i kirit vi dit, il tourna de ce côté et il vit une femme laide; اى دزڤره ei di-ziwiré, celui qui tourne, tournant; ser zeverit, la tête est pris d'un vertige, G.; parf. part. ser zeveria G.; infin. ser zeveriána, vertige de la tête, G.; bactr. zbar.

زڤستان ziwistan, hiver; sawestan Kl., zevistáñ L., R.; zestān M., zustan Rh., zistan R., vistán S.; cehl-a zevestan, les 40 jours de l'hiver, G.; p. زمستان.

زقاق zouqaq, marché, place, rue; zoqáq L., zābốq S. (formé par métathèse et dissimilation); t. سوقاق, de l'ar. زقاق.

زقاق ʾziqaq, bourbeux, fangeux, bourbier.

زقوم zouqoum, fruit de l'arbre infernal; زقوم بخو zouqoum be-khou, mange le fruit de l'arbe Zouqoum (terme de mépris); ar. شجرة الزقوم.

زك zik, ventre, estomac; زكى ماكى zik-i maki, inné (littér. ventre de sa mère); زك دان zik-dan, biais, saillie d'un mur; زك داين zik dàin, s'affaisser; زك زير zik-zir, corpulent; زكى من برچيه zik-i min bertchiié, mon estomac a faim, c.-à-d. j'ai faim; زك درياى zik-deriaī,

ventru, qui a une grosse panse, hernie; زك مزين zik-mazin, id.; زكى بچوك zik-i bitchouk, bas ventre, abdomen; zik cit, diarrhée (mot à mot: le ventre s'en va) G.; ziķ čū, il avait le flux de ventre, L.; сикъ P., zīk B., zek, bilb. zug R.; zik ghré, ventru, G.; de-zík-ē škäfté, au dedans de la caverne, S.; زيك ناشتا zik nachta, à jeun, Ch. 346; k. or. zik, coeur (l'estomac est le siége des passions, comp. دل); zaza pīzé šeník; pehl. شكومبو, p. شكم, اشكم; comp. شنك.

زكات zekat, aumône légale ordonnée par le Qoran et consistant dans la 40me partie de ce que l'on possède, donnée chaque année au profit des pauvres; ziķat, dîme, G.; ar. زكاة.

زكام zoukam, rhume; زكام بويه zoukam bouié, enrhumé; zokkom, froideur, Rh.; ar. زكام.

زكير zekir, anneau qu'on porte au pouce pour le protéger d'une blessure par la corde de l'arc; p. زه گير, turc vulg. zekīr.

زكيماكى zikimaki, inné, mot à mot: ventre de sa mère; de زك et de ماك.

زل zil, tige, baguette; arm. ձիւղ; comp. جيل.

زل zil, castagnette, clochette; t. زل.

زلال zoulal, pur (de l'eau et de la race de chevaux); ar. زلال.

زلزله zelzelé, tremblement de terre; زلزله كرين zelzelé kirin, ébranler; zelzila Rh.; ar. زلزلة.

زلف zoulf, boucles de cheveux; zilf R.; zof, cheveux, Ch. 308; du pers. زلف.

زلقاندين zeliqandin, appliquer, coller; prés. 3. او دزلقينه eoŭ di-zeliqiné, parf. part. 3. وى زلقاند vi zeliqand; verbe causat. de زلقين.

زلقوق zeliqoq, tenace; colle, pain à cacheter.

زلقين zeliqin, se coller, s'attacher, être adjacent; prés. 3. او دزلقه eoŭ di-zeliqé; parf. part. وى زلق vi zeliq; زلقى بژيا هسپى zeliqi bijiia hespi, il se tint aux crins du cheval; de l'ar. لزق (par métathèse), لزاق (colle)?

زلك zilik, brin, petite baguette; zelkáie G.; dimin. de زل.

زلكتى zilketi, état de gêne; de l'ar. ازل et de كتى (de كتين).

زلول, زلو zelou, zouloul, sangsue; zelú G., zerū̂ L.; p. زلو, زالو; comp. زورى.

زلهى zilhemi, faible, exténué, maladif.

زليان zeliian, action de glisser; comp. زليان ڤه.

زلين zelin, glisser, broncher; prés. از دزليم ez di-zelim, تو دزلى tou di-zeli, او دزله eoŭ di-zelé; plur. ام, هون, وان دزلين em, houn, van di-zelin; impér. 2. بزل be-zel, plur. هون بزلين houn bezelin; parf. part. من, ته, وى, مه, وه, اوان زل, min, té, vi, mé, vé, evan zel; partic. passé زل, زليه zel, zeliié; chez Garzoni: prés. zelum, 2. 3. zelit, parf. part. zelá; ar. زلّ.

* زمار zemár kem, je chante un cantique funèbre, G.; ar. زمّار (psaumiste).

زمان zeman, temps, époque, siècle; زمانى بورى zeman-i bouri, le temps passé; زمانى برى zeman-i beri, précédemment; زمانى كڤين zeman-i kewin,

ancien temps; zamán-e ghunéla, le temps du rut (chez le gibier), G.; zamán-e drú, temps de la moisson, G.; zamán-e kadím, jadis, G.; zamán nina, il y a peu de temps, G.; чи-земань, quand, P. (c'est le pers. چه زمان); au zamán, à cette époque, G.; ex zamán, autrefois, G.; zaza zemán-e veríe (précédemment); ar. زمان.

زمان ziman, langue, idiome, langage; ام زمانا کرمانجی ژی تحصیل دکین em ziman-a kourmandji ji tahsil di-kin, nous apprenons aussi la langue kurde; زمان گرتین ziman ghirtin, grasseyer; زمانی عملی ziman-i âmili, langue usuelle; زمانی ناس دعملینه ziman-i nas di-âmiliné, langue vulgaire; zemáń, zewáń L., zumān B., zuwan, bilb. ziman R.; زوان L. I, 98, 7; suān Br.; zaza zuáń; du pers. زبان; comp. ازمان, شیرین زمان.

زمر zoumour, cire à cacheter, laque; géorg. ზუმბურო, arm. զմուռ (de զմուռս myrrhe, σμύρνα).

زمرد zoumroud, émeraude; zamrút scin, hyacinthe, G.; ar. زمرد, du pers. زُمُرُد, زَمَرَّد (mot sémitique, hebr. בָּרֶקֶת, A. Weber, Indische Skizzen 88; sanscr. मरकत, chinois molokiat'o, grec σμάραλδος, μάραγδος, arm. զմրուխտ, russe изумрудъ).

* زمرودین d'émeraude, L. I, 98, 15; du pers. زمردین.

زمستان zemistan, hiver; voy. زقستان.

* زمه zaza zi̧mé̱, terre; lit. żémė, russe земля, comp. bactr. zem.

زمهر zemhir, provision de farine pour l'hiver.

زمیلی voy. سنبل.

* زمین terre, L. I, 100, 14; du pers. زمین; comp. زوین, زیرزمی.

زن voy. ژن.

زن zen, frappant, battant; du pers. زن, voy. قلبزنك, لافزن.

زنا zina, adultère; زنا کرین zina kirin, commettre un adultère; zena, inceste, adultère, G.; ar. زنا.

زنار, نزار zinar, nizar, rocher abrupte.

* زنار zenár, étole, G.; ar. زنّار (du grec ζωνάριον).

زناکر zina-ker, homme adultère; zenakār G., L.; du pers. زناکار.

زنبورك zenbourek, ressort de montre; zambarek G.; ar. زنبرك.

* زنبیل zambil, panier d'osier pour porter des balayures ou du gypse pilé, G.; p. ar. زنبیل, arm. զամբիղ.

* زنپاره zémpara, émeri, G.; p. سنپاره, géorg. ზუმპარა, t. صومپر (du grec σμύρις) Pott, Zeitschrift für die Kunde des Morgenlandes IV, 269; voy. Schrader, Höllenfahrt der Istar, p. 38.

* زنج zaza zi̧nǰ, nez.

زنجفیل zendjefil, racine de gingembre; zengibíl G.; ar. زنجبیل, vulg. زنجفیل, du sanscr. शृङ्गवेर (p. شنکلیل).

زنجیر zendjir, chaîne; زنجیر وه کرین zendjir we-kirin, déchaîner; بزنجیر be-zendjir, enchaîné; locatif دزنجیریدا di-zendjiri-da, condamné à la chaîne; zangír kem, j'enchaîne, je clos, G.; naf zangír dem, dem naf zangír, j'enchaîne, j'emprisonne, G.; p. زنجیر.

* زند zänd, poignet; zänd u bāzyn häl-myštin, ils retroussèrent les manches,

mot à mot: ils découvrirent les poignets et les bras, S.; ar. زند.

زندان zindan, prison; zaza zeindán; du pers. زندان.

زندگانی zindegani, la vie; longévité; du pers. زندگانی.

*زندو zeendoo, la vie, R.; p. زندگی.

زندوست zen-dost, galant envers les femmes; du pers. زن دوست.

زنده zendé, vivant; du pers. زنده.

زندی zindi, pou, insecte.

زنك zenk, cloche; p. زنك.

* زنگرّه zingharra, le pays de Sindjar, R. II, 86; dans le dialecte des Yezidis singáli, Forbes, dans le Journal of the R. geograph. Soc. IX, 415; ar. سنجار, assyr. sangar, chez les Anciens Singara.

زنگل zenghil, clochette; zanghél, sonnaille, G.; zangil Rh.; zeṅgíl, campanule, L.; p. زنگل.

زنگلوك zenghelouk, gosier, l'os du gosier; لی زنگلوکی وی هستك عاصی بویه li zenghelouk-i vi hestik âsi bouié, dans son gosier resta une arête; propr. petite cloche? le pharynx a la forme d'un entonnoir.

* زنگلوك zanghlūk, chardonneret, G.; russe щеглёнокъ (id.), arm. ծիծղուկ (pierrot), géorg. სოხლელე (nom d'oiseau, mot tatare).

زنگو zengou, étriers; اوزنگی کوت laissez tomber les étriers, c'est-à-dire: excitez les chevaux, car les orientaux se servent des étriers au lieu des éperons, Ch. 351; t. اوزنگی; comp. کسکه زنگو.

*زنگی zéṅgi, riche, L.; t. زنگین.

زو zou, prompt, svelte, vite; زو به zou bé, fais vite, dépêche toi; زو چوین zou tchouin, aller vite; زو خبردان zou khaberdan, parler vite; زو زو هاتن zou zou hatin, venir coup sur coup; زو وره zou veré, viens vite; زو هره zou heṛé, partez vite; ژزوڤه ji-zouwé, récemment; دزو di-zou, vite; zu zu, très vite, Rh.; zu ce-kem, j'accélère; négat. zu na-kem, zu ce-na-kem, je retarde, je diffère, G.; суть P. (la forme pers.); compar. zúter, plus vite, G.; زوتر چاتر zotére tchatére, le plus tôt vaudra le mieux, Ch. 342; p. زو, زود.

زوا, زوای zouva, zouvài, sécheresse; زوا بوین zouva bouin, se dessécher; از زوا دکیم ez zouva di-kim, je sèche; از زوا بکیم ez zouva bi-kim, je sécherai; از زوا ناکیم ez zouva na-kim, je ne sécherai pas; zuá G.; comp. زوڤا, زها;

زواج zevadj, mariage; ar. ازواج (plur. de زوج); comp. بی زواج.

زواده zevadé, provision de bouche; zavád G.; ar. زواد, زواده.

زوار voy. ساڤار.

زوار zouvar, pèlerins, visiteurs des lieux saints; ar. زوّار.

زوال zeval, misère; ar. زوال.

زوان zivan, ivraie; p. ar. زوان.

زوان voy. زمان.

زوانه zivané, tuyau pour le bout de la pipe; t. زوانه, زیونه, زیوانه.

زوتك zoutik, orifice de la partie postérieure; comp. bactr. zaδaṅh, arm. ձետ.

زوجاندین zevidjandin, marier, faire

un mariage; parf. part. zau'ŭǰānd L.; verbe causat. de زوجين.

زوجين zevidjin, se marier, épouser; part. passé زوجيه zevidjiié, marié; de l'ar. زَوْج (mari).

زور zor, force, mépris, difficulté; زور كرين zor kirin, forcer, faire peu de cas de quelqu'un; zor kem, zor ce-kem, zor le-kem, je force, G.; zor kenia, éclats de rire, G.; زور راه, زور رگه zor ra-é, zor regu-é, le chemin est long, littér. c'est beaucoup de chemin, Ch. 342; zor-ter bum, je prévaux, G.; zaza zōr (fort); bactr. zāvare, p. زور; comp. بزور.

زور voy. زارو.

زوربتى zorbeti, révolte; de زوربه.

زوربه zorbé, prépotent, rébelle; زوربه دركفتن zorbé der-kewtin, se révolter, s'insurger; t. زوربا.

زورپستى zor-pesti, action de violer une femme; زورپستى كرين zorpesti kirin, violer une femme; زورپستى بويه zorpesti bouié, femme violée.

* زورى zorája, véhémence, G.; zori, beaucoup, Ch. 350; p. زورى.

زورى zouri, sangsue; comp. زلو.

زورين zourin, hurler (du chien); zūriya (le loup) hurla, S.; bactr. zu, isl. geyja (Vol. 43).

زوزان zozan, pâturage, lieu ou campent les Kurdes en été; zōzáṅ L.; nom d'une contrée dans le Kurdistan, S.; chez les géographes du moyen age زَوَزان (voy. Barbier de Meynard, Dictionnaire géographique, historique et littéraire de la Perse, p. 290).

زوشكست zou-chikest, brisable, fragile.

زوف voy. زلف.

زوقا zouwa, sec; voy. زوا.

زوقاى zouwaï, sécheresse.

* زوق zok, zuq, paire, L.; aram. ܙܘܓܐ (du grec ζυγόν).

زوك voy. سويق.

* زول zū̃väl, pièce; ázē zū̃väl zū̃väl bü-kým, je taille en pièces, je morcèle; zóla že p-qatínim, coupez lui pièce par pièce, S.

زوله zevlé, cercle qu'on met au cou des boeufs pour tenir le joug; ar. زوله.

زومه zomé, camp, campement, partie d'une tribu (عشيرت); chez les Chaldéens du Kurdistan zōmā (voy. Ainsworth, Journal of the R. geograph. Soc. XI, 33).

* زونجك zōunǰik, nom d'une étoile, L.

زونه voy. ژن.

زوى zouï, vitesse; بزوى bezouī, pressé, trop tôt; بزوى هاتن bezoui hatin, fréquenter, venir souvent; de زو, p. زودى.

* زوين terrestre, L. I, 101, 12; du pers. زمين, comp. زمين.

زه zih, 1) l'anneau qu'on met entre les deux morceaux d'ambre d'un bout de pipe; 2) ourlet; du pers. زه; comp. ژه.

زها zouha, sécheresse; زها بوين zouha bouin, se dessécher; comp. زوا.

*زهر zahr, parole, ar. كلام, S.; hezár seláva že záhr-ı zíne lē-kir, il donna mille bénédictions d'après la parole (du côté) de Zine, S.; arm. Ճառ (discours).

زهر voy. زائر.

زهراق voy. زراق.

زهرقان voy. زرك.

زه و زاد zeh ou zad, descendants; du pers. زه و زاد.

زی zeï, action de mettre bas; comp. زا.

زی comp. زا, زاده et خوارزا.

* زی zeï, rivière, H. Rawlinson dans le Journal of the Geogr. Soc. X, 32.

* زیاده ziādé, trop, B.; ar. زيادة.

زیارت ziiaret, lieu de pèlerinage; لی زیارتی بوین li ziiareti bouin, être en visite; زیارت کرین ziiaret kirin, visiter les lieux saints, faire des visites; ziyāret Rh.; ar. زيارة.

زیان ziian, dommage, dégât; ziān kir, il fit dommage, L.; du pers. زیان (bactr. zyāna).

زیب zib, froid, le dernier froid de l'hiver au mois de Choubat (Février); comp. kurin. žiw (neige, Schiefner 204[a])?

زیبق voy. ژیوه.

زیپ zip, soudure.

زیپك zipik, grêle; زیپك دباره zipik di-baré, il grêle; دبژین کو زیپك لی کوشنی مه دایه di-bijin kou zipik li keoùchen-i me dàié, on dit que la grêle est tombée dans notre contrée; دبژین زیپککی عجیبه لی موشی باریه di-bijin zipik-ek-i adjibé li mouchi bariié, on dit qu'une grêle extraordinaire tombait à Mouch.

زیتون, زیت zeït, zeïtoun, olives; ar. زیت, زیتون.

زیدای zidàï, exagération; zeidáia G.

زیده zidé, davantage, beaucoup, trop, très, excessif; زیده داین zidé dàin, donner trop, trop cher; زیده زحف zidé zahf, excessivement beaucoup; زیده هوار zidé hevar, cris excessifs d'alarme; زیده زیڤ zidé ziw, gémissements continuels, douleurs extrêmes; زیده دران zidé diran, surdent; زیده کرین zidé kirin, outrepasser, augmenter; comparat. زیده تر zidé-tir, de plus, par dessus; zeida bezium, j'exagère, G.; zēda bun, s'augmenter, Rh.; ar. زائد, زایده.

زیده تی zideti, l'excédent, le surplus.

* زیده کار zeida-kár, impertinent, arrogant; zeida-kár bum, j'ai une opinion exagéré de mon mérite, G.

* زیده کاری zeidakaría, impertinence, G.

زیر zir, dessous, au dessous; grossier, ce qui est fait sans art et sans goût; زیر و زبر dessus-dessous; du pers. زیر (dessous, gros); comp. ژیر.

زیر زمین zir-zemin, souterrain; du pers. زیر زمین.

زیرك zeirek, intelligent, adroit, rusé, habile, expert, industrieux, maladif; zirek G.; k. or. zīrek, zīreng; bactr. ǰīra, p. زیرك.

زیغا ziga, caverne, grotte; comp. زاغا.

زیفی zifi, injure, offense; زیفی داین zifi dàin, injurier, offenser; comp. زیڤ.

زیڤ ziw, argent (métal); زیڤ کرین ziw kirin, argenter; زیڤ کری ziw kiri, argenté; زیڤی یالدوز کری ziw-i ialdouz kiri, argent doré; فراق زیڤ fyraq-i ziw, vase d'argent; zif kurz, argent pur; zīv, L. Rh. B.; зифь P.; zioo, bilb. ziuv R.; siv bag, fil d'argent, ar. قلابدان S.; p. سیم, pehl. اسیم, chald. סימא (du grec ἄσημος).

زیڤ ziw, gémissement; žēf kir, il injuria, il jura (ar. šātām) S.

زیڤال ziwal, prisonnier de guerre; de زیڤ.

زیڤگر ziw-ger, orfèvre; zīv-kār S.; p. سیمگر.

* زیڤین zevín, d'argent, L.; p. سیمین.

زیکیل zikil, cal, cor, durillon; t. زکیل.

* زیلام zēlām, homme, S.; ar. صلم.

زین zin, selle; زین داین zin dàin, seller; prés. 3. زین دده zin di-dé; parf. part. 3. وی زین دا vi zin da; impér. 2. 3. زین ده zin dé; plur. 2. 3. زین دین zin din; زین ڤالا کرین zin wala kirin, esquiver un coup en se baissant sur son cheval; zīn kirin, seller, Rh.; k. or. zēn, zaza zién; bactr. zaini, p. زین; comp. برزین, نوزین.

زیناڤ zin-aw, un filet d'eau, lieu ou l'eau se filtre.

* زینت zínet, ornement, L.; zíne, une fête, S.; ar. زینة.

* زینچی zīnčí, sellier, S.; comp. p. زینگر et t. ایرجی.

زینی zini, arqué, courbe en arc; littér. de la forme d'une selle; comp. پشت زین.

ژ

ژ ji, 1) préposition, de, dès, depuis, par, à; ژ من ji min, de moi; ژ ته ji té, de toi; ژ وی ji vi, de lui; ژ مه ji mé, de nous; ژ وه ji vé, de vous; ژ وان ji van, d'eux; ژ منرا ji min-ra, à moi; ژ ترا ji tera, à toi; ژ ویرا jí vira, à lui; ژ مرا ji mera, à nous; ژ ورا ji vera, à vous; ژ وانرا ji vanra, à eux; ژ نشکڤه ji nichkiwé, à l'improviste; ژ کی وقتی ji ki vaqti, depuis quand; ژ وی شڤی ji vi chewi, dès cette nuit, dès ce soir; ژ بریدا ji-beri-da, dès le principe; ژ بو وه ji-bou vé, à cause de vous autres; ژ ویدا ji-vi-da, d'autre part; اڤه ژ ترس کر ewé ji terş kir, il a fait cela par crainte; ژ برەکی ji-bereki, d'un côté, d'un bout; ژ بحری ژ رشی ji behri ji rechi, par mer par terre; že ber, devant, L.; že ber, de, par, L.; ž kú'i, où, d'où, L.; k. or. ژ اورا d'ici; eẍ era péva, d'ici, G.; zh' īra Rh.; ž-číra-ya, pourquoi cela est-il? S.; že mārra, à moi (une lettre arriva) S.; hinde ž mā-na hinde ž vān-in, on va d'eux chez nous et de nous chez eux, S.; na eẍ au na eẍ avi, neutre, G.; eẍ aví tet, (l'habit) va très-bien, littér. il vient de celui-ci, G.; eẍ au (comp. ci-dessus ژ ویدا) de là, G.; ž'ẹra, de là (pers. زیرا), az žẹ̄ra-ma, je lui appartiens, S.; ž dẹrvẹ, dehors; ex zamán, autrefois, G.; zh be-rang, pour cela, Rh.; ex belenda, de haut, G.; eẍ aurás, id., G.; zh' penēwa, en secret, Rh. (p. از پنهان); že ser, de nouveau, L.; eẍ ser ahhta beni, du commencement jusqu'à la fin, G.; ž nāv, du milieu, L.; zh' nuha, dorénavant, Rh.; zh'-ber nuha, avant cela, Rh.; zh' kī-derī, d'où, Rh.; ž dūrvẹ, de loin, L.; zh' dūr Rh.; zh' ēk kirin, mettre en deux, Rh.; eẍ kenár-e men, de mon

côté, G.; ez del, de bon coeur, G.; eẍ ruz ruz, de tous les jours, G.; ez iek mal, de la même famille, G. (phrase persane); de-bēže že matrán, il parle au métropolite, S.; ez mosul, originaire de Mosul, G.; eẍ kisa qo qodam kem, je le soutiens de mes frais, G.; zaza ǰēne... ārd, il emporte (p. ازين, ازآن); 2) cette préposition est employée elliptiquement, en omettant le pronom; dans ce cas la voyelle est articulée plus fortement: ژی قه گریان ji we-gheriian, renoncer, quitter; valāt žē de-tyrsé, le pays a peur de (lui), S.; ōlāǰ žē na-bū́, il n'y avait pas de remède contre (lui, pour se délivrer du serpent) S.; dārmán žē bū-χvāze, il demanda de (lui) un remède, S.; voy. aussi ژی کرین; 3) conjonction, que (suivant le comparatif); سرکا بلاش ژ هنگفی شیرینتره sirk-a be-lach ji hinghiwi chirinteré, vinaigre reçu gratis est plus doux que du miel; ژ هنگفی est propr. l'ablatif comme en persan; bactr. hača, p. از, ز.

ژار jar, faible, pauvre, malheureux, religieux mahométan; ژار بوين jar bouin, être malheureux; p. زار (du bactr. zar).

ژاری jari, misère, faiblesse; ژ برچا و ژاری مر ji birtcha ve jari mir, il est mort de faim et de faiblesse; p. زاری.

ژاژی jaji, caillebotte, espèce de fromage; ژاژی رون jaji roun, espèce de mets, littér. fromage au beurre.

ژان jan, peste, épidémie, douleurs d'enfantement; ژان کتیه jan ketiié, une épidémie est tombée, une peste se déclara; اقه ژن ژان دکشینه ewé jin jan di-kechiné, cette femme est en travail d'enfantement; žān-a sārā, mal de tête, S.; arm. ժանտ, géorg. ჟანი.

ژار, ژائر jaîr, jar, poison; ژائر داين jaîr dàin, empoisonner; بژائر be-jaîr, vénéneux; zehr, ziehr dem, j'empoisonne, G.; zhāhr Rh., žáher S.; p. زهر, arm. ժահր; comp. ماسی ژار.

*ژبدل zh'badal, au lieu de, Rh.; de بدل; comp. syr. moderne ܒܕܠ (Nöldeke 179).

ژبر voy. ژ et برچوی.

ژبره, ژبر ji-ber, ji-ḫeré, par coeur; voy. بر (mémoire); p. زَبَر, زبير.

ژبش voy. زبش.

*ژبل sbel, excepté, outre; sbel au, outre cela, G.; zh'bil Rh; de l'ar. بله.

ژبوی, ژبو ji-bou, ji-bouï, pour cause, à cause; ژبوی وه ji-bouï vé, pour vous, à cause de vous; ژبو چی jibou tchi, pourquoi, pour quelle raison; ژ بوی چی نابه ji-bouï tchi na-bé, pourquoi cela ne se peut? bóe, že bóe, ž-búe L.; že-bóe rēzá χodé, pour l'amour de Dieu, L.; de ژ et du pers. بوی (désir, disposition), bactr. baoδa.

ژبير voy. بر.

*ژپيژ ž-pēž, au lieu de, S.

ژخوقه ji-khouwé, 1) hors de soi-même; 2) soi-même; voy. خو, خوه.

ژڤروها ji-wiru-ha, dès à présent, depuis maintenant; de ڤر, suivi par le suffixe adverb. ha.

ژمار, اژمار jimar, ejmar, compte; p. شمار.

ژمارتين jimartin, compter; prés. 3. او دژمره eoŭ di-jmiré, fut. 1. ازی

بژمریم ezi be-jmirim, je compterai; négat. از نا ژمریم ez na jimirim, je ne compterai pas; parf. part. وی ژمارت vi jimart; part. passé ژمارتیه jimartiié, compté, ce qui est compté; voy. اژمارتین.

ژمیژین, ژمیژ ji-mij, ji-mijin, anciennement, auparavant; ĭjmeǰ, ancienneté, B.; z-mezia, autrefois, G.; zh' mēzha Rh.; zh-mēš-e bēlind, depuis longtemps, S.; de ژ et de l'ar. ماضی.

ژن jin, femme; plur. ژنین jinin; ژنك jinik, une femme; ژنکین jinikin, quelques femmes; ژن باب jin-bab, belle-mère, mère des enfants que son mari a eus d'un premier lit; ژن عاپ, ژن مام jin ap, jin mam, femme de l'oncle; ژن و مر jin ve mir, femme et mari; به ژنه be jin-e, il a une femme, il est marié; ژنکان jinikan, des femmes (voy. ژنك); ژنا اقیسه jin-a awisé, une femme enceinte; ژنا به زارویه jin-a be zarouié, femme qui est avec un enfant, femme grosse; ژنا بی bi, veuve; ژنا بمر jin-a be-mir, femme mariée; ژنا رند jin-a rind, belle femme; ژنا رومی jin-a roumi, femme turque; ژنا زارو نااینه jin-a zarou na-iné, femme stérile; ژن قحب jin qahb, femme de mauvaise vie; ژنا لاقکر jin-a lawker, femme babillarde; ژنا مری jin-a miri, femme morte; ژن بردان jin ber-dan, répudier, renvoyer sa femme; ژنی jini, cette femme; ژن فقیره jin feqiré, mendiante; zen inum, je me marie, G.; жинаминъ, homme, P. (c'est-à-dire: ma femme); zen kali, tante, femme du frère de la mère, G.; zen brá, belle-soeur, femme du frère, G.; zen mām, zen māmo, belle-mère (femme de l'oncle) G. (voy. ci-dessus); сенне P.; schin Kl., Sd., dschän Br., bilb. zhin, feilé zoona, zaza ǰéni, ǰéniā, bactr. ǰēni, p. زن; comp. بی ژن.

ژنده ǰindé, guenille, haillon, pièce pour racommoder un habit; du pers. ژنده.

ژنده پوش jinde-pouch, déguenillé; du pers. ژنده پوش.

ژنشکفه ji-nichkiwé, à l'improviste, inopinément, tout d'un coup; ژنشکفه رابون jinichkiwé raboun, s'élever à l'improviste, survenir; شماته ژنشکفه رابویه tout d'un coup s'éleva une dispute.

ژنك jenk, rouille; ژنك گرتیه jenk ghirtiié, enrouillé; ژنك گرتین jenk ghirtin, se rouiller, s'enrouiller; jenk (j = ǰ, dj) Rh., p. زنك, ژنك.

*ژنك žínik, femme, petite femme, L.; žénnek S., zaza ǰeinéki, duzhiki tschinek, fille; diminut. de ژن; p. زنك.

ژنو voy. اژنو.

ژنوه voy. شنفتن.

ژنها voy. ژ.

ژنین jenin, battre le briquet, faire feu, tirer; carder la laine; fut. از بژنیم ez bejenim, négat. از ناژنیم ez na-jenim; infinit. ژنینا اگری jenin-a aghiri, pierre à feu; bactr. ǰan, p. زدن (comp. اوژندیدن).

*ژور zíór, dedans, intérieur; ciúm zíór, j'entre; dem zíór, je mets dedans, G.; zhur Rh.; ژوروا jourova, la chambre où l'on reçoit les hommes, le biroun des Perses, Ch. 348; bactr. jafra, p. ژرف; comp. جور.

ژور voy. ژوری.

ژورین, ژوری jori, jorin, le dessus, le haut; ژ ژوری به ژیر آڤیتن ji jori be jir awitin, jeter du haut en bas; ای ژوری ei jori, ce qui est au dessus; بژورڤه درکڤتین be-jorwé der-kewtin, monter en haut; بژوری هلانین be-jori hil-anin, lever en haut, retrousser; compar. ژ هزاری ژورتر ji hezari jortir, plus de 1000 (piastres); ziori, supérieur (d'un pays plus élevé qu'un autre) G.; gjor, gжor, siori, au dessus, Kl.; le-žúre, de dessus, L.; šiáńd žōr, il envoya en haut, L.; zhora Rh.; žőrda, d'en haut, L.; p. زبر, de بر (bactr. upairi), et de از (bactr. hača).

ژوژی jouji, jevji, 1) aiguillon (des insectes); 2) hérisson; susí, suzí G,; žüzí, žüžú L.; pehl. زوجك (pour le bactr. dužaka), p. ژوژه, ژوژ.

ژووه voy. ژیوه.

ژویدا ji-vi-da, autre part; ž we, de cela, en, L.; voy. ژ.

ژه jih, corde de boyau, corde d'instrument, corde d'arc; bactr. jya, p. زه.

ژی ji, aussi, même, également, encore; zhī Rh.; her du ži, tous les deux, L.; dans le Bohtan au-žyg, lui; mă-žyg, nous, S.; k. or. ژه; zaza tį-zi, toi aussi, L. I, 66, 13; voy. از, تو; bactr. zī, slave zi (ja-zi, moi, pour jaz zi).

ژی ji, la vie, existence, subsistance; ژی کورت ji kourt, une vie courte; ژی دریژ ji dirij, longévité; به ژی ته bé ji té, sur ta vie (formule de serment); bactr. jīti, p. زی; comp. بیژی.

*ژی ži, il est (dans le dialecte de Bohtan): áva ħeifa χaṅgā myn-ži, c'est la vengeance pour ma soeur, S.; littér. il vit? comp. جیی.

ژیر jir, abject, bas, dessous; به ژیر be-jir, en bas; لی ژیری li jiri, ci-dessous; ژ ژیری ji-jiri, d'en bas; در بژیره der be-jiré, lieu qui est en pente; بژیر کتین be-jir ketin, tomber en bas; сіиръ P.; zhēra Rh., dschōèr Br., le-žēr, en bas, L.; p. زیر, ازیر (de bactr. hača et aδairi)); voy. برژیر.

ژیر jér, habile, adroit, ardent, soigneux, brave, capable; p. اژیر.

ژیرا ž'ẹra, de là, L.; eẍ era péva, d'ici, G.; p. زیرا; voy. ژ, ایره دا.

ژیرین, ژیری jiri, jirin, inférieur; ziéri, inférieur (d'un pays) G.; p. ژیرین.

ژیف voy. زیف.

ژیك jik, mouvement, bouleversement; ژیك بلاڤ کرین jik belaw kirin, confondre; ژیك رابون jik raboun, se débander, se répandre, se disperser; ژیك را کرین jik ra-kirin, les troupes qui se débandent, répandre, disperser; zhēk kirin, diviser, Rh.; de ژ et de یك (un).

ژیکرین ji-kirin, couper, trancher, décapiter, abattre; prés. 3. او ژیدکه eoû ji-di-ké; impér. 2. ژیکه ji-ké, plur. ژیکین ji-kin; parf. part. 3. وی ژیکر vi ji-kir; سر ژیکرین ser ji-kirin, trancher la tête, égorger; برانکی کولك لڤر هیه امدی دی سر ژیکین baraneki koulek liwir heié, imdi di ser ji-kin, il y a ici un mouton boiteux, il faut donc l'égorger (que vous l'égorgez); jē kir, décapita, L., hedrus. žẹ̄ kam, je tranche (la tête); žī náki, tu ne tranches pas; žī ka, tranche; me žē ker, j'ôtai (ma chemise) S.; de

کرین, précédé par ژ (comp. l'allemand áb-machen).

ژین jin, subsistance, existence, vie.

ژیوه jivé, vif-argent; zibak G.; dæua Kl., ǰúve L., zibakh Rh.; p. ژیوه, جیوه, d'où l'ar. زیبق.

ژیهاتن ji-hatin, savoir faire, connaître bien son métier; ژیهاتی ji-hati, un homme habile, qui connaît son métier; از ژیهاتیمه ez jihati-mé, je connais bien mon métier.

ژیین jiin, vivre; prés. از دژیم ez di-jim, تو دژی tou di-ji, او دژه eoû di-jé, plur. ام, هون, وان دژین em, houn, van di-jin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان ژی min, té, vi, mé, vé, evan ji; zhīn Rh.; bactr. ǰi, p. زیستن (prés. زِیَم).

س

سا voy. ساق.

سا voy. سر.

سا voy. سه.

سا voy. سی.

ساحر sahir, magicien; ar. ساحر.

ساحری sahiri, prestige.

ساخته sakhté; contre-façon; ساخته نشان دان sakhté nichan dan, contrefaire, simuler, faire semblant; du pers. ساخته.

ساد voy. سر.

سادان sadan, race noble de chevaux.

ساده sadé, simplement, essence; du pers. ساده.

ساده‌تی sadeti, simplicité; comp. p. سادگی.

سار sar, froid; ساره sar-é, il fait froid; sáreh Kl., sard Ch. 348; serd Br., k. or. serd; sar t-kem, je fais refroidir; part. passé sar bú, refraîchi, G.; bactr. śareta, p. سرد; voy. خونسار, دل ساری, سران.

سار voy. سال.

سارنج sarindj, citerne; du pers. سارنج; comp. صهریج.

سارو گرم sar-ou-gherm, engelure.

ساری sari, contagieux; ar. ساری.

ساز saz, jonchère, marais; t. ساز.

ساز saz, espèce de guitare ou de luth en usage dans le Levant; ساز لدان saz le-dan, pincer de la guitare; ساز و سوز saz ve souz, son et chant, musique; sās, ar. ṭambūr S.; du pers. ساز.

* ساز sāz, déférant, facile; p. ساز; comp. ناساز.

سازکاری saz-kari, accommodant, un homme facile; سازکاری کرین saz-kari kirin, combiner; du pers. سازکار.

ساسبند sas-bend, musicien; sās-bänd, psaltérion ou tympanon, ar. ṣantūr S.

ساسون sasoun, défilé, passage étroit.

ساعت saat, montre, heure; ساعتا چالمه saat-a tchalma, pendule; دساعتیدا di-saati-da, à l'heure qu'il est; سری ساعتی کری به چنده ser-i saati kiri be tchend-é, combien paye-t-on par heure

le louage? سری ساعتی دو قرشه ser-i saati dou qyrch-é, par heure deux piastres; ساعت بار کرین saat bar kirin, remonter une montre; ریا دو ساعتان بچین riia dou saatan bi-tchin, nous marcherons deux heures de chemin; ساعت چنده saat tchend-é, quelle heure est-il? ساعت يك و نیقی saat iek ou niwi, une heure et demie; ساعت نزوکی سیان saat nizouk-i siian, vers les trois heures; sahat Kl. (comp. syr. mod. ܙܥܐ et ܫܥܬܐ Nöldeke 397, 399); zaza dį sá'ati, deux heures; ar. ساعة; voy. ثه ساعته, نیقی ساعت.

ساعتفروش saat-ferouch, horloger.

ساعی sàï, 1) un exprès, piéton porteur de lettres; 2) s'efforçant; ساعی کرین sàï kirin, s'efforcer; ar. ساعی, t. ساعی اولمق.

سانی voy. ضوی.

ساڤار sawar, gruau, blé perlé; zavár, seigle blanc, ar. برغول S.; savár, seigle, froment cuit, G.; sāvār, froment pilé, cuit et séché, Rh.; arm. ձաւար.

ساڤر sa-wir, curée, manger qu'on donne aux chiens.

ساق saq, jambe, mollet, guêtres; cca, branche, pied, P.; ar. ساق.

ساکله sa-koulé, vagabond, vaurien.

ساکن بوین sakin bouin, faire silence, s'arrêter, être inert; sākín debí, tu demeures, tu es assis, L. образцы mp.; t. ساکن اولمق; comp. سکنین.

سال sal, an, année, âge; تو چند سالی هیه tou tchend sali heié, quel âge as-tu? ایسال i-sal, cette année; سالا نو sal-a nou, nouvel an; سالنه زهف saln-é zahf, beaucoup d'années; چند ساله tchend sal-é, combien d'ans y a-t-il? سالا تی sal-a ti, l'an prochain, littér. l'an (qui) vient; заль, an; сааль, été, P.; sál-i kabísa, année bissextile, G.; sál-i čuíne, l'an passé, L.; له ساله گرانگه, dans une année de disette, Ch. 350; همو سارك hemou sareke, annuellement, Ch. 349; zaza ser-a kšie, ser-a paryín'e, l'an passé; bactr. šareδa, p. سال, sanscr. çarad (automne); comp. ناقسر, سرسال, ایسال.

سال خور sal-khour, accablé d'âge; du pers. سال خورد.

سالك salig, indice, révélation, découverte; سالك هلگرتین salig hil-girtin, faire une révélation; سالك دا salig da, il a donné des indices, il indiqua les traces, il a donné avis; سالك کرین salig kirin, indiquer, raconter; ar. سالك.

سالم salim, sauf, sain; ar. سالم.

سالوس salous, hypocrite; du pers. سالوس.

سالیانه saliiané, impôt, cens, capitation; salián L.; du pers. سالیانه.

سامعه samié, l'ouie; قوتی سامعه qouvet-i samié, le sens de l'ouie; ar. سامعه.

سامی sami, cercle pour attacher les boeufs au joug; p. سمه (bois tortu du joug, ar. سمیق, arm. սամիք).

سامیر samir, espèce de gâteau.

سان san, compte; p. سان (manière, condition); comp. کسان, کزان, دیسان, یکسان, وسان, کوچکسان.

*سانای sanái, facile, intelligible, G.; sānai Rh.; comp. اسان.

* سانایه sanáie, facilité, G.; p. اسانی.

* سانی санн, сонн, front, P.

ساو voy. زحف.

* ساوات sāwāt, bétail, Rh.

ساوری savri, provisions de bouche pour les troupes; t. ساوری (voy. Vullers s. v.).

ساول saoul, cruche, cruchon; comp. سویل.

* ساوه, ساوده sāva, sēwada, pluie de l'arrière-saison, Rh.; comp. ar. صَيِّف (pluie d'été)? afgh. شیبه (grosse pluie)?

* ساهل sahhíl, sāil, mendiant; sahhil kem, je vais mendier, G.; ar. سائل.

سای sàï, veste, jaquette; du pers. سای.

سایس sèis, palefrenier; ar. سائس, سیس.

سبا soba, nageur; ar. سبّاح.

سبای, سبایتی sobàï, sobàïti, natation; سبای کرین sobàï kirin, nager.

سبب, سب seb, sebeb, cause, motif; سب باوری seb baveri, crédibilité; سب خاطرا وه seb khatir-a vé, à cause de vous, eu égard à vous; sabab, à cause, par, Rh.; sebeb bum, je cause, G.; sebéb-če, pourquoi? L. I, 16, 7; ar. سبب.

سبت sebet, panier, corbeille; sabat, caisse couverte de cuir et garnie de fer, Rh.; du pers. سبد; comp. سوی.

سبر voy. ژبر et برچوی, بر.

سبری voy. زبری.

* سبززار сефзесарь, pré, P.; du pers. سبزه زار, سبززار.

* سبزی себзи, verdure, P.; comp. سوز.

سبل voy. ژبل.

•سبو sebou, bocal de cristal, de verre; du pers. سبو.

سبی voy. شبی.

سبیر voy. ژبر, بر (mémoire).

سپارتن sipartin, appuyer, resister, durer, recommander, commissionner, confier; prés. از دسپریم ez di-spirim, تو دسپری tou di-spiri, او دسپره eoŭ di-spiré, plur. ام, هون, وان دسپرین em, houn, van di-spirin; impér. به سپر be-sipir, plur. هون به سپرین houn be-sipirin; imparf. سپارتم sipartim, سپارتی siparti, سپارت sipart, plur. مه, وه, اوان mé, vé, evan sipartin; parf. من, ته, وی سپارتیه min, té, vi sipartiié, plur. مه, وه, اوان سپارتنه mé, vé, evan sipartiné; part. prés. سپارتی siparti; part. passé سپارتیه, سپارت sipart, sipartiié; chez Socin: prés. áze bi-spērym, parf. part. mi spārt, impér. prohibit. tu ma spēra; p. سپردن; comp. اسپارتن.

سپارك siparik, commission.

سپاره siparé, cession, recommandation; سپاره کرین, remettre, céder; p. سپارش.

* سپاهی spahi, feudataire (chez les Turcs) G.; du pers. سپاهی.

سپره spireh, appui; بسپره دیواری be-spiré divari, appuyé contre le mur.

سپصاغ sip-sag, sain et robuste; littér. dont le corps resiste même au tan (t. سپ tan)?

* سپن sipan, blanc, Rawlinson, Journal of the R. geograph. Soc. X, 30, 31; afgh. سپین; comp. سپیندار.

سپنج sipyndj, lame d'un sabre ou d'un couteau; lit. spingé (la luisante)?

* سپند, louange; سپند بکات, il fait l'éloge, L. I, 104, 3; ce mot est transposé du pers. پسند.

سپهی sipehi, beau, joli, élégant, charmant; spéi nina, laid, G.; spahī Rh.; gâllūk spáhya, elle est très belle, S.; comparat. spéiter kem, j'embellis; spéiter ce-kem, je refais, repare, G.; tchetch. isbeḥa, kasikum. isbahī, hürkan. isvahi (de l'ar. صبح, صبیح?).

سپهیتی sipehiti, beauté, amabilité; سپهیتی زو دبوره sipehiti zou debouré, la beauté passe vite; سپهیتی ژنی وی چویه sipehiti jini vi tchouié, la beauté de cette femme s'en alla; speiát, magnificence, faste, G.; speíát der-kavum, je me retire avec honneur d'une affaire, G.

سپی sipi, pou, morpion; به سپی bé sipi, plein de poux; سپی گریان sipi gheriian, chercher ses poux; سپیی گنمی sipi-i ghenymi, cosson, calandre, ver qui rogne les grains; سپی کتیه انباری sipi ketiié enbari, le cosson s'est mis dans le magasin à blé; speh G.; bactr. śpiś, p. سپس.

سپی sipi, blanc, couleur blanche; سپی آو sipi aw, l'eau avec du blanc pour blanchir la peau (p. سپیداب); سپیا چاڤی sipiia tchawi, le blanc de l'oeil; سپی کری sipi kiri, blanchi, ce qui est fait blanc; سپیا هیکی sipiia heïki, le blanc d'oeuf; اڤه هسپ انی سپیه ewé hesp ani sipiié, ce cheval a un front blanc; spi bum, je pâlis, G.; spi be-kem, je blanchis, G.; spi, chaux, Kl.; sepí L., iespi B., spī Rh., M., sefī Ch. 307; zaza sepí; bactr. śpaeta, p. سپید; comp. ریسپی, کورسپی, روسپیتی, سرسپی (s. v. سر),.

سپیات voy. سپهیتی.

* سپیاتی spīyatī, blancheur, Rh.

سپیتای sipitàï, blancheur; سپیتای انی sipitàï ani, étoile, marque blanche sur le front d'un cheval; سپیتای پی sipitàï peĭ, balzane; سپیتای دران sipitàï diran, l'émail des dents; سپیتای روژی sipitàï rouji, l'aube du jour; p. سپیدی.

* سپیدا spēda, l'aube du jour, G., Rh.; speída L.; p. سپیده دم.

* سپیدار spīdār, spindār, peuplier, L.; spindar G., ispindar R. I, 143; spindar, nom d'un village, sud-sud-ouest d'Amadia, Sd. III, 280 (chez Ainsworth Zindar); p. سپید دار.

* سپیردش zaza sịpyẹrdịš, l'ancien d'un village; de سپی et de اردیشی.

سپیك sipik, blanc d'oeuf; p. سپیده.

سپیندار voy. سپیدار.

ست voy. سد.

* ستا stá, acier, G.; stām (voy. کفر) S.; du russe сталь; voy. برهسته.

* ستار voy. ستر (voile).

ستاندن voy. استاندن.

ستخی setkhi, étourdi, qui est sans jugement, entêté.

ستر, استر, هستر stir, istir, histir, pleurs, larmes; سترا, هسترا چاڤان stir-a ou histir-a tchawan, les larmes des yeux; bactr. aśru, p. ارس, maz. اسر.

ستر setr, voile; sitár-a lĕ dérē nína, le couvent n'a pas de mur extérieur (propr. voile) S., comp. le franç. courtine; psetár, en secret, S.; ar. ستر, plur. استار.

*ستر ster, échelle, G.; stir, escalier, Rh.; du bactr. śri (aller), scr. श्रि (d'où निश्रयणी) comp. بی ستر (s. v. بی).

ستران voy. استران.

*سترك stérk, colle faite de la racine d'une herbe, G.

سترو voy. استوری.

ستره voy. استرك.

ستری stiri, épines; comp. استری.

ستعمل voy. استمال.

*ستغفر الله stoghfor allah, à Dieu ne plaise! G.; ar. استغفر الله vulg. staγfür üllāh.

ستل sitil, seau pour porter l'eau, chaudron; ssitel, cuivre, chaudron, Kl; sitel, chaudière à lessive, S.; p. ستل (ar. سطل, arm. սիտղ), du lat. situla.

ستمبل voy. استمبل.

*ستمبولی stambulii, plat très-grand, G.; de ستمبول, استمبل.

ستمکار sitem-kar, atroce; du pers. ستمکار.

*ستنك stenk, guêpe, G.; suédois sting (taon, de stinga, piquer), Diefenbach II, 323 (comp. lit. dunduris, frelon, de durti, piquer).

ستو voy. استو.

ستو stou, colonne, dans بن ستو (voy. بن); comp. استون.

ستوانك stouvank, collier de marguerites; comp. استوانك.

ستور stour, commun, vulgaire; زمانی ستور ziman-i stour, un langage commun; comp. استور.

ستور voy. استور (stérile).

ستون voy. استون, ستو.

* سته сите, an, P.; ar. شتا (hiver).

ستی siti, grande dame, madame; sitti-ā zína, la dame Zin (était la femme du Sultan) S.; ar. ست (ستی madame).

*ستیر стирь, éclair, P.

ستیرك voy. استرك.

* ستیلان stēlān, mériter; na stelamà, je ne mérite pas; na stela-nà, ils ne méritent pas, ar. mā biyistihelu S.; ar. استاهل.

ستینم voy. استاندین.

سجاق, سجق sidjaw, sidjiw, doublure des manches, bordure; p. زیجف.

سجاده, سجده sedjedé, sidjadé, un petit tapis, tapis sur lequel les musulmans font leurs prières; سجده کرین sedjedé kirin, faire sa prière, adorer; sijāda B.; ar. سجده, سجّاده.

سحار sehar, sorcier; ar. سحّار.

سحر seher, l'aube du jour; ar. سحر.

سحر sihir, magie; سحر کرین sihir kirin, charmer, faire de la magie; سحر بطال کرین sihir betal kirin, désenchanter; sahhr, magie, magicien, G.; siher, amulette, S.; ar. سحر.

سحرباز sihir-baz, enchanteur; du pers. سحرباز.

سحربازی sihir-bazi, l'art de magie; du persan.

سحرخیز seher-khiz, matinal, qui se lève de bon matin; du pers. سحرخیز.

سحرین sihirin, charmer, plaire, fasciner.

* سحلقین sahleqīn, glisser, dévier en glissant; sahleqī, il glissa, S.

سخ sykh, touffu; اق بیشه سخه ew

biché sykh-é, ce bois est touffu; t. سق, صيق, صق, سيق.

*سخت sahht, incommode; been sahht kem, je sens mauvais, G.; pehl. p. سخت.

سختيان sekhtiian, peau maroquinée; p. t. ar. سختيان.

سخره soukhré, corvée, service d'obligation; sukhra, violence, force, Rh.; ar. سخره.

سخسى sekhsi, les débris d'un pot cassé; t. سقسى, ساقسى.

سخل sekhel, 1) agneau; سخل سلامتين sekhel selamet-in, les agneaux sont ils en bon état? سخل اڤيتن sekhel awitin, avorter (en parlant des femelles); پزى مه سخل داڤين pez-i mé sekhel d-awin, mes brebis avortent; 2) affront; سخل برين sekhel birin, faire un affront; سخل كرين sekhel kirin, apostropher; ar. سخل.

* سخى saḱi, libéral, prodigue, G.; ar. سخى.

سد sed, barrière; ar. سدّ.

سد sed, cent; سد سال sed sal, cent ans, un siècle; سد سالى sed-sali, la durée de cent ans; ژ سدى يك ji sedi iek, un pour cent; sad G., sād Rh.; sad hezár u hāšt hezár, 180000, S.; سوت sott Ch. 349; zaza se, set, seit; bactr. śata, p. صد.

* سداب s,dáp, rue (plante) G.; p. سداب.

سدم sedem, cause, motif; سدم چى sedem tchi, quelle en est la cause? سدما ته هاتم sedem-a té hatim, je suis venu à cause de toi.

سر ser, froid; سره ser-é, il fait froid; comp. سار.

سر ser, 1) tête, chef, commencement, bout, fin, extrémité, objet, la partie fendue d'une plume, d'un kalam; plur. سران, les têtes, les grands; سرى كاغذى ser-i kaghizi, adresse, suscription d'une lettre; به سرقه be serwé, en tête, ci-dessus; سرى چلان ser-i tchılan, les premiers 40 jour de l'hiver; سرى پران ser-i peran, agïo; سرى چيا ser-i tchiia, cap; سر ايالت ser eialet, chef-lieu d'une province; سرى چيچكى ser-i tchitchiki, le bout de la mamelle; سر تشى ser techi, le pommeau du fuseau; سرى وى دزڤره ser-i vi di-zewiré, la tête lui tourne; بى سر و پى bi ser ou peĭ, sans tête sans pieds, pour dire: un sot; بى سر و شون bi ser ou choun, celui qui disparaît subitement; سر دانن ser danin, parier; سر داين ser dàin, germer, commencer à germer (du blé); سرى دسيبان ser-i disebeban, rival, jaloux, qui cause un malheur; سرى ستوى ser-i stouï, chapiteau; سر ژيكرين ser ji-kirin, couper la tête, égorger; سر سرى, لسر سران ser seri ou li-ser seran, sur ma tête (formule de serment); سر بريه ser beriié, il coupa la tête (comp. سربر); بسر هاتن beser hatin, aboutir; سر گرتن ser ghirtin, épier, monter en épis; سر و بن ser ou bin, sens dessus-dessous; سر و بن وركراندين ser ou bin ver-gherandin, bouleverser; سر ايشاندين ser eïchandin, étourdir; sar, ser Rh., sar M.; ser-e q̈o belenda kem, je deviens arrogant, orgueilleux, G.; comp. سر بلند; ser nesíf dem, je renverse, G.; سرم دچه ser-em de-tché, mal de tête (mot à mot: ma tête

s'en va) Ch. 343; eẍ ser ahhta beni, du commencement jusqu'à la fin, G.; že ser, de nouveau, L.; ser be-skínum, j'abaisse, j'humilie (littér. je brise la tête); ser skest, humilié, G.; ser karáb kem, j'émousse, G.; сербдесть, force; pers. сердибесть P. (comp. p. بر سر دست آمدن); 2) préposition, sur, contre, vers; سر سران و سر چاقان ser seran ve ser tchawan, sur ma tête et sur mes yeux, c'est-à-dire de bon gré, ar. على الراس و على العين; ser kabar-e qo na vastum, je manque à ma parole, G.; ser feker-e qo na vastit, il est inconstant, G.; ser ave vastum, je nage, G.; ser auras, vers le haut, G.; ser ammo, air de distinction (littér. au dessus de tout) G.; ser ghamie cium, je vais en bateau, G.; ser ser-e men at, bienvenu, littér. tu es venu sur ma tête, G.; ser kodka de-runum, je m'agenouille, G.; ser qo el-gherum, je m'en charge, G.; dans le dialecte de Soleimanié et dans le Zaza on se sert de ser comme postposition: پشت سر puchté ser, en derrière, Ch. 342; 3) adverbe: ser dem, ser be-dem, je charge, G.; ser dukél dem, j'enfume, G.; zaza s̱er, sé̱re; bactr. śara, p. سر; comp. خوسر, دنگسر (s. v. دنك), لسر, همسر.

سر syr, secret; سره syr-é, il est caché; سرانه syrané, en secret; سر فکرین syr we-kirin, déceler un secret; سر دکه syr di-ké, il en fait le secret; سر کر syr kir, il a tenu en secret; srr, secret, sacrement, G.; sir L., Rh.; srr bezium, je confie, G.; k. or. ser; ar. سرّ.

سر voy. سور.

سر voy. سال.

سراج seradj, sellier; saráǧ G.; ar. سرّاج.

سرادت seradít, manteau, G.; de سر et de l'ar. ردا, plur. اردية (manteau)?

سران seran, campement d'été sur une montagne; de سار (lieu où l'on jouit de la fraîcheur)?

سر انداز ser-endaz, taie, enveloppe d'un oreiller; du pers. سر انداز.

سراو voy. طراق.

سراى seraï, sérail, palais; serrái G.; särā̆i S.; zaza sara (cas obl. s̱erye L. I, 86, 2); du pers. سراى; comp. كاروانسرا.

سر ايشانى ser-cichani, l'action d'étourdir.

سر ايشى ser-cichi, mal de tête.

سر ايوارى ser-eivari, le crépuscule du soir.

سر باسك ser-bask, le noyau de pipe.

سربان ser-ban, toit, terrasse d'une maison; s̱ér-i bā̃n' L.

سربر ser-byr, celui qui tient la tête d'une vache quand on la trait.

سربر ser-bir, boucher (littér. tranchant la tête).

سر برين ser birin, décapiter; part. passé سر بريه ser biriié, tête tranchée.

سربست sär-bäst, le tréteau de roseaux de la quenouille, sur lequel on met la شليله, S.

سربسيت ser-besiiet, liberté, licence, indépendance; ar. سربسية, سربستية (du pers. سربستى).

* سربلند ser-belenda, orgueilleux, G.; ser-belínd L.

سربند ser-bend, bandeau; p. سربند.

سر بـهـرك ser-buhirk, conte; p. سرگذشت.

سربیدران ser-bideran, l'époque de moisson.

* سرپوشك serpósk, couvercle de pipe fait de-fil de fer, G.; du pers. سرپوشه.

سرپی ser-peĭ, 1) manteau (ce qui va jusqu'aux pieds); 2) ser-peh, debout, Kl. (comp. p. بر سر پا بودن).

سرت sert, sévère, piquant (du tabac, café); srt, entêté, dur (se dit d'un homme) G.; t. سرت.

سرتپلك ser-typylk, chiquenaude.

*سرتراش ser-trásc, barbier, G.; du pers. سرتراش.

* سرتست ser-test, matinée; ser test bokum, je déjeune, G.; de سر et de تاشت.

* سرتو ser-tú, crème de lait d'autre bétail que de la vache (voy. قیمق) G.; sartu Rh.

سرتی serti, sévérité, boutade, action de brusquerie.

سرتیر ser-tir, la pointe d'une flèche.

سرتیژ ser-tij, pointu.

* سرتیژی ser-tizia, pointe, bout pointu, G.

سرچیا ser-tchiia, le sommet de la montagne.

* سرحل сереть, frontière, P.; du pers. سرحدّ (composition hybride).

سرخ sourkh, vermillon, couleur rouge; سرخ وندا کرین sourkh vinda kirin, dérougir; сархь P.; forme persane du kurde سور.

سرخانی ser-i khani, toit.

سرخوری ser-khouri, mangeuse de tête (on appelle ainsi une femme qui perd son mari, ou une fille qui perd son promis, parcequ'elles sont considérées comme de mauvais augure).

*سرخوش ser-χoš, ivre, L.; ser-khush Rh.; ser-quosc kem, je m'enivre, G.; du pers. سرخوش.

سرخوشی ser-khochi, condoléance; ژ بوی سرخوشی هاتمه ته من بهست تو کور بوی ji-boui ser-khochi hatimé te, min behist tou kor bouĭ, je suis venu te faire mes condoléances, j'ai appris que tu es devenu aveugle; p. سرخوشی (enjouement).

سرد voy. سار.

*سرداب sardáb, cave, G., Rh.; du pers. سرداب.

سرراد serrad, crible à grands trous.

سررت ser-rout, tête découverte (on appelle ainsi les derviches, qui marchent la tête nue).

سررش ser-rech, tête noire, Persan (on appelle ainsi les Persans à cause des bonnets noirs qu'ils portent); comp. le turc قزل باش.

سررشه ser-reché, jeune fille, vierge; comp. سرسپی.

سررم ser-rym, le bout d'une lance.

سرسال ser-sal, jour de l'an.

سرسپی ser-sipi, bonne, vieille servante, mot à mot: tête blanche; on appelle aussi tête blanche les derviches qui portent un turban blanc.

*سریست sarast, vrai, Rh.; bactr. zarazda, zardista (voy. sur ces mots Spiegel, Commentar zum Avesta II, 40. Darmesteter, Mémoires de la Soc. de ling. III, 2. Hübschmann, Zeitschrift der Morgenl. Gesellsch. 28, 80. Nöldeke 386).

* سرستی sarastī, vérité, Rh.

سرسری serseri, fou, aventurier; du pers. سرسری.

سرسم sersem, idiot, tête étourdie; t. سرسم, du pers. سرسام.

سرسمی sersemi, étourdissement, imbécillité.

سرسور ser-sor, tête rouge; les kurdes appellent ainsi les soldats turcs à cause de leurs fes rouges.

* سرسیارك sürsiárik, un oiseau, L.; sisálik, vautour, L.; simsiyár, dans le fellihi sisiyár, oiseau de proie blanc avec des ailes noires, trois fois plus grand que le pigeon; il atteint l'age de 1000 ans, S.; p. سیسالك, شیشلنك (bergeronnette); géorg. ხარხარგი (canepetière).

سرشو ser-chou, femme qui fait le service au bain, mot à mot: qui lave la tête.

* سرصباح sér-i sebéh, matin, aurore, L.

سرطان serethan, écrevisse; ar. سرطان.

سرعسکر ser-asker, commandant d'une armée; maréchal de champ; t. سرعسکر.

سرقکری ser-wekiri, tête nue, tête découverte.

سرقلون ser-qaloun, le noyau du narghilé; zaza serkalú; p. سرقلیان.

سرقوط ser-qot, nu-tête.

سرك serek, préposé, chef; plur. سرکان serekan; serek, pilote, L.; de سر (comme en ar. ریس).

سرك serik, godet, le fourneau de la pipe; سرکی توتن serik-i toutyn, une pipe de tabac; diminut. de سر.

* سرك sark, grêle, Rh.; bactr. śraśka, p. سرشك.

سرکاغذی ser-kaghyzi, adresse d'une lettre.

سرکتین ser-ketin, agneler; بزی وه سر کتیه pez-i vé ser-ketiié, vos brebis ont-elles agnelé?

سرکسك ser-kesk, tête-vertes; on appelle ainsi les Seïds persans à cause de leurs turbans verts.

سرکش ser-kich, cheval qui allonge sa tête, entêté; سرکیش, désobéissant, L. I, 102, 10; du pers. سرکش.

سرکشی ser-kechi, insubordination; du pers. سرکشی.

سرکلاف ser-koláf, capuchon, G.

سرکله ser-kelé, licou, bride.

سرکول ser-kol, tête nue; سرکول چوین ser-kol tchouin, tenter la fortune; ser-kolla G., sarkol Rh.

سرکه, سیکه, سیك sirké, siké, sik, vinaigre; sehk G.; sīrké L.; p. سرکه, سك.

سرکی sereki, chef de famille, chef d'une communauté; سرکی مجلس sereki medjlis, président du conseil.

سرگر ser-gher, un homme actif; p. سرکار.

سرگر ser-ghir, la cime d'une colline; ام به در کتینه سری گرکی بلند em beder-ketiné ser-i ghirek-i bilind, nous sommes montés sur le sommet d'une colline élevée.

سرگردانه ser-gherdané, tête confuse, tête affaiblie; sergherdán, pauvre, mendiant, vagabond, G.; sergirdan Rh.; du pers. سرگردان.

سرگرم ser-gherm, tête chaude, un écervelé.

سرگریدان ser-ghiri-dan, serre-tête, mouchoir de tête.

سرگریان ser-gheriian, vertige, tournoiement de tête.

سرگشته ser-ghechté, proue; de سر et de کشتی.

سرگوقك ser-gouwek, voirie, écorcherie; de سر et de گو.

* سرگویه sār-gōya, petite selle de feutre, qu'on met sur les poulains, S.

سرگین serghin, fumier en forme de briques pour le chauffage; p. سرگین.

سرلشکر ser-lechkir, général, chef d'armée; du pers. سرلشکر.

سرلشکری serlechkiri, état-major.

سرم serim, cordonnet; p. سرم.

سرما serma, froid; سرما کشان serma kichan, souffrir du froid; sarma, froideur, Rh.; sarmáia, id. G.; bilb. sermaya, id.; سرمام بوه serma-m boué, je suis refroidi, Ch. 343; p. سرما.

سرمایه ser-màié, mise dans une société de commerce, capital; du pers. سرمایه.

* سرمقوم ser-mokum, entêté, G.

سرمل ser-mil, 1) épaule d'homme; 2) manteau.

* سرنج seríng, huile de sésam, G.; ar. سیراج.

سرنرم ser-nerm, cheval qui a la bouche tendre.

سرنژی voy. زرج.

سرنوشت ser-nevicht, destin, sort, préface; du pers. سرنوشت.

سرو serv, cyprès; دارا سروی dar-a servi, le bois de cyprès; selvi G., k. or. salb, salp; t. سلو, du pers. سرو.

* سروبر sar-u-bar, prêt, Rh. (mot à mot: tête et fruit).

سرور servir, majordome, intendant; ménagère; du pers. سرور.

سروصی ser-vesi, exécuteur testamentaire.

سروقت ser-veqt, intelligent.

سروك serouk, grains légers, séparés par le tamis, criblures; comp. lat. cribrum (d'une racine cri).

سر و گوش پیس ser ou gouch pis, souillon (phrase persane).

سر و گوهی ser-ou-gouhi, oreille attentive; littér. tête et oreille.

سره seré, homme de moyen âge; comp. سری.

سرهاتی ser-hati, accident, hasard.

سرهژ ser-hej, ayant la tête tremblante.

سر هشك ser-hychk, 1) fantasque; 2) d'un cheval: fort en bouche, qui prend le mors aux dents; ser-eska, tête carrée, G.

سره کانی seré-kani, source d'une fontaine; ser-kani G.

سره مر seré-mir, homme distingué; p. سره مرد.

* سرهیق ser-aíf, menstrues, G. (littér. par mois).

* سری sērí, complet, ar. kamíl S.; de سر (tête); comp. p. سره.

سریان voy. سیران.

سری ری ser-i rè, en chemin, sur le chemin.

سریغ sirig, dévergondé; arm. սրիկայ (fripon).

سریه voy. سرای.

سست sist, indolent, paresseux, lâche; سست بوین sist bouin, se relâcher, détendre; بنی هانی سستە ben-i hani sist-é, cette corde est lâche; سست دبه sist dibé, il se relâche; سست بو sist bou, il se relâcha; هسپی هانی سستە hesp-i hani sist-é, ce cheval est paresseux; سست اندام sist-endam, homme impuissant, inhabile à la génération; سست و مست sist ou mist, frêle; sust kem, je ralentis, je relâche, G.; sŭst Rh.; p. سست (de la rac. pers. ȿad, bactr. śad, voy. Spiegel, Commentar über das Avesta II, 44. Oppert, Revue de linguistique IV, 222); comp. دست سست.

سستی sisti, indolence, paresse; p. سستی.

* سسکه seska, perdrix d'une petite espèce et d'une couleur grise bleuâtre, R. I, 144; comp. le russe сизякъ (un pigeon colombin).

سسیان voy. سپی.

سطرنج setrendj, échecs; satryng̃ S.; ar. سطرنج (du pers. شترنك, scr. चतुरङ्ग).

سعادت seadet, felicité, bonheur; ar. سعادة.

*سعد saaht bit, bon courage! ar. سعد (bonheur).

سعر siŷr, monopole, taxe; ar. سعر.

سعید seîd, fortuné; ar. سعید.

* سغلت siɣlét, nécessité, L. I, 25, 2.

*سفر sefér, chemin, voyage, L.; safar Rh.; safer kem, je fais un voyage, G.; ar. سفر.

* سفرلو saferlí, voyageur, G.; t. سفرلو.

* سفره súfra, table à manger, G.; sofra Rh.; ar. سفره (صفره, voy. Berggren 754).

* سفریان sefreiane, nappe, Ch. 354.

* سفکه sŭ̂fka, moment; pā̆šē sŭ̂fka, dans un moment, vite, S.; ar. سفکه.

*سفوف sfúf, médecine en poudre, poudre médicinale, G.; ar. سفوف.

* سفیل сифить, blanc, P.; forme persane de سپی.

سفیل sefil, inoffensif, simple; sefíl, laid, détestable, L.; ar. سفیل.

* سفینه sfini, navire, G.; sefīni L.; ar. سفینه.

سفیه sefih, canaille, hébété; ar. سفیه.

سقك siwik, léger, facile, prompt; سقك کرین siwik kirin, alléger, soulager; sevék kem, j'allège, G.; зевикь, субукь P., sivik Rh.; k. or. sevek; p. سَبُك.

سقکای siwikaï, légèreté, qui ne pèse point; p. سبکی.

سقنیك sywnik, balai; سقنیکا جلی sywnik-a djili, brosse.

*سقی seví, la son, G.; p. سبوس.

سقا saqa, porteur d'eau; ar. سقّا.

سقا کرین seqa kirin, tourner, façonner au tour.

سقط ṣaqat, estropié; سقط کرین saqat kirin, estropier; saqád L.; ar. سقط (t. صقط), arm. սախատ.

سقطی saqati, avarie, dommage; comp. ar. سقطة.

سك voy. سرکه.

سکار sekar, grand panier d'osier; de l'arm. սակառ.

سکتین sekitin, crever (en parlant des animaux).

*سکل skel, pot à fleurs, G.; grec σκάλιξ, goth. skalja (tuile).

سکلاوی seklavi, imbécile, confondu d'étonnement.

سکم sekem, morve; t. سمك?

سکمان sekman, à pied; sekmán, garde de chiens, chasseur, L.; t. (du pers.) سکبان (garde de chiens, janissaire, soldat du cortége des princes).

سکناندین sekinandin, asseoir, établir, fixer; sekenāndin Rh., parf. part. de-sekinánd L.; verbe causat. de سکنین.

سکنجه sikendjé, gêne, peine d'esprit; p. سکنج (piqûre, morsure).

*سکنك lorist. sokang, os; p. استخوان.

سکنین sekinin, s'arrêter, demeurer, cesser, se fixer, s'établir, durer; prés. از دسکنم ez di-sekinim, تو دسکنی tou di-sekini, او دسکنه eoû di-sekiné, plur. ام, هون, وان دسکنین em, houn, van di-sekinin; impér. 2. به سکین be-sekin, plur. به سکنین be-sekinin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان سکنی min, té, vi, plur. mé, vé, evan sekini; partic. passé سکنی, سکنیه sekini, sekiniié; ژ پی سکنین ji-peï sekinin, être debout, se tenir sur ses pieds; sekinīn Rh.; impér. 2. bi-sékine L.; parf. 3. sekiníye L.; hedrus. sekiníne, ils étaient assis; de l'ar. ساکن (voy. ساکن بوین); comp. نه سکنین (s. v. نه).

سکوت soukout bouin, garder le silence; t. سکوت اولمق.

سکو, سکی sekou, seki, banc large pour dormir, chambrette à l'entrée d'une maison; t. سکی.

سکونت soukounet, conduite; ar. سکونة.

سکه siké, empreinte; سکه لدان siké le-dan, monnayer; ar. سکّه.

سکیف voy. شکف.

سکیناندین voy. شکیناندین.

سك voy. سه (chien).

*سگویت sughuit, saule, R. 1, 105; t. سوکت, سکوت.

سل voy. استرك.

*سل zaza sil, fumier; p. شلّه.

سل sil, fâché; سله sil-é, il est fâché; sél kem, j'offense, j'insulte, G.; sil bun, se trouver offensé, Rh.

سلاح silah, armes; سلاح ڤکرین silah we-kirin, désarmer; ar. سلاح.

سلاخ sellakh, le boucher; ar. سلّاخ (écorcheur).

سلاخ خانه sellakh-khané, abattoir, boucherie.

سلاڤ silaw, salutation, compliment; ژ زار من دانی سلاڤ بکه ji zar min da-ni silaw bi-ké, fais mes compliments, mot à mot: de ma langue fais le compliment; saláf G; salāv Rh.; seláv kir, il salua, L.; forme kurdisée de سلام.

سلاڤی silawi, salutation, cadeau; سلاڤیا وه silawi-a vé, pour vous saluer.

*سلال salál, escalier; ciúm a salál, je monte l'escalier; vora salal, viens en haut, G.; ar. سلالم (plur. de سلّم).

سلام selam, salut, salutation; سلام داین selam dàin, saluer; سلام علیکم selam

âlei-koum, que le salut soit sur vous (compliment reservé aux musulmans); علیکم سلام âlei-koum selam, id. (compliment en réponse); salám āleik G.; ar. سلام; comp. سلاق.

سلامتی selameti, bon état de santé, sain et sauf; salamét G.; salāmat Rh.; ar. سلامة.

سلامی selami, vestibule; mot formé d'après le t. سلاملك.

سلبی selbi, cyprès; sélvi, G.; t. سلو; comp. le nom de la ville de Selvi-stan, dont la forme plus ancienne est Sarvistan, de سرو.

سلخاندین selekhandin, plumer, écorcher, abattre les animaux, déplumer; ar. سلخ.

سلسل silsil, glaçons qui couvrent une rivière.

سلسله silsilé, race, suite généalogique; ar. سلسله.

* سلطان sultán, le sultan, le Grand-Seigneur, G., L.; sultán-um, mon Seigneur, G.; ar. سلطان.

سلف selef, prédécesseur; ar. سلف.

*سلف seléf, usure, G.; ar. سلف.

سلق selq, espèce de plante bonne à manger, en turc pazi (پازی), blette; selk, bette, G., silk L. Rh.; ar. سلق (probabl. du grec σικελός sicilien, espagnol acelga, voy. Mahn 95, 96); comp. سلك.

سلقوك silqok, betterave, poirée sauvage; de سلق.

سلك selik, panier plat et rond; salek, panier à anse, G.; salik Rh., dimin. de سله.

سلك silk, feuille de poirée; comp. سلق.

سلم selem, prix qu'on fixe chaque année d'avance sur les moutons; ar. سلم.

* سلوف ssuluf, paille, Kl.; du russe солома.

سلوك soulouk, sangsue; t. سلك, سولك, سلوك.

سلوكت كرين soulouket kirin, s'accorder, être d'accord.

سلوی voy. سلبی.

سله كرين silé kirin, racler, mesurer ras; t. سله (gérond. de سلمك); comp. t. سلمه (mesure rase).

سله selé, grand panier d'osier; selli G.; ar. سلّه; comp. سلك.

سلی sili, colère, courroux; سلی بوین sili bouin, être fâché; de سل.

سليطه selité, femme de mauvaise vie; ar. سليطه.

سليقه seliqé, homme instruit et sage; ar. سليقه (coutume, talent).

سليم selím, sûr, garanti, G.; ar. سليم.

سليمان souleiman, Salomon; سليمانی دو نكول souleiman-i dou noukoul, oiseau de Salomon, huppe; suleimank de nukúle L.; comp. دیك.

سم sim, corne du sabot; sum G.; bactr. śafa, p. سم, سنب.

سماط somat, table servie; ar. سماط.

سمت semt, côté, direction, contrée; vers (prépos.); به سمتا شمالی be semt-a chimali, vers le nord; ar. سمت.

سمر semer, bât; سمر لدان semer le-dan, mettre le bât sur une bête; t. سمر.

سمزیا voy. ژمژ.

سمسار simsar, courtier; p. ar. t. سمسار (du pers. سپسار).

سمسيار voy. سرسيارك.

سمور samour, zibeline; sāmurék L.; p. سمور, ar. سمّور (Istakhri ed. de Goeje ٢٢٩, 6); mot touranien, Blau, Zeitschrift der DMG. XXIII, 269.

سمول samol, Constantinople; شواتكى مزين لى سمولى بوبه chevatek-i mezin li samoli bouié, il y avait un grand incendie à Constantinople; voy. استمبل.

سمير voy. سنبل.

سنامكى sina-meki, séné; senna meki G.; ar. سنامكى.

سنبل sounbul, épis; سنبلى لى ضفى ماى برهڤ كرين soūnbul-i li zewi màì ber-hew kirin, ramasser les épis dans un champ, glaner; sembel G.; shebil Rh.; ar. سنبله.

سنبل sunbul, jacinthe; simbel G., sumbūl L.; p. سنبل (Euryangium sumbul).

سنبل sinbil, moustache; سنبليد خو بادا sinbil-i-d khou ba-da, il retroussa sa moustache; simbél G.; simbẹ̄l L., Rh.; sembil B.; bilb. simeir, zaza zimẹ̄li; p. سبال (plur. arabe de سبلة).

* سنبوسك sambusék, pâté farci de viande, riz etc., friteau, G.; ar. سنبوسك (pâté farci d'oignons et d'ail, Berggren 269).

سنّت sounnet, circoncision; sonét kem, je circoncis, G.; ar. سنّة.

سنتى sounneti, circoncis.

سنجاق sindjaq, 1) épingle; سنجاقا الماس sindjaq-a elmas, épingle en diamants; senjak Rh.; 2) sangiak, étendard, G.; sanjiak Rh.; t. سنجق, سنجاق.

سنجو sandjou, colique; t. سنجو; comp. ترا سنجو.

* سنجو sinjov, pers. senjed, baies de ronce, R. I, 197; p. سنجد, du grec moderne ζίνζιφα, comp. t. شيزفون, du grec ζίζυφον.

سنجور sandjor, collier de chien; p. ساجور.

سند sened, acte, document, reçu; سندا تجارتى sened-a tidjareti, traité de commerce; سندا صلحى sened-a soulhi, traité de paix; صندا ضامنى sened-a zamini, police d'assurance; سندا قبضى sened-a qabzi, reçu, quittance; سندا قول و قرارى sened-a qaoul ve qarari, convention, contrat; ar. سند.

سندان sindan, enclume; لسر سندانى بچاكوچى كوتان li-ser sindani be-tchakotchi kutan, frapper sur l'enclume avec le marteau; sandán G.; p. سِندان.

سنطور sentor, acacia; ar. سنط.

* سنطور santúr, cymbale; santúr kottum, je joue du psaltérion, G.; t. سنطور, صنتور, ar. سنطير (tympanon ou psaltérion), du grec ψαλτήριον (aram. פְּסַנְטֵרִין).

سنك senk, pierre; سنكى مقناطيس sengh-i maqnatis, aimant, substance ferrugineuse; du pers. سنگ.

سنك sink, jalon, pieu, broche; سنكى كون singh-i koun, pieu pour les tentes; سنكى كوران singh-i gouran, aiguille à tricoter (de كوره bas); séh-ē kona helánia, il prit le piquet de la tente (ar. qalaḥ sikäk el χiyam) S.; comp. سيخ; dans le Bohtan siñg (ar. vädd), ar. سكّه, syr. isākto S.

سنك sinek, mouche; t. سنك.

سنگالی voy. زنگره.

سنگر sengher, bastion, tranchée; du pers. سنگر.

* سننه zaza sinén'a, j'aime; pour sirnén'a, arm. սիրել.

* سنودوس sínodus, synode, G.; du grec σύνοδος.

سنور sinor, limite, frontière; سنور دانین sinor danin, poser les limites; سنور داش sinor-dach, limitrophe; t. سنور داش, سنور, du grec σύνορος.

سنی voy. سی.

* سو su, angle, côté, contour, corniche, G.; du pers. سو.

سوار souvar, cavalier, homme à cheval; سوار بوین souvar bouin, être à cheval, monter à cheval; comp. le mot رك (nerf); از ته سوار کم ez té souvar kim, je te ferai monter à cheval; تو سواری tou souvar-i, es tu à cheval? تو سوار به tou souvar bé, monte à cheval; از سوار بم ez souvar bim, je monterai à cheval; suár L; suár ciúm, je monte à cheval, G.; سوار اسبی نژدی بوه soar esb-i nejdi boué, il était monté à un cheval de Ňedjd, Ch. 352; k. or. siār beneh, être à cheval, zaza espár vijí, il monta à cheval; pers. anc. aśabāra, pehl. اسوبار, p. سوار, afgh. سپور (Trumpp 17); comp. شیره سوار.

* سوار svora, médaille, G.; ar. سوار (bracelet).

سوالا کرین souvala kirin, acheter (des livres), s'informer; t. سؤال اتمك.

سواهل sevahil, doux, tempéré; plur. interne de l'ar. سهل.

* سوت sot, incendie, G. (partic. passé de سوتن).

سوت voy. سل.

سوتال sotal, vaurien; propr. brûleur.

سوتن sotin, brûler; prés. از دسوژیم ez di-soujim, تو دسوژی tou di-souji, او دسوژه eoŭ di-soujé, plur. ام, هون, وان دسوژین em, houn, van di-soujin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان سوت min, té, vi, mé, vé, evan sot; part. passé سوتیه, سوت sot, sotiié; parf. plur. 3. سوتنه sotiné; ژ هزاری پتر مال سوتنه ji hezari pytir mal sotiné, il y a plus de mille maisons brûlées; سوتاوه brûlé, L. I, 100, 9; sozum, sozium, je brûle, G.; sozhim, Rh.; bohtan. sōžína, nous brûlons, S.; سوچی soutchi, il brûle, Ch. 356; bactr. śuč, p. سوختن; comp. شوزین.

* سوتی sotía, incendie, G.; comp. سوت et le pers. سوختگی.

سوج soutch, faute; سوج اڤیتن soutch awitin, accuser, dénoncer; ژ سوچان پاك ji soutchan pak, de toute faute net, c'est-à-dire innocent; به سوج be-soutch, délinquant; sūǰ S.; t. سوج, صوج; comp. بیسوج.

* سوجی sōeji, cordonnier, L.; de سول.

سوختنی soukhteni, combustible; soghtanī Rh.; du pers. سوختنی.

سوخته soukhté, disciple, écolier; p. (dans le Vilaiet de Roum) سوخته, t. سواخته.

سودا seoŭda, 1) négoce; سودا کرین seoŭda kirin, marchander, faire le négoce; 2) séuda, mélancolie, G.; ar. سودا.

سوداگر seoŭda-gher, marchand, négociant; du pers. سوداگر.

سور sor, rouge, couleur rouge; سور کمیت sor koumeït, bai doré; sór bum, je deviens rouge, G.; sór kem, je fais rougir au feu, G.; зурь, сархь P., soor,

lor. suer R., sōr B., M.; k. or. sur, zaza sūr, sūr; bactr. śuχra, pers. anc. ϑuχra (nom propre); p. سرخ, سور.

*سور sever, cerf, G.; comp. le bactr. śruva et le grec κεραός; voy. Dieffenbach, Gothisches Wörterbuch II, 529; Pott, Etymol. Forsch. 4, 72.

سور sour, bastion, mur d'enceinte; sura G.; سورا قلعی sour-a qeli, enceinte d'une forteresse; ar. سور; comp. شور.

*سوراخ сурахъ, trou, P.; du pers. سوراخ, سولاخ.

سوراڤ sor-aw, du rouge, fard; سوراڤ لدان soraw le-dan, mettre du rouge, farder.

سورای sorài, rougeur; sorī Rh.; p. سرخی.

سوربوز sor-boz, cheval blanc tacheté de marques rouges.

سورپنه sourpené, ennuyeux, importun.

سورتم sourtem, la flèche empoisonnée.

سورغوچ sourgoutch, aigrette de diamants; t. سورغوچ.

*سورك sorik, rougeole, Rh.; p. سرخچه, سرخژه.

سورکاندین sourikandin, effleurer, toucher légèrement, serpenter; verbe causat. de سورکین.

سورکین sourikin, ramper, se traîner sur le ventre; du turc سورمك, سورکلمك.

سورگن sourgoun, exil; sorġhun G., Rh.; sorghon kem, je bannis, G.; sorghon kiria, brigand, G.; t. سورکن, سرکون, سورکون.

سوره soré, rougeâtre; p. سرخه.

سوری sori, tirant sur le rouge; p. سوری.

سورینك sorink, craie rouge; de سور.

سوز souz, mot, parole; سوز تونینه touniné, il n'y a rien à dire; sōz L.; t. سوز; comp. بی سوز.

*سوز sowz, vert, R.; tchia souz, la montagne verte (nom propre) R. I, 272; سوْز L. I, 99, 1; сибстерь P. (comparat.); p. سبز (turc. vulg. صوزه); comp. سبززار, سبزی.

سوزگچ souzghetch, passoire, filtre; t. سوزگچ.

سوزن voy. شوژین.

*سوزنك susenék, gonorrhée, G.; p. سوزانك.

سوزی voy. ژوزی.

سوژم voy. سوتن.

سوس sous, teigne (insecte); p. سوس.

سوس sous, silence; سوس بوین sous bouin, se taire; سوس به sous bé, tais toi; سوس بوی sous boui, il s'est tu; t. سوس.

سوسرت sosret, merveille, choses extraordinaires.

سوسن sosin, lilas; scúsen, iris, G.; p. سوسن.

سوسیرت sousiret, un mauvais exemple; ar. سوسیرة.

سوغات scoŭgat, don, présent; سوْقات L. I, 100, 6; p. سوغات, سوقات, mot chorasmien; t. سوغات, avare saiġat (Schiefner 45[a]) sayigat (Schiefner, awariche Texte 109[b]), hurkan. sawġat.

سوق souq, marché, place publique; ar. سوق.

سوق voy. سویق.

سول sol, soulier; fer de cheval; سول كرين sol kirin, ferrer un cheval; سول كشان sol kichan, déferrer un cheval; سول درانين sol der-aniu, déchausser; سول بزمار sol-bizmar, clou pour ferrer un cheval; sole R., savúlta, plur. sốle, soulier de femme, S.; k. or. sūl, zaza saul; arm. (dial. de Mouch) սօլ (Patkanof, Матеріалы для изуч. армянск. нарѣчій p. 69); syr. moderne ܣܘܠܬܐ sōiltā, plur. ܣܘܠܐ sōlē, Nöldeke 23, 87, 141; chald. סוּלְיָא, du lat. solea; comp. سوجى.

*سول zaza sōl, sel; dujiki ssolleh; du russe соль.

سولبند sol-bend, maréchal ferrant; comp. نعلبند.

سولدور sol-dour, cordonnier.

سولكر sol-ker, cordonnier, maréchal ferrant.

سوله soulé, huile de chènevis.

* سولينا solína, aqueduc souterrain construit des vases de terre ou de plomb, G.; chald. סילון, syr. ܣܘܠܝܢܐ, du grec σωλήν; comp. géorg. სოლენარი (grec σωληνάριον).

*سونتين sontin, forer, percer; prés. 1. bé-sonum, 2. 3. bé-sonit; parf. part. sont, sontía, G.; bactr. śif, p. سفتن (prés. سنبم).

سوند sond, serment; سوند خورين sond kharin, prendre le serment; سوندا درو sond-a direoŭ, parjure; به درو سوند خورين be direoŭ sond kharin, se parjurer; به سوند be sond, sermenté; به سوندى دانه باورى be sondi dané baveri, affirmer par serment; sund G., Rh.; sōnd χvar, il jura, L.; zaza suánd wén'a, je jure; p. سوگند.

*سوندر sonder, éteigneur; t. سوبندر; comp. چرا et موم.

شونكر soungher, éponge; t. سونكر.

* سونه sona, canard, Rh.; turc orient. سونا, سونه (canard mâle).

سوه k. or. saveh, pour.

سوهان souhan, lime; du pers. سوهان, سوهن.

*سوهر soher, glace, R.; lesgh. tzuer, tzer (Pallas), avare ćer.

سوى soï, genre, race; t. سوى, صوى.

سوى soui, mauvais; سوى ظن كرين soui zen kirin, soupçonner; t. سوء ظن اتمك.

سوى sevi, corbeille, panier; سويك ترى seviiek teri, un panier de raisin; saví, hotte, G.; p. سبد, سپد.

سويجى sevidji, vannier; t. سپتجى.

سويق seviq, espece de pâte dite en turc: kaout (قاوت); saúk, petit pain, G.; sāvyk, yek zavyk, plur. zaukán, galette, ar. رغيف S.; ar. سويق.

سويل, سول sevil, saoul, cruche à l'eau; comp. ساول.

سون, سوين soun, souin, frotter, repasser un couteau; دو سوين deoŭ souin, faire du beurre, mot à mot: frotter le lait beurré; دو به سو رون چى به deoŭ be-sou roun tchi bé, frotte le lait beurré, le beurre s'en fera; bactr. śā, p. سودن; comp. هسون.

سه voy. سى (trois).

سه seh, chien; plur. سان, سيان san ou seian; سى پسى سان seï pesi san,

fils de chien! sah G.; sah en pizi sah, coquin, canaille, G.; sa L., sā Rh., S.; sai M.; seg, plur. سگگان segekane Ch. 303, 350; k. or. sā; p. سگ; comp. سیک.

سه seh, ouïe; سه کرین seh kirin, entendre, apprendre; از سه دکیم ez seh di-kim, j'entends; اوی سه کر evi seh kir, il a entendu; ژ کی وه اقه خبرا سه کرینه ji ki vé ewé khabera seh kiriné, de qui avez vous entendu cette nouvelle? هرین لمالبد وان سه بکین herin li-mali-d van seh be-kin, allez, écoutez devant leurs tentes; sah, assah kirin, apercevoir, Rh.; aram. חָזָא; comp. اسنا, اسّه, مزا.

سهو sehv, inadvertance; به سهو be sehv, par mégarde; ar. سهو.

سه, سی sé, si, ombre; ژ سیا وی ji sei-a vi, à l'ombre; سیا داران sei-a daran, l'ombre des arbres; lĕ-bär sihē rūna, assieds toi dans l'ombre, S.; p. سایه; comp. کره سی.

سی si, trois; ژ سیان یك ji siian iek, tiers; سی ماهیه si mahiié, trimestre; سی گوشه si-gouché, triangle; به سی هجه be si hedja, trissyllabe; سی دست si-dest, triple; سی پی si-peï, trépied, candélabre; séh ciáhrék, trois quarts, G. 54; seh sobahh, le second jour après demain, G.; sé sbhéīni Ch. 341; sīsé L., sē Rh.; sē sād lāk-ő hezár biu, ils étaient 300000, S.; hedr. se, plur. sían L. II, 72, 6; zaza hírye (voy. Ascoli dans les Beiträge zur vergleich. Sprachf. V, 136; Justi, über die Kurdischen Spiranten 20, 21); dujiki hire; heri aschmi, trois mois; bactr. ϑri, p. سه; comp. دوسه (s. v. ده).

سی voy. سه (chien).

سی voy. سیی.

*سی dujiki si, un; sieh aschmi, un mois; arm. սա (celui-ci), ud. sa (un).

*سی se, soi; ghelak se asáb ket, fanfaron, mot à mot: celui qui fait beaucoup d'estime à soi-même, G.; se pahzinit, se t,ehzinit, il se rengorge, G.; dans le dialecte de Sihna: دورسی دکات, il s'éloigne, L. I, 99, 16; be-hále se, il se conservera, L.; bactr. sē, šē, pers. anc. šim, šam, šiy, p. ش.

*سی zaza sa, se, quoi? sei, comment? séñe, lequel? señénu, comment est-il? sén'ie, pourquoi? será, ku-séra, de quel côté? ud. šu, thouch sa, avare še, hürk. si.

* سیا zaza siá, noir; bactr. śyāva, p. سیاه.

سیاحت siiahet, voyage; ar. سیاحة.

سیار voy. سوار.

سیارت voy. استرك.

*سیاون siawun, chèvre, R.; propr. la noire; bal. siyāhiṅ pas, Pierce 85.

سیاه siiah, liste, note, un mémoire; سیاهی بدمه ته کلوملی لازم بینه siiahi bi-demé, té keloumeli lazim biné, je te donnerai une liste, tu apporteras quelques bagatelles; p. سیاهه (noirceur, registre, facture).

*سیبری sibéri, ombre; sibéri t-kem, j'ombrage, G.; سیبور, سیرور L. I, 100, 15, 18; afghan. سیورَی (Dorn 513[b]; Trumpp, Zeitschrift der Deutschen Morgenländ. Gesellsch. XXI, 31).

سیب voy. شیب.

*سیپره separeh, trèfle, R.; p. سپریك.

* سیپه sīpa, onde, Rh.; syr. ܣܦܐ?

سیتاق si-taw, rayon.

* سیخ sīkh, germe, Rh.; p. سیخ.

سیخی, سیخو, sikhou, sikhi, bourre pour charger une arme à feu; سیخی بدر انین sikhi be-der anin, débourrer; du pers. ar. سیخ (baguette).

* سیخور sikór, porc-épic, G.; sīχúr L.; p. سیخول.

سیدا, سید seïd, seïda, maître d'école; سیدا ژن seïda jin, femme du professeur; سیدایکی قنج وی هبه seïda-ieki qendj vi he-bé, il avait un bon professeur; sãid, gentilhomme issu de la famille de Mahomet, G.; sãid-na Isa, notre seigneur Jésus Christ, G.; ar. سیّد (vulg. seyd).

سیر sir, ail, de l'ail; ssir (le ss se prononce un peu entre les dents) G.; sīrik Rh.; p. سیر.

سیر seïr, promenade; از سیر دکیم ez seïr di-kim, je me promène; ar. سیر.

سیر voy. تیر.

* سیر zaza sayér, dár-e sayér, pommier; de سیف.

* سیراموز lorist. seiramuz, abeille; comp. موز.

سیران seiran, les promeneurs; serián, séirán, promenade, G.; cium sériána, je me promène, G.; t. سیران (de l'ar. سیر).

سیرانگاه seïran-gah, lieu de promenade, théatre; du pers. سیرانگاه.

سیرك seïrek, transparent; t. سیرك.

سیرکه voy. سرکه.

سیرین seirin, se promener.

سیزده sezdeh, treize; sezdehi, le 13me; sēzdéh L., sēzda Rh.; du pers. سیزده; comp. دوسی (s. v. ده) et هیریس.

* سیزنك sīzník, instrument de musique, L.; p. سازنده.

سیزی seizi, canaille, mauvais sujet, coquin; de سه et زی (fils de chien).

سیس sèis, bouc, mâle de la chèvre; ar. تیس.

سیت sis, noir; sīs, roussâtre, S.; k. or. sis, blanc, B.; russe сизый (colombin).

سیسالك voy. سرسیارك.

سیسه voy. سی (trois).

سیشم sichem, mardi; seh sciámbí G.; sēšembé L., sēshembi Rh.; zaza syēšéme; du pers. سشنبه.

سیغ sig, pieu pour ficher; p. سیخ; comp. سیخ.

* سیف sīf, épée, glaive, S.; ar. سیف (du grec ξίφος).

سیڤ siw, pomme; sef G., sēv L.; seif-a tala (la pomme amère) nom d'un village, R. I, 235; k. or. سیو sev, dujiki ssaiě; p. سیب; comp. سیر.

سیڤدر siw-der, vestibule; de سیڤ, arm. սեմ et de در.

سیڤلوك siwelouk, pomme sauvage.

* سیك seik, chien (voy. سه), dans: seík-i ávi, bièvre, castor, mot à mot: chien d'eau; du pers. سك آبی.

سی کنار si-kinar, à 3 côtés; voy. ری (voie).

سیکه voy. سرکه.

سیکه فروش sike-ferouch, vinaigrier; p. سرکه فروش.

* سیکت сигить, terre, P.; osset. sŭdīt', digor. šigit'.

سیل seil, poêle (ustensile de cuisine);

sēl, poêle à frire, L.; formé de l'ar. ساج à l'aide du suffixe l, devant lequel le ج est supprimé, comme dans توفیل.

سیلاق seil-aw, torrent; du pers. سیلاب.

سیله silé, soufflet, coup plat de main; سیله لیدان silé le-dan, souffleter; sileik L.; p. سیلی, t. vulg. سلّه.

*سیمر sīmer, nom d'un oiseau fabuleux; báv-ē min taír-ē símer-a āγáyē tairáya, mon père est l'oiseau Simer, le prince des oiseaux, S.; p. سیمرغ, dans la version syr. du Pantchatantra ܣܝܡܘܪ.

سین sin, tombeau; t. سن, سین.

*سیندان sīndán, voile; vī l sârē sīndáne kamýlli, elle ajusta le voile sur sa tête, elle décora sa tête avec le voile, ar. 'ala rās el-ḥabēs väqqefāt, S.; syr. ܣܘܕܪܐ, géorg. სუდარი, სინდონი (linceul), du grec σινδών.

سینك sing, poitrine; سینگی مریان singh-i miriian, poitrine d'homme; سینگی هسپی singh-i hespi, poitrail du cheval; sink, singh G., sịṅg L., seng, lorist. sineg R., ṭing M., zēñg S.; zaza siné; bactr. śaẹni (Spiegel, Commentar über das Avesta II, 625), pehl. سینك, p. سینه.

سینه بند siné-bend, poitrail, longe de cuir, qu'on met sur le poitrail d'un cheval; du pers. سینه بند.

سینی sini, cabaret pour y mettre des plats; p. سینی, chez les nomades arabes de Syrie صینیّة (Wetzstein, Zeitschrift der Morgenländ. Gesellsch. XXII, 80, 18); ar. صینی (porcelaine de Chine).

سیوان seivan, ombrage; parasol; p. سایبان.

سیوان sivan, le disque du soleil.

سیویك sivik, l'os de la jambe; lat. tibia, lit. staibas.

سیوده voy. ساوه.

سیور voy. سیبری.

سیوی sivi, orphelin; plur. سیویان siviian; ژ بابی و دی سیوی ji babi ve di sivi, orphelin de père et de mère; لی سیوی بی li sivi bi, ce qui revient à un orphelin; syẹvi L.; kumík-i sívian, nom d'une constellation, L.; littér. troupe d'orphelins? bactr. śaẹ.

سیی sii, troisième; ای سیی eĭ sii, tiers, troisième; esésiañ, sesiáñ L.; sīē, sēyē Rh.; comp. le pers. سیوم; voy. هیرین.

سیی sii, trente; ای سیی eĭ sii, trentième; voy. هیرس.

ش

شا cha, 1) plaisir, réjouissance; 2) gai, content; شا بوین cha bouin, se réjouir, être content; شایه chaié, il est content; شا بوم cha boum, j'étais content; شا کرین cha kirin, réjouir, amuser; bactr. šāiti, šāta, pers. anc. šiyāti, p. شاد.

شا voy. شه.

شاب chab, alun; sciebb-a spi G., šeb L.; p. شابّ, de l'ar. شب, arm. շիբ, շապ.

شاباش chabach, cadeau qu'on donne

aux musiciens; du pers. شاباش (pour شاد باش sois joyeux).

شابلوط chabelout, châtaigne; دارا شابلوطی dar-a chabelouti, châtaignier; sciáh-balót G.; du pers. شاه بلوط.

*شاپر sciapér, aile, G.; du pers. شاه پر.

*شاپك sciápék, surtout sans doublure, avec des poils de chèvre mêlés en tissant, G.; p. شبیك.

شپه, شاپه chapé, chepé, avalanche; de la rac. šap (comp. bactr. fra-šâpayẹiti).

شات voy. شعتی.

شاخ chakh, branche, corne ramifiée (du cerf); شاخ برین ckakh birin, ébrancher; به شاخ be chakh, cornu; شاخی زحف chakh-i zahf, branchu; شاخی داران chakh-i daran, branches d'arbres; شاخ رابون chakh ra-boun, se cabrer; siák, corne, ventouse, G. (comp. l'arm. սրուակ, du bactr. śrva); p. شاخ.

شاد chad, joie, forme pers. de شا.

شاذروان, شادروان chadirevan, chazirevan, girande, bassin avec jet d'eau, fontaine qui joue; sciad-ruván G.; du pers. شادروان.

شادمرگی chademerghi, excès de joie; شادمرگی بوین chademerghi bouin, crever de joie; du pers. شادی مرگ.

شار voy. شال.

*شار, pays (dans le texte orig: بلده) L. I, 101, 9; bactr. χšaϑra, p. شهر, شار (ville).

*شار zaza šār, étranger; géorg. შორი (éloigné).

*شارازه sciárazá, expert, homme pratique, G.; shārāza Rh.

*شارازی sciárazáia, expérience, G.

شاره در chare-der, grand chemin, lieu fréquenté; comp. p. شاه راه.

*شارگه šár-ǵe, ciel, L.; de *šar (couvrant, comp. قه شارتین) et de ǵe (lieu); comp. lit. dangùs (ciel) de dèngti (couvrir).

شارین voy. قه شرین.

شاش chach, 1) erreur; شاشه chach-é, c'est une erreur; 2) louche; شاشی chach-i, tu es en erreur; šāš bū, šažĕ bū, il était troublé, confus, S.; me rē šāš ker, je me suis trompé de chemin, S.; t. شاش; comp. چاق شاش.

شاش chach, turban; شاش پیچان chach petchan, mettre un turban; šáš-ē dlál-ē me šārmoti, le turban, le serre-tête de mon ami s'est dénoué, ar. šāšet S; ar. شاش (la pièce d'étoffe qu'on roule autour de la calotte du turban) voy. Wetzstein, Zeitschrift der Morgenl. Gesellsch. XXII, 161.

شاطر chatyr, huissier, officier de police; sciáter, agile, prompt, expert, avisé, G.; ar. شاطر.

*شاطری sciátería, sagacité, G.

*شاعر šá'er, voile de tête, un grand morceau de soie noire, dont les bouts sont liés ensemble, S.; ar. شعریة (voy. Dozy, Dictionnaire 226).

*شاعر scār, poëte, G.; ar. شاعر.

شاغ chag, branche; voy. شاخ.

*شاف sciafa ket, il aveugle, il éblouit (abbagliare) G.; comp. شواف.

*شافك sciáfek, suppositoire savonneux, G.; p. شاف.

* شاقت sciákiát, fatigue; sciákiát kesciúm, je me fatigue, G.; tu sciákiát, tu es fatigué, G.; ar. شاقة.

* شاكله sciákla, perche, G.; de شاخ, lit. szakalýs.

شاگرد chaghird, apprenti, élève d'un artisan; du pers. شاگرد.

شال chal, châle, pantalon en étoffe; شالی مدانی chal-i madani, étoffe rayée; کرمان شال kerman chal, châle de Kerman; shel, pantalons, Rh.; بکیسکی شار be-kicek-i char, avec un gant, un sac de laine (pour frotter le corps dans les bains) Ch. 347; p. شال.

شالك chalik, gantelet; diminut. du précédant.

*شالوله sciálulá, passereau solitaire, G.

شالی chali, camelot.

شام cham, 1) la Syrie, ville de Damas; шамь, soir, P.; 2) pour chami: étoffe rayée (de Damas); ar. شام; comp. شیق.

شامه chamé, odorat; ar. شامّه.

شامی chami, tombeau entouré de mur; lorist. shami, melon d'eau; propr. syrien; voy. مریژك, گنم, تو.

شان chan, dignité; به شان و شوکت be chan ou cheoûket, avec dignité et honneur; به شان وناق be chan ou naw, avec dignité et gloire; ar. شان.

* شان shan, bilb. shan, épaule, R.; épine dorsale. Ch. 347; шуна P.; p. شانه.

* شان sciân-a enghivín, rayon de miel, G.; p. شان انگبین.

شان voy. شبین.

*شانادر sciánáder, danse, G.

شاندین, شهاندین chandin, chehandin, envoyer, adresser; prés. از دشینم ez di-chinim, تو دشینی tou di-chini, او دشینه eoû di-chiné, plur. ام, هون, وان دشینین em; houn, van di-chinin; impér. 2. به شین be-chin, plur. هون به شینین houn be-chinin; parf. part. من, ته, اوی, مه, وه, اوان شاند min, té, evi, mé, vé, evan chand; parf. plur. 3. شاندینه chandiné; partic. prés. شاندی chandi, partic. passé شاندیه, شاند chand, chandiié; وه دگریم و دشینم نك مدیر vé di-ghirim ve di-chinim nik mudir, je vous saisirai et je vous enverrai chez le moudir; fut. 2. tu be-šíni L., impér. bi̇-šíne L.; parf. part. me šiáñd, j'ai envoyé, L., sheānd Rh.; imparf. 3. šeándi, šey-ándi L., parf. 3. šiāndíe L.; qālūna... va šāndia, il nettoya sa pipe (littér. il fit sortir (la cendre de tabac) de sa pipe) S.; verbe causat. de چون, dont le چ s'est changé en ش comme dans le pers. شدن; comp. ڤه شاندین.

شانزده chanzdeh, seize; chanzdeī, le 16me; scesc-dah G., shanzdah Rh., zaza ši-es; du pers. شانزده; comp. دوشش (s.v. ده).

* شانسار шаанесарь, herse, P.; littér. en forme de peigne (p. شانه).

شانشین cha-nichin, belvedère, pavillon d'un jardin ou d'une maison; du pers. شاه نشین.

* شانه zaza šane-í mári, ver de terre.

* شاه sciah āgiémi, le roi de Perse, G.; du pers. شاه عجمی.

* شاه بندر sciahh-bender, marchand du prince, G.; du pers. شاه بندر.

* شاهبون šāhebūn, joie, S.; de شا.

شاهد chahid, témoin; شاهدی ظنی

chahid-i zeni, témoin suspect; plur. شهود chouhoud; ar. شاهد; comp. شهادت.

شاه راه chah-rah, grande route; du pers. شاه راه.

شاهین chahin, faucon; sciáin, femelle du faucon, G.; šīn, faucon de chasse, ar. zuruq S.; p. شاهین (falco tanypterus).

شای chaï, banquet; de شا, p. شادی.

شایان chaian, bienséant; du pers. شایان.

شب voy. شاب.

شباط choubat, février; scuát G., äzbāt S.; ar. شباط.

شباك chebak, abat-jour, fenêtre, persienne; zaza šebáke; ar. شباك, شباكه.

شباندین voy. شبهاندین.

شبپره cheb-peré, chauve-souris; du pers. شبپره.

شبخون cheb-khoun, attaque faite de nuit; du pers. شبخون.

شبکه choubeké, grille; scébaki G.; ar. شبکه.

شبکه chebeké, l'aube du jour; voy. شفق.

شبل voy. سنبل.

* شبنم k. or. šabnam, rosée; du pers. شبنم.

شبون che-boun, se peigner; voy. شه.

شبه chubih, bronze; scebbo, laiton, G.; ar. شِبْه, شَبَه.

شبهاندین chebihandin, assimiler; shibāndin, ressembler, Rh.; verbe causat. de شبهین.

شبهه chubhé, doute; به شبهه be-chubhé, douteux; ar. شبهه; comp. بیشبهه.

شبهین, شبین chibehin, chibéin, ressembler; prés. 3. دشبهه, دشبه di-chibehé, di-chibé; او دشبه وه eoū di-chibé vé, il vous ressemble; او دشبهه وی eoū di-chibehé vi, il lui ressemble; دشبهه راستی di-chibehé rasti, vraisemblable; de l'ar. شبه.

* شبی sibi, semblable, de telle manière; sibi iek, égal; sibi iek nina, inégal; sibi iek ce-kem, j'égale; az ce-bekem sibi flan, j'imite, je fais comme tel ou tel; ehr sibi qo mínum, je reste toujours le même; sibi avi, ainsi, comme ça; au sibi avi, c'est comme ça; az sibi flan, je ressemble à quelconque, G.; ar. شبیه, p. شبی (portrait).

شبیان chibiian, se ressembler; shibiān, ressembler, Rh.; de شبی; comp. شباندین.

شپانه chipané, seuil; châssis d'une porte.

شپرزه chepyrzé, ruiné, celui qui se trouve dans l'état de gêne; scia-perzá, embrouillé, G.; sciáperzá ce-kem, je ne sais pas me retirer, G.; az sciáperza, je suis en embarras, G.

شپوك chepouk, accident, un cas fâcheux.

شپه voy. شابه.

* شتات sciatát, absurdité; sciatát bezium, je parle des absurdités, G.; ar. اشتات (plur. de شتّ).

شتاو chetaoū, action de laver un cheval, action de flatter quelqu'un, faire la cour.

شتر voy. هشتر.

*شتل scetel, germe, plante de fleurs; scetel kem, je pousse des germes; je transplante, G.; ar. شتل (pepinière, du syrien?) syr. ܫܬܠܐ (pousse) ܫܬܠܬܐ (plantation d'arbres) kürin. ištíl (plant, Schiefner 126[a]).

شجاعت chedjaet, courage, audace; به شجاعت be chedjaet, hardiment; ar. شجاعة.

شجره chedjeré, patente, document; ar. شجره (arbre, e. a. arbre généalogique).

* شحطاندين šaχetā́ndin, traîner; parf. part. šaχetā́ndiya S.; ar. شحط.

شحنه chahné, percepteur des dîmes; ar. شحنه.

* شخ shakh, pic, cime d'une montagne, Rh.; p. شخ.

شخاب chikhab, vrille; de l'arm. շաղափ.

شخته chekhté, brûlé par la gelée (en parlant d'une plante).

شخول choukhoul, affaire, besogne, action; شخول بكار كرين choukhoul bekar kirin, mettre ordre à ses affaires; شخول داين choukhoul dàin, donner du travail; شخول كرتن choukhoul ghirtin, procéder, agir, entreprendre une affaire; شخولكى تمام بويه choukhouleki temam bouié, c'est une affaire terminée; شخولكى من هيه choukhouleki min heié, j'ai des affaires; chez Garzoni: sciógħol kem, je me fatigue, je m'occupe; sciógħol drézia ce-kem, je retarde une affaire; sciógħol aia, occupé; sciógħol ghelak, fatigué; sciógħol karába, une affaire inconvenable; sciógħol drest nina, désordre; chez Lerch: šuγúl; ar. شغول (plur. de شغل); comp. نشخولى, شول, مژول.

شخولى choukhouli, brodé, imprimé, laçonné, artificiel.

شخولين, شغولين choukhoulin, chougoulin, ouvrager, manufacturer, broder, imprimer.

* شد zaza šid, lait; t. سد, سود.

شداندين chidandin, tendre, rendre raide, serrer; sciddínum, parf. part. sciddánd, sceddánd G.; verbe causat. de شديان.

* شدانى shidānī, graine de lin, Rh.; p. شاهدانه.

شدت chidet, véhémence, affliction; ژ شدتى دردى اه كشان ji chidet-i derdi ah kiĉhan, soupirer de douleur; ar. شدّة.

شدره chederé, troué, mangé par les vers.

شديان chidiian, serrer; شديا بو chidiia bou, (la corde) était trop tendue; shidīan Rh.; ar. شدّ.

شديد chedid, furieux; ar. شديد.

شر cher, bataille, combat, carnage; شر كرين cher kirin, combattre; شرى برانان cheri beranan, cosser des béliers; tscharr Kl.; zaza šiẹ̄r; ar. شرّ (méchanceté).

شر voy. كلى.

* شراب шерапь, vin, P.; šerāb L., scharab Sd.; ar. شراب.

شراخف cher-àkhiw, héros; de شر et de اخف, arm. ախոյան.

* شراع scrahh, une voile, G.; ar. شراع.

شرافت cherafet, noblesse; شرافت داين cherafet dàin, anoblir; ar. شرافة.

شربت cherbet, limonade, sorbet; sciorbét G.; ar. شربة.

شربك cherbik, gobelet, tasse à l'eau; diminut. de شربه.

شربه cherbé, coupe, cruche; ar. شربه.

شربه شرپ chirpe-chirp, bruit sourd, murmure des eaux; t. شرب شرب, arm. շրըշըր.

شرت chiret, malice, fraude, imposture; scérrét, scérréta, querelleur, acariâtre, G.; ar. شرّة.

شرتان chouretan, rigole, gouttière; de شر, arm. ջուր, et de تان, arm. տանել, comp. խողովակ ջրոյ տանեաց.

* شرتکر sharat-kar, juge, Rh.; de شرت = شريعت et de کر.

شرته chirté, goutte; شرته شرت chirté-chírt, goutte à goutte; arm. շիթ առ շիթ.

شرط chert, pari, convention, clause; شرط دانين chert danin, parier, mettre un pari; scért de-kem, scért bo-ghrum, je parie, G.; ar. شرط.

شرع cher, loi, droit; به شرعى be-chery, conforme au droit; ar. شرع.

شرق cherq, l'Orient; sciárk G.; ar. شرق.

شرقده cherqada, batailleur, chicaneur; t. شرقده.

*شرقى sciárki, un Oriental; vent d'est, G.; sherki, vent d'est, R. I, 145; ar. شرقى.

شرك chourik, cataracte, cascade, chute d'eau; šörrýk, gouttière, S.; de la rac. kšar, bactr. γžar, d'où le p. شران, شريدن, l'arm. ջուր (eau) etc.

شرکارت chirkart, épargnes.

شرکر cher-ker, combattant, militaire.

* شرگاه šărgah, lieu de réunion, S.; de l'arabe شرك (réunion) et de گاه.

شرم cherm, honte; شرمه cherm-é, il est honteux; شرم کرين cherm kirin, faire rougir; sciérma ná-kem, je me vante, G.; شيرم L. I, 99, 18; bactr. fšarema, p. شرم; comp. بى شرم.

* شرمتين šărmatin, se dénouer; parf. part. 3. šărmati S.

شرموك chermouk, honteux, qui a de la honte.

شرمى chermi, honteux, confus; شرمى بوين chermi bouin, avoir honte; scermína G.

شروال voy. شلوار.

شرور cherour, chicaneurs; ar. شرور (plur. de شرّ).

شرى cheri, le mal; sherē Rh.; ar. شرّى.

* شرى šęri, héros, L.; de شر.

*شرى sherē, méchanceté, Rh.; de شر.

شريد chirid, lacet, galon, ruban large; t. شريد, شرت.

شرير cherir, chicaneur, querelleur; ar. شرير.

شريشه chiriché, femme tombée dans l'enfance; voy. چريشه.

شريطه cherité, file, aller à la file; ar. شريطه.

شريعت cheriiet, loi; به شريعت be cheriiet, juridiquement; sceriăt t-kem, ce-kem, je fais le procès, je suis en procès, G.; sceriăt ƙalas kem, je mets fin à la querelle, G.; shiriyat, sheriyat Rh.; ar. شريعة; voy. بى شريعت, نشريعة.

شريف cherif, seigneur, gentilhomme issu de la famille de Mahomet; ar. شريف.

شريك chirik, associé; scirík, sciarík G.; scirík bum, je suis complice; sciarík bum, je m'associe, G.; ar. شريك.

شریکای chirikàï, association; شریکای گریدان chirikàï ghiri-dan, former une société; به شریکای be chirikàï, en compagnie; شریکای دان و ستاندینی chirikàï dan ve sitandini, société de commerce.

شرین chourin, murmurer (de l'eau coulante); آفی دشره aw di-chouré, les eaux murmurent; شرینا افی chourin-a awi, murmure des eaux; bactr. χšar, γžar, p. شرّیدن, شاریدن (couler avec bruit).

شست chest, soixante; شست پره chest peré, pièce de 60 paras; šest L., shēst Rh.; zaza šeísti, šéšti, dujiki šešt; bactr. χšvasti, p. شست, شصت.

* شست шесть, main, P.; p. شست (pouce).

شش chech, six; shash Rh.; zaza šeš, dujiki šiš; bactr. χšvas, p. شش; voy. دوشش (s. v. ده).

ششپر chech-per, sceptre; du pers. شش پر.

ششپنج chech-pentch, trictrac; du pers. شش پنج.

ششخانه chech-khané, carabine; خوی ششخانه نه khoui chechkhane-né, ils sont armés de carabines; tefangh scesckana, fusil rayé, G.; du pers. ششخانه.

ششده voy. شانزده.

* ششمش بوین šišmíš bu, il s'enfla, L.; t. ششمك, شیشمك.

ششی chechi, sixième; shashē Rh.; zaza šešín.

* شطّ sciahht, rivière; sciahht el frát, l'Euphrate; sciahht mazén, la grande rivière, c'est-à-dire le Tigre, G.; ar. شطّ.

* شطبك, enflure, bosse, Kl. Ce mot semble être mal écrit pour شلپین.

* شعا sciá ataf, rayon du soleil, G.; du pers. شعاع آفتاب.

شعت, شعتی chat, cheati, dépérissement; ar. شعث.

شعتین cheâtin, dégénerer, s'altérer; روژ به روژ دشعته rouj be rouj dicheâté, de jour en jour il dégénère; de شعث.

شعر cheâr, vers, poésie; شعر چیکرین, گریدان cheâr tchi-kirin ou ghiridan, versifier; šär, épopée, S.; ar. شِعْر; pl. اشعار.

* شعر ša'r, cheveu; šá'r-e râšša, qui a les cheveux noirs, S.; ar. شعر.

* شعله шочлѣ (lisez шоглѣ), rayon, P.; ar. شعله.

* شعیر schaïr, orge, Sd.; ar. شعیر.

شغل, شغول voy. شغول.

* شف šef, fente, L.; p. شکاف.

شفا chifa, remède; ar. شفا.

* شفتلی šiftâli, joignant, juste (en parlant des vêtements, des souliers); jäzmī zärā šüftälíya, des souliers jaunes pointus, S.; comp. russe щепеткій, щепетливый?

* شفق šefáq, l'aube du jour, L.; ar. شفق; comp. شبکه.

* شفقت shafaqat, grâce, caresse; shafaqat kirin, gratifier, Rh.; t. شفقت اتمك.

شق chiw, baguette, tuyau de pipe, pipe; شقا ری chiw-a ri, sentier, chemin étroit à travers les champs; شقا سیدای chiw-a seïdài, férule; شقا میوی chiw-a mivi,

cep, pied de vigne; شڤا طراق chiw-a ziraw, baguette élégante; شڤا من تژی که chiw-a min tiji ke, remplis ma pipe; comp. grec στίβος (sentier), all. stab (bâton), russe стебель (tige, tuyau).

شڤ chew, nuit; plur. شڤان chewan; شڤه chew-é, il fait nuit; ژ ڤی شڤی ji wi chewi, dès ce soir; شڤکی cheweki, l'espace d'une nuit; شڤ و روژ chew ve rouj, nuit et jour; شڤا بارانی chew-a barani, la nuit pluvieuse; شڤا دینی chew-a dini, l'avant-dernière nuit; شڤا تپی chew-a tipi, la nuit orageuse; شڤا دوی chew-a doui, la nuit suivante; شڤا دوهنی chew-a douhouni, hier soir; شڤا زادکی chew-a zadiki, nuit de pâques; شڤا تاری chew-a tari, nuit obscure, شڤا عیدی chew-a ydi, nuit de fête; شڤی دریژ chew-i dirij, la nuit longue; شڤا کورت chew-a kourt, la nuit courte; شڤا گردکی chew-a gherdeki, nuit de noce; شڤا وه به خیر به chew-a vé be kheïr bé, je vous souhaite la bonne nuit; شڤه در ماین chewe der màin, bivaquer; sciéf de-rúnum, je passe la nuit, G.; sciéf-a dí, hier soir; moy, чефь P.; šav Kl., B., M., Rh.; šév-i nívi, minuit, L.; scheau Br.; شو cheou Ch. 306; chôou roujek, nuit et jour, Ch. 341; شوك حاجیال la nuit des pèlerins, Kl.; k. or. šab, bilb. show, zaza šau; šau'e, pendant la nuit; šau-a kšī, la nuit passée; bactr. χšap, χšapan, p. شب, شو; voy. امشو, نیڤ, ایشڤه.

شڤان chiwan, berger; sivân G.; ševán L., Rh.; zaza šuáne; p. شوبان; comp. چوبان.

شڤتی chiwti, chouwti, pastèque, melon d'eau; sciúti G.; shefti Rh.; comp. p. شَفت (gros) et شفتالو, شفترنك.

شڤکور chew-kor, myope; p. شبکور.

*شڤی šewí, nocturne, L.; p. شبی.

*شڤیانوك sevianok, moineau, G.; p. شفانه.

شڤین chewin, parc, enclos pour les moutons pendant l'été; ševín, pastoral; de شڤان (pour šiwan-in).

شقاشق chaqa-chaq, cliquetis, bruit des armes; ar. شقاشق.

شقاندین cheqandin, excéder, fatiguer; من ایرو هسپی خوه زحف شقاند min i-rou hesp-i khé zahf cheqand, aujourd'hui j'ai fatigué beaucoup mon cheval; verbe causat. de شقیان.

شقب cheqib, fêlure; ar. شَقْب.

شقشویل cheqchevil, cheval dont les dents sont irrégulières.

شقلبان cheqleban, bouffon.

*شقوق sckúk, scandale; sckúk dem, je scandalise, G.; ar. شقوق (plur. de شقّ).

*شقی shekī, fatigué, Rh.; ar. شقی.

شقیان cheqiian, avoir grand soin, se donner de la peine; de l'ar. شقّ.

شك chek, doute, peine; شك تونه chek touné, il n'y a pas de doute; sck kem, je doute, je soupçonne, G.; sck aia, il y a de doute, G.; shik Rh.; ar. شكّ; comp. بی شك.

شکا, شکایت cheka, chikaiet, plainte; بچین شکا لی اغاید وان بکین bi-tchin cheka li agà-i-d van bi-kin, allez, portez la plainte à leurs agas; skaiát, querelle, G.; skaját dem, je défère, G.; shikāyat

Rh.; شکات chkatt Ch. 348; ar. شکاة, شکایة.

*شکاتکر chkat-ker, le plaignant, Ch. 348.

* شکار k. or. šekār, chasse; du pers. شکار.

شکاف chikaf, fissure, fente, fêlure; du pers. شکاف, comp. شف.

شکافتین chikaftin, découdre, déclouer, défaire; prés. 3. او دشکفه eoŭ di-chikewé; parf. part. وی شکافت vi chikaft; bactr. śčap (Spiegel, Commentar über das Avesta I, 150), p. شکافتن; comp. بشکافتین.

شکال chekal, vieille chaussure; le-nấv šakála rū-níštia, il s'arrêta dans le vestibule, où l'on se débotte, S.

* شکّام sciákkám, soufflet; sciákkám le-dem, je soufflette, G.

شکاندین, شکناندین chikandin, chikinandin, rompre, casser, croquer; دبین هسپی لدایه پی الو شکاندیه di-bin hespi le-daié peï Alo chikandiié, on dit que le cheval frappa Alo et lui cassa la jambe; skínum, je casse; parf. part. skand G.; šikấnd, iškấnd L.; infinit. šekinấndin, briser, L.; sh'kāndin Rh.; k. or. eškunanden, impér. be-škīn; la langue, en jugeant le n radical du présent être le caractère du causatif, a formé le parfait participial selon la manière du causatif; le vrai causatif est šekinấndin; aussi le persan a-t-il شکندن à côté de شکستن.

* شکاندین sciákinum, je sécoue, je remue, parf. part. sciákand, sciakiná G.; scandinave (islandaïs) skaka, anglais shake.

شکایت voy. شکا.

شکتین cheketin, se pousser, se heurter, faire une écorchure; p. شکفتن.

شکر choukr, plur. شکور choukour, remerciement; شکر من ته choukr min té, je te remercie; شکر ژ بوی خدی choukr ji-boui khoudi, Dieu merci; scuker qode G. (ar. شکر اللهه); scúker qodé t-kem, je remercie Dieu, G.; šükįr L. l, 27, 10; šüker L. II, 11; shukur Rh.; ar. شکر.

شکر chekir, sucre; شکر دانین chekir danin, sucrer; شکری بأوی chekir-i beïvi, confitures aux amandes; شکری نباتی chekir-i nebati, sucre candi; به شکر be chekir, sucré, bonbons; sukker frangí, sucre fin blanc, G.; šükír L.; k. or. šeker; du pers. شَکَر (ar. سُكَّر); du sanscr. शर्करा (mot dravidien).

شکرانه choukrané, festin d'actions de grâces; ar. شکرانه.

شکرت chikirt, dot, bien appartenant à la femme.

شکرلمه chekirlemé, sucreries, dessert; t. شکرلمه.

*شکس schaks, tombeau, sépulcre, Sd. I, 194; ar. شخص (statue).

شکست chikest, brisé; voy. pisct-skest (s. v. پشت), زو شکست.

شکستین chikestin, casser, briser, baisser le cours des monnaies; prés. از دشکیم ez di-chkim, تو دشکی tou di-chki, او دشکه eoŭ di-chké; plur. ام, هون, وان دشکین em, houn, van di-chkin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان شکست min, té, vi, mé, vé, evan chikest; partic. passé شکستیه, شکست

chikest, chikestiié; باجاغلو لی عجم دشکه لقر به پنجیه لوی دری به چلیه قرش badjaglou li Adjem di-chké liwir be pyndjiié livi-deri be tchiliié qyrch, le ducat en Perse baisse; ici il est à 50, là bas à 40 piastres; دران شکستن diran chikestin, édenter; chez Garzoni: skínum (voy. شکاندین); parf. part. skest, skestia, je fis faillite (comp. le turc صنق cassé, insolvable); bactr. śčid, p. شکستن (prés. شکنم); comp. شکاندین، شکناندین، را شکستن.

شکف chikew, bâquet, cuvier, huche; skéf G.; russe шкафъ, шкапъ (armoire), allemand Schaff (cuvier) Schiff (navire), grec σκάφη.

شکفت chikewt, grotte, parc de moutons; skefta G.; p. شکفت.

* شکفك sh'kavik, auge, Rh.; de شکف.

شکفین chikiwin, se découdre; comp. بشکفین، شکافتین.

شکل chekil, forme; شکل درانین chekil deranin, transcrire, copier; شکل کرین chekil kirin, lier deux chevaux ensemble; وان هسپان شکل بکین van hespan chekil bi-kin, liez ensemble ces chevaux; شکل گهورین chekil gouhourin, tourner une affaire; به شکلکی be chekleki, de la même façon; scekel G.; ar. شَکْل.

شکم ران chikem-ran, purgatif; du pers. شکم ران.

شکناندین chikinandin, rompre, casser; prés. 3. او دشکینه eoû di-chekiné; parf. part. اوی شکناند evi chikinand; verbe causat. de شکاندین ou شکستین; comp. اشکناندین.

* شکنجه skengia, torture; skengia dem, je torture, G.; du pers. شکنجه.

شکنین chekinin, peigner, carder; de شه.

شکوا chekva, lamentation, plainte; شکوا کرین chekva kirin, porter plainte; ar. شکوا.

* شکیر škēr, tas de pierres, S.

* شکین zaza ber šekít (l'armée) se mit en marche; ber bį-šíkni, mettez vous en marche, avancez; comp. برشکستین.

شل chill, paralytique; ar. شل.

شل chil, humide, rhumatisme; شل بوین chil bouin, être humide; šil de-kím, je baigne, L.; maz. šir, scr. सल्; comp. دق شل.

شل voy. شال.

شلال choulal, couture large, choc, mouvement tortueux, le sifflement d'un serpent; ar. شلال, arm. շուլալ (bâti).

شلاندین chelandin, déshabiller, dépouiller; رقی شلاندین rewi chelandin, détrousser les passants; verbe causat. de شلیان.

* شلپین shalpēn, tape, marque, meurtrissure, S.

شلر chilour, prune noire; de l'arm. շլոր.

شلف chilw, lame d'un sabre, d'un couteau; arm. շեղբ.

* شلق shulk, flot, onde, Rh.; ar. syr. śälqa (Socin).

شلك chilik, le sommet de la tête, membrane qui enveloppe le cerveau; angl. skull.

شلك chelik, gant pour nettoyer les chevaux; diminut. de شال.

* شلك schilk, seuil, Kl.

شلم chilim, navet; scielem, rave, G.;

sciélem tursia, betterave, G.; shēlim Rh.; p. شلغم, شلم.

*شلن chelen, pétrir, macérer, masser; دمشله demchelé, il pétrit les membres (après le bain) Ch. 347; arm. շաղել.

شلو chilou, trouble; terne; شلو کرین chilou kirin, troubler; sciellú, troublé, G.; sciellú-a, eau de neige, G. (voy. اق شلو).

شلوار chelvar, culotte; sciárnál G., šarvál L.; p. شروال, شلوار (voy. Dozy, p. 203; Pott, Zeitschrift der Morgenländ. Gesellsch. XIII, 381).

* شله chelé, tiède; آوی شله aou-i chelé, eau tiède, Ch. 347; lit. szìltas (chaud), szilumà (chaleur).

شلّی chilli, humidité; dujiki schilli.

شلیان cheliian, se déshabiller, être dévalisé; شلیای cheliiai, dévalisant; شلیایه cheliiaié, dévalisé, ayant été dévalisé; ar. شلّح (dans le Sewad Iraq).

شلیپه chelipé, file, aller à la file.

شلیل chilil, seigle; shilōl, shilīl Rh.

شم chim, chausson, guêtre; p. شُم.

* شما zaza šįmá, vous; bactr. χšmā, p. شما.

* شما би-шума, à eux; p. пишума P.; c'est le pers. بشما (à vous).

شماتچی chematedji, tapageur.

شماته chematé, tapage, querelle; به شماته be chematé, crieur; chemata, sonore; ar. شماته (vulg. šemata).

شماته کر chemata-kir, tapageur.

*شماس scamása, prêtre, diacre, G.; ar. شمّاس.

شمال chemal, chandelle; plur. شملان chamelan; sciámal, flambeau, torche, G.; p. شماله.

شمال chimal, nord; ما بینا شمال و شرقی ma bein-a chimal ou cherqi, nord-est; ما بینا شمال و غربی ma bein-a chimâl ou gherbi, nord-ouest; sciámáli, nord, vent du nord, G.; ar. شمال, شمالی.

شمالدان chemal-dan, chandelier, candélabre; شمالدانا بچوك chemaldan-a bitchouk, un petit chandelier.

شماموك chemamouk, melon sauvage aromatique; šimamŏk S.; ar. شمّام.

* شمبوش sciambosc, ruant, G.; ar. شموس (du pers. چموش).

شمبی chembi, samedi; sciámbí G.; šembé L., šambah B., shambi, shembi, samedi, semaine, Rh.; zaza šéme; du pers. شنبه (ar. سَبْت, hébr. aram. שבת); voy. یکشبه, سیشم, دوشم, چارشم, پشم (s. v. یك).

شمتوك chemitouk, glissant, lisse, poli, uni.

شمتین chemitin, broncher, glisser; prés. 3. او دشمته eoû di-chemité; parf. part. وی شمت vi chemit; part. passé شمتیه chemitiié; comp. شمکین.

شمراندین chemirandin, abandonner; déparler, parler en délire; sciámerínum, sciámarínum, j'abandonne; parf. part. sciámeránd, sciámaránd G.; du syr. ܫܡܪ.

شمسیه chemsiié, 1) solaire; 2) pavillon, tente; ar. شمسيّه.

شمشاد chimchad, buis; du pers. شمشاد.

*شمشال shemshal, chalumeau de bois courbé, R. I, 138; p. شمشال (rameau de buis).

*شمشير zaza šimšyẹ̄r, glaive, sabre; du pers. شمشير.

شمع chima, chandelle de cire, bougie; شمع سپی chima sipi, cire blanche; شمع زر chima zer, cire jaune; شمع تی دان chima ti-dan, cirer; sciámã, cire; scamã, bougie, G.; tschima, cire, Kl.; ar. شمع.

شمعدان chemadan, candélabre; scamadán G.; du pers. شمعدان.

شمك chimik, chausson, guêtre, pantoufle; sciamék, pantoufles jaunes, G.; de شم.

*شمكجی šimikji, cordonnier, L.

شمكين chemikin, broncher; اڤه هسپه دشمكه ewé hespé di-chemiké, ce cheval bronche; comp. شمتين.

شميك chimik, seuil.

شناس chinas, qui reconnaît; شناسيك L. I, 100, 1; du pers. شناس; comp. خاطر شناس, استرك شناس (s. v. خاطر); la forme vraiment kurde est ناس.

*شندی šúnda, aussitôt, L.; t. شمدی.

*شنفتن, écouter, entendre; بژنوه écoute, L. I, 102, 17; شنفتكمانه, nous avons entendu, 100, 11; lorist. azhnaftin; zaza ńe-šnawén'a, je n'écoute pas; ne-šna'útu, vous n'avez pas écouté, vous ne savez pas; bactr. śru, p. شنفتن (prés. شنوم).

*شنق šänk kirin, pendre, S.; ar. شنق.

شنك voy. شوخ و شنك.

*شنك scink, estomac, G.; zaza šẹník (voy. پيزه); p. شكنبه (le k et le b tombèrent, et la désinance h se changea en k, voy. Justi, über die kurd. Spiranten 11); comp. زك.

شنلك chenlik, salve; سی شنلك اڤيتن si chenlik awitin, faire trois salves; t. شنلك.

* شنو шанфъ, ouïe, P.; p. شنو (écoutant).

شنه chené, van pour vanner le blé; sheua, fourche à faner, Rh.; p. شنه; comp. شينی.

شو chou, qui lave; forme radicale de شوشتين, employée dans les composés; p. شو, شوی; voy. سرشو, مری شو.

شو chou, mari, homme; چويه شو tchouié chou, elle s'est mariée, mot à mot: elle est allée à l'homme; sciú kem, je me marie, G.; p. شوی, شوهر.

شو voy. استوری.

شو voy. شق.

شوات, شواته, شواتی chevat, chevaté, chevati, incendie, feu; به شوات be-chevat, caustique, brûlant, sarcastique; شواته كرتن chevaté ghirtin, allumer un incendie; شواته ڤه كتين chevaté we-ketin, appaiser un incendie; دلی من دشواته dil-i min di-chevat-é, mon coeur est en feu; comp. ar. شواظ, p. شوات, شواد.

شواط voy. شباط.

* شواق sciáváf, fatigué, épuisé de faim, G.

شوبه chobé, rhume, fluxion; shōba, toux, Rh.; sanscr. क्षव.

*شوپ šōp, morceau; p-sē šṓpa, en trois morceaux, S.

شوپی choupi, humidité.

شوتاندين chevitandin, embraser, brûler; prés. از دشوتينم ez di-chevitinim; تو دشوتينی tou di-chevitini, او دشوتينه eoŭ di-chevitiné, plur. ام هون, وان,

دشوتینین em, houn, van di-chevitinin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان, شوتاند min, té, vi, mé, vé, evan chevitand; part. passé شوتاند chevitand; gérondif شوتاندیه chevitandiié, plur. شوتاندنه chevitandiné, ayant embrasé, s'étant embrasé; chez Lerch: parf. part. me šau'utánde, j'ai mis en feu; imparf. 2. tu šau'utándi; parf. 2. te šau'utándi, verbe causat. de شوتین.

شوتین chevitin, s'allumer, se consumer; prés. 1. از دشوتیم ez di-chevitim; prét. شوتی بو cheviti bou, il était brûlé; دلی من دشوته dil-i min di-chevité, mon coeur se consume; نانی شوتی nan-i cheviti, du pain chaud; نابین چی قدر مال شوتیه na-bin tchi qadar mal chevitiié, on ne dit pas le nombre des maisons brûlées; پی شوتین pei chevitin, regretter, plaindre, désespérer; chez Lerch: šaú'utim, je mets en feu; de-šaú'utim, je regrette; de-saú'ute, il brûle; parf. part. dil šaú'utī, j'étais fâché; comp. دلشوتیه; de شوات.

شوتك shutik, ceinture, Rh.

شوخ و شنك choukh ou chenk, folâtre, plaisant; du pers. شوخ و شنك.

شور chour, amer, salé; súra G.; p. شور; voy. چاق شور.

شور chour, enclos; شورا قلعه chour-a qeli, enceinte d'une forteresse; syr. ܫܘܪ; comp. سور.

شور chour, sabre; شور هنگف chour-hinghiw, brave, valeureux; شوری به جوهر chour-i be djeoûher, le brillant d'un sabre; شوری به ابدار chouri be abdar, id.; شوری جعفریه chour-i djâferiié, sabre de la fabrique de Djafar (Djafar était un célèbre alchimiste); شوری نیریزه chour-i nirizé, sabre de la fabrique de Niriz (Niriz est le chef-lieu d'un canton de la province de Schiraz); شوری خراسانه chour-i khourousané, sabre de Khorasan; šūr L.; sanscr. क्षुर (rasoir, Pott, Et. F. 4, 61).

*شور sciόra, incliné (d'une charge qui pend de côté); scior bu (la charge) pend d'un côté, G.; ǰâllu šōr kir, il laissa pendre les brides, S.; p. شور.

شور chivir, conseil, délibération; šōr S.; šaúre χva kirin, ils délibérèrent, S.; dans le dialecte de Bohtan ševér; ar. شور.

شوراخ chou-rakh, aride; اق ارضه شوراخه ew ardé chourakh-é, cette terre est aride.

شوراق chour-aw, eau salée, saumure; p. شورابه.

شوربه chorbé, soupe, potage; شوربا به رون chorba be roun, potage gras; شوربه ناخوشان chorbé na-khochan, soupe de malades (ainsi on appelle une femme jeune et jolie en grande toilette); sciórba G.; p. شوربا.

*شوربی shora-bi, saule pleureur, R. I, 143; littér. saule pendant.

شورق choraq, soude; forme ar. de شوره.

* شورّم k. or. šavarram, obscur, B.

شوره chouré, nitre, salpêtre, tout ce qui est trop salé; du pers. شوره.

شورهنگف chour-hinghiw, un brave, héros.

شوری برین chouri birin, dessaler.

شورین chivirin, se consulter, conseiller; شوری chiviri, le consultant, con-

seillant; به ره سپیان به شوره be rih-sipiian be-chiviré, consulte les hommes à barbe blanche; پی شورین peï chivirin, demander des conseils; de شور.

شوزین chouzin, allumer; du pers. سوزیدن; comp. سوتن.

شوژن choujin, aiguille à coudre la grosse toile; susín G., suzhin Rh.; p. سوزن, bal. shīshin (Lassen) sūčīn (Pierce); comp. بژوژن.

شوسن voy. سوسن.

شوش choch, poumon (seulement dans برشوش); p. شش, pehl. سوش.

* شوشا myma, eux, P.; peut-être le pers. زاوشان (d'eux).

شوشبین chouch-bin, garçon de noces.

شوشتی chouchti, lavage.

شوشتین chouchtin, laver; prés. 1. از دشوم ez di-choum, fut. از به شوم ez be-choum; impér. 2. به شون be-choun, plur. به شونین be-chounin; parf. part. من شوشت min choucht; جلید مه به شون ام رقینه djil-i-d mé be-choun, em rewiné, lave notre linge, nous allons partir; chez Garzoni: prés. 1. bu-scium, 2. 3. bu-scit, parf. part. scust, scustia; chez Lerch: prés. du-šúm, fut. bi̯-šúm, impér. bi̯-šő, parf. part. 1. min du-šušt, šušt; chez Rhea: prés. 1. shum, 2. shuī, 3. shut; dans le dial. de Sihna: fut. 1. بشوم L. I, 102, 19; impér. بشوره 102, 8 (le r est inséré pour éviter l'hiatus, comme dans l'impér. ghileki et mazenderani بشور et guebri بشری); dans le dial. de Soleimanié دمشوا il me lave, Ch: 348, 1; infinitif šūštín, règles, S.; shushtinī, lavage, Rh.; bactr. śud, pehl. شوستن (prés. 3. شویت, Sohrabji 28, 4, 7); p. شستن (prés. شوم ou شویم); comp. جلشویه, سرشو.

* شوشوکه zaza šaušḙvúke, nom d'un oiseau qui crie vei yei; de شو (nuit) et d'un adjectif parent avec l'arm. *գուժել* (plaindre).

شوشه chouché, vitre, verrerie; scúsca, bouteille, flacon, G., Rh.; k. or. šīšé; p. شیشه.

شوشه جی chouchedji, vitrier; t. شیشه جی.

شوشین chevichin, chanceler, vaciller; پایزی شلی بو بز شوشی pàizi chili bou, pez chevichi, l'automne a été humide, les brebis sont chancelant, c.-à-d. faibles; comp. جوشین.

شوغل voy. شغول.

شوق chow, terre labourée; p. شومز.

شوق cheoŭq, reflet; canicule, chaleur de canicule; شوق اقیتن cheoŭq awitin, refléter; šauq S.; šauqa dā́-bu bāžn-a zerā́ve, un reflet se montra de sa taille gracieuse, S.; šauq-a kabrīt, la flamme de l'allumette, S. comp. le mot suivant.

شوق choq, chaud; ar. شوق (ardent, spéc. de cupidité).

*شوقل šōqýl, fève sauvage, S.

شوك cheoŭk, crochet, agrafe, hameçon; sciúk, hameçon, G.; šōk̇, chardon, épine, S.; ar. شوك (šowk).

شول choul, affaire, occupation; شول دیتن choul ditin, terminer une affaire; اف شولا نای سری ew choula nài seri, cette action n'aboutit à rien; shul Rh.; forme abrégé de شغول; comp. بی شولی.

شولکر chol-ker, ouvrier, celui qui travaille à la main; p. شغل کر.

شوم choum, malheureux, superstitieux; sciúma, impertinent, arrogant, G.; ar. شوم.

شوم voy. شوشتین.

شون choun, place, porte, lieu, côté; شون تونه choun touné, sans domicile, qui n'a ni feu ni lieu; chez Garzoni: sciún-a men, à ma place; sciún-a dar, coups (littér. signes) de bâton; sciún-a kuru, fils adoptif (littér. celui qui tient la place d'un fils); sciún-a pé, trace, vestige; sciun-a flan kem ou bum, je succède à quelqu'un, je remplace quelqu'un; bactr. štāna, p. ستان; comp. پی شون (s. v. پی).

شونیز chouniz, semence de coriandre; du pers. شونیز.

*شوین zaza šuin, aller; prés. 1. šuén'a; parf. šī; šē tebér, il sortit; comp. ارشوتن, جوین, کشیه.

شوین chouïn, laver; آقا شوینی aw-a chouïni, eau à laver; p. شوئیدن.

شه chè, peigne; شه کرین chè kirin, peigner; شه بوین chè bouin, se peigner; scá G., še L., shāh Rh.; k. or. šā; p. شانه, bal. šak (Pierce).

شهادت chehadet, témoignage; شهادت کرین chehadet kirin, témoigner; شهادت نامه chehadet-namé, certificat; sciáhd kem ou dem G.; shahād Rh.; t. شهادت اتمك.

شهاندین voy. شاندین.

شهب chehb, turban; شهبا سپی chehb-a sipi, turban blanc.

شهداب chehd-ab, sorbet; du pers. شهداب.

شهدهی chehdeï, acte de témoignage; شهدهی داین chehdeï dàin, certifier; شهده زور chehde-zour, témoin banal (ar. شهاده زور); به شهدهبا دل زانین be chehdaia dil zanin, pressentir.

*شهر шегерь, ville, P.; shahr Rh., šarī M., k. or. šahr, šeēr; du pers. شهر; comp. شار.

شهرستان šahrestán, šehrestán, ville, L.; du pers. شهرستان.

* شهنا, le roi des rois (dans le texte orig. شاهنشاه) L. I, 100, 17; forme abrégée de شاهنشاه.

شهوه پرس chehve-peres, sensuel; du pers. شهوت پرست.

شهید chehid, martyre; sciāíd G.; ar. شهید; comp. شید.

شهین, شهیان, شیین chihin, chihiian, chiin, hennir; هسپی دشهی hespi dichihi, le cheval hennit; هسپی شهیا hespi chihiia, le cheval hennissait; prés. 3. scihit G.; parf. part. šēhiá L.; comp. p. شیه, شیهه, آشیهه (hennissement); comp. هشین.

شهی voy. شین.

شی chi, alezan; هسپی شی hesp-i chi, un cheval alezan; bactr. χšaeta, p. شید (luisant).

* شیا sciá, humidité des endroits sans aération, G.

شیار chiar, agriculture; p. شیار; voy. بی شیار.

شیاندین voy. شاندین.

شیپ, سیپ chip, sip, chéneau; شیپا آشی chip-a àchi, rigole d'un moulin; comp. شق.

شیتین chàitin, harasser un cheval; ar. شی, شوی (cuire, comp. پاتین).

شیخ chékh, cheik, chef spirituel musulman; ar. شیخ.

شید chid, santon; abrégé de شهید; comp. باشید.

شیر chir, lait; شیر داین chir dàin, allaiter; ژ شیر برین ji chir birin, cesser de donner du lait; شیر گرم chir-gherm, tiède (littér. chaud comme du lait, p. شیر گرم); شیری رزی chir-i rizi, petit lait; chez Garzoni: scir duscium, je trais; scir kescium, je tète; scir de-ve-kem, je sèvre un enfant; bactr. χšīra, p. شیر; comp. روشیر.

شیر chir, sabre; هردو ژی بریندارین یکی گولیه و یکی شیره her-dou ji birin-dar-in ieki gouleié va ieki chiré, tous les deux sont aussi blessés, l'un a reçu une balle et l'autre un coup de sabre; شیر لی سراینه chir li ser iné, il reçoit un coup de sabre; scir kescium ou scir rus kem, je tire l'épée, G.; ber scir dem, je passe au fil de l'épée, G.; shir, lorist. sheer R.; mot abrégé du pers. شمشیر.

شیر chir, lion; شیر می chir-mi, lionne; شیری غران chir-i garan, un lion furieux; شیر دل chir-díl, furieux; scier G., šyēr, šēr, šīr L.; shēr Rh., M., sheir R., sheer-a kulla, saute-relle-lionne, R. I, 195; zaza šyēr; p. شیر, bal. shair; comp. کلشیر (s. v. کلباب).

شیراز, شیرازه chiraz, chirazé, le dos d'un livre; du pers. شیرازه.

شیرت chiret, conseil, correction; ar. شیرة.

شیرتکر chiret-ker, consultant.

شیر خور chir-khour, nourrisson; p. شیر خوار.

شیرگر chir-gher, armurier; p. شمشیرگر.

شیرمژ chir-myj, nourrisson, qui n'est pas encore sevré; de مژ, forme radicale du verbe میتین. employée dans les composés.

شیره chiré, poulain; شیره بربای chiré biriaï, poulain d'un an, qui cesse de teter (comp. p. شیر بریده).

شیره chiré, moût, jus de raisin; scili-a tri G.; p. شیره; voy. شیو.

شیره سوار chire-souvar (dompteur des lions, montant les lions) lieu saint, santon.

شیره مر chiré-mir, brave, valeureux; p. شیر مرد.

شیرین chirin, doux, affable; شیرین زمان chirin-ziman, qui a la parole douce, affable; شیرین خبردان chirin khaber-dan, parler avec douceur; širīn L., Rh.; scirína ce-kem, cekem scirína, j'adou-cis, G.; scirina bit, il devient doux, G.; p. شیرین.

شیرینی, شیریناي chirini, chirinàï, douceur; p. شیرینی.

شیس voy. شانزده.

*شیسین zaza šiyesín, le seizième.

شیستی voy. شست.

*شیستین zaza šeistiyín, le soixantième.

شیش chich, baguette; شیشا کبابی chich-a kebabi, broche; شیشا تفنگی chich-a tifenghi, baguette de fusil; t. شش, شیش.

شیشك chichik, aiguille à tricoter; diminut. de شیش.

شیشه chicha, ou شیشا مزین chicha mezin, bouteille, carafe; du pers. شیشه; comp. شوشه.

شیطان cheïtan, satan, diable; شیطان به من کنی cheïtan be min keni, le diable se moque de moi; به شیطان be

cheitan, diabolique; sceitán aia, possédé du diable, G.; ar. شیطان.

شیف chiw, le souper, le goûter; síf bo-koum, je soupe, G.; shīv Rh., S., B.; p. شام; comp. باشیف.

* شیف shiv, vallée, Rh.; schiw-a getschge, petit ruisseau, Sd. 2, 243; p. شیب, comp. نشیو.

*شیلك, شیره شیلك, quintessence des fruits, Ch. 354.

شیل voy. شال.

شیلاق chilaw, jabot, poche d'oiseau.

شیلان chilan, banquet, table servie, nombre de plats, qu'on sert à la fois sur la table; p. شیلان.

شیلان chilan, aubépine; silan, églantine, G.; shilan R. I, 143; p. شیلان (jujube).

*شیلر chiler, torrent de montagne, Ch. 355; de شیف et de لیر?

شیله voy. شیره.

شیله chilé, toile rouge; du pers. شیله, سیله (de l'hindoust. سیلا).

شیلی chili, laine agneline; شیلی کاڤران chili kawyran, laine des agneaux d'un an; comp. شیل, شال.

*شیمبوز šim-bōz, bleu clair (des chevaux) S.; de شین et de بوز, comp. هشین.

شین, شهین chin, chihin, balance (poids); p. شاهین.

شین chin, enterrement, deuil, malheur, oraison funèbre; شین به سر منرا هات chin be ser min-da hat, le deuil est venu sur ma tête; شینا به بژیم china be-bijim, je prononcerai une oraison funèbre.

شین voy. شاهین.

شین chin, bleu; scin, bleu; scin bit (l'arbre) se couvre de feuilles, G.; šīn, vert (du feuillage) S.; afgh. šīn (Trumpp 16), kafir šīn (Trumpp dans le Journal de la société asiat. allemande XX, 415), russe синь; comp. هشین.

* شیناتی shīnātī, verdure, Rh.

*شینی scináia, verdure, G.; shīnī Rh.

شینی chini, lieu habité, campagnes peuplées; du turc شین.

*شینی šīnī, souci, deuil, S.; de شین (deuil).

*شینی šẹ̄ni, n. pr. d'une femme; syr. čẹ̄ni S.

شینی shīnī, fourche, Rh.; comp. شنه.

* شیو šīv, moût, L.; comp. شیره.

* شیه šeihin, chose, L.; ar. شي.

شیین chiin, pouvoir, être à même; prés. از دشیم ez di-chim, négat. از نشیم ez ni-chim; 3. کسك دشه kesek di-ché, qui peut; دشیم بخونیم di-chim be-khounim, je suis en état de lire; نشیم بخونیم nechim be-khounim, je ne suis pas en état de lire; chez Garzoni: prés. scium, je puis, je sais; négat. ne-sciúm; 2. 3. scít, parf. partic. scia; chez Beresin: او نشیت دخانیت av ne-šīt du-χūnīt, il n'est pas en état de lire; chez Socin: ne-šēm by-dím, je ne puis pas donner; am nä-šeyūn va-gärfnin, nous ne pouvons pas restituer; nä-šya, il n'a pu, il n'était pas en état; chez Chodzko p. 340: دشیه dechée, il convient; négat. نشیه ne-chéé; infinit. shān Rh.; bactr. χši, p. شایستن.

شیین voy. شهین.

ص

صابون saboun, savon; zaza sabún; ar. p. t. صابون, emprunté aux langues européennes, ital. sapon; voy. Pott, Et. F. II, 3, 329.

صابون پژ saboun-pij, fabricant de savon.

صابونچی sabountchi, savonnier; t. صابونجی.

صاپ sap, tige, blé sur pied; چل پنجه کولش صاپ مایه tchyl pyndjé koulech sap maié, 40 à 50 gerbes restent sur pied; t. صاپ.

صاچمه satchmé, menu plomb pour tirer; sačmē L.; t. صاچمه.

صاحب sahib, possesseur; صاحب هوس sahib heves, amateur; ar. صاحب.

صاحی voy. صای.

صادق sadiq, sincère, véritable; sadik, juste, Rh.; saddik kem, j'écoute, Kl.; ar. صادق.

صارق sarik, liens; sárįγ, écharpe du turban, L.; t. صارق.

صاطور sator, couperet; صاطورا قصابا sator-a qasaba, couteau de boucherie; t. ساطور, صاتور.

صاغ sag, sain et sauf; صاغ بوین sag bouin, être en bonne santé; صاغ و سالم بوین sag ve salim bouin, être sain et sauf; صاغ سلامت sag-selamet, valide, sain; saǩ bit, il sera sain, G.; saǩ kem, je guéris, G.; sáγ L.; zaza sáγ, sain, affectionné; t. صاغ; comp. چاق, سپصاغ, نصاغ.

صاغری sagri, la croupe du cheval; t. صاغری.

صاغی saghi, santé, vitalité; ژبوی صاغی به فایده ji-boui saghi be-fàidé, utile à la santé.

صافی safi, pur; صافی دل safi-dil, naïf, simple; safi kem, je nettoie; je filtre, G.; ar. صافی.

صالح salih, chaste; ar. صالح.

صالقم salqoum, mitraille; t. صالقم.

* صان ssān, tête, Kl.; t. صان (condition, dignité).

صاحی, صای saï, le temps clair; صایه sàié, il fait un temps clair; sahhi G.; sāī, sāhī Rh.; ar. صاحی, comp. صحوی.

صایتی saïti, sérénité.

* صایمش saimįš kirin, faire attention, L.; t. صایمش.

* صایه sáye, habit large blanc que l'on met en été, S.; t. صایه, صیه (de l'ital. saja, serge), comp. l'ar. شایه (manteau des Arabes en Espagne, de l'esp. sayo, Dozy 213).

* صباح sabahh, demain, G.; sabāħ, matin, B.; sebéh, matin; sebē sebēda, demain matin, L.; zaza sebá, sōbá; ar. صباح; comp. دوه, سرصباح.

* صباح ssubach, clair, Kl.; ar. صباح.

* صباغ sabagh, teinturier, G.; ar. صبّاغ.

* صبای, matinal; بای صبای, vent du matin, L. I, 98, 14; de صباح.

صبح subé, matin, demain matin; plur. صبان suban; صبح وه به خیر بیه suba

vé be kheir bi-bé, je vous souhaite le bon jour; ای صبح ei subé, le lendemain; صبحی subeï, la matinée, temps matinal; صبح زو subé zou, demain matin; صبحی لند subeï lend, le crépuscule du matin; صبحی دوقتی سحری subeï di-vaqt-i seheri, demain matin; sobahh, sobahhi, matin, G.; subahī, demain, B., Rh.; صبحی, صبحین sbhéi, sbhéïn, demain, Ch. 341; sebeini R.; ehr sobahh bezium, je diffère, littér. je dis toujours: demain, G.; suba jehauwa b'chair, bon matin! Sd.; ar. صُبْح; voy. سی, دو, (trois).

* صبحینه, matinal; نیوژ صبحینه, prière du matin, Ch. 346; بالنده صبحینی, rossignol, L. I, 100, 8; voy. بالنده.

صبر sebr, patience; صبر کرین sebr kirin, avoir patience; saber G.; sabr aia, il souffre, G.; sebjr L., sabr Rh.; ar. صبر; voy. بی صبری.

صبر sebir, suc d'aloès; ar. صَبْر.

* صبره sŭbra, contentement, Rh.

صپان sapan, fronde; t. صپان.

* صح sah kirin, reviser; parf. part. 1. me sah kir; 2. ta χarár-ē χva sah kir, as tu revisé ton sac? S.; ar. صحّ.

صحاف sahaf, relieur; ar. صحّاف (libraire).

صحت sahat, santé; sahht bit, grand bien vous fasse! G.; sat, saht, à votre santé, Rb.; ar. صحّة.

* صحر sahra, sahhra, brut, laid, G.

صحن sihan, cabaret, plateau; ar. صَحْن, vulg. sāhān.

* صحنت sihintí da be ján-e χóe, il s'efforça, littér. il donna un heurt à son âme, L.; ar. صحنة.

صحنی sehni, plateau où on met les mets; saníi, bassin, G.; comp. صحن.

* صحوی sauvi, saii, serein (du ciel), G.; de l'ar. صحو, comp. صای.

صدا seda, voix, son, bruit; cerá P., sadā Rh.; ar. صدا.

صداقت sedaqet, sincérité; ar. صداقة; voy. بی صداقت.

صدف sedef, nacre, coquille; صدفا بچوك sedef-a bitchouk, petite espèce de nacre; sedáf G.; ar. صدف.

صدقه sadaqa, aumône; صدقه برهف کرین sadaqa ber hew kirin, quêter, recueillir des aumônes; sádaka G.; ar. صدقه.

صراحی sourahi, gobelet, vase rond de métal; du pers. صراحی (de l'ar. صراح).

صراف saraf, changeur; ar. صرّاف.

* صرصله sarsallah, tempête, Kl.; ar. صرصر, صلصله.

صرف serf, 1) dépense; kimter saraf kem, je ne fais pas de la dépense, G.; 2) grammaire; ar. صرف.

صرفاندین serefandin, dépenser.

صرف نظر serf-i nezer, hela ji van serf-i nezer, enfin, passons là-dessus; t. بوندن صرف نظر.

* صری sirē birin, se refroidir, Rh.; ar. صرّ, صرّه.

صف sef, ligne, rang; ar. صفّ.

* صفا saffá, plaisir, joie; saffá kem, je me réjouis, G.; zaza sefá; ar. صفّا.

صفار sefar, chaudronnier; safár G.; ar. صَفّار.

صفت sifet, attribut; ar. صفة.

* صفح safeh, large, loin, Kl.; ar. صفح (plat d'épée, côté large).

صفر syfr, zéro; ar. صفر.

صفر sifyr, cuivre, safer G., sipir, sifr Rh., sufrah B.; ar. صُفْر.

صفرا safra, bile; صفرا حركت كرين safra haraket kirin, s'émouvoir; صفرا ژيك را كرين safra jik ra-kirin, évacuer la bile; safra, bile, colère, G.; ar. صفرا.

* صفروى safráuvi, bilieux, G.; ar. صفروى.

* صفه seffa, galerie reposant sur des colonnes de bois, G.; ar. صُفّة.

صقا seqa kirin, battre le fer, aiguiser, tourner au tour; من صقا كر min seqa kir, j'ai battu le fer, j'ai aiguisé; ar. صقال, comp. le turc صيقلمق.

* صقر sakkar, autour, R.; ar. صَقْر.

صقلاوى seqlavi, nom d'une race de chevaux; ar. صقلاوى (d'un district près de Feloudja, à l'ouest de l'Euphrate).

* صقن sakin bun, prendre garde, Rh.; t. صاقن, صقن (impérat. de صقنمق).

* صلا zaza silá, invitation; ar. صَلا.

صلاته selaté, salade; saláta G.; t. صلاته, ar. p. سلاطه; de l'ital. insalata ou du franç. salade.

* صلاح salahh, dévot, pieux; salahh t-em, je me réconcilie, G.; ar. صلاح.

صلط salt, seul, seulement; صلط هات salt hat, il est venu tout seul; t. صلت, صلط.

صلح soulh, paix; solahh t-kem, je fais la paix, G.; sulh kirin Rh.; ar. صلح.

صلحكر soulh-ker, pacificateur; du pers. صلحكر.

صلحين selehin, adapter, convenir; prés. 3. دصلحه di-selihé, il convient; négat. نا صلحه na selihé; de l'ar. صلح.

صلوت selvet, prière du coran; صلوله selvelé, prier Dieu (pour صلوة الله); ar. صلوة.

صليب selib, croix; salíb kem, je crucifie, G.; ar. صليب; comp. چليپا.

صمر semer, la bordure d'un toit; ar. صمر (bord d'une coupe)?

صمغ semeg, gomme arabique; ar. صمغ.

صندوق syndouq, coffre; sandrúk G., sandúχ L., sanduk Rh.; ar. صُنْدوق (russe сундукъ); p. صَنْدوق.

صنعت senaat, art, métier; صنعتى زاف بنفع sanaat-i zaf be-nefe, un métier bien lucratif; sanát G.; ar. صنعة.

صنعتكر senaat-ker, artisan; sanát-kar G.; du pers. صنعتكر.

* صنف sanáf kem, je trouve, j'invente, G.; ar. صنّف.

* صنم sanám, idole, G.; sanem Rh.; ar. صنم.

* صنم پرست sanám-perést, idolâtre, G.; sanem-parēz Rh.; sanám-perést kem, je suis idolâtre, G.; du pers. صنم پرست.

صنى voy. صحنى.

صواخ savakh, plâtre; صواخ كرين sa-

vakh kirin, blanchir un mur; suwākh Rh.; ar. صُوام, t. صوا.

صوباشى sou-bachi, préposé, percepteur des dîmes; su-bascí, chef de police des marchands, G.; t. صوباشى, صوقباشى.

صوبه sobé, isolé, seul; صوبه ى يان هوال هيه sobé-i ian heval heié, es tu seul ou as tu un compagnon?

صوجى soudji, l'individu qui arrose les champs et les jardins; t. صوجى.

صورت souret, forme, image, face, dessein, plan d'un bâtiment; صورت چيكرين souret tchi-kirin, dessiner; suréta, sura G.; surét L., surat Rh.; zaza surát; ar. صورة, comp. فيل صورت.

صورتگر souret-gher, peintre; du pers. صورتگر.

صوغى soghi, la fin (mot turc); t. صوك; comp. صونك.

* صوفى sofi, celui qui satisfait aux lois de tout point, G.; sofī, pénitent, Rh.; ar. صوفى.

صولوغ souloug, gourmette, chaînette du mors.

صومار somar, mesure de grains turque; géorg. სომარი.

صونك sounk, annulation, destruction, fin; t. صوك; comp. صوغى.

* صهريج sahrīg̈, citerne, G.; ar. صهريج; comp. سارنج.

صيانت siyanet, observation, soins; ar. صيانة.

* صيد sēd, chien de chasse, ar. كلاب S.; ar. صيد (suyud ou sȳd, plur. de صيود).

* صيدوار se'id-vár, chasseur, L.; de l'ar. صيد.

* صيدوان zaza seide-wán, chasseur; de l'ar. صيد et de وان.

ض

ضابط zabit, préposé, employé; ar. ضابط.

ضاما voy. ظاما.

* ضامر dāmir, camisole rouge (mot-arabe), S.; ar. ضامر.

ضامن zamin, garant, caution; ضامن داين zamin dàin, donner caution; ضامن بوين zamin bouin, être garant; ar. ضامن (garant, t. ضامن اولمق être garant).

ضايه بوين, ضاى zàié, zài bouin, être dissipé, abîmé; zai de-kím, je perds, L.; t. ضايع اتمك.

ضبط zabt, possession, contrainte; ضبط كرين zabt kirin, conquérir; zapt, débiteur; constipation, G.; zapt kem, j'ai sous mon pouvoir, j'enferme, je tiens, je refrène, j'emprisonne, je conquiers; bu q̈o zapt kem, je me rends maître, G.; zeft kir, il conquit, L.; zaft kirin, soumettre Rh.; ar. ضبط; comp. le syr. ܙܒܛ (zapt, du kurde, Nöldeke 397); comp. ضبط دل (s. v. دل).

ضخم zekhm, fort, robuste, vigoureux; ar. ضخم.

ضرار voy. ضرر.

ضرب zerb, derb, coup; بە ضرب be zerb, avec impétuosité; ضرب المثل zerbi-l mezel, zerb-i musalān, proverbe; dărb-ek, un coup, S.; ar. ضرب, ضرب المثل; derb est la prononciation arabe, zerb celle des Turcs.

ضرباب zir-bab, beau-père, père des enfants d'une veuve, qu'il a épousée; zrbab G. 60; de l'ar. ضرّ (second mariage d'un polygame) et de باب (père).

ضربخانه zerb-khané, hôtel de monnaie; du pers. ضرب خانه.

ضرار, ضرر zerer, zerar, perte, dommage; ضرر درانين zerer der-anin, retablir ses finances; ضرر ناکه zerer na-ké, inoffensif, qui ne fait pas du mal; ضرر نينه zerer niné, il n'y a pas de mal; zerer kem ou dem, je porte dommage, G.; zerār L., zarar Rh.; ar. ضرر; comp. بی ضرر.

* ضرط zyrt, pet; plur. zyrtána, forfanteries, S.; ar. ضرط.

* ضرور k. or. zarūr, nécessaire; ar. ضرور.

ضعيف zàïf, faible, maigre; ضعيفه zàïfé, une femme décrépite; zāif kem, je rends faible, G.; zaïf Rh.; ar. ضعيف.

ضعيفی zayfi, faiblesse, dépérissement.

ضعيفين zàïfin, faiblir.

ضفط voy. ضبط.

ضلال بوين zelal bouin, s'épuiser (en parlant des liqueurs); ar. ضلال.

ضمان deman, bail, ferme, revenus; ايساله ضمانا گندی وه کی گرتيه isalé deman-a gound-i vé ki ghirtiié, cette année qui a pris la ferme de votre village? damán, damána G; dāmān kirin, prendre à ferme, Rh; ar. ضمن, ضمان.

ضماندار deman-dar, bailleur, qui donne à ferme; du pers. ضمندار.

ضمانکری deman-keri, un fermier, un métayer.

ضوی zevi, champ; ضوی خاليه zevi khaliié, friches; ضويا ڤالا zeviia wala, jachère; ضوی اژوتين zevi ajoutin, défricher un champ; saf, steppe, Kl.; ar. ضويعه.

ضيا ziia, dragon, serpent dragon; ar. (du pers.) ضحّاك?

ضيافت ziiafet, banquet; ziafet kem, je convie à un festin, G.; zeyafat Rh., ziyāfăt, ar. ḍiyāfa, régal, S.; ar. ضيافة.

ضيز ziz, délicat, tendre, sensible; دل ضيزه dil zizé, un coeur tendre; ziz kem, j'offense, je blesse, G.; ziz bum, je suis de mauvaise humeur; ziz bu, blessé, G.; ar. ضيز; comp. دل ضيز (s. v. دل).

ضيزی zizi, délicatesse.

ضيق ziq, étroit; ضيق النفس ziq-il nefs, asthme, poussif; ar. ضيق النّفس.

ضيوك zivik, cuisine d'une mosquée ou d'une école publique; dimin. de ضيوه.

ضيوه zivé, hospice pour les pauvres, hôtellerie; ar. ضيف.

ط

طابور tabour, bataillon, escadron; ṭā-bū̆r-a ʿaskär, un petit bataillon, S.; zaza tábur, bagage; t. طابور (du polonais tabor, russe та́боръ, camp).

طاپو tapou, acte de propriété (terme de jurisprud.); t. طاپو, طپو.

طاتله tatoulé, poison; t. طاتلو (doux).

طاخم takhoum, outils, service de table, batterie de cuisine, habillement complet, les accessoires d'un métier; طاخمى مالى takhoum-i mali, meubles, mobilier; طاخمى هسپى takhoum-i hespi, tout ce qui sert pour harnacher un cheval; t. طاقم.

طار tar, disposition, établissement; ar. طرح; comp. بناطار.

طارا, طاره tara, taré, escompte sur le poids et la mesure; mot emprunté à la langue franque, turc طره, ital. tara, franç. tare.

طارگان tarigan, seigle; comp. دارى, طاله.

طاس tas, soucoupe, tasse pour y poser une pipe; tási, écuelle, G.; ar. طاس; comp. بن طاس (s. v. بن).

* طاش گمى dasc-ghamíe, galère, G.; littér. bateau à pierre, bateau dont l'équipage est condamné à porter des pierres; du turc طاش (pierre), comp. l'ar. مركب الحجر.

طاشچى tachtchi, carrier, ouvrier qui tire la pierre, tailleur de pierres; t. طاشچى.

طاعون taoun, peste, épidémie; heila ta'ūn-a ḣálābi lĕ mále kâti, ah, que le bouton d'Alep tombe sur la maison! S.; ar. طاعون.

طاغار tagar, brasier, mangal; t. طغار arm. Թաղար.

طاڤى tawi, nuage; طاڤيى باران tawi-i baran, une nuée épaisse; ṭāviyâk-a bārā́nē, une nuée pluvieuse, S.; ar. طخاف, طهاف.

طاقت taqet, force; طاقت انين taqet anin, supporter; taǩát G.; ar. طاقة.

* طاقه, lucarne pour laisser sortir la fumée, S.; ar. طاقة.

طالب talib, cherchant, demandant; طالبى عزلى talib-i azli (il était) demandant sa démission; ar. طالب.

طالع tala, talé, sort, fortune; طالع قاوق tala-qavouq, adulateur, littér. qui fait révérence au bonnet (des grands seigneurs); طالع قاوق كرين tala qavouk kirin, flatter; تالع بى وجه tala bivedjh, fortune adverse; tala qo, hasard, G.; tala kangia, heureux, G.; tala ǩaraba, malheur, malheureux, G.; tala resc, malheureux, G.; ar. طالع; comp. بى طالع.

طالع قاوقى tal-qavouqi kirin, flatter.

* طاله taala, panic, G.; tāla, petit blé ressemblant au millet, Rh.; comp. دارى, طارگان.

طامه, طاما tama, tamé, jeu de dames; طاما ليزتين tama leiztin, jouer aux dames; dama G.; ar. لعب ضاما.

طاماغ tamag, espèce de maladie des chevaux.

طامژاندين tamijandin, allécher; verbe causat. de طامژين.

طامژين tamijin, s'adonner avec passion à; طامژى tamiji, passionné, vicieux; probabl. de طمع.

طامله damla, apoplexie; به طامله مر be damla myr, il mourut d'apoplexie; t. طمله, طامله, دامله.

طانه tané, génisse, veau; t. طانا, دانا.

طاوس teoûs, paon; nom du diable, qu'adorent les Yezidis; به طاوسه هره be teoûsé heré, va au diable (juron); taús G.; ar. p. طاؤس (du grec ταώς); voy. sur le diable-paon Layard, Nineveh and its remains I, 296 ff. Ainsworth, Journal of the R. Geograph. Soc. XI, 25. Sandreczki, Reise nach Mosul III, 251, 286.

طاوله tavla, trictrac; ar. طاوله; comp. طبله.

طاولهجى tawladji, tabletier; t. طاولهجى; comp. طبله.

طايفه tàifé, population, peuplade, tribu; taifa, secte, rite, G.; taifa, peuple, Rh.; ar. طايفه.

طب voy. طبع.

طباغ, طباخ tebakh, tebag, Août; tabák G., tabáγ L.; ar. اب طباخ.

طب, طبع taba, teba, teb, moeurs, caractère; طبع هار tabé har, tempérament chaud; طبع صفراوى tabé sefravi, tempérament bilieux; طبع خونى tabé khouni, tempérament sanguin; طبع اكرى tabé aghiri, tempérament bouillant; طبع سوداوى tabé seoûdavi, tempérament mélancholique; طبع سرت tabé sert, tempérament violent; طبع بلغمى tabé belgami, tempérament flegmatique; ar. طبع; comp. طبيعت, بى طب, خوش طب.

طبق tabaq, couche, substance étendue sur une autre substance; طبقا خولى tabaq-a kholi, une couche de terre; طبقا ريك tabaq-a rik, une couche de sable; طبق طبق tabaq-tabaq, couche sur couche, pli sur pli; طبق طبق پيچان tabaq tabaq petchan, plisser, faire plusieurs plis à une étoffe; tabák kaghéz, feuille de papier, G.; tabak, étage, main de papier, Rh.; ar. طبق.

طبقچه tabaqtché, assiette; du pers. طبقچه.

طبله tabla, soucoupe, petit plateau pour y poser une pipe; du pers. طبله (mot européen); comp. طاوله.

طبيب tabib, médecin; ar. طبيب.

طبيبى tabibi, art médicale.

*طبيعت tabiãt, caractère, disposition, nature; tabiãt nesma, modeste; tabiãt kuhhn, sanguin; tabiãt quosca, gai; tabiãt seúda, mélancolique; tabiãt vakam, taciturne; tabiãt ages, inquiet; tabiãt tizia, sévère, farouche; tabiãt gherma, colérique; tabiãt kangia nina, de mauvaise humeur; tabiãt l'ansan, nature humaine; tabia, nature, sexe, G.; tabiat Rh.; ar. طبيعة; voy. بى طبيعت.

طپان tapan, plante, semelle; طپان ارضيه tapan ardiié, il se tient de pied ferme sur son terrain; t. طپان.

طپانچه tepantché, pistolet; voy. دبانچه.

*طپراق toprák, terrain de souveraineté; toprak ohhkma, le gouvernement, G.; t. طپراق, طوپراق.

* طحل tahhel, rate, G.; ar. طحال (plur. طحل).

طحل (?) tehil, disloqué.

طحلب touhleb, liane, herbe souple qui croît dans l'eau; ar. طحلب.

* طحنين zaza ārīš teḫnaíni, le moulin moulut; de l'ar. طحن.

طراد tyrad, escarmouche, jeu au djerid, joûte; trāt, lieu de combat, S.; háte tráde, il alla attaquer, S.; ar. طراد.

طرادچى tyradtchi, escarmoucheur, joûteur.

* طرح terkh, jet; بطرحك be-terkhiké, d'un seul jet, Ch. 352; ar. طرح.

طرز terz, manière, façon; به طرزكى دنى ور گراندين be terzek-i dini vergherandin, dénaturer; طرز به طرزى terz be terzi, de toute manière, toutes sortes; طرز طرز terz-terz, divers; طرزى كڤين terz-i kewin, vieille manière; به طرزكى نا معلوم be terzeki namaloum, indistinctement, d'une façon inconnue; بڤى طرزى be-wi terzi, de cette manière; ters G., târz-ē ženă, comme une femme, S.; tirzē image, Rh.; ar. طرز; voy. دو طرز, بى طرز.

طرش tarich, bestiaux, bétail; دوسا طرش چوبه نيڤا زوما جونكان deous-a tarich tchouié niw-a zoma djounekan, les traces des bestiaux allaient au camp de Djouneki; tarš u tālán S; ar. (chez les Bédouins) طَرْش.

طرطل, طرطر tirtir, tirtil, chenille; t. طرطل.

طرف teref, marge, côté; طرف گرى teref-ghiri, partial; او طرف ناگره eoŭ teref na-ghiré, il est impartial; طرف طرف teref teref, de ça et de là; taraf Rh.; ar. طرف, p. طرف گرفتن; comp. اطراف.

طرفاندە tourfanda, prémices; t. طرفاندە, طرفندە, du pers. تروندە.

طرفدار teref-dar, partial; du pers. طرف دار.

* طرمپە trámpa, espèce de four, syr. behairi S.; ar. طرم, طرمه (foyer)?

طرمخ tyrmikh, râteau (instrument du jardinier); t. طرمق.

طرنغ tyrnag, sabot, ongle; t. طرنق.

طريفى toreifi, race noble de chevaux; littér. race élevée par la tribu de Toreif; comp. Lane, Dict. I, V, 1845.

طعام team, dîner; ar. طعام.

طعم tam, goût; طعم كرين tam kirin, goûter, essayer le goût; طعم خوش كرين tam khoch kirin, affriander; به طعم betam, appétissant; tām G., tā'm Rh., tiem R.; tam quosca, assaisonnement, G.; ar. طعم; comp. بى طعم.

طعن داين tan dàin, censurer; ar. طعن.

* طعنه táne, honte, S.; ar. طعنه.

* طفالى tufáli, enfant; tufál-ē mändáli, un petit enfant, S.; ar. طفل.

طفاندين tefandin, éteindre; اگرى بطفينه aghiri be-tefiné, éteigne le feu; parf. 2. tä ṭafándi S.; verbe causat. de طفيان.

* طفقين töfūqīn, demeurer; parf. part. 3. lē töfūqi, il demeura là; le vā töfūqqi, il s'arrêta devant eux; ar. طفق, à Damas حضر S.

طفيان tefiian, s'éteindre; چرا طفيايه tchira tefiiaié, la lampe s'est éteinte; de l'ar. طفو.

طقاندين takandin, faire craquer les

membres du corps; prés. 3. de-takéene Ch. 347. Voyez, sur cette opération dans les bains E. W. Lane, ch. 16me; de l'ar. طقّ.

طقس taks, rituel, G., Rh.; ar. طقس, syr. ܛܟܣܐ (du grec τάξις).

*طلا тилья, or, P.; lorist. tela; ar. طلا, p. تله.

طلاب taláb, rut des chevaux, G.; ar. طلاب.

طلاق talaq, répudiation; طلاق داين talaq dàin, répudier; talak nāmé, divorce, Rh.; t. طلاق ويرمك, p. طلاق نامه.

طلب teleb, réclamation, demande, créance; ar. طلب.

طلبدار teleb-dar, réclamant, créancier; du pers. طلبدار.

طلبه telebé, une femelle qui désire le mâle; ar. طَلَبَة.

*طلبه talba, demande; ciúm a tálba, je vais chercher, G.; tólbē mál-a Iskán āγá kería, il s'avança vers la maison d'Iskan Aga, S.; ar. طَلْبَة.

*طلسم zaza tilisím, talisman; ar. طلسم (du grec τέλεσμα).

طلقين teleqin, mettre bas (en parlant des chiennes); de l'ar. طلق.

طلوع toulou, le lever du soleil; ar. طلوع.

طليج telidj, sol ingrat, qui ne produit rien.

طماع tama, avide; از طماع مه ez tama-me, je suis avare; از طماع نينم ez tama ninim, je ne suis pas avare; tamma G., tŭmā Rh.; ar. طمّاع.

طماعى tamâï, mélancolie.

*طمان tumán, pantalons rouges d'écarlate, G.; zaza tumáni, t. طمان, طومان (du pers. تنبان).

طمر tamar, nerf, veine; طمر راديه tamar ra-di-bé, spasme; طمر كشان tamər kichan, souffrir la crampe; t. طمر.

طمراندين temirandin, éteindre; verbe causat. de طمرين.

طمرهندى temir-hindi, tamarin (fruit); ar. طمرهندى.

طمرى temiri, une lampe qui s'éteint; celui qui dort sans lumière.

طمرين temirin, s'éteindre, mourir; فلان كس طمريه fylan kes temiriié, un tel homme est mort; ar. طمر (cacher, ensevelir).

طمع tama, avarice, avidité; tammā G.; ar. طمع.

*طمعكار tamma-kar, avide, G.; tema-kár L.; du pers. طمعكار.

طمعكارى tamakari, avarice; du pers. طمعكارى.

طنف, طناب tenab, tenef, corde; tanap Rh.; ar. طناب, vulg. tenef.

طو voy. ڤه طو.

طوار voy. دوار.

طواغ touvag, bouchon, couvercle; ar. طباق.

طوان tavan, plafond, plancher; t. طوان.

*طوبى toba, bienheureux, G.; ar. طوبى.

طوپ top, balle, étoffe, peloton, et par conséquent 1) pièce d'étoffe; طوپا جاوى top-a djavi, une pièce de toile; طوپك topek, une pièce d'étoffe, de marchandise; طوپك كاغذ topek kaghiz, une rame de papier; top kettán, pièce de linge, G.;

tőbăk-e kitấn S.; top kam, étoffe de coton, G. (pers. طوپ خام ballot de soie crue); top ciúka, draps, G.; top komasc, pièce de soie, G.; 2) canon (propr. boulet de canon); tōp bārū ou kākíl, sarbacane de sureau pour tirer aux moineaux, S.; 3) pointe, flèche de lance: āgýr u pēt ž tőp-a rúm-ē vē dérēži, le feu et des étincelles (vinrent) de la flèche de sa lance longue, S.; rum-ấ vi p-tőpa năzărſya, sa lance était munie d'une pointe de fer, S.; t. طوپ.

طوپال topal, boiteux; t. طوپال.

طوپچی toptchi, canonnier; t. طوپجی.

طوپز topouz, şceptre; tupúz, massue, G., tőpūz S.; t. طوپز.

طور tor, grille de fer; طور طوغراما tor dograma, grille en bois; t. طور; comp. تور.

طور tor, manière; ar. طور; comp. چیطور. طو ڤه.

طور voy. طوره.

طوراق toraq, espèce de fromage en morceaux; t. طوراق, russe творóгъ, grec τυρός (voy. Pott, Et. F. II, 3, 316).

طورطوره tortoré, vagabond.

طوره, طور tor, toré, cheval qui n'est pas encore dressé; tōr, un cheval gras (propr. un taureau) S.; aram. ܬܘܪܐ (ar. ثور).

طوری, طوریك tori, torik, ignorant, naïf, qui est novice dans son métier; طوره toré, il est novice; ar. طوری (sauvage).

طوز toz, poussière; طوز پیا ناکه toz peia na-ké, la poussière ne descend pas, c'est-à-dire: il est intègre; طوزا آشی toz-a àchi, poussière qui s'élève dans un moulin; طوز کرین toz kirin, faire de la poussière; طوزك انفیه کشان toz-ek enfiié kichan, prendre une prise de tabac; t. طوز, توز.

طوزاغ touzag, filets; t. طوزاق.

طوزلمه درانن tozleme deranin, calquer; t. توزلمق (couvrir de poudre; on calque au moyen d'un papier couvert de poudre de crayon noir).

طوش toch, bosse ou autre défaut d'un fusil; égratignure.

طوطی touti, perroquet; ar. طوطی, p. توتی, توته, توتك, bal. toto, afgh. توتا (tōtā), hindost. tōtā.

* طوغان doγán, faucon, L.; t. طوغان.

طوغراما dograma, par petits morceaux; t. دوغرامه, طوغرامه; voy. طور.

طوفان toufan, orage, déluge; tofān Rh.; p. ar. t. طوفان (du grec τυφῶν, voy. Pott, Et. F. V, 323).

* طوق tok, chaîne, collier, G., Rh.; ar. طوق.

طول teoŭl, tevil, entraves pour les pieds des chevaux; ar. طول; comp. طويله.

طوله voy. دوله.

طوله taoŭlé, bouverie, étable aux boeufs; taúla, étable, S.; p. طوله (de l'ar. طويله, écurie), comp. طويله et طول.

طوله teoŭlé, corde tendue à laquelle on attache les chevaux; comp. طويله.

طومك tomik, filets pour attraper les oiseaux, appât, attrait, penchant; طامژیه طومکی tamijiié tomiki, il fut attiré par l'appât du plaisir.

طوی toi, outarde; t. توی, طوی.

طويل tevil, action de mélanger; طويل کرین tevil kirin, mêler, remuer, battre les oeufs, le beurre; هیکی طويل کرین heïki tevil kirin, battre les oeufs; comp. تقلی.

طویلاندین tevilandin, attacher un cheval au pâturage; de طویله.

* طویله tavíle, entraves des chevaux, S.; ar. طويلة; comp. طول, طوله.

طیار teiar, volant (voy. مار); ar. طيّار.

طیر teĭr, oiseau; طیر اقیتن teir awitin, lâcher un oiseau instruit à la chasse; طیر پیا نابه teir peia na-bé, lieu où l'oiseau ne descend pas, c.-à-d. lieu mal famé, aspect affreux; طیری دیسان هاته گرتن teiri disan haté ghirtin, ainsi l'oiseau a été pris; طیری زر teir-i zer, oiseau à plumes d'or, bruant; طیری طاوس teir-i taousi, vanneau, paon; طیری قوغو teir-i qougou, cygne; طیری نعمانی teir-i nômani, autruche; طیری هژیران teir-i hejiran, bec-figue; тиурь P. (c'est le pluriel); plur. tairá (voy. سیمر); teir-i čahíri, alouette, L.; ar. طير (plur. طيور).

طیرباز teĭr-baz, oiseleur.

طیرك teirik, 1) un petit oiseau; 2) alouette; diminut. de طیر.

طیروان teir-van, vendeur des oiseaux.

طینك voy. سینك.

ظ

ظار zar, déclaration; ظار شاهد کینه zar chahid ki-né, qui sont les témoins de la déclaration (à la noce)? t. ظار (de l'ar. ظاهر).

ظالم zalim, injustice; zalem, cruel, tyran; oppression; zalem kem, je suis cruel, j'opprime, G.; zālim Rh.; ar. ظالم.

ظاهر zahir, évident, manifeste; ظاهر بوین zahir bouin, être en évidence, apparaître; ظاهر نشاندان zahir nichandan, feindre; ar. ظاهر, comp. ظار.

ظاهرا zahira, apparemment; ar. ظاهراً.

ظاهری zahiri, aspect, point de vue.

ظراف ziraw, fin, délicat; ظراف کرین ziraw kirin, affiner; ظراف ابش ziraw eich, étique; zráva, mince, G.; zráv kem, je rends plus mince, G.; śraf, affilé; sraw, mince, Kl.; zeráv L., zrav, svelte, Rh.; ar. ظراف (plur. de ظريف).

ظرافی zirawi, finesse.

ظرف zarf, 1) enveloppe; 2) soucoupe servant à poser une tasse à café; ar. ظرف.

ظفر zefer, victoire; ar. ظفر.

ظل zil, ombre; ar. ظلّ.

ظلم zouloum, tyrannie, abus de pouvoir; ظلم لی بویه zouloum li bouié, tyrannisé; ظلم کرین zouloum kirin, vexer, faire des actes de prépotence; zolema G.; сулмь P.; ar. ظُلْم.

ظلمکر zouloum-ker, tyran.

* ظلومی zlumī, oppression, Rh.; de l'ar. ظلوم (tyran).

ظن zen, pensée, opinion; ظن کرین zen kirin, penser, croire que...; ظنده جاهنیا من قا بخوقه نای zen-dé djahniia min qa be-khouwé na-i, examine mon poulain, il ne reprend nullement; ar. ظنّ.

ظهر zouhr, midi; ar. ظهر.

ع

عابد âbid, religieux, moine; ar. عابد.

عابر abir, camp retranché.

عاپ âp, oncle paternel; arm. (dial. de Mouch) *ափo* (Patkanof, Матеріалы для изученія армянск. нарѣчій p. 57); comp. عام, معم.

عاجب âdjib, admirable, miraculeux; عاجب مروفك âdjib mouroufek, un homme bizarre; ar. عاجب.

عاجز âdjiz, dégoûté, las; عاجز بوين âdjiz bouin, se dégoûter, être las; عاجز كرين âdjiz kirin, causer un dégoût, importuner; عاجز بوى âdjiz bouï, fatigué, las; āges na-ka, ne sois pas indigné, G.; ājés L., ājĭs Rh.; ar. عاجز.

عاجزكر âdjiz-ker, importun, fastidieux.

عاجزى âdjizi, importunité; âgesia G.

عادت âdet, usage, habitude; عادت كرين âdet kirin, faire usage; عادتا âdeta, comme d'usage; عادته âdet-é, c'est l'usage; عادتى قنج âdet-i qendj, excellent usage; عادت گريدان âdet ghiri-dan, établir une loi, consacrer une coutume; عادتى كڤين âdet-i kewin, ancienne coutume; عادتى مون âdet-i moun, mauvais usage; ژ عادتى بدرقه ji âdet-i be-derwé, cela est hors d'usage; ādet aia, il y est accoutumé; ādét-a ka-ràba, vice, G.; ar. عادة.

* عادلو, juste, L. I, 101, 13; ar. عادل.

عار âr, honte, pudicité, honneur; عارى پير âr-i pir, respect, honneur; ar. عار; voy. بى عار.

عاريت âriiet, gage; ar. عارية.

عارين ârin, acharnement, courroux, colère; ژ عارين ji ârin, du fâché; به عارين كتين be-ârin ketin, s'acharner.

* عاشق asck, ascàk, amoureux, G.; âšik L.; ashek bum, devenir amoureux, Rh.; plur. عاشقان L. I, 100, 3; ar. عاشق.

عاصى âsi, difficile, dur, violent, rebelle, rebellion; عاصى كرين asi kirin, rendurcir; نابيژين چى طايفيه چرانى عاصى بونه na-bijin tchi tàifeié tchirani asi bouné, on ne dit pas, quelle est la tribu, et pourquoi ils se sont revoltés; āsi kem, je persiste, je me révolte, je fortifie (une ville) G.; āsi bum, je m'entête, G.; áse L.; dārjed dērē pē āsē-kir, il barra (par le cadavre) la porte du couvent, S.; ar. عاصى.

عاصيتى âsiti, solidité.

عاصيه âsiié, révolté, difficile à vaincre, une place d'un accès difficile; جهى وان عاصيه طوپ ناچت djih-i van âsiié top na-tchit, leur position est très difficile, le canon n'y passe pas.

* عافيت āfiet bit, grand bien vous fasse! bonne chance! G.; ar. عافية.

* عاقبت akobét, finalement, G.; ar. عاقبة.

* عاقل ākel, sage, G.; ar. عاقل.

* عاكف, plur. عاكفكل, s'inclinant, L. I, 99, 19; ar. عاكف.

* عالاندين ālinum, je relève; parf. part. āland G.; verbe causat. de عالين.

عالقين aliqin, se cramponner, s'atta-

cher, se coller; عالقی aliqi, celui qui se cramponne; ar. علق.

عالم alem, peuple, monde; rūb-ō ālōmīn, le seigneur du monde, Rh.; ar. رب العالمين.

عالی زنگی ali zenghi, scandale, honte.

*عالین ālín, se lever; ruz ālit, le soleil se lève; ruz ālàt, le soleil se leva; de l'ar. عالی.

عام âm, le vulgaire; لنك عامی مقبوله li-nik âmi maqboul-é, cela est universellement reçu; بنده دبیر عامم bendé debir âm-em, je suis écrivain public; تشکی عام قصه بکه tychk-i âm qysé bi-ké, raconte moi les choses publiques; لی وجهی عامه li vedjh-i âmé, généralement; عامی, عامه ami, amé, en général; tout le monde; amm G.; ar. عامّ.

عام âm, oncle paternel; feilé ammoo, dujiki amige, ar. عمّ, p. عم; comp. عاپ, معم.

عامل âmil, ouvrier, commun; ar. عامل.

*عاملی āmelía, exercice, pratique, G.

عبا âba, drap de Turquie ordinaire, capote, manteau pour la pluie; āba, manteau orné de bandes d'or, dont le Pacha fait présent, G., abba R.; ar. عبی.

عبادت ibadet, dévotion; عبادت کرین ibadet kirin, adorer, prier Dieu; عبادتا خدی ibadet-a khoudi, attachement au culte de Dieu; ar. عبادة.

عبادتکر ebadet-ker, pieux; p. عبادتکار.

عباره ybaré, phrase; ar. عباره.

عبد abid, esclave; عبدی عرب abd-i areb, esclave nègre; ābed allah, pieux, G.; ar. عبد, plur. عبید.

عبدنی abdini, dévotion.

عبر voy. عمر.

*عبرت ибреть, miracle, P.; ar. عبرة.

عبره abré, tare, rabais; ar. عبره, géorg. ახრა (surpoids, débit).

عبور abour, oubour, moyen de vivre; ar. عبور.

*عبِری, aloès, L. I, 101, 4; ar. عبیر.

*عثمانلو osmánlí, turc, G.; t. عثمانلو.

*عجایب agiaib, miracle; agiaib kem, je suis surpris; agiaib men bit, j'en suis surpris, G.; ajaib Rh.; ar. عجایب.

*عجب k. or. miracle; ar. عجب.

عجبا âdjiba, par hasard; ar. عجباً.

*عجله کرین âjele kirin, hâter; prés. 1. âjele de-kim, impér. 2. prohib. âjele mé-ke L.; ar. عجله.

عجم âdjem, persan, peuple persan; لی عجم li âdjem, dans la Perse; اخوندی عجمان akhound-i âdjeman, un molla Persan; agiam, la Perse, G.; ar. عجم.

عجمی adjemi, barbare, novice; agiami, agiémi, persan, G.; ar. عجمی.

*عجه age kem, j'aime; flán me age ket, tel ou tel me plaît; āge ná-kem, j'ai en aversion, G.; ar. عجب (voy. Berggren p. 634).

عجیب adjib, merveille; به عجیب be adjib, merveilleux; ar. عجیب.

عجیباندین adjibandin, surprendre, étonner; verbe causat. de عجیبین.

عجیبین adjibin, s'émerveiller.

عدالت edalet, équité; ar. عدالة; comp. بی عدالتی.

عداوت edavat, ressentiment; adāvat kirin, lutter, Rh.; ar. عداوة.

* عدد k. or. adad, nombre; ar. عدد.

* عدس lor. addes, lentille, R.; ar. عدس.

عدل adil, équité, justice, به عدل be adil, équitable; ar. عدل.

* عدل ádil, sac de voyage, S.; ar. عدل (plur. de عدله).

عدلتی adileti, équité; comp. عدالت.

عدو adouv, ennemi; ar. عدوّ.

عذاب êzab, punition; azāb kirin, tourmenter, Rh.; ar. عذاب.

* عذار joue; ar. عذار; voy. كُل عذار.

عذر ouzr, excuse; عذر انین ouzr anin, se dispenser; عذر خواستن ouzr khastin, s'excuser; ar. عذر.

عراصه arasé, marché au blé; ar. عراص.

عرب areb, Arabe, nègre; dans le dial. de Hedrus aráp, iráp; ar. عرب (russe арапъ, nègre).

عربانه, عربه arabané, arabé, voiture; عربانه طوبی arbané topi, affût; arabah Kl., arabán L.; t. tatar. عربه, عرابه.

* عربده arbeda, foule, bruit, tumulte, G.; ar. عربده.

عربه voy. عربانه.

عربه وان araba-van, charretier.

عرصه arsé, champ inculte; ar. عرصه.

عرض irz, honneur, estime; arz b,skínum ou arz ƙarab kem, je flétris la réputation de quelqu'un, G.; ar. عِرض; voy. بی عرض.

عرضحال arzhal, requête; arzál dem, je présente une supplique, G.; ar. عَرضِ حال.

* عرضك ardek, à côté, G.; de l'ar. عرض.

عرق araq, eau de vie, rhum; ar. عرق; comp. راقی.

عرقچین araqtchin, bonnet blanc que les Turcs portent sous leur bonnet rouge; عرقچینا زارویان araqtchin-a zarouian, bonnet d'enfant; t. عرقچین.

عرنانذین arenandin, fâcher, irriter, causer un déplaisir; verbe causat. de عرنین.

عرنین arenin, se fâcher, se déchaîner, se mettre en colère; عرنی areni, celui qui est fâché; de عارین.

عریضه arizé, requête, exposé; ar. عرضه, عریضه.

* عزا ezā kēshāndin, se mettre en peine, Rh.; p. عزا (affliction); de l'ar. عزا (patience).

عزام voy. عزایم.

* عزامیه āzamíe, invitation, G.

عزایم azàim, prières pour les malades; ãzám kem, j'invite, G.; ar. عزایم (plur. de عزیمة).

عزب azeb, célibataire; garçon de noces; azēb L.; ar. عزب.

عزبی azebi, célibat, virginité.

عزت کرین izet kirin, traiter bien, honorer; ar. عزّة.

عزل azil, destitution; عزل بوین azil bouin, être destitué; azil kirin, razil kirin, destituer, Rh.; t. عزل اتمك; comp. معزول.

عزلت کرین izlet kirin, donner sa démission; t. عزلت اتمك.

عزیز aziz, cher, précieux; عزیز کرین aziz kirin, honorer; azíz L.; ar. عزیز.

* عسكر eskér, armée, L.; āsker skínum, je mets en fuite l'armée; ãsker baláva kem, je mets en déroute une armée;

ãsker ce-kem, je mets sur pied une armée, G.; askar héros, Kl.; ar. عسكر.

عسن èsen, gardien.

* عشا ãesca, la première partie de la nuit, G.; ar. عشا.

* عشق ascka, sympathie, penchant; ascka qodé, pour l'amour de Dieu, G.; t. عشقنه الله.

عشور ouchour, dîme; ar. عشور.

عشور achour, fête qui tombe le 10me jour après le Kourbanbayram; ar. عشورا.

* عشيران zaza aširán, de la tribu.

عشيرت achiret, plur. عشيران achiran, tribu; عشيرتى زيلى achiret-i zili, la tribu de Zilanli; assiréta G.; ar. عشيرة.

عصا asa, bâton; assa, arbre, P.; ar. عصا.

عصر asr, 1) temps, siècle; 2) prière du soir; asr, soir, B.; ásịr L.; ar. عصر.

عصير asir, le moût, le jus de raisin; ar. عصير.

عطار atar, droguiste; ãttár G.; ar. عطّار.

عظيم azim, grand; ar. عظيم.

* عفريت 'afrít, géant, S.; ar. عفريت.

عفو afou, pardon; عفو نه بوين afou ne bouin, impardonnable; ãfú kem, je remets, G.; ãfu be-ka, pardonne, G.; t. عفو اتمك.

عفونت oufounet, infection; عفونت پيدا بوين oufounet peida bouin, empester; ãfunk, moisissure; ãfúnk boghirt, il se moisit, G.; ar. عفونه.

عفيف afif, chaste; ãffif G.; ar. عفيف.

عقاب eqab, punition; ar. عقاب.

عقاب eqab, aigle; ar. عقّاب.

عقايد eqàid, confiance; ar. عقايد.

* عقت акать, après, P.. (l. акаль); ar. عقب.

عقد aqid, arcade; عقدين aqid-in (les maisons) sont en voûte; akdi ce-kem, je voûte, G.; ar. عقْد.

عقرب âqreb, scorpion; عقربا ساعتى âqreb-a saati, aiguille de montre; ar. عقرب الساعات.

عقل aqil, esprit, raison; عقل تركاندين aqil teriqandin, aliéner; عقل وركراندين aqil ver-gherandin, dissuader; عقل سفك aqil siwik, esprit léger, volage; من عقلى خو برزه كريه min aql-i khou berzé kiriié, j'ai perdu la raison; به عقل be aqil, sage, prudent; ãkŭl Rh.; áqịl L.; ãkel dresta, kangia, circonspect; ãkel kima, facile à comprendre; ãkel merovi nina, inconsidéré; ãkel-e min ció, je suis étonné, enchanté (littér. ma raison s'en alla) G.; بعقل bé-aql, probablement, Ch. 343.

* عقلق áqịlik, raison, L.; t. عقللولق, vulg. aeqyllyq.

* عقلى áqịlī, judicieux, L.

عقوبت ouqoubet, peine, punition; ar. عقوبة.

عقيب aqib, bissac, portemanteau.

عك âk, un homme brave; ar. عكّ.

* عكاز ãkás, crosse épiscopale, G.; ar. عكّاز.

عكس aks, contrariété, travers; عكسا دنكى aks-a denghi, répétition du son, écho; به عكسى be aksi, taquinant, contrariant; عكس كرين akis kirin, contrecarrer; ar. عكس.

* علاج iláj, remède, L.; ŭlāj Rh.; ãlág

ce-kem, je guéris; ãlág nina, impardonnable, G.; ar. علاج; voy. بی علاج.

علاقه elaqé, relation; ar. علاقه.

علامت elamet, signe, verset du Qoran, oracle; علامت دانین elamet danin, aborner; علامتا فرنگی elamet-a frenghi, obélisque; علامی شریعه elam-i cheriié, sentence; alamét, signe, étendard, L.; álāmat Rh.; ar. علامة.

علب alb, seau, vase de bois; ar. علبى.

*علبك aelbek, vase de bois, mesure de grains, boîte, G.

علت ìlet, maladie; علتی ساری ìlet-i sari, maladie contagieuse; alléta G.; ar. علّة.

*علدار allédar, maladif, G.; du mot précédent et de دار.

علف alef, fourrage, pâture; ar. علف.

علم ilm, plur. علوم ouloum, science; من علم پی نینه min ilm peï niné, je n'en ai pas connaissance; علمی صرف ilm-i sarf, grammaire; علمی حساب ilm-i hisab, arithmétique; علمی نجم ilm-i noudjoum, astronomie; علمی هندسه ilm-i hindisé, géométrie; علمی الاهیه ilm-i illahiié, théologie; علمی خواص, حیوانات ilm-i khewas ou heivanat, zoologie; ãlema G.; ar. علم.

علم elem, drapeau; ar. علم.

*علماندین alemāndin, corriger, Rh.; ãlemínum, j'instruis, j'accoutume; parf. part. ãlemánd, ãlemandía G.; de l'ar. عالم (savant).

علمی ilmi, qualité requise d'un mollah; ar. علمی.

*علمی علمین ŭlmē-ŭlmīn, éternellement, Rh.; syr. ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ?.

علو alaoŭ, flamme; علوا اگری alav-a aghiri, id.; علو کرین alaoŭ kirin, enflammer; ar. علو, comp. t. علو لنوق, علو لندرمك.

علوفه eloufé, salaire, honoraires; ãlúfa dem, je salarie, je paie, G.; ar. علوفه.

علی ala, vers; علی الخصوص ala 'l-khousous, spécialement; āleik, sur vous (voy. سلام); l'ālē, vers, Rh.; ar. علی.

علی خرینی voy. خورین (jeun).

*علیق alīka, foin, fourrage, G.; ar. علیق.

علیل alil, valétudinaire; ar. علیل.

علیم ilim, savant, mollah; ălīma, ălīman Rh.; ar. علیم, علما.

عما voy. عمه.

عمارت emaret, bijou; عمارتا ژنان emaret-a jinan, bijoux servant à la parure des femmes; palais, édifice, Br.; ar. عمارة.

*عمت iméta, honneur, respect; iméta t-kem, je fais honneur à quelqu'un, G.; ar. نعمة.

عمر oumr, âge, la vie; اقه هسپه چی عمره ewé hespé tchi oumr-é, ce cheval quel âge a-t-il? عمری دریژ oumr-i dirij, longévité; عمر کرین oumr kirin, vivre, prolonger la vie; به عمر be oumr, en vie, durant la vie; د عمری خودانی di oumr-i khoudani, durant ma vie, toute ma vie; عمری من هیی وه بر ناکم oumr-i min heii vé bir na-kim, je ne vous oublierai pas durant toute ma vie; abur Kl., umr Rh., e̱mr L.; ãmra aia, il vit, G.; zaza e̱mér; ar. عمر; comp. هفعمر.

*عمل amăl, action; amăl kirin, agir, Rh.; t. عمل اتمك.

عملاندين amilandin, employer, user; اى عملاندى ei amilandi, usé, tout ce qui a servi déjà à l'usage; verbe dénomin. de عمل.

عملدار amel-dar, employée; du pers. عملدار.

عمو voy. عام (oncle).

عموده oumoudé, masse d'armes; ãmúd, colonne de pierre ou de briques, G.; ar. عمود.

عموم oumoum, universalité; ar. عموم.

عمومی oumoumi, universellement; ar. عمومی.

عمه âmmé, tante paternelle; zaza ém'a; ar. عمّه; comp. مت.

عناد ynad, entêtement; ãinát, entêté, obstiné; ãinát bo-ghrum, je suis obstiné, G.; ar. عناد.

*عناد كر ãinát-ker, obstiné, capricieux, G.

عنادی ynadi, opiniâtreté; عنادی مكه ynadi me-ké, ne sois pas entêté; ãinátie boghrum, je suis obstiné, G.

عناصر enasir, élément; چار عناصر tchar enasir, les quatre éléments; ciahr ãnaser G.; ar. عناصر (plur. de عنصر).

عنبر anber, ambre; ambâl S.; ar. عنبر.

عنت ĭnet, eunuque; ar. عُنَّة (défaut d'impotence).

عنترى enteri, veste longue orientale, jupon; 'ántări S.; ar. عنترى.

عندلی andeli, rossignol; ar. عندليب, عندليل.

*عنرين 'anerin, prendre en mauvaise part; prés. az 'ânerim, fut. aze be 'ânerim; parf. part. 'âneri S.; comp. عرنين.

عنعنه anané, exposé, récit; عنعنه شر كوت anané cher gout, il fit un exposé du combat; ar. عنعنه.

*عنغت angut, aigle, Kl.; évidemment ce mot signifie le canard; t. عنغت.

عنكبوت ankebout, araignée; ar. عنكبوت.

عنيدين ânidin, s'obstiner; de l'ar. عنيد (obstiné).

* عوامل گاو авомилкау, boeuf, P.; de l'ar. عوامل et de گا (boeuf ouvrier).

عوان avan, intrigant; عوانه avan-é, c'est un intrigant; p. عوان (de l'arabe).

عود oûd, aloès; ar. عود.

* عود 'ävd, géant; ar. el-'afd S.

* عودلله zaza Avdúla Beg, nom propre; ar. عبد الله.

عوده voy. عهد.

*عور awyr, clin d'oeil; be awyre čáva le-mü de-nâri, il me regarda d'un regard de travers; ar. 'awyrre, 'aworret 'aine, plur. 'awerrát S.; ciáv' áver binerum, je regarde avec l'oeil malin; ciáv áveri le kem, id., G.; ar. عوره.

* عوراعور 'ōrā'ŏr-ē dăvána, le rugissement des chameaux, S.; ar. عرار, عرير (de l'autruche).

عورده averdé, nu; comp. p. عورى, de l'ar. عرى.

عوز, عوزه aviz, avizé, défaut, l'absence d'une chose; ar. عوز.

عوض ouvez, échange, contrevaleur; عوض كرين ouvez kirin, rémunérer; ar. عوض.

عوق aoûq, suspension; ar. عوق.

عوقین eviqin, tarder; ávoqı, il n'est pas venu, S.; de عوق.

عوندا voy. وندا.

*عونی avnai, aunai, secours de Dieu, Rh.; ar. عون.

عهد ahd, convention; سندا عهدی sened-a ahdi, contrat de convention; عهدا کفن ahd-a kewin, l'ancien testament; عهدا نو ahd-a nou, le nouveau testament; عهدا بری ahd-a beri, la convention primitive; عهدا من به ahd-a min bé, je m'engage; عهد بویه ahd bouié, une chose convenue; عهدی خدی بتن ahd-i khoudi bitin, s'il plaît à Dieu, ce sera; عَوْده L. I, 98, 7; ar. عهد.

عیاده eâda, visite; ar. عیاده.

عیار âiar, jauge, aloi, titre d'or, d'argent; mesure pour le beurre, le fromage etc., turc طولم (outre); عیار گرتین âiar ghirtin, jauger; ar. عیار.

عیب aïb, défaut, honte; عیبه aïb-é, c'est une honte; به عیب be aib, estropié; عیب بکن aib bi-kin, ayez honte; ar. عیب.

عید eïd, fête, bayram; ãid kem, ãeid bo-ghrum, je célèbre une fête, G.; aidı Rh.; ar. عید.

عیدانه eïdané, les étrennes qu'on donne le jour de fête.

عیسوی ysāvi, chrétien; voy. دین; ar. عیسوی.

عیسی ysa, Christ, Sauveur; خضرتی عیسی hazret-i ysa, le Seigneur Jésus Christ (locut. turque); saidna Isa, notre Seigneur Jésus, G. (ar. سعیدنا عیسی).

*عیل zaza eil, eílek, enfant; plur. aílān; ar. عیّل.

*عین 'ain, oeil; že 'ain-a χva dăr ne ánia, il n'apporta rien de son oeil, c'est-à-dire il ne la regarda point, S.; ar. عین.

عیناً ainan, original, pièce originale, en nature; اڤا صورتا مطابقی عینیه ewa soureta moutabiq-i ainiié, cette copie est conforme à l'original; عینی âini, véritable, original; به عینی be âini, tel quel; ar. عینی.

*عینك 'ainík, vitre, carreau, S.

* عینه aina be-kem, je repolis, G.; ar. عینه (un vêtement net).

غ

*غازنده ǵhazénda, plainte; ǵhazénda kem ou dem, je me plains, G.; gāzinda Rh.; p. غزه; comp. بی غازنده.

غالب galib, vainqueur; غالب بوین galib bouin, vaincre; ǵhaleb kem, triompher, G.; ar. غالب.

غالبا galiba, probable; apparemment; غالبا ایرو دی بیتن galiba irou di bitin, probablement ils arriveront aujourd'hui; ar. غالبا.

غایب gàib, absent; غایب بوین gàib bouin, être absent; ar. غایب.

غبار goubar, poussière; ar. غبار.

غبرا ghebra, poussière, fumier sec; ar. غبرا.

غذمت voy. خذمت.

غرا goura, recrutement; comp. قرعه.

غرامه gheramé, amende; ar. غرامه; comp. خرامه.

غران garan, furieux; p. غرّان.

غراندين garandin, abuser, tromper; verbe causat. de غريان.

غرب gherb, ouest; ar. غرب.

غرض garez, intérêt, dessein; ar. غرض; comp. بی غرض.

غرغرا gargara, gargarisme; غرغرا كرين gargara kirin, gargariser; ǵharǵhar G.; ar. غرغر.

غرغره ghireghiré, un grand personnage; ar. غُرْغُرَه.

غرق gherq, action de noyer; غرق بوی gherq boui, naufragé; غرق بوين gherq bouin, se noyer, submerger; gark L.; ar. غرق.

غرقين ghereqin, se noyer, submerger.

غروش voy. قرش.

غريان gariian, se tromper; او مرف به خبری وه غريايه eoû mourouf be khaber-i vè ghariiaié, cet homme a abusé de vos paroles; de l'ar. غرّ.

* غريب ǵharíb, étranger, G., Rh., B.; zaza γaríb; ar. غريب.

* غزا γazáyē kym, je fais une expédition, une razzia, S.; ar. غزا.

غزال gazal, daim, gazelle; غزالا می gazal-a mi, biche; chasal, cerf, Kl.; gazál, ħazál L.; ar. غزال.

غزام gazam, tout ce qui tombe à terre d'un arbre, soit fruits, soit feuilles; غزاميد داران gazam-id daran, les dépouilles d'un arbre.

قزل, غزل gazel, qazel, chute des feuilles; غزل رو بون gazel rou-boun, s'effeuiller; ar. غزل.

غزمكار voy. خذمكار.

غژی, غژ ghij, ghiji, étourdi, abalourdi, confus; غژ بوين ghij bouin, s'abrutir; ghesc kem, j'étourdis, G.; t. غش اولمق, p. غش كردن.

غژی ghiji, gâchis, imbroglio, cri d'attaque; غژی قوری ghiji qouri, une chose qui se traîne en longueur.

غسل gasil, ablution; ar. غسل.

غسل gousil, laver tout le corps; ar. غُسْل.

غش voy. غژ.

غشيم voy. خشيم.

غصب ghesib kirin, ravager; ar. غَصْب, p. غصب كردن.

* غضب ǵhaẓáb-a qode, calamité infligée par Dieu, G.; ar. غَضَب الله; comp. خضاب.

غضبناك gazebnak, colérique; du pers. غضبناك.

غضبناكی gazebnaki, exaspération.

* غفران ǵhofrán, indulgence, G.; ar. غفران; voy. بی غفران.

غفراندين gafirandin, pardonner les fautes (en parlant de Dieu); de l'ar. غفر.

* غفلت ǵhaflét, soudain, à l'improviste, par hasard; ar. غفلة.

غفور gafour, arrière-garde.

غفير gafir, compagnon d'armes, gouverneur d'un enfant, menin.

* غلاك ğhalág, bavard, babillard, G.; comp. l'ancien allemand challōn (babiller), sanscr. गृणाति, comp. غلغال.

غلام goulam, domestique; غلامی درست goulam-i douroust, un domestique fidèle; غلام لڤرا نينن goulam liwira ninin, les domestiques ne sont pas ici; kolám G., khoulam B.; kholam Rh.; ar. غلام; comp. غلمان, ڤلامپاره.

غلامی goulami, service, servitude; kholāmī Rh.

* غلبه کرين ghalaba kirin, vaincre, Rh.; t. غلبه اتمك.

* غلتا gholtá, chapiteau de bois, G.; p. غلتان (volute).

* غلته ghultá, pile, batte, G.; p. غلته.

غلط galet, faute, méprise; γalat, tournoiement, B; ğhalet kem, je me trompe; khŭlat kirin, se tromper; khŭlat bun, être mal compris, Rh.; ar. غلط; du pers. غلت; comp. بی غلط, غلط, ناغلط.

غلطاندين galetandin, tromper, égarer, commettre une faute; verbe causat. de غلطين.

غلطی galeti, illusion; voy. بی غلطی.

غلطين galetin, se tromper, s'égarer; hār-dū b-haf de-γāletin, tous les deux se ressemblaient à s'y méprendre; ar. el-ātnain tĕγalleṭū S.; de غلط.

غلغال galgal, bruit; galgál, le parler; galgál de-kin; ils parlaient ensemble, S.; p. غلغل; comp. غلاك.

* غلغلين γulγulīn, mugir, bruire (du vent); parf. partic. γulγulí, ar. γálγalet S.; du pers. غلغل.

غلقاندين galiqandin, barrer, fermer la porte; de l'ar. غَلَق.

غلمان ghilman, les jeunes adonis du paradis; ar. غلمان (plur. de غلام).

* غلن ghlane, tomber; prés. 3. دغله Ch. 351; sanscr. गलति.

* غله zaza γalé, froment; ar. غلّه.

غليظ galiz, épais; ar. غليظ.

غم ghem, souci; غما دلی ghem-a dili, les soucis du coeur; غم کشان ghem kichan, se soucier; به غم be-ghem, soucieux, triste; ǩamma G., khŭm Rh.; ǩam ket, c'est important; ǩam ná-ket, cela n'a pas de conséquences; ǩama nina, impassible; ǩama elgherum, je suis soucieux, G.; ar. غم; comp. بی غم.

* غمار کرين ghamár kem, j'apprête, G.; de l'aram. גמר, comp. le géorg. გამართვა.

غمکين بوين ghemkin bouin, s'attrister; du pers. غمگين.

غوغا gaoŭga, tapage, querelle; kauγá, qauγá L.; zaza kauγá, kauγé; p. ar. t. غوغا, vulg. kawγa; pehl. گوکاس.

غوغاکر gaoŭga-kir, tapageur.

غول gol, femme impudente; p. غول.

غيبت gaïbet, absence; غيبت کرين gaibet kirin, parler mal de quelqu'un en son absence; ژ غيبی خبردان ji gaibi khaberdan, déviner, prédire les choses à venir; ğhaibét, détraction, parler sourdement, G.; ghaibat Rh.; ar. غَيْبَة, غِيبة (vulg. γaibet).

* غيبتکر ğháibet-kar, calomniateur, G.; ghaibat-kar Rh.; p. غيبتگر.

غير, بغير gair, be-gair, excepté, à

l'exception; ǵheir au, outre cela, G.; ǵheir rengh, différent, G.; γeíne, outre, L.; ħeir-i min, outre moi, L.; zaza ħeir-ke, sinon; ar. غیر.

غیرت ghiret, zèle; غیرتا بطال ghiret-a betal, zèle inutile; غیرتا وطنی ghiret-a veteni, zèle pour la patrie; به غیرت be ghiret, zélé, brave; غیرت برین ghiret birin, décourager; غیرت داین ghiret dàin, animer, encourager; غیرتی دینیه ghiret-i diniié, zèle pour la foi; ژ غیرت کتین ji ghiret ketin, mettre de côté son zèle; ǵhira, ǵhiréta G.; ǵhira kescium, je m'emporte, G.; ar. غیرة; comp. بی غیره.

غیرتکر ghiret-ker, zélé.

غیرتکش ghiret-kech, plein de zèle.

* غیـرتلی ghiratli, ambitieux, G.; t. غیرتلو.

غیرین gaïrin, se déteindre; ghairin, s'éclipser; prés. 3. ruz ghairit, le soleil s'éclipse; parf. ghair bú G.; de غیر.

* غیظ γaid, colère, S.; ar. غیظ.

* غیظین γayyidin, s'en aller en colère; prés. 1. γayyidym; parf. part. γayyidí S.; de غیظ.

غین voy. غیر.

ف

فاحش fahich, vilain, honteux; ar. فاحش.

* فادی fe̱di kir, il avait honte, L.; že me fādí ker, elle avait honte en présence de moi, S.; ar. فضیحه.

فارسی farsi, persan; fersi G., fārisī Rh.; ar. فارسی (du pers. پارسی).

فارش کرین farch kirin, faire paraître au jour; p. فاش کردن.

* فاس کرین k. or. nas (sic) keren, asseoir; comp. le pers. فاس یوفتن (placer).

فاصله fasilé, distinction; فاصله کتی fasilé keti, un coup manqué; بلا فاصله bila fasilé, sans manquer; ar. فاصله.

فاطه رش fate-rech, rate; littér. foie noire.

فعل, فال fal, fehl, mâle, فال خورین fal khourin, être couverte d'un étalon (littér. jouir de l'étalon); fāl, étalon, G.; ar. فعل.

فال fal, présage, sort; فال ڤه کرین fal we-kirin, deviner, prédire les choses qui doivent arriver; اوان فال خوریه evan fal khouriié, elles ont eu une heureuse rencontre, littér. elles ont consommé le bon augure; ar. فال.

* فالج faleğ, apoplexie, G.; ar. فالج.

فالچی faltchi, diseur de bonnes aventures; t. فالجی.

فالچیتی faltchiti, divination.

فام voy. فهم.

فانوس fanọus, lanterne, fanal; فانوس ڤه خستین fanous we-khystin, allumer un fanal; ar. t. p. فانوس, du grec φανὸς.

فایده fàidé, avantage, profit; به فایده be fàidé, avantageux; فایده دیتن fàidé ditin, trouver son intérêt; فایده کرین fàidé kirin, profiter; faida, profit, intérêt, usure, G.; foida Rh.; faida dem, j'aide,

je suis utile, G.; faida de bum, le bum, j'assiste quelqu'un, G.; faída ná-be, il ne peut être surpassé, S.; ar. فایده; comp. بی فایده, پایده.

فایده خور faidé-khor, usurier.

* فایده کار faida-kar, usurier, G.

فایدەمند fàidemend bouin, se prévaloir; du pers. فایده منذ.

فایظ fàiz, usure, intérêts; ar. فایظ.

* فتش feteš, inquisition, recherche, S.; ar. فتش.

فتفت fit-fit, sifflet; فتفت لیدان fitfit ledan, siffler; mot onomatopéique.

* فتق fétka, hernie, hernieux, G.; ar. فتق.

* فتمان fátmañ, ciel, L.

فتنه fytné, zizanie, discorde; fétna, discorde; fetni, schisme, G.; fetni cekem, je sème la discorde, G.; ar. فتنه.

* فتنه کار fetna-kar, délateur; fetna-kar bú, il fit naître la discorde, G.; fitna-kar, séditieux, Rh.; p. فتنه گر.

فتیل fitil, mèche, charpie; ftíl G.; fetíl, fil, S.; ar. فَتیل, vulg. فِتیل, p. پتیله, فلیته, talmud. פתילה, byzant. φητίλιν, φυτίλιον (Pott, Et. F. II, 360), arm. ֆիթիլա, géorg. ფითილა, avare pilta, russe фитиль; comp. پلته.

* فتیلك fetílek, écheveau qu'on tient par la main en filant, S.; diminut. de فتیل.

فجاتاً foudjetan, soudain, à l'improviste; فجاتاً گرتن foudjetan ghirtin, surprendre quelqu'un; ar. فجاءتاً.

فجر fedjir, l'aube du jour; وکو فجر قه بو دبچیم vekou fedjir we-bou di-bi-tchim, je partirai dès que le jour poindra; ar. فَجْر.

فچی fytchi, tonneau, baril; t. فوچی.

فحل voy. فال.

فحیل fehil, mâle, tout ce qui est par excellence; فحیل کرین fehil kirin, se distinguer, rendre légitime; دی رابن رو یك و دو راموسین و هڨ دو فحیل بکن di ra-bin rou iek ou dou ramousin ve hew dou fehil bi-kin, nécessairement levez vous, donnez un baiser l'un à l'autre, et pardonnez vous mutuellement; ar. فحیل.

* فخ faχ, traquet pour prendre le renard, S.; p. فخ.

فدا feda, sacrifice; ar. فدا; comp. جان فدا.

فدان fidan, arbuste, arbrisseau; t. فدان.

فر fer, chose qui est détachée de sa paire; fărr-ē mizíne, un plateau de balance, S.; ar. فرد.

فر fyr, fer, vol d'oiseau; p. فر, پر.

فر fyr, gorgée, bouchée; فرك fyrek, une gorgée, une bouchée; comp. پاری.

فرا voy. فره.

فرات frat, Euphrate; zaza ferátu; de l'ar. فرات (assyr. purat, anc. pers. ufrātu).

فراجه voy. فرجی.

فراخی fyrakhi, surabondance; du pers. فراخی; voy. فرهی.

فرار ferar, charges, bagages qu'on envoie en avant; plur. فراران feraran; ar. فرار (fuite).

فراری ferari, déserteur, contrebandier, contrebande; ar. فرّار.

فراش ferach, gardien d'un tombeau; ar. فراش.

فراقين ferawin, dîner, repas du midi; fravín, fravíni G.; frāvín S., Rh.; littér. le (repas) copieux; p. فراوان (نعمت فراوان lautae epulae).

فراق fyraq, vase, pot; فراق زيف fy-raq-i ziw, pot d'argent; فراقيد اشخانه ى fyraq-id achkhanéi, ustensiles de cuisine; ferăγek, vase, écuelle, S.; ar. فراغ.

فراندين ferandin, s'envoler; prés. 3. او دفرينه eoŭ di-feriné, parf. part. 3. وى فراند vi ferand; دانه فراندين dané ferandin, faire voler, faire partir un oiseau; frínum, frand G.; sär-ē vi ferānd, il lui coupa la tête (mot à mot: fit voler sa tête), S.; hedrusi: ferānd, fit tomber; verbe causat. de فرين.

* فراوا, largeur, L. I, 100, 14; p. فراخا.

فراى voy. فرهى.

فرتوته fortouté, une femme décrépite; du pers. فرتوته.

فرتونه fyrthouné, orage, vent impétueux; furtúna, tempête sur mer, G.; t. فورتونه, فورطونه, فرطنه, grec φορτούνα, de l'ital. fortuna.

فرجه feredjé, manteau en châle à manches longues; farrága, toge, capuchon des docteurs mahometans, surtout du grand habit d'un patriarche, d'un moufti ou d'un pacha, G.; ar. فرّاجه, géorg. ფარაჯა.

فرجى feredji, manteau de femme; ar. فرجى.

* فرجين farejin, regarder; parf. 3. lē de-farrejē, il les regarda, S.; de l'ar. فرج.

فرخ ferkh, les petits d'un oiseau; فرخى كوترى ferkhi koteri, pigeonneau; ferrih, oiseau, Kl.; fărχek kūčík, un jeune chien, S.; färχek kitték, chaton, S.; färχ-ē daulät-ē, tu es favorisé par la fortune (en allemand: ein Glücksvogel), S.; ar. فرخ.

* فرز färäs, la reine du jeu d'échecs; debínin fīl u färäs u satrynjána, on apporta l'éléphant et la reine et l'échiquier, S.; du pers. فرز.

فرژين ferijin, s'ébrouer, faire du bruit avec les naseaux; comp. فرين.

فرش ferch, tapis, lit, meuble d'appartement; فرش كرين ferch kirin, étendre un tapis, faire le lit; فرش هلانين ferch hil-anin, ôter les meubles d'une maison; fraš B.; k. or. farš; ar. فرش, فراش.

فرشته firichté, ange; du pers. فرشته.

فرشك fyrichk, jabot; du grec φάρυγξ.

* فرشو farašō, colostre de vache, S.; p. فرش, فرشه (voy. Diefenbach, Gothisches Wörterbuch I, 292); comp. فرو.

فرصت furset, occasion; فرصت ژ دست چوين furset ji dest tchouin, laisser échapper l'occasion; firsénda, fersénd, firsendik L.; ar. فرصة.

فرض ferz, supposition; فرض گرتن ferz ghirtin, supposer; فرضا از دچيم fereza ez di-tchim, supposant que je m'en aille; او فرض دكه كو eoŭ ferz diké kou, il suppose que; faraza, en supposant, Rh.; ar. فرض, فرضا.

فرطك fyrtik, un nez morveux.

* فرعون firōn, pharaon, L.; ar. فرعون.

فرفره fyrfyré, distrait, étourdi, blagueur; vocat. فرفرو fyrfyrou; t. فرفره.

فرفور voy. ففغوری.

فرق ferq, distinction; tête; فُرق کرین distinguer; fįrké, rarement, L.; ar. فرق.

فرقین feriqin, se méfier, reculer de peur; commencer à épier; گنم فرقین ghenum feriqin, les blés commencent à épier; prés. 3. šäv nä-d-feríke, la nuit ne se passe pas, il ne fait pas jour, S.; de فرق.

فرك firik, crampe, douleur aux bras, aux jambes; ar. فكك.

فرك fyrk, débanché.

فرك fyrek, trait, boire d'un seul trait; ferk kem, fer kem, boire par gorgées, G.; diminut. de فر.

* فرکان firkán, frotter; parf. part. fįrká L.; de l'ar. فرك.

فرکاندین firikandin, frictionner, frotter, digérer; prés. 1. de-fįrkínim L.; parf. part. förikánd S.; verbe causat. de فرکان.

* فرکوسی ferkosí, vibration, G.; aram. פרכוס, פורכסא.

* فرکوسین ferkosin, lancer, vibrer; prés. 3. ferkosít G.

فرمان ferman, édit, ordonnance, passeport, firman; فرمانا نشانی ferman-a nichani, patente, brevet; firmán-e papa, bulle du pape, G; firmán kem, je prononce un jugement, G.; firmán na élgherum, je suis désobéissant, G.; du pers. فرمان.

فرمانی fermani, jaquette; ar. فرملیه (jaquette à la mamelouque).

* فرمون fermoun, ordonner; prés. 3. افرموت L. 1, 99, 16; parf. part. فرمو 98, 14; فرموه 100, 19; فرمویه fermouié, Ch. 318; p. فرمودن.

فرن voy. فرنك.

فرن voy. فرون.

* فرنچی förnačí, boulanger, S.; žaza feríñji; de فرن (فرون).

* فرنجی frangi, Européen, G.; ar. فرنجی.

* فرنقه faránqa, chaîne de pieds; ar. färänqa, syr. ifäräñqa S.

فرنك frenk, Européen, catholique; frangh zahhmét, syphilis (t. فرنك زحمتی) G.; فرن frène, Europe, Ch. 344; p. فرنك.

* فرنگستان franghistán, Europe, G.; p. فرنگستان.

فرنگی frenghi, 1) européen; 2) vérole; p. فرنگی.

فرو ferou, lait caillé, plat préparé avec le premier lait de brebis; comp. فرشو, کالفری, نشکفری, هشکفری et p. فله.

فروتن fyroutin, vendre; prés. از دفروشیم ez di-fyrouchim, تو دفروشی tou di-fyrouchi, او دفروشه eoŭ di-fyrouché, plur. ام, هون, وان دفروشن em, houn, van di-fyrouchin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان فروت min, té, vi, me, ve, evan fyrout; partic. prés. فروتی fyrouti, part. passé فروت, فروتیه, fyrout, fyroutiié; chez Garzoni: prés. 1. fruhhsium, 2. 3. fruhhsit, parf. part. fruhht; chez Lerch: prés. 3. de-ferúše; chez Rhea: prés. 1. frozhim, impér. 2. frozha, parf. part. frot; k. or. impér. 2. be-frūš; du pers. فروختن (bactr. vač précédé par fra).

* فروختن fruhhtina, vente, G.; du pers. فروختن.

فروزی fyrouzi, sifflement; فروزیا طیران fyrouziia teïran, gazouillement des oiseaux; فروزی لیدان fyrouzi ledan, siffler.

فروزین fyrouzin, siffler.

* فروس farús, ferús, ourlet colorié; farús kem, j'eurle, G.

فروش fyrouch, vendeur, plur. فروشان fyrouchan; du pers. فروش; comp. ساعتفروش, چوخ فروش, اجزافروش, کتابفروش, فیشکفروش, سبکه فروش, میفروش.

فروکه fyrouké, les petits des oiseaux; p. فروك.

فرون, فرین fyroun, fyrin, four; forn, four européen, G., Rh.; zaza ferín; t. ar. فرن, de l'ital. forno.

فره fereh, large, vide (d'une maison ruinée); فره کرین fereh kirin, agrandir, rendre plus grand; frá kem, j'élargis, G.; fer'e L.; frā kirin, élargir, Rh.; фирра, profondeur (lisez largeur) P.; zaza herá; p. فراخ.

* فره ferä sard-é, il fait très froid, Br.; du pers. فره.

* فرهبون farah-būn, largeur, S.

فرهی ferehi, ferahi, largeur, abondance; لی فرهئی بوین li ferehii bouin, abonder; frāī Rh; comp. فراخی, فراوا.

فری fri, vol, volée; comp. فر.

* فریاد ферьядъ, lamentation, P.; du pers. فریاد.

فریبنده feribendé, enjôleur, qui trompe par des paroles flatteuses; du pers. فریبنده.

فریق feriq, général divisionnaire; t. فریق پاشا (de l'ar. فریق division).

فریقت feriqet ne-bim, ne soyez pas insouciants; ar. فراغة; comp. avare para-χatan (gai) kasikum. parag̒at, hürk. parg̒at (tranquille), kurin. faráχat (calme).

فریك fĕrik, froment rôti, bon à manger; ar. فریك.

فریك firik, poulet; qui n'est pas encore mûr; t. or. فریك (oisillon).

فرین fyrin, voler, se soutenir en l'air; prés. از دفریم ez di-fyrim, تو دفری tou di-fyri, او دفره eoū di-fyré, plur. ام, هون, وان دفرین em, houn, van di-fyrin; impér. 2. به فر be-fyr, plur. به فرین be-fyrin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان فری min, te, vi, me, ve, evan fyri; partic. passé فری, فریه fyri, fyriié; infinit. فرینا طیری fyriṇ-a teïri, vol d'oiseau; b-frum, frum, je vole; 2. 3. frit, parf. part. frí G.; prés. 3. defér'e L.; zaza prés. 1. ferén'a, parf. feráye; comp. پرین.

فرین ferin, s'ébrouer; χvīn žĕ árde fūrīa, le sang bouillit sur la terre; ar. فار S.; ar. فهر (voy. J. von Hammer, Denkschriften der Wiener Akad. VII, 154 note 16); comp. فرژین.

فس fes, fes, bonnet turc; ar. فس (ainsi nommé d'après la ville de Fes en Maroc).

فس fys, le saut d'un coq; فس کرین fys kirin, cocher (en parlant des coqs); comp. sanscr. पसस्, grec πέος et πόσθη.

* فس fs fs, pet; f,s kem, je pète, G.; mot onomatop.; comp. l'allem. fist, ar. فشّ.

فساد fesad, cabale, sédition; ar. فساد.

فستق fystiq, pistache; fįstik, lentisque, L.; ar. فستق (du pers. پسته).

فستکین fystekin, glisser (du pied).

فسق fiseq, éhonté, polisson; ar. فسق.

فسقیه fysqiié, jet d'eau; ar. فسقیه (pour فستقیه).

* فسه fssa, lié; azman fssa, bègue;

azman fssa báhhkovum, je bégaye, G.; p. بسته.

* فشك fišík, présure, syr. fišikke, ar. därmán S.

فشكى fychki, fumier sec du cheval; t. فشقى, فشكى, grec φουσκί.

فشنه fychné, cerise noire; t. ar. وشنه, russe вишня; comp. وشنه.

فشين fychin, siffler; فشينا مارى fychin-a mari, sifflement de serpent; mot onomatopéique; comp. p. فش (bruit que fait un habit relâché), فشافش (sifflement des flèches).

فصال fesal, occasion; وكو فصالى دبينين يك و دو دكوژين vekou fesali di-binin iek-ou-dou di-koujin, aussitôt qu'ils trouvent une occasion, ils s'égorgent l'un l'autre; comp. فصل.

* فصحه fassiéhh, expression, avec expression; fassiéhh báhhkovum, je parle avec expression, G.; ar. فصحه.

فصل fesl, part, chapitre; plur. فصول fesoul, les saisons; fasál, proportion, G.; au fasal bo-ghrum, je me résous, littér. je prends cette sorte, G.; fasāl, nombre, limite, Rh.; ar. فصل.

فصيح fesih, éloquent; ar. فصيح.

فضل fezl, vertu; فضل نامعدود fezl namâdoud, vertu rare; به فضل be fezl, vertueux; به فضلا كامله مرفكه be fezla kamilé merifeké, c'est un homme de grand mérite; ar. فضل.

فضولى fouzouli, intrigant; fažúl, délateur, souffleur, G.; fažulía t-kem, je flagorne, je me mêle d'affaires qui ne me regardent pas, G.; ar. فضول, p. فضولى كردن.

فضى voy. فادى.

فطور, فطار fitar, fitour, premier repas qu'on fait pendant le jeûne de ramazan; aze bu-fötęrim, je cesse le carême, S.; ar. فطر, افطار.

*فعل föl-ē χäráb čē-de, il fait une mauvaise action, S.; ar. فعْل.

فغفورى fagfouri, porcelaine; farfúri G., ferfúr L.; du pers فغفور (du sanscr. भगपुत्र, traduction du chinois t'ien t'sè) qui se prononce en turc faγfūri ou farfūri, russe фарфоръ, grec mod. φαρφουρί, géorg. ფაჩფური.

* فق k. or. faqq, bouche; zaza fęk, fęg, fęg velá'i, il bâillait; dujiki fik; ar. فكّ (mâchoire); comp. فك.

فقرا voy. فقير.

*فقور fękúr, chagrin; fękúr fękárera me heíye, je souffre chagrin sur chagrin, L.; ar. فقور (plur. de فَقْر).

فقى feqi, plur. فقيهان feqihan, étudiant en théologie; fakka, jurisconsulte, G.; ar. فقيه.

فقير feqir, plur. فقيران feqiran, pauvre, misérable; از فقيريم ez fekir-im, je suis pauvre; تو فقيرى tou feqir-i, tu es pauvre; او فقيره eoù fekir-é, il est pauvre; plur. ام, هون, وان فقيرين em, houn, van feqir-in; فقير كرين feqîr kirin, dénuer, priver; ژن فقيره jin feqiré, une pauvre femme; fakír, pauvre, calme; fakír de-búm, je m'appauvris, G.; fakarę, fekír, mendiant, L.; fókara, pauvreté, G.; ar. فقير plur. فقرا (les hommes pauvres).

فك fek, ce qui est ouvert, une chose résolue; ar. فكّ.

فك fik, chalumeau, flûte; mot onomatopéique; arm. փուք, géorg. ფუჩი.

* فكا fiká kir, il siffla, L.; mot onomatopéique (voyez Merkel, Physiologie der menschlichen Sprache, 213).

فكاندين fikandin, jouer de la flûte, siffler; verbe causat. de فكين.

فكر fikir, pensée, imagination; فكرا بطال fikr-a betal, pensée inutile, illusion; feker kem, je pense, je présume, G.; fikkar di-kem, je sens, Kl; feker le-kem, je considère quelqu'un, G.; feker vağharínum, je déconseille, G.; feker-a qo bezium, j'assure, je propose, G.; ser feker qo na-vastít, inconstant, G.; ar. فكر; voy. بى فكر.

فكركر fikir-ker, sagace; du pers. فكركر.

فكرى fikiri, considération.

فكرين fykirin, foukourin, méditer, penser, voir, regarder; prés. از دفكريم ez di-fykirim, تو دفكرى tou di-fykiri, او دفكره eoŭ di-fykiré, plur. ام, هون, وان دفكرين em, houn, van di-fykirin; impér. 2. به فكره be-fykiré, plur. هون به فكرين houn be-fykirin; parf. part. من, ته, وى, مه, وه, اوان فكريه min, té, vi, me, ve, evan fykiriié; part. passé فكريه fykiriié; fikirīn, penser; fukrīn, regarder, Rh.; de فكر.

فكى voy. فيكى.

فكين fikin, siffler, gazouiller; de فكا; comp. فكاندين.

فلاح voy. فله.

فلال. filal, sabot, espèce de soulier d'homme; t. فلار (bottine).

فلان fylan, tel, un tel; فلان تشت fylan ticht, une telle chose; فلان كس fylan kes, une telle personne; flán, tel et tel, un certain, G.; ez flán va-na-bú, je ne le quitte pas; ez flán va-búm, je ne le poursuis pas, G.; flán testéki ghaéstia dest-e men, cette chose parvint dans ma main, G.; flán me ãge ket, ãz ket, il me plaît, G.; ar. فُلان (p. فَلان).

فلانه voy. كمكمك.

فلتى feleti, qualité d'Arménien; de فله.

فلتين filitin, 1) se sauver; بلانى بفلته bilani be-filité, peut-être il (le malade) se sauve; 2) surprendre; mís-ē mö fŏl-leti, j'eus un grand besoin de pisser, littér. mon urine me surprit, S.; ar. فلت (فلته).

فلز filis, jeune tige de blé; t. فلس, فلز.

فلستان felestan, chrétien; pour فلستينان, de Palestine (فلسطين).

* فلش felesc kem, je disloque, G.; p. پراش, پرش.

فلشين felichin, dissiper, disperser; p. پريشيدن, پراشيدن, پرشيدن.

فلفل fylfil, poivre rouge; ar. فلفل (du pers. پلپل); mot indien, sanscr. पिप्पली.

* فلفلك zaza filfilík, papillon; filfilík-a šau, phalène; comp. پلپلك.

فلق feleq, malheureux; ar. فلق.

فلك felek, ciel; ar. فلك.

فلكيات felekiiat, astronomie; ar. فلكيّات.

فله felé, arménien; فله يكى, فلكى felé ieki, feleki, un Arménien; plur. گونديد فلان gound-id felan, les villages arméniens; فلكى زمانى feleki zimani, la langue arménienne; fallah, paysan, chrétien,

G.; flah, Arménien, Kl.; föllah, chrétien, S.; ar. فلّاح.

فن fen, art, science; فنی شری fen-i cheri, stratagème; ar. فنّ.

فنا fena, mortalité; ar. فنا.

* فنتو fintő, calèche, L.; du russe фаэтонъ, géorg. ფაეტონი, comp. t. فنتوو (du hongrois).

فنجان fyndjan, tasse à café; finjän L., G.; fanjān Rh.; ar. فنجان, du pers. پنگان (du grec πίναξ).

فند fynd, bougie; fundek, G.; fönd, fändük S.; ar. فند.

فندق findįk, noisette; p. فندق; comp. بندق.

فندك voy. فند.

* فندگوله fendeguleh, rouge-gorge, R. I, 143.

فنر fener, lanterne, fanal; فنرا شیشه fener-a chiché, lanterne de verre; فنرا کاغذی fener-a kaghyzi, lanterne de papier; فنرا مشمع fener-a mouchema, lanterne de papier ciré; faner G.; t. فنر, russe фонарь, du grec φανάριον.

* فنك finok, nom d'une petite race de chien, G.; ar. فنك (le Fennek des Maures, le Zerda des Arabes, canis zerdo).

فنی féni, comme, égal à; féni vía, conformément à cela, L.

* فواره foara, jet d'eau, Ch. 346; ar. فوّاره.

فوت feoüt, mort; فوت بوین feoüt bouin, mourir; t. فوت اولمق.

فوتی feviti, passé, qui n'est plus, qui n'existe plus; de فوتین.

* فوتی fouti, turban des Kurdes, Ch. 351; ar. فوطه (voy. Dozy, Dictionnaire 342).

فوتین feoütin, disparaître, se perdre; prés. 3. دفوته di-feoüté; de l'ar. فَوْت.

فهرست fihrist, catalogue, table de matière; du pers. فهرست.

فهم fehm, entendement; فهم کرین fehm kirin, faire entendre; fahem, talent, jugement, G.; fahem kem, j'entends, G.; fahem be-kem, je rends capable, G.; fahem le-kem, je fais comprendre, G.; fām kirin, comprendre, Rh.; ar. فهم; voy. بی فهم.

فهماندین fehemandin, persuader, donner à entendre; verbe causat. de فهمین.

فهمین fehemin, s'entendre, avoir l'idée d'une chose; de فهم.

فهیته fehité, vilenie, bassesse; aram. פְּהִיתָה.

* فهیم fahím, sage, intelligent, capable, éloquent, G.; ar. فهیم.

فیانك feanik, froid (subst.) R.

* فیربه, apprend, dans le texte origin. بیاموز, L. I, 100, 9; c'est فیر suivi par l'impératif به.

فیران firan, bavard, grand parleur.

* فیروزی феруза, victoire, P.; c'est le pers. فیروزی.

فیشك, فیشنك fichek, fichenk, feu d'artifice, fusée; فیشك اقیتن fichek awitin, tirer un feu d'artifice; t. فشك آتمق.

فیشك فروش fichek-ferouch, artificier; du pers. فشك فروش.

فیکی fiki, fruits; فیکی کال fiki kal, fruits verts; فیکی گهشتی fiki ghehichti,

fruits mûrs; fēkī Rh.; feki ná-ket, infructueux, G.; ar. فاكهه, vulg. فاكيه.

فيل fél, ruse, tromperie; p. فليو.

فيل fil, éléphant; فيل صورت fil-souret, géant; fīl, éléphant du jeu d'échecs, S.; ar. فيل (du pers. پيل, sanscr. पीलु).

* فيلسوف filosóf, philosophe, G.; t. فيلسوف (du grec).

فيلوان filvan, cornac; du pers. فيلبان.

* فيلى fili, d'ivoire, gris blanc, G.; du pers. فيلى.

فينو fino, bonnet rouge turc, fes; تو دى بچى باژير ژبوى من فينو بينه tou di bi-tchi bajir ji-boui min fino biné, tu vas nécessairement à la ville, apporte moi un fes; او فينو وى كهنه eoŭ fino vi ǩewn-é, ce fes à lui est vieux, c'est-à-dire: son fes est usé.

* فينو fīnó, hache (?), ar. syr. fās S.

ڤ

ڤا voy. ڤه.

ڤاژى wàji, travers, inverse, l'envers; ڤاژيه wajiié, c'est de travers; ڤاژى بو waji bou, cela a été à l'envers; p. واژ.

ڤالا, والا wala, vala, vide; تفنك ڤالا كرين tifenk wala kirin, décharger un fusil; ڤالامه wala-mé, je suis oisif; ڤالا نابه wala na-bé, il ne reste pas oisif; ڤالا بوين wala bouin, se vider, être oisif; ڤالايه walàié, ce qui est vide; ڤالاى walà-i, tu es oisif; تو ڤالا نينى tou wala nini, tu n'es pas oisif; ڤالا كرين wala kirin, vider; ڤالا سكنين wala sekinin, être dans l'inaction; zīn žēra vála kería, il le désarçonna, S.; comp. دست ڤالا (s. v. دست); de ڤا (ڤه)?

ڤالاتى walati, oisiveté.

ڤان wan, pluriel de اڤ (ce, ceci); لڤان نزوكان li-wan nizoukan, tout dernièrement; vána būn, ceux-ci étaient, L.; ž vána, par ceux, L.; ǰem vána, vers ceux, L.; ž vánara, pour ceux, L.; امان amane Ch.; voy. اڤ, ڤه.

ڤاى wàī, désirant; de ڤاين; voy. خوشترڤاى, پيشڤاى (s. v. خوش).

ڤاين wàin, désirer, aimer; prés. از دڤيم ez di-wim, تو دڤى tou di-wi, او دڤه eoŭ di-wé; plur. ام, هون, وان دڤين em, houn, van di-win; parf. part. من, ته, وى, مه, وه, اوان دڤى min, te, vi, me, ve, evan di-wi; conditionel passé مه دڤا me di-wa, nous aurions voulu; conjonct. em di-witin, je voudrais; hertchi te di-witin, tout ce que tu souhaiteras; partic. passé دڤيه, دڤى di-wi, di-wiié; infinitif ڤاين wàin, amour, désir; به ڤاين be wàin, par amour, chéri; ڤاينا ژ دل و جان wàin-a ji dil ou djan, l'amour ardent, aimer de coeur et d'âme; ڤاينا ولاتى wàin-a velati, amour de la patrie; ڤاينا وه كيم نبه wàin-a ve kim ne-bé, puisse votre amour ne pas diminuer; اى دڤى eï diwi, aimant, celui qui aime; chez Garzoni: prés. te-vem, t,vem, négat. na-vém, 2. t,véi, 3. t,vet; kutt na-vém, je hais; kes na-vét, haï; t,vem ce-kem,

ڤرگرتن voy. ورگرتن.

ڤریشك wyrichik, arc pour carder et battre la laine, chardon.

ڤه wé, ce, celui, cela; ڤه هسپا بی قصوره wé hespa bi-qousour-é, ce cheval est sans défaut; chez Lerch: va teira, cet oiseau; va her du láv-i wi, ses deux fils; vaya, celui-ci; vayá-ye, c'est celui-ci; ve šerába, ce vin (accus); va inǰia, cette perle (accus.); va gundiána, ces paysans (pour ڤان) ve kéčikān, ces filles (accus.); chez Socin: va, ainsi; dē tū va mă-kā, ne fais pas ainsi; dē va byt, que ce soit ainsi; va-yá, c'est ainsi; vä-ná, pas ainsi! wa, ainsi, Rh.; вayвa, oui, P.; comp. اڤی, اڤ, ڤان, ڤی.

ڤه wé, préfixe verbal signifiant l'action d'ouvrir, de retour, de refaire; zaza ā (آکردن); p. وا.

ڤه بر we-bir, en gros, contract.

ڤه برین we-birin, fixer le prix, trancher une question; p. وا بریدن.

ڤه بون we-boun, fleurir, éclore, ouvrir, se délier, débâcler; prés. از ڤه دبیم ez we-di-bim, تو ڤه دبی tou we-di-bi, او ڤه دبه eoŭ we-di-bé, plur. ام, هون, وان ڤه دبین em, houn, van we-di-bin; impér. ڤه به we-bé, plur. هون ڤه بین houn we-bin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان ڤه بو. min, te, vi, me, ve, evan we-bou; partic. prés. ڤه بوی we-bouï, partic. passé ڤه بو, ڤه بویه we-bou, we-bouié; ژهف ڤه بون ji-hew we-boun, se déjoindre; va-bú, ouvert, G.; weh bun, être ouvert, Rh.; ez flan va-bum, je ne le poursuis pas, G.

ڤه بهین we-bihin, saisir, éprouver une

je me résous; parf. part. t̓,vía, négat. na-tvía, na-vía; chez Rhea: infin. wētin, tu-we̱tin; chez Socin: me devē tu nake, je te défends de faire cela (impersonnellement); me devē tu bidē min, je veux que tu me le donne; häkär tä pχva dā-vâ̄d de-vɪya, si tu aimes les noces; chez Chodzko: prés. (impersonn.) دم, دت, دی, دمان, دتان, دیان اوه d-em, de-t, de-i, plur. de-mane, de-tane, de-iane évé; aussi دوه de-vé, il aime, p. 315; parf. part. دم اوست d-em éouist; infinit. اوستن eouisténe; k. or. min ou az de-vet, je veux; bactr. χvād, p. خواستن; comp. اڤین, خواستن.

ڤر wyr, mensonge; ڤره wyr-é, c'est un mensonge; comp. serb. varanje (tromperie).

ڤر wir, mets; p. خور; comp. ساڤر, چیڤر.

ڤر wir, ici, par ici; ژڤر وها ji-wir vouha, de temps à l'avenir; ژڤر ژوی ji-wir ji-vi, par ici par là; لڤر لوی li-wir li-vi, ça et là; ڤردا ویدا چون wir-da vi-da tchoun, aller par ci par là, çà et là, tergiverser; wer, ainsi, L.; le-vír, ici, S.; l'vir Rh.; datif abrégé du pronom démonstr. اڤ; dans la forme wir-da la lettre r est regardé comme appartenant à la racine même, comme le r de l'armén. իւր ou իւրեան (de lui), իւրեւ (par lui), bactr. ava; comp. ژڤروها.

ڤرا wira, ici; de vi (voy. او) et de ری (chemin); comp. لڤرا.

ڤرك werik, bouillie, gruau; comp. russe варево (soupe), de варить, lit. vìrti (cuire).

ڤرك, ڤرکر wyrek, wyre-ker, un menteur; de ڤر.

sensation subite; de بهين, forme plus simple que بهستن.

*ڤه پاستين va-pāstin, fouler aux pieds, marcher sur quelque chose, Rh.; p. پايستن.

ڤه پێچاندين ve-pecinum, je redouble; 2. 3. ve-pecinit G.

*ڤه جاری ve-ǰári, aussitôt, L.; wē-ǰāri Rh.; zaza aú-ǰara, wi-ǰára, wi-ǰá, aú-ǰa; comp. اڤ (ce).

*ڤه جان zaza ve-ǰān, sortir, faire sortir; prés. ve-ǰén'a, je sors; ez vizdí ǰenén'a, je siffle; futur ve-ǰá, je ferai sortir (tes yeux), je t'aveuglerai; parf. espár vi-ǰí, il monta sur son cheval; plur. vi-ǰíai, ils sortirent; p. انجيدن; comp. اجان.

ڤه جنكاندين we-djenekandin, effaroucher; verbe causat. de ڤه جنكين.

ڤه جنكين we-djenekin, s'épouvanter, s'alarmer; اڤ هسپ ڤه جنكه ew hesp we-djeneké, ce cheval est ombrageux; اڤ استره ڤه جنكه ew istiré we-djeneké, ce mulet est ombrageux.

*ڤه چاغه we čāγe, autrefois, L.; wē chāghi, alors, Rh.

ڤه خستن we-khystin, allumer; prés. از ڤه دخنيم ez we-di-khynim, تو ڤه دخنى tou we-di-khyni, او ڤه دخنه eoŭ we-di-khyné, plur. ام, هون, وان ڤه دخنين em, houn, van we-di-khynin; futur. از ڤه خيم ez wy-khim, تو ڤه خى tou wy-khi, او ڤه خه eoŭ wy-khé, plur. ام, هون, وان ڤه خين em, houn, van wy-khin; impér. 2. ڤه خه wy-khé, plur. ڤه خين wy-khin; parf. part. من, ته, وى, مه, وه, اوان ڤه خست min, te, vi, me, ve, evan we-khyst; parf. plur. 3. اوان ڤه خستنه evan we-khystiné; part. passé ڤه خست; ڤه خستيه we-khyst, we-khystiié; ازى مومى ڤه خيم ezi moumi wy-khim, j'allumerai la chandelle; négat. از مومى ڤه ناخيم ez moumi we-na-khim; وان شملان ڤه دخينن van chamelan we-di-khynin, ils allument les chandelles.

ڤه خواندين we-khandin, caresser, consoler.

ڤه خورين we-kharin, we-khourin, boire, fumer une pipe; prés. 3. او ڤه دخوه eoŭ we-di-kha; impér. 2. ڤه خوه we-kha, plur. ڤه خون we-khin; parf. part. 3. وى ڤه خور vi we-khar; part. passé ڤه خور, ڤه خوريه we-khar, we-khouriié; اومى ڤه ناخوه eoŭ meï we-na-khé, il ne boit pas de vin; اڤا بيرى تيته ڤه خورين aw-a biri tité we-kharin, l'eau de puits est elle potable? chez Garzoni: prés. va-ƙoum, va-ƙoi, va-ƙoot; négat. va-na-ƙoum, parf. part. va-ƙoar; ve-χoár, il but; hedrus. va-χoárin, il burent; va-khwarin Rh.

*ڤه دارن zaza we-dári, il enterre; parf. plur. we-dérti; de ديران; p. وا داشتن.

ڤه دان we-dan, dresser une tente, creuser, retrousser les manches; دست ڤه داى dest we-dàï, le bras retroussé; ve-dā, il ferma la porte, L.; p. ڤه دادن.

ڤه دانين we-danin, poser, tendre; ژبوى گرتنا من داڤ ڤه دانه ji-boui ghirtin-a min daw we-dané, pour m'attraper ils tendirent des filets.

ڤه راس voy. اقراز.

ڤه رساندين we-resandin, détacher une

corde; verbe causat. de ڤه رسیان, p. ریسانیدن.

ڤه رسیان we-resiian, se délier; ڤه رسیابه (les chevaux) se sont déliés; prés. va-rásit, parf. partic. va-rásiá G.; va-resīān Rh.; comp. ڤه رسین.

ڤه رسین we-resin, ouvrir, se détacher; ڤه نه رسین we-ne-resin, n'ouvrez pas; p. ریسیدن (comp. ریس fil).

ڤه رشاندین we-rochandin, découdre, défaire, détisser, faire vomir; weh-rēshān-din Rh.; verbe causat. de ڤه رشین.

ڤه رشیان we-rechiian, vomir; vomissement; vah-rescium, parf. part. vah-resciá (le fusil) partit, G.; comp. ڤه رشین.

ڤه رشین we-rechin, vomir, se découdre, se défaire; p. هراشیدن.

ڤه روتین we-routin, tailler, fendre, écorcher, éplumer; prés. از ڤه دروژیم ez we-di-roujim, تو ڤه دروژی tou we-di-rouji, او ڤه دروژه eoŭ we-di-roujé, plur. ام, هون, وان ڤه دروژین em, houn, van we-di-roujin; impér. ڤه روژ we-rouj, plur. هون ڤه روژین houn we-roujin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان ڤه روت min, te, vi, me, ve, evan we-rout; part. passé ڤه روت, ڤه روتیه we-rout, we-routiié; bactr. ruč (ana-vauruχti), sanscr. लुञ्चति.

ڤه ریکرین we-ri-kirin, envoyer, expédier; prés. 3. او ڤه ریدکه eoŭ we-ri-di-ké, négat. ڤه ری ناکه we-ri-na-ké, plur. 3. négat. ڤه ري ناکن we-ri-na-kin; impér. 2. ڤه ریکه we-ri-ké, plur. هون ڤه ری کن houn we-ri-kin; parf. part. 3. وی ڤري کر vi we-ri-kir; parf. plur. 3. اوان ڤه ریکرنه evan we-ri-kiriné; part. passé ڤه ریکر, ڤه ریکریه we-ri-kir, we-ri-kiriié; صبحی ڤه ریکه نیڤا کری پزکی قالاو بینه subeï weriké niw-a keri pezek-i qalaou biné, demain envoye chercher parmi le troupeau un mouton gras; verer kem, j'envoie, G.; verer kem á tálba, je fais venir quelqu'un, G.; parf. part. verer kiria G.; de ری (chemin), comp. rē kirin s. v. ری.

ڤه ریکن we-ri-kin, envoyer; forme contractée de ڤه ریکرین.

ڤه زلیان we-zeliian, s'allonger.

* ڤه ساعته we-sá'ate, aussitôt, L.

ڤه سان voy. وسان.

ڤه ستان westan, s'arrêter de fatigue; impér. به ڤسته be-westé, reste là, halte là; chez Garzoni: prés. 1. vastúm, 2. 3. vastít, parf. part. vastá; part. passé az vastá, je suis fatigué; na vastít ser Ƙa-bar-e qo ou ser feker, il est inconstant, il ne persiste pas dans son sentiment; wā-stin Rh.; p. وا استادن; comp. را ڤستان, هستان.

ڤه ستاندین westandin, fatiguer, estrapasser un cheval; vastínum, je lasse, je fatigue; parf. part. vastánd G.; wastān-din, placer, poser, Rh.; verbe causat. de ڤه ستان.

ڤه ستك westek, un cheval qui se fatigue vite; de ڤه ستان.

ڤه ستیان we-stiian, se lasser, se fatiguer; prés. از دڤستیم ez di-westim, تو دڤستنی tou di-westi, او دڤسته eoŭ di-westé, plur. ام, هون, وان دڤستین em, houn, van di-westin; négat. از ناڤستیم ez na-we-stim, je ne me fatigue pas; impér. 2. به ڤسته be-westé, plur.

هون به ڤستین houn be-westin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان ڤستیا min, te, vi, me, ve, evan we-stiia; partic. prés. ڤستیای we-stiiaï, partic. passé ڤستیایه, ڤستیا we-stiia, we-stiiaié; comp. را ڤستیان.

ثه سو wesou, colère; ثه سویه wesouié. il est en colère, il est fâché; ثه سو هاتن wesou hatin, réprimander; gronder, s'échauffer, se mettre en colère; براستی از ژ ته ثه سو هاتمه be-rasti ez ji te wesou hatimé, vraiment je suis fâché contre toi.

ثه شارتین we-chartin, cacher, conserver, voiler; prés. از ثه دشریم ez we-di-chirim; تو ثه دشری tou we-di-chiri, او ثه دشره eoŭ we-di-chiré, plur. ام هون, وان ثة دشرین em, houn, van we-di-chirin; futur 1. از ثه شریم ez we-chirim, négat. از ثه ناشریم ez we-na-chirim; plur. 1. ام ثه شرین em we-chirin, négat. ام ثه ناشرین em we-na-chirin; impér. 2. ثه شیر we-chir, plur. ثه شرین we-chirin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان ثه شارت min, te, vi, me, ve, evan we-chart; partic. prés. ثة شارتی we-charti, partic. passé ثه شارتیه, ثه شارت we-chart, we-chartiié; نانکی ثه دشریم naneki we-di-chirim, je conserve un pain; من خوه ثه شارت min khé we-chart, j'ai caché moi même; chez Garzoni: prés. 1. ve-sciérum, je cache, j'enterre; 2. 3. ve-sciérit; parf. part. vesciárt, vesciár, vesciára, caché; p. افشاردن; comp. هشرین.

ثه شاندین we-chandin, brandir, mouvoir.

ثه شرین we-chirin, se cacher; shārin, weh-shārin, cacher, Rh.

* ثه طو we-to, ainsi, Rh.; de ثه et de طور.

ثه قاس voy. اقفاس.

ثه قطاندین we-qatandin, partager, séparer, diviser, démêler; vâ-t-qatîne, il sépara, S.

ثه قطیان we-qatiian, se séparer, se diviser; ری کفشه ثه نا قطه ri kiwch-é we-na-qaté, le chemin est clair, il ne se divise pas, ژنیك ثه نقطیان ji-nik we-ne-qatiian, obséder.

* ثه کفتن ve-keftin, prédire, présager; prés. vé-kavùm, 2. 3. vé-kavit, parf. part. ve-kéft G.; p. کافتن, وا کاویدن.

ثه کتین we-ketin, 1) avoir une rechute, retomber malade; 2) s'allumer, se brûler.

ثه کرا we-kira, ensemble, l'un avec l'autre; comp. ڤیکرا.

ثه کرین we-kirin, ouvrir, délier, se concilier l'esprit; prés. از ثه دکیم ez we-di-kim, تو ثه دکی tou we-di-ki, او ثه دکه eoŭ we-di-ké, plur. ام, هون, وان ثه دکین em, houn, van we-di-kin; futur از ڤکیم ez we-kim, تو ڤکی tou we-ki, او ڤکه eoŭ we-ké, plur. ام, هون, وان ڤکین em, houn, van we-kin; impér. ڤکه we-ké, prohib. تو ثه مکه tou we-me-ké; plur. هون ڤکین houn we-kin, prohib. هون ثه مکین houn we-me-kin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان ثه کر min, te, vi, me, ve, evan we-kir; part. prés. ثه کری we-kiri; part. passé ڤکریه, ثه کر we-kir, we-kiriié; از ثه ناکیم ez we-na-kim, je n'ouvre pas,

je n'ouvrirai pas; chez Garzoni: ve-kem, je détache, je délie; de-ve-kem, j'étends (un drap de lit); vek-kem, de-vekkem, j'ouvre; vek be-kem, je cueille; ve rús kem, je plume; négat. ye-ná-kem, de-ve-na-kem; 2. de-ve-kei, 3. négat. vek-ná-bít (le noeud) ne se défait pas; parf. part. ve-kiria, vek-kiria, ve rús kiria; waddikkim, j'ouvre, Kl.; ve-kir, il ouvrit, L.; weh-kirin Rh. zaza impér. 2. plur. prohib. ve-mé-ki, ne relâchez pas, L. I, 64, 4; comp. آكردن; p. واكردن voy. لى ڤه كرين, سرڤكرى, دا ڤه كرين.

ڤه‌كشتين we-kouchtin, éteindre; شواته ڤه‌كشتين chevate we-kouchtin, éteindre l'incendie.

* ڤه‌كشين va-kešīn, reculer; parf. part. va-kešía S.

ڤه‌كو voy. وك.

* ڤه‌گار vaghár, progrès; vaghár-a ta ḱéir, ta voie soit bénie, G.

ڤه‌گراندين we-gherandin, retourner en arrière, rebrousser chemin, convertir, changer; prés. 3. او ڤه دگرينه eoŭ we-di-gheriné; parf. part. وى ڤه گراند vi we-gherand; weh-gerāndin Rh.; vá-gerānd, il répondit, S.; verbe causat. de ڤه‌گريان; p. وا گردانيدن.

ڤه‌گرتين we-ghirtin, reprendre, redresser; prés. 3. او ڤه دگره eoŭ we-di-ghiré; parf. part. 3. وى ڤه‌گرت vi we-ghirt; كونان هيژى لى هيژى ڤه‌گرتنه kounan heïji li heïji we-ghirtiné, ils ont dressé les tentes côté à côté; p. وا گرفتن.

ڤه‌گريان we-gheriian, rentrer, rè-tourner sur ses pas; prés. 3. او ڤه دگره eoŭ we-di-gheré; parf. part. وى ڤه‌گريا vi we-gheriia; partic. passé ڤه‌گريايه, ڤه‌گريا we-gheriia, we-gheriiaié; ڤه‌گريانا باژير we-gheriian-a bajir, au retour à la ville; وكو ژن ڤه‌گريا ve-kou jin we-gheriia, lorsque la femme retourna; ژ ڤه‌گريان ji-we-gheriian, renoncer, se désister, quitter; impér. 2. ژ ڤه‌گره ji-we-gheré, plur. هون ژ ڤه گرين houn ji-we-gherin; ژ تلكه ژ ڤه گره پاشى قزاخ راستى مه دبين خرابه دبه ji teleké ji-we-gheré pachi qazakh rasti me di-bin kherabé di-bé, renonce au butin, nous pourrons plus tard rencontrer les Cosaques, l'affaire sera mauvaise; chez Garzoni: va-gharium, je restitue, je tourne; négat. va-na-gharum, 2. 3. va-gharit, parf. part. vaghariá; le va-gharum, je cherche une chose perdue; k. or. vā-ger-dīneh; zaza a-geíra, ā-geraí (il alla); p. واكرديدن; comp. لى ڤه گريان.

* ڤه‌گزان, ڤه‌گزاندين va-ghez-ghe-zínum, je tremble, j'ai des frissons; 2. 3. va-ghez-ghezínit; parf. part. va-ghez-ghezá; p. گزيدن, précédé par گز (dents) et ڤه.

ڤه‌گهاستين we-gouhastin, troquer.

ڤه‌گهوراندين we-gouhourandin, échanger, faire une échange; verbe causat. de ڤه‌گهورين.

ڤه‌گهورين we-gouhourin, changer, se changer.

قه مالين we-malin, entreprendre.
قه مان we-man, être pensif, être préoccupé; comp. قه ماين.
قه ماين we-màin, réfléchir, penser, se préoccuper; p. وا ماندن.
قه مراندين we-mirandin, éteindre, étouffer; chez Garzoni: prés. 1. ve-merínum, négat. ve-na-merínum, 2. 3. ve-merínit; parf. part. ve-mérant; verbe causat. de قه مرين.
قه مرين we-mirin, s'éteindre.
قه مشتين we-michtin, retrousser, nettoyer.
* قه ناقه ve-náve, ici, G.; de قه (ce) et de ناق (milieu).
* قه نشيان ve-núscium, je colle, je joins; 2. 3. ve-núscit; parf. part. venúsciá G.; venusīān, coller, Rh.; de نشاى.
* قه نشك venusciekka, gluant, glutineux, G.; voy. نشك.
* قه نشين zaza wén'iši, va à la rencontre, L. 84, 12.
* قه هجاندين va-hagínum, j'épèle; 2. 3. va-haginit; parf. part. va-haginá, G.; de l'ar. هجا.
قه هونان we-hounan, contrepointer un habit.
قهونكر wehoun-ker, tailleur qui contrepointe.
قى wi, ce, cette; به قى ژنى be wi jini, à cette femme; دقى بازيرى di-wi bajiri, dans cette ville; comp. اقى; chez Lerch: ve-kéčike, hanc puellam; īš vía dī, il vit cette chose; be pûrs-a vía, sur ces paroles; vía bilbíla, hanc lusciniam; le-vía, à ceci; le-vyá, sur cela; ž vía pŭčúkter, plus petit que celui; chez Garzoni: pu vi scert, à cette condition; zaza wi-já (voy. قه جارى); cas obl. de اق (ce).
قى wi, nécessairement, il faut; اوقى بكه eoŭ wi bi-ke, il faut qu'il fasse; قى بده wi bi-dé, il faut qu'il donne; de قاين; comp. دى.
قيتين voy. قاين.
قيدر voy. در.
قيز wiz, gros; هسپى قيزا استو hesp-i wiz-a oustou, un cheval qui a le cou gros; du bactr. vaz (corroborer) vāza (force), pehl. وزيتن, comp. Pott, Et. F. III, 647.
قيكرا wykira, république; ولات قيكرا به خويه valat wykira be-khouié, gouvernement républicain; comp. قه كرا.

ق

قا qa, quelque part; suivi d'une négation ce mot signifie: nul, nullement, absolument rien; قا تونه qa tou-né, moins que rien; قا چى خبر هيه qa tchi khaber heié, n'y a-t-il rien de nouveau; comp. قط, قه.
قا qa, où; abrégé de قانى.
قاب qab, fourreau, étui; قابا كاغذى qab-a kaghizi, pli, enveloppe d'une lettre; t. قب, قاب.
قابل qabil, probable; قابله qabil-é, il est probable; az kabel ta, je me t'offre, G.; ar. قابل; comp. ناقابل.
قابلين qabilin, être capable; de قابل.

قاپو qapou, la porte, les gens du palais; t. قاپو, قپو.

قاپوت qapout, capote; t. قاپوت (de l'ital. capotto ou du pol. kapot).

قاپوجی qapydji, portier; t. قپوجی.

قاتق qàtik, repas frugal, lait caillé; t. قاتق (viande outre le pain).

قاتل qatil, assassin; ar. قاتل.

قاتمه qatmé, ficelle, cordon.

قادر qadir, capable; قادر بوین qadir bouin, être à même; قادر دبیم qadir di-bim, je suis à même; قادری نفسا خویه qadir-i nefs-a khouié, être à même de retenir ses désirs; qadịr bu, il était capable, L.; qadịr kir, il put, L.; ar. قادر.

* قار qára, colère, S.; ar. قهر.

* قارس qarâs, glace, S.; ar. قارس.

قارسین qaresin, se glacer, se convertir en glace, se figer.

* قارشمش qarịšmịš de-bé, il se mêle des choses d'autrui, L.; zaza mā qarịš ńe-bén'i, nous ne nous mêleront pas; t. قارشمش.

قارقاش qarqach, blanc.

* قاربه, ragoût de mouton, Ch. 354; kailē, viande conservée en beurre, Rh.; ar. قلیه (vulg. qalya, fricassée); comp. قلی.

قاز qaz, oie; chass Kl., касъ P.; zaza qańz; t. قاز.

قازق qazouk, pal, pieu; دانه قازغی dané qazoughi, empaler; kazók kem, j'empale, G.; ar. قازق.

* قازنمش qazanmịš de-ké, il touche (de l'argent) L.; t. قازنمش.

قاس qas, tant, autant, selon; قاسك qasek, une certaine quantité; به قاسی وه خوندی نینم be qas-i vé khoundi ninim, je ne suis pas autant savant que vous; به قاسی قدرتا خو be qas-i qoudret-a khou, selon ses forces; قاسك برنج لمال پیدا دبت qasek pirindj li-mal peïda di-bit, une petite quantité de riz se trouve à la maison; قاسی قدر qas-i qadar, bien à propos; qās, place, S.; le-qás-ē bis pärá, de la grandeur d'une pièce de vingt paras, S.; ar. قاس; voy. اقفاس, بی قاس, هنده قاس چقا.

قاسك qasik, plus. قاسكان qasikan, dessein prémédité.

قاشان qachan, uriner (en parlant des chevaux); t. قاشنمق, قشانمق.

قاشك qachik, petite casserolle; t. قاشق (cuillère).

قاشمر qachmer, bouffon, drole; kasmér kem, je fais des farces, G.; t. قاشمر, comp. نیق قاشمر.

* قاشمرچی kasmérci, bouffon, G.

* قاشمری kasmeríi, kasmériát, bouffonnerie, G.

قاصد qasid, ambassadeur, envoyé, un exprès qui porte des lettres; قاصدی خدی qasid-i khoudi, envoyé de Dieu, apôtre; kased G., kasíd S.; قاصد اجل, ange de la mort, L. I, 103, 5; ar. قاصد.

قاصدی qasidi, embassade, mission.

قاضی qazi, qadi, Kadi, juge; به قاضی برین be kazi birin, citer devant le kadi; ar. قاضی.

قاطر, قانطر qatir, qantir, mulet; qatịr L., kántir S., zaza katịr; t. قاطر.

قاطرجی qatirdji, muletier; katerci, katergi G.; t. قاطرجی, قاترجی, قترجی.

قاعده qàïdé, règle; قاعدا تجارتی qàïd-a tidjareti, règle commerciale; ar. قاعده.

قافك qàfik, pot à fleurs, fragment d'un pot; comp. l'arm. կաւ (glaise), d'où կաւագործ (potier).

قافله qafilé, caravane; k. or. kafla; ar. قافلة.

* قافلی qafilī, engourdi; qafilí-e, il est engourdi, L.; ar. قافل.

* قافی ǩafi, rime, G.; ar. قافیه.

قاق qaq, fruits secs; t. قاق.

قاقژین qaqyjin, s'inquiéter, se trouver dans l'embarras; du t. قاقشمق.

* قاقله kakúlla, cannelle, G.; ar. قاقلة, pehl. قاقوره, du sanscr. कक्कोल (Lagarde, Gesammelte Abhandlungen 35, 21).

* قاقن kaǩun, hermine; t. ar. p. قاقم (Blau, Zeitschrift der Morgenl. Gesellschaft XXIII, 269; Dozy, Dictionnaire 359).

قاقنج qaqyndj, réprimande; du t. قاقنمق.

قال qal, action de purifier un métal; قال کرین qal kirin, purifier l'or ou l'argent; t. قال اتمك.

قال qal, dispute, querelle; zaza káli kén'a, je parle; ar. قال (parole).

قالان qalan, fourreau; kavelan, kaúlán G.; t. قولاك vulg. قولان.

قالب qalib, moule; kaleb, estampe, modèle, forme, G.; kaleb le dem ou cekem, j'imprime, je forme, G.; ar. قالب.

قالدرم qaldirim, pavé; t. قالدرم, قلدرم.

قالك qalik, coque, cosse, écale, écorce; قالکی هیکی qalk-i heĭki, coque d'oeuf; قالکی فندقان qalk-i fyndiqan, coque de noisette; قالکا سیفی qalik-a siwi, pelure de pomme; قالکا پیوازی qalik-a pivazi, pelure d'oignon; قالکی دارا گوران qalik-i dara gouran, écorcher un arbre; قالك ڤه کرین qalik we-kirin, écaler.

قال مقال qal-meqal, billebaude, tumulte, chaos; ar. قال مقال.

قالن qalyn, gros, robuste; chalin Kl.; t. قالك, قالن.

قالو qaleoŭ, gras, bien nourri; قالوه qalev-é, il est gras; قالو بوین qaleoŭ bouin, s'engraisser; قالوی qalevi, corps gras, embonpoint; ǩaláu kem, j'engraisse, G.; kalav kirin Rh., kalāwī, obésité Rh.

قالیچه qalitché, tapis velouté; du pers. قالیچه.

قام, قامت qam, qamet, taille, stature; قام نادە qam na-dé, cela n'arrive pas à la taille d'homme; ar. قامة.

* قام zaza qām, qui, lequel; plur. qāmi, qắmeǩ, qắmuk, quel qu'il soit; qān-jaúke, de quel côté; qān-ja-rá, d'où; کامان kamiana, lequel d'entre eux, Ch. 321; pehl. کتام p. کدام, mazend. kudūm, talych کام quoum B. 26, 33; guebri کامی kōmī B. 103.

قامپوج, قامپوشك qampoutch, qampouchk, bulle d'eau.

قامچی qamtchi, kantchou, fouet; قامچی لدان qamtchi le-dan, fouetter; t. قامچو (du polon. kańczug).

قامسی voy. قومسی.

قامش qamouch, canne, roseau, membre viril; kāmish Rb.; t. قامش.

قامك voy. قام.

قان voy. قانی.

قانجا voy. قام.

قانع qánāh kir, il la persuada; ar. qana'u S.; ar. قانع (content).

قانطر voy. قاطر.

قانون qanoun, canon à feu; قانون به جه انين qanoun be djih anin, solenniser (parquer les canons); ital. cannone.

قانون qanoun, règlement; k̄anún, règle; pénitence, aller à confesse; k̄anún kem, j'impose une pénitence, G.; ar. قانون (du grec κανών).

قانى, قان qan, qani, où, en quel lieu; قانى پارا من qani par-a min, où est ma part? kānī Rh., S.; t. قانى, قنى.

قانى voy. كانى (fontaine).

*قاو chawe, amadou, Kl.; t. قاو.

قاوت qavout, pâte, bon à manger; t. قاوت, قود.

قاورمه qavourma, viande fumée (mot turc); t. قاورمه.

قاوق qavouq, bonnet que portaient jadis les seigneurs turcs; qauγ, espèce de bonnet, L.; t. قاوق.

قاون qaoun, melon; t. قاون.

قاوه qavé, café; kahhve G., qáhwe L., hédrus. qéve, qévata; ar. قهوه.

قاوه جى qavedji, cafetier; zaza qaifejí, t. قهوجى.

*قاوى zaza qaúvi, qaúwi, pourquoi.

قاويش qàvich, faisceau d'herbes, poignée d'herbe, paquet.

قاه voy. خانه قاه.

قاهيم qahim, fort, solide; k̄aím kem, j'affermis, G.; koiīm Rh.; ar. قايم.

قايسى qàisi, abricot; t. قايسى; comp. قيسى.

قايش qàich, longe, un morceau de cuir; kaísh, ceinture de cuir rouge et blanc couverte d'argent filé; qaīsh es-sēf, baudrier, S.; t. قايش.

قايق qàiq, chaloupe, barque; t. قايق.

*قايل ká'il, content, affectionné, L.; ar. قايل.

*قايمقام qaimaqám, gouverneur, L.; ar. قايم مقام.

*قايمياتى koimīātī, solidité, Rh.; de قاهيم.

قبا qaba, grossier, ce qui est fait sans art, sans goût; t. قبا.

قباحت qabahat, mauvaise action; ar. قباحة.

قبار qabar, bulle d'eau, bulle d'air; t. قبارجق.

* قباص zaza qabás baši, garde du corps; t. قواص باشى.

قبال qabal, en gros, d'une fois; contract, convention; kabála, contrat concernant une entreprise commune, G., Rh.; ar. قبال.

قبالاق qabalaq, têtière, capuchon; têtière de cheval; t. قبالاق.

قبالق voy. قره بالق.

قباله qabalé, décision par écrit, document; ar. قباله.

قبر qăbir, qebr, tombeau; k̄abr G.; ar. قبر.

قبرستان qaberistan, cimetière; kabịrstán L., kifristáni S.; du pers. قبرستان, comp. گورستان.

*قبروس k̄obrus, Chypre, G.; t. قبرس.

قبض qabz, constipation, dysurie; قبض كرين qabz kirin, percevoir, prélever; قبض بوين qabz bouin, être constipé; káb̄za, constipé, G.; ar. قبض.

قبضه qabze, un manche; قبضا دور بينى qabza dour-bini, le tube d'une lu-

قافك qàfik, pot à fleurs, fragment d'un pot; comp. l'arm. կաւ (glaise), d'où կաւագործ (potier).

قافله qafilé, caravane; k. or. kafla; ar. قافلة.

* قافلی qafilī, engourdi; qafilí-e, il est engourdi, L.; ar. قافل.

* قافی ƙafi, rime, G.; ar. قافیه.

- قاق qaq, fruits secs; t. قاق.

قاقژین qaqyjin, s'inquiéter, se trouver dans l'embarras; du t. قاقشمق.

* قاقله kakúlla, cannelle, G.; ar. قاقلة, pehl. قاقوره, du sanscr. कक्कोल (Lagarde, Gesammelte Abhandlungen 35, 21).

* قاقن kaƙun, hermine; t. ar. p. قاقم (Blau, Zeitschrift der Morgenl. Gesellschaft XXIII, 269; Dozy, Dictionnaire 359).

قاقنج qaqyndj, réprimande; du t. قاقنمق.

قال qal, action de purifier un métal; قال کرین qal kirin, purifier l'or ou l'argent; t. قال اتمك.

قال qal, dispute, querelle; zaza káli kén'a, je parle; ar. قال (parole).

قالان qalan, fourreau; kavelan, kaúlán G.; t. قولاك vulg. قولان.

قالب qalib, moule; kaleb, estampe, modèle, forme, G.; kaleb le dem ou cekem, j'imprime, je forme, G.; ar. قالب.

قالدرم qaldirim, pavé; t. قالدرم, قلدرم.

قالك qalik, coque, cosse, écale, écorce; قالکی هیکی qalk-i heïki, coque d'oeuf; قالکی فندقان qalk-i fyndiqan, coque de noisette; قالکا سیفی qalik-a siwi, pelure de pomme; قالکا پیوازی qalik-a pivazi, pelure d'oignon; قالکی دارا گوران qalik-i dara gouran, écorcher un arbre; قالك فه کرین qalik we-kirin, écaler.

قال مقال qal-meqal, billebaude, tumulte, chaos; ar. قال مقال.

قالن qalyn, gros, robuste; chalin Kl.; t. قالك, قالن.

قالو qaleoŭ, gras, bien nourri; قالوه qalev-é, il est gras; قالو بوین qaleoŭ bouin, s'engraisser; قالوی qalevi, corps gras, embonpoint; ƙaláu kem, j'engraisse, G.; kalav kirin Rh., kalāwī, obésité Rh.

قالیچه qalitché, tapis velouté; du pers. قالیچه.

قام, قامت qam, qamet, taille, stature; قام نادە qam na-dé, cela n'arrive pas à la taille d'homme; ar. قامة.

* قام zaza qām, qui, lequel; plur. qāmi, qámeƙ, qámuk, quel qu'il soit; qān-jaú-ke, de quel côté; qān-ja-rá, d'où; کامان kamiana, lequel d'entre eux, Ch. 321; pehl. کتام p. کدام, mazend. kudūm, talych کام quoum B. 26, 33; guebri کامی kōmī B. 103.

قامپوچ, قامپوشك qampoutch, qampouchk, bulle d'eau.

قامچی qamtchi, kantchou, fouet; قامچی لدان qamtchi le-dan, fouetter; t. قامچو (du polon. kańczug).

قامسی voy. قومسی.

قامش qamouch, canne, roseau; membre viril; kāmish Rb.; t. قامش.

قامك voy. قام.

قان voy. قانی.

قانجا voy. قام.

قانع qánāh kir, il la persuada; ar. qanaʿu S.; ar. قانع (content).

قانطر voy. قاطر.

قانون qanoun, canon à feu; قانون به جه انين qanoun be djih anin, solenniser (parquer les canons); ital. cannone.

قانون qanoun, règlement; kanún, règle; pénitence, aller à confesse; kanún kem, j'impose une pénitence, G.; ar. قانون (du grec κανών).

قانى, قان qan, qani, où, en quel lieu; قانى پارا من qani par-a min, où est ma part? kānī Rh., S.; t. قانى, قنى.

قانى voy. كانى (fontaine).

*قاو chawe, amadou, Kl.; t. قاو.

قاوت qavout, pâte, bon à manger; t. قاوت, قود.

قاورمه qavourma, viande fumée (mot turc); t. قاورمه.

قاوق qavouq, bonnet que portaient jadis les seigneurs turcs; qauγ, espèce de bonnet, L.; t. قاوق.

قاون qaoun, melon; t. قاون.

قاوه qavé, café; kahhve G., qáhwe L., hédrus. qéve, qévata; ar. قهوه.

قاوه جى qavedji, cafetier; zaza qaifeǰí, t. قهوجى.

*قاوى zaza qaúvi, qaúwi, pourquoi.

قاويش qàvich, faisceau d'herbes, poignée d'herbe, paquet.

قاه voy. خانه قاه.

قاهيم qahim, fort, solide; kaím kem, j'affermis, G.; koiīm Rh.; ar. قايم.

قايسى qàisi, abricot; t. قايسى; comp. قيسى.

قايش qàich, longe, un morceau de cuir; kaísh, ceinture de cuir rouge et blanc couverte d'argent filé; qaīsh es-sōf, baudrier, S.; t. قايش.

قايق qàiq, chaloupe, barque; t. قايق.

*قايل ká'il, content, affectionné, L.; ar. قايل.

*قايمقام qaimaqám, gouverneur, L.; ar. قايم مقام.

*قايميانى koimīātī, solidité, Rh.; de قاهيم.

قبا qaba, grossier, ce qui est fait sans art, sans goût; t. قبا.

قباحت qabahat, mauvaise action; ar. قباحة.

قبار qabar, bulle d'eau, bulle d'air; t. قبارجق.

* قباص zaza qabás baši, garde du corps; t. قواص باشى.

قبال qabal, en gros, d'une fois; contract, convention; kabála, contrat concernant une entreprise commune, G., Rh.; ar. قبال.

قبالاق qabalaq, têtière, capuchon; têtière de cheval; t. قبالاق.

قبالق voy. قره بالق.

قباله qabalé, décision par écrit, document; ar. قباله.

قبر qăbir, qebr, tombeau; kabr G.; ar. قبر.

قبرستان qaberistan, cimetière; kabirstán L., kifristáni S.; du pers. قبرستان, comp. گورستان.

*قبروس kobrus, Chypre, G.; t. قبرس.

قبض qabz, constipation, dysurie; قبض كرين qabz kirin, percevoir, prélever; قبض بوين qabz bouin, être constipé; kábza, constipé, G.; ar. قبض.

قبضه qabze, un manche; قبضا دور بينى qabza dour-bini, le tube d'une lu-

nette d'approche; qabda χánǰäre, le manche d'un poignard, S.; ar. قبضه.

قبقاب qabqab, socque, espèce de souliers; t. قبقاب.

قبله qyblé, temple de Mecque; ar. قبله.

قبله نامه qyblé-namé, boussole; koblanáma G., kublanāma Rh.; du pers. قبله نامه.

قبله نما qyblé-nouma, boussole; du pers. قبله نما.

قبلهی qybleï, méridional; kubli, vent du midi, G.; ar. قبلى.

قبور qoubour, fontes de pistolets; qabū̃r S.; t. قبور.

قبول qaboul, acceptation; قبول كرين qaboul kirin, accepter; قبول دبه qaboul di-bé, acceptable; kabúl kem, je consens, j'exauce, G.; kabúl na-kem, je refuse, je contredis, je déplais; partic. passé makbúl G.; kabúl bum, je plais, G.; ar. قبول.

* قبه qúbbeh kâmbära, boucle de ceinture; ar. qubbet el kamar S.

قبيله qabilé, qabilé, tribu; ar. قبيله.

قپاغ qapaq, couvercle (mot turc); قپاغا چاقى qapag-a tchawi, paupière; قپاغا سرى qapag-a seri, crâne; t. قپاق, قپق.

قپامه voy. كباب.

قپودان پاشا qapoudan-pacha, amiral; t. قپودان پاشا (du grec καπιτάνος, ital. capitano).

قپودانى بحرى qapoudan-i behri, amirauté.

قت qet, trèfle; t. قت.

قتل qatl, meurtre, assassinat; قتل كرين qatl kirin, assassiner; قتلى به حق qatl-i be haq, la loi du talion; ar. قتل.

قجج بجج qydjedj-bydjedj, radotage.

قجله qadjelé, pie (oiseau); p. قجل, قژله, كجله.

قجور qodjour, salé, mettre trop de sel.

قچ qytch, inférieur en mérite; t. قچ (le derrière).

قچك, قچ qytch, qytchik, jaune; kurin. xacú (vert)?

قحبه, قحب qahb, qahbé, putain; kahhbah G.; ar. قحبه.

قحط qaht, famine; قحطى جهانگير qaht-i djehan-ghir, famine universelle; ar. قحط.

قد qad, 1) pièce sciée; قد كرين qad kirin, scier du bois; 2) taille; ar. قدّ.

قدا qeda, malheur, accident fâcheux; ar. قضا; comp. قضا.

قداره qadaré, yatagan; t. قدّاره, غدّاره.

* قداس kodás, messe; kodás kem, je consacre, G.; ar. قداس.

قداغ qadag, soudure.

قدح qadeh, verre à boire; قدحا بلورى qadeh-a bilouri, un verre de cristal; قدحى آفى qadeh-i awi, un verre d'eau; ar. قدح.

قدحين qadehin, terminer une affaire; de l'ar. قطع (comp. قطيان).

قدر qadr, pouvoir, considération, quantité, tant, autant; به قدرى كارنى be qadr-i karini, selon ses forces, selon son pouvoir; قدرى سدى qader-i sedi, centaine; به قدر be-qadr, respectable; به قدرى امكان be qadr-i imkan, autant que possible; قدر هبن qadr hein, avoir de la valeur; قدركى qadereki, une certaine quantité; kadar-khāl, médiocre, Rh.; قدريك qedriyek, un peu, Ch. 348; ar. قدر; comp. اوقدر, بى قدر.

قدرت qoudret, puissance, force; به قدرت be qoudret, puissant; قدرتا ادا دینی هیه qoudret-a eda deïni heié, il est solvable; قدرتا مطلق qoudret-a moutlaq, toutepuissance de Dieu; kadrét-a qodé, G.; ar. قدرة.

* قدس kadas, saint; kadas kirin, sanctifier, Rh.; kods-i halîl, Jérusalem, Rh. (ar. قُدْس خليل); ar. قُدُّس (sainteté).

قدق کرین qydik kirin, chatouiller; t. قدقمق.

قدك qedek, toile bleue; du pers. قدك.

قدمگاه qadem-gah, latrines; du pers. قدمگاه.

* قدوس Kadús, saint (en parlant de Dieu); kadusa maríam, la sainte Marie, G. 284; ar. قدوس, syr. ܩܕܘܫ.

قده qoudé, arrogant; ar. قَطِع.

قديفه qadifé, velours; kadifa G., qadifé L.; ar. قطيفة.

قديم qadim, 1) ancien; 2) Dieu; kadím G.; ar. قديم (القديم Dieu).

قر qyr, mortalité, en parlant des animaux; قر کتیه پزی qyr ketiié pezi, la mortalité tomba sur les brebis; قر کرین qyr kirin, mettre en déroute, tuer; du t. قرمق (rompre), voy. قران, قرغون.

قر qar, plur. قران qaran, dette payable à terme; ته خو قر تونینه te khou qar touniné, tu n'as pas des dettes; voy. قرض.

* قر, terre (dans le texte origin. گل) L. 1, 101, 5; t. قرا.

* قراچ karach, nomade, Rh.; t. p. قاراچی (Bohémien).

قرار qarar, approbation, fixation; قرار داین qarar dàin, arrêter une opinion; به قرارکی نینه be qarareki niné, cela n'est pas décidé; krrár kem, je promets, je confirme; impér. krar be-ka G.; k'rar kirin Rh.; ar. قرار, voy. اقرار, بی قرار.

قراسه qyrasé, levier; du grec χαρχήσιον?

قراض qaraz, fonds; به قراضه be qarazé, à titre de fonds; ar. قراض.

قرافل qarafil, girofle; karúnfol G.; karafil L.; karanfîl, girofle; anneau de nez, Rh.; ar. قَرَنْفُل, t. käränfül, du grec χαρυόφυλλον, voy. Gildemeister, Script. arab. de rebus ind. 35; Pott, Et. F. III, 110 note.

قراق qyraw, frimas, givre; قراق مویان دگره qyraw mouian di-ghiré, le frimas s'attache aux cheveux; t. قراغو; comp. قرم, قرمی.

قرالتو دیتن qaraltou ditin, voir peu à cause de l'éloignement; t. قرالتی (sombre).

قرامات qaramat, souci, peine.

* قران korán, le coran, G.; ar. قرآن.

قران qyran, mortalité (en parlant des animaux), épizootie; t. قران; comp. قر, قرغون.

قراول qaraoul, 1) sentinelle; 2) la mire d'un fusil; t. قراول; comp. قره قول.

قربان qourban, sacrifice; قربان کرین qourban kirin, sacrifier, immoler; قربانا ته مه qourban-a te me, je suis tout à toi; Korbán G., Kvrbán ce-kem G.; ar. قربان.

قربانکر qourban-ker, celui qui coupe les animaux en offrande.

* قربت kurbét, voisinage, L.; ar. قربة.

قربشك voy. کوربشك.

* قربه korba, outre à eau en peau de chèvre, G.; ar. قربه.

* قربینه qarabína, carabine, S.; t. قرابنه, p. قرابین (mot europ.).

قرپوز qarpouz, pommeau; قرپوزا زین qarpouz-a zin, le pommeau de la selle; qalpūs-a zíni S.; t. قرپوصه, ar. قربوز, p. قرپوس.

* قرپین qarapēn, révolte; ar. γulūl S.; cig. kurapenn, coripen (Liebich, Borrow).

* قرتال qartál, aigle, L.; t. قرتال.

قرتماغ qartmag, ordure; t. قررتمق, قرارتمق (noircir).

* قرخ qaraχ, bord, rive, Ch. 354; t. قراك, قراق, قراغ.

قردار voy. قرضدار.

* قرز kurz, pur; zif kurz, argent pur, G. (syr. sēmo qurz S.).

* قرژو karaziú, suie dans la pipe de tabac, G.; voy. قریش.

* قرسار kvrsár, pirate; t. قرسار; de l'ital. corsaro.

قرش qourch, qourouch, piastre; ǵhvrús, ǵhrúsc G., gorúš L.; غروش kurūš B., غروش Ch. 349; t. غروش, غراش, ar. غرش plur. غروش, arm. (dialecte de Mouch) խուրուշ (Patkanof, Матеріалы для изученія армянск. нарѣчій, p. 63), ossète груз, грус (Sjögren, Osset. Studien 377), avare ǵurusʿ (rouble), kasikum. χurusʿ, hürkan. ǩuruš (Schiefner), kubätchi kgurusch (Dorn, Mélanges asiatiques VII, 85), russe грошъ, lit. graszis, allemand Groschen, de denarius grossus, Pott, Et. F. IV, 444.

قرشلق qarchilik, batterie de fusil; t. قرشولق.

قرش مرش qyrch-myrch, ordures, balayures; t. قرش مرش.

قرض qarz, emprunt, dette; بقرض b-querz, à prêt, Ch. 344; ar. قرض; comp. قر.

قرضدار qarz-dar, قردار qardar, débiteur; du pers. قرضدار.

قرطان qourtan, bât, bardelle, selle pour les bêtes de somme; ar. قرطان.

قرعه qourâ, tirage au sort, loterie, recrutement; عشیرا دریانه ژبوی قرعه عاصی بونه achira diriane ji-bouī qourâ asi bouné, la tribu de Diri se révolta à cause du recrutement; ar. قرعه; comp. غرا.

* قرغو kvrghó, nom d'une petite espèce de faucon, G.; t. قرغو (pers. قرغوی) du grec κίρκος, comp. avare χergʿú (autour, Schiefner, Awarische Studien 102[b]), kasikum. χirgʿu (Schiefner), géorg. გირგიტა, russe кречетъ, mazend. kyrček (Melgunof, die Südufer des kasp. Meeres, p. 225), voy. Pott, Et. F. II, 4, 502; IV, 33. Hehn, Culturpflanzen und Hausthiere, 526.

قرغون qyrgoun, maladie mortelle, mortalité (des animaux), épizootie; t. قرغون; voy. قر, قران.

قرقر qyr-qyr, bruit, vacarme; mot onomatopéique; comp. قر قره et l'ar. قرقره.

قرقره qarqaré, linceul; comp. ar. قرقر (vêtement de femme).

قرك qyrik, corbeau; qaraq L.; comp. t. قرغه (corneille), afghan. کارګه, قارغه (corbeau, corneille), grec κόραξ.

قرم qourm, racine d'arbre; qurm-e dări, tronc d'arbre L.; kurm, racine, Rh.; ar. قرمه, grec κορμός.

قرم qarm, gelée blanche; comp. قراق, قرمی.

قرماش qyrmach, rides; ar. کرمشه; comp. قرمچك.

قرمچاندین qyrmitchandin, chiffonner, froncer, rider, faire des rides; رو قرمچاندین rou qyrmitchandin, faire des grimaces; verbe causat. de قرمچین.

قرمچك qarmoutchek, rides, contorsion; comp. قرماش.

قرمچین qyrmitchin, se rider; kermci, plié, ride, G.; karmci, las, G.

* قرمز krmes, cramoisi, G.; kirmįz L.; t. p. ar. قِرمِز (قرمزی), vulg. kermes; du sanscr. कृमिज.

قرمزاندین qyrmizandin, rougir, rendre rouge.

قرمزی qyrmizi, cramoisie; t. قرمزی.

قرمشاندین qermichandin, mâchonner; du turc. قرمشدرمق.

قرمی qarimi, gelée blanche; comp. قرم, قراق.

قرمی qarami, de la Crimée? voy. دوهن.

قرمین qaremin, geler, se figer; قرمیه qaremiié, gelé, glacé.

قرن qarin, ventre; قرن به قرن qarin be qarin, de génération en génération (comp. پشت به پشت), t. قرن, قارن.

* قرنت kornét, angle, G.; kurnīt Rh.; ar. قرنة; comp. چارقرنت.

قرنفل voy. قرافل.

قرنقوچ, قرنقونج qarneqoundj, qarneqoutch, hirondelle; قرلغوج, قرلنغج.

قرنی qyrni, tique.

* قروره kurora, kolora, pain de millet, Rh.; chald. קילורין, du grec κολλύρα.

قروش qaravach, servante, fille esclave; t. قروش.

قره qourré, celui qui lit bien le coran; ar. قرّا.

قره اغاج qara-agatch, orme; t. قره اغاج.

قره باش qara-bach, évêque; littér. qui a la tête noire; t. قره باش (moine).

قره بالق qarabaliq, foule; kalabála, foule, confusion, G.; قبالق kabalyk, gens, monde, Ch. 351; t. غلبه لق (vulg. kalabalek).

* قره چادر kara-čádir, nom des Kurdes nomades à l'ouest du Tigre, L. 1, XIV; du t. قره (noir) et de چادر.

قره دنمز qara-dinmez, hypocondriaque; mot corrompu du turc qara-gulmez.

قره قاش qara-qach, ayant des sourcils noirs; t. قره قاش.

قره قر qyre-qyr, tumulte, vacarme; قره قر مکین qyre-qyr me-kin, ne faites pas du bruit; comp. قرقر.

قره قوره qara-qouré, cauchemar.

قره قوش qara-qouch, aigle; zaza karakúš, autour; t. قره قوش (l'oiseau noir, aigle).

قره قول qara-qol, avant-poste; دبین کو قرەقولی وان راستی هڤ دو هاتنه شرك کرنه di-bin kou qaraqol-i van rasti hew dou hatiné cherek kiriné, on dit que leurs avant-postes se rencontrèrent et firent un combat; t. قراقول (voy. قراول).

قرە وله qaravilé, soulier.

قرهین qarehin, s'enrichir; de l'ar. قرع, قریعه (la meilleure part du bien).

قربیان qyriian, silence, cessation du bruit; comp. قرین.

* قریتا karitá, poutre du plafond, G.; kārīta, gārīta Rh.; syr. ܩܪܝܬܐ.

قریش qyrich, ordure, saleté; cérumen; sauce du tabac; به قریش be-qyrich, sale, malpropre; قریژیا گوه qyrijiia gouh, matière des oreilles; قریش کرین qyrich kirin, salir, encrasser; قریژیا سری پاك کرین qyrijiia seri pak kirin, décrasser la tête; comp. قرش مرش; avare qeriš (gale), kürin. qurúš (Schiefner 134[b]); voy. قرژو, کریژی.

* قریش qarīš, treille, véranda, syr. qāriš S.; p. کریج, کریز.

قریشی qyrichi, accroupissement.

قریف qiriw, compère, parrain; کی بویه قرفا وی ki bouié qirw-a vi, qui a été son parrain? ملا قاسم بویه قریف mela qasim bouié qiriw, molla Kasim a été le parrain; karíb G.; ar. قریب.

قریفاتی qiriwati, circoncision (littér. cérémonie en présence du parrain).

قرین qarin, conjoint, attaché; ar. قرین.

قرین qyrin, querelle, dispute; qīrḗn be ṓse kätía, la lamentation s'empara d'Osé; sē qīrá, trois exclamations; ar. qīrḗn S.; ar. قرینه.

* قرین qarin, cesser, se désister; prés. aze žē qarým; impér. 2. prohib. maqära S.; ar. قرّ.

قزه, قز qyz, qyzé, fille; قز قوشی qyz qouchi, vanneau; قزا خوهی qyz-a khouhi, nièce; chiss Kl., qi̧z L., qīs S., t. قز.

قزاخ qazakh, cosaque; دشبه کو چاقی وه ژ قزاخ ترسیایه di-chibé kou tchaw-i ve ji qazakh tyrsiaié, il paraît que vos yeux sont effrayés des cosaques; t. قزاق.

قزارمی voy. لرز.

* قزان kazán, chaudron, G.; kazăn Rh.; t. قزان, قزغان.

قزانج qazandj, gain; قزانج کرین qazandj kirin, acquérir; قزانجا حرام qazandj-a heram, simonie, gain illicite; t. قزانج.

قزك qyzik, hermaphrodite; diminut. de قز.

قزاوغلان qyz-oglan, hermaphrodite (littér. fille et garçon).

قزل qyzil, rouge; t. قزل.

قزل qyzil, cordon; ar. قَلْس?

قزل voy. غزل.

قزلباش qyzil-bach, Persan; littér. tête-rouge; t. قزلباش.

قزلجه qyzildjé, petite vérole; t. قزلجه (rougeâtre).

قزل قورت kuzel-kurt, que la colique te tienne (expression d'imprécation) G.; on dit küzilkort, quand un Juif passe; on appelle قزل قورت (ver rouge) un insecte demeurant dans une plante et retirant la tête si l'on le touche; les chevaux qui avalent cet insecte sont pris par la colique, S.

* قزی qazzē, ceinture de soie, S.; de l'ar. قزّ, p. کج, کژ (soie); comp. کژی.

قژراندین qijirandin, faire pétiller; du turc قژرمق.

قژك qyjik, plur. قژکان qyjikan, corneille, corbeau; قژکا دوقی دریژ qyjik-a

douw-i dirij, corneille à longue queue, pie; kasksk, pie, corbeau à bec et jambes rouges, G.; kįžįk, corbeau; qįžák, pie, L.; p. کسك, کشك.

قژین qyjin, siffler, une balle qui siffle; mot onomatopéique.

قس qas, prêtre; ar. قس.

* قساوت کرین qasavét kirin, s'affliger; impér. 2. prohib. qasavét mé-ke; parf. part. kisau'ét kir L.; ar. قساوة.

قسم qasem, serment; ar. قسم.

* قسم kasém kem, je partage, G.; t. قسم اتمك.

قسم qysm, sexe; قسمی نیر qysm-i nir, sexe masculin; ar. قسم.

قسمت qismet, sort, destin; ar. قسمة.

قشا qacha, prêtre nestorien; kasia G.; syr. ܩܫܐ.

قشا qycha, frimas, gelée blanche, humidité sur les murs produit par le dégel; du t. قش (hiver)?

قشاو qachaoŭ, étrille; ar. قشاوه, t. قشغو.

* قشاوت kassavat, balayures, cochonnerie, saleté, G.; ar. قشافة.

قشر qychr, écorce; قشری سیران qychr-i siran, écorce d'ail; ar. قشر.

قشرتین qychartin, écorcer, peler.

قشرین qychirin, peler (en parlant des corps des animaux, quand la superficie de la peau s'en détache).

قش قش کرین qych-qych kirin, croasser; mot onomatopéique.

قشلاق qychlaq, habitation d'hiver; qįšlę, kišlá L.; t. قشلاق, قشلا.

قصاب qasab, boucher; ar. قصّاب.

قصاص qysas, talion; ar. قصاص.

قصاندین qousandin, couper avec les ciseaux; angliciser les chevaux; kosăndin G, Rh.; de l'ar. قصّ.

قصبه qasabé, plur. قصبان qasaban, bourg; ar. قصبه.

قصد qasd, but, intention, préméditation; voy. بى قصدى (s. v. بى), بقصد.

* قصر kasser, château, G.; qasr B.; ar. قصر.

قصرین qesirin, engourdir, être saisi de froid; de l'ar. قَصَر, قصرة (courbature du dos).

قصصی qousesi, tondeur de moutons; de l'ar. قصص (tonture).

قصنخ qasnakh, bande, lien plat et large; t. قصنق.

قصور qousour, faute; ام قصوری نا کین em qousouri na-kin, nous n'y manquerons pas; t. قصور اتمك; comp. بی قصور.

قصه qysé, conte, anecdote, récit; به ریقه ژترا قصه بکم be riwé ji tera qysé bi-kim, en chemin je te ferai un récit; قصه بیژی qyse-biji, conteur d'histoire; kese P., Kl.; qįsá, qįsę L.; ar. قصّه.

قصه qesé, court, chemin le plus court; t. قصه.

قصیر qousir, tondeur des brebis; ar. قصیر.

* قصیص qessés, fissure des cheveux (maladie); ar. al-qṣaiṣ S.

قصیل qasil, tige, écorce, chaume; قصیلی گنم qasil-i ghenym, tige de blé; qasīl, herbe, fourrage, S.; ar. قصیل.

قضا qaza, 1) aventure, malheur; قضا

خدی qaza khoudi, épreuves de Dieu; 2) diocèse, juridiction; ar. قضا; comp. قزا.

* قضی ǩis, ǩisi, ǩizi, sable, G.; ar. قضاع.

قط qat, quelque part; قط تشتکی نابیژم qat tychteki na-bijim, je ne dis rien; قط تشتکی ناخوزم qat tychteki na-khouzim, je ne veux rien du tout; قط نابه qat na-bé, tout au moins; قط نینه qat niné, à moins; قط کسك لمال نینه qat ǩesek li-mal niné, personne n'est à la maison; la négation manque, et pourtant قط signifie «nullement»: قط به طرزکی qat be terzeki, d'aucune manière; قط لی جهکی qat li djiheki, nulle part; قط زمانك qat zemanek, jamais; قط کسك qat kesek, personne; kut, kutt, quelque part, jamais, rien; kutt na-vém, je hais (littér. je ne le veux point) G.; kat, quelque part, L.; küt, kat Rh.; کوت, کات B.; ar. قطّ.

قط qat, qit, un morceau ou la moitié d'un tout; قط ڤه گهورین qit we-gouhourin, dépareiller; قط کرین qit kirin, casser en deux; kat, impair, G.; ce-kem kat, je rends impair, G.; قوت qoutt Ch. 353; comp. قطع کرین, قطك.

قطی, قطا qata, qati, absolument; قطا ناچم qata na-tchim, je ne partirai nullement; kati lazem, il faut absolument, G.; ar. قطعا.

قطاندین qatandin, déchirer; prés. 3. او دقطینه eoû di-qatiné, impér. 2. به قطینه be-qatiné, plur. هون به قطینین houn be-qatinin; parf. part. اوی قطاند evi qatand; قطاندیه qatandiié, il est déchiré; قطاندینه qatandiné, ils sont déchirés; katāndin, couper, taxer, Rh.; kadīnim, je satisfais; di-kadīnim, je dévoie, L.; šuγúl-ė χva qadánd, il finit son affaire, S.; verbe causat. de قطیان; comp. ڤه قطاندین.

* قطب kútbí, pôle, G.; ar. قطب.

قطران qatran, goudron; قطران تی دان qatran ti dan, goudronner; ǩaitrán G.; ar. قطران.

قطراندین qytrandin, lever les étriers, croiser les étriers sur la selle; de l'ar. قُطْر (côté).

قطره qatré, goutte; ar. قطره.

قطرین qaterín, égoutter, découler; هندك هندك قطرین hindik hindik qaterin, découler; de قطره.

قطع کرین qata kirin, couper, scier; kut kem, j'anéantis, G.; t. قطع انمك; voy. قط.

قطك qatik, morceau que l'on mange à la hâte; diminut. de قط ou قطی.

قطك qitek, individu, déparié; kíttäk pēlāvī, une paire de souliers, S.; de قط avec le suffixe ek (un).

* قطك qatįk, caille, L.; ar. قطا; comp. کیوت.

قطك qitik, chat; kiték G., kitték S.; ar. قطّ (mot nubien).

قطمر qatimar, espèce de pâté, gaufre; ar. قطمر.

قطن qoutin, coton; ar. قطن.

قطو qitou, morceau; قطو قطوماینه qitou qitou màiné, il en reste un peu par ci par là; comp. قطی.

قطی voy. قطا.

قطى qati, morceau; قطى قطى qiti-qiti, peu à peu; zaza qáti kinjấn, habits, allemand Kleidungsstücke; ar. قطعه.

* قطى qatí, concombre, L.; aram. ܩܛܐ (ar. قثّآ).

قطيان qatiian, se déchirer, user; prés. 3. دقطه di-qeté; parf. part. قطيا qetiia; part. passé قطيای qetiiaī, déchiré, usé; قطيايه qetiiaié, ce qui est déchiré; qedía, il se passa, il finit, L.; de l'ar. قطع; voy. قه قطيان, قدحين.

* قعن qin, court, L.; kinn-á mena, ma trapue (maîtresse) S.; ar. قعن.

قفا qafa, abri, lieu où l'on se met à l'abri de la pluie et du vent; ar. قفا.

قفس qafes, carcasse; ar. قفس.

قفص qafes, cage; قفصا تل qafes-a tel, cage en fil de laiton; kafs msck, souricière, G.; k. or. kafas; ar. قفص.

قفل qyfil, cadenas, serrure; قفلى دريژ qyfl-i dirij, cadenas, serrure mobile; kfl, kfel G.; ar. قفل.

* قفلاندين qafelándin, fermer à clef; parf. part. qafeláńd L.; de قفل.

قفلگر qyfil-gher, serrurier; du pers. قفل گر.

* قفله qaflé, fardeau; qafl-ýk ēzíng, un fardeau de bois; ar. قفلة S.

قفضى qawdi, une poignée de quelque chose; قفضيك كوللك qawdiiek koulilk, une poignée de fleurs; ar. قبضه, comp. قبضه.

قفزين qyqyjin, se trouver dans l'embarras.

قل voy. كل.

قلا qala, étaiǹ; قلا كرين qala kirin, étamer; kalái G., kalá'i L.; t. قلاى (ar. قلعى).

* قلاب, licou, Ewlia chez Kl.; géorg. ქოჩრაკი.

قلاب qoulab, charnière; kalába, crochet; kaléb, gond, G.; ar. قلاب.

قلاب qoulab, aspiration, tirer le tabac en fumant; de l'ar. قلب.

قلابدون qlabedoun, tresse d'argent; källabdṓn, brocart, ar. källabdūn S.; ar. قلابدان.

* قلات келлать, joug, P.; ar. قلات (plur. de قَلْت).

قلاتك qelatik, blé rôti, bon à manger.

قلاجى qaladji, étameur; t. قلايجى.

قلاده qeladé, encolure du cheval; ar. قلاده.

* قلاش qeláš, meute, L.; ar. قلاده.

قلاش kelḗš, brigand, L.; ar. قلّاش.

قلاشتين qalachtin, crevasser, fendre, couper le bois, déchirer, bêcher; prés. 3. او دقلشه eoû di-qaliché, plur. وان دقلشين van di-qalichin; impér. 2. به قلش be-qalich, plur. هون به قلشين houn be-qalichin; parf. part. 3. وى قلاشت vi qalacht, plur. اوان قلاشت evan qalacht; part. passé قلاشتيه qalachtiié, plur. قلاشتنه qalachtiné; parf. 3. plur. ايشفه پاكا ريسپى قلاشتنه و سى داوارى وى دزنه ichewé paga rispi qalachtiné ve si davar-i vi diziné, cette nuit on a enfoncé l'écurie de l'ancien et on lui a volé 30 boeufs; prés. kalé-scium, 2. 3. kalescit G.; di-qalíše L.; parf. part. kalásct G.; kelāshtin Rh.; p. خراشيدن; comp. قلشين.

قلافت qalafet, costume.

قلامپاره qolampara, pédéraste; p. غلامباره, turc vulg. kulambara.

* قلانجك zaza qalañjík, corbeau; comp. قرك et le mazend. سیو کلاج (Melgunof, die Südufer des kasp. Meeres, 225).

قلاندین qalandin, griller, rôtir; prés. 3. او دقلینه eoŭ di-qaliné; impér. 2. به قلین be-qalin, plur. هون به قلینین houn be-qalinin; parf. part. 3. وی قلاند vi qaland; keláñd L., hedrus. kaláñdin, ils ont cuit; kaláñdie, ayant cuit; ar. قلی.

* قلاو zaza quláv, étui; ar. قَلَف.

قلب qalb, faux (se dit d'une monnaie); ar. t. p. قلب.

قلبزنك qalbezenk, faux monnayeur; du pers. قلبزن.

قلبزنگی qalbezenghi, billonnage; قلبزنگی چیکرین qalbezenghi tchi-kirin, billonner.

قلبله voy. قره بالق.

* قلپاندین qulepáñdin, faire tomber, S.; verbe causat. de قلپین.

قلپانی qouloupani, culbute, soubresaut.

قلپك qylpik, rapport, rot, vapeur désagréable montant de l'estomac à la bouche; comp. کلپك.

قلپوس voy. قرپوز.

* قلپین qulypin, tomber; parf. part. qyllypī S.; ar. قلب.

قلتق qaltaq, arçon, arc de bois pour une selle de cheval; t. قلتق, قلتاق.

قلتین qouleteïn, bassin, réservoir; kolatín G.; p. قلاتین.

قلچك qyltchik, qaltchik, barbe d'épi, arête; t. قلچق.

قلچك qiltchik, manche; قلچکا کراسی qiltchik-a kirasi, manche de chemise; t. قولچق.

* قلخ kŭlŭkh, kŭrŭkh, ciseaux pour tondre les brebis, Rh.; t. قرقیج.

قلری qoleri, malpropre, sale; de قلیر.

قلش qelch, qalch, fente, fissure, fêlure; p. خریش, خراش.

* قلشتی kalésctia, fissure, G.; de قلاشتین.

قلشی qalichi, crevasse.

قلشین qelechin, se crevasser, se fendre; قلشیه qelechiié, crevé, fêlé; comp. قلاشتین.

قلعه qelé, fort, forteresse; لنیڤا قلعی li-niw-a qeli, dans l'intérieur du château; kalã G., kalah Kl., kalē Rh.; ar. قلعه.

* قلقل qúlqul, verrou, ar. qalqalé; qúlqula nä-škästa, il ne brisa pas les verroux (les qaláqil ou les fers que la clef lève) S.

* قلقین qalyqin, mouvoir; parf. part. qalyqīye S.; de l'ar. قلق.

* قلم zaza qilm, court.

قلم qalem, plume, roseau à écrire; bureau d'administration; قلما رصاص qalem-a risas, crayon; قلما موی qalem-a moui, pinceau; قلما هسنی qalem-a hesini, plume d'acier; به قلمی ژین be qalemi jin, vivre de sa plume; قلم برین qalem birin, couper une plume; قلم تراشین qalem terachin, tailler une plume; kalam G.; ar. قلم (du grec κάλαμος).

قلم تراش qalem-terach, canif; kalám-trásc G.; du pers. قلم تراش.

قلمدان qalem-dan, encrier; du pers. قلمدان.

قلن qalin, trousseau qu'on offre à la fiancée et que les parents gardent pour eux; qalân, prix d'achat pour une femme, ar. náqed S.

* قلنج qōlýnj, hanche, S.; comp. كولمك et le grec κωλέα.

* قلندر kalandér, moine, mendiant; kalandér bum, devenir pauvre, G.; qalendér L., kalendār Rh.; ar. t. قلندر (du pers. كلندر).

قلوره voy. قروره.

قلوز qoulouz, écart; قلوز بوين qoulouz bouin, être ombrageux, faire des écarts (en parlant d'un cheval).

قلون qaloun, pipe, tuyau de pipe; قلون كشان qaloun kichan, fumer une pipe; قلون ڤه خورين qaloun we-kharin, fumer la pipe; kaliún G.; قاليون دكشم Ch. 348; zaza kalûn; p. t. قليون, ar. غليون, غليان.

* قلوى kalvái, convention; kalvái cekem, je conviens, je susurre, G.; comp. قول.

* قله zaza qịle, flamme; isl. hyr.

قله qoulé, bastion, tour; قليا بچوك qouleia bitchouk tourelle; ar. قلّة.

قلى qeli, viande frite, fricassée; قلينك qelinek, friture, tout ce qui est frit; kali, frit, G.; ar. قليه; comp. قاريه.

قلير qylir, sale, saleté; ar. قذر, قَذَر.

قليون voy. قلون.

قمار qoumar, jeu de hasard; kumār kirin, jouer, Rh.; ar. قمار.

قمارباز qoumar-baz, joueur, qui a la passion du jeu; du pers. قمار باز.

قمارى qomari, mafa, espèce de palanquin.

قماش qoumach, brocart, toile d'or, d'argent; komásc, soie, G.; qomáš S.; ar. قماش.

قمتك qamtik, bonnet kurde; قمتك گريدان qamtik ghiri-dan, enlacer le bonnet de divers mouchoirs.

قمچ qamtch, extorsion, enlèvement.

قمچ qamtch, le creux de la main; plur. قمچان qamtchan; به قمچان اڤ خور be qamtchan aw khar, il a bu l'eau dans le creux de la main.

قمچك qamtchik, queue de mouton.

قمر qamer, 1) lune; 2) cheval noir; qamâr, gris, rosé, S.; ar. قمر.

قمرى qameri, lunaire; ar. قمرى.

قمرى qoumri, tourterelle; ar. قمرى, géorg. ყოშრალი.

قمش qymych, risque, danger, péril, hasard; قمش هاتن qymych hatin, courir le danger; از قمش ته نايم ez qymych te nàim, je ne te ferai pas courir risque.

قمقمه qoumqouma, flacon; قمقما حبرى qoumqoum-a houbri, encrier; ar. قمقمه, comp. كُمكُم.

قميان qemiian, roussir, brûler les mets.

قناد qanad, aile (mot turc); t. قناد, قنل; comp. دو قناد.

قناعت qanaet, contentement; ar. قناعة; comp. بى قناعت.

قنبور qanbour, bossu; t. قنبور.

قنج qendj, bon, joli; ابدى قنج eïdi qendj, meilleur; قنجتر qendjtir, préférable; قنج مرف qendj merif, un homme de bien; قنج لاقردى كرين qendj laqyrdi

kirin, parler bien; قنج کرین qendj kirin, faire du bien; از قنج دکیم ez qendj di-kim, je fais bien; négat. از قنج ناکیم ez qendj na-kim; قنج نه زانه qendj nezané, méconnaissant; قنجه qendjé, c'est très bien; قنج وضعاندین qendj vezeandin, façonner, embellir; chez Garzoni: kangia, bien fait, bon, beau; bonté; kangía ber qodé, vertu, mérite devant Dieu; kangia elum, je me désiste de la bienfaisance; kangia niáscit, il sait le bon, c.-à-d. reconnaissant; kangia nina, mal, laid, défectueux; na kangia na karába, pas bon pas mal c'est-à-dire médiocre; kangia kem, je fais bien; kangia feker kem, je considère bien; канжа P.; kañj L., kanj Rh.; t. قنجه.

قنجی qendji, bien, bonté; قنجی کرین qendji kirin, faire le bien; به قنجی beqendji, joliment; qéñji L.

قنچه qountché, bouton de rose; قنچه گلی qountché gouli, bouton de rose éclos; p. غنچه (t. ud. qondja).

قندور voy. کندر.

قندیل qandil, lampe; t. قندیل, grec χανδήλα, de l'ital. candela.

قنز voy. قاز.

قنصر voy. قونسول.

قنطاره qantaré, mesure pour faire des cartouches; kantár, quintal; 50 drachmes font une vakie (وقیه), 12 vakie un men (منا), 4 men un kuntkar, 30 kuntkar un kantár G. 211; ar. قنطار, du grec κεντηνάριον, centenarius (voy. Pott, dans la Zeitschrift de A. Kuhn XII, 73; Et. F. III, 83).

قنغی qenghi, quand; قنغی وقتی qenghi veqti, à quel temps; kanǵhi G., kéńgi, kíńga L., kenghi R., kangi, kinga Rh.; k. or. kingī, zaza kįńga; t. قنغی (quel, lequel).

* قوا kowa, lorist. kawa, habit, R.; کوا L. II, 182[a]; ar. قبا.

قواتی qavati, achat, emplettes, commission, recommandation; comp. قوبتی.

قوار qyvar, chardon; kīvār R. I, 143, Rh.; p. کنکر, arm. կանգառ, ar. قناریه, t. انکنار, du grec κινάρα, κυνάρα.

قواره qavaré, pourriture; comp. قورین.

قوارتین qavartin, extraire en grattant; du t. قوپرمق.

قواغ qavag ou دارا قواغی dar-a qavaghi, bouleau; kawak, peuplier, R. I, 105; t. قواق (tilleul).

قوال qaval, flageolet; t. قوال.

قوال qaval, pontife des Kurdes yezidis; ar. قوّال (orateur).

قوام qavam, ordre, règle, stabilité; قوام دیتن qavam ditin, organiser, mettre en règle; ar. قوام.

قوان qavan, chassant; t. قوان; voy. ناخیر.

قوپچه qoptché, agrafe; kobčá, bouton d'un habit, L.; t. قوپچه.

قوت qout, pâture, nourriture; ar. قوت.

قوت qouvet, force; قوتا من نینه qouvet-a min niné, je n'ai pas de force; قوتی شامه qouvet-í chamé, odorat (p. t. قوتِ شامّه); ژ قوتی کتین ji qouveti ketin, s'affaiblir; kuét, kuéta, force, recréation, G.; kuét bo-ghrum, je me renforce, G.; kuét dem ou kem, je renforce, G.;

kowet Rh., bilb. kawat, zaza qóat; ar. قوّة; voy. بی قوت.

قوت voy. قط.

قوتا voy. قاوه.

* قوتاندین ka'utándin, chasser, expulser; parf. part. ka'utáńd L. I, 13, 2; du turc قودی (qovdy, il chassa); comp. قوراندین.

* قوتاندین ka'utándin, rassembler, entasser; parf. part. ka'utáńd L. I, 17, 6; du turc قودی (qody, il rassembla).

قوتك qotek, jaquette, veste de nuit; ar. قلعه (vêtement court)?

قوتك qotik, frange, houppe.

قوتی qouti, boîte; قوتی بورن اوتی qouti bournouti, tabatière; قوتی گوشت qouti goucht, tailloir; qotí L.; t. قوتی.

قوده qoudé, un air suffisant, content de soi-même.

قوراندین qaoŭrandin, chasser quelqu'un, congédier; du thème caus. de قومق; comp. قوتاندین.

قوراندین qaoŭrandin, frire; du turc قاورمق, قورمق.

قورت voy. فزل قورت.

قورتین qavartin, extraire, tirer une chose d'une autre, ôter le superflu en grattant; du t. قیرمق.

قورطساندین qortesandin, couper la crinière et la queue d'un cheval; du lat. curtus (comp. franç. courtaud, ital. cortaldo, espagn. cortón)?

قورده بوین qouredé bouin, être cassé.

قورغ qouroug, comète; t. قویرقلو یلدز.

* قورغشن kurguschun, plomb, Kl.; zaza qirqišún; t. قورشون, tchagatai قورغاشون (de kurgalčun), tatare kargaschin, ölöte chara-chorgolčin (ch = kh) mongole gorcholdji, Klaproth, Asia polyglotta 276; syr. qirqušim, Nöldeke 388; hürkan. g'urg'as'in, kürin. qurqús'um (Schiefner).

قورقور qorqor, narghilé, espèce de pipe; comp. خورخور.

قورقولق qourqoulouq, fer qui entoure la détente d'un fusil; t. قورقولق.

قورمش kurmíš kir, il évalua, L.; t. قورمش.

قورمو qourmou, les parties sexuelles d'homme; ar. غرمول?.

*قورنجی korongi, pincement; korongi dem ou kem, je pince, G.; comp. خارجونك.

قورنجین qouroundjin, pincer.

قورنه voy. قورین.

قوروق qourouq, abstinence, jeûne; t. قوروغ.

قوروم qouroum, suie; t. قوروم, قورم.

قوری, قورغ qorig, qori, défense, prohibition; قوری کرین qori kirin, défendre, prohiber; t. قورق.

قورین, قوری qouri, qorin, bruit, cri, tintamarre; comp. قرین.

قورین qaoŭrin, pourrir, se détruire.

قورین, قورنه, قورون qouroun, qourin, qourné, bassin, baignoire; t. قورنا, قرنا, قورنه.

قوسی, قوز qouz, qousi, vulva; kuz G., quz L.; quzz S.; ar. کسّ, du pers. کس, grec κύσσος, κυσός, lit. kużys (voy. Pott, Et. F. II, 2, 710 note).

قوزقوم qouzqoum, croupière: t. قوسقون, قوسغن, قوسقن.

قوزه voy. کوژه.

قوس qaouṣ, arc; قوس قزح qaous-qazah, arc en ciel (littér. arc de l'ange des nuages); ar. قوس.

قوسیان qosiian, froisser, meurtrir, trouer; part. prés. قوسیای qosiiaï, froissant.

قوش qoch, la course de chevaux; از و تو بچینه قوشی ez ou tou bi-tchiné qochi, moi et toi nous irons à la course; t. قوشی.

قوش qouch, croupière; abrégé de قوزقوم.

*قوش qouch, oiseau; t. قوش; comp. قره قوش, دوه قوشی, پری قوشك.

قوشاد qouchad, poutre.

*قوشن qaušắn, série, ligne; qaušắ-näk-a suvắra, une ligne de cavaliers, ar. qaušän S., k. or. qušīn; t. قشون.

قوشه qoché, paire, couple; du t. قوشمق (joindre).

قوط qot, nu-tête, tête découverte; comp. سرقوط.

قوغا voy. غوغا.

قوغو qougou, cygne; t. قوغو.

قوقك qowyk, entonnoir; de l'ar. قمع.

قول qaoŭl, parole, promesse; بغی قولی be-wi qaoŭli, de cette condition; قول و قرار qaoŭl ou qarar, convention; قول کرین qaoŭl kirin, convenir, faire pacte; قول گریدان qaoŭl ghiridan, stipuler; kawil kirin Rh.; zaza kaul; t. قول اتمك; comp. قلوی.

قول voy. قوله.

*قول qoul, émoussé, Ch. 307; on écrirait mieux کل (ar. کلّ).

قولاج qouladj, brasse; t. قولاج.

قولان voy. قالان.

قولای qolaï, facile (mot turc); qolá, profit, L.; t. قولای.

قولبه qouloubé, cabane; t. قالبه, قلبه, قولیبه, arm. կոլիպա, du grec καλύβη.

قولپ qolp, la queue d'une poêle ou d'une casserolle; t. قلب, قولپ.

قولچ qoultch, coin.

قولچق qoltchaq, brassard; t. قولچق.

قوللق qoulliq, service; k. or. qūllaq, qūlluγ; t. قوللق.

قولنج qoulindj, refroidissement; قولنج بوین qoulindj bouin, engourdir, être saisi de froid; kolénğ, colique, G.; t. ar. قولنج, p. کولنج (du grec κωλικός).

قولنجین qoulindjin, se crisper, trembloter; قولنجی qoulindji, ramassé de froid.

قوله qolé, esclave; kul Rh.; t. قول.

قوله qoulé, isabelle (voy. هسپ); ko-láh, cheval aubère, S.; t. قولا, قولاه, قوله.

* قولی kulī, esclavage, Rh.; de قوله.

قولین qavelin, convenir sur quelque chose; de قول (parole).

قوم qaoŭm, compagnie, société, multitude d'hommes ou d'animaux, troupe, groupe; قوم قوم آنین qaoŭm-qaoŭm anin, grouper, assembler en groupe; qaum, peuple, L.; kavm, kaum Rh.; χva le kőm-a ʿaskär-ē suvắra dắia, il se précipita au milieu des cavaliers, S.; kőm-ē stẹraka, constellation, S.; kumík-i si-vian, nom d'une constellation, L.; ar. قَوْم.

قوم qoum, sable; قوما چمی qoum-a tchemi, sable de rivière; قوم رشاندین

qoum rechandin, sabler; chun Kl.; t. قوم.

قوم qaoum, cas, évènement; قوم بوين qaoum bouin, avoir lieu; وكو به قومه vekou be qaoumé, en cas de besoin; kaumi G.; káumi bit, il a lieu, G.; kaúmi le bú, il lui arriva, G.; de l'ar. قوم?

قومبره qoumbaré, bombe; kombara avésium, je bombarde, G.; t. قومبره, ar. قمبره, ossète qumbara (Schiefner, Осетинскіе тексты p. 33 № 30), avare gúmpara (Schiefner 120[a]).

قومجی qoumdji, orfèvre (mot turc); t. قویمجی.

قومسال qoumsal, sablonneux; t. قومسال.

قومسی qoumsi, intrigant, cancannier; qamsí, espion, traître, L.; t. قومضی.

قومسیتی qoumsiti, zizanie, intrigue, cancan; plur. قومسیتیان مکه qoumsitiian me-ké, ne fais pas d'intrigues.

قوملق qoumlaq, sablonneux; t. قوملق.

قومین qaoumin, arriver, en parlant des évènements; وسا دقومه vousa di-qaoumé, cela arrive ainsi; کورو چی بویه چی قومیه kouro tchi bouié tchi qaoumiié, ô mon fils, qu'y a-t-il, qu'arrive-t-il? kawimín Rh.; de قوم.

قوناغ qonag, habitation, palais; قوناغا قونسول qonag-a qonsol, maison consulaire; لی قوناغا خو پیا بوم li qonag-a khou peia boum, je suis descendu à ma maison; kunák, étappe, journée (à la fin de laquelle on se repose dans l'auberge) G.; t. قوناق.

قوناقچی qonaqtchi, logeur; t. قوناقجی.

*قوند qound, chouette, L.; propr. criant qou; ud. qui (hibou).

قونداق qondaq, 1) maillot; قونداق کریدان qondaq ghirì-dan, emmaillotter; 2) crosse de fusil; t. قونداق, تفنك قونداغی.

قوندز qoundouz, castor; t. قوندز (voy. C. F. Heusinger, Meletemata quaedam de antiquitatibus castorei et moschi. Marburg 1852 p. 7).

قونسول qonsol, consul; qanser S.; t. p. قونسول.

قونیتی qouniti, clément.

قوی qavi, ferme, solide; beaucoup, très; قوی عاملی تشتکی qavi âmili tichteki, une chose fort usitée; قوی قنج qavi qendj, très bien, très joli; قوی مالدار qavi maldar, très riche; قوی کور qavi kour, très profond; kaúvi ostá, adroit, G.; kaúvi kiméta, précieux, G.; kaúvi kařába, mortel, G.; qawí, fort, L.; kauwī, kawī, très, Rh.; ar. قوی.

قویتی qaviti, recommandation, commission; kauját, attention, recommandation; kauját kem, je fais attention, je recommande; kauját ce-kem, je fais soigneusement, G.; comp. قواتی.

قویم voy. قاهیم.

قه qé, absolument; قه نه qé ne, au moins; از تفی قه کسکی نابیم ez tewi qé keseki na-bim, je ne fréquente personne; قه خبر هین qé khaber hein, n'y a-t-il rien de nouveau? comp. قا.

*قهار qahâr, tout-puissant, Dieu, S.; ar. القهّار.

قهرمان qahriman, héros; du pers. قهرمان.

*قهرین qaherīn, devenir fâché; parf.

part. qáherī, káherīa (ar. inɣadab انغضب) S.; ar. قهر.

قهقهه qahqaha, risée, éclat de rire; ar. قهقهه.

قهوه voy. قاوه.

قی qeĭ, vomissement; ar. قیء.

قیا qaia, roc, rocher; t. قیا.

قیار کرین qaiar kirin, ferrer deux pieds d'un cheval; قیار بکه qaiar bi-ké, ferre.

قیاس qiias, mesure, comparaison; قیاسه qiias-é (l'habit) est d'après la mesure; قیاس کرین qiias kirin, supposer; qiās B.; ar. قیاس.

قیافه qiiafé, apparence, façon d'habits; قیافه ڤه گهوراندین qiiafé we-gouhourandin, se déguiser; ar. قیافه.

قیامت qiiamet, jour du dernier jugement, alarme, grande confusion; دنیڤا واری مه قیامت رابو di-niw-a var-i me qiiamet ra-bou, dans notre camp règne une grande confusion; kiamét G., kiyām Rh.; ar. قیامة, قیام.

قید qaïd, entrave; قیدی حیات qaïd-i heiat, viager (t. قید حیات ایله); قید و بند کرین qaïd ou bend kirin, enregistrer, garrotter; kaida, prohibition, fer au pied; kaída kem, je le mets aux fers; kaída ce-kem, je défends; ar. قید (t. قید انمك); voy. بی قید.

قیده قید qyde-qyd, cri de la poule quand elle couve; مریژك قیده قید دکه mirijk qyde-qyd di-ké, la poule glousse; mot onomatopéique; avare qoáqoadize.

قیر qir, bitume, poix; قیرا رش qir-a rech, goudron; قیر و بنوشت qir ou be-noucht, importun, littér. goudron et résine; kir G.; ar. قیر.

قیران voy. قرین.

قیس qeïs, supposition, probabilité; لقیسی li-qeïsi, tout juste (d'un vêtement); ar. قیس.

قیسی qeïsi, prune; t. قیسی (abricot gros); comp. قایسی.

قیطان qaïtan, cordonnet; قیطان گریدان qaïtan ghiri-dan, lacer; keitán G., kaitān L.; t. قیتان, قیطان.

قیطك qytik, cuisse d'un animal.

قیغجی voy. قاوه جی.

قیلی voy. قاریه.

قیم qim, confiance, espérance.

قیمت qimet, valeur, prix; قیمت ژیر نشیدان qimet jir nichidan, dépriser; kiméta kima, à bon marché, G.; kimet kem, j'apprécie, G.; k. or. qiimet; ar. قیمة; comp. بی قیمت.

*قیمتکار qimet-kar, taxateur, G.; p. قیمتکر.

قیمش qemíš, content, S.

*قیمق káimák, crème du lait de vache, G.; kaimak, crème douce, Sd. III, 176; qaimág S.; t. قیمق.

قیمه qimé, hachis; t. قیمه.

ك

كاه, كا ka, kah, paille; كا تژى كرين ka teji kirin, empailler; kái G., qā L.; p. كاه.

كابر kabir, noble, grand personnage; ar. كابر.

* كابنه kâbiné, vue, aspect; kâbin-ē jezîre bohtâ lĕ-kố ṭarafía, de quel côté peut on voir la ville de Djezira dans le Bohtan? S.; du pers. كابنه.

كابوز kabouz, bossu; p. كبوس (courbe)?

كابوس kabous, cauchemar; ar. كابوس.

* كابه kâbe, genou; ar. kâba S.; comp. كعب.

كابين kabin, présents faits à la fiancée au jour de fiançailles, le payement à la femme pour le mariage; du pers. كابين.

كاپر voy. كپر.

كاپك kapek, sciure, son du blé; آرى به كاپك ari be kapek, farine avec le son; t. كپك.

كاتار katar, crête d'un oiseau; كاتارا مريژكان katar-a mirijkan, la crête des poules; de l'arm. կատար.

* كاتب kyātib, écrivain, Rh.; ar. كاتب.

كاچور katchor, un serpent endormi, méchant comme une vipère.

كاخچين voy. كارچين.

كاخچين kakhtchin, glaise.

* كادز, voleur de paille; voy. رى.

كادك, كاده kadé, kadik, espèce de gâteau, de craquelins; plur. كادان, كادكان kadan, kadekan; arm. կաթայ, géorg. ქადა, ud. k'at'a (Schiefner 83[b]), du franç. gâteau.

كادين kadin, grenier à foin, à paille; kahdín, cave, ar. qábu, syr. 'ōlīṭo S.; p. كاهدان.

كار kar, profit, affaire, action; كارا خوى kar-a khoï, saline; به كار be-kar, utile; به كار كرين be-kar kirin, mettre ordre à ses affaires; كار كرين kar kirin, tirer profit; كار انين kar anin, acquérir; кïарь, travail, P.; kar-a qo kem, je m'habille, G.; kēr be-hâtän, ils étaient utiles, S.; bactr., pers. anc. kāra, p. كار; comp. بى كار, بكير, كير.

* كار kar, faisant; mot employé seulement dans les composés; bactr. kara, p. كار; comp. كر, گر et les mots composés ارى كار, پرستكار, بهتانكار, افتراكار, اوستاكار, خلوصكار, حيلتكار, توبه كار, تماشاكار, زيده كار, زناكار, رياكار, رباكار, خونكار, غيبتكار, طمعكار, صناعتكار, ستمكار, ليبكار, گناهكار, قيمتكار, فتنه كار, فايده كار, هرزه كار, نيفكارى, نميژكار, محبتكار, يريه كار.

كارك, كار kar, karik, chevreau; karek G.; arm. քաղ (bouc)?

كاربار karibar, ambre jaune, bout de pipe en ambre; p. كاربا, كهربه (ambre jaune).

كارتو kartou, le reste d'un repas, rassis; p. كاردو (vieux mets, fragments).

كارچين, كاخچين kartchin, kakhtchin, poire sauvage; littér. poire de Chine? hurk. xâr (poire), thouch xor (pomme).

كارخانه kar-khané, fabrique; كارخانه

صابونی kar-khané sabouni, savonnerie; کارخانه هڤرموش kar-khana hewir-mouch, soierie; du pers. کارخانه.

کاردی voy. کیر.

* کارگه kārgah, pigeon, B.; comp. قرك.

کاروان karvan, caravane; kárvān L.; karaván-bascí, guide de caravane, G.; du pers. کاروان; comp. کاوران.

کاروان سرا karvan-sera, khan, auberge; کاروانسرایك کری کرین karvan-seraiek kiri kirin, tenir un hôtel à loyer; du pers. کاروانسرای.

کاری kari, champignon; p. غاری.

کارین karin, pouvoir, être à même; چقاس دکارین لز لی خو بکین tchiqas di-karin lez li khou bi-kin, autant que vous pouvez, dépêchez vous; از دکاریم ez di-karim, je puis; از نه کاریم ez ne-karim, je ne puis pas; کاریه kariié, il a pu; کارنه kariné, ils ont pu; دکاری خدامکی ژبوی مه پیدا بکی di-kari khoudam-ki ji-boui mé peida bi-ki, peux tu me trouver une servante? nekārym b-ēm, je ne puis pas venir, S.; tü ne-kārē me bu-kúše, tu ne peux pas me tuer, S.; arm. կարել.

کاسه, کاسك kasik, kasé, pot, jatte, vase en terre; کاسا گراری kas-a ghirari, soupière; kas, gobelet, G.; kasék, tasse de terre, G.; kāsik, gobelet, Rh.; yek kās-e au bār, apporte un verre d'eau, Br.; ar. کاس, p. ar. کاسه.

کاسك kasik, amorce, poudre que l'on met dans le bassinet; propr. petit pot; diminut. de کاس, کاسه.

*کاش kāš, perle fausse, Rh.; du pers. کاش, کاچ, sanscr. काच.

کاش kach, angle; montée rude, endroit coudé; kāš, plur. kāšā, colline, S.; gil. keše (angle).

*کاشتن каштень, semer, P.; c'est le pers. کاشتن.

کاشکه voy. خوزی.

کاشو kachou, mail, jeu de mail.

کاغذ kaghiz, papier, dépêche; کاغذ ڤه کرین kaghiz we-kirin, ouvrir une lettre; کاغذا ابرای kaghiz-a ibraï, acquit; کاغذی به دمغه kaghiz-i be-demga, papier timbré; کاغذی ظراڤ kaghiz-i ziraw, papier fin; کاغذا اعلا kaghiz-a âla, id.; کاغذی بری بون kaghiz-i beri-boun, quittance; کاغذی قماری kaghiz-i qoumari, cartes à jouer; کاغذی کسك kaghiz-i kesk, du papier vert; کاغذان بکناری فلان بری بکین kaghizan be-kinar-i fylan be-ri bi-kin, vous adresserez vos lettres à un tel; kaghéz G.; kaγíd, kaγíd, lettre, L.; kāghas Rh., k. or. kāγaz, zaza kaγít; p. کاغذ (t. کاغد, ar. کاغد).

کاغنك kagank, sarclure; کاغنك کرین kagank kirin, sarcler, échardonner; mot prit de l'arménien; arm. քաղհան.

کافتر voy. کوتر.

*کافر kafer, kafar, infidèle, mécréant, apostat; kafer bum, j'abjure la foi, G.; kāfir, kufr Rh. (voy. کفر); ar. کافر.

کافوری kafouri, camphre; p. کافور (du sanscr. कर्पूर).

کاڤر kawir, agneau d'un an; شیلی کاڤران chil-i kawiran, laine d'agneau; کاڤر نه میره kawir ne miré, l'agneau ne meurt pas, c.-à-d. si l'agneau vendu avant sa naissance vient à crever, le vendeur en est responsable; kāwer Rh.; kāvyr, agneau

de deux ans, S.; irist. kaour, agneau d'un an, R.; isl. gymbr.

كاڤل kawil, ruines, malheur; خدى كاڤل بكه khoudi kawil bi-ke, que Dieu le punisse; kaveltera, pire, G.; kaveltera bum, j'empire, G.; ex ammo-kaveltera, le pis, G.

كاكل kakil, cerneau, le dedans d'une noix; كاكلا خبرى kakil-a khaberi, paroles de noyau, c'est-à-dire 1) le résumé d'un récit; 2) bêtises; kakell-e baïf, kakl baïf, amande, G.; kákel, gland, S.; comp. géorg. გაგა, გაგანდი, avare gagá, grec κόκκος, κόκκων.

· كاكير ka-ghir, mur massif; du pers. كاركير.

كال kal, fruit vert; اڤه فيكه كاله ewé fiké kal-é, ce fruit est vert; p. كال.

كال kal, vieillard, vieux; كال بوين kal bouin, vieillir; كال دبه kal di-bé, il vieillit; كال بويه kal bouié, il a vieilli; از كالم ez kal-im, je suis vieux; تو كالى tou kal-i, tu es, او كاله eoû kal-é, il est vieux; plur. ام, هون, كالين em, houn kal-in, 3. وان كالنه van kal-iné; kál-e be séri, la grande ourse, L.; ar. كَهْل.

* كالبون kál-bun, vieillesse, L.

كالش kalésc, charogne, G.; de كال et لاش.

كالفرى kale-firi, petit lait; comp. فرو.

كالفسك kalafisk, accroupissement, action de s'asseoir à la manière orientale, c'est-à-dire: les jambes posées sur le sofa; كالفسك رو نشتين kalafisk rou-nichtin, s'accroupir; ar. تكرفس (Berggren p. 11).

كالك kalik, grand papa; voy. باب; dimin. de كال.

كالك voy. كالك.

* كالك kalak, melon, R.; p. كالك, كاله, sanscr. कालिङ्ग.

كالماست kalemast, aumône en blé.

* كالمه zaza kálma, kálme, épée, glaive; chez les Kurdes Richvend kalémove Ch. 301; grec σκάλμη (mot thrace), isl. skalm.

كالى kali, vieillesse; كالى كتين kali ketin, tomber dans la vieillesse; كالى كتى kali keti, décrépit; de كال.

كالين, كاليان kalin, kaliian, bêler, pousser des cris de douleur, sangloter; prés. از دكالم ez di-kalim, تو دكالى tou di-kali, او دكاله eoû di-kalé, plur. ام, هون, وان دكالين em, houn, van di-kalin; impér. 2. بكاله be-kalé, plur. هون بكالين houn be-kalin; parf. part. من, ته, وى, مه, وه, اوان كاليا min, te, vi, mé, vé, evan kaliia; partic. prés. كالى kali, partic. passé كاليا, كاليايه kaliia, kaliiaié; kāliá, il bêla, L.; all. hallen.

كام kam, soudure, jointure.

كام kam, planche garnie de fer ou de pierre pour écraser la paille.

* كام kam, lequel; plur. كامان kamiane Ch. 320, 321; comp. قام.

كامچو kam-tchou, avide, un cheval qui ne saurait se rassasier; du pers. كام جو.

كامل kamil, accompli; kámil, adulte, S.; kamel kem, j'accomplis, G.; ar. كامل; comp. خميل.

كاملى kamili, perfection.

كان kan, mine, minerai, métal; du pers. كان.

كانك kanik, fronde pour lancer des pierres; abrégé de بركانى?

کانکش kanekich, malveillant; du pers. کینه کش.

کانون kanoun, nom d'un double mois; کانون بری kanoun beri ou evel, اول, décembre; ایرو یکی کانونی بری irou ieki kanoun-i beri, aujourd'hui c'est le 1er décembre; کانون پاشی, ثانی kanoun pachi, sani, janvier; kanún piciúk, décembre, G.; kanún-i pešīn L. I, XV; kanún pasi, mazén, janvier, G.; kanún-i pašín L.; ar. کانون.

کانی kani, voyons, allons donc (comme le turc bakaloum (بقلم)); کانیم kanim, voyons! کانی لکویه kani li-kouié, voyons, où est-il? لقی ساعتی میظر بکه کانی بکن دکی li-wi saati mizer bi-ké kani beghen di-ki, examine cette montre, voyons, si tu seras content.

کانی kani, fontaine; آڤا وه کانیه aw-a vé kaniié, votre eau vient-elle de la fontaine? kanni Kl., qáni L., áv-a qánya, eau de fontaine, L.; kahnī S.; lorist. kehni; bactr. χānya, p. خانی; comp. کهنی.

کانی voy. کی (qui).

* کانیان kāniyān, pouvoir; prés. 1. négat. nḗ-kānim, 3. káné, il est prêt; parf. part. kāniá L.; k. or. داکام dakkam, je puis; infinit. کاینه B. 119, 136; arm. կարենալ; comp. کارین.

کاو kaoŭ, orgueil; پر کاوه pyr kaoŭ-e, il est plein d'orgueil; p. کاو, کو.

کاوار kavar, nom d'une contrée stérile près de Van; voy. ڭولك.

کاوران kavran, caravane; comp. کاروان.

کاوم voy. قه کفتن.

* کاووت kāvṓt, arbrisseaux dont on fait des tuyaux de pipe, ar. qaiqab (قیقب) S.

* کاویر kavir, poitrine, B.; bal. gwar (Pierce).

کاه voy. کا.

کاهن kahin, astrologue; ar. کاهن.

کاین kàin, ruminer, remuer du lait pour faire du beurre; p. خائیدن.

کباب kebab, rôti; کباب پاتن kebab patin, rôtir un rôti; کباب ور گراندین kebab ver-gherandin, tourner la broche, tourner le rôti; kebbab kem, ce-kem, je rôtis, G.; qápame, rôti de mouton, L.; kibāb Rh.; zaza kebáb; ar. کباب.

کبابچی kebabtchi, rôtisseur; p. کبابچی.

کبار koubar, noble, grand personnage; ar. کبار.

* کبار kabār, aube, crépuscule du matin, ar. fŭger S.

کبانی kebani, une vieille servante; boulanger; kaḅaníe, cuisinière, G.; comp. lit. kepéje (boulangère).

* کبر kaber, câpre, G.; du pers. کبر (du grec κάππαρις).

کبر kibir, orgueil; کبر کرین kibir kirin, s'enorgueillir; ar. کِبر.

* کبریا kobria, orgueilleux; orgueil; kobria boghrum, je deviens orgueilleux, G.; ar. کِبْرِیَا; comp. بی کبریا.

کبریت voy. کربت.

کبودر voy. کوتر.

کبه kebé, espèce de drap ordinaire; t. کبه.

* کبه kob, kuba, chapelle, tombeau d'un saint, coupole, Rh.; p. کُبَه, کُبَّه, کُپَه, ar. قُبَّه.

* کبیر kebīr, orgueilleux; orgueil, L. I, 31, 9; ar. کبیر.

کبیسا kebisa, année bissextile; sáli kabisa G.; ar. العام الکبیس.

* کپ kap, bouche (seulement dans le composé کپکوژ); p. کپ.

کپو, کپ kep, kepou, nez; دکپو خبردان di kepou khaber-dan, parler du nez; کپ پاکژ کرین kep pakij kirin, moucher le nez; کپ پاهن kep-pahen, camard; کپ خون kep-khoun, écoulement du sang par le nez; کپی طیران kep-i teïran, bec d'oiseau; کپ کر kep-kir, nez aquilin; کپ لهوا kep li-heva, nez en l'air; c.-à-d. présomptueux; кепу, капу P.; bilb. kupoo; propr. courbure, de la rac. kap, kamp, grec καμπή?

* کپان kapán, balance publique, G.; p. کپان (ar. قبّان, t. قپان).

کپان voy. کپنك.

کپر kepir, chaumière; kepra G.; kābir, kăpr Rh., käper, ar. irzála, fellihi qaprána, bohtani kōl S.; kōl u káper S.

کپکوژ kap-koj, un cheval qui ronge son frein; de کپ et de کوژ (mâchant (la branche, la part du frein qui est mise dans) la bouche).

کپنك kepenek, maladie de foie dont souffrent les brebis; comp. lit. képenos (foie).

* کپنك kapán, kapanek, manteau de laine non tissue, que les bergers portent sur les épaules, G.; kapenek, R. I, 290; p. کپنك.

کپو voy. کپ.

* کت kett, étoile tombante, Kl.; littér. tombée, de کتین.

کت voy. کتین.

کتاب voy. کتب.

* کتابفروش k. or. kitab-furūš, libraire; du pers. کتابفروش.

کتان kitan, toile de lin, toile de chanvre; ktán, kettán G.; p. کتان, ar. کتّان.

کتب kitib, livre, almanach; دکتبیدا di-kitibi-da, dans le livre; کتبا خوانه kitiba khané, il lit les livres; کتبا انجیلی kitib-a indjili, le nouveau testament; کتبا خدی kitib-a khoudi, l'écriture sainte; کتبا بصمه kitib-a basma, livre imprimé; کتبا لغتان kitib-a loughetan, dictionnaire; ژبوی کتبکی جلد گریدان jiboui kitibeki djild ghiridan, relier un livre; ketéb G., kitáb B., L., kitēb Rh., kteb Ch. 308; ar. کتاب, p. کتیب.

کتبا خون kitiba-khoun, lecteur.

کتبخانه koutoub-khané, bibliothèque; du pers. کتبخانه.

* کتخدا k. or. ket-χudā, bailli; du pers. کتخدا; comp. کیوخی, کیا.

* کتل куталь, vallée, P.; c'est le pers. کتل (défilé).

* کتلك kotélk, boulette, G.; ar. کتلة.

کتوی ketevi, la morve; morveux; اڤه هسپا کتوی چی لی بکین ewe hespa ketevi, tchi li bi-kin, ce cheval a la morve, que faut-il faire?

* کته kuttah, aw kuttah, chute d'eau, Kl.; de کتین.

کتین ketin, tomber, être situé; s'amaigrir, vieillir; prés. از دکڤم ez di-kewim, تو دکڤی tou di-kewi, او دکڤه eoü di-kewé, plur. ام, هون, وان دکڤین em, houn, van di-kewin; futur از کڤم ez

kewim; impér. 2. به کفه be-kewé, plur. هون به کفین houn be-kewin; conjonct. 2. di-kewin, 3. riia me di-kewin, notre chemin va-t-il (par des villages)? parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان کت min, té, vi, mé, vé, evan ket; partic. prés. کتی keti, vieux, décrépit; partic. passé کتیه, کت ket, ketiié; بازیر کسانی کتیه bajir kousani ketiié, de quelle manière la ville est située? parf. 1. والله ژدست کتمه vallah ji-dest ketimé, mon Dieu, je commence à vieillir; plur. 3. اری به پی کتنه و گهانه eri be peï ketiné ve ghehané, oui, on les a poursuivis et on les a atteints; کته گری ket-é ghiri, tombé dans la misère (dans le puits); infinit. ژ دست کتین ji dest ketin, tomber, commencer à vieillir; ژ پی کتین ji pei ketin, faiblir de jambes; کتینا صورتی ketin-a soureti, se costumer; وقتی کتینی veqt-i ketini, chute, la saison de chute; وقتی کتینا بلگی veqt-i ketin-a belghi, l'époque de la chute des feuilles; کتینا ترسی ketin-a tyrsi, se mettre en danger; کتینا گمی ketin-a ghemi, s'embarquer; ژ نظر کتین ji nezer ketin, tomber en disgrâce; کتینا تندوری ketin-a tendouri, être enfourné; لهڤ کتین li-hew ketin, s'entrechoquer; بشوقه کتین bechouwé ketin, tomber par derrière; chez Garzoni: prés. 1. kavum, de-kavum, négat. ná-kavum, 2. 3. de-kavit; parf. part. keft; kahhun kavum, je m'endors; deré kavum, je suis banni; derè keft, bandit; chez Lerch: prés. kévim, parf. part. ket χamízi, il embrassa; dil ket, il devint amoureux; imparf. 1. ez kétim ävé, je me baignais, je plongeais; chez Rhea: infinit. kaftin, kautin, kyautin; chez Berezine: kaften, k. or. کاتن, impér. بکاف, prés. 1. داکاوم B. 134; dans le glossaire ketdeneh, impér. بکوه bekevi; chez Chodzko: کوتن koutyne, 332; اوزنگی کوت laissez tomber les étriers, donnez de l'éperon, 351; چاوم دکوت tchaou-em de-kout, mon oeil est tombé, j'aperçus, 316; دکویه de-kouié (celui qui) tombera (entre vos mains) 318; چاوت پیه دکوه tchaou-tt pié de-kouvé, ton oeil tomberait, 346; hedrus. kátine, ils dormirent; zaza peíra kaut, il la poursuivit; maz. da-keten, gil. bekaften (Melgunof, Journal de la Soc. orientale allemande XXII, 201, penult.); bal. kapht (voy. Lassen, Zeitschrift für die Kunde des Morgenl. IV, 423, 430, 456, 461); ossète χavün, digor. χaun; comp. داکتین, درکتین, کفتین, ڤه کتین, سرکتین, راکتین, هنگاڤتین, هلکتین, ورکتین.

کجله kadjele, pie (oiseau); p. کجله; arm. կաչաղակ; comp قجله.

کج ketch, de travers; p. کج, کژ; comp. کژ.

کج kitch, plur. کچان, کچین kitchan, kitchin, fille, jeune fille; کج خراب کرین kitch kherab kirin, déflorer, ôter la virginité; کج مام kitch-mam, fille de l'oncle; keč, keccia G., keccia piciuk, enfant féminin, G., keč L., кечаменъ P. (littér. ma fille); kič Sd., B., R.; plur. کچکل L. I, 98, 15; kīj-ē gaurána, filles guèbres, S.; کیژ, کیج kitch, kij Ch. 303; k. or. kyačck; maz. kidja, oss. kizge.

* کچا kučá, où, L ; du pers. کجا.

* کچك kichek, jeune, plus jeune; kur-ē kichka, le plus jeune fils, Rh.; кигюкь, petit, P.; k. or. kačik; t. کچك, کوچك (petit); comp. کچك.

کچپا ketch-pa, panard; هسپ کچپا hesp ketchpa, cheval panard; du pers. کج پا.

کچل ketchel, teigneux; kaciál, teigne, teigneux, G.; p. کچل.

کحل kŏhol, teinture pour les yeux, collyre; kĕẖēl S.; ar. کحل; comp. کل.

کد ked, terrain inégal; ar. کدّ.

* کدان keddán (kurd., syr., ar.) chaux, S.

کدر keder, tristesse, affliction; به کدر be-keder, affligé, attristé; ar. کدر.

کدور kedour, trouble (adj.); ar. کدور.

کدی kedi, animal apprivoisé; کدی کرین kedi kirin, apprivoiser; comp. کیی.

کدی, کدین kidi, kidin, autre, second, G.; kedín L.; de دنی, ایدی, précédé par le pronom relat. (Garzoni p. 22).

کر ker, sourd; از کرم ez ker-im, je suis sourd; négat. از کر نینم ez ker ninim; او کره eoŭ ker-é, il est sourd; وان کرنه van keriné, ils sont sourds; kera Rh., کرّ L. I, 102, 20; bactr. karenâ, karapan, p. کر, afgh. کوڼر Trumpp 27.

کر kir, courbé; grec κύλλος, russe кривый; comp. کیل, کیرو, کپ کر, گردان کر.

کر kér, troupeau surtout de bétail menu; کری پز ker-i pez, troupeau de moutons; ته چند کر پق خستیه te tchend ker pew khystiié, combien de troupeaux as tu réuni, c'est-à-dire acquis; karek paz G.; bactr. χareδa, oss. kord, digor. koar (assemblée, foule).

کر ker, âne; کری کر ker-i ker, un troupeau d'ânes; کر کوقی ker. kouwi, âne sauvage, onagre; ما کر, کری می ma ker, ker-i mi, ânesse; kerr, kerro G., mah kerra, ânesse, G.; χer B., kiar Sd.; zaza ẖer, dujiki hérin; bactr. χara, p. خر; comp. ماکر.

کر ker, lopin, morceau; plur. کرات kerat, fragments; کر کر بوین ker ker bouin, être en morceaux; کر کرین ker kirin, morceler, déchirer; کری کری برین keri keri birin, dépecer; کرك kerek, un petit morceau; کرید شکستی kerid chikesti, restes d'une chose brisée; سه کران sé keran, trois coups (de fusil); du ker ce-kem, je sépare, G. (voy. دِر); ar. کرّه; comp. کرت, کرد.

* کر ker, kar, faisant (comp. کار); comp. بخشکر, بیرکر, تسلیکر, حفظکر, خلاصکر, درونکر, رقمکر, سولکر, شرتکر, شرکر, شماته کر, شکاتکر, شولکر, شیرتکر, صلحکر, صنعتکر, ضمانکر, ظلمکر, عاجزکر, عبادتکر, عنادکر, غوغاکر, غیرتکر, فکرکر, فرکر, قهونکر, قربانکر, کفشکر, لاقکر, نصیحتکر, نفیکر, ورقکر, وزنکر, ویرانکر, هورنکر, هینکر, یغمکر.

* کر kur, coin; kurrek, un coin; kúrr-ā náve, le coin du milieu, ar. qarniet en-nus; c'est la place d'honneur la plus éloignée de la porte, S.; comp. کرچك.

کر kor, fosse; اق کره کوره ew koré kour-é, cette fosse est profonde; ar. کرّ.

کرات voy. کر (lopin).

کراد kourad, oignon sauvage; ar. کراث, کراط (porreau).

کراز voy. کلاس.

کراس kiras, chemise; کراس بی پسیر kiras bi pesir, chemise sans collet, pour dire: calomnie; کراس دربی kiras-derpi, chemise-caleçon, pour dire: linge de corps; کراس دربی قه کهوراندین kiras-derpi we-gouhourandin, changer de linge; کراسی ماری kiras-i mari, peau de serpent; krasi G., avál kras, pantalons, G. (littér. camarade de la chemise); p. کرپاس (coton) du grec κάρπασος (mot indien).

* کرّاش karráš, meunier, S.; littér. âne de moulin.

کرام voy. اکرام.

کران kiran, poutre; de l'arm. գերան.

کراویل keravil, osselet, petit os d'un gros animal; voy. کرك.

کرایه voy. کری.

کرب kerb, colère, rage, dépit, chagrin; kerba ve-kem, je menace, je suis en colère, kerba le ve-kem, je cause du chagrin, négat. kerba ve le na-kem, kerba va bum, je suis irrité, G.; ar. کرب.

کر بت kirbit, allumette; kirbít L.; kibrít, soufre, G., Rh.; ar. کبریت (du pers. کوگرد, voy. کرکوت, کوکر, کورت, کیکورت).

* کربله zaza korbelá, corneille; lat. corvus.

* کربنده karbenda, muletier qui fait porter du bois, G.; p. خربنده.

کربین kerebin, s'emporter, se livrer à la colère; de کرب.

* کربین kerbína, irrité, colérique, G.; de کرب.

کرپال kerpal, vieux habits, lambeaux; comp. lat. carpo, discerpo?

کرپچ kerpitch, brique, tuile non cuite; کرپچا شوتاندی kerpitch-a cheoûtandi, brique cuite; t. کرپچ, russe кирпичь.

کرت keret, fois, une fois; ar. کرّة; comp. کرد, کر.

کرت voy. کورت.

کرت kirt, gravure; کرتا لی کفریه kirt-a li kewriié (c'est comme) une gravure sur pierre; du t. کرتمك.

کرت kyrt, glouglou; مرشکا کرت کرت دکه mirichka kyrt kyrt di-ké, la poule caquette; mot onomatop.

کرتك kourtek, veste, vêtement intérieur; کرتکا استو kourtik-a oustou, partie enfoncée de la nuque; kurtak, jupe, Rh.; giába kurték, jupon, G.; p. کرته, کرتك, ar. قرطق, géorg. კურტაკი, russe куртка.

کرتك kertik, une parcelle, bois sur lequel on marque les objets vendus à crédit; t. کرتك.

کرتمه kertmé, dans la phrase بشیك کرتمه bechik kertmé, promesse de mariage au berceau.

کرج kiridj, chaux; t. کِرَج.

* کرچك kurčík, la place d'honneur près de la cheminée, vis-à-vis de la porte, S.; comp. کر.

کرچك voy. کناکرچك.

* کرچن kirchin, grincer, Rh.; arm. կրճտել, կրճտել, gothique krusts.

کرچون kirtchoun, restes de fourrage laissés par un cheval.

کرخ kerkh, abondant.

کرخی kerkhi, abondance, foison.

کرخین kerikhin, avoir une aversion pour quelque chose; حتی کرخینی خورین hata kerikhini khourin, manger jusqu'à la satiété; de l'ar. کره.

کرد kered, pièce, fois; plur. دو سه کردان, deux trois fois; kerd, pièce, Ch. 353; comp. کر, کرت, کرك.

کرد kourd, Kurde; plur. اکراد ekrad; kurd, plur. kurdekane Ch. 303 (کردکان); zaza kird; ar. کرد (chez Xénophon Anab. III, 5, 15 Καρδοῦχοι).

* کردان krdana, collier; kardán-a ta āza kem, je vous déchaîne, j'enlève tes chaînes G. 209; ar. کردان (du pers. گردانه); comp. گردان.

* کردستان kurdistán, le pays des Kurdes, G.; du pers. کردستان.

کردگه kerdighe, pain moitié orge moitié froment; t. کرده.

* کردی kurdi, kurde, Ch. 324.

کردی kerdi, rigole, petit canal.

* کردی kurdí, jupe fourrée, G.; p. کوردی, کوردین.

کررانذین kerirandin, réitérer; de l'ar. کرّر.

* کرسانذین karasínum, je presse contre le mur une main de quelqu'un, qui la retire par force; 2. 3. karasínit, parf. part. karasánd G.

کرسل kersil, fiente de chevaux; scr. करीष?

کرسی koursi, chaise; کرسیا دریژ koursiia dirij, long siége, banc; کرسیا واعظی koursiia vaazi, tribune, chaire; ar. کرسی.

کرش kirich, copeau, brin de bois; p. کرشته.

* کرش krisch, arc pour tirer, Kl.; t. کرش (corde à boyau).

کرشك kourichk, rides; کرشکی آنی چوین kourichk-i ànii tchouin, dérider le front; کرشك قه کرین kourichk wekirin, défaire les plis; p. کرنج.

کرشك voy. کقروژك.

* کرشه kirsha, traîneau, Rh.; du russe кережа?

کرغان keragan, pot à fleurs.

* کرفس kerefs, céleri, G.; p. کرفس (ar. کَرَفْس), arm. կարոս, ud. karow (Schiefner 82[b]).

کرق voy. کورك.

کرك kerik, l'intérieur des fruits à pepin; dimin. d'un mot signif. os, comp. کراویل.

* کرك kerek, pièce, Rh.; dimin. de کر.

کرك voy. کر (troupeau).

* کرك zaza kįrik, cou; sanscr. कृकः; comp. کیره.

* کرك zaza kérge, poule; kérga-i mįsri, poule d'Inde; dujiki kerk; pehl. کرك, کلك, p. کرك, oss. k'ark' (Schiefner, Осетинскіе тексты p. 9 № 45) voy. Klaproth, Asia polygl. Atlas XXX, Pott, Et. F. II, 4, 504.

کرکرك kyrkirk, chénevis, graine de lin; دارا کرکرك dar-a kyrkirk, plante de lin.

* کرکنج kerkínj, écrevisse, L.; p. کرك, خرچنك, du grec καρκίνος.

* کرکنجیله zaza kirkįnjḙle, grenouille.

کرکور kirkor, herbe aromatique, en turc et en arménien tchachour.

کرکون kerkoun, chiffon, un morceau de feutre.

کر kor, fosse; اڤ کره کوره ew koré kour-é, cette fosse est profonde; ar. کُرّ.

کرات voy. کر (lopin).

کراد kourad, oignon sauvage; ar. کراث, کراط (porreau).

کراز voy. کلاس.

کراس kiras, chemise; کراس بی پسیر kiras bi pesir, chemise sans collet, pour dire: calomnie; کراس درپی kiras-derpi, chemise-caleçon, pour dire: linge de corps; کراس درپی قه گهوراندین kiras-derpi we-gouhourandin, changer de linge; کراسی ماری kiras-i mari, peau de serpent; krasi G., avál kras, pantalons, G. (littér. camarade de la chemise); p. کرپاس (coton) du grec κάρπασος (mot indien).

* کرّاش karrâš, meunier, S.; littér. âne de moulin.

کرام voy. اکرام.

کران kiran, poutre; de l'arm. գերան.

کراویل keravil, osselet, petit os d'un gros animal; voy. کرك.

کرایه voy. کری.

کرب kerb, colère, rage, dépit, chagrin; kerba ve-kem, je menace, je suis en colère, kerba le ve-kem, je cause du chagrin, négat. kerba ve le na-kem, kerba va bum, je suis irrité, G.; ar. کرب.

کربت kirbit, allumette; kirbít L.; kibrít, soufre, G., Rh.; ar. کبریت (du pers. گوگرد, voy. کرکوت, گوگر, گورت, کیکورت).

* کربله zaza korbelá, corneille; lat. corvus.

* کربنده karbenda, muletier qui fait porter du bois, G.; p. خربنده.

کربین kerebin, s'emporter, se livrer à la colère; de کرب.

* کربین kerbína, irrité, colérique, G.; de کرب.

کرپال kerpal, vieux habits, lambeaux; comp. lat. carpo, discerpo?

کرپچ kerpitch, brique, tuile non cuite; کرپچا شوتاندی kerpitch-a cheoûtandi, brique cuite; t. کرپچ, russe кирпичь.

کرت keret, fois, une fois; ar. کرّة; comp. کر, کرد.

کرت voy. کورت.

کرت kirt, gravure; کرتا لی کقریه kirt-a li kewriié (c'est comme) une gravure sur pierre; du t. کرتمك.

کرت kyrt, glouglou; مرشکا کرت کرت دکه mirichka kyrt kyrt di-ké, la poule caquette; mot onomatop.

کرتك kourtek, veste, vêtement intérieur; کرتکا استو kourtik-a oustou, partie enfoncée de la nuque; kurtak, jupe, Rh.; giába kurték, jupon, G.; p. کرته, کرتك, ar. قرطق, géorg. ქურთუკი, russe куртка.

کرتك kertik, une parcelle, bois sur lequel on marque les objets vendus à crédit; t. کرتك.

کرتمه kertmé, dans la phrase بشیك کرتمه bechik kertmé, promesse de mariage au berceau.

کرج kiridj, chaux; t. کِرَج.

* کرچك kurčík, la place d'honneur près de la cheminée, vis-à-vis de la porte, S.; comp. کر.

کرچك voy. کُناکرچك.

* کرچن kirchin, grincer, Rh.; arm. կրճտում, կրճտել, gothique krusts.

کرچون kirtchoun, restes de fourrage laissés par un cheval.

کرخ kerkh, abondant.

کرخی kerkhi, abondance, foison.

کرخین kerikhin, avoir une aversion pour quelque chose; حتی کرخینی خورین hata kerikhini khourin, manger jusqu'à la satiété; de l'ar. کره.

کرد kered, pièce, fois; plur. دو سه کردان, deux trois fois; kerd, pièce, Ch. 353; comp. کر, کرت, کرك.

کرد kourd, Kurde; plur. اکراد ekrad; kurd, plur. kurdekane Ch. 303 (کردکان); zaza kird; ar. کرد (chez Xénophon Anab. III, 5, 15 Καρδοῦχοι).

* کردان krdana, collier; kardán-a ta āza kem, je vous déchaîne, j'enlève tes chaînes G. 209; ar. کردان (du pers. گردانه); comp. کردان.

* کردستان kurdistán, le pays des Kurdes, G.; du pers. کردستان.

کردگه kerdighe, pain moitié orge moitié froment; t. کرده.

* کردی kurdi, kurde, Ch. 324.

کردی kerdi, rigole, petit canal.

* کردی kurdí, jupe fourrée, G.; p. کوردی, کوردین.

کرراندین kerirandin, réitérer; de l'ar. کرّر.

* کرسانِدین karasínum, je presse contre le mur une main de quelqu'un, qui la retire par force; 2. 3. karasínit, parf. part. karasánd G.

کرسل kersil, fiente de chevaux; scr. करीष?

کرسی koursi, chaise; کرسیا دریژ koursiia dirij, long siége, banc; کرسیا واعظی koursiia vaazi, tribune, chaire; ar. کرسی.

کرش kirich, copeau, brin de bois; p. کرشته.

* کرش krisch, arc pour tirer, Kl.; t. کرش (corde à boyau).

کرشك kourichk, rides; کرشکی آنی چوین kourichk-i ànii tchouin, dérider le front; کرشك قه کرین kourichk wekirin, défaire les plis; p. کرنج.

کرشك voy. کفروژك.

* کرشه kirsha, traîneau, Rh.; du russe кережа?

کرغان keragan, pot à fleurs.

* کرفس kerefs, céleri, G.; p. کَرَفس (ar. کَرَفْس), arm. կարոս, ud. karow (Schiefner 82[b]).

کرق voy. کورك.

کرك kerik, l'intérieur des fruits à pepin; dimin. d'un mot signif. os, comp. کراویل.

* کرك kerek, pièce, Rh.; dimin. de کر.

کرك voy. کر (troupeau).

* کرك zaza kįrik, cou; sanscr. कृकः; comp. کیره.

* کرك zaza kḛrge, poule; kḛrga-i mįsri, poule d'Inde; dujiki kerk; pehl. کرك, کلك, p. کرك, oss. k'ark' (Schiefner, Осетинские тексты p. 9 № 45) voy. Klaproth, Asia polygl. Atlas XXX, Pott, Et. F. II, 4, 504.

کرکرك kyrkirk, chénevis, graine de lin; دارا کرکرك dar-a kyrkirk, plante de lin.

* کرکنج ǩerkínǰ, écrevisse, L.; p. کرك, خرچنك, du grec χαρχίνος.

* کرکنجیله zaza kirkįnǰḛle, grenouille.

کرکور kirkor, herbe aromatique, en turc et en arménien tchachour.

کرکون kerkoun, chiffon, un morceau de feutre.

كرگو voy. كڤروژك.

كرگوت kirgout, soufre; voy. كوگر.

كرگه voy. كرك (poule).

*كرلخ kurlukh, trouble, peine, Rh.

كرم kerem, générosité, bonté; plur. ژ كرمان خنقاندين ji kereman kheneqandin, combler des présents; ar. كرم.

كرم kouroum, ver, vermisseau; كرم خوري kouroum-khari, mangé par les vers; كرمى پنيرى kourm-i peniri, mite; كرمى دارى kourm-i dari, ver qui ronge le bois; كرمى گوزى kourm-i guvezi, cochenille; كرمى هڤرمشى kourm-i hewirmouchi, ver à soie; kermi G., kŭrmí S., кырмь P., kirm Rh.; bactr. kerema, p. كرم.

*كرم kurüm, faiblesse; aze bu kurüm-üm, je suis faible, S.; p. كرم, گرم.

كرماخ kermakh, rongé, mangé par les vers.

كرماغ kermag, crible aux grands trous.

كرمانجى kourmandji, kurde, kourmandji; به كرمانجى خبردان be kourmandji khaberdan, parler le kurde; kurmáng̈, kurmáng̈i G., kermenj R.; voy. Rödiger et Pott, dans la Zeitschrift für die Kunde des Morgenl. III, 6.

*كرمتيك krammatík, grammaire, G.; du grec.

كرمت kiramout, brique; t. كَرَمِت (ar. قرميد); du grec κεραμίς.

كرمش ker-mich, cousin (insecte); p. خرمگس.

كرمك kourmik, petit ver; diminut. de كرم.

كرمك kermik, moucheron, cousin, insecte.

كرمك voy. كلم.

كرمى بوين kourmi bouin, être vermoulu, rongé; de كرم.

كرميتى kourmiti, l'action de se vermouler.

*كرمين kurümin, faible; az kurümīn, je suis faible, S.; de كرم.

كرناموت ker-na-mout, l'âne ne meurt pas, nom de la fête du 20me Mars, le jour où les Kurdes vont habiter sous les tentes et où ils mènent leurs bestiaux au pâturage; de كر (âne) et de l'ar. موت.

* كرنبيت kárnabit, chou-fleur, G.; ar. قرنبيط, كرنبيت.

كرندو, كرندى kirendou, kirendi, faux à manche long; kerendi Kl.; de l'arm. գերանդի.

كرنك kerenk, poireau; kärăng, arbuste épineux, ar. qa'üb S.; p. كرنج.

كرنك voy. كولنك.

كرنل kirnil, voiture d'enfant.

كرو voy. كور (garçon).

كرو voy. گرو.

كروان kervan, ânier; de كر et de وان; p. خربان.

* كرودار kéruedár, muletier, G.; p. كرايه دار.

* كروره karawara, caille, R.; peut-être l'ar. كروان (une espèce de perdrix); peut-être karawara est une faute d'impression pour karawan.

*كروس karús kem, je prêche, G.; syr. ܟܪܘܙ (arm. քարոզ) du grec κῆρυξ.

* کروس корось, coq, P.; du pers. خروس.

کروش voy. کفروژ.

کروه kourouh, réunion de gens; کروها ایریسان kourouh-a eïrisan, l'ordre de moines, corps ecclésiastique; du pers. گروه.

کره voy. کورت.

کره سی kere-si, couvert d'ombre; du pers. کره et de سی (ombre).

کره یاغی kere-iaghi, beurre frais; p. کره.

* کری korē, révolte, tumulte, Rh.; comp. قره قر, قریین, قوری.

کری keri, ânerie; de کر; p. خری.

کری kouri, 1) le manche; کریا بالطی kouriia balti, le manche d'une cognée; کریا کیری kouriia kiri, le manche d'un couteau; ژ کری درانین ji kouri deranin, démancher; 2) trou de quelque instrument; کریا شوژنی, کریا درزی kouriia derzi ou chojini, trou d'une aiguille; géorg. ყურო.

کری kouri, poulain; du pers. کره; comp. کور, کورك.

کری kiri, loyer, louage, prix de loyer; کری بویه kiri bouié, loué, affermé; کری داین kiri dáin, louer, affermer, donner à ferme; کریا وی بده kiriia vi bi-dé, donne lui sa récompense; کری کرین kiri kirin, louer, abonner; کری گرتین kiri ghirtin, s'abonner; دکاری بیست گان ژ مرا کری بکه di-kari bist gan ji mera kiri bi-ké, si tu peux, loue moi 20 boeufs; kérue, louage, à ferme, G.; kérue stínum, je prends à louage, G.; kiraiah, kiraih B., ar. کرا, p. کرایه.

کریار kiriiar, acheteur; keriára, achat, G.; vâkī be-ḥātâya be kiryar íné, s'il viendrait au marché, S.; p. خریدار, خریداری.

* کریار keriára, procédé, manière de faire, G.; p. کردار.

کریت kirit, dégoûtant, vilain, laid; kreta, difforme, brut, G.; kret kem, je confonds, je couvre de honte, je maltraite, G.; krēt, laid, Rh.; ar. کریهة.

کریجی kiridji, locataire; t. کراجی.

کریز keriz, bardache, polisson; کریزه keriz-é, c'est un polisson; kŭrēzh kirin, souiller, Rh.; p. کرس, گرس, کرسه, کرش (saleté) arm. գարշ.

* کریژی kurēzhī, saleté, Rh.; comp. قریش.

* کریشی korēshī, kurēshī, poire, Rh.; russe груша, lit. kriáusze (mot caspien, voy. Hehn, Kulturpflanzen und Hausthiere, 537).

کریك keriiek, parcelle; diminut. de کر.

* کریم karīm, clément, indulgent, Rh.; zaza kerīm; ar. کریم.

* کریمیك Dieu de bonté (dans le texte persan کریمی) L. I, 98, 12.

کرین kerin, acheter; prés. از دکریم ez di-kerim, تو دکری tou di-keri, او دکره eou di-keré, plur. ام, هون, وان em, houn, van di-kerin; infinit. دکرین کرینی kerini, achat, action d'acheter; به کرینی ستاندین be kerini sitandin, acquérir par achat; ژ نوقه کرین ji nouwé kerin, racheter; هره کودکی جه بکره heré kodeki djé be-keré, va et achète un kot d'orge; مرینك هر روژی شش نان

دکره merifek her rouji chech nan dekeré, une personne achète chaque jour 6 pains; ژبوی ری ازوغه به کرین و بینین jiboui ri azoughé be-kerin ve binin, achetez pour la route de la provision et l'apportez; از دی چند هوقه نان و پنیر به کریم ez di tchend hoqa nan ve penir be-kerim, il faut que j'achète quelques oks de pain et de fromage; chez Garzoni: prés. 1. kerúm, dekerum, négat. ná-kerum; 2. 3. dé-kerit; parf. part. keríà; dį-kérim L., impér. bį-kére L., parf. part. kerí L., condit. ek bį-kería, si j'achetais, L.; هیچت کری hitch-ett keri, as tu acheté quelque chose? Ch. 344; p. خریدن, sanscr. क्री.

*کرین korīn, mugir; prés. 1. korim, 3. korīt; parf. part. korī Rh.; prés. 3. koorít G.; mot onomatopéique; comp. گورین.

*کرین kirīn, couper; passif parf. 1. ez kír-im L. I, 30, 12; bactr. kar.

کرین kirin, faire; prés. از دکم ez di-kim, تو دکی tou di-ki, او دکه eoŭ di-ké, plur. ام, هون, وان دکین em, houn, van di-kin; fut. از کم ez kim; impér. 2. بکه bi-ké, prohib. مکه me-ké; plur. 2. بکین bi-kin, prohib. مکین mekin; conjonct. 1. min kirin, j'ai fait; min baver na kirin, je ne le crois pas; 3. khoudi rehm be-ketin, que Dieu aie pitié; khoudi qaboul be-ketin, Dieu accepte (de bonnes oeuvres); parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان کر min, té, vi, mé, vé, evan kir; partic. prés. کری kiri, partic. passé کر kir; plusqueparf. 3. کری بو kiri bou; کریه kiriié, ayant fait; تو دی چه لی کی tou di tchi li ki, qu'en feras tu? از به ته دکم ez be té di-kim, j'ai à faire à toi; من بوان نه کر min be-van ne-kir, je n'avais rien à faire à eux; infinit. ازی بوان ددمه کرین ezi be-van didimé kirin, j'aurai à faire à eux; کرنی kirini, action de faire; سر ژی بکت ser ji be-ket, qu'il égorge (en allemand: er mache den Kopf ab); من گازی کرن min gazi kirin, j'ai invité; من کرنه min kiriné, j'ai fait; chez Garzoni: prés. az kem, t-kem, tu kei, t-kei, av ket, t-ket, plur. am kem, t-kem, ungho kei, t-kei, vvan ket, t-ket; impér. 2. b-ka, t-ka, plur. ken, prohib. me-kin; parf. part. men, ta, av, am, ungho, vvan kir, kiria; plusqueparf. kan men ce-kiria; chez Lerch: prés. ez kim, de-kím, tu ki, de-kī ou dį-kī, au dį-ké, plur. em kin, de-kín, 3. wān de-kín, di-kén; fut. be-kím, bekém; impér. 2. ke, bį-ké, kī, kíe, prohib. mę-ke, mę-ké; parf. part. me, tę, wi, plur. 3. wāń kir, kiríe; imparf. 1. ez kirím, 2. (négat.) né-kiri, plur. 3. kírin, dį-kerin, čẹ-kérin (ils fabriquaient), négat. nẹ-kirin; parf. 1. me keríme, 3. kírie; chez Socin: prés. aze čẽ-kem (je fabrique); tu čẽ-ke, au čẽ-ke, plur. 1. am čẽ-kin; impér. 2. tu čẽ-ka, plur. hūn čẽ-kin; parf. part. mūkkir (de mūn kir), men čẽ-ker, ta kir etc.; chez Rhea: prés. az kim, tu kēī, au ket, plur. am, hun, wān ken; impér. 2. ka, plur. ken; parf. part. min kir, kirīa etc.; plusqueparf. min, ta, wi, ma, hava, wān kirī-bu; fut. az dē kem; chez Chodzko: prés. de-

kem, de-kei, de-ka, plur. de-kéine, de-kéite, de-kane (la lettre e finale est muette); impér. 2. de-ké, 3. be-ka, plur. 1. be-kine, 2. be-keitt, 3. be-kent; parf. part. de-m, de-tt, dé-i, de-mane, de-tane, de-iane kyrt; plusquep. kyrdé boum, boutt, bouï, boumane, boutane, bouiane; dans le dialecte de Soudj bulaq: prés. 2. دکیت L. I, 98, 13; 3. négat. ناکات 99, 15; plur. 1. négat. ناکن 99, 20; impér. 2. بکه 100, 19; بکا 101, 11; 3. بکا 99, 8; plur. 2. بکن 98, 7; parf. 3. کردویه, کردوه 99, 19; 100, 19. Dans le dialecte de Hedrouse: prés. 1. kam, 2. négat. ná-ki, 3. ka, ta-ka; parf. plur. 3. kírna; zaza prés. 1. kén'a; plur. 2. či-kareí; parf. part. kerd; bactr. kar, p. کردن; voy. بر کرین, قه کرین, ژی کرین, رو کرین, چیکرین, هلکرین, لی کرین.

کزاخه kezakhé, veste courte; comp. le russe кожухъ?

* کزان kizan, conduit, tuyau.

کزب voy. کژب.

کزخی kezikhi, salaison, tout ce qu'on prépare en saumure, comme viande, fromage etc.

کزك kizik, les restes de la graisse fondue (دهن).

کزك kizik, viande rôtie, rôt; arm. կիզուլ (brûler, rôtir)?

کزك kizik, scarabée; p. گوزد, خبزدو, خبزدوك, خغزد.

کزك voy. کسك.

کزم kizm, mât d'une tente; plur. کزمان kizman.

کزموك kezmouk, criblures, partie grossière qui reste sur le tamis; کزموکا دخل kezmouk-a dekhil, criblures de blé.

کزوان kizvan, pistache; kazuván, kasuván, térébinthe, G.; kezván (ar. بطم) S.; p. کزوان (melisse, citronnelle).

کزی kezi, tresse, boucles de cheveux; kasí floc, G.; russe коса, lit. kasà.

کزی voy. خوزی.

کزیر kizir, sergent de police dans un village, Rh.; du pers. گزیر; comp. وزیر.

* کزین kezín, pois, ar. kišen S.; ar. کشنه.

کژ kéj, courbe, tordu; کژ بوین kej bouin, changer d'idée; p. کژ; comp. کج.

کژ kĕj, drap kurde en coupon; p. کژ (soie ordinaire), comp. قزی.

کژان kijan, quel, lequel; ریا ژوری و ژیری کژان نزوکه riia jori ve jiri kijan nizouk-é, le chemin d'en haut et d'en bas — lequel est plus proche? کژان داره kijan dar-é, quel est cet arbre? کژانه kijan-é, lequel en est? kižán L., k. or. kižān; de کیژ; comp. tag. k'ätzon, Sjögren, Ossetische Sprachlehre p. 90, note 2).

* کژاوه, litière placée sur un chameau, L. I, 103, 1; du pers. کجاوه ou کژاوه.

* کژراوان, les hommes tués, L. I, 100, 3; comp. le pers. کشتار.

کژك kijk, quel, lequel; گوندی وه لسر کژك قضایه gound-i vé li-ser kijk qazàié, dans quelle qaza est situé votre village? comp. کیژ.

کژك voy. قژك.

کژی keji, bande, sangle; du pers. کژی; voy. قزی.

کسك, کس kes, kes-ek, personne, une personne; به راست نه کسك نینن be rast te kesek ninin, en verité, tu n'as personne; من به غیر ژ دامارکی کس تونه min be-gair ji damareki kes touné, outre ma belle-mère je n'ai personne; plur. کسان kesan, gens, personnes; kes pe na vastit a flan, personne ne tient tête à tel ou tel, insurpassable, G.; kes ber flan na vastit, id., G.; kes báver na-ket, personne ne le croit pas, incroyable, G.; kes na-vét, personne ne l'aime, détesté, G.; kes na niásit, personne ne le sait, inconnu, G.; be kes, délaissé, G.; kes, kes-k L., kas, kes Rh.; bactr. kaščid, anc. pers. kasčiy, p. کس; comp. اوکس, توکس (s. v. تو) هرکس, فلان کس.

کساد kesad, peu de trafic; ar. کساد.

کسال voy. کفژال.

کسان, کسا kou-sa, kou-san, 1) comment; de quelle manière, pourquoi; 2) de cette manière, ainsi, alors; کسان وسان kousan vousan, tel quel; de کو (pronom interrogat.) et de سان.

کسب kesb, moyens de vivre, subsistance; کسب کرین kesb kirin, gagner; ar. کسب.

کسبره kesberé, menu plomb, grenaille; littér. grains de coriandre; ar. کزبره, p. کسبره.

کسرین keserin, fatiguer; کسره keseré c'est fatigant; ریا ژوری قصیه لاکن کسره riia jori qeseié lakin keseré, le chemin d'en haut est court, mais il est fatigant; de l'ar. کَسْر (rupture, affliction d'âme).

کسك voy. قژك.

کسك kesk, vert, couleur verte; کسك رنك کرین kesk renk kirin, verdir; کسکه سور keske-sor, arc en ciel (littér. vert et rouge); کسکه سور داهشتیه keske-sor dahechtiié, un arc en ciel parut; kask, bleu, Kl.; käsk, bleu clair, bleu du ciel, S.; kesck, vert, G.; kesk u sór, arc en ciel, G.; kesck bit, il verdoie, G.; kezk, noir, B.; kezek, brebis noire, B.; anglosaxon heasu (gris).

کسکو, کسك kesk, keskou, cuillère de cuisine.

کسك kesek, pierre de la grandeur à pouvoir saisi d'une main, motte; کسك هور کرین kesek hour kirin, émotter; t. کسك.

کسك kesk, fromage frais; voy. کشك.

. کسك voy. کس.

کسکای keskài, action de verdir.

کس کرین kis-kirin, chasser les brebis aux champs; impér. 2. کس که kis-ké; mot onomatopéique; comp. کش کرین.

کسکه زنگو keske-zengou, aller bride abattue (littér. étriers coupés, du t. کسك).

کسکی keski, verdure.

کسل kisil, chaux; ksel G.; ar. کِلس; comp. کلس.

* کسلان kislán, indolent, G.; ar. کسلان.

* کسلانی kislanie, indolence, G.

کسمك kesmik, plomb de chasse, grenaille.

کسوان voy. کزوان.

کسی voy. کزی.

* کسی kesí, beau, charmant, aimable, G., L.; p. کش, کَش.

* کسیل kasíl, beau; dín-e kasíla, la belle foi (chrétienne) S.

* کسیلا kusíla, pieu, G.; kušülk, traverse, S.; syr. ܦܣܡܐ.

کسیم kesim, en gros, entreprise en gros, contract; t. کسیم (prix, taxe).

کش kich, poids, ce que pèse une chose; Ināndin bār kešáne, Ināndin bār mIzáne, ils le mirent au poids, ils le mirent à la balance, S.; de کشان; comp. l'arm. կշիռ (balance, d'où կշռել peser), et le scr. कर्ष.

کش kich, traînant; forme radicale entrant dans les composés du verbe کشان; bactr. kaša, p. کش; comp. دردکش, کانکش, غیرتکش, سرکش.

کشان kichan, traîner, supporter, souffrir, peser, pendre, fumer (du tabac); کشانا داری kichan-a dari, pendre, attacher au gibet; به چرپی لسر تختی خط کشان be tchirpi li-ser takhteï khat kichan, tirer des lignes sur une planche avec la règle; کشانا دریژ کرین kichan-a dirij kirin, tirer en longueur; chez Garzoni: prés. 1. kescium, 2. 3. kescit, parf. part. kesciá; кешидень P. (c'est le pers. کشیدن); dans le dialecte de Soudj Bulaq chez Lerch: دکیشیت نیووه tu retireras (la langue, c'est-à-dire tu te tairas) 103, 6; کشیتوه, il s'est tiré en longueur, 98, 10; il a atteint 99, 10; کیشاده il a couvert 98, 15 (formé d'après le pers. کشیده); k. or. کشینه kšIneh; bactr. kareš, kaš, p. کشیدن; comp. قه کشین, هلکشین.

کشاندین kichandin, traîner; prés. از دکشینم ez di-kichinim, تو دکشینی tou di-kichini, او دکشینه eoŭ di-kichiné, plur. ام, هون, وان دکشینین em, houn, van di-kichinin; fut. از بکشینم ez be-kichinim, etc.; impér. 2. به کشین be-kichin, plur. هون به کشینن houn be-kichinin; parf. part. من, ته, وی (او) مه, وه, اوان (وان) کشاند min, té, vi (eoŭ), mé, vé, evan (van) kichand; partic. prés. کشاندی kichandi, partic. passé کشاند, کشاندیه kichand, kichandiié; bi-kšínim der, je retire; passif: je suis repoussé, L. I, 14, 1; kišáñd, il retira, il ouvrit, L.; imparf. plur. 3. vána kišándin L.; kēshāndin Rh.; verbe causat. de کشان; comp. هلکشاندین.

* کشت zaza kišt, flanc (du corps humain); pehl. کوست, p. کُشت.

کشتار. kichtar, angle, montée rude, coude; comp. کاش.

کشتگیر kouchteghir, lutteur; du pers. کشتگیر.

* کشتی k. or. kišti, navire; du pers. کشتی; comp. سرگشته.

کشتی kouchti, combat, lutte, assassinat; نیق کشتی کرنه niw kouchti kiriné, on l'a fait moitié mort; kustia G., kustia merovi, meurtre, G.; p. کشتی.

کشتی گیر kouchti-ghir, lutteur; du pers. کشتی گیر.

کشتین kouchtin, tuer, massacrer; prés. از دکوژم ez di-koujim, تو دکوژی tou di-kouji, او دکوژه eoŭ di-koujé, plur. ام, هون, وان دکوژین em, houn, van di-koujin; fut. از بکوژم ez be-koujim; impér. به کوژ be-kouj, plur. به کوژین be-koujin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان کشت min, té, vi, mé, vé, evan koucht; partic. prés. کشتی kouchti; partic. passé کشت, کشتیه koucht, kouchtiié; از ته بکوژم ez te

be-koujim, je te tuerai; négat. از ته ناكوژم ez té na-koujim; chez Garzoni: prés. 1. kusium, 2. 3. b-kusit; parf. part. kust; chez Lerch: kužím, plur. vána de-kužin, ils se tuent; impér. 2. bi-kúže; parf. part. 1. me kušt; chez Socin: passif parf. az kuštíma, je suis tué; tu kuští, au kuštíya, plur. am, hūn, au kuštína; zaza prés. 1. kišén'a, parf. part. kišt; bactr. kuš, p. كشتن; voy. كشتين قه.

كشتين voy. كُشتن.

*كشتيوان, pilote (dans le texte pers. كشتيبان) L. I, 99, 13.

كشق voy. كفش.

كشك kechk, fromage mou kurde, boulettes de fromage; kashk, keshk Rh.; p. كشك.

كشك kichik, échecs; p. كش (échec et mat).

كش كرين kich-kirin, chasser les poules; impér. 2. كش كه kich-ké; mot onomatopéique; p. كش; comp. كس كرين.

*كشل kishil, colle, Rh.; p. خشل, خشيل.

*كشنش ksnís, coriandre, G.; kišniš L.; t. كشنش (du pers. كشنيج, كشنيز, كُشنيز).

كشيش kechich, moine, prêtre; keschis, prêtre nestorien, Kl.; p. t. كشيش, ar. قسيس, syr. ܩܫܝܫܐ.

* كشينه kashina, truite, R. I, 143; géorg. ქორჭილა (perche), comp. კარჩხანა (carassin).

* كشيه zaza kšle, passé; voy. شڤ سال, (nuit); pour ke šī (qui passa).

كعب voy. كعب.

كعبه kâbé, la kaaba; pierre sainte du temple de Mecque; ar. كعبه.

كعب kap, cube, dé, osselet; كعب قمار ليزتين kap qoumar leiztin, jouer aux dés; qab L.; ar. كعب (de κύβος, cubus, Mahn I, p. 7).

كف kef, écume; كف هلانين kef hilanin, ôter l'écume, despumer; kaw Kl.; kef el-gherum, j'écume, G.; kaf kirin, écumer, Rh.; bactr. kafa, p. كف.

كف kef, paume de la main; كفا پى kef-a peï, plante du pied; p. كف (de l'ar. كفّ).

كفايت kefâiet, suffisance; كفايت دكه kefâiet di-ke, il suffit, c'est assez; t. كفايت اتمك.

* كفت zaza kift, épaule; p. كفت.

* كفت kift; fourchu (du pied de la brebis etc.) Rh.; p. كفت.

*كفتار Keftár, hyène, L.; du pers. كفتار.

كفتن voy. كتين, كفتين.

كفته kifté, boulette de viande; t. كفته.

* كفتى keftía, chute, G.; de كفتن (كتين).

* كفچى käfčī, trou; plur. hammú käfčía, touts les trous, S.; p. كاف (pour شكاف) avec le suffixe چى.

كفچى voy. كڤچى.

كفر koufr, blasphème; كفر كوتن koufr goutin, blasphémer; ژ كفرى ور گراندين ji kufri ver-gherandin, renoncer à une fausse religion; kafar kem, je blasphème, G.; kufr, infidèle, Rh. (voy. كافر); kufr kirin Rh.; kefír, péché, L.; ar. كُفْر.

كفز kefz, plante rampante; كفزا باقى kefz-a baqi, plante de grenouilles, c.-à-d. plante qui croît dans l'eau.

كفش voy. كڤش.

کفشکر kifich-ker, affiche, annonce, celui qui met au jour les annonces; p. کشفکر; comp. کفشکر.

کفك kifik, moisure; t. کف.

کفگیر kef-ghir, écumoire; du pers. کف گیر.

کفلت voy. کلفت.

کفلی kafelí, las, L.; voy. قافلی.

کفن kifin, linceul; کفن کرین kifin kirin, envelopper d'un linceuil; kefen G., kafân, suaire, S.; ar. کفن.

کفی kefi, mouchoir de tête; käffíyē χva, son mouchoir de tête, S.; ar. کفیه.

کفیل kefil, garant; kafîl kem, je garantis, G.; kafîl, garantie; kafîl bun, garantir, Rh.; t. کفیل اولمق.

* کڤ kew, montagne, R.; кю P.; lorist. kiu; kouek, une montagne, Ch. 306; zaza koi, bactr. kaofa, anc. pers. kaufa, pehl. کوف, p. کوه.

کڤان kiwan, arc, archet des cardeurs; کڤان اڤیتن kiwan awitin, tirer de l'arc; کڤان به ژه kiwan be jih, un arc tendu; kevána, arc, portique, G.; kawan R.; p. کمان.

کڤاندین kewandin, recourber; p. خمانیدن.

کڤتین kewtin, tomber; دکفه عقلی di-kewé âqli, cela tombe dans l'esprit, pour dire: c'est probable; comp. کتین.

کڤچی kewtchi, cuillière; کڤچك kew-tchik, une cuillière; kaúciék G., kav-chek Rh., käfčí S., k. or. qafčī; p. کفچه.

کڤر kewir, pierre; به کڤر be-kewir, plein de cailloux; کڤری آشی kewr-i àchi, meule; کڤربر kewir-byr, tailleur de pierre; کڤری رش kewr-i rech, ardoise; کڤری زناری kewr-i zinari, roe, rocher; کڤری سلیمانی kewr-i souleïmani, onyx; کڤری قبری kewr-i qabri, pierre sépulcrale; کڤری گلور kewr-i ghilouver, bilfe, pierre ronde; کڤری کن kewr-i koun, une pierre perforée; کڤرماین kewir màin, gravelle; کڤری هستان kewr-i hestan, pierre à feu; کڤر کرین kewir kirin, lapider; کڤر رنین kewir renin, tailler des pierres; kawir Kl.; kévir, ḱévir, pierre, verste, L.; kavír-ē ānfšk, pierre angulaire, S.; k. or. گاور gyavr; dujiki kémūr; p. کمر.

کڤروژك kiwroujk, lièvre; ki,vrisk G.; kerōšk, ḱergú L., kervesh, bilb. kerishk, lorist. kergheh R.; kērusk, lapin, Rh.; zaza ārgóš, dujiki awrish; p. خرکوش, خرگوشك (pour la forme dujikie comp. le russe ебрáшка).

کڤری ká,vri, roc glissant, G.; de کڤر.

* کڤزنك kevzník, écrevisse, L.; comp. mazend. kavaz (tortue).

کڤژال kiwjal, tortue, crabe, écrevisse; kuselá G., kessal R. I, 143; kú'isi L.; bactr. kaśyapa, p. کشف, کشو.

کڤش kiwch, enquête, chose mise au clair; کڤش نینه kiwch niné, ce n'est pas clair, inconnu; کڤشه kiwch-é, il paraît; کشڤا رازی ژبوی ته لازمه kichw-a razi ji-boui te lazim-é, il faut que je m'ouvre à toi; kefsa, manifeste, clair, G.; kefs kem, je révèle, je déchiffre, G.; t. کشف اتمك, comp. نکفش.

کڤشای kiwchaï, privilège, avantage accordé à une personne.

کڤشکر kiwch-ker, signifiant; comp. کفشکر.

کڤشی kiwchi, notoriété.

کفل kewil, peau, fourrure; kavel, kavla, toison, pelisse, G.; kaul, kyavil Rh.; kyaul kirin, muer (skin) Rh.; lĕ-bín kavýlĭ, sous la peau, S.; zaza koéle; p. کول.

کفلك kewlik, herbe qui croît dans les montagnes; de کف; p. کوهل (prune sauvage).

کفم voy. کتين.

کفن kewin, ancien, vieux; kahúna G., ke̱vin, kahúna L, kyaun Rh.; kávne, femme (dans le Bohtan) S.; zaza kahán; pehl. کوهن, کهوبون, p. کهن, کهنه, کهوين.

کفنار kewnar, vieux, caduc; دار کفناره un arbre caduc; کفناری kewnari, ancien, ce qui est passé de mode, qui n'est plus en usage; de کفن à l'aide du suffixe ār.

کفنی kewni, vétusté; p. کهنه کی.

کفوك kewok, bave, écume; p. کفك.

کفوك kewouk, tourterelle; ke̱vúk L.; kavók (syr. yaunō) S.; littér. l'oiseau bleu (p. کبود) sanscr. कपोत; comp. کوتر.

کفی kewi, la dernière neige qui reste de la fonte; littér. (neige) de montagne, neige qui n'apparaît que sur les hauteurs; de کف.

ککك kek, père; ککی من kek-i min, ô mon père! ککو keko, ô père! ke̱kō, frère, L.; kako, frère, R. I, 151; on ne se sert de ce mort qu'en adressant la parole à quelqu'un, S.; mot onomatopéique, comp. pers. کاکا et voy. Pott, Doppelung 44, 46.

ککول kekoul, une touffe de cheveux; p. کاکل, gil. kōkul (Melgunof, dans le Journal de la Soc. orient. allemande XXII, 222, 3).

کل kil, collyre; comp. کحل.

کل kil, défenses du sanglier, de l'éléphant etc.; p. کلك, arm. կեռիք, russe клыкъ.

کل koul, 1) trou, ouverture; کلی درزی koul-i derzi, chas, trou d'une aiguille; kvlá, creux, G.; kolai, repaire, Kl.; kul L.; qul, repaire d'une couleuvre, S.; 2) blessure, kul kem, je blesse, G., kvl, kvla, enflure, tumeur, G.; kul bun, apostumer, Rh.; k. or. qul, blessure; kúl-a rĕš, la blessure noire, le bubon noir, c'est-à-dire la peste, S.; 3) peste, maladie contagieuse; kúll-a ḥálabē, bouton d'Alep; ar. ḥabbāt ḥalāb S; kúllĕ māl bākō, que la peste vienne à la maison de Bäko, S.; 4) grande douleur; دلی من به کله dil-i min be kul-é, mon coeur est navré de douleur; že kúllā že dārda, de tourment de l'amour, de douleur, S.; grec κοῖλος, lat. caula, allemand hohl, Höhle; comp. کولك.

کل kel, chaleur; bouillon, en parlant de l'eau qui bout ou d'une source qui jaillit à gros bouillons; کل جوين kel tchouin, bouillir, jaillir, déborder; kal, chaud, Rh.; comp. کلين.

*کل kel bun, s'immiscer dans quelque affaire, Rh.; t. خلط اتمك.

*کل kel, pilier, colonne; kel-i šīn, nom d'un stèle sur la route de Rowandiz à Uschnei, Rawlinson, Journal of the R. Geogr. Soc. X, 20; russe колъ, lit. kůlas; comp. کيلوکا, کيلوشك.

*کل kul ket, il crée (Dieu), littér. il fait tout, G.; ar. کلّ.

*كل kel, buffle, Rh.; p. كل (mâle, buffle).

كل voy. كلاش.

*كلا kolā, mauvais, Rh.; ar. خلعا (plur. de خليع).

*كلا kala resc, corbeau; kala ghâur, corneille, G.; zaza qalañjík, corbeau; p. كلاغ.

كلابه koulabé, cercle pour attacher les boeufs au joug, bourrelet; ar. كلابه (tenailles, comp. le russe клещи qui a aussi les sens de tenailles et de branches du collier).

* كلابه kulāba, abscès, Rh.; de كل.

كلاچك kilatchik, froment rôti, bon à manger; t. كلاج (oublie).

كلاخ kelakh, charogne; gael. ceal (mort).

كلاخى kelakhi, fichu en soie; p. كلاغ.

كلاشتين voy. قلاشتين.

كلاش koulaw, tapis en feutre, bonnet kurde; kolaf spí, bonnet blanc, G.; كُلاو coiffure, L. I, 99, 2; kul, kulik, bonnet, L.; kulāv Rh.; kuláv, couverture de feutre, S.; p. كلاه; comp. سركلاف.

كلام kelam, paroles; كلام كچان kelam kitchan, chansons que chantent les filles, chansons érotiques; كلام الله, كلامى قديم kelamou-llah, kelam-i qadim, le coran; kalám gioahr, les paroles de la consécration, G.; ar. كلام, comp. الام كلام.

كلان kilan, rincer, mêler, agiter, baratter; sanscr. कृ (किरति), arm. խառնել.

كلاوه kelavé, ruines, maison en ruine; p. خرابه (de l'ar.); comp. خراب.

كلباب kelebab, coq; kelley-bab, lor. kelley-shir R.; gil. qūlū, anc. irland. coileach (voy. Hehn, Kulturpflanzen, 523).

كلبتين kelbetin, tenailles; kelebtán G.; ar. كَلْبَتون, t. كلبتان.

كلپاچا kelepatcha, gelée de viande; كلپاچا پزى kelpatcha pezi, pieds de mouton; du pers. كله پاچه, du persan كله (tête) et du turc پاچا (espèce de viande préparée des pieds et des têtes de moutons).

كلپك kylpik, maladie de gorge qui règne parmi les brebis et autres animaux; comp. قلپك.

كلت kylt, chènevis sauvage dont les pauvres à Mousch font un mauvais pain.

كلچك, كلچ kylitch, kyltchik, le petit doigt (voy. تلو) p. كلنجك, كلنج, avare kiliš (Schiefner 112[b]).

كلچوش kil-tchouw, instrument pour teindre les yeux; de كل et de چو.

* كلخان kulkhān, poêle, Rh.; p. كلخن, كُلخان.

كلخوت kelkhout, émoussé.

كلدان kil-dan, 1) dorer; 2) cordonnet; comp. كيلدان.

كلدانك, كلدان kil-dan, kil-dank, vase de collyre; du pers. كحلدان.

كلدان kil-dan, teindre les yeux avec collyre; prés. 3. كلدده kil-di-dé, parf. part. 3. وى كلدا vi kil-da; partic. parf. كلدايه, كلدا kil-da, kil-dàié.

* كلر kilér, lézard, L.; t. كلر.

كلر kiler, cave pour réserver des vivres; t. كلر (du grec κελλάριον).

*كلرچى kelertchi, dépensier, Ch. 354; t. كلرچى, كلارجى.

كلس kils, gypse; ar. كلس, comp. كسل.

كلسكه kalaska, carrosse, calèche; p. كلسكه, du russe коляска.

كلش kelech, beau, charmant; gracieux, joli; t. كلش (pour كلج, homme brave, généreux).

كلفت koulfet, famille; kuflet Rh.; kúlfet, enfant, L.; kurin. ḱiflét (famille), ar. كلفة (servante).

* كلفت кулфеть, gros, lourd, P.; p. كُلْفُت.

كلفه koulfé, source, ouverture en arc, oeil de réservoir.

كلفچه kelewtché, 1) fuseau, rouet; 2) cadène, chaîne pour attacher les forçats; كلفچه كرين kelewtché kirin, emmenotter; p. كلابه, كلافه (rouet).

كلق voy. خلق.

كلك kelek, radeau, bateau; كلو كلك لسر آفى كريدانه ghelo, kelek li-ser awi ghiri-dané, holà, a-t-on lié le radeau sur l'eau? kalék, radeau avec des outres attachées au-dessous, G.; du pers. كلك.

* كلك kalek, veau mâle, G.; p. كلك.

كلك koulk, laine courte, laine de rebut, étoupe; p. كلك.

كلك voy. كلاش.

كلك رون kilek-roun, beurre frais; comp. كره باغى.

كلكوان kelek-van, batelier; كلكوان كيه و به چند درباز دكه kelek-van kiié ve be-tchend derbaz di-ké, qui est le batelier et à combien conduit il?

كلكوانى kelekvani, navigation.

كللك koulilk, fleur; كللك رو كرين koulilk rou kirin, défleurir; كللك قه كرين koulilk we-kirin, fleurir; kulik, kulilk G.; kulilk det ou ce-ket, il fleurit, G.; gulilik L., kulílk, une fleur de printemps, S.; comp. p. كلاله (bouquet).

كلم kelem, chou; kalam G.; p. كلم.

كلم, كلمك kouloum, koulmek, poing, coup de poing; plur. كلمان koulman; كلمان لخست koulman le-khyst, il frappa des coups de poing; kúrmįk, kúlmek L.; šīr kúlmek lē dā dib, le lion frappa l'ourse avec ses pattes, S.; p. كلنبه (chose ronde).

كلمپر kelem-per, feuilles sèches que le vent emporte; homme à taille dégagée.

كلمز kel-miz, qui urine au lit; comp. كلين.

كلمك voy. كلم.

كلموه voy. كالمه.

كلمه kelemé, terme, mot, diction; ar. كلمه.

* كلند kolend, courge, G.; p. كَلْوَند.

كلندر kouloundyr, gourde, courge vidée; comp. كولندر.

كلو kilo, fille nestorienne, fille arménienne; kaló, veau femelle; les Mahometans appellent ainsi les filles chrétiennes et juives, G.; comp. كلك.

كلوچ kouloutch, gâteau sans levain; p. كلوچ.

* كلوچ kolőč, corne, L.; comp. كوچ et l'arm. (dial. de Mouch) կոտոշ.

* كلوخ kelőχ, crâne, S.; le pers. كلوخ signifie argile sèche, brique; comp. le franç. têt.

كلوز keloz, cruche, pot; سيك هات كلوز كرت و رفى seiek hat keloz ghirt ve rewi, le chien vint, s'empara du pot et

s'enfuit; kolós G.; comp. sanscr. कलश et le p. کلیزه (vaisseau à eau).

کلوس kolos, bonnet kurde; comp. ar. قَلاسِ (plur. de قلنسوه)?

کلول kiloul, rouleau, roulade, culbute; کلول کرین kiloul kiriu, rouler, culbuter; p. کُلوله; comp. کُلوله.

کلومل keloumel, menues emplettes, bagages, hardes; دو بارگیر کلوملی مه تیرا ناکه dou barghir keloumel-i mé tira na-ké, deux bêtes de somme ne suffirent pas pour nos bagages; mot onomatopéique, comp. t. مرق قرق, Pott, Doppelung p. 73.

* کلون kilún, serrure, G.; syr. ܩܠܝܕܐ (serrure) ܟܠܝܐ (empêchement).

کله kellé, pain de sucre; p. کلّه.

کله kilé, calibre d'un fusil, mesure de poudre pour la charge; ar. کیله.

کله kelé, tête; p. کله; comp. سرکله.

* کله kelleh, défilé; kelleh balin, kelli-ba, noms des défilés dans le Kurdistan, Rich I, 239, 393. Ce mot semble être identique au précédent.

* کله kulla, rideau, G.; p. کلّه.

کله koulé, membre viril; p. کله; comp. ساکله.

کله خوار kele-khar, courbé, tordu; littér. ayant la tête baissée.

کله زوری kele-zori, rôti.

کله گوز kele-gouz, un fou, un homme fantasque, étourdi; un cheval vicieux, rétif.

کله واژی kele-vaji, de travers, tordu.

کله ویر kelé-vir, maison qui tombe en ruine.

کلی kouli, pelote; p. گوله; comp. گول.

کلی keli, une femme qui désire le mâle, une veuve qui désire l'homme, une vache en chaleur; de کل.

* کلی kali, ardeur, Rh.; de کل.

کلی kouli, cigale, sauterelle; کلی خوری kouli-kharí, champ mangé par les sauterelles; kuhhli G., koolla R. I, 171; kulē, kulī Rh.; géorg. კალია, კალია, ჭალია, comp. Pott, Doppelung 61.

* کلی keli, bleu, G.

کلی voy. کلباب.

* کلیا кліá, seigle, P.

کلیان keliian, pétiller, bouillir; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان کلیا min, té, vi, mé, vé, evan keliia; کلیایه keliaié, étant bouilli; کلیان keliian, l'eau qui bout, marmite qui bout; comp. کلین.

* کلیج kilíj, clef, L.; p. کلیچه, comp. russe ключь.

کلید kilid, serrure; dărí kelíd kería, il verrouille la porte, S.; du pers. کلید (du grec κλείς); comp. کلیل.

کلیسه kilisé, église; p. t. کلیسه (du grec ἐκκλησία).

کلیك kilik, tourterelle; le pers. کلیك signifie la chouette.

* کلیل klíl, clef; klíl be-kem, je ferme à clef; klíl da-ghrum, je ferme, G.; kilīl kirin Rh.; comp. کلید.

کلین kelin, bouillir; prés. از دکلیم ez di-kelim, تو دکلی tou di-keli, او دکله éoü di-kelé, plur. ام, هون, وان دکلین em, houn, van di-kelin; fut. از کلیم ez kelim; impér. 2. به کل be kel, plur. 2. هون به کلین houn be-kelin, 3. وان به کلین van be-kelin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان کلی min, té, vi, mé, vé, evan keli, partic. prés. کلی keli;

part. passé کل kel; kél'e, il bout, L.; kelía, il bouillit, L.; lat. calere, russe калить.

کلین koulin, lit; kulīn, couchette, Rh.; arm. անկողին.

کم kym, noeud, lien, liasse; p. خَم.

کم voy. کرین.

کم voy. کیم (manque).

* کما koma, peut-être, Rh.; du pers. گمان (doute); voy. گمان.

کمال kemal, perfection, industrie; به کمال be-kemal, capable; کمال دیتن kemal ditin, se perfectionner; کمال داین kemal dàin, perfectionner; kamál, taxateur, G.; ar. کمال; comp. بی کمال.

کمانچه, کمان keman, kemantché, violon; kamémcia G.; kámanča L.; du pers. کمانچه, کمانه.

کمج kemtch, ébréché, un couteau ébréché.

کمر voy. کفر.

* کمر kamar, ceinture; kemér, kembér L.; bactr. kamara, p. کمر.

کمراه koumrah, gros et gras; du pers. گمراه.

کمره kem-ré, peu à peu; du pers. کمراه, کمره.

* کمك kumyk, éponge, syr. faṭyrto, ar. kimekăt (plur.), S.; comp. pers. کما.

کمك kemik, un animal qui a les oreilles ou la queue coupées; probabl. de کیم (p. کم).

کمکمو kemkemou, bavard, grand parleur.

کمکوژ kemkoj, un homme curieux; comp. گمکوژ.

* کمل kumịl, sauterelle (dans la traduction du Nouveau Test. Constantinople 1857, Matth. 3, 4); ar. قملة.

* کمل kamel kem, je taxe, G.; de l'ar. کمل, comp. کمال.

کملاندین kemilandin, perfectionner; chez Garzoni: prés. 1. kamelínum, j'embellis, je pare; 2. 3. kamelínit; parf. part. kameländ; partic. parf. kameländ, ornement, parement; kameländin Rh.; verbe causat. de کملین.

کملین kemilin, se perfectionner; comp. خمیلین.

کمن kemen, corde avec un noeud coulant; p. کمند.

* کموتك kamútk, roussi, brûlé; kamútk kem, je brûle mon habit, G.; comp. syr. ܨܡܚܐ, Nöldeke 237, et کمیان.

* کمه kemma, turban, tarbouch; kemsóher, portant un turban rouge, S.; p. کمه.

کمیان kemiian, roussir, brûler les mets; comp. کموتك et قمیان.

کمیت koumeït, cheval bai; کمیتی قه کری koumeit-i we-kiri, bai clair; kemēd, cavale, jument, S.; ar. کمیت (cheval alezan avec la crinière et la queue noires).

کمین kemin, embûche; кйимень, cacher, P.; du pers. کمین.

کن ken, le rire, chose qui fait rire; به کن be-ken, joyeux; ژبوی وی کنا من تی ji-boui vi ken-a min t-i, cela me fait rire; p. خنده.

کن koun, tanière, trou, caverne, vulva; کنا هرچی koun-a hirtchi, tanière d'ours; کنا مشکی koun-a mychki, tanière de rat; کنا بطال koun-a betal, veuve (littér. vulva otiosa); کن زمین, کن ارضی koun zemin, koun ardi, terrier, trou dans la terre;

کنا درزیی koun-a derzii, chas, l'ouverture d'aiguille; کنا مرژك koun-a mirijk, verrue; کنا کپو koun-a kepou, narine; کنا فنجانی koun-a findjani, le dos creux d'une tasse à café; کنا رم koun-a rim, le bout opposé de la lance; کن کرین koun kirin, percer, faire un trou; کن فه کرین koun we-kirin, pratiquer une ouverture; کن گرتین koun ghirtin, calfeutrer; کن کن koun-koun, troué; kun, cul, G., Rh.; qun L.; kuna ou kun frá, poltron (frá, large) G.; kun-gha, pédérastie, G.; kún, grande outre à eau, S.; p. کون, کن.

کن kin, couverture; ar. کنّ (voy. دارو کن s. v. دار).

کنار kinar, bord, côté, rivage; ژ کناری من ji kinar-i min, de ma part; کناری بحری kinar-i behri, le bord de la mer; ژ کنارکی به کناری دنی چوین ji kinareki be kinar-i dini tchouin, passer d'un bord à l'autre; کناری ترس گرتین kinar-i ters ghirtin, prendre une affaire à contre-sens; کناری مران kinar-i miran, côté de la maison destiné pour les hommes; کناری ژنان kinar-i jinan, côté de la maison destiné pour les femmes; au kenár, en deçà, G.; kenár ave, rivage, G.; kenár-e rast, à droite, G.; kenár-e pisct, dos, revers, G.; kenárek, à part, G.; zaza kenā́r; bactr. karana, p. کنار, کران; comp. بی کنار, سی کنار.

کناندین kenandin, faire rire; verbe causat. de کنین.

کنایه kenaié, allusion; ar. کنایه.

*کنتکار kuntkar, nom d'un poids, la 30me part d'un قنطاره, G.

کنج kounj, coin; ganisch Kl. (Asia polygl.); p. کنج.

کنج kindj, linge, habillement; کنج شوشتین kindj chouchtin, laver le linge; کنجی کفن kindj-i kewin, linge usé, vieux habits; t. کیجك.

کنجك kindjik, bourre, matière qui sert à charger les armes à feu; de کنج (comme en ar. لیف signifie habit et bourre); comp. arm խինճիկ (chiffon).

کنجك koundjik, angle; comp. کنج.

کنجی kondji, sésame; kunji, cumin, S.; p. کنجد, کنجید.

کندال kendal, ravin; de la racine bactr. kan, p. خندن (creuser).

کندر koundyr, 1) citrouille; کندری زمستانی koundyr-i zemistani, citrouille d'hiver; 2) poire à poudre; درمان دکندریدانی هیه derman di-koundyri-da-ni heié, il y a de la poudre dans la poire; qundúr, kundír L.; p. کندوری; comp. کندور.

کندك koundik, poire à poudre en citrouille; kundek, petite espèce de citrouille, G.; kundēk Rh.; dimin. du précéd.

کندن voy. الت.

*کندیر kändír, chanvre, syr. šūríto, ar. qynneb S.; t. کندر.

*کنر kenír, nom d'une plante dont on fait des tuyaux de pipe, L.; du grec κόναρα, κουκουνάρα (plante conifère) Blau, Zeitschrift der Morgenländ. Gesellschaft, XXVIII, 582.

کنف kinif, chanvre; تای کنف ta-i kinif, la filasse du chanvre; p. کنو, کنب, ar. قنب.

کنف kenef, latrines; ar. کنف.

کنك kounik, trou; diminut. de کن.

کنك koung, muet; p. کُنْك (turc vulg. künk).

کنم voy. خستین.

کنه voy. کُنه.

* کنیا ǩenía, le rire; ǩenía det, bouffon (il donne à rire) G.

کنین kenin, rire, sourire; prés. از دکنیم ez di-kenim, تو دکنی tou di-keni, او دکنه eoū di-kené, plur. ام, هون, وان دکنین em, houn, van di-kenin; impér. 2. به کن be-ǩen, plur. هون به کنین houn be-kenin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان کن min, té, vi, mé, vé, evan ken; partic. prés. کنی keni, partic. passé کنیه, کن ken, keniié; دانه کنین dané kenin, faire rire, donner lieu à rire; پی کنین pei kenin, se moquer de quelqu'un; شیطان به من دکنه cheitan be min di-kené, le diable rit de moi, phrase kurde, quand on est désappointé dans ses amours; از پی کنی ته مه ez pei keni té mé, tu te moques de moi; chez Garzoni: prés. 1. ǩenum, 2. 3. ǩenit, parf. part. ǩení; chez Lerch: prés. de-kén'im, 3. de-kén'e; parf. part. keniá; imparf. 1. ez keníam, je voudrais rire, L. I, 17, 6; chez Rhea: prés. az kenim, tu kenī, au kenit, plur. am, hun, wān kenin; impér. 2. b'kena, plur. b'kenin; imparf. az kenīm, tu kenīe, au kenī, plur. am, hun, wān kenīn; parf. az kenīma, tu kenīī, au kenīya, plur. am, hun, wān kenīna; plusqueparf. az kenī-bum, tu kenī-buī, au kenī-bu, plur. am, hun, wān kenī-bun; conditionel az dē kenī-bām, tu dē kenī-bāī, au dē kenī-bā, plur. am, hun, wān kenī-bān; bactr. χvand, p. خندیدن.

کو keoū, perdrix; جوجکی کوی djoudjik-i kevi, perdreau; کو دری keoū deri, francolin; káu G., ǩau L., keow R.; p. کبك, کبك دری.

کو voy. کف.

کو kou, qui, quel, que, où; ای کو eï kou, celui qui; به کودایه be kou-da-ié, vers où, où est-il? به کوفه be-kouwé, où? تو دی بچی کو tou di bi-tchi kou, où dois tu aller? گلو ژکونه یك کرمانجه و یك فلیه ghelo, ji kou-né, iek kourmandj-e ve iek feleié, holà, qui sont ils? l'un est Kurde, et l'autre est Arménien; chez Lerch: ku, lequel, si, où; ž ku, d'où; kú'i, de quel côté; kóe, où (gilek koé, Melgunof, Journal de la Soc. asiat. allemande XXII, 202); hedrus. kúve, de quel côté; chez Berezin: koiā, kāieh, où; k. or. kū; chez Chodzko 343: koié, a-koié, de quel côté; chez Rhea: ku, pourque; na ku, non que; ko-rang, ku-rang, comme; bactr. ku, p. کُ (dans کُجَا) کو (où) maz. gil. کو; comp. کوفه, لکو, ماکو, وك, باکو.

* کو kew, bleu, Rh.; p. کبود, gil. kebūd, maz. kāu, gāv, gāiu (Berezin p. 78 et dans le glossaire).

کوار kouvar, ruche; کوارا مشان kouvar-a mychan, une ruche de mouches à miel; کوارا اری kouvar-a ari, farinière; ar. کوارة, p. کواره, کُواره.

کوار kavar, porreau; p. کوار.

کیارك, کوار kivar, kiiark, champignon; kevárk, éponge, G.; kiwārk, amadou, Rh.

* کواشه kavâša, rameaux mis sur le toit de la véranda, S.

کواندین kevandin, appliquer un remède caustique sur le corps, bander les plaies; de l'ar. کوی.

کوانه kevané, coin, angle.

کوبه koubé, bordure d'une robe, ourlet, doublure; t. کوبه (toile, housse)?

کوپ koup, jarre, grand vase de terre; t. کوپ.

کوپال koupal, mail, crosse, crosse de berger; کوپال لدان koupal le-dan, crôsser, pousser une balle avec une crosse; kōpâl, bâton de pâtre, bâton crochu, S., G.; gopāl Rh.; p. کوپال, کوپال.

*کوپال, brandiller, Kl. (?).

کوپری kvpri, pont de pierre, G.; t. کوپری.

کوپك koupik, vase de terre, pot; diminut. de کوپ.

کوپك kopek, chien; کوپکی پلخ kopek-i pelekh, chien à poil long, barbet; t. کوپك.

*کوپکی zaza kōpéki, de chien.

کوت kout, la goutte (maladie); کوت بوبه kout bouié, goutteux; p. کوت.

کوت voy. کوته.

*کوت kut, battement, L.; kot kotum, je chatouille; kot kotána, chatouillement, G.; p. کوفت (coup, heurt).

کوتان koutan, frapper, battre, piler, broyer; prés. از دکوتم ez di-koutim, تو دکوتی tou di-kouti, او دکوته eoû di-kouté, plur. ام, هون, وان دکوتن em, houn, van di-koutin; impér. 2. به کوت be-kout, plur. هون به کوتن houn be-koutin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان کوتا min, té, vi, mé, vé, evan kouta; partic. prés. کوتای koutàï, partic. passé کوتا, کوتایه kouta, koutaié; کوتانا جهی koutan-a djehi, monder de l'orge; chez Garzoni: prés. 1. kottúm, bó-kottum, négat. na-kottúm, 2. 3. kottit, bókottit; parf. part. kotá, kottá; chez Lerch: prés. 1. du-kutím, 3. di-kutẹ́, fut. 1. bo-kutim, parf. part. kutá; chez Rhea: prés. 3. t'kotīt, parf. part. kotā, zaza kuén'a; p. کوفتن (prés. کوبم).

کوتان kotan, charrue à laquelle on attelle 6 à 12 paires de boeufs; mot caucas.: arm. գութան, turc d'Aderbeidjan کوتان, oss. gutʿon (Schiefner, Осет. тексты p. 32, № 33), avare kutan, ud. kʿotʿan, thusch gutan, abchase kotan, tchetch. gotan, kürin. kütẹ́n (Schiefner), ingushe gotanger, qizylbach, qazakh kotan (Kl., Asia polygl., Atlas XXXV), géorg. გუთანი.

کوتاندین koutandin, frapper; چاو کوتاندین tchaw koutandin, ciller; comp. p. چشم زدن.

کوتاهی koutahi, fin, chose dont la valeur est déterminée; کوتایی, imperfection, L. 1, 99, 20; de کوته; p. کوتاهی.

کوتر kotir, pigeon, tourterelle; koter G., кебудерь P.; k. or. کافتر giafter B. 119; lorist. kemootir, zaza kotér; p. کوتر; comp. کفوك.

*کوتره koutere, marchandise, Ch. 344; t. کوتره.

* کوترم kyotrum, paralytique, Rh.; t. کوترم.

کوتك koutek, force, violence, bastonnade; کوتك کرین koutek kirin, astreindre; به کوتك be koutek, par force, moyennant la bastonnade; chez Garzoni:

koték stínum, je m'arroge, je prends de vive force; koték ce-kem, je nécessite, je fais violence; koték le-kem, je contrains; t. کوتك.

کوتوکی koutouki, le petit duvet; de کوت (کوته) et de توك.

کوت, کوته kouteh, kout, court; кута P.; کوداه براز koudah barāz, marcassin, Ch. 350; p. کوتاه, کوته.

کوتی kouti, méchant, mauvais; کوتی خبردان kouti khaberdan, médire, parler mal de quelqu'un; کوتی کرین kouti kirin, faire une mauvaise action; kotí L.; t. کوتو.

کوتی kouti, pelote de fil.

کوتین kotin, ruminer, ronger; prés. 3. او دکوته eoû di-koté, parf. part. وی کوت vi kot; partic. prés. کوتی koti, partic. passé کوت kot, gérond. کوتیه kotiié, لگاب کوتین ligab kotin, ronger le frein; comp. کوژین.

کوجور kodjour, courtaud, nain.

کوچ kotch, souche, bûche, morceau de bois, racine d'arbre, pierre pour indiquer le chemin, cornes d'un bouc; به کوچ bekotch, cornu; arm. կոճղ (tronc, billot, cippe) կոճ (cheville) géorg. კოჭი (poutre).

کوچ kotch, voyage, départ, mouvement d'un camp, bagage; plur. کوچان kotchan, bagage; وسانه صبح یا دو صبح ام کوچ بکین vousané soubeh ia dou soubeh em kotch bi-kin, ainsi demain ou après demain nous partirons; امدی قنغی ژقی واری ام کوچ بکین imdi qenghi ji wi vari em kotch bi-kin, donc quand partirons nous de ce campement? کوچ کرین kotch kirin, transférer, plier bagage, au fig. mourir; zaza kuč, champ (bal. kūčig, champagne); t. کوچ.

کوچ kotch, feu qu'on allume dans un camp.

* کوچاندین kotchandyn, fermer, Ch. 341; sanscr. कुच् (voy. Pott, Et. F. III, 143); comp. کوچك (creux).

کوچر, کوچرکی kotcher, kotcherghi, nomade, les Kurdes nomades de Hekiari; kocer, maçons, ouvriers vagabonds, G.; de کوچ.

* کوچران zaza k̓učerán̓, k̓učelán̓, foyer, âtre; comp. کوچك.

کوچك kotchek, 1) jeunes danseurs publics, i. q. مویده; 2) le petit d'un chameau; t. کوچك (دوه نك کوچك).

کوچك koûtchik, chien; nom de chien; kúčik L.; on dit kūčik aux environs de Mardin, mais sā dans le Bohtan, S.; zaza kūčík; mot provenant du nord de l'Asie, voy. Justi, dans la Revue de linguistique publ. par M. Hovelacque. Paris 1873, p. 95.

کوچك koutchik, fourneau, cheminée où on allume du feu; kuciek G., kúčik S.

* کوچك kōček, creux, concavité; kōčk-ē ʿašíra áγa pē be-gārínin, entourez le Divan de Achira Aga, ar. fāttelu ed-dīvān S.; scr. कुच्; comp. کوچاندین.

* کوچکان kúčikān, de chien (voy. خیار).

کوچکزا koutchik-za, fils de chien (injure).

کوچکسان koutchik-san, chien des chiens (injure, littér. comme un chien).

* کوچه k. or. kūčah, rue; p. کوچه.

کوچه بند koutche-bend, retranchement; du pers. کوچه بند (barricade).

*کوختنی kokhtinī, toux, le tousser, Rh.

کوخك koukhek, toux; q̈okía G., kokhik Rh.

کوخك koukhik, cabane; diminut. du pers. کوخ (کاع).

کوخی keoŭ-khi, intendant, préposé du village; kyaukhē Rh.; forme défigurée du pers. کدخدا; comp. کتخدا, کیا et le géorg. ქეჴსა, ქეჴხუცა.

کوخین koukhin, tousser; prés. 1. از دکوخم ez di-koukhim, négat. از ناکوخم ez na-koukhim; q̈okum, je tousse, nous troussons; q̄okít, tu tousses, vous toussez, il tousse, ils toussent; q̈okí, je toussai, G.; kokhīn Rh.; p. خفیدن, oss. kufin.

کود kod, kot, nom d'une mesure (un somar à 16 kot); کیل و کود kil ve kod, le kilo et le kot; p. کود, ud. qud, géorg. კოდი.

*کودری kúdari, cuir, canepin, G.; t. کودری.

*کودری kūderī, où, B.; de کو suivi du suffixe در (p. در dans ایدر); comp. لکو, کیدری.

*کودك kodk, genou; ser kodka derunum, je m'agenouille, G.; kunari (dialecte de Kunar dans le Kabulistan) kuta, pendjabi गोडा, voy. Trumpp, Zeitschr. der Morgenl. Gesellsch. XX, 418; bal. kūnd.

کودك kodik, tasse de bois; کودکا سری kodik-a seri, crâne; kodek G.; dimin. de کودی.

کودن keoŭden, paresseux; du pers. کودن.

کوده kodé, taxe, impôt sur les brébis.

کوده voy. کوته.

* کودی коди, tonneau, P.; comp. کودك et l'anc. pers. kondy.

کور kŏr, kour, crotte, boue, terre détrempée, bourbier; بکور be-kor, bourbeux; kur Rh., bilb. kor; anc. haut allem. horaw, anglosax. horu; comp. اقکوره (s. v. اق) ناقکور (s. v. ناق).

کور koŭr, gros; comp. کوره.

کور kōr, aveugle; chez Lerch: kūri, kú'ir, kur, kōr, χu'ír; comp. Gueíz-a kwera, noix vide, nom d'un village, Rich I, 190; kora Rh., kōr, inutile, S.; zaza kōr, kóer; p. کور; comp. شفکور, میلکور, نانکور.

کور kour, bouc, chevreau de 2 ans; comp. کار.

کور kour, garçon, fils; کوری من kour-i min, mon fils; کوری وان, اوان, kour-i van, evan, leur fils; کورو kourou, ô garçon; کورو من kourou min, ô mon fils; کوری عاپی kour-i api, cousin, fils de l'oncle; کوری آخرتی kour-i akhyreti, fils adoptif (t. اخرت اوغلی); کوری ممکی kour-i memiki, enfant à la mamelle; کوری برا kour-i bera, fils du frère, neveu; کوری تی kour-i ti, fils du beau-frère; کوری خالی kour-i khali, fils de la tante; کوری قحبی kour-i qahbi, bâtard; حالی کورید ته چاوانه hal-i kourid té tchavan-é, comment est l'état de santé de tes fils? کوری کولانان kour-i kolanan, garçon de rue, gamin; chez Garzoni: kuru ce-kem, j'engendre un enfant; kuru avesium, j'avorte; kuru zena, bâtard; kuru scir, petit garçon; kuru mazén, jeune homme; kuru piciúk, enfant; kuru gehennam, condamné (ar. ابن

الجهنّم); chez Chodzko: kor, plur. korekane, 303, 352; kor-i goure-m, mon fils aîné (littér. grand) 352; kor-i deiane, le garçon du village, 305; курру, курре P., kur B., Rh., R., M., kúr'o L., bilb. kur, fils; lorist. kurrek, poulain; p. کره (poulain); maz. کُره (id.), gil. کور (fille, Melgunof dans le Journal de la Soc. asiat. allem. XXII, 195, 203, 26); comp. پشکوری.

کور kour, profond; کور ری koure-ri, sentier; kur Rh.; arm. կուր (anc. pers. κῦρος (Hesych) voy. de Lagarde, Gesammelte Abhandlungen 223, 17).

کور voy. کورکرین.

کور voy. کورین.

* کوراتی kurātī, profondeur, Rh.

* کورانکران kavránkerāṅ, nom d'un astérisme, L.

کوراهی, کورای kouràï, kourahi, ah dommage; kōrahī, aveuglement, S.

کوربشك voy. کوره بشك.

کورت kourt, court, bref; کورت کرین kourt kirin, abréger, diminuer, raccourcir, avaler; k. or. کرّه kurré; du pers. خرد, خورد; comp. دست کورت.

* کورتان k. or. kourtane, pain, Ch. 301.

کورتی kourti, 1) adject., courtaud; 2) subst. diminution, raccourcissement.

کوردندا kour-dounda, malheureux à cause des enfans, où parce qu'il n'a pas d'enfants; p. دندا (perdu).

کورز korz, un arpent de terre; p. کرز. کرزه.

کورسپی kour-sipi, toupet de barbe grisonne.

کورشك voy. کفروژك.

کورشه kourché, compact, condensé; برف کورشیه berf kourchiié, la neige est condensée; کورشه کرتن kourché ghirtin, se condenser; kursha, neige gelée, croûte de neige gelée, Rh.; de la racine bactr. χruš (être dur), lit. krusza (glaçon) anc. haut allemand rosa (croûte de glace).

کورك kourk, pelisse; zaza kurq; t. کورك; comp. روکورك.

کورك kourik, kourk, poche; russe куль, кулёкъ, lit. kulě.

کورك kourk, couvée; مرشك کورك رونشتیه mirichk kourk rou-nichtiié, une poule qui couve; اف مرشکا به هنده هیکان کورك رونشتیه ew mirichka be hindé hekan kourk rou-nichtiié, cette poule a couvé tant d'oeufs; کورك دانین kourk dauin, couver; kvrka, poule couveuse, G.; pehl. نکورك, p. کورك, کرك.

کورك kourik, poulain, garçon; diminut. de کور.

کوره, کورك kourik, kouré, soufflet; کورکا حدادان kourik-a hedadan, soufflet de forge; kúri G.; t. کورك.

* کورکچی kurkči, pelletier, S.; t. کورکجی.

کور کرین kour kirin, faire la barbe, se raser; littér. rendre court (کورت).

کورنگان kouringan, espèce de trèfle, en arménien: gouringa.

* کوره курьэ, balle; p. курѣ, ar. курря P.; ar. کره, کوره, p. t. کره.

کوره بشك kouré-bechk, blaireau;

qurbešík, lynx, L.; zaza kōr-bešūk, taupe; t. کورشبك (taupe).

کوره قژی kore-wiji, qui a les yeux petits, qui cligne les yeux; comp. arm. կորա-հայեաց.

کوره مار kore-mar, vipère (orvet); comp. t. کور یلان.

کوری kouri, sillon; کوریل کور نینه kourid kour niné, les sillons ne sont pas profonds; کوری ڤه کرین kouri wekirin, faire des sillons, sillonner; de کور (profond).

کوری kouri, les boeufs attelés qu'on emploie dans une aire; lit. kárvé (vache), prussien curwis (boeuf).

کوری kouri, gencive.

* کوری kúri, curé, G.; ar. خوری (du grec χωρεπίσκοπος).

کوری voy. کورك (soufflet).

کورین, کور kour, kourin, abreuvoir, lavoir de bain, auge où on donne à boire aux chevaux; de l'arm. գուռ, կուռ, t. قرنا.

کورین koŭrin, imberbe; de کور (garçon).

کوز kouz, parc, étable de brebis; comp. برکوز, et allem. hag.

کفز, کوز keoŭz, kefz, herbe souple qui croît dans l'eau; کفزا باقی kefz-a baqi, «plante de grenouille».

کوزك, کوز kouz, kouzik, cruche, pot à l'eau, garde-manger dans une tente; ghosk G., кузе, vase, P.; ar. کوز, p. کوزه.

کوز kouz, bosse, bossu; کوزك kouzek, un bossu; ژبوی کوزکی گوتین ji-boui kouzeki goutin, on demanda à un bossu; کوز بوین kouz bouin, se courber, se voûter; p. کوز.

کوز koz, charbon ardent; t. کوز.

کوزر kozer, ivraie, mauvais grains.

کوزك voy. کوز (cruche).

کوزه kozé, cocon, la conque du ver à soie; t. قوزه, arm. գոզակ, խոզակ (du sanscr. कोश).

کوزی kouzi, bosse; کوزیك kouzik, une bosse; کوزیکا دوەی kouzik-a deveï, bosse du chameau; de کوز.

کوژ kouj, anse, le bout d'un ballot; p. کوژ (courbé).

کوژ kouj, tuant; forme radicale entrant dans les composés de کشتین; p. کش; comp. مرف کوژ.

کوژ kouj, ruminant; de کوژین, comp. کپکوژ.

کوژه koujé, martre, fouine; zaza quzé, blaireau; arm. կուզ (fouine) կզնաքիս (martre), comp. scr. (védique) कशीका (belette).

کوژین koujin, ruminer; comp. کوتین, لی کوژین.

کوساله kousalé, veau; du pers. گوساله.

* کوسبو kusbuh, courbé, Kl.; i. e. کوژ بو (il était courbé).

کوستك kostek, entraves pour les chevaux; وان هسپان کوستك بکه van hespan kostek bi-ké, mets les entraves à leurs chevaux; t. کوستك.

کوستین koustin, glapir; p. کوستن (battre).

کوسکی kouski, levier; t. کوسکی (verrou).

کوسله voy. کفژال.

کوسه kosé, imberbe; کوسه مصری kosé mysri, sabre égyptien; kṓsa (ar. t.

et kurde) homme qui a la barbe claire, S.; p. کوسه; avare kuṣá.

کوسی kousi, hérisson; arm. կոզնի.

کوش koch, sein, tenir quelque chose dans ses bras; زاروك لى كوشى ديا خو zarouk li koch-i diia khou, l'enfant sur le bras de sa mère; koscia, giron, G.; kōš, tablier; sanscr. कोश कोष (enveloppe).

* کوش kōš, pantoufle, Ch. 346; p. گوش, کفش.

کوش voy. کوشه.

کوشك kochk, belvedère, chambre d'été, kiosk; p. کوشك.

کوشك kouchik, citrouille sauvage; p. کَشَنك.

کوشکو kouchkou, insomnie.

کوشن keoüchen, contrée, les environs.

کوشه kouché, coin, angle; kusí G.; bactr. gaoša, p. گوشه; comp. چارکوشه, سیکوشه (s. v. سی trois); گوشه.

کوشی kouchi, grappe de raisin; comp. خوشی, اوشی.

* کوغه, foyer, Kl.; oss. kona (Schiefner, Осетинскіе тексты p. 32, № 26, p. 36, l. 11).

کوفی koufi, coiffure de femme; kōfī, barette rouge des femmes; ar. kōfīye, syr. ikōfīye (ar. ṭarbūš طربوش) S.

کوقه kouwé, où, en quel lieu? گلو ژکونه ژکوقه تین ghelo ji-kou-né ji-kouwé tin, he, qui sont ils et d'où viennent ils? کوقه بچی kouwé bi-tchi, où vas tu? به کوقه بچیم be kouwé bi-tchim, où irai-je? de کو.

کوقی kouwi, 1) sauvage; کوقی پز kouwi pez, gazelle; 2) cerf; kuí, sauvage; G.; kő́vi L., kīwī Rh.; p. کوهی; comp. کَق.

کوك kok, 1) racine, gingembre; کوکی کنفی kok-i kinifi, chènevis; 2) souche d'une famille; t. کوك.

* کوك kok, beau, poli, parfait; ce-kem kok, je rends parfait, G.; k. or. kūk; p. کوك کردن.

کوگر koughir, soufre; kokurt Kl.; voy. کیکورت.

کوکی keoüki, javelot; action de manier le bâton, exercice au bâton; کوکی لخست keoüki le-khyst, il frappa avec le bâton, il fit jouer le bâton.

کول kol, sans cornes, privé des cornes, nu; p. کُلَه (défectueux), grec κόλος; comp. سرکول, پیکول.

* کول kōl, cabane, chaumière, S. (voy. کپر) arm. խուղ.

* کول kōl, chapelet de pièces d'or; sâr-ē m tēšē ž kől-ē zéra, ma tête souffre (de la pressure) du diadème de pièces d'or, S.; arm. քող, քօղ.

کول voy. چاك کول چاك.

کولان kolan, rue, quartier; کولانا به خبط kolan-a be-khebat, rue fréquentée; کولانا گرتی kolan-a ghirti, cul de sac, rue sans issue; کولانا دریژ kolán-a dirij, rue longue; کولانا بچوك kolan-a bi-tchouk, ruelle; p. کو, کوی?

کولان kolan, creuser, graver; prés. از دکولم ez dí-kolim, تو دکولی tou di-koli, او دکوله eoü di-kolé, plur. ام, هون, وان دکولین em, houn, van di-kolin; impér. 2. به کول be-kol, هون به کولین houn be-kolin; parf. part. من, ته, وی,

اوان کولا, وه, مه min, té, vi, mé, vé, evan kola; partic. prés. کولای kolàï, partic. passé کولایه, کولا kola, kolaié; chez Garzoni: prés. 1. bó-k̇olum, 2. 3. bó-k̇olit; parf. part. k̇olá, bó-kola; p. کولیدن.

کولبین koulebin, dévorer, manger avec avidité; کولبی koulebi, dévorant; کولبیه koulebiié, c'est un dévorant; de l'ar. کلب.

کولش koulech, gerbe, tige de blé; چند قدر کولش مایه tchend qadar kou-lech màié, combien de gerbes sont restées? comp. russe колосъ.

کولك koulek, fenêtre, lucarne; kullak S.; zaza kőlikai zínji, narines; dimin. de کل (trou).

کولك koulek, boiteux; پزی کولك pez-i koulek, brebis boiteuse; arm. կաղ, grec κολοβός.

کولك koulik, cabane; diminut. de کول; arm. խղիկ.

کولك kulik, queue, Rh.; probabl. une faute d'impr. pour دولك.

کوللك koullik, voirie, où l'on jette les boues; kulik Rh.; comp. کولیفك.

کولمك koulimek, hanche, fesse; comp. قلنج et l'arm. կողմն (côté).

کولندر kouloundyr, gourde, courge vidée; p. کلونذ, کلونده; comp. کلندر.

کولنك koulink, grue; kolengh G., kolińg L., kolink Rh.; zaza keríńg; p. کلنك.

* کولوسنك kaulušank, cocon du ver à soie, G.

کوله kolé, esclave; t. کوله.

کولی kouli, flocon de neige.

* کولی dujiki kóli, bois.

کولیان kouliian, boiter; prés. از دکولیم ez di-koulim, تو دکولی tou di-kouli, او دکوله eoŭ di-koulé; plur. ام, هون, وان دکولین em, houn, van di-koulin; impér. 2. به کوله be-koulé, plur. هون به کولین houn be-koulin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان کولیا min, té, vi, mé, vé, evan kouliia; partic. prés. کولیای kouliaï, partic. passé کولیا, کولیایه kouliia, kouliaié; هسپی من دکوله hesp-i min di-koulé, mon cheval boite; de کولك (کول).

کولیفك kouliwek, lieu où l'on jette les immondices.

کولین koulin, grande armoire pour conserver le lit et autres objets; comp. کلین.

* کولین kúlin, éternuer; prés. 3. kúle L.

کوم voy. کتین.

کوم koŭm, coiffure, bonnet, tout ce qui sert à couvrir la tête; ar. كُمَّة.

کومر koŭmir, charbon; kōmir S.; zaza kömür; t. کومر.

کومر koŭmir, cheval qui a le cou gros.

* کومرچی kőmerčı, charbonnier, S.; t. کومرجی.

کومرشی koumrechi, méfiant, soupçonneux; jalousie; کومرشی کرین koumrechi kirin, exciter la jalousie.

کومش voy. گاومیش.

کومك koumyk, capuchon de pipe, couvercle, coiffure; dimin. de کوم.

کون kon, tente; p. خون; comp. رشکون.

کونا voy. کوتان.

کونر kounir, tumeur, bubon; ķōnír L.; comp. isl. kaun.

کونلك kunlig, encens, Rh.; t. کونلك.

کونه voy. کفن.

کونی kouni, inflammation, gangrène.

کووی voy. کوفی.

کوه kouh, émoussé, faible (de la vue); کوه بوین kouh bouin; s'émousser, s'affaiblir; درانی من کوه بویه diran-i min kouh bouié, mes dents sont usées; کیرا من کوه بویه kir-a min kouh bouié, mon couteau est émoussé; چاقی من کوه بویه tchaw-i min kouh bouié, mes yeux sont éblouis; کوه کرین kouh kirin, émousser; کوهی kouhi, un homme énervé; p. کند (syr. moderne kūd, Nöldeke 401).

کوهی voy. کوفی.

کوی voy. کف.

* کوی kävi, lieu couvert de neige, peut-être: glacier; plur. kävyán S.; comp. کف?

کوی voy. کو (qui).

کویسی voy. کفزال.

* که ke, que, G., L.; که L. I, 98, 3; ka-tįšt, quoi? L.; na ka, à moins, Rh.; hedr. ko, que; k. or. zaza ke; bactr. ka (interrog.); p. که.

* که جارکی ka-járki, chaque fois, L.; comp. لجارکی s. v. جار.

کهدین voy. کادین.

کهربا keh-riba, bouquin de pipe en ambre; du pers. کاهربا, که ربا (succin, ambre jaune); voy. کاربار.

* کهرته kvhhrta, vautour, G.

* کهره kahhrá, caille, G.; comp. p. کراك, کرکرك (bergeronnette), lit. këlę (id.).

کهن voy. کفن.

کهنی kehni, fontaine; comp. کانی.

کهواره kehvaré, berceau; du pers. کهواره.

کی ki, qui, quel, lequel, où; لی کی li ki, à qui, pour qui? او لی کیه eoŭ li kiié, où est-il? کی هات ki hat, qui est venu? از کیمه ez ki-mé, qui suis-je? تو کئی tou kiĭ, qui est tu? او کیه eoŭ kiié, qui est-il? ام کینه em ki-né, qui sommes nous? هون کینه houn ki-né, qui êtes vous? وان کینین van kinin ou وان کینه van kiné, qui sont ils? ki eẍ van, lequel entre eux? G.; chr ki bit, chacun, quelque personne, G.; kı, qui, Rh.; که ki, quel, B., kiia, qui est il? G.; kiva, où, G.; kināve, où, G.; на-кн, par qui, P.; تا کیی ta ķieī, jusqu'à ce que, Ch. 342; k. or. ki; p. که, کی; comp. کژان.

* کی kai, que, L. I, 41, 10; ar. کی.

* کی zaza kei, maison; khalaji kie, chambre, Br. I, 337; bactr. kata, p. کد.

* کی zaza kai kén'a, je saute.

کیا kiia, intendant, l'ancien du village; کیای مزرعی kiia-ĭ mezraĭ, fermier; t. کهیا (du pers. کتخدا), comp. کتخدا.

کیارك kiiark, champignon; comp. کوار.

کیج voy. کچ (fille).

کیچ ketch, puce; plur. کیچین ketchin; کیچ درانین ketch der-anin, épucer, chasser les puces; kiéc G., kēch Rh., ketch R., lor. keik, p. کیك.

کیچچ kitchitch, action de gratter (en parlant des poules qui grattent la terre); mot onomatopéique.

کیدرمه kidermé, tuyau de bout de la pipe, dans lequel se dépose la suie; t. کیدرمه.

* کیدری kīderī, où, Rh.; comp. لکو, کودری.

کیر kir, immondice; t. کیر.

کیر kir, mérite, convenance, prix, valeur; بکیر be-kir, bon, convenable; بکیر نای be-kir naï, inconvenant; بکیر هاتن be-kir hatin, mériter, convenir à, valoir; تو به کیری چی تیی tou be kir-i tchi tiī, tu n'es bon à rien; بکیر هاتنا شغولی be-kir hatin-a choukhouli, servir à quelque chose; کیری شغولکی نای kir-i choukhouleki nàï, cela n'est bon à rien; کیری چاندنی تی kir-i tchandini ti, arable, labourable; بکیری چی دیتن bekiri tchi ditin, à quoi bon cela peut servir? p. کار, comp. بکیر, بکار, بیکیر.

کیر kir, couteau; کیرا باغوانی kir-a bagvani, serpette; کیرا دستی رش kir-a desti rech, couteau à manche noir; خاین کیر خدی khàin kir khoudi, puisse le couteau de Dieu frapper le traître! ker G., kḛr L., kēr Rh.; zaza kărdi; bactr. kareta, p. کارد.

کیر kir, veretrum; kiri, pénis, G., Rh.; qir L., kīr S.; p. کیر.

کیراسو kirasou, caille; comp. p. کُراس.

* کیرك kerík, petit couteau, G.; dimin. de کیر.

کیرو kirou, nez aquilain; littér. courbé, comp. کر.

کیروسك voy. کفروژك.

* کیره kíra, cou, cime de montagne, ar. رقبة; dē-čym sâr-ē haf kēra, j'irai à travers les 7 cimes, S.; comp. کرك et l'arm. կիրճ (լեռանց).

* کیریه zaza kīryc, dimanche; oss. kürie, digor. korie (semaine), géorg. კვირა, thusch kwira, tchetch. kira (du grec κυριακή).

* کیزر kīzir, épi, Rh.

کیژ voy. کچ (fille).

کیژ kij, quel, lequel; لم بچینه کیژ واری em bi-tchiné kij vari, où irons nous faire un campement (littér. nous irons à quel campement); kīzh ki, qui? Rh.; de کی et de ژی; comp. oss. t̕idji (qui) et کژك, کژان.

کیژیك voy. قژك.

کیس keïs, occasion.

* کیس kayás, keiyás, finaud, rusé compère, L.; ar. كَيِّس; comp. پرکیس (s. v. پر beaucoup).

کیسخه kīskhe, plante d'oignon.

کیسك kisik, bourse, sachet; کیسکی توتونی kisik-i toutouni, bourse à tabac; kís, kisa G., kise L., kīsik, kisk Rh.; eẍ kis-a qo qodam kem, j'entretiens de mes frais, G.; بکیسکی شار be-kisek-i šār, avec un sachet de laine pour le frottement, Ch. 347; p. کیسه, ar. کیس (du grec κίστις); comp. دست کیس (s. v. دست).

کیش kĭch, cap, promontoire.

کیف keif, plaisir, repos, délice, débauche, santé, allégresse, il dolce far niente; کتینا کیفی ketin-a keifi, se jeter dans la débauche; به کیف be-keif, amusant, qui est en gaieté; کیفا وه چاوانه keif-a vé tchavan-é, comment va votre santé? کیف دانه کرین keif dané kirin, s'amuser; کیف خوشی keif khochi, allégresse; kéif G., L., B.; kōf Rh., keif inum, être gai, G.; keif dem, j'attire, G.; keif det, plai-

sant, G.; keif-e-t khoch-é, votre santé est elle bonne? Ch. 343; keif flan ce-kem, je protège quelqu'un, G.; bu kéif-a qo, à mon gré, G.; keif stinum, je me réjouis; keif dresta nina, inquiet, G.; kef bu, il était content, L.; zaza keif sefá, en pleine santé; ar. کیف; comp. بی کیف.

کیف کرین kif kirin, se moucher; کیف که kif ké, mouche toi; comp. کیم.

* کیفیه keifia, kéifie, plaisir, gaieté, G.; ar. کیفیّة.

کیك voy. کیکو.

کیك voy. کیچ.

کیکو ki-kou, celui qui, quiconque; kēk, kīk L.; kiké, un autre, Ch. 322; de کی (qui) et de که, کو (que); comp. چیك.

* کیکو zaza kēkú, coucou; mot onomatopéique, voy. Pott, Doppelung p. 52.

* کیکه zaza keí-ke, aussitôt que; comp. کیکو.

کیگورت* kigourt, soufre; p. گوگرد, syr. moderne kugurd (Nöldeke 117), maz. gil. gugerd, afgh. kokurt, thusch, suane gogird, géorg. გოგირდი, hébr. גָּפְרִית, d'où l'ar. کبریت (voy. de Lagarde, Gesammelte Abhandl. p. 74); comp. کبریت, گورگر, گورت, کوگر.

کیل kil, courbé; p. کیل; comp. کر.

کیله, کیلك, کیل kil, keilé, kilik, kilo, boisseau, mesure en Turquie; کیلا کیم keil-a kim, mesure fausse; کیلا راست keïl-a rast, mesure juste; اڤه کیله عیار نینه ewé keile âiar ňiné, ce boisseau n'a pas de jauge; ar. کیل, p. کیله.

کحل, کیل keil, kiayl, cheval de race, chez les Turcs kehlan ati; ar. کحیلان; voy. le comte Rzewusky dans les Mines de l'Orient V, 51.

* کیلا kōlā, combustible, Rh.; ar. gelle (fiente de chameau sèche, Lane I, 208), chald. גְּלָא (fiente), tchetchentze kelli.

کیلاندین keilandin, mesurer; verbe dénominat. de کیل.

* کیلاو, semence, L. I, 102, 15 (texte pers. مزروع); du verbe bactr. kārayeiti (il laboure le champ).

کیلدان kildan, crin, cordon en poil de chèvre; comp. کلدان.

کیلك keïlik, côté, aine; t. کبرك.

کیلوشك kilochk, poteau pour indiquer le chemin; russe колышекъ, comp. کل.

* کیلوکا каялука, poteau, pieu, P.; russe колыкъ; scr. कीलक, comp. کل.

کیم kim, pus, matière; کیم کرین kim kirin, se moucher; کیم که kim ké, mouche toi; forme persane du mot کیف; p. خیم.

کیم kim, imparfait, incomplet, manque; کیم زاد kim zad, repas frugal; ژ اژماری کیم ji ejmari kim, déficit, ce qui manque du compte; ڤی پلی مهمان کیم نین wi pili mihman kim nein, dans ce moment les étrangers ne manquent pas; کیم بوین kim bouin, se diminuer; کیم کرین kim kirin, déduire, diminuer; comparat. کیمتر kimtir; chez Garzoni: kima aia, il manque; kima bu, il manqua; na kima na zeida, ni moins ni plus; kim giár, rarement; comparat. kimter saraf kem, je fais des épargnes; kem B., kēm, kīm Rh.; bactr., anc. pers. kamna, p. کم.

کیماسی kimasi, manque, défaut, nécessité; خدی کیماسیا اوجاغا وه نه دتن khoudi kimasiia odjag-a vé ne detin,

Dieu préserve votre famille du manque; du pers. کماسی; comp. بی کیماسی.

کیمخور kim-khour, sobre, qui mange peu; kim-k̇uár, kim-k̇oárina G.

کیمه kimé, abortif, chétif; زاروك کیمه zarouk kimé, enfant abortif; de کیم.

کیمین kimin, défectueux, incomplet; p. کمین.

کین kin, rancune, ressentiment; کین د دلدا البته روژکی کفش د به kin di-dilda albeté roujeki kiwch di-bé, le ressentiment de son coeur un jour nécessairement se manifestera; bactr. kaẹna, p. کین.

* کینك kínik, grand, L.; p. کنك (homme gros et ignoble)?

* کینه zaza keína, fille; keíneka, keíneke, kẹnek (diminut.); bactr. kainẹ̄, tal. kīneh, keneh, kōneh, khalatchi kennek (Br. I, 338).

* کیوت keutt, perdrix, Ch. 320; comp. قطك (caille).

* کیوه kéva, fruits, G.; peut-être une faute pour méva (میوه).

کیوی voy. کوفی.

کیی keī, animal apprivoisé; keií bekem, j'apprivoise, G.; kyahī Rh.; de کی (maison); comp. کدی.

گ

گا ga, boeuf, taureau; plur. گان, گاید, gan, gàid; بیست گان bist gan, vingt boeufs; گاید کرمانجان هنه gài-d kourmandjan hené, les Kurdes ont des boeufs; گای آفی gà-i awi, buffle d'Egypte; گا کوفی ga kouwi, cerf, ure; ǵha, ǵhái G., gāh Sd.; k. or. گا go; bactr. gao, p. گاو; comp. گا جوانه, عوامل گاو, یلگاو.

* گا gha, coiens; forme qui entre dans les composés du verbe گاین; comp. کنگا (s. v. گن).

* گابوغا ga-boγá, cerf, L.; de گا (boeuf) et d'un mot turanien, tatare bugá, kalmuque bugu (cerf, renne) etc., voy. Klaproth, Asia polyglotta, Atlas XXXXIV, t. بوغا (boeuf) avare bugʻá (id.) voy. Schott, Abhandl. der Berliner Akademie 1871 p. 33.

گادان, گاندان gadan, gandan, gain, profit; geāndān kirin, se tourmenter, Rh.; de l'ital. guadagno.

گاران garan, troupeau; گارانا چیلکان garan-a tchilekan, troupeau de vaches; gārān, pâtre, Rh.; comp. bal. gorung (troupeau), p. گواره بان (pâtre).

گارز gariz, millet; gharez G., gārís L, Rh.; pehl. گاورس, p. گاورس.

گاریتا voy. قریتا.

*گاریچك gārēchik, jointure, Rh.; p. گرهچه.

گاریز gariz, cloaque, lieu des ordures; p گاریز (vulg. gerīz).

*گاز gāz, chaux; ar. jäs, syr. gáso S.

گاز voy. گز (morsure).

*گازچی gāzčí, barbouilleur, S.; de گاز.

* گازك ghazék, pincettes, G.; diminut. du pers. گاز.

* گازك ghazék, doigt du pied, G.

* گازن gāzín ker, il s'excusa, S.

گازی gazi, appel, cri, lamentation; گازی کرین gazi kirin, crier, héler; گازی کرینا داوتی gazi kirin-a daveti, inviter à la noce; گازی کرینا زادی نیفرو gazi kirin-a zadi niwrou, inviter au repas du midi; گازی بکه محکمی gazi bi-ké mehkemeï, il appelle en justice; گازی کرینا میدانی gazi kirin-a meidani, défier, provoquer au combat; تو گازی که tou gazi ké, appelle; تو گازی مکه tou gazi me-ké, n'appelle pas, ǵhazi t-kem, j'appelle, G.; p. گواژ, گواژه, غازه; comp. بلنگاز.

گازین gazin, appeler, se plaindre; de گازی, p. گواژیدن.

گاسن voy. گسان.

* گافچی k. or. gāfčī, goutte.

گاف gaw, pas, moment, instant; گاف فره چوین gaw feré tchouin, enjamber, marcher à grand pas; گافکی gaweki, un moment; گاف به گاف gaw be gaw, pas à pas; وی گافی vi gawi, dans ce moment; اوی گافی دخوزم evi gawi dikhouzim, je veux à l'instant même; ǵhaf G.; ve-ǵháve, maintenant, G.; ǵhav-a kidi, il y a peu de temps, G. (littér. l'autre pas); ghavek, un moment, G.; wē gāvē, alors, Rh.; ǵhav' ǵhav', de temps en temps, G.; gāva, au moment que, S.; zaza gámye, un pas, un peu; bactr. gāma, p. گام.

گالك galik, les bas d'hiver; kalek, souliers de laine, G.; kālēk, kalik, sandales, Rh.; p. گالك, syr. ܩܠܝܟܐ, grec καλίκιοι, lat. caliga.

گالکه voy. حلقه.

گالگال galgal, murmure, bruit, foule, chaos, tumulte; kăttin gālgále, ils commencèrent à parler, S.; mot onomatopéique, comp. غلغال.

* گاماسی gá-masi, poisson, L. I, XVII; p. گاو ماهی.

گامی voy. گاف.

گامیش voy. گاومیش.

گان gan, accouplement, coït; ghana, coït, inceste, impudicité, G.; ghana t-kem, je commets un adultère, G.; p. گان.

* گان gān, âme, Rh.; ghiane G., кіань, кьянь, esprit, P.; p. جان; comp. جان.

گانداران voy. گادان.

گاوان ga-van, berger du gros bétail; gaván, gován L.; p. گاوبان.

گاور voy. کفر.

گاورمش voy. مقرموش.

* گاوزل guiavyzl, pierre (chez les Kurdes Richvends entre Alamout et Qazvin) Ch. 301.

گاومیش gaoŭmich, buffle; ghamesc G., Kl.; gamēsh Rh., komíš L.; p. گامیش, گاومیش (de گاو et du sanscr. महिष, afgh. میښه mēšah Trumpp 55), bal. gawaiš, maz. gūmīš, gil. gomīš, arm. գոմէշ. Ce mot passa dans beaucoup de langues, voy. Justi dans la Revue de linguistique, T. VI, Paris 1873 p. 92.

* گاه ǵha, lieu, G.; du pers. گاه; comp. اورگه, جموشگه, چینگه, درونگه, عشارگه, قدمگاه, شرگاه, سیرانگاه, دزگاه.

گاهگیر, گهگیر gah-ghir, gheh-ghir, rétif; ǵhaghré G., gah-girī ker, le cheval était rétif, ar. hārūn S.; du pers. گاه گیر.

گاین gàin, s'accoupler; prés. از دکیم

ez di-ghim, تو دکی tou di-ghi, او دکه eoû di-ghé, plur. ام, هون, وان دکین em, houn, van di-ghin; impér. 2. بکه bi-ghé, plur. هون بکین houn bi-ghin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان کا min, té, vi, mé, vé, evan ga; partic. prés. کای gaï, partic. passé کا, کایه ga, gaié; chez Garzoni: prés. 1. ghum, 2. 3. ghit; parf. part. ghá; χortíkek hē nágha kässyk, un jeune homme pur, S.; bactr. gā, p. کادن (prés. کایم).

کب k. or. gab, parole; p. کپ.

کبر ghebir, Arménien; گور, adorateur du feu, L. I, 98, 13; gāvír, Russe, S.; ghiaour R. II, 89; p. کبر, کاور (infidèle).

کبره ghebré, gant pour nettoyer les chevaux; ar. gäbra (Socin), géorg. ჯაგრა (étrille).

کپ ghep, joue; p. کپ, کب.

* کپ k. or. gep, beaucoup; p. کب, کپ.

کچ ghetch, chaux; t. کج, avare gać.

* کچك getschek, petit; schiw-a getschge, petit ruisseau, Sd. 2, 243; comp. کچك.

* کچمش geçmiš ná-bim, je ne passerai pas, L. I, 20, 9; t. کچمش.

کد ghed, fosse, terrain dont la surface est inégale, bosse dans un vase, saillie, courbe, brèche; اقا دیواره کده ewa divaré ghed-é, ce mur est déversé; voy. کد.

کدا gheda, mendiant; کدا چشم gheda-tchechm, avide; du pers. کدا, کدا چشم.

کدك ghedek, buffletin; gadak Rh.; kurin. gwedég (Schiefner 176[a]), afgh. kaṭai (Dorn 550).

کدو ghedou, courge; p. کدو.

کدول goudoul, bamboche, marionette, courtaud; comp. t. کلدوم?

کدیش ghidich, monceau; gidīsh Rh.; arm. գաղիշ.

کر ghir, gale, démangeaison; ghorí G.; gurī, lèpre, S.; gir, gīr Rh.; p. کر; comp. کور.

کر ghir, 1) cercle, tour; ghira G.; gyrd, à l'entour, Ch. 352; 2) colline, cime, sommet; کرك ghirik, une colline; ger, digue, Rh.; gir-ghiaour, colline des Guèbres, R. II, 89; bilb. ghird (colline); p. کرد; comp. سرکر.

کر ghir, rouleau; کر بوین ghir bouin, se rouler; کر کرین ghir kirin, rouler; ژ وی نزاری کر دبتن ji vi nizar-i ghir de-bitin, il roula du haut de ce rocher; gher kem, je roule, G.; le čār gārá, dans les 4 angles (de la chambre), ar. fātāl (lieu où l'on se tourne) S.; k. or. gerd, terre, poudre; p. کرد.

کر ghir, puits, fosse, cavité, creux; کته کری keté ghiri, tombé dans la misère (littér. dans le puits); gerr, rivière, Sd. II, 243; bactr. gereδa, afgh. garang.

کر gher, plat, plate, terrain plat; دکریدا di-gherida, dans un terrain plat; t. قر (qer); comp. بنکر.

کر gher, tourbillon; کراف gher-aw, tourbillon d'eau; p. کرداب; comp. کر (cercle).

کر gher, si; کر تو دخوازی gher tou di-khazi, si tu veux; comp. اکر.

* گر gir, gros, pesant, L.; gir bun, croître, Rh.; k. or. ger, grand; comp. گرو, گران et le sanscr. गुरु.

* گر ger, faisant; forme radicale du verbe کرین dans les composés, p. گر, comp. کار, گر et les composés برکنگر, زرینگر, زرگر, رقمگر, رشکگر, راوگر, قفلگر, صورتگر, شیرگر, سرگر, زیقگر, هاسنگر.

* گر gir, saisissant; forme radicale du verbe گرتین dans les composés, p. گیر; comp. ریگر, جهانگیر, تاگری, اگرگیز, کشتی گیر, کاگیر, طرف گری, سوداگر, مزاجگر, گولشگیر, گاگری, کفگیر, میرانگر.

گر voy. گریانی.

گرار ghirar, soupe, potage; گرار شیر ghirar chir, soupe au lait; ghrari dem, je donne à manger, G.; ghrari de-kem, je cuis, G.; gerár, soupe, ar. طبیخ S.

گراق ghir-aw, les eaux croupissantes; de گر (puits).

گراقی gher-awi, s'il veut, par la volonté de quelqu'un; de گر (si) et de قاین.

گران ghiran, grave, pesant, onéreux, coûteux; avancée dans la grossesse; قوی گرانه qavi ghiran-é, c'est très cher, très coûteux; به گران هاتن be ghiran hatin, tomber à charge, venir à charge; گران بها ghiran beha, prix élevé; گرانه ghiran-é, ce qui est cher; ایساله دخل لڤی دری گرانه isalé dekhl li-wi-deri ghiran-é, cette année le blé dans ces contrées est cher; گران کرین ghiran kirin, rendre pesant un fardeau; گران چوین ghiran tchouin, ralentir la marche; ghrana bum, je pèse, G.; gerán L., girān Rh., B.; له ساله گرانکه dans une année de cherté, Ch. 350; p. گران.

* گران gerán, action de marcher, L.; p. گردان.

* گرانتی gheranitee, pesanteur, R. I, 140.

گراندین gherandin, promener, faire tourner; اشی دگرینه achi di-gheriné, il fait tourner le moulin; هسپی وی گراند hesp-i vi gherand, il a promené son cheval; گراند gherand, promené; گراندیه gherandiié, ayant promené; bị-gerínim, je porte (je fais passer) L.; impér. plur. 2. be-gärínin S.; verbe causat. de گریان; p. گردانیدن; comp. قه گراندین.

گراندین ghirandin, faire pleurer; verbe causat. de گرین.

گرانی ghirani, pesanteur, accablement, embarras, charges, cauchemar, mal caduc; به گرانی be ghirani, sérieusement, gravement; گرانی داین ghirani dàin, donner de l'embarras; گرانی کشان ghirani kiçhan, avoir des soucis, souffrir des peines; ghranía, disette, G.; p. گرانی.

* گراور ghrover, rond; ghrover kem ou ce-kem ghrover, j'arrondis; ghraver kem, je roule, G. (comp. گر کرین); guruwir Rh.; görovär, ni court ni long, S.; p. گرداور; comp. گلور.

گربز gourbiz, robuste, fort, vigoureux; du pers. گربز.

* گربه курбѣ, chat, P.; c'est le pers. گربه.

* گرتی ghertía, enclos, G.; de گرتین; comp. داگرتی.

* گرتیخانی girtı-khāni, prison, Rh.

گرتین ghirtin, saisir, prendre, engorger, boucher, arrêter; prés. 3. او دگره eoŭ di-ghiré; impér. 2. به گر, به گره be-ghir, be-ghiré, plur. هون به گرین houn be-ghirin; partic. prés. گرتی ghirti, part. passé گرت ghirt; gérond. گرتیه ghirtiié; conjonct. هیژ خو به گرین heij khou be-ghirin, patientez un peu; حبس گرتین habis ghirtin, condamner aux galères; روژ هاتیه گرتین rouj hatiié ghirtin, il y a l'éclipse de soleil; بر گرتیه ber ghirtiié, pleine (parlant des femelles); گرتنا کفری ghirtin-a kewri, lapider; به گریم be-ghirim, j'admets que...; ژ بر به گرتین ji-ber be-ghirtin, séparer un petit de sa mère; خدی خاینان پی بگریتن khoudi khainan pei be-ghiritin, Dieu punisse les traîtres; chez Garzoni: prés. 1. bo-ghrum, 2. 3. bo-ghirt, parf. part. ghert, ghertia; bu qo bo-ghrum, j'apprends; chez Lerch: prés. 1. dį-grím, 3. dį-gré, fut. 1. bį-grím, bį-gérim, 2. bį-géri, 3. bį-gére; impér. 2. bį-grí, bį-gére, bį-gré, plur. 2. bį-grín; parf. part. 1. me girt, imparf. plur. 3. gírtin; دگریتوه, il prit, L. I, 102, 4; hedrus. bį-geríme, je prendrai; chez Socin: impér. (probib.) ná-gerā, ne prends pas; chez Chodzko: prés. 1. دگیرم 348; parf. 2. گیرتت guyrt-ett, tu as pris, 318; گیرن guiren B. (peut-être une faute); chez Rhea: prés. 1. girim, impér. 2. gira, parf. part. girtıya; zaza gén'a (je prends), parf. part. geráut; geráute vẹra, il retira; bactr. gereβ, p. گرفتن (prés. گیرم du bactr. gar); comp. دل گرت, داگرتین (s. v. دل), قه گرتین, ورگرتین, هلگرتین.

* گرجی gurdshi, Géorgien, Kl.; p. گرجی, russe Грузія.

گرچك gourtchik, rognon; گرچکا چیپی gourtchik-a tchipi, le mollet de la jambe; diminut. du pers. گرده (bactr. vereδka).

گرچك gourtchik, gâteau; گرچکا بچوك gourtchik-a bitchouk, pâté en petits morceaux; p. گربچه.

گرچی gher-tchi, quoique; comp. اگرچه.

گرد voy. گر (cercle).

گرد voy. گر (rouleau).

گرداب ghirdab, gouffre; du pers. گرداب.

گردان gherdan, le cou; گردان کر gherdan-kir, cheval qui a le cou courbé; گردان کل gherdan-kil, celui qui a le cou long; керденъ P., bilb. gerdan; p. گردان, گردن.

گردان voy. سرگردانه.

گردانی, گردنی gherdani, gherdeni, collier, fichu; comp. گردان.

گردباد ghird-bad, trombe terrestre, débâcle, fonte de neige; du pers. گردباد.

گردك gherdek, lune de miel, nuit de noce; گردك بوین gherdek bouin, consommer le mariage; p. گردك.

گردکان ghirdekan, noix; du pers. گردکان.

* گردون gerdun, charrette, Rh.; p. گردون.

گرده ghirdé, sphérique, le rond; du pers. گرده.

گرز gourz, masse d'armes, massue;

كرزى پهلوانا gourz-i pehlivana, massue de lutteur; bactr. vazra, p. كرز.

كرز gourz, faisceau d'herbes, botte de foin; gurs Rh.; armén. խուրձ (bouquet).

كرك ghirik, os de la jambe, épaule; كركى ملان ghirk-i milan, les épaules des bras.

كرك gherek, nécessairement; كرك از برى باقيژم gherek ez beri bawijim, il faut que je tire le premier; t. كرك.

كرك ghirik, pâte en pain; كرك كرين ghirik kirin, faire le pain, mettre la pâte en morceaux pour en former le pain; p. كرده.

كرك gourk, espèce de bois propre à faire des piques; دارا كركى ژ بوى رم قنجه dar-a gourghi ji-boui rim qendjé, le bois de gourk est bon pour faire des lances.

كرك ghirk, colline, sommet; girik Rh.; diminut. de كر.

* كرك garik, l'agneau d'une brebis noire, Sd. 2, 244; arm. գառն.

* كرك k. or. gerrek, boue, argile; diminut. de كرد (voy. كر rouleau).

كرك voy. كور (loup).

كركه ghereghe, quoique, si même; de كر (si) et de كه, comp. p. اكرچه.

كرم gherm, chaud; كرم كرين gherm kirin, chauffer; كرم بوين gherm bouin, s'échauffer; gherma, chaud, emporté; gherma kem, je chauffe, j'irrite, G.; ǵerm L., bilb. germaya (littér. il y a de la chaleur); zaza ǵerm, germ; bactr. ga-rema, p. كرم; comp. سركرم, شيركرم.

كرم voy. كريان.

كرم voy. كرتين.

* كرمائى germātī, chaleur, Rh.

كرماڤ gherm-aw, eaux thermales; p. كرماب.

* كرمان germān, chaud, B.

* كرماى ghermaia, chaleur, G.; p. كرما.

كرمخى ghermikhi, fermentation, puanteur.

كرمشاندين ghermichandin, trépigner (en parlant des animaux).

كرمك ghermik, thermes; comp. arm. ջերմուկք.

كرمى ghermi, chaleur; p. كرمى.

كرنوس gournous, couture mal faite; voy. كروز.

كرو voy. كورو.

كرو ghireoŭ, gage, hypothèque; كرو دانن ghireoŭ danin, hypothéquer; du pers. كرو.

كرو ghirou, tard, retard, en arrière; t. كرو; voy. كيرو.

* كرو giru, cru, Rh.; comp. كر.

* كروار ghruár kem, j'écorce, je pèle, G.; syr. ܓܪܕ?

كروانه ghirvané, nantissement, gage; de كرو, comp. كرهنى et p. كروكان.

كروز, كرنوس, gourouz, guirouz, gournous, fil ordinaire, fil hérissé, rempli de noeuds.

كروه gourouh, réunion de gens; كروها ايريسان gourouh-a eïrisan, sacerdoce; du pers. كروه.

* كروى giruī, crudité, Rh.; de كرو.

كرى, كره ghiri, 1) noeud; كريا دارى ghiriia dari, noeud d'arbre; ghré, noeud,

jointure, constipation, G.; gerẹ̄, noeud, L.; ghré t,pel, articulation du doigt, G.; ghré-b-dem, je noue, je forme des liens, G.; prés. 3. gerẹ̄ di-dé L., parf. part. ghré-b-da G.; 2) ghiré, ghiri, noce, célébration du mariage; p. گره, گری, sanscr. ग्रन्थि; comp. گاربجك, گریدان, ویگره.

گره voy. گهره.

گره لاوژ ghere-laouj, chansonette, couplet de chanson.

* گرهنی grahni, otage, gage; grahni dem, je donne en gage, G.; comp. گروانه.

گری voy. گره.

گری ghiri, galeux; de گر.

* گریا k. or. giriā, pleurs; p. گریا (pleurant) گریه (pleurs).

گریان gheriian, se promener, se tourner; prés. 3. او دگره eoû di-gheré, impér. 2. به گر be-gher, plur. 2. هون به گرین houn be-gherin; parf. part. 3. وی گریا vi gheriia; partic. prés. گریای gheriiaï, partic. passé گریا gheriia, promené; gérond. گریابه gheriiaié, étant promené; imparf. 1. از گریام ez gheriiam; تف گریان tew gheriian, tourner une chose sens dessus sens dessous; لی گریان li gheriian, courir après quelqu'un, après quelque chose, rechercher; پی گریان peï gheriian, poursuivre; تو لی کیفی دگری tou li keifi di-gheri, tu cours après les plaisirs; خدی مه پی دگره khoudi me pei di-gheré, Dieu nous poursuit; از چوم وها پاك دنیڤا اوردوی گریام ez tchoum vouha pak di-niwa ordouï gheriiam, je suis allé et je me promenais nettement au milieu du camp; chez Garzoni: prés. 1. gherúm, gheriúm, 2. 3. gheríl, begheríl, parf. part. gheriá; infinit. gherián, gheriána, promenade; lé-gherum, je cherche; négat. lé-na-gherum; chez Lerch: parf. part. 3. gería; lẹ̄-gería; imparf. 1. ez di-geríam; 3. di-gería, plur. di-gerían; chez Rhea: prés. 1. gerīēm, 2. geriēī, 3. gerīōt; plur. 1. 2. 3. gerīēn; impér. 2. b'gerīō, plur. b'gerīēn; imparf. gerīām, gerīāī, gerīā, plur. gerīān; parf. gerīāma, gerīāī, gerīāya, plur. gerīāna; plusqueparf. gerīā bum, buī, bu, plur. gerīā bun; chez Socin: prés. 3. le mērẏk de-gärē, il cherche l'homme, S.; zaza: prés. 1. gerén'a, je vais; parf. part. 3. geíra, di-geraí, il alla ça et là; bactr. vereδ, pehl. ورتیتن, p. گردیدن; comp. سرگریان, ور گریان, لی گریان, ڤه گریان.

گریان ghiriian, verser des larmes, fondre en larmes; ghiriána G.; comp. گرین.

گریانی gheriiani, promenade, action de se promener; گریانا شفی gheriian-a chewi, patrouille de nuit; گر و سیران gher-ou seïran, un tour de promenade (گر abréviation de گریانی).

گریدان ghiri-dan, lier, composer, versifier, arrêter un compte; prés. از گری ددیم ez ghiri-di-dim, تو گری ددی tou ghiri-di-di, او گری دده eoû ghiri-di-dé, plur. ام, هون, وان گری ددین em, houn, van ghiri-di-din; impér. 2. گری بده ghiri-bi-dé, plur. هون گری بدین houn ghiri-bi-din; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان گری دا min, té,

vi, mé, vé, evan ghiri-da; partic. prés. کری دای ghiri-daï; partic. passé کری دا ghiri-da, gérond. کری دایه ghiri-daié, ayant lié; دبیژن کری دایه کویا دا کچی کری دایه di-bijin ghiri-daié gouia da kitchi ghiri-daié, on dit qu'on lui (au nouveau marié) a noué l'aiguillette, on prétend que la mère de la fille l'a lié; بند کری دان bend ghiri-dan, lier une digue, construire une digue; ته بند کری نه دایه te bend ghiri-ne-daié, tu n'as pas construit une digue; بیت کری دان beit ghiri-dan, composer des vers; grē-dān Rh.; voy. کره (noeud); comp. سرکریدان.

کریدای ghiridàï, ligature (terme de magie), état d'impuissance.

کری طاغ ghiri-dag, nom de la montagne d'Ararat (turc).

کرین ghirin, pleurer; prés. از دکریم ez di-ghirim, تو دکری tou di-ghiri, او دکره eoû di-ghiré, plur. ام, هون, وان دکرین em, houn, van di-ghirin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان کری min, té, vi, mé, vé, evan ghiri; partic. passé کری, کریه ghiri, ghiriié; infinit. کرینی ghirini, l'action de pleurer, pleurs, lamentation; به کرینی مری قه دکریتین be ghirini miri we-di-gheritin, par des pleurs peut on ressusciter le mort; chez Garzoni: ghirúm, de-ghirum, 2. 3. ghirít, de-ghirit; parf. part. ghrí, ghirí, ghiría, ghiriá; on dit aussi ghirt; chez Lerch: prés. 1. ez di-grím, di-girím, 2. di-girí, di-gerí, 3. di-grí; parf. part. 3. we giría, plur. 3. wána giría; imparf. 1. ez giríam, 2. tu giríai; chez Rhea: prés. az grim, tu grī, au grit, plur. am, hun, wān grin, impér. 2. b'gra, plur. b'grin; imparf. az grīm, tu grīe, au grī, plur. am, hun, wān grīn; parf. az grīma, tu grīī, au grīya, plur. am, hun, wān grīna, plusqueparf. az grī bum, tu grī buī, au grī bu, plur. am, hun, wan grī bun; condit. az dē grī bām, tu dē grī bāī, au dē grī bā, plur. am, hun, wan dē grī bān; infinit. grīn; diggiri, je pleure, Kl. (je pleurais); bactr. gareδ, p. کرئیدن, کریستن, کرستن (prés. کِریم).

کرینك gherinek, abîme, tourbillon d'eau; comp. p. کردنای (sabot, toupie).

کریو voy. کورو.

کز ghez, morsure; کز کرین ghez kirin, faire une morsure; ǵez L.; zaza gāz; p. کز.

کز, کاز ghez, gaz, 1) aune, archine, mesure; به کز پیفان be ghez piwan, mesurer à la toise; kavők-ā gārdān gáza, un pigeon à cou long d'une aune, S.; bāžn-á dālāle gāz u bőst-ā, la taille de l'aimé a l'hauteur d'une aune et d'une palme, c'est-à-dire est très-haute, S.; 2) pic, sommet d'une montagne (comp. le franç. pic, qui a le double sens de sommet et d'une mesure); p. کز.

* کز ghiéz, gypse, G.; comp. جس; voy. Pott, Et. F. III, 36; Blau, Zeitschrift der Morgenländ. Gesellsch. XXV, 543.

کزان voy. کزنین.

* کزاندین ghezandin, mordre; va ghez ghezínum, je tremble (littér. je mors les dents) G.; comp. کزنین.

كزب ghezeb, foie; kâzab, entrailles, S.

كزتين gheztin, mordre; prés. از دكزم ez di-ghezim, تو دكزى tou di-ghezi, او دكزه eoŭ di-ghezé, plur. ام, هون, وان دكزين em, houn, van di-ghezin; impér. 2. به كزه be-ghezé, plur. هون به كزين houn be-ghezin; parf. part. من, ته, وى, مه, وه, اوان كزت min, té, vi, mé, vé, evan ghezt; partic. prés. كزتى ghezti; partic. passé كزت ghezt, gérond. كزتيه gheztiié; هاتيه كزتين hatiié ghez-tin, il vient de mordre; chez Garzoni: prés. 1. ghezúm, 2. 3. ghezít, parf. part. ghezá; verbe dénomin. de كز, p. كزيدن; comp. كزين, كزاندين.

كزر ghizir, carotte; p. كزر.

كزكز, كزكزك ghezghez, ghezghezk, ortie; ghezíngh G.; comp. p. كزنه.

* كزنك guezing, l'aube du jour; le-gar guezing, avec les premiers rayons de l'aurore, Ch. 341.

كزو ghezou, manne; ghazó G., ghezo R. I, 142; gazzó, manne, qui couvre les arbres ballot (بلوط) au commencement de la pluie, S.; p. كزو.

كزوك ghezouk, cheval qui mord; de كز (morsure), comp. arm. կծու.

كزير voy. كزير.

كزين ghezin, mordre; comp. كزتين.

* كژ gyž, soufflet; gýžăg bĕ sâri āni, il lui a donné un soufflet, S.

كژكين ghijikin, se hérisser, dresser les cheveux; arm. (dial. de Mouch) գուժ գալ (Patkanof, Матеріалы для изученія армянскихъ нарѣчій p. 58).

كژم voy. كشتين.

* كسان gisson, soc, Kl.; gāsin Rh.; ce mot semble être le partic. prés. de كشتن (celui qui laboure).

كستل, كستر goustir, goustil, bague, anneau, sceau, cachet; gustīr S.; comp. هنكستر.

* كش giš, gi, gišk, gisk, chacun, tout; gištek yek, seul, chose unique; plur. gíškān, touts, L.; allem. ganz (lit. ganà)?

* كش guech, éclat; كش كردن guech kyrdyne, briller, Ch. 340; comp. كسى.

كشت ghecht, partie de plaisir; چونه كشتى tchouné ghechti, ils sont allés en partie de plaisir; du pers. كشت.

كشتك voy. كش.

* كشتن каштень, labourer, P.; prés. 1. ģežim L.; p. كشتن.

كشتى voy. كهشتى.

كشك voy. كش.

* كف ghéf, menace; ghéf le-kém, je menace quelqu'un, G.; gaf Rh.; p. غو (cri de guerre).

كفاشتين ghewachtin, presser, pressurer; chez Garzoni: prés. 1. ghavésium, 2. 3. ghavéscit, parf. part. ghavásct; p. كويستن (prés. كويسم).

كفراندين, كوراندين ghiwirandin, ghivirandin, digérer; prés. 3. دكورينه di-ghiviriné; verbe causat. de كفرين.

كفرك ghiwrik, agneau qu'on vient de sevrer; bal. gwarag (agneau tétant).

كفرين, كورين ghiwirin, ghivirin, digérer; prés. 3. دكفره di-ghiviré, négat. ناكفره na-ghiwiré; p. كواريدن (كوالشتن).

كفزه ghewezé, bavard, intriguant; t. كوزه; voy. كوزه.

* گفشاندین gewišandin, presser; fut. bi-gewišínim L.; verbe causat. de گفشین.

گفشك ghiwichk, arbuste, dont les fleurs sont rouges; gweizh, gowheizh, églantier, R. I, 143; guhíš S.; p. گوهج.

گفشین ghewichin, pressurer, épreindre; به دست گفشین be dest ghewichin, pressurer avec la main; گفشی ghewichi, ce qui est pressé, suc, jus; comp. گفاشتین.

گفی gouwi, fromage frais; pehl. گوفتا (fromage)?

گل goul, rose; gul, épi, Rh.; gul ruzhian perest, tournesol, R. I, 143; gul-i rožyáñ L.; p. گل.

* گل кил, glaise, argile, P.; gil B.; p. گل.

* گل ghel, avec, G.; ghel 'qo, avec soi-même, G.; ghel bákhavum, je m'entretiens avec quelqu'un, G.; ghel maktúb, avec la lettre, G.; comp. دگل, لگل, هڤگل.

* گلا gäl'a, butin; méra d-kúžid gäl'a zūve ādē-garína, il tue l'homme et il rapporte vitement le butin (le cheval de l'ennemi tué) S.; ar. القلائع plur. de القليعه.

گلاب goul-àb, eau de rose; du pers. گلاب.

گلاج gheladj, farceur, querelleur; comp. گلج.

* گلاڤیژ ghill-aweizh, Sirius, R. I, 183.

گلان goulan, mai, mois de roses; guláñ L. I, XVI; de گل.

* گلبن gūlbūn, rose, S.; du pers. گلبن.

گلبنگی goul-benghi, voile en soie, mousseline; comp. p. گلبند (étoffe de soie).

گلته ghilté, vacarme, dispute, querelle.

گلجی ghelidji, goulidji, plaisant, rieur.

گلج, گلچ gheldj, gheltch, querelle, dispute; گلج· گیره gheldj-ghiré, querelleur.

گلخ ghelkh, plat grand et rond.

گلخوی goul-khoi, à moitié.

* گلدیك gildíke (dans le Bohtan) tapis, S.

* گلزار k. or, gulzār, bosquet de roses; du pers. گلزار.

* گلستان k. or. gūlistān, parterre de roses; du pers. گلستان.

گلش goulech, lutte, combat à la lutte; t. گورش, vulg. güleš.

گلك ghelek, beaucoup; chez Garzoni: ghélak merόvi, concours, foule du peuple; ghelak giár, souvent; ghelak giár cium, je fréquente; ghelak merín, mortalité; ghelak zéida, excessif; ghelak nína, peu; ghelak mínit, durable; ghelak se asab ket, présomptueux, fanfaron; galakjar, souvent, Rh.; de گل (avec).

* گلگاش gulgáš, rose épanouie, S.; gāš pour gahašt.

گلگل ghylghyl, millet sauvage, plantain dont les habitants de Mouch et de Bitlis préparent du pain, pain moitié millet moitié seigle.

گلگلی goulgouli, golgoli, fleurs imprimées sur une étoffe; rengh ghúlghuli, couleur de rose; de گل (rose) voy. Pott, Doppelung p. 89, l. 22.

گللك voy. گلك.

گلو ghelo, par hasard, peut-être, he bien, voyons! holà!

* كلواز gălváz, collier qui pend par devant, ar. maglăd S.

كلور ghelouver, corps sphérique; comp. كراور et p. كله, غلوله.

* كلوشين găl-văšīn, haillon pour ôter la sueur des chevaux, ar. găbra S.

كلوفنك gouloufank, gouloufink, frange, houppe; comp. كلوك.

كلوك ghilouk, pelote; كلوك كرين ghilouk kirin, faire une pelote; găllē gulŏk, chou, S. (littér. ayant des feuilles comme une pelote); p. كلوك (pour كلوله).

كلوك goulouk, frange; comp. كلوفنك.

كلول ghiloul, petit pois, pois goulu; gulol, gulul, froment bouilli avec du beurre fondu, Rh.; p. كلوك, كلول (pois).

كلوله gouloulé, boulet, balle; p. غلوله, كلوله; comp. كليل.

* كلومسك ghlomesk, pelote; ghlomesk bafer, pelote de neige, G.; russe клубь, клубочикъ, lat. glomus.

كله voy. كول.

كله ghelé, haras; p. كله.

كله وان ghele-van, inspecteur d'un haras; p. كله بان.

كلى ghili, avertissement, plainte, ton plaintif; ازى كلى كم ezi ghili kim, je porterai plainte; تو هره كلى tou heré ghili, va porter plainte; تو مچه كلى tou me-tché ghili, ne vas pas porter plainte; كلى كازين ghili gazin, bouder, reprocher, apostropher quelqu'un, donner un avertissement; كلى كرين ghili kirin, faire ses condoléances, s'entretenir, pleurnicher; geleh kirin, se plaindre, S.; ămme gilhē vī čē be-kíu, si nous portons plainte de lui, S.; gilhe be-ké, porte plainte, S.; p. كله كردن; comp. كيره.

* كلى gúlē, nom propre d'une fille, S.; de كل (rose).

كلى gheli, défilé; ghelii G., geli Sd. 2, 243; čŏbu gălyăkĕ kūra, il avait passé à travers des défilés profonds; ar. găli S.; p. كله, géorg. ღელე, ღელი.

* كلى gíli, branche, rameau, L.; zaza gil.

كليز ghiliz, bave; كليز روبون ghiliz rou-boun, baver; ghliz, ghliza, ghaliza, bave, mucosité, G.; p. كليز.

* كليك gelēk, ensemble, Rh.; de كل (avec) et de يك.

*كليل gilīl kirin, faire rouler; gilīl bun, rouler, Rh.; p. كلول, comp. كلوله et كلول.

كم voy. كاين.

كم ghem, mors, bride; كم ژ سرى هسپى قه كرين ghem ji ser-i hespi we-kirin, ôter la bride à un cheval, débrider; gem L., gam S.; t. كم.

كمار ghemar, saleté, ordure, torchon; كمار ممار ghemar-memar, toute sorte d'immondices.

كمان gouman, scrupule, soupçon, idée, opinion, imagination; كمان كرين gouman kirin, présumer, conjecturer; كمان هيه gouman heié, il est à présumer; du pers. كمان (bactr. vīmanañh), comp. كما.

كمرك goumrouk, douane; ghumrók G.; t. كمرك, كومرك.

* كمركچى ghumrókci, douanier, G.; t. كمركچى.

کمرکخانه goumrouk-khané, douane; du pers. کمرك خانه.

کمره goumreh, gros et gras, bien nourri; voy. کمراه.

کمکم ghimghim, goumgoum, vase à l'eau; gümgüm, grand pot à café, S.; ar. قمقم, t. کمکم; comp. کوکم, قمقمه.

* کمکمك gumgumúk, gumgumuk gauràna, feläna, lézard, L..

کمکوژ ghem-koj, flatteur, curieux, bavard; comp. کمکوژ.

کمی ghemi, vaisseau; کمیا تجاران ghemiia toudjaran, bâtiment de commerce, vaisseau marchand; کمی غرق بوین ghemi gherq bouin, naufrage; کمی لی قومی رونشت ghemi li qoumi rounicht, le vaisseau a échoué sur un banc de sable; کمی کازی کرین ghemi gazi kirin, héler; ژ کمی بدر کتین ji ghemi be-der ketin, débarquer; ژ کمی پیا کرین ji ghemi peia kirin, se débarquer; ǵhamíe G., ser ǵhamíe cium, je vais en bateau, G.; gamī, gemi Rh.; t. کمی; comp. طاش.

* کمیجی gemīǰī, navigateur, batelier, L.; t. کمیجی.

کمیجیتی ghemidjiti, marine, navigation.

کن goun, bourses, testicules; به کن be-goun, non châtré; p. کند.

کنه, کناه gounah, gouné, péché; کناهی مزین gounah-i mezin, grand péché, péché mortel; کناهی ته به من نای gouneh-i té be-min nàï, ton péché ne retombe pas sur moi; کنه اقیتن gouné awitin, inculper; ghúna kem, ce-kem, je pèche, G.; ghúna aslia, péché originel, G.; gunẹ, gúne L., gunhā Rh.; du pers. کناه (pehl. وناس); comp. بی کناه.

کناهکار gounah-kar, pécheur; کناهکار کرین gounah-kar kirin, scandaliser; ghúnakár G., gunkár L., gunhākar Rh.; du pers. کناهکار.

* کنبل ghambúl, mâtin, G.; gambul Rh.; arm. գամբռ.

کند gound, village, campagne; ام بچینه کندی em bi-tchine goundi, allons à la campagne; کندید کو لی کناری فراتنه gound-id kou li•kinar-i frat-iné, les villages qui sont sur l'Euphrate; gündeh M., gundā B.; gundágaili, nom d'un village dans le Sindjar, Forbes, Journ. Geogr. Soc. IX, 416; pehl. کوند (comp. le nom de la ville Gund-i šāpūr), p. غند, جند (forme arabe), arm. գունդ (bataillon).

کندور goundour, melon; ghundór G., gundura Rh.; p. کندوری (voy. کندر), ud. gündärü, avare gunzári.

کندور ghindour, roulement; کندور بوین ghindour bouin, se rouler; کندور کرین ghindour kirin, rouler; gindőr, rouleau pour aplatir le toit, S.; aram. גַּנְדְּר.

کندی goundi, villageois; gundián L.; gúndi S.; de کند.

کنش voy. کنج.

کنفس ghenefis, finesse, astuce.

* کنك genék, sureau, L.; gēnâk, ar. syr. gânna S.; p. کنده (puant), comp. کنیا.

* کنکه gunge, tuyau, Rh.; p. کنك (drain).

کنم ghenym, blé, froment; کنم چاندین ghenym tchandin, semer du blé; plur. کنمان دست به سر دانی کرینه gheny-

man dest be ser dani kirin-é, le blé commence à germer; ǵhenam G., кеnу P., gamin Kl., gẹnim L., Rh., Sd.; genim-ē shāmē, maïs, Rh.; dujiki genem; p. گندم.

کنه voy. گناه.

کنه ghené, tique; k. or. کنه, punaise; p. کنه.

* کنه کرچك ghena-kerciek, épurge, G.; de کنه (voy. کنی puant) et de p. کرچك (lin).

کنی gheni, puant, qui sent mauvais; ghení bit, il pourrit, G.; p. گنده.

گنیتی gheniti, croupissement.

کو gou, gaoū, excrément; کوی مشی gou-i mychi, chiure de mouches; کو ریتن gou ritin, stercorare; bactr. gūϑa, p. گوه, گه; comp. سرگوفك.

کو, کوی gou, goï, balle à jouer, globe; کو لیزتین gou leiztin, jouer à la paume; کویا ارضی gouia ardi, globe terrestre; p. کو, کوی.

کو gou, parlant; forme entrant dans les composés du verbe کوتین; p. کو; voy. راستکو.

کو voy. کوتین.

کو voy. کوه.

کوان voy. گاوان.

* کواندان gevāndān, rivage, S.

کوبلك goubelek, champignon; du russe губа, губка.

کوپال voy. کوپال.

کوپك goupik, bouton de rose, bourgeon.

کوپکین goupikin, bourgeonner.

کوتین goutin, parler, dire; prés. از دبژم ez di-bijim, تو دبژی tou di-biji, او دبژه eoū di-bijé, plur. ام, هون, وان دبژین em, houn, van di-bijin; fut. از به بژم ez be-bijim, etc.; impér. 2. به بژ be-bij, plur. هون به بژین houn be-bijin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان کوت min, té, vi, mé, vé, evan gout; partic. prés. کوتی gouti, part. passé کوتیه, کوت gout, goutiié; چی دبژی tchi di-biji, que dis tu? کوتنا وان goutin-a van, à leur dire; کو کو اغی دکل ریسپی قرین کرینه gou kou aghi dighel rispi qyrin kiriné, on dit que l'aga a (ont) fait une dispute avec l'ancien du village; passif: من کوته min gout-é, j'ai dit; ته کوته té gout-e, tu as dit; chez Garzoni: prés. 1. bezium, 2. 3. bezit; parf. part. ghot; chez Lerch: prés. 1. de-bẹ̄žim, 2. de-bẹ̄ži, 3. de-bẹ̄že, de-bé, plur. 1. de-bẹ̄žin, de-bín, 3. de-bín; fut. 1. bebím, bį-bím, 3. bį-bé; impér. 2. be-bíže, bį-bé; parf. part. 2. tẹ gōt, 3. wi gō, plur. 2. wẹ go, 3. go; imparf. plur. 3. gōn; hedrus. gōt, il dit; gōtié, il a dit; کوتوه, il est dit, L. I, 100, 13; chez Rhea: prés. 1. bēzhim, parf. part. gōt; chez Socin: prés. aze bĕžim, tē béže, auwwe béže, plur. 1. amme béžin, 3. auwwe bĕžin; conditionel bo myn na-bēo (je veux que) tu ne me dis pas; parf. part. me, ta, vī, ma, va, vā gōt, imparf. plur. 3. gṓtin; chez Beresine: prés. 1. دوجیم de-vedjim, aoriste بوجیم bedjim, impér. 2. بوجی bedji; chez Chodzko: impér. 2. بکه bgé, 320; بزه bezé, 317; parf. part. gout, 321; k. or. prés. کوام, دبم gūem (cette forme est

persane); impér. ببه, parf. 1. گوتم; lorist. ishim, je dirai; beesh, dis; zaza vāja, je dis; ńe šén'a vāja, je ne puis parler; vā, il a dit; les deux racines que l'on remarque dans la flexion de ce verbe sont la bactr. vač ou vaš (de vaχ-š), et la persane ancienne gub (p. گفتن); comp. وتن.

* گوج guj, force, Rh.; t. گوج.

گودازی voy. گوهداری.

گور gour, loup; ghúrgh G., gur Kl., L.; gurk Rh., gūrg M.; zaza verg, velg; bactr. vehrka, p. گرك (گرك Firdusi ed. Mohl I, 104, 445); comp. تشگور, دقگور.

گور gor, onagre; du pers. گور.

گور gheoūr, brun; ǵhaver, gris, G.; gaur, blanc, gris (se dit d'une barbe, d'un âne, d'un boeuf blanc) S.; allemand grau.

گور voy. گبر.

گور gour, le moment le plus pressé d'un travail; گور بیدره gour bideré, le moment le plus pressé de la moisson; p. گور (گورا گور).

گور gour, gale, maladie de peau; comp. گر.

گور gour, tombeau; gōrn L.; du pers. گور (de l'ar. قبر).

* گور ghaver bú, léthargique, G.

گورا goura, selon, conformément; گورا زمانی goura zemani, selon les circonstances; گورا من goura min, selon moi; گورا وقتی goura vaqti, selon le temps; گورا وه goura vé, selon vous autres: t. گوره, voy. انگوره.

گوران gouran, peuple à demeure fixe, les Kurdes agricoles; zaza gurá, guré, labour; du bactr. varez.

گوران gouran, dépouiller, écorcher, ôter la peau; چرمی فقیری گوران tcherm-i feqiri gouran, écorcher les pauvres; دگورتن di-gouroutin, on ôtera la peau.

* گوراندین gurándin, égorger, sacrifier; prés. áze bu-gurénim, parf. part. 1. mu gurǎnd; partic. passé gurándi, égorgé, S.; verbe causat. de گوران.

گوراندین voy. گفراندین.

گورانه voy. گمگمك.

گورت gourt, soufre; comp. کیگورت.

* گورج gurǰ, une belle femme, S.

گورژین gourijin, tonner, gronder; گورژنا اوران gourijin-a aoūran, un coup de tonnerre; گورژنا اسمانی gourijin-a asmani, le ciel tonne; verbe dénominatif d'un nom onomatopéique, comp. le pers. غرنبش, غرنبیدن (bactr. gared), le turc گورلمك, l'ud. gūrūpesun et ci-dessous گورین.

گورستان gouristan, cimetière; du pers. گورستان (voy. قبرستان).

گورگر gourghir, soufre; comp. کیگورت.

گورکم ghiorkem, beau, superbe; t. گورکلو.

گورگلوق gourghelouq, la vitesse d'un cheval; trotteur; t. یورغه لق.

گورن voy. گور (tombeau).

گوری, گورو gheoūrou, gheoūri, goulot, gorge, passage étroit; گوری هاتنه گرتن gheoūri hatiné ghirtin, engouer la gorge; گوریا خورخوری geouriia khorkhori, le goulot d'un narghilé; گوریا شیشهی gheouriia chichéi, le goulot d'une bouteille; گوریا آشی gheouriia achi, le canal du moulin; گوری ایش gheouri eïch, angine; گوری به اور gheouri be-

our, goître; gheru bé-berum, je décolle, G.; gherú frá, glouton, G.; кяру P., ǵaúri L., geryu, gavrī Rh.; p. گلو, comp. bactr. garañh.

گوروژین gouroujin, écorcher; بلا بگوروژی bila bi-gourouji, soit, qu'il écorche; comp. گوران.

گوره gheouré, grand; گور sublime, L. I, 98, 3; گوره دنیا le seigneur du monde 100, 16; gawr R., gevra kalaa, le grand château (nom propre) R. I, 269; gauré Br., gouré Ch. 352, 307; gaouré, 346; pehl. گفر, afgh. غور (gros).

گوره gouré, bas, vêtement pour couvrir le pied; گورا هفرموش goura hewirmouch, bas de soie; گوره فه کرین gouré we-kirin, attaquer, fondre sur quelqu'un, littér. ouvrir les bas; گوره بزمار gouré bizmar, clou pour ferrer le cheval; ghora G., gora Rh.; p. گورب, arm. գուլպայ, գուլպայ.

گوره voy. انگوره, گورا.

گوری voy. گورو.

گوری gouri, galeux; de گور.

گوری gouri, sacrifice, offrande, flamme; گوریا آگر gouriia aghir, la flamme du feu; گوری ته مه gouri té mé, je suis tout dévoué à toi, گوری بوین gouri bouin, se dévouer, être victime de son dévouement; ghori, flamme, G.; gőri L., gori, victime, S.; mirzaγå žéra begória, Mirza Aga devint la victime pour lui, S.; sanscr. घृ, russe горѣть, arm. գոռ (éclat).

گوریتی gouriti, gale; de گوری.

گوریخ gourikh, chien de berger.

گورین voy. گفرین.

گورین gourin, détoner; گورینا طوپی gourin-a topi, détonation du canon; mot onomatopéique; comp. p. غریدن, t. گورلمك et ci-dessus کرین, گورژین.

گوز gouz, noix; gu'íz L., gueiz-a kwera, noix creuse (nom d'un village, R. I, 190); govíz S., gvīzĕ hindī, noix de coco, S. (ar. جوز الهندی); gīs, noyer, Rh.; p. گوز.

گوز gouz, méchant, mauvais; p. گوز, comp. کله گوز.

گوز ghevez, guvez, teinture de la couleur de chocolat, écarlate; t. گوز (guvez, rouge foncé); comp. کرم گوزی.

گوز gheoüz, action de se rouler, de se vautrer; all. kugel?

گوزان gouzan, rasoir; gūzánă b-čăr-χínin, repassez le couteau, ar. gōzān mūs S.; ar. (dans le Khouzistan) qosan (faucille, de قوس arc), Taylor, Journal of the R. Asiat. Soc. XV, 410; comp. جزان.

گوزك gouzek, l'os de pied; گوزکا لنك gouzek-a link, cheville du pied; zaza gōzéke; p. گوزك.

گوزگی ghevezeghi kirin, caqueter.

گوزلك ghiozlik, lunettes; t. گوزلك.

گوزه ghevezé, caquet, bavard, gūža, bavardage, S.; t. گوزه; voy. گفزه.

گوزی guvezi, cochenille; به گوزی رنك کرین be guvezi renk kirin, cocheniller; comp. گوز.

گوزین gheoüzin, se rouler, se jeter par terre, se vautrer; prés. از دگوزم ez di-ghevizim, تو دگوزی tou di-ghevizi, او دگوزه eoü di-ghevizé, plur. ام ڡون,

دگوزین وان em, houn, van di-ghevizin; fut. از به گوزم ez be-ghevizim etc., impér. به گوزه be-ghevizé, plur. به گوزین be-ghevizin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان گوز min, té, vi, mé, vé, evan gheviz; partic. prés. گوزی ghevizi, partic. passé گوزیه, گوز gheviz, ghevi-ziié; gavŭzın Rh.; de گوز.

گوژ voy. گوشه.

گوسك voy. گوزك, گوز.

گوشت goucht, viande, chair; گوشتی درانان goucht-i diranan, gencives; گوشتی داواری قلاو زاف بها ددن goucht-i davar-i qalaoû zaf beha di-din, la bonne viande de boeuf se vend chère; گوشتی برخ goucht-i berkh, viande d'agneau; گوشتی چی بهایه gouchti tchi behaié, combien coûte la viande? گوشتی پزی goucht-i pezi, viande de mouton; گوشتی به طعم goucht-i be-tâm, viande d'un bon goût; گوشت خور goucht-khour, carnassier; گوشتی گای goucht-i gàï, viande de boeuf; هوقه گوشت به چندیه hoqa goucht be tchendiié, combien (coûte) une ok de viande? گوشتی نو goucht-i nou, viande fraîche; گوشتی کلیای goucht-i keliaï, bouilli; ghost G., guscht Kl., gōšt, gōvd (cette forme est la vraiment kurde) L., gōšt Rh., M., Sd., bilb. ghosht, zaza gōšt, dujiki goscht; p. گوشت.

* گوشك gaušék, léger (du tabac) L.; t. گوشك.

گوشه, گوژ gouché, gouj, coin; گوشه نشین gouché nichin, épiant; گوشیك, un coin, L. I, 102, 19; comp. چارگوشه, هشت گوشه, کوشه.

گوشیار voy. هشیار.

گوڤ gouw, enclos destiné pour les brebis; gaua Rh.; arm. գոմ, géorg. გომი, comp. گوم.

گوڤند gouwend, danse en rond qui ressemble au sirto des Grecs; گوڤند لیزتین gouwend leiztin, danser en rond; گوڤند گرتن gouwend ghirtin, danser en se tenant par la main; گوڤند دگرین و درقصین gouwend di-ghirin ve di-reqisin, ils se mettent en ronde et ils dansent; ghovend G., gōvénd L., gōvänd, place de danse, S.; afgh. غوَنْد (ronde, Dorn).

گوڤه guwé, ver qui ronge les étoffes; گوڤه خورین guwé kharin, le ronger des vers; t. گوه.

* گوکه dujiki gúke, veau; diminut. de گا (گاو).

گوگم gougbim, vase de l'eau; comp. کمکم.

گول goul, chevelure de femme, boucles de cheveux; گولی وی دریژه goul-i vi dirij-é, sa chevelure est longue; zaza gíle; p. گُلّه.

گول gol, lac; t. کول.

گول voy. گوله.

گولاك goulak, boucles de cheveux.

گولشگیر goulech-ghir, athlète, lutteur; composé hybride du t. کولش (vulg. pour کورش) et du pers. گیر, comp. کشتی گیر.

گولك golk, veau de lait; گولك golik, un petit veau; گولکا کاواری golk-a ka-vari, abâtardi (littér. veau de Kavari);

گولکا می golk-a mi, génisse; گولکا گاومشی golk-a gaoŭmichi, buffletin; gólik L., gulilek Rh.; zaza gō'elik, gólek; formé de گو (گا) à l'aide du suffixe لك.

گولك goulouk, essaim; arm. ձոյլք, ձուլք.

* گولکان zaza gōlikán, pâturage des veaux.

گولکوان golik-van, pâtre du village.

گوللك voy. گولك.

گوله goulé, balle d'une arme à feu; گوله پرین goulé perin, bondir (en parlant des boulets ou des balles); du pers. گوله (de گلوله).

گولی gouli, boucles de cheveux; comp. گول.

گوم gom, bercail, bergerie; comp. گوش.

گون voy. گونی.

* گونلا ghunéla, rut des bêtes fauves, G.; comp. p. گشن.

* گونمش gōanmįš mẹ́-be, ne sois pas confiant (dans le texte turc مغرور) L. I, 31, 6; gōanmįš nábe (lisez de-bé) 25, 4; t. گونمش.

گونی gouni, broussailles, ronce; plur. کوکی گونیان تینن و ددنه داواران kok-i gouniian tinin ve di-dené davaran, on apporte les racines des arbustes et on les donne aux bestiaux; ghúni, tragacanthe, G.; ghewun, plante qui produit la gomme arabique, R. I, 142; gını, buisson d'épines, Rh.; gvın, syr. qišóro, plante que l'on brûle et jette çà et là, S.; p. گون.

گونی gouneï, lieu où la neige est rare.

گوورم voy. گهورین.

گوود voy. گوشت.

گوه voy. گوش.

گوه gouh, oreille; دگوهی ویدا di-gouh-i vi-da, à ses oreilles; گوه بری gouh beri, oreille coupée; chez Garzoni: ghoh; ghoh-le-m, j'écoute (littér. je suis l'oreille vers quelqu'un); ghoh-le, j'écoutai; az ghoh-le, j'écoute; ghoh le bum, id.; guh Kl. Rh., gōh L., góh-e mẹsi, coquille, L. (pers. گوش ماهی); ro, кувве, кувв̌ѣ P., ghiu; bilb. gheh R., گو L. I, 102, 17; گوو guéou Ch. 303; k. or. gū, dujiki gosch; bactr. gaoša, p. گوش; comp. سروگوهی ,بی گوه.

گوهار gouhar, pendant d'oreilles; ghohark G., gōhár L.; bactr. gaošāvare, p. گوشوار ,گوشواره.

گوهان gouhan, mamelles; گوهان کرین gouhan kirin, former les mamelles (de la grossesse); گوهان کریه gouhan kiriié, ayant les mamelles formées, c'est-à-dire être près du terme d'accoucher.

گوهدار voy. گوهدر.

گوهداری gouhdari, bienveillance, attention; godari kirin, faire attention, Rh.; de گوهدار; p. گوشداری.

گوهدان gouh-dan, écouter favorablement, prêter l'oreille; ghohe dem, j'écoute; négat. ghoh na-dem G.; p. گوش دادن.

گوهدر gouh-dir, attentif; ghohe-dar G.; p. گوشدار.

گوهدریژ gouh-dirij, âne (oreillard).

گوهر gouher, parc de moutons.

گوهری goheri, joaillier; du pers. گوهری, comp. جوهرجی.

گوی voy. گو.

گویا gouia, on dirait que..., comme si; du pers. گویا, گوئیا.

گوین gouin, esclave, serviteur; از گویناته مه ez gouin-a te-me, je suis ton esclave, très humble serviteur.

گوین gouin, corbeau; zaza gō'ín, gōhín, grand-duc; de la rac. gu (crier).

گوین voy. خون (sang).

گویو gouiou, excrementis inquinatus (juron); de گو.

* گویه góya, jeu de paume; on jette la balle çà et là avec un bâton, S.; de گو (balle).

گویه voy. سرگویه.

گه gheh, lieu; voy. گاه, شارگه.

گه gheh, jointure; gah Rh.; gah, l'os au bout de la colonne vertébrale, S.; gah pa̎rr-a stóē, muscle cervical, S.; da̎v-ē χva āvēt gah pa̎rr-a stū, elle mit sa bouche à sa nuque, à son cou, S.; scr. गात्र.

گها voy. گیا.

گهاستین gouhastin; troquer, changer; voy. گهورین et قه گهاستین, را گهاستین.

گهان ghehan, qui fait arriver; comp. خبرگهان.

گهان ghehan, arriver; گهانا کنار ghehan-a kinar, aller à bord; comp. گهین.

گهاندین ghehandin, faire parvenir, faire atteindre; prés. 3. او دگهینه eoŭ dighehiné, parf. part. وي گهاند vi ghehand, partic. prés. گهاندی ghehandi, partic. passé گهاند, گهاندیه ghehand, ghehandiié; gahāndin, gihāndin, apporter, Rh.; bü-gehēnym, je parviens; bü-gahínin, ils parviennent, S.; verbe causat. de گهین.

گهره ghihré, les boeufs attelés qu'on emploie dans une aire, battage; gară kirin, battre en grange, Rh.

گهشتین ghehichtin, mûrir, arriver, atteindre; prés. از دگشینم ez di-ghechinim, تو دگشینی tou di-ghechini, او دگشینه eoŭ di-ghechiné, plur. ام, هون, وان دگشینین em, houn, van di-ghechinin; fut. از گهژم ez ghehijim, تو گهژی tou ghehiji, او گهژه eoŭ ghehijé, plur. ام, هون, وان گهژین em, houn, van ghehijin; impér. 2. به گهژ be-ghehij, plur. هون به گهژین houn be-ghehijin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان گهشت min, té, vi, mé, vé, evan ghehicht; partic. prés. گهشتی ghehichti, part. passé گهشت, گهشتیه ghehicht, ghehichtiié; گهشتی ghehichti, mûr, pubère (comp. نگهشتیه); chez Garzoni on trouve gheést, gheéstia, ǵhaestía, comme le prétérit de گهین; găhăshtin, arriver, Rh.; گیشتم, j'étais arrivé, L. I, 100, 7; me gehăšt, j'ai fait arriver, S.; bü-gehĕšim, je fais arriver, S.; گیشتی guéichti, tu auras rencontré, Ch. 317; gišti, mûr, L.; verbe formé de گهین; voy. گیشین.

گه‌گه gheh-gheh, périodiquement; ǵe̱-ǵe̱ L.; du pers. گه‌گه.

گهکیر voy. گاهکیر.

گهواره ghehvaré, berceau; du pers. گهواره; comp. کهواره.

گهوراندین gouhourandin, faire un échange; chez Socin: prés. 3. maráz du-gohărē̄ne surât-e ɪsán, la maladie altère le visage de l'homme; parf. part. gohă-rând, altéra; verbe causat. de گهورین.

گهورین gouhourin, changer, échanger; chez Garzoni: prés. 1. ghoorum, b,ghoo-rum, 2. 3. b,ghoorit, parf. part. ghoost, ghoostia; chez Socin: prés. 1. az gohâ-rym, je me suis changé; 2. tu bu-go-hâra; plur. 1. am bu-guhûrin, nous échangeons; imparf. plur. 3. guhártin, ils échangèrent; p. گاشتن (prés. گارم) گشتن; comp. ڤه‌گهورین.

* گهوستین guhostin, éloigner, écarter; prés. 1. guhozim, impér. 2. guhoza, parf. part. guhost Rh.; chez Socin: prés. 3. devē̄ že kúr-ē̄ χva bu-guhéze, il veut rechercher une fille en mariage pour son fils; parf. part. bū́k-ē̄ χva gohást, il re-cherchait en mariage l'épouse (de son fils); ce verbe a été emprunté au persan گذاشتن (prés. گذارم), dont la forme vraiment kurde est بهارتین; la sifflante du thème prétérital s'est glissée d'une manière inorganique dans le présent.

گهین ghehin, atteindre, aboutir; prés. از دگهم ez di-ghehim, تو دگهی tou di-ghehi, او دگهه eoü di-ghehé, plur. ام هون, وان دگهین em, houn, van di-ghehin; négat. از نا گهم ez na-ghehim etc.; impér. 2. به گهژ be-ghehij; plur. هون به گهژین houn be-ghehijin (appar-tient au verbe گهشتین); parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان گهیا min, té, vi, mé, vé, evan ghehia; اڤه ضویا دگهه اڤی ewé zeviia di-ghehé awi, ce champ at-teint les eaux, le marais; chez Garzoni: prés. 1. gheúm, 2. 3. ghéit, parf. part. gheést (voy. گهشتین); dans le dialecte de Sihna بگیم je viendrai, L. I, 100, 7, chez Socin: eγá mu̧sile, il arriva à Mo-soul; plur. eγā̆n māl, ils vinrent à la mai-son; p. گامیدن, گائیدن (la signification de ce verbe est restreinte); comp. گاین, نگهای, گهان.

گی voy. گش.

گیا, گیاه ghiia, ghiiah, herbe; گیای مسکی ghiia-i miski, armoise, plante aro-matique; گیای هشك ghiia-i hechk, foin, herbe sèche; chez Garzoni: ghia ghré, endive sauvage, chicorée; ghiá-bend, ab-sinthe (littér. herbe pontique); ghiá ghené, sureau (littér. herbe puante); p. گیاه; comp. گیه.

گیان voy. گان (âme).

گیتر ghitir, mollet, gras de la jambe; comp. holl. kuit, Diefenbach II, 480.

گیجلك ghidjelik, gilet, veste de nuit; t. کیجلك.

گیدی ghidi, timide; lo gídi, holà, coquin! S.; heilā gidy-ā nazána, ô gail-lard ignorant, S.; p. گیدی; comp. انگدی.

گیر voy. گر (saisissant).

كير voy. كر (gale).

كيرا voy. كريان (se promener) et ڤه كريان.

كيرو ghirou, retard, rester en arrière; امژى كيرو نابين em-ji ghirou na-bin, nous aussi nous ne resterons pas en arrière; gīro kirin, différer, ajourner, Rh.; t. كيرو, كرو; voy. كرو.

كيره ghiré, dispute, querelle; comp. كلح كيره, كلى.

كيرى ghiri, galeux; comp. كرى, كورى.

كيزك ghizik, balai de bouleau; gēzik, Rh.; diminut. de كيزى.

كيزى ghizi, balai, vergette; بكيزى مشتين be-ghizi michtin, balayer; كيزى كرين ghizi kirin, balayer; اى كيزى دكه eĭ ghizi di-ké, balayeur; giza'i L.; comp. p. كلكزو (balai fait des argots de tamaris, كزو).

كيژك voy. كيسو.

كيس voy. كوز (noix).

كيسك ghisk, chevreau; hurk. giźva (Schiefner 158[b]).

كيسو ghisou, chevelure, boucles de cheveux; zaza gįžįk; p. كيسو, arm. գիսակ.

* كيسه gēsa, chef d'une tribu, S.; syr. ܓܝܣܐ (brigand, assassin).

كيشتين voy. كهشتين.

* كيشين guéichyne, être incandescent; prés. plur. 3. كيشنت guéichentt Ch. 317; littér. être accompli (du fer chauffé); comp. كهشتين.

كيفك, كيفك ghifik, ghiwik, houppe courte, frange.

كيلاس ghilas, cerise; ghelás, cerise aigre, G.; keras, cerise, G.; keréz L.; p. كيلاس, t. كراس, ar. قراز, arm. կեռաս.

* كينج gēnǰ, nom propre d'homme, S.

كينى voy. كونى.

كيو voy. هيڤ.

* كيه gáya, chanvre, ar. حشيش; tā gáya, brin d'herbe, S.; comp. كيا.

ل

لى, ل li, à, en, dans, sur, près, pour; لى حضورا وه li houzour-a vé, en votre présence; لى جهى بوى li djihi bouĭ, ce qui est à sa place; لى خذمتا خوندكارى li khyzmet-a khoundikari, pour le service du Roi; لته li-té, à toi; لبر من li-ber min, sur moi, près de moi; لبر خستين li-ber khystin, mettre sur soi un habit; لبر درى liber deri, devant la porte; لبر دانين liber danin, mettre en face; لبر پيان سكنين liber peian sekinin, rester sur pieds; لى كناران li kinaran, dans les environs; لى كنارى باژير li kinar-i bajir, à côté de la ville; le jem, tout près, L.; le pēšye, par devant, L.; lehínda, loin, L.; l'-kīderī, de quel côté, Rh.; le-kúdārēya, où est elle? S.; l'-ēk weh-kirin, partager (ēk un, يك) Rh.;

لمثل, comme, L. I, 101, 16; لَوْ وختوه depuis ce temps là, L. I, 101, 1; chez Chodzko: له پاشان lé pachane, après, 342; له پاش lé pach, devant, 346; له پیده le pieda, à la recherche, après, 345; له پاشو lé pechôou, par derrière, 342; له نزیك lé nezík, tout près, 346. Cette préposition est employée absolument, comme adverbe: ghoh-le-m, je écoute (littér. mon oreille est sur...), parf. ghoh-le, j'écoutai, G.; voy. گوه; elle se trouve aussi comme préfixe verbal, dans le-dān, le-kirin etc., et la voyelle, en ce cas, est allongée; ar. ل.

لا la, non; ar. لا.

* لا la, côté, Ch. 352; له لاو لاو lé laou laou, de tous côtés, 353; له همو لایکوه le hamo laiekoué, de toutes parts, 351; لولا چو بووه دراو lôou-la tchou boué deràou, de ce côté (la lance) était sortie dehors, la lance l'avait percé de part en part, 352; لا چوه il perça, L. I, 99, 10; comp. اووه, وله.

* لا zaza lā, ruisseau; comp. لی.

لابد laboud, absolument; ar. لابدّ.

لابه, لاب voy. لیب.

لابهی labehi, supplication; p. لابه; comp. لاوهی.

لاپ voy. لپ.

لاپچین laptchin, bottes ordinaires à la turque; t. لاپچین, ud. lapčin (Schiefner 106[a]).

لاپك voy. لپك.

لاپه lapé, cataplasme; t. لاپه, لاپا.

لاج ladj, jeune homme; zaza lāǰ, dujiki ladjik; arm. լաճ.

لاجورد ladjverd, azur; du pers. لاجورد.

لاجوردی ladjverdi, vert de gris; du pers. لاجوردی (bleu azuré).

لاچك latchik, coiffe, mouchoir de tête.

* لاچین lačín, espèce d'oiseau, L.; turc orient. لاچین (faucon royal), avare, hür-kan., kasikum. lačin, tchetchentze lēči (Schiefner).

لاد lad, dimanche, fête; روژا لادی rouj-a ladi, id.; roz-a lah de S.; de l'ar. یوم الاحد.

لازم lazim, il faut, nécessaire, soit; لازم بی لازم نبی lazim bi lazim ne-bi, soit qu'il vienne soit qu'il ne vienne pas; به لازم be-lazim, important, indispensable; بته لازمه بستین be-té lazim-é be-sitin, tu as besoin, prends le; لازم بوین lazim bouin, falloir; لازم نویسار lazim nivisar, il faut écrire; لازم نینه lazim niné, il n'en faut pas; ژبوی چی لازمه ji-boui tchi lazim-é, à quoi cela est nécessaire? لازمی شغولا دولتی lazim-i choukhoul-a de-oûleti, les affaires urgentes d'état; lazem G., lazím L. B.; ar. لازم.

لازوت lazout, blé de Turquie.

لاش lach, cadavre, charogne; lẹš L., G.; lash Rh.; lāš, corps (p. ex. d'une fille vivante) S.; zaza lẹš, lẹ́ša; p. لاش (prononc. vulg. turque leš) géorg. ლეში; comp. کالش.

لاشه laché, riens, bagatelles; ar. لاشی.

لاغر lagher, maigre; p. لاغر.

لافزن lafazan, babillard, qui parle trop; du pers. لاف زن.

لاڤ, لاف law, laf, paroles vaines, bavardages; لاڤ کرین law kirin, bavarder, dire de choses futiles; p. لاف.

لاڤكر law-ker, bavard, charlatan.

لاڤکری lawkeri, vanité.

لاق laq, convenablement, dûment; لاق باوریه laq baveriié, il est digne de confiance; comp. لایق, لاق بی.

لاقردی laqyrdi, paroles, conversation; اوی لاقردی کر evi laqyrdi kir, il a dit bien des choses; لاقردی کرین laqyrdi kirin, taquiner; laqardí L., lākirdī Rh.; t. لاقردی.

لال lal, muet; p. لال.

لالوکر lal-ou-ker, pantomime; littér. muet et sourd.

لاله lalé, tulipe; du pers. لاله; comp. الال, ھلاله, ھلهال.

* لالی lālē, contre, vers, Rh.; de ل (à) et de علی.

لامه lamé, mâchoire, joue.

لان voy. لانه.

* لاندك làndek, berceau, G.; diminut. de لانه, voy. Nöldeke 123.

لانه, لان lan, lané, nid; p. آلانه, لانه; comp. ھیلون.

لاو laoŭ, jeune homme; pl. لاوان lavan; لاوه lavé, c'est un jeune homme; láva, jeune homme de 20 ans, G.; lau, lāv, lo, lauk L., lok, mâle, L.; lāv Rh.; k. or. لوه, لو lov, lav, lové; p. نوه, sanscr. नवक, voy. Pott, Et. F. IV, 682; arm. (dial. de Mouch) լաօ (du kurde), Patkanof, Матеріалы для изучнеія армянск. нарѣчій, p. 62.

* لاواز lāvāz, maigre, grêle, Rh.

لاوژ, لاوژك lavouj, lavyjk, couplet de chanson, chanson héroïque; لاوژك گوتین lavyjk goutin, chanter des couplets; lauk, chanson, L.; lauzhē Rh.; zaza lauk; lau wén'u, il aboie; lauk vấnu, bấna, il chante; comp. l'arm. Նուագ et le p. نوازی, نوازش; voy. گره لاوژ.

* لاون laven, canne, G.

لاوهی lavahi kirin, conjurer, demander; lava kirin Rh.; du pers. لاوه کردن; comp. لابهی.

لاوینی, لاوی lavi, lavini, jeunesse; لاویه laviié, les folies de la jeunesse.

لایق làiq, digne, convenable; لایق بوین làiq bouin, mériter, convenir à; لایق پسنینی làiq pesinini, digne de louange; لایق نینه làiq niné, il ne convient pas, il n'est pas digne; ar. لایق; comp. لاق.

لایقی làiqi, habilité, mérite.

لپ, لب lib, lip, grain, pilule, bolus; plur. لبید, لبوبات libid, liboubat; لبید قومی libi-d qoumi, grain de sable; lebek merjấn', une petite boule de corail rouge, S.; ar. لبّ.

لبا li-ba, tout ce qui est exposé au vent; لبا بوین liba bouin, se mettre en route; لبا کرین liba kirin, agiter, faire du vent; لبایه libaié, une chienne en chaleur; دست لبا کرین dest liba kirin, faire signe de la main.

* لبا l'ba, contre, vers, Rh.; de ل et de با (avec).

لباده libadé, habit de derviche; libada, manteau d'hiver, Rh.; ar. لباده.

لباس libas, habit, effets, bagage; لباس ور گرتین libas ver ghirtin, s'habiller; ar. لباس.

لبتین voy. لپتین.

* لبد libad, feutre, R.; ar. لبد.

لبر li-ber, vis-à-vis; کانی لبر دریه kani li-ber deriié, la fontaine est vis-à-

vis de la porte; lebér, auprés, devant, L.; de ل et de بر (sur).

لبلبی leblebi, pois rôti; t. لبلبی.

لبن li-byn, sous, dessous, en bas; لبنی libyni, le dessous; لبنی حکمی وه li-byn-i houkm-i vé, sous vos ordres; لبن صندوقی li-byn sandoughi, sous la caisse.

لبود libod, instrument pour carder, cardeur, laineur, marchand de laine; دبن لبود هاتنه ناقا اوبا مه di-bin libod hatiné naw-a oba mé, on dit que les marchands de laine sont arrivés dans notre camp; ar. لبّاد.

لپ lep, poignée, main, l'endroit où le bras se joint à la main; lapk, patte, G.; lāp L.; gothique lofa, anc. haut allemand lāfa, russe лáпа, лáпка (de lapati, saisir, voy. Pott, Et. F. V, 186, 374; Diefenbach II, 154; Fick 604, 854, 862); comp. چارلپی.

لپات lipat, accent, mouvement; qui n'a pas de conduite.

لپتاندین lepytandin, remuer, trépigner; پی لپتاندین pei lepytandin, frapper du pied; verbe causat. de لپتین.

لپتین lepatin, lepytin, se mouvoir, se remuer; prés. از د لپتم ez di-lepytim, تو د لپتی tou di-lepyti, او دلپته eoŭ di-lepyté, négat. نا لپته na lepyté, inébranlable; plur. ام, هون, وان د لپتین em, houn, van di-lepytin; impér. 2. به لپت lepyt, plur. هون به لپتین houn be-lepytin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان لپت min, te, vi, me, ve, evan lepyt; partic. prés. لپتی lepyti, partic. passé لپتیه, لپت lepyt, lepytiié; chez Socin: az labōtim, je me mus; fut. aze billabōtim; de لپات.

لپسین lepisin, bourrer, remplir avec force.

لپك lepik, gant; lapek G., lāpįk L., lapuk, lapik Rh.; diminut. de لپ (comp. ar. کفوف gant, plur. de کفّ, arm. մատնէի de մատն, lit. pìrsztine de pìrsztas, doigt, gaëlique lámann de lam, main).

لپوك lipok, joujoux, poupée, comédie, farce.

لپه lepé, bouillie; t. لاپا, لاپه.

لجام ledjam, rêne; ar. لجام, comp. لغاب,

لج کرین ledj kirin, contredire; ar. لجّ.

لجم li-djem, auprès, à côté de; از لجم ته نا سکینم ez li-djem té na-sekinym, je ne resterai pas auprès de toi; لجم ته چوم li-djem té tchoum, je suis allé chez toi; از لجم ته رونیم ez li-djem té rounim, je demeurerai auprès de toi; لجم مالی li-djem mali, à la maison; le-ǰem L.

لچر letcher, une femme dévergondée.

لحا voy. لحیف.

لحجه lehdjé, chose, quelque chose.

لحد voy. لاد.

لحظه lehzé, instant, moment; ar. لحظه.

لخنه lahané, chou, L.; t. لخنه (du grec λάχανον).

لحاف, لحیف lehif, lihaf, couverture; leȟíf L. I, 95, 16; k. or. لحا کرنه laȟā kerné, s'habiller; ar. لحاف (bal. laihaph, úd. laifa, syr. moderne ܠܚܝܦܐ); comp. لوخا.

لخواری li-khari, en bas, à bas.

لخوم loukhoum, boulette, petite boule de pâte; ar. لحوم (plur. de لحم pain).

* لدر le-dér, à l'extérieur; L.; l'der-wa, dehors, Rh.; voy. درقه.

لدراها voy. در.

لذت lezet, goût, saveur; لذت دیتین lezet ditin, se délecter; زادی به لذته zadi be-lezeté, mets d'un bon goût; lãzéta, charme pour les sens, G.; lãzét dem, kem, je réjouis, je caresse, G.; k. or. lazzet; ar. لَذّة.

* لر lìr, pétéchies, G.; comp. p. لَرَه, لَرّی (lèpre, éléphantiasis).

لراوه voy. ابره.

* لرز k. or. larz-i kazārmē, fièvre; p. لرز (tremblement) et t. قزارمق (rougir).

* لرزا lerzá, tremblement, G.

لرزاندین lerzandin, faire trembler; verbe causat. de لرزین.

* لرزك lärzík, tremblement; lärzík-äk, une palpitation, S.; p. لرزه.

لرزی lerzi, frisson; لرزی از گرتم lerzi ez ghirt-im, le frisson m'a pris; p. لرزه.

لرزین lerzin, trembler, s'agiter; prés. 3. او دلرزه eoŭ di-lerzé, plur. 3. وان دلرزین van di-lerzin; impér. 2. به لرزی be-lerzi, plur. به لرزین be-lerzin; parf. part. 3. وی لرزی vi lerzi, plur. اوان لرزی evan lerzi; partic. prés. لرزی lerzi, partic. passé لرزی, لرزیه lerzi, lerziié; infinit. به لرزین be lerzin, en tremblant; chez Garzoni: prés. 1. lerzúm. 2. 3. lerzit, parf. part. lerzá; pehl. لرچیتن p. لرزیدن.

لز, لزی lez, lezi, vitesse; به لز be-lez, pressé, avec vitesse; به لزو چارلپی اژوتین be-lez ou tcharlepi ajoutin, aller vite au galop; از بلزم ez be-lez-im, je suis pressé; ام بلزین em be-lezin, nous sommes pressés; وان بلزنه van be-lez-iné, ils sont pressés; لز کرین lez kirin, se presser, se dépêcher; لز د کم lez di-kim, je me dépêche; ته لز کر té lez kir, tu t'es dépêché; beléz, vite, vitesse, G.; beléz kem, je me dépêche, G.; lazē kirin Rh.; chez Socin: belâza, essoufflé, ar. malzūz, syr. málezōno; az balâzzin, je suis las; az belâz-būm, j'étais las; ar. لز, بلز; comp. دست لزی (s. v. دست).

لزاندین lezandin, presser, accélérer; prés. 3. او دلزینه eoŭ di-leziné, impér. prohibit. 2. نلزینی ne-lezini, ne te dépêche pas; plur. هون نلزینین houn ne-lezinin, ne vous dépêchez pas; parf. part. 3. وی لزاند vi lezand; partic. prés. لزاندی lezandi, plur. لزاندینه lezandiné; partic. passé لزاند, لزاندیه lezand, lezandiié; verbe dénominat. de لز.

* لزگی lesgi, Lesghien, Kl.; p. لغزی.

لزمت lizoumet, nécessité; لزمتا فلان کسی هنده دین هیه lizoumet-a fylan kesi hindé deïn heié, un tel est redevable tant; ar. لزمة; voy. لوازمات.

لزی voy. لز.

لژوره voy. ژوری.

لژیر voy. ژیر.

لستین listin, lécher; voy. الستین.

لسر li-ser, dessus, au-dessus, sur; لسر پیان li-ser peian, sur pieds, debout; لسر جمدی زلین li-ser djemodi zelin, patiner sur la glace; لسر چرمی نشان چیکرین li-ser tchermi nichan tchikirin, tatouer, barioler la peau; لسر حقی

li-ser haqi, suivant le bon droit; لسر سرى li-ser seri, sur ma tête, pour dire: très-bien, volontiers; لسر رو li-ser rou, superficiellement; جليد وى لسر وجهى سپهيه djili-d vi li-ser vidjehi sipehiié, ses habits sont à la mode; لسر عادتى li-ser âdeti, suivant l'usage; لسر وى li-ser vi, sur cela, là dessus; لسر چى قرينا وان بويه li-ser tchi qyrin-a van bouié, sur quel objet était leur dispute? لسر خونه li-ser khouné,' ils vivent (littér. ils sont) sur l'extrémité personnelle; de ل et de سر (sur).

لش lech, corps mort; voy. لاش.

لشكر lechkir, armée, troupe; لشكرى پيان lechkir-i peian, infanterie; لشكرى شكستى lechkiri chikesti, défaite, déroute d'une armée; lashkir Rh.; du pers. لشكر.

لطاى letaï, injure; de l'ar. لعطه (dommage fait par l'oeil malin).

* لطف k. or. lutf, caresse; ar. لطف.

لطيفه letyfé, plaisanterie; ar. لطيفه.

لطيفى letyfi, amabilité; de l'ar. لطيف.

لطيان letiian, esquiver, éviter, tomber à la renverse.

* لعاب k. or. lu'ab, salive; ar. لعاب.

لعل laal, rubis; رنگى لعلى rengh-i laali, bouche vermeille, lèvres de roses; ar. لعل.

لعنت lanet, anathème; comp. نعلت.

لغاب ligab, bride, mors; لغاب كوتين ligab kotin, ronger le frein; laghaf kem, je bride, G.; laghāv Rh.; laghaf berda, à bride abattue, G.; p. لگام (d'où l'ar. لجام).

لغت loughet, mot, phrase, dictionnaire; loghát G.; ar. لغة plur. لغات.

لغم voy. لقم.

لف voy. لق.

لفافه lefafé, linceul; ar. لفافه.

لفظ lefz, mot, parole; plur. لفظان lefzan; لفظى مشترك lefz-i mouchterek, ambigu, synonyme; لفظ هم معنا lefz hemmâna, synonyme; ar. لفظ.

لق liw, lèvres; لقا ژيرين, ژورين liw-a jirin, jorin, mâchoire inférieure, supérieure; لقا هسپى liw-a hespi, ganache, la mâchoire du cheval; le,v G., lef Kl., lev L., lēv Rh., hedrus. lyev, zaza lau; p. لب.

* لقاندين levandin, mouvoir; prés. levínum, parf. part. dest levánd, il gesticula, G.; verbe causat. de لقين.

لقرا li-wira, ici, par ici; لقرايه li-wira-ié, il est ici; نهات لقرا ne-hat li-wira, il n'est pas venu ici; وره لقرا veré liwira, venez ici; l-wērī, là, y, Rh.; le-vrá, ici, L. I, 13, 9, 30, 2, 39, 6; hédrus. le-vrá; de vi (voy. اق) et de رى (chemin); comp. قرا.

لقلقك liwliwk, article, jointure des os; de لهق (par réduplication).

لقى li-wi, ici, dans, en, sur; لقى درى li-wi-deri, là dessus, ici, dans ce lieu; لقى دنيا li-wi douniia, dans ce monde; لقى كنارى li-wi kinari, dans cette contrée, de ce côté; لقى ناقى li-wi nawi, sur ces entrefaites; l'wēdar, dehors, Rh.; hédrus. l-wí-a, il est dedans; c'est le cas oblique de اق (ceci) précédé par ل.

لقيان, لقين liwiian, liwin, se mouvoir, trépigner, bouger; prés. 3. او دلقه eoŭ di-liwé, plur. وان دلقين van di-liwin; parf. part. 3. وى لقيا vi liwiia, plur. اوان لقيا evan liwiia; partic. passé لقيا, لقيايه liwiia, liwiiaié; chez Garzoni:

prés. 1. levúm, 2. 3. levít, parf. part. leva; na levít, immobile; impér. 2. da billiv, eh bien, allons, S.; de l'ar. لوى.

لقیره voy. وى.

لق leq, plaie, coup; لق سوین, لق کرین, leq kirin, leq souin, limer une serpe ébréchée, aiguiser à coups de marteau; leq ledem, je me chamaille, je me querelle, G.; leq ve-kem, je démembre, je partage, G.; ar. لق.

لقا liqa, rencontre; لقا بوین liqa, laqi bouin, se rencontrer; laqāye gur būn, ils rencontrèrent un loup, S.; ar. لقا, لقى.

لقاندین leqandin, remuer, bercer, transférer; verbe causat. de لقیان.

لقب leqeb, prénom, sobriquet; ar. لقب.

لقلق leqleq, cigogne; leghlegh G., ĥaji leglég L., lek Rh.; ar. لقلق, p. t. لکلک, ud. länglāng, kurin. leglég (grue), voy. Pott, Doppelung 56; Diefenbach I, 64.

لقم leqoum, mine (terme de fortification); لقم کولان leqoum kolan, miner; laǧhma G.; ar. لغم.

* لقما luqmá, sage; yäk luqmáe, un homme sage comme Loqman (لقمان) S.

لقمه loqmé, bouchée; ar. لقمه.

لقیان leqiian, se mettre en mouvement, en route; de لق.

لك lek, oeuf gâté, une chose dérangée; لك بون lek boun, sortir de sa place, dérangé; p. لغ.

لك lek, un corps d'armée de 100000 hommes; به لکان be lekan, à milliers; p. لك (100000, du sanscr. लत्त, hindost. لاکهه).

لك louk, lek, cire à cacheter; lak Rh.; lek, laque, G.; du pers. لاك, لك (du sanscr. लाज्ञा, hindost. لاکهه).

لك voy. لکلك.

لکان lekan, patin, sorte de souliers pour marcher sur la neige, à dessus en poil de chèvre, à dessous en planche; p. لکا, لالکا (botte), ud. lalakan.

لکم lekem, griffe, patte, serre.

لکن lakin, mais; laken G., Ch. 308; zaza lakím-ke, c'est pour cela; ar. لکن.

لکی, لکو li-kou, li-ki, où; لکی دری liki-deri, dans quel lieu? لکویه likouié, où est-il? لکو دری likou-deri, dans quel endroit? le-kóe L.; le-kudā-rēya, où est-elle? S.; k. or. le-ku; voy. کودری, کیدری.

لکوژین li-koujin, manger gloutonnement.

لکه leké, tache; لکه کرین leké kirin, faire des taches; لکه درانین leké der-anin, dégraisser; p. لك, لکه; comp. بی لکه.

لکی voy. لکو.

* لکل sur, vers, L. I, 98, 14; 99, 2; لکر le-guére Ch. 344; لکار le-gar Ch. 341.

لکلك voy. لقلق.

لکن leghen, cuvette; لکن مسین leghen misin, une cuvette en bronze; laǧhén G., lagán, grand plat pour y mettre des mets, syr. úlägän, ar. lägän S.; ar. لقن, p. t. لکن (du grec λεκάνη); comp. لینا.

* لله dujiki lille, année.

لل voy. لولو.

لم voy. لهف.

* لم lem, non; اکر او لم بهیایه eguer

aou lem beheyaïé, s'il ne l'avait pas empêché, Ch. 326; ar. لم.

لم voy. اڤ (ceci).

* لمّن lemmen, je touche; t. ar. لمس اتمك Kl.; de لهڤ suivi de l'affixe du plur.?

لموژ voy. نميژ.

* لمه lemé, ici, Ch. 316, 342; her lemé, justement ici, Ch. 342; comp. اڤه.

لمه لمه limé-limé, en morceaux, tranche, filet de boeuf; tat lemme (Dorn, Caspia 218, 8) de la rac. lam (casser) russe ломить.

لمها voy. ليغستين.

لند lend, le crépuscule du matin; لنده lend-é, le jour commence à poindre.

لنك link, lank, cuisse, jambe; líṅg-e nerduán, échelon, L.; lingē, pied, Rh.; lyng-ed hasba (dans la prose lyng-e hasba), les jambes des chevaux, S.; lyng-ede myn, mes jambes, S.; zaza liṅg, dujiki lingi; p. لنك; comp. پڤلنك.

لنك link, le chien de fusil; لنگی ژیری lingh-i jiri, chien abattu, fusil en repos; لنگی ژوری lingh-i jori, chien bandé; ce mot semble être identique au précédent.

لنك lenk, boiteux, perclus; langh, langher G.; k. or. leng; p. لنك (لنگر signifie perfide).

لنگر voy. لنك (boiteux).

* لنگری langherie, plat, planche, G.; langarī Rh.; p. لنگری.

* لنگین langhin, boiter; prés. 1. langhum, 2. 3. langhit, parf. part. langhí G.; p. لنگیدن.

لنيك li-nik, près, auprès; لنيك من وره li-nik min veré, approche de moi; تو دی لنيك مه خزمت بكی tou di li-nik me khyzmet bi-ki, serviras tu auprès de nous? لنيك منه li-nik min-é, il est auprès de moi; ای لنيك من eï li-nik min, celui qui est auprès de moi; له نزيك le nezik Ch. 346.

لو, لورا, لوراني leoŭ, leoŭra, leoŭrani, car, parceque, à cause, supposé que; لورا كو leoŭra kou, à cause que; لو دچيم leoŭ di-tchim, si je pars; لولا lâou-la, de ce côté, Ch. 352; de او précédé par ل.

لو voy. لڤ.

* لو zaza lu, lyu, lú'e, renard; bactr. raoža (voy. Spiegel, Commentar über das Avesta I, 161).

لو voy. لاو.

لو voy. لاوژك.

لو lo, ô; لو دلو lo dilo, ô mon coeur (titre d'une chanson kurde); comp. لولو.

لوا liva, poils soyeux d'agneau; لوای برخان liva-i berkhan, laine agneline; sanscr. लव.

لوازمات levazimat, exigeance, nécessité, munition de guerre; لوازماتی دینیه levazimat-i diniié, les exigeances de la religion; لوازماتی شری levazimat-i cheri, les exigeances de la guerre; ar. لوازمات; voy. لزمت.

لواش levach, pain en feuilles; p. لواش.

لواطه livaté, pédérastie; لواطه كرين livate kirin, s'adonner à la pédérastie; t. لواطه اتمك.

لواندين levandin, trépigner; comp. لڤاندين.

لوبيا lobia, faséole; lupék, lupin; p. لوبيا, ar. لوبيه, arm. լուբիայ, sanscr.

लोपश, du grec λοβοί, voy. Pott, Zeitschr. für d. Kunde des Morgenl. VII, 158.

لوپ lop, tapis ordinaire.

لوپك voy. لوبیا.

* لوتاندین leoûtandin, souiller, se souiller, marcher dans la boue; prés. 1. la,utínum, 2. 3. la,utínit, parf. part. la,utánd; partic. passé la,utand, tache, G.; verbe causat. de لوتین.

لوتی leoûti, ordure, saleté; láuti, la,úti G.

لوتین leoûtin, souiller, éclabousser; prés. از دلوتم ez di-levitim, تو دلوتی tou di-leviti, او دلوته eoû di-levité, plur. ام, هون, وان دلوتین em, houn, van di-levitin; impér. 2. به لوت beleoût, plur. هون به لوتین houn beleoûtin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان لوت min, té, vi, mé, ve, evan leoût; partic. prés. لوتی leoûti; part. passé لوتیه, لوت leoût, leoûtiié; de l'ar. لوث.

لوحجه louhdjé, ciel, horizont; ar. لوح (l'air entre la terre et le ciel).

لوخا کرین loukha kirin, habiller; تو لوخا که tou loukha ké, habille-toi; voy. لحیف.

لوده, لود lod, lodé, tas, monceau; لودی کهای lodi-d ghihaï, tas de foin.

لور lour, caille; arm. լոր.

لورا voy. لو.

* لورین lurin, hurler; prés. 3. lurít (le loup) hurle, G.; mot onomatopéique.

لوژی voy. لاوژك.

لوقك loqek, une bouchée, morceau que l'on mange en hâte; de l'ar. لقمه.

لوقوژین loqoujin, grouiller, du bruit que fait le ventre; mot onomatopéique; comp. ar. لقّ.

لوك lok, trot; لوك چوین lok tchouin, aller au trot; لوك لوك چوین lok lok tchouin, aller vite au trot; p. لوك, لوك رویدن.

لوك voy. لاوژك.

لوك lok, chameau mâle; comp. لاو.

* لوکه loka, coton, R.; du pers. لوکه.

لولا voy. لا et لو.

لولان lulan, convolvulus, R. I, 143; comp. p. ar. لبلاب.

لولك loulik, tuyau, bec d'une aiguière; لولکا کانئی loulik-a kanii, tuyau de fontaine; لوله loulé, lavoir de bain; robinet; lulia, canon de fusil, G.; lulia pé, jambe (tibia) G.; zaza lyulí, flûte; p. لوله.

لولو, للی, او لولو, او للی lolo, lelí, ô lolo, ô leli, ho! holà! interjection; lolo, pour appeler un homme; leli, pour appeler une femme; pour appeler quelqu'un les Yezidis disent lóló G.; mot onomatopéique; comp. لو, او لولو.

لومه lomé, blâme, reproche; لومه کرین lomé kirin, faire des reproches; ar. لومه.

* لومه lúma, à cause de cela, L. I, 9, 5; lõma, 43, 1, 44, 4; de اڤ précédé par ل et suivi par le suffixe casuel ma.

لون leoûn, couleur, manière; ar. لون, voy. چه لون (s. v. چه) ولو.

* لونان zaza launá, il baisa; de lau (lèvre).

* لوندی lawandī, manchette, Rh.

لوه voy. لوی.

لوی li-vi, là, là bas; لوی دری li-

vi-deri, en cet endroit là; لوی دری برده livideri ber-dé, laisse là bas; لوی دری بسکین lívi-deri besekin, reste là; لوی دریه livideriié, y est-il là? lúe G.; له اوو Ch. 345; k. or. لوه; de وی (cas obl. de او) précédé par ل.

لویان voy. لفیان.

لویك voy. لاو.

* له leh, Pologne, G.; t. له (du polonais).

له اووه le-oué, au delà, Ch. 342; comp. لوی.

لهژین, لهسین lehijin, lehisin, haleter, perdre haleine; de l'ar. لهث.

لهڤ li-hew, ensemble, d'accord; لهڤ کتین li-hew ketin, s'aborder, choquer, heurter; لهڤ انین li-hew anin, accommoder, reconcilier, amener la paix; لهڤ هاتن li-hew hatin, venir à un arrangement, s'accorder; دنگی لهڤ هاتنی هیه dengh-i li-hew hatini heié, le bruit court d'une entente; لهڤ هاتی li-hew-hati, accord, entente; لم لاو لاو lem laou laou, de touts côtés, Ch. 353; de هڤ (هم) précédé par ل; comp. لفلفك.

لهم lihim, soudure; لهم کرین lihim kirin, souder; laîhm G.; ar. لحم, t. لهم اتمك.

* لهندا le-hinda, de, L.

لهوز lihouz, levier, barre pour soulever les fardeaux, instrument de maçonnerie.

* لهیره l'hēra, ici, Rh.

* لی lē, mais, S.; ar. الّا.

لی leï, torrent; دبیژن لیکی هاتیه و چند مال برینه di-bijin leieki hatiié ve tchend mal biriné, on dit qu'un torrent vint et emporta plusieurs maisons; lēhíya, flots, vagues, ar. el maug S.; lī kim, je fonds, je verse, L.; gallois lli, de sanscr. ली (री), russe лить; comp. لا.

* لی lē, ah, hélas! S.; comp. لولو.

لی li, lē, préfixe verbal; voy. ل.

لیاقت liiaqet, aptitude; ar. لیاقة; comp. بی لیاقت.

* لیان lean, parler; fut. de-leam; impér. 2. bi-lea R.; بلیت, il répond (dans le texte pers. گوید باز) L. I, 100, 2; p. لائیدن.

لی انین li-anin, adapter.

* لی اینان li-inan, apporter; bira le-inum, je fais souvenir; parf. part. bira le-iná; comp. l'bīr enān; nave leeínum, je nomme; parf. part. nave le eíná G.

* لی بوین le-bouin, être présent; faida le búm, je suis utile, G.; kaumi le bit, il arrive, survient, G.

* لیبکار lēbakar, lēbikar, lēbkar, trompeur, G.

لیبی voy. لیپ.

لیپ líp, fraude, artifice; laēbi G., lēb Rh.; lēbi le kem, je trompe, G.; p. لابه.

لیپاندین lepandin, tromper.

لیچ litch, bassin, réservoir; لیچ چیکرین litch tchi-kirin, pratiquer un réservoir; اڤا لیچی aw-a litchi, eau de réservoir; de l'arm. լիճ.

لی خستین li-khystin, frapper, enfoncer, ficher; prés. از دلخم ez di-likhym, تو دلخی tou di-likhi, او دلخه eoù di-likhé, plur. ام, هون, وان دلخین em, houn, van di-likhin; impér. 2. به لخه be-li-khé, plur. به لخین be-li-khin;

parf. part. من, ته, وي, مه, وه, اوان, لیخست min, té, vi, mé, vé, evan li-khyst; partic. prés. لیخستی li-khysti, partic. passé لیخست, لیخستیه li-khyst, li-khystiié; از بزمار لیخم ez bizmar li-khym, je fiche un clou; از بزمار لی دار خم ez bîzmar li dar khym, je fiche un clou dans le bois; از قامچکی لیخم ez qamtchiki li-khym, je frappe avec le fouet; از لهڤ خم ez li-hew khym, j'enfoncerai tout ensemble; ازی ستون لیخم ezi stoun li-khym, je placerai une colonne; وی لیخستیه vi li-khystiié, il a été frappé; lemaha, pousser, Kl. (c'est le prohibitif 2 sing. le-ma-χa); chez Socin: aze dârī léχĕme že meḥubbätt-e dela, je frappe la porte selon le désir de mon coeur; hedrus. lye-χíst, il frappa; k. or. prés. 1. لتم letem, impér. 2. لتخ letχ, لخن leχin; parf. part. leχist; parf. لخستم.

* لی خورین le-kharin, convenir; le du-χvé, cela lui plaît, S.; comp. p. در خوردن.

* لی خورین lē-khorīn, blâmer, Rh.; comp. p. خوار et le sanscr. स्वर् (स्वर्णाति).

لی دان le-dan, frapper; impér. 2. لیده le-dé; chez Garzoni: prés. le-b-dem, négat. le-ná-dem, parf. part. le-da, le-b-dá; leden B.; chez Chodzko: impér. 2. لدا le-dé, plur. لیدن 351; vă l-min dā, il me frappèrent, S.

لیدك ledek, coup; de لی دان.

*لیر ler, forêt, M.; voy. ریل, شیلر.

لیره voy. ایره.

لیز liz, trait, ligne; comp. ریز.

لیز leïz, jeu, plaisanterie; لیزکی به لیزین leïzeki be-leïzin, nous jouerons un jeu; comp. p. آلیز. •

لیزاندین leïzandin, faire jouer, hocher.

لیزتین leïztin, jouer; گو لیزتین gou leiztin, jouer à la paume; infinit. لیزتین, لیزین leizin, leiztin; chez Garzoni: prés. 1. be-leizum, je danse; 2. 3. be-leizit, parf. part. be-leizt; chez Lerch: prés. 1. līzim, je joue; imparf. plur. 3. līstin; p. آلیختن, goth. laikan (sauter).

لیستاندین leistandin, faire jouer; هسپ لیستاندین hesp leistandin, caracoler; verbe causat. de لیزتین.

لیفك lifik, gant pour laver le corps; diminut. du pers. لیف.

لی ڤه کرین le-ve-kirin, voy. کرب.

* لی ڤه گریان le-va-ghariân, chercher une chose perdue; prés. 1. le-va-gharum G.

* لیك l'ek weh-kirin, partager, Rh.; de ل et de یك.

* لی کرین le-kirin, appliquer, G.

لی کوژین li-koujin, manger toute sorte de cochonnerie.

لی گریان li-gheriian, chercher; prés. 1. lé-gherum, négat. lé-na-gherum G.; lẹ-gería, il cherchait, L.; le me-rýk de-gäré, il cherchait l'homme, S.

لیل lil, boue.

* لیلاندین līlāndin, s'écrier; se qīr-rá be-līlīnin, écriez nous trois fois (littér. trois cris) S.; verbe formé d'une interjection: comp. لولو, لی, اولولو.

لیمشت li-micht, torrent.

لیمو limo, limon, citron; leímún G.; du pers. لیمون, sanscr. निम्बूक.

* لیمه le-emé, en deçà, Ch. 342; de ام (اڤ).

لینا lina, grande cruche de terre cuite, G.; aram. לָגִינָא (du grec λάγηνος, lagena); comp. لکن.

* لیوان līvān, antichambre, S.; ar. p. لیوان (de ال ایوان) voy. Lane I, 10.

لی هاتین li-hatin, convenir, s'entendre; prés. 2. لی توی چاوان به پیژی li-tou-i tchavan be-piji, comment donc pourras tu rôtir? 3. او لیتی eoŭ li-t-i, cela convient; او لینای eoŭ li-na-i, cela ne convient pas; le-et, (l'habit) va très-bien, G.

م

* م pronom suffixe de la première personne; le parfait participial est joint, dans le dialecte de Soleimanié, avec le suffixe: دم هشت de-m hecht, je laissai; s'il y a un objet, on y appuie le suffixe et la particule de est omise: خیووتم فروت khei-ọuet-em froutt, je vendis ma tente; dans le dial. de Sihna: کُنم کرد kun-em kerd, je pratiquai un trou, L. I, 101, 20; p. م, voy. ام.

ما voy. مه.

مابین ma-bein, milieu, entre; مابین داین mabein dàin, discontinuer; مابینا شمالی و شرقی mabein-a chimali ve cherqi, nord-est; لمابینا مه li-mabein-a mé, entre nous autres; مابین مابین ma-bein-mabein, de temps à autre; دمابینا یاران تکلیف نینه di-mabein-a iaran teklif niné, entre amis point de cérémonies; mābēṇ, mābaīn Rh.; ar. مابین.

مابینجی mabeindji, médiateur, arbitre.

ماتك matik, berceau; ماتك هژاندین matik hejandin, bercer; mahândek S.; diminut. de مهد.

ماتك voy. مت.

ماجرای ma-djerai, ce qui est arrivé; ar. ماجرای.

* ماچ, ماچ mač kir, il baisa, L.; macíp, un baiser, G.; māchī (ch est č) Rh.; p. ماچ کردن.

مادب mouadib, de bonne conduite; ar. مأدب.

مادر mader, supplique, instance; مادر کرین mader kirin, supplier.

مادك madek, buffle femelle; p. ماده (femelle).

* مادگاو mōde-gāv, vache, B.; p. ماده گاو; comp. مانگه.

ماده madé, femelle; du pers. ماده; comp. می.

مار mar, mariage; ژ بوی وه ماری دای راضیتی دا ji-boui vè mari dàī raziti da, la mère a-t-elle donné son agrément pour ce mariage? mer kem, je me marie, je prends une femme, G.; mahär kerin, ils donnèrent en mariage, S.; zaza mára kẹrde χóe-ri, il prit une femme; ar. مَهْر; comp. بامری (s. v. باب) et دا ماری.

مار voy. ماك.

مار mar, serpent; ماری طیار mar-i teiar, dragon; k. or. moār; p. مار.

مار voy. مال.

ماران maran, cheville, boulon.

ماران maran, garde-manger; de l'arm. մառան.

مارت mart, mois de Mars; t. مارت, arm. մարտ.

* مارجوك mārejŏk, lézard, L.

* مارستان marestán, hôpital d'aliénés, G.; du pers. مارستان (pour بيمارستان).

* مارغ márăg, petite selle dont on se sert en dressant un poulain, ar. márăge S.

* مارك márek, vipère; marék, ascaride, ver dans le corps, L.; diminut. de مار (serpent).

مارگسك marghisk, couleuvre; de مار.

مارن maran, pétrin, huche.

* مارين mārin, bêler; prés. 3. maré L.; propr. faire mà; arm. մայել.

* مازچی māz-čī, pêcheur, S.; de ماسی.

مازی mazi, bois de chêne, gland, noix de galle; masi, noix de galle, G.; t. مازو, مازی.

مازين voy. مزين.

ماست mast, lait caillé; masti, babeurre, G.; ماستی گرتی mast-i ghirti, fromage mou; māzd S.; p. ماست.

* ماستيا, boissons refraîchissantes, Ch. 354 (probabl. du petit-lait, plur. de ماست).

ماسی masi, poisson; ماسيى هور masi-i hour, alevin; ماسی ژار masi-jar, fleur jaune qui sert pour étourdir les poissons (p. ماهی زهره); ماسی کرا masi-kera, larve, frai; ماسی نچير کرين masi nitchir kirin, pêcher; ماسی گير masi-ghir, pêcheur; mahsi bo-ghrum, je pêche, G.; mas M., ناهيك nāhīk B., mási L., lorist. musi, zaza māsí; bactr. maśya, p. ماهی, gil. mōhi, maz. tal. mōī, gebri mūsū, bal. nāhigh.

* ماسيرنج masi-ring, colle; masiriňg kem, dem, je colle, G.

ماش măch, lentille; māsh, fève, Rh.; maash, vesce, R. I, 261; p. ماش (phaseolus mungo).

ماش voy. تيرماش, خلماش.

ما شا الله ma-cha-allah, bravo! (phrase arabe).

ماشك machik, pince; p. ماشه, comp. مواشه.

ماشك machik, mets préparé pour les enfants.

ماصور masour, enflure, gonflement.

ماصيره masiré, chalumeau, filet d'eau; t. ماسور, ماسوره, مآسوره, ماصوره, ماصره, مصره, arm. մասուր, p. ماشوره.

ماضی mazi, essieu.

ماضی voy. ژيژ.

مافه mafé, litière; ar. محفّة.

ماك mak, 1) mère; mār Br.; dujiki maié; 2) source; ماکی وی فسادی ژ فلان کسی mak-i vi fesadi ji fylan kesi, la source de ces troubles provient de tel ou tel; bactr. mātar, p. ماد (dont le kurd. māk pour mād-k est le diminit.), مادر, tat mōi (Dorn, Caspia 218, 4), talych mou, gil. mâr, maer (Melgunof, Zeitschr. der Morgenländ. Gesellsch. XXII, 206, 6; Chodzko Sp. 527, 533), maz. mār (Chodzko Sp. 570, 578); comp. تيرموك, زكيماکی, برالماك.

ماك mak, teinture.

ماکر ma-ker, ânesse; mah kerrá G.; de ma (p. ماده, comp. مادك) et de کر.

ماکو ma-kou, le restant, le reste; littér. il resta que (de ماين).

مال mal, maison, habitation, biens, ri-

chesses, bestiaux, bétail; دمالدانه di-malda-né, ils sont à la maison; ژمالی ji-mali, domestique (qui est de la maison); مالا بلند mal-a bilind, maison haute; مالا جڤاندین mala djevandin, ramasser les fonds; من هره مالا خوه min heré mal-a khé, je vais à la maison; مالا نزیم mal-a nizim, maison basse; مالا کاگیر mal-a kaghir, maison massive; مالی میری mal-i miri, fisc, bien de l'état; مالا مری mal-a miri, capital mort; مال راخستین mal ra-khystin, arranger la maison, meubler; مال ڤه شارتین mal we-chartin, ménager, faire de l'économie; مالك چیکرین malek tchi-kirin, bâtir une maison; مالی فروتنی mal-i fyroutini, maison à vendre; مالی اڤا mal-i awa, maison d'abondance (formule de remercîment, en turc bereket olsoun); دوی مالیدا اودیکی ڤالا هیه di-vi malida odeieki wala heié, il y a un appartement vacant dans cette maison; mal-a piciuk, kuru, utérus, G.; mal-i avá (que) la maison (soit pleine) d'abondance, phrase de remercîment après le dîner; māl-ī awa, adieu, Rh.; chez Chodzko: مالوه maloué, à la maison, 343; ماروا maroua, en dedans, 348; له مارلوا le marava, dans l'intérieur, 324; ar. مال; comp. پیشمال, ناڤمال, رشمال, درمال.

مالباتی mal-bati, cousins issus de germains, parents qui composent une famille.

مالپرست mal-perest, homme vénal; du pers. مالپرست.

مالخو mal-kho, intendant de la maison; malkoi, l'ancien d'un village, G.; malχóe gund L., ملخو malχō B.

مالخولیا malkholiia, mélancolie; t. مالخولیا (du grec).

مالدار mal-dar, riche; du pers. مالدار.

مالداری maldari, richesse; du pers. مالداری.

مالك malik, bât; p. پالان, comp. پالك.

* مالك mályk, chambre, S.; diminut. de مال.

* مالنج maleng̈ kem, j'enduis un mur, G.; p. ماله, ar. مالج (truelle); comp. موله.

* مالوس ma-los, laie, Ch. 350; de mā (voy. می, ماك, femelle) et d'un nom dérivé de la rac. lus (fouiller), lit. ráusti.

مالی mali, femme mariée; مالیا ته یکه یانه زیدیه maliia té iek-é iané zideié, as tu une seule femme ou plusieurs? de مال.

مالین malin, balayer; prés. از دمالم ez di-malim, تو دمالی tou di-mali, او دماله eoü di-malé, plur. ام, هون, وان, دمالین em, houn, van di-malin; futur از مالم ez malim, etc.; impér. 2. به ماله be-malé, plur. هون به مالین houn be-malin; من, ته, وی, مه, وه, اوان مالیا min, té, vi, mé, vé, evan maliia; partic. prés. مالی mali, partic. passé مالیایه, مالیا maliia, maliiaié; هره دری مالی به ماله heré der-i mali be-malé, va, balaye le dehors de la maison; به گیزی مالین be ghizi malin, nettoyer avec un balai; chez Garzoni: prés. 1. be-málum, 2. 3. be-malit, parf. part. maléstl; малимъ, tact, P. (propr. je touche, je frotte); parf. part. mālt L.; malīn, gratter, Rh.; pē māliya, il frotta, S.; bactr. mared, p. مالیدن; comp. ڤه مالین.

ماموریت mamouriiet, commission, charge; ar. مأموريّة.

مامول mamoul, espéré; ar. مأمول; comp. نامامول.

* مان mane hal-de-guiri (le sanglier) s'arrête, Ch. 352; littér. l'action de rester; comp. ماین.

مانع mani, défense; مانع کرین mani kirin, défendre; t. مانع اتمك.

* مانك манкъ, lune, P.; mang R., Br.; bilb. maang, mahang; bactr. mâṅh, anc. pers. māha, p. مانك; comp. مه, هیف.

مانگه manghé, buffle femelle; mańgá, vache, L.; منگایه mangaié, Ch. 316; zaza mańgá; p. ماده گاو = مانه گاو;

مانه mané, prétexte, faux-fuyant; comp. مهانه.

مانه voy. مینا.

ماه voy. ماکر.

ماه voy. مه.

ماهر mahir, homme d'esprit; ar. ماهر.

* ماهوت k. or. māhūt, drap; p. ماهوت.

ماهین, ماین voy. مهین.

ماهیه mahiié, salaire pour un mois; máh S.; de ماه = مه; comp. p. ماهیانه.

مای mài, reliquat, arrière, arrérages; ای مای ادا کرین eï mài eda kirin, payer l'arrière; c'est le partic. prés. de ماین.

مایل màil, penchant, enclin, affectionné; مایل لی کیفی màil li keifi, qui aime la débauche; ar. مائل.

ماین màin, rester, demeurer, s'arrêter; prés. از دمینم ez de-minim, تو دمینی tou de-mini, او دمینه eoŭ de-miné, plur. ام, هون, وان دمینین em, houn, van de-minin; fut. از مینم ez minim; impér. 2. به مینه be-miné, plur. هون به مینین houn be-minin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان ما min, té, vi, mé, vé, evan ma; partic. prés. مای mài; partic. passé ما, مایه ma, maié; به زاروی ماین be zaroui màin, rester avec un enfant (être grosse); خدی بکه لی بیرا من به مینه khoudi bi-ké li bir-a min be-miné, Dieu fasse que cela reste dans ma mémoire; chez Garzoni: prés. 1. mí-num, négat. na-mínum, 2. 3. mínit; parf. 3. máia; chez Lerch: prés. 1. de-mínim, 2. de-míne; parf. part. mā; va dį mā́, celui-ci resta; imparf. 2. mā́'i, plur. 3. mān, parf. 3. mā́ye; la forme mend (aussi en zaza) L. I, 41, 1, est empruntée au persan ماند; chez Socin: fut. 1. aze bĕ-mínem, 2. tē bĕ-míne, plur. 1. amme bĕ-mínin; impér. 2. bĕ-mína; imparf. az mām, tu mái, au mā́, plur. am, hun, au mān, parf. part. 1. ma mā, infin. mayīn; l'infinitif mīnin (Rhea) est formé faussement; bactr. anc. pers. man, p. ماندن; comp. قه ماین.

ماین màin, abdomen (voy. کفر); ar. مأنه.

مایه voy. ماك.

مایه maié, levain; p. مایه; voy. بی مایه.

مایه سلطان maié sultan (en turc ser-maié sultan) le fonds d'une maison de commerce, capital employé pour fonder une telle maison; t. سرمایه سلطان.

مایه سیر maié-sir, hémorrhoïdes; t. مایه سیل; comp. باوه سیر.

* مایی maii-bú, déchiré, G.; ar. مَحى.

مبادله moubadilé, permutation; به مبادله be moubadilé, mutuel; ar. مبادلة.

مبارك moubarek, bénédiction du ciel (formule de félicitation); مبارك كرين moubarek kirin, complimenter; ambárak, mvbarak, mubarak G., m'bārek Rh.; ambárak kem, je bénis, G.; ar. مبارك.

مباركی moubareki, bénédiction, abondance, solennité.

مباشر moubachir, percepteur; ar. مباشر.

مبحثه moubahisé, controverse, débat; مبحثه كرين moubahisé kirin, parier; ar. مبحثه.

مبذر moubezir, dissipateur, prodigue; تو مرفكی مبذری tou merifek-i moubezir-i, tu es un homme prodigue; ar. مبذّر.

* مبرد mábred, lime; mabred kem, je lime, G.; ar. مبرد.

* مپس mepís kir, il mit au cachot, L.; ar. محبَس.

* مپش خانه mepís-ħāné, prison, L.

مت met, tante paternelle, grand'mère; meta, metă G., mat Rh., mētįk L.; ar. عمّات (p. عمّه); comp. عمه.

متاحد بون mouteahid boun, se liguer; ar. متأحّد.

متاركه moutariké, trêve, suspension; ar. متاركه.

متاع metâ, objets, effets; متاعی بازرگانان metâ-i bazirganan, marchandises; ar. متاع.

* متاله metála, gémissement, souci; metála de-kšēne, il gémit; ar. matála S.

* متاله muttala kirin, expliquer, Rh.; ar. متأوّل.

متح meth, metih, louange; متح كرين meth kirin, faire des éloges; metta kem, je fais l'éloge; metta qo kem, je me vante, G.; mŭtta Rh.; ar. مدح.

متحد moutehid, union, ce qui ne fait qu'un tout; ar. متّحد.

متحيرانه moutehàirané, à la volée, inconsidérément; ar. متحيّر.

* مترخانه matăr-χána, orchestre, ar. mahtär-χána S.; du pers. مهترخانه.

مترس meteris, retranchement; ar. مترس.

مترش metrouch, qui a la barbe rasée; ar. مترش (formé du pers. تراشيدن).

متصل moutesil, jonction; متصل بوين moutesil bouin, se joindre; متصل كرين moutesil kirin, joindre; ar. متّصل (joint).

متعلق moutealiq, rélatif, dépendant, accessoire; متعلق بوين moutealiq bouin, dépendre, appartenir; ar. متعلق.

متفق moutefiq, allié; متفق بون moutefiq boun, se liguer; ar. متّفق.

متفرق mouteferiq, divers; ar. متفرّق.

* متقب matkap; tarière, foret; matkap kem, je fore, G.; ar. مثقب (turc vulg. matgap).

* متك miték, buis, myrte, G.; p. ar. مَتك (citronnier).

متل voy. مثل.

متولی mouteveli, directeur, dirigeant les affaires des legs; ar. متولّی.

متین metin, texte; ar. متن, vulg. متین.

مثال misal, image, allégorie, exemple; misala, exemple; mis̃al, proverbe, G.; mįsálek, fable, L.; misāla, par exemple, Rh.; ar. مثال.

*مثل metel, exemple, G.; لمثل comme L. I, 101, 16; ar. مثل; comp. بی مثل.

مثلا mesela, par exemple; ar. مثلاً.

مجادله moudjadilé, querelle; ar. مجادله.

مجال medjal, pouvoir, faculté; ar. مجال; comp. بی مجال.

مجور, مجاور moudjaver, moudjivir, gardien d'un tombeau; ar. مجاور.

مجبوری medjbouri, obligé, forcé; ar. مجبور.

مجد mydjid, soigneux; megét, en vérité (comme promesse) G.; mijid Rh.; ar. مجدّ.

مجدای mydjidàï, intention, dessein, plan, but.

*مجر meger, Hongrie, G.; t. مجر (du hongrois).

مجسم moudjesim, mouchoir de tête.

مجلا moudjela, poli, verni; ar. مجلّا.

مجلد moudjelid, relieur; ar. مجلّد.

مجلس medjilis, séance, assemblée, conseil; plur. مجلسان medjlisan; mejlīs, tribunal, S.; ar. مجلس.

مجموع, مجمع medjmâ, medjmoû, recueil; ar. مجموعه, مجمع.

*مجور megéver, absinthe, G.

مجوی midjivi, quête, demandeur, solliciteur.

مچاندین mitchandin, cligner les yeux, fermer les yeux, serrer le poing; comp. p. مچیدن (arracher, frotter), grec μάσσω (pétrir), lit. mìnkyti (id.).

محابین voy. محابن.

* محافظ, gardeur; محافظ بکه, protège, L. I, 101, 9; ar. محافظ.

محبت mouhabet, amitié, amour; به محبت be mouhabet, amicalement; محبت قه خورین mouhabet we-kharin, boire à la santé, toster; محبت نشاندین mouhabet nichandin, montrer de l'amitié; mehhbét G., muhubat Rh.; ar. مَحَبَّة.

محبتکار mouhabet-kar, ami; محبتکاری معرف mouhabet-kar-i mourouf, philanthrope.

* مَحبوبَیك, amant, L. I, 101, 4; ar. محبوبی.

محتاج mouhtadj, nécessiteux; mahhtağ, nécessité, G.; muhtaj Rh.; az na māhtej-e māl-e dinyáe-má, je n'ai pas besoin des trésors du monde, S.; ar. محتاج.

محتاجی mouhtadji, besoin.

محتکر mouhtekir, accapareur; ar. محتکر.

محتمل mouhtemel, présumable, vraisemblable; محتمل نینه mouhtemel niné, invraisemblable; ar. محتمل.

محدود mahdoud, limité; ar. محدود; voy. نامحدود.

* محرم mahhram, serviette, essuie-mains, G.; ar. مقرمه, t. vulg. محرمه.

محروم mahroum, privé, privation; محروم کرین mahroum kirin, priver; mahrūm be-bím, je m'en vais les mains vides, L.; mahhrum, excommunié, G.; ar. محروم.

مخزن mehzen, magasin; ar. مخزن.

محس mehes, étrille; هسپی محس کرین hespi mehes kirin, étriller un cheval; măhăs Rh.; ar. محسّ; comp. معس.

محسك, محس mehs, mehsik, chausson; p. مس (chaussure sans semelle attachée aux bas); t. مست, kurin. măs (Schiefner 233[b]).

محصل mouhsil, receveur, exacteur, huissier; ar. محصّل.

محضر mouhzir, huissier, officier de police; ar. محضر.

محك mehek, pierre de touche; ar. مِحَكّ.

محکم mouhkem, solide, fort; محکم سپارتین mouhkem sipartin, recommander fortement; mok̄um, ferme, solide, stabile, dur; mok̄um kem, je rends ferme, G.; mukhkum Rh.; ar. محکم.

محکمه mehkemé, tribunal; máhhkame G.; ar. محکمه.

محله mahalé, quartier d'une ville, d'un village; محله ژ دری قلعی mahalé ji-deri qeli, l'enceinte de la forteresse; zaza meh̄la; ar. محلّه.

محمد mouhammed, Mahomet; mahhumet, G.; zaza meh̄méd, memed; ar. مُحَمَّد, vulg. مُحَمَّد.

*محمور mahmūr, nom d'une fleur rougeâtre, ar. maχmūr S.

محو بوین mehv bouin, s'user; کفر محو دبه kewir mehv di-bé, les pierres s'usent; t. محو اولمق.

محیط mouhit, entourant; ar. محیط (voy. بحر).

محین mahīn, user, gâter par l'usage, Rh.; de l'ar. محّ.

مخابن moukhabin, dommage, regret; وسانه چاره نینه مخابنا وی خورتی vousané tcharé niné moukhabin-a vi khourti, ainsi point de remède, quel dommage pour ce jeune homme! mok̄ában G.; muhabīn, mukhabīn, digne de pitié, Rh.; ar. محابا.

مخالف moukhalif, contraire; مخالفی حقی moukhalif-i haqii, contraire au bon droit, c'est-à-dire il a tort; اڤ شولا مخالف ناموسیه ew choula moukhalif namousiié, cette affaire est contre l'honneur; مخالفی عادت moukhalif-i âdet, contraire à l'usage; به مخالف حرکت کرین be moukhalif hereket kirin, transgresser; مخالفی قیاس moukhalif-i qiias, disproportion; mokálef G.; ar. مخالف.

مخالفت moukhalifet, opposition, contrariété; به مخالفت حرکت کرین be moukhalifet hereket kirin, transgresser; ar. مخالفة.

*مخبر makhbar, tombeau, Rh.; ar. مقبره.

مختار moukhtar, maire d'un bourg ou d'un village; گازی مختاری گند بکه من شول پی هیه gazi moukhtar-i gound bi-ké min choul peï heié, appelle le maire du village, j'ai affaire à lui; ar. مختار.

مختصر moukhteser, bref; máktasar, abrégé; móktasar, épilogue, G.; ar. مختصر.

مخز mekhyz, boisson fait avec du lait et de l'eau, petit lait, en turc eïran.

مخس voy. مش.

مخصوص makhsous, exprès; ar. مخصوص.

*مخصی moksi, eunuque, G.; ar. مخصی.

*مخفور maχfūr, tapis, ar. zūlīye S.; măfúr, tapis de pluche, G.; ar. معافری (voy. Tabari, traduit par le docteur H. Zotenberg I, 101, IV, 494).

مخکم voy. محکم.

* مخل mok̄el, petit tamis; mok̄el kem, je tamise, G.; moghŭl kirin Rh.; ar. مُنْخَل.

مخلوط mekhlout, mélange; ar. مخلوط.

مخلوق makhlouq, créature; maklúk̄a, G.; ar. مخلوقه, مخلوق.

مخله mikhlé, omelette.

مخمر mekhmer, velours; mahhkmul G.; ar. مخمر, comp. مخمل.

* مخمل mak̄mel, nappe, serviette, G.; ar. مخمل; comp. مخمر.

مخين mekhin, un Assyrien, un Nestorien.

مد med, longueur; ar. مدّ.

مدار medar, subsistance, moyen d'existence; ar. مدار, comp. p. مدار كردن (vivre).

مدارا moudara, mesquin; medára, intercession; medára t-kem, j'intercède; medára le-kem, je garantis, G.; p. مدارا كردن, de l'ar. درا; géorg. მდაბა (bas, vil), მდაბრა (attendrir).

* مداراچى medáraci, entremetteur, G. (formé de مدارا comme مياىچى de ميان).

مداس midas, soulier, pantoufle; ar. مداس.

* مداعى medaī, ennemi, Rh.; ar. مداعى.

مدانى madani, de Hamadan (voy. شال); p. همدانى.

مدبر moudebir, intendant, préposé; ar. مدبّر.

مدخل medkhel, entrée; ar. مدخل.

مدد meded, aide, secours; مدد خواستن meded khastin, demander du secours; ar. مدد.

مدرس mouderis, maître d'école, premier rang pour parvenir à la dignité de molla; ar. مدرس.

مدرسه medresé, école; madrasi G., madrasa Rh.; ar. مدرسه.

مدعى moudeī, plaideur; ar. مدّعى.

* مدو mâdo, nom d'une fille; syr. bâde S.

مده moudé, temps; مديكى moudeieki, quelque temps; ar. مدّه.

مدير moudir, préfet; ar. مدير.

مديك modēk, bol, bassin, Rh.

* مذب metab, foi, G.; ar. مذهب.

* مذبح mazbah, autel, Rh.; ar. مذبح.

مر myr, la mort; comp. مرك.

مر voy. مرد (mort).

مر mir, homme; مرى من مريه mír-i min myriié, mon mari est mort; مرى فلان ژنه mir-i fylan jin-é, c'est le mari d'une telle femme; مرى مالى mir-i mali, les gens de la maison; مر كلامه mir kelam-é, il est éloquent; plur. مركان mirikan; chez Garzoni: mer, homme; mera, brave; mer nína, impotent; mer kusk, le mari de la soeur; mer k̄aleta, le mari de la soeur de la mère; mer meta, le mari de la soeur du père; mẹr L., mēr Rh.; bactr. mašya, anc. pers. martiya, p. مرد; comp. مر بى, پشتمر (s. v. پشت), خوشمر, نمر, مرد, سره مر.

مر mer, houe, pelle; măra Rh.; ar. مرّ, aram. מָרָא, du grec μάῤῥον (lat. marra).

* مر mer, mouton; plur. مركان merkane Ch. 303.

* مر mur, myrrhe, Rh.; ar. مرّ, hébr. מֹר.

مرابط marabet, nonne, religieuse; ar. مرابط (?).

مراد mirad, désir, but, passion, objet; مرادی هردو دلان mirad-i her-dou di-lan, la passion de deux coeurs; amrád G., meŕád L.; ar. مراد (voy. مراذ).

مراذ meraz, désir, but, voeux; مراذا من بکه meraz-a min bi-ké, cède à mes voeux; ar. مراد (voy. مراد) comp. بی‌مراذ.

مرار mirar, voirie, où l'on jette des ordures; مرار بوین mirar bouin, crever, mourir; مرار بویه mirar bouié, plein d'ordures; meŕár, animal crevé ou écorché, G.; p. مُردار, comp. مردار.

مراری mirari, perles; mrári G.; k. or. mervārī; p. مروارید (du grec μαργαρίτης); comp. مکریت.

مرافه mourafa, procédure, procès; ar. مرافعه.

مرال meral, bison, boeuf sauvage; turc or. مرال (biche); p. مرال (bouc de montagne).

مرام meram, but, intention, désir; مراما وه اته meram-a vé ew-é, telle est votre intention; مراما وی meram-a vi, son but; مرام کرین meram kirin, se proposer, avoir l'intention; ar. مرام.

مرامت meramet, réparation; مرامت کرین meramet kirin, raccommoder; ar. مرمّة.

* مراندین merāndin, tuer, Rh ; prés. 1. merínum, 2. 3. merínit, parf. part. meránd, j'éteignis, G.; verbe causat. de مرین; p. میراندن.

مرانه mirané, virago; p. مردانه.

مرانی mirani, virilité, noblesse; p. مردانگی.

مرای miraï, hypocrite; ar. مرائی.

* مربّا mrábba, confitures; mrábba ce-kem, je confis, G.; ar. مربّا, مربّی.

مربه mourabé, action de s'asseoir avec les jambes croisées; ar. مربّع (carré), comp. ar. تربّع (Berggren 72).

مرت voy. خرت.

* مرتبه márteba, martaba, emploi, charge, dignité, G.; ar. مرتبه.

مرتی meriti, humanité.

مرج merdj, pari.

* مرجان merján, perle, Rh., S.; ar. مرجان (petite perle, corail, du syr. ܡܪܓܢܝܬܐ, grec μαργαρίτης, comp. مراری).

* مرجه marja, cuivre (Güldenstädt chez Lerch); comp. مس.

مرچه مرچ myrtche-myrtch, bruit de baisers; mot onomatop.

مرحمت merhemet, charité; به مرحمت be-merhemet, charitable; meruehhta, meruhhéta G.; merhamét L.; ar. مرحمة; comp. بی مرحوت.

مرحوم merhoum, défunt; مرحوم بویه merhoum bouié, trépassé; ar. مرحوم.

مرخ merkh, genévrier; ar. مرخ.

* مرخس merχas, bon, Kl.; c'est مر خوش (bon homme).

مرخصه merkhesé, évèque (de l'ar. mourakhas); ar. مرخصه.

مرخین merikhin, se reposer au gîte (des animaux); comp. le mot suivant.

مرخین merekhin, se vautrer; de l'ar. مراغه.

مرخین merekhin, ruminer.

مرد murd, mort, qui est mort; مرد

بویه murd bouié, mort; mer G.; bilb. mird, la mort; bactr. mereta, p. مرد.

مرد merd, généreux; از مرفك مردم ez merif-ek merd-im, je suis un homme généreux; merda, homme brave; merda bum, je risque, je suis brave, G.; mard, brave, G.; bilb. merd; zaza merd, mı̊rd, myẹ́rde; du pers. مرد; comp. مر, نامرت.

مردار mourdar, sale, malpropre; c'est la forme persane de مرار.

مرداری mourdari, saleté, pourriture; du pers. مرداری.

* مرداسنج merdaseng̈, litharge, G.; ar. مرداسنج (du pers. مرداسنك).

*مردم zaza mērdúm, mẹrduŏm, mẹrdŭm, homme; du pers. مردم; comp. مرف.

* مردنی merdinie, bravoure, G.; p. مردانکی.

*مردو murdoo, la mort, R.; p. مردکی.

مردیاه merdiiah, poutre; t. مرتك (arm. մարգակ).

مرز merez, collier d'un chien; ar. مرس.

مرژك voy. مرشك.

مرژیان merijiian, murmurer, se plaindre, marmotter.

مرژین mirijin, murmurer, se plaindre doucement, gronder; comp. t. مرلدامق.

مرس meres, âge d'un chien; اف تاژی چند مرسیه ew taji tchend meresiié, ce levrier quel âge a-t-il?

مرساندین meresandin, écraser, broyer avec les doigts, fouler aux pieds.

مرشك, مرژك mirichk, mirijk, poule; مرژکا رش mirijk-a rech, merle; مرژکا مصری mirijk-a mysri, dindon, dinde (comp. کورك); mirisk G., mirišk Kl., Sd., P.; mirīshk Rh., mrı̊šk L., B., Ch. 305; mershk R.; mrı̊šk-i šámi, poule syrienne, L.; حقه یمرشك hyqq-e iamrichk, oeuf de poule, Ch. 305; k. or. mirišk; arm. մարի; comp. Justi, über die kurd. Spiranten 13.

* مرصوما mar-súma, le carême des Chrétiens, G.; du syr. ܨܘܡ et ܡܪܢ, comp. ܨܘܡܐ ܕܡܪܢ (jejunium dominicum); géorg. მარხვა.

مرض meraz, maladie; مرضا حالی meraz-a hali, la fièvre pernicieuse; maraz S.; ar. مرض.

مرضدار merez-dar, maladif; du pers. مرضدار.

مرطال, مطال mertal, metal, bouclier; matál G., mŭttāl Rh., mŭrtál S., aram. ܡܛܠܐ.

مرطب mirtib, bohémien, vagabond; littér. musicien; ar. مطرب; comp. مطربی.

* مرغابی мурхаби, canard, P.; c'est le pers. مرغ آبی.

مرف merif, mourouf, homme, une personne; plur. مرفان mouroufan; مرفی باوری merif-i baverii, une personne sûre; مرفی به عمر merif-i be-ôumir, homme âgé; مرفی به عقل merif-i be-âqil; مرفی پیر merif-i pir, homme vieux; مرفی بکزاده merif-i bek-zadé, homme notable; مرفی به ادب و حیا merif-i be edeb ve heia, homme d'honneur et modeste; مرفکی بی عاره merifek-i bi-âr-é, c'est un homme sans vergogne; مرفی خوبمال merif-i khoui-mal, homme riche, propriétaire; مرفکی معقولی mouroufek-i mâqouli, un grand personnage; مرفی غیرت زاف merif-i ghiret zaf,

homme plein de zèle; مرف بحری merif-i behri, marin; مرف قنج merif-i qendj, homme bon; مرف جوان merif-i djuvan, jeune homme; مرفی قالو merif-i qaleoŭ, homme gros; مرفی مزین merif-i mezin, homme grand; مرفی مشهور merif-i mechhour, homme distingué; مرفکی به ناموسه merifek-i be-namous-é, c'est un homme vertueux; مرفك merif-ek, un homme, une personne; ژ مرفان درقه ji mouroufan di-rewé, misanthrope; ژ سد مرفان پتر گازی کریه ji sed mouroufan pitir gazi kiriié, il a invité plus de 100 personnes; ژ هر کنارکی دو مرف بریندارین ji her kinareki dou mourouf birindar-in, de chaque côté il y a deux hommes blessés; chez Garzoni: meróvi, homme, personne; az merovi flan, je suis serviteur de tel ou tel; merovi qode, bienheureux; merovi mál, qui habite dans la même maison, parent; merovi men, défenseur (littér. c'est mon homme); merovi ghund, ghundan, villageois; merovi asáb, homme respectable; chez Lerch: me̱rú̆, homme; her me̱rú ki, chacun; муруфъ P., maruw, mari, Kl.; mrov, morov B., mruv Sd., merō M., mirov, mērov Rh.; marhóv S.; p. مردم; comp. مردم.

مرفای merifaï, mouroufaï, humanité; p. مردمی.

مرف کوژ merif-kouj, homicide.

مرفی merifi, humain.

مرقیق mouraqiq, minorité; de l'ar. رقّ.

مرك marak, merek, hangar pour la paille, grenier à foin; arm. մարագ, kurin. markw (Schiefner 232[b]).

مرك mirk, prairie; plur. مرگان mirgan; mergha G.; méreg S.; mérg-e vár-e čoχăre, nom d'une localité à 3 heures à l'est de Bădlis, S.; p. مرغ (herbe) arm. մարգ (prairie), d'où l'ar. مرج.

مرك merk, la mort; مرگی من mergh-i min, ô ma mort, c'est-à-dire: ô ma belle pour qui je meurs; مرگی مفاجه mergh-i mefadjé, mort subite (ar. موت مفاجه); bactr. mahrka, p. مرگ; comp. جوانمرگ.

* مرکب markab, vaisseau, G.; ar. مرکب.

مرکب moureke̱b, encre; ar. مركّب.

مرکین merekin, froncer les sourcils de chagrin.

مرگموش merghemouch, arsenic; merghamús, arsenic blanc, acide arsénieux, G.; mergamush Rh.; du pers. مرگ موش (mort des souris).

مرمر mermer, marbre; مرمری سپی mermer-i sipi, albâtre; marmar G., Rh.; p. ar. t. مرمر (du grec μάρμαρος).

* مرمن меременъ, femme, P.; ar. مرأه, مرءه (men, semble être «moi», ma femme).

مرندی merendi, faulx à manche court.

مرو voy. مرف.

* مرو zaza meróe, poire; dujiki múru, p. مرود, امرود.

مروار mervar, perle; plur. مروارید mervarid; comp. مراری.

مروبهین mirvebihin, nutritif.

مروبین mirvebin, mets délicat; de l'ar. مروّب (lait aigre, لبن رایب).

مروت merouvet, modération, conscience; ar. مروّة.

مروز mourouz, chèvre au poil très-frisé.

مروز mourouz, chagrin, mauvaise humeur, tristesse; مروزی دکته mourouzi di-keté, il tombe dans la tristesse.

مرهم voy. ملهم.

مرهونه merhouné, gage; ar. مرهون.

مری myri, 1) mort, morte; mería G., meri, miri Kl.; 2) la mort, carnage; mería G., miri Kl.; partic. passé de مرین.

مری شو myri-chou, l'homme chargé de laver le corps du mort.

* مریم mariam, Marie, G.; ar. مریم.

مرین myrin, mourir; prés. از دمرم ez di-myrim, تو دمری tou di-myri, او دمره eoü di-myré, plur. ام, هون, وان دمرین em, houn, van di-myrin; fut. از مرم ez myrim; impér. 2. به مره be-myré, plur. هون به مرین houn be-myrin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان مر min, té, vi, mé, vé, evan myr; part. prés. مری myri, part. passé مریه, مر myr, myriié; کوری ریسپی گندی دمره kour-i rispi goundi di-myré, le fils de l'ancien du village meurt; ژ برچیان دمرم ji birtchiian de-myrim, je meurs de faim; مری به myri bé, puisses tu mourir; مریه myriié, décédé; infinit. مرین هیه myrin heié, nous sommes mortels (littér. le mourir existe); chez Garzoni: prés. 1. merúm, 2. 3. merít; parf. part. mería; infinit. meren, mortel, mortalité; chez Lerch: prés. 1. de-mérim, 3. bi-mére, il meurt; imparf. 1. mérim; parf. part. mirīya Rh.; chez Socin: prés. az merūm; aze bü-mrüm, tē bü-mre, aúwwe bü-mré, plur. ámme, hū́ne, aúwwe bü-mrin; parf. az mer-üm, tu mir-i, au mer, plur. am, hun, au merin; k. or. meren, impér. mer; zaza merén'a (je meurs); bactr., anc. pers. mar, p. مردن, comp. ڤه مرین.

* مرینی mirinī, le mourir, Rh.

مز miz, pissant; forme entrant dans les composés du verbe میزتین; p. میز; voy. کلمز.

* مز mz, acerbe, G.; ar. مزّ.

* مزا mezē kir, il regarde, il vit, L.; maizä ka, regarde, S.; syr. ܚܙܝܐ.

مزاج mizadj, tempérament, complexion; ar. مزاج; comp. بی مزاج.

مزاجگر mizadj-ghir, accort; du pers. مزاجگیر.

مزاد mezad, enchère publique; ar. مزاد.

مزار, مزل mezar, mezel, tombeau; mazāra G., mezél L.; zaza mezél; ar. مزار.

مزارجی mezardji, fossoyeur; t. مزارجی.

مزال voy. مزار.

مزبله mezbelé, canal où l'on jette les ordures; ar. مزبله.

مزد muzd, récompense; du pers. مزد; comp. بی مزد.

مزدان myz-dan, frotter, raboter, polir; prés. از مزددام ez myz-di-dam, تو مزددی tou myz-di-di, او مزدده eoü myz-di-dé, plur. ام, هون, وان مزددین em, houn, van myz-di-din; fut. از مزدم ez myz-dim, etc.; impér. 2. مزده myz-dé, plur. هون مزدین houn myz-din; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان مزدا

min, té, vi, mé, vé, evan myz·da; partic. prés. مزدای myz-dàï, part. passé مزدا, مزدابه myz-da, myz-daié; de مز (abrégé de مست) et de دان, comp. مست.

مزدوپا muzdoupa, prix de visite qu'on paye au médecin ou à une autre personne; de مزد et du t. پای (portion).

مزدور myzd-ver, journalier, mercenaire; du pers. مزدور; comp. مزوری.

مزدوری myzdveri, salaire d'un journalier; qui a loué quelque chose; du pers. مزدوری.

مزرستان mezeristan, cimetière; du pers. مزارستان.

مزرع mezra, maison de campagne, ferme; ar. مزرع.

مزرعی mezraï, fermier, métayer.

مزغال mazgal, embrasure, retranchement (mot emprunté à l'arménien, mazgal); t. مزغال, مازغال.

مزگفت mizgheft, mosquée; musghefta G.; مزگاوت mesgaout Ch. 346; du pers. مزگت (de l'ar. مسجد, comp. l'espagnol mezquita); voy. Justi, über die kurd. Spiranten 5; comp. مسجد.

مزگین mizghin, bonne nouvelle, pourboire qu'on donne au porteur d'une bonne nouvelle; مزگین بده من mizghin bi-dé min, donne moi mon pourboire; قوی شا بوی زرك مزگین دابه qavi cha boui zirek mizghin daié, il a été très-content, il m'a donné un ducat de pourboire; mesghíni dem, mesghín dem, je porte une bonne nouvelle, G.; p. مژدگان, مژدگانه.

مزل voy. مزار.

مزوری mizouri, domestique; p. مزدور; voy. مزدور.

مزه mezé, goût, saveur, un morceau qu'on garde pour la bonne bouche; du pers. مزه.

مزی voy. مژو.

مزین mezin, grand, célèbre; ای مزین eï mezin, celui qui est grand, souverain; مزین بوین mezin bouin, grandir; مزین کرین mezin kirin, anoblir, élever; comparat. مزینتر mezintir; superlat. مزینترین mezintirin, les plus grands; chez Garzoni: mazén, compar. master kem, j'agrandis; superl. ter mazén, master ammo; masen, dos d'une montagne, Kl. (voy. چیا); mezín L., мазиль P. (voy. اق); māzin Rh.; mazýn, chef, S.; hedrus. māzín, mezín; p. مهین, dial. de Semnan mesīn (Schindler), bal. mazan; comp. arm. [illegible], bactr. mazañ.

مزینای mezinaï, grandeur, noblesse, élevation: māzinātī Rh.

مژ, مژی myj, myji, brouillard; ایرو مژه irou myj-é, aujourd'hui il fait du brouillard; mes G., mesg Kl.; p. مژ.

مژانك mijank, cils; plur. مژگان mijgan; мyme P.; mežu-lánk, paupière, G.; muzhu-lank Rh.; zaza mējēwi čimān (paupière); p. مژه (le suffixe kurde lank est identique avec لان pers.); comp. مژی.

مژو mejou, moelle; mezí G., meschi Kl.; bactr. mazga, p. مغز, comp. بی مژو.

مژول mijoul, loisir, retard; chez Garzoni: mežúl kem, je retiens, j'occupe; mežuli qo kem, je me fatigue; mežul bu, occupé; ar. مشغول.

مژولی mijouli, passe-temps; mezulía G.; comp. مشغولی.

مژی miji, cils; comp. مژانك.

مس mys, cuivre; p. مس, maz. mis, mers (Beresin 77), gil. mirs (Melgunof, Zeitschrift der Morgenländ. Gesellsch. XXII, 198); comp. مرجه.

* مس mas, pantoufle de maroquin jaune, Rh.; masék G.; chald. mesaḥta, plur. meshe, souliers d'hiver de cuir, S.; ar. مسح.

مس voy. مست.

* مساح zaza mesâh, sac à farine; ar. أمساح (plur. de مِسْح).

* مسافر msâfer, voyageur, G.; musāfer, célibataire Rh.; ar. مسافر.

مسال voy. مثال.

مسب meseb, secte; ar. مذهب.

* مسبح msbahh, chapelet des Chrétiens, G.; ar. مسبحه; comp. تزبى.

مست mest, ivre, ivrogne; mesti bu, ivre, G.; mest t-kem; je m'enivre, G.; مس L. I, 101, 5; p. مست.

مست myst, poignée, la paume de la main; مست دان, مزدان myst dan, myz-dan, frotter; مستك برنجى mystek birindji, une poignée de riz; mst, mstek G., mstek dem, je donne un coup de poing, G.; mŭst Rh.; bactr. musti, p. مشت.

* مستحق mstahhk, mérite, méritant; mestahhk nína, indigne; mstahhk bum, je mérite, G.; mustahak Rh.; ar. مستحق.

مستدان myst-dan, user de friction; frotter avec la main; voy. مزدان.

مستر voy. مزين.

مستعمل mousteamel, usité, en usage; ar. مستعمل.

مسجد mesdjid, mosquée; ar. مسجد; comp. مزگفت.

مسخره maskhara, harlequin; ar. مسخره (vulg. masχara).

مسخرتى maskhereti, harlequinade; de l'ar. مسخرة.

مسرانى mysrani, bois à côté de la crèche pour attacher les animaux; arm. մսուր (crèche).

مسطح mousateh, superficiellement; ar. مسطح.

مسطر mester, transparent, papier où sont tracées des lignes et dont on se sert pour écrire droitement; ar. مسطره (t. مسطر).

* مسف mesf, écumoire, G.; ar. مصوب?

مسك voy. مس.

مسك voy. مشك.

مسك misk, musc; به مسك be-misk, parfumé de musc, muscat; msk, mvsk G.; bŭsk S.; ar. مسك, voy. مشك.

* مسكين meskīn, pauvre, misérable, timide, G. Rh.; ar. مسكين.

* مسكينى meskīnī, pauvreté, Rh.

مسلغ mouslig, baignoire; t. مُسْلُق.

* مسلم m,selm kem, j'affranchis; ar. مُسَلَّم.

* مسلم musellem, gouverneur, G.; ar. مُسَلِّم (lieutenant d'un nouveau pacha).

مسلمان mousoulman, musulman; ar. مسلمان.

مسلمانى mousoulmani, piété musulmane; ar. مسلمانى.

مسمار mysmar, clou; ar. مسمار; voy. بسمار.

مسواك misvak, bois avec lequel les dévots musulmans frottent les dents avant la prière; ar. مسواك.

مسهل moushil, purgatif; ar. مسهل.

* مسیح mesih, le Messie, Rh.; ar. مسیح.

* مسیل masîl, vallée, voie; mērdíne bū-masíla, la ville de Mardin a des voies, c'est-à-dire: on peut y parvenir de tous côtés, S.; ar. مسیل (lit d'un fleuve).

مسین misin, mesin, 1) de bronze; 2) pot à l'eau en bronze; مسینی آقی mesin-i awi, aiguière; بلانی مسین بینین bilani mesin binin, qu'on apporte une aiguière; مسینی چای misin-i tchàï, théière; مسینی قاوی misin-i qavi, cafetière; masínk kahhve G.; masīna, id., Rh.; zaza mesín, coupe de cuivre; p. مسین, مسینه (de مس).

مش, مشا mech, mecha, pas, action d'aller au pas, aubin; مشا قژکی mech-a qyjiki, griffonnage (littér. pas, traces du corbeau); مشا هسپی mech-a hespi, pas alongé d'un cheval; مش دکه mech di-ké, il va au pas; دشبه اقه هسپا کیم مشا di-chibé ewe hespa kim-mecha, il semble que ce cheval n'a pas un bon pas; مشا هسپی خراب کرین mech-a hespi kherab kirin, détraquer un cheval; مشا وی هسپی سپهیه mech-a vi hespi sipehiié, le pas de ce cheval est beau; dé-kō māša (le cheval) court (vite) S.; ar. مشی.

مش mych, mouche; مش قوراندین mych qaoūrandin, chasser les mouches; مشا هنگیفی mych-a hinghiwi, abeille; mesc G., mesch Kl. (Fundgruben IV, 314) mež (Asia polyglotta 77); mēš L., мехесь P., mēsh Rh., S.; zaza meiyés; bactr. maχši, p. مگس; comp. کرمش.

* مش mish, abondant, Rh.; p. مَشت.

مشار mychar, scie; مشاری سولدوریان mychar-i soldourian, tranchet, outil de cordonnier; mesciár kem, je scie, G.; mishār Rh.; ar. منشار.

مشاق michaq, domestique pour le travail ordinaire, garçon d'écurie; de l'arm. մշակ, thusch muša, p. مشاق, وشاق.

* مشبه, doute; ar. مشبه; voy. بی مشبه.

مشبه mouchebih bouin, ressembler; ar. مشبّه.

مشت moucht, poing; forme persane de مست.

مشت micht, abondant? voy. مش; p. مشت (id.) arm. մշտ (toujours); seulement dans لیمشت.

مشتا, مشتی mouchta, mychti, caserne, cabane d'hiver, quartier d'hiver des Kurdes chez les Arméniens; مشتا نشین mouchta-nichin, casernant; مشتی بوین mychti bouin, hiverner, passer en hiver chez les Arméniens; مشتی داین mychti dàin, mettre les bestiaux en pension durant l'hiver; ام دبری ناکین مشتی دبین em debri na-kin mychti di-bin, nous ne faisons pas des provisions d'hiver, nous avons nos quartiers (c'est-à-dire chez les Arméniens, qui doivent entretenir les Kurdes et leurs bestiaux pendant l'hiver); t. مشتا.

مشتاق بوین mouchtaq bouin, désirer; ar. مشتاق.

مشترك mouchtirek, ayant plusieurs significations; ar. مشترك.

مشتری mouchteri, acheteur, chaland, compétiteur; ar. مشتری.

مشتمل mouchtemil, réuni; ar. مشتمل.

مشتی mychti, habitation d'hiver; مشتی بوین mychti bouin, hiverner; مشتی

داین mychti dâin, mettre les bestiaux en pension d'hiver; voy. مشتا.

مشتین mychtin, essuyer, balayer; bactr. marez, p. مشتن; voy. قه مشتین, هل مشتین.

مشخت mouchekht, ruiné, perdu, dissipé.

*مشرق meshrik, est, Rh.; ar. مشرق.

مشعله mechalé, flambeau, torche; mashall Rh.; ar. مشعل, مشعله.

مشغولی mechgouli, occupation, passetemps; comp. مژولی.

مشقت mouchaqat, obstacle; ar. مشقّة.

مشك mychk, musc; p. مُشك, voy. مسك.

مشك mechk, outre; مشك كلان mechk kilan, rincer l'outre, c'est-à-dire: faire du beurre (un outre sert de baratte chez les Kurdes); meshk kirin, écorcer, écaler, Rh.; p. مشك.

مشك mychik, souris, rat; مشکی ضویی mychk-i zevii, mulot; مشکی کور mychk-i kor, taupe; msck, mesck G.; mišk L., мушъ P., mišk Rh., M.; zaza muš; p. موش; voy. موشکور.

*مشکل muškil, difficile, B.; ar. مشکل.

مشمر mychmir, abandonné, qui n'a personne au monde; مالید مه مشمرین mali-d mé mouchemr-in, nos maisons sont toutes seules (sans garde); du syr. ܡܫܡܪ.

مشمری mychmiri, délaissement.

مشمش mychmych, abricot; zaza mišmišyér, abricotier; ar. مشمش.

مشمع mouchema, de cire, banne, toile cirée; ar. مشمّع.

مشوره mouchiveré, conseil, délibération; zaza mésore kerd, il délibéra; t. مشاوره اتمك.

مشهور mechhour, distingué; masciúr G.; ar. مشهور.

مشیاك mechiiak, alchimiste.

مشیان mechiian, balancer, vaciller, vibrer, se pavaner; ای دمشه eĭ diméché, qui marche en se pavanant; chez Socin: mâšia, il se hâta; az mâšīyäm čūm pēšīye, je courus au devant de toi (ar. ana mešít ruḥt laqeddáma); ar. مشی.

مشین mechin, basane, peau de mouton préparée; ar. مشین.

مصارف mesarif, frais, dépense; ar. مصارف (plur. de مصرف).

مصالحه mousalihé, la paix; مصالحه کرین mousalihé kirin, faire la paix; ar. مصالحه.

مصحف moushef, le Koran; mesaf G., misāf, mishav Rh.; ar. مصحف (un exemplaire du Koran).

*مصر zaza misr, Égypte; ar. مصر.

* مصری zaza mịsri, égyptien; ar. مصری.

مصرف mesref, dépense, celui qui dépense; مصرف داین mesref dâin, défrayer; msraf kem, je dépense, G.; t. مصرف اتمك; voy. مصارف.

* مصطکی mstékki, mastic, G.; ar. مصطکی (du grec μαστίχη, voy. Pott, Zeitschrift für die Kunde des Morgenl. VII, 101); géorg. მასტაკი; ce mot semble être dérivé du pers. پسته (ar. فستق).

مصلحت maslahat, affaire; ar. مصلحة.

مضاختین mezakhtin, dépenser; de l'ar. مضیاع (dépenseur).

مضبطه mazbata, jugement, sentence; ar. مضبطه.

مضخاندین mezikhandin, dépenser en folles dépenses; verbe causat. de مضخین.

مضخین mezikhin, se ruiner par les dépenses, se perdre par la dissipation; comp. مضاختین.

مضر mouzour, pernicieux; ar. مضرّ.

مطابق moutabiq, conforme; ar. مطابق.

مطال voy. مرطال.

مطبخ metbekh, cuisine; matbak̃ cekem, je cuis, je fais la cuisine, G.; ar. مطبخ.

* مطبخچی matbak̃ci, cuisinier, G.; t. مطبخجی.

مطرا metra, évêque; ar. مطران.

مطرباز metrabaz, accapareur, monopoleur; t. مطرباز.

مطربازی metrabazi, monopole.

مطربی mytribi, imposteur; matérb, charlatan, G.; hafd metúrba, sept musiciens, S.; ar. مطرب; comp. مرطب.

مطلا moutela, dorure; ar. مطلا.

مطلق moutlaq, absolument; مطلق خواستن moutlaq khastin, vouloir absolument, exiger; ar. مطلق.

* مطهر maatahr, purgatoire des Chrétiens, G.; ar. مَطْهَر.

مظنه mezenné, il est probable; ar. مظنّه.

مع maa, avec, ensemble, ar. مع.

معاش mâch, gage, salaire; ar. معاش.

* معاف mãaf, mãf, libre; mãaf kem, je délivre, je privilégie, G.; t. معاف اتمك.

معافور voy. مغفور.

معافه mâfé, espèce de palanquin; ar. مُحَفَّة.

معانِد mouanid, obstiné; ar. معاند.

معاهده mouahidé, alliance, convention; ar. معاهده.

معبد mâbed, temple; ar. معبد.

معبر mouabir, astrologue; ar. معبّر.

معبود mâboud, centre d'un corps d'armée.

معتبر mouateber, respectable; ar. معتبر.

معجون mâdjoun, pastille excitative, opiat; معجونا قرمزی mâdjoun-a qyrmizi, alkermes; mãgiún, électuaire, confection, G.; ar. معجون.

معدن mâden, mine, minerai; ar. معدن.

معده mâdé, mîdé, estomac, appétit, tempérament; معده پاك كرين mîdé pak kirin, restaurer sa santé; معده وه هیه mâdé vé heié, avez vous de l'appétit? kăčýg bē mã́da, la fille était sans appétit (ne l'aimait pas) S. (l'estomac est le siége des passions); mãde tekel ket, j'ai de la nausée, G.; ar. معده.

* معرص meariz, maquerau, cornard; mãres, entremetteur de mariages, G.; ar. مُعَرِّص.

معرفت mârifet, art; به معرفت bemârifet, avec art; chez Garzoni: mãriféta, grâce, bonne manières, éducation, intelligence, adresse; politesse, honneurs, bienvenue; mãriféta kem ghel, je fais un salut à; mãrifet nagiúm, astronomie; marĭfat Rh.; ar. معرفة; comp. بی معرفت.

* معزول mãzúl kem, je casse, je dé-

grade; mãzúl bum, je suis cassé, G.; t. معزول اتمك; comp. عزل.

معس maas, étrille; comp. محس.

معطل mouatil, jour de vacance, congé; mãtal, niais, G.; ar. معطّل.

معطلى mouateli, vacances.

معقول mâqoul, noble, distingué, personnage; plur. معقولان mâqoulan; chez Garzoni: mãkúl, vénérable, civilisé; mãkúl t-kem, ce-kem mãkúl, je traite avec distinction; mãkúlter kem, j'élève; ar. معقول; comp. نمعقولى.

معقولى mâqouli, convenance; نه معقولى كريه ne mâqouli kiriié, il parla hors de propos.

* معلاق melák, foie; melák spi, poumon (t. اق جكر); ar. معلاق.

* معلم mãlem, docteur, professeur; mãlem giú, rabbin; mãlem ãtraf, confesseur (ar. معلّم الاعطراف), G.; ar. مُعَلِّم.

معلوم mâloum, connu; معلوم نينه mâloum niné, inconnu; معلوم وه به mâloum vé bé, sachez que...; ar. معلوم; comp. نا معلوم.

معم mam, oncle paternel; معمى مزين mam-i mezin, grand-oncle; معمو mamo, ô mon oncle! mãm, mãmo G., mãmu Rh., maam, lor. mamoo R.; formé par réduplication de l'ar. عم; voy. پسمام, عام, دوتمان.

معنى, معنا mana, maní, sens, signification; معنا وى خبرى بده من mana vi khaberi bi-dé min, donne moi le sens de cette phrase; ma'na Rh.; manã aia, il a la signification, G.; manã t-kem, manã bezium, j'interprète le sens, G.; ar. معنى.

معنق maneki, cheval; ma'nãgh, cheval de noble race, S.; ar. معناق.

معيشت meïchet, moyens de vivre; حال و مال معيشت hal ou mal meïchet, moyens de subsistance; ar. معيشة.

معين mouâien, adjoint, aide; ar. مُعِين.

* معين mãin, digérer; prés. 1. mãum, 2. 3. mãit G.; de l'ar. معى (boyau), ماعى (nourriture digestible).

مغاره megaré, caverne, grotte; ar. مغاره (kürin. muǵwár, Schiefner 236[b]).

مغامر mougamir, malheureux, qui est à plaindre; ar. مغامر.

مغاير mougàir, contraire; مغاير عادتى mougàir âdeti, contraire aux us et coutumes; ar. مغاير.

مغرب megreb, ouest; maghreb G., maghrab Rh.; ar. مغرب.

* مغربى maǵhrebi, occidental; vent d'ouest, G.; ar. مغربى.

* مغرور maghrúr, orgueilleux, G.; ar. مغرور.

مغرورى magrouri, orgueil, vaine gloire.

* مغره zaza muγará, Mugara (nom propre).

مغز megz, moelle; c'est la forme persane de مژو.

* مغصين maγasīn, avoir dégoût; az maγasím, je suis dégoûté, S.

مغك myghik, cousin (insecte); allemand mücke, angl. midge.

مغل voy. محل.

مغل meghel, endroit, gîte d'un animal; arm. մահկալ; voy. le Journ. as. VI, 19, 527.

مغلطه megleté, repaire de voleurs, réunion de mauvais sujets; خو اغستنا

مغلطی khou eïkhystin-a megleteï, s'aventurer; ar. مغلطه.

مغلق mougleq, difficile; ar. مغلق.

مغلوبی magloubi, vaincu (les Kurdes prennent souvent ce mot pour «vainqueur»); ar. مغلوب.

مغمك mygmyk, moucherons, cousins; mot onomatopéique; comp. مغك et Pott, Doppelung p. 61; kürin. mizmíz (Schiefner 235[b]).

مفاجه mefadjé, subite; ar. مفاجه (voy. مرك).

مفت mouft, gratis; p. مفت.

مفتح mufteh, clef; müftá S.; bü-müftá-ka, boutonne, S.; ar. مفتح, مفتاح.

مفتوحانه meftouhané, les commencements, les premières études du Koran; ar. مفتوح.

مفردی mufurdi, huissier, sergent de police; mafúrdi G.; ar. مُفْرَد (seigneur, grand).

*مفرق mafrak, métal; mfrak, bronze, G.; mefrák, Bronze, L.; müfraq S. (aussi en arabe); mafrak, étain, Rh.; ar. مُفْرَغ (fondu); géorg. მაღარხი (fer blanc).

* مفرق mōfrík, aune, palme (?) L. I, 33, 1; ar. مِرْفَق (coude).

مفسد moufsid, malicieux; plur. مفسدان moufsidan; ar. مفسد.

مفسر moufesir, drogman; ar. مفسّر.

مفلس mouflis, banqueroutier; ar. مفلس.

مفلسی mouflisi, banqueroute.

*مقابل makabil, vis à vis, rival; mokabil, en face de, G.; ar. مُقابل.

مقابله mouqabilé, réciprocité; به مقابله be mouqabilé, réciproque; ar. مقابله.

مقات mouqat, attentif; voy. مقید.

مقار voy. منقار.

مقارن mouqarin, prochain; ar. مقارن.

مقام maqam, musique; mekáma kangia, mélodie, G.; ar. مقام.

مقبر meqber, sépulcre; ar. مقبره.

مقبرستان meqberistan, sépulture, cimetière; du pers. مقبرستان.

مقبولی maqbouli, acceptable, agréable; makbúl, agréable, consentement, G.; makabul Rh.; ar. مقبول; comp. نامقبول.

مقدار myqdar, un certain nombre, d'environ; مقداری چلان myqdari tchilan, une quarantaine; maγdáräki, un certain nombre, S.; ar. مقدار.

مقدر mouqader, sort; مقدرا من mouqader-a min, mon sort; mokkáder G.; ar. مقدّر.

*مقدس mkáddas, mokaddas, sacré, G.; muqaddás, sanctifié, L. образцы пр.; ar. مقدّس.

* مقدسی mokdasi, pèlerin chrétien allant à Jérusalem, G.; ar. مقدّسی.

مقص maqas, ciseaux; مقصا چرای maqas-a tchiraï, mouchettes; mokáz G., mokás kem, je coupe, G.; ar. مقصّ; comp. دوق مقصوك.

* مقصاندین mokasándin, couper; prés. 1. mokasínum, 2. 3. mokasínit, parf. part. mokasánd, partic. passé mokasándia G.; verbe dénomin. de مقص.

مقصد meqsed, but; عینی مقصده âin-i meqsedé, le véritable but; ar. مقصد.

مقصدات maqsedat, voeux, désirs; مقصداتی وی اڤیه maqsedat-i vi eweié, tels sont ses voeux; ar. مقصود, vulg. maqsad.

* مقطره máktara, fourneau, G.; ar. مقطره.

* مقلیك meqilík, casserolle, bouilloire pour cuire des oeufs, L.; ar. مقْلا.

مقناطیس meqnatis, aimant; máknatis G.; t. مقناطیس (du grec μαγνήτης)

مقول meqoul, modèle; ar. مقوله.

مقوی mouqava, carton; ar. مقوّی.

مقید mouqaied, attentif; مقید به mouqaied bé, sois attentif; zaza mukaít-e χóe bi, qu'ils prennent garde; ar. مقیّد.

مقیدی mouqaiedi, application, soin; به مقیدی be-mouqaiedi, exact.

مکاره mekaré, fourberie; ar. مکّار (fourbe).

مکافات moukafat, récompense; مکافات کرین moukafat kirin, récompenser; t. مکافات اتمك.

مکالمه moukialemé, conversation; ar. مکالمه.

مکان mekan, situation, endroit; ar. مکان.

* مکب mekáb, corbeille; le-biyn mekábbe, sous la corbeille; syr. mekábbe S.

مکتب mekteb, école; ar. مکتب.

مکتوب mektoub, lettre, épître; mektúb G. ar. مکتوب.

مکث mekis, retard; مکث کرین mekis kirin, arrêter, retarder; t. مکث اتمك.

مکر mekir, fourbe; finesse, ruse; ar. مکْر (imposture).

مکرم moukrim, hospitalier; ar. مکرم.

* مکروزه mukruza, museau, Rh.

مکمل moukemel, accompli; ar. مکمّل.

* مکایه zaza migai'e, fourbe? L. I, 74, 5.

مگر megher, si ce n'est, par hasard; du pers. مگر.

* مگریت magrit, perle, Kl.; de l'arm. մարգարիտ; comp. مراری, مرواری.

* مگنه magäna, robinet d'un aqueduc, S.; voy. منگنه, منجنك.

مل mil, 1) bras, épaule; ملید مه mili-d mé, mon bras; ملی وی هسپی ژ جه درکتیه mil-i vi hespi ji djih der-ketiié, ce cheval s'est épaulé; ملی شینی mil-i chini, la verge d'une balance; mel, épaule, G.; mel dem, porter sur l'épaule, G.; mil, bras, Rh.; mıl, cou, Br.; plur. millán, épaules, S.; 2) plateau d'une montagne, promontoire; mil, défilé, Rawlinson, Journal of the R. Geograph. Soc. IX, 30, 41; p. مل; voy. نامل (s. v. ناق) سرمل.

ملا **mela**, mollah, savant, docteur en théologie; ملا خوندی mela khoundi, mollah lettré; ملا ژن mela jin, maîtresse, qui enseigne quelque art; ملایك melaiek, un certain mollah; ملامه mela-mé, je suis mollah; mella, mollá G.; mollāh, mallāh Rh.; zaza mél'a; p. t. ملا, de l'ar. مولی.

ملاتی melati, doctrine.

ملاحظه moulahizé, méditation, observation; ملاحظه کرین moulahizé kirin, méditer; t. ملاحظه اتمك.

ملازه melazé, rhume de cerveau; arm. *մաղաս* (pituite).

ملاقات moulaqat, rencontre; ملاقی کرین moulaqi kirin, se rencontrer, s'unir; ar. ملاقات, ملاقی.

ملامز melamez, simple, inoffensif.

ملایت melaiet, état de mollah, connaissance de mollah; ar. مولایة.

* ملایکت meláiket, ange, G.; ar. ملایکة (plur. de ملك).

ملایم moulàim, tranquille, caractère doux; ar. ملایم.

* ملبس mlébes, bonbons; ar. ملبّس (amandes couvertes de sucre, Berggren p. 269).

* ملبوس melbús, vêtement, S.; ar. ملبوس.

ملت milet, nation; melléta G.; ar. ملّة.

* ملچك zaza miličík, passereau.

ملحم moulehem, charnu, gros; ar. ملحّم.

ملز melez, coupon d'étoffe.

* ملعون mãlaún, maudit, G.; melún L.; ar. ملعون.

ملك melek, ange; ملك طاوس melek taous, ange-paon, nom du Satan qu'adorent les Yezidis (voy. Layard, Nineveh and its remains I, 294, 297; Ainsworth, Journal of the R. Geograph. Soc. XI, 25); malak Rh.; ar. مَلَك.

ملك mulk, bien-fonds; milk, terre labourable, Rh. propriété L.; chez Garzoni: melk, possession, terrain, acquisition; melk kána, bien-fonds héréditaire; melk bab, héritage; melk aia, posséder; melk kérum, j'acquéris un bien-fonds; ar. مُلْك.

* ملك milk, règne, L. образцы мр.; ar. مِلْك.

ملكداری mulkdari, acquisition; du pers. ملكداری.

ملكت voy. مملكت.

ملوان melevan, nageur; از ملوانم ez melevan-ym, je suis, تو ملوانی tou melevan-i, tu es, او ملوانه eoû melevan-é, il est un bon nageur; ام, هون, وان ملوانین em, houn, van melevan-in, nous sommes, vous êtes, ils sont des nageurs; malavân kem, je nage, G.

ملوانی melevani, l'art de nager.

ملوث mouleves, souillé; ar. ملوّث.

* ملول melul, triste, Rh.; ar. ملول.

ملهم melhem, onguent, emplâtre; ملهما تیدای برینا من دهباند melhema tidàï birin-a min deheband, tu a mis l'onguent sur ma plaie, elle se dilata; mrahm, onguent; mélgiam, málgema, melgema, emplâtre, G.; t. ملهم, ar. مرهم, p. ملهم, ملغم, aram. מְלוּגְמָא, hürkan. malhwām (baume vulnéraire de jaune d'oeuf, de miel et farine de froment).

ممك memik, 1) sein d'une jeune femme, mamelon; ممکی تازه memik-i tazé, sein à peine formé; mamék, sein de mère, G.; memík L.; mâmk-a me, mon sein, S.; 2) lorist. mimek, tante; mot onomatopéique, t. مه, lat. mamma, haut allemand memm, hürkan. mama, küria. mam, akuscha mamma (sein), p. مام, grec μάμμα, lit. mama (mère), allemand muhme (tante); voy. Pott, Doppelung 32, 33.

ممکن moumkin, possible, c'est possible;

ممكن نينه moumkin niné, ce n'est pas possible; mimkun, possibilité, Rh.; ar. ممكن.

* مملكت memlekéta, empire, monarchie, règne, pays, état; memlekét L.; zaza melmekét; ar. مملكة.

* ممي мами, poule, P.; lorist. mamir; géorg. მამალი (coq, de მამა père), laz. mumúli (Pott, Doppelung 61), mamuli (Klaproth, Asia polyglotta 123, Sprachatlas II).

من min, moi (formatif de از); men G.; емень P. (la voyelle e est le یای اضافت); min L. Rh.; p. من, voy. از.

من men, batman, poids d'environ 6 ocks ou de 18 livres (demi poud); le batman turc contient 6 ocks, une ock à 3 livres; منا قاوی men-a qavi, une men de café; chez Garzoni: men à 12 vakie (ock, وقيه), quatre men sont 1 kuntkar, 30 kuntkar un kantár; p. من (le man ou batman dit batman des caravanes contient 1600 mysqal مثقال = 6 ocks, et 30 batman font 1 kantar, tandisque le batman de Téhéran ne contient que 640 mysqal).

* من de, من لره d'ici, B.; ar. من.

* مناتكى monáteki, un rouble, L.; du russe монéта.

مناره minaré, minaret; ménorá G.; menārá S.; ar. مناره.

مناسب mounasib, convenable; menáseb G.; ar. مناسب; comp. نامناسب.

مناسبت mounasibet, convenance; ar. مناسبة; comp. بی مناسبت.

* منافق menáfak, impie, scélérat, réprouvé, hypocrite, G.; ar. منافق.

منبر minber, mimber, chaire de prédicateur; ar. منبر.

منت minet, obligation; منت برين minet birin, s'engager, s'obliger; mĕnét G.; mĕnét el-gherum, je remercie, G.; mĕnét bo-ghrum, je m'oblige, G.; minăt kēshāndin, remercier, Rh.; ar. منّة.

منتشه menteché, massue.

منجل mendjel, chaudron; mangiél G.; manjal, grand bouilloire, Rh.; mangeluk, bouilloire à thé, Rh.; bal. manǰal.

منجنك mendjenik, mangonneau, machine pour lancer des pierres; manjanik Rh.; p. t. ar. منجنيك, منجنيق, vulg. منجلق, syr. ܡܢܓܢܝܩܐ (du grec μαγγανικόν).

* مندار mendār, enfant; mendārikė ke, l'enfant qui..., Ch. 318; comp. arm. մանր, մանուր (petit) մանուկ (enfant).

مندبور, مندبر mendebour, mendebir, insolvable, ruiné; مهو ژ من پاره دخوزه چی دبيژی امان نبه بدی مندبوره meho ji min paré di-khouzé, tchi dibiji, aman ne-bé bideĭ mendebour-é, Meho me demanda de l'argent, qu'en dis tu? pour l'amour de Dieu, ne lui donne pas, c'est un banqueroutier; du pers. مندبور.

مندبوری mendebouri, banqueroute.

مندر minder, matelas, lit; مندر چيكرين minder tchi-kirin, faire le lit, arranger le lit; t. مندر.

مندل mendel, barre, loquet; مندل كرين mendel kirin, bâcler, barrer; t. مندال.

* مندور mandúr, voué, G.; ar. منذور.

* منديا zaza múndia-i aíšma fátma, arc en ciel.

منزل menzel, habitation; manzéla, chambre, G.; ar. منزَل.

منزل menzil, station, poste, relais, courrier; manzíl G.; ar. منزل.

* منزلچی menzilci, postillon, G.; t. منزلجی.

منزلخانه menzil-khané, relais, station de poste; du pers. منزلخانه.

منزوی mounzevi, casanier; ar. منزوی.

منسف mensef, plat rond et grand; ar. منسف.

منشور menchour, illustre, fameux; ar. منشور.

* منصف mănsa̋f, serviteur, S.; ar. منصف.

* منصور mansúr, vainqueur, G.; ar. منصور.

منتظر mountezir, attendant; منتظری جزای به mountezir-i djezài bé, attendez-vous à la représaille; ar. منتظر.

منع mena, défense; منع کرین mena kirin, interdire; t. منع اتمك.

* منفاق monfak, buffet, G.; ar. منفاق.

* منفك monfak, munfak, soufflet de forge, G.; ar. منفخ.

منقار minqar, 1) bec d'oiseau; 2) munkar, ciseau (à tailler les pierres) G.; makāra kirin, travailler en ciseau, Rh.; ar. منقار.

منقل monkal, foyer portatif, G.; mangal, brasier de cuivre, Sd. 1, 108; ar. منقل; géorg. მანღალი.

* منك miník, petit chien, L.; comp. bal. bing, géorg. ფინა, ფინია (barbet).

منگنه menghene, étau, machine pour serrer; manghano, pressoir, G.; mangēna, machine, Rh.; t. منگنه, de l'ital. mangano (grec μάγγανον); voy. مکنه.

منگوش men-gouch, boucle d'oreille; du pers. منگوش.

* منو mano, manno, homme, Kl.; sanscr. मनु, allemand mann.

* منه zaza miná, de moi.

منی mini, mon cher; de من (moi).

منی mini, instances, désirs; منی کرین mini kirin, implorer, former des souhaits; ar. منی (plur. de منیه).

مو mou, poil, cheveux; موی خنزیری mou-i khyn̈ziri, soies de cochon; مو گری گری mou ghiri ghiri, crépu; مو وشیان mou vechiian, muer; مو ریتن mou retin, changer de poil; مو کشان mou kichan, ratisser un cuir; mū, poil du corps, L.; mi R., B.; zaza mū, poil, plumage, múye; p. مو, موی; comp. دمو.

مواجب mevadjib, salaire, appointement; ar. مواجب.

مواخذه mouakhizé, blâme; ar. مؤاخذه.

مواشه mevaché, pince; plur. arabe du pers. ماشه.

مواشی mevachi, bête sauvage; ar. مواشی (quadrupèdes domestiques); comp. وحشی et مواخش (de موحّش).

موافق mouvafiq, conforme; ar. موافق.

موال meval, but, utilité; ar. مآل; comp. بی موال.

* موت mōt, vin, L.; digor. myt, tagaur. müd (hydromel).

* موت мут-е перахъ (lisez терахъ) chicot d'arbre, p. матетарахъ P.

موت maoŭt, meoŭt, la mort; ar. مَوْت.

موتا meouta, mort; ar. موتی.

* موج múğ, onde; múğ ket (la mer)

roule; múǵ 'l bahhr, flot de la mer, G., муша P.; ar. مَوْج.

موجب modjib, cause; به موجب be modjib, pour cause; ar. موجب.

موجود meoudjoud, sis; ar. موجود.

موجودات meoŭdjudat, nature; ar. موجودات (plur. de موجود).

موجين meoŭdjin, s'agiter (en parlant des eaux et des flots); de موج.

* موچك mochék (ch = č) petit panier, Rh.

موچينك، موچين moutchin, moutchink; pincettes pour arracher le poil; du pers. موچينه.

مودن modin, bout de pipe, bouquin de pipe en ambre; modénk G.; armén. մռութ (entrée), grec μύτη (nez, museau), allem. mund.

موذن mouazin, celui qui donne le signe de prières; ar. مؤذّن.

مور voy. مهر.

* مور mōr, poudre (dans le dial. de Bohtan) S.; ar. مور.

مور mor, brun, noir; t. مور.

مور mour, chicaneur.

مورق morow, mogrof, commissaire de police dans les provinces caucasiennes; وسانه بچين شكا لى مورق بكين vousané bi-tchin cheka li morow bi-kin, ainsi allez et portez la plainte au mogrof.

مورك voy. مورى.

مورى mouri, chicane, tort.

مورى mouri, fourmi; merú G., míro L.; bactr. maoiri, p. مور.

مورى، مورك morik, mori, fausses perles, marguerites en verre; موركا چلقان morik-a tchawan, perles contre le (mauvais) oeil (de couleur bleue); p. مهره, ar. مهرق (de مهر).

موزى، موز moz, mozi, bourdon, mouche; موزى زر moz-i zer, guêpe; mōz, bourdon, Rh.; p. منج، مخ، منك, maz. mâz (Melgunof, die Südufer des Kaspischen Meeres, p. 30); comp. سيراموز.

موزر mou-zer, roux, cheveux roux; mú-zer, blond, G.; de مو et de زر (jaune).

موزلان mozelan, enclos pour les bestiaux; comp. géorg. მესერი (haie de pieux) მოსელი (poutre).

موزيك mouzik, 1) veau, 2) enfant de la femme et de son premier mari; arm. մոզի (veau mâle d'un an); ud. mozi.

مويز، مويژ، موژ meoŭj, mevij, meviz, raisin; موژى هشك mevij-i hechk, raisin sec; mevís, cubèbe, G.; mevís resc, raisin noir; mevís sór, raisin rouge; موز Kl.; mevīǰ B., mēwush Rh., mavīš (ar. زبيب cubèbe) S.; p. مويز.

موژيك moujik, paysan (mot russe); russe мужикъ.

موژين meoŭjin, miauler; de meoŭ (miau); comp. le turc مياولمق, ar. موّأ, russe мяукать, grec μύζω etc.

* موسا músa, Moïse, G.; musá L.; ar. موسى.

موسم mevsoum, saison; ar. موسم.

* موسيقى musikí, musique; ar. موسيقى, du grec μουσική.

موش voy. مشك (souris).

* موشكور musc-kór, taupe, G.; míšk-i χu'ír L.; moush-a kwera R. I, 196; zaza múšu kōr, rat-taupe; p. موش كور, موشك كور; voy. مشك.

*موصل mosul, Mesul; ez mozul, habitant de Mosul, G.; musili Rh.; ar. موصل.

* موصلی mosuli, habitant de Mosul, G.

میقوت, موقوت moqout, miqout, maillet, marteau en bois; ar. میقعة.

مول mol, vagabond, vaurien; p. مول.

* مولا maula, pour cela, S.; ar. من الان.

* مولایکه molaïké, péril; ar. مهلکه Ch. 352.

مولت voy. مهلت.

مولود mevloud, naissance; maulúd, jour de naissance, G.; ar. مولود.

موله molé, truelle; comp. مالنج.

موله molé, plâtre; russe мѣлъ, lit. mé-las (plâtre) mólis (argile).

موم moum, chandelle; mūm sonderáń, éteigneurs des bougies (voy. چرا); p. موم.

* موم mōm, fleur; yăk mṓmi, une fleur; desmál-ē mâdō že mṓmīya, la coiffure de Mado est (bariolée) de fleurs, S.

مومدان moum-dan, chandelier.

مومن moumin, orthodoxe (en parlant des musulmans); ar. مؤمن.

مومی moumi, mouchoir de tête; du pers. مومی (chint à couleur de cire).

مون moun, vil, vilain, méchant, ignoble; comp. géorg. მუნი (gale).

* مون mon, mou; mon kirin, amollir, Rh.; talych nōm (p. نرم)?

مونبار mounbar, saucisse; t. بومبار, p. مومبر (Zeitschr. d. Morgenl. Ges. 31, 489).

مونك mounik, noeud de tige.

مونی mouni, vilenie, bassesse.

* مونی monī, mollesse, Rh.

مویده moïdé, jeunes garçons employés à la danse, travestis en femme; on les appelle aussi kiotchek کوچك; voy. Brugsch, Reise der preuss. Gesandtschaft I, 387.

مویز voy. موژ.

مه meh, mih, brebis; plur. مهان مهان بران خوریه mehan beran khouriié, les brebis ont goûté les béliers (furent couvertes par les béliers); مهید استور به چندی د دین mehi-d isteoûr be tchendi di-din, pour combien donne-t-on les brebis stériles? mih Rh., mōh, plur. mīhá S.; bactr. maęša, p. میش; comp. می.

مه mé, nous; ma G. Rh., me̱ L., me̱ χoar, nous buvions, L.; zaza mā; c'est le formatif employé en instrumental, accusatif; p. ما; voy. از.

مه mé, moi; voy. از.

مه meh, lune, mois; مها نو meh-a nou, nouvelle lune; mah, mois, G. Rh; màh, me̱h, mé̱hek, mé̱hin, mois, L.; mahā M. (ā semble être le یای اضافت); p. ماه, مه (Hafiz 18, 7); comp. تیرمه, مانك.

مه mé, ne, particule prohibitive; مه بیژه me bijé, ne parle pas; مبه me-bé, n'enlève pas; ma G. Rh.; bactr. mā, p. مه.

مه voy. می.

مهانه mehané, prétexte, subterfuge; mah'nē Rh.; p. بهانه; comp. مانه, بهانه.

مهتر mehtir, meilleur, le meilleur; du pers. مهتر.

مهتر voy. میتر.

مهج mehdj, entrailles; ar. مهج (âme, baleine).

مهد mehd, berceau; ar. مهد; comp. ماتك.

مهر voy. مار.

مهر muhur, cachet; مهر كرين muhur kirin, cacheter; مهر خراب كرين muhur

kherab kirin, rompre le cachet, décacheter; moor, cachet, anneau à cacheter, G.; mohr Rh.; pehl. مودر, p. مهر, scr. मुद्रा.

مهرسه mehresé, supérieur d'une église, évèque arménien; comp. مرخصه.

مهرك mohrýk, colonne vertébrale, ar. χäräz S.; p. مهره.

مهره mehré, la dot; ar. مهر; comp. مار.

مهره muhré, lissoir; مهره كرين muhré kirin, lisser; du pers. مهره.

مهك voy. مه (mois).

مهلت, مهل muhul, mohlet, délai; mohlat Rh.; zaza maulét; ar. مهلة.

مهمان voy. ميوان.

مهموز mehmouz, éperon; ar. مهماز.

مهن voy. مه (mois).

مهندس mouhendis, ingénieur; ar. مهندس.

مهندك voy. مانك.

مهنك mehenek, plaisanterie, facétie; من مهنك كر min mehenek kir, j'ai plaisanté; comp. هنك.

مهوان خانه mihvan-khané, hôtel; du pers. مهمان خانه.

مهيا mouheia, préparé; ar. مهيّا.

مهين, ماهين, ماين, mehin, mahin, màin, jument; مهينا وه فال خوريه mehin-a vé fal khouriié, votre jument a-t-elle été couverte par un étalon? majina G., mehín L.; ماكينى māgīnī B. (le g semble remplacer le h comme en russe); mahīn Rh. Sd.; main R.; lor. mohan, zaza māhín, p. ماديان, مادينه, bal. mathiñ, pehl. مانيان.

مى mi, meï, femelle; meh G., mah, meh B., mē Rh., meíya L.; p. ماده, مايه; voy. ماده, بزمى, شيرمى (s. v. شير) ميامى (s. v. مى, ميه).

مى, ميه mi, miia, brebis; ميا قارقاش miia qarqach, brebis de couleur blanche; miia chini, brebis de couleur brunâtre; ميامى míia-mi, brebis femelle; ميا رش miia rech, brebis de couleur noire; mī, mēš L., meik-i ávi, bièvre; mī ávi, loutre, L.; dujiki míe; voy. مه.

مى meï, vin, liqueur, boisson; مى قه خورين meï we-kharin, boire du vin; مى قه ناخوه meï we-na-khé, abstème, qui ne boit pas du vin; méi G., mei L., mah Rh.; meñ, grappe de raisin, vin, P.; p. مى, scr. मद्य.

مى voy. مو.

ميا măia, maladie des chevaux, qui leur fait changer de sabot; من نيرى اڤه هسپا ميا ڤه دگهوره min niri ewe hespa măia we-di-gouhouré, j'ai examiné ce cheval, il change de sabot.

ميارم voy. خورين (manger).

* ميان maiyān kirin, accommoder, Rh.; zaza myáni, milieu; myáni šaúe, à minuit; locatif myáñde, au milieu; bactr. maiδyāna, p. ميان.

* ميانچى miánci, médiateur; miánci de-bum, j'accommode, G.; t. p. ميانجى.

* ميانني zaza myañén'i, moyen, au milieu.

* ميت meit, mort, cadavre, L.; ar. ميت.

ميتر meiter, palefrenier, cocher; máhtār S.; t. مهتر (du pers.).

ميتين mitin, teter; prés. 3. كچك هيژ شير ميژه ketchek heij chir mijé, une fille est encore à la mamelle; chez Rhea: prés. 1. mīzhim, parf. part. mīzht, infinit. mīzhtin; chez Socin: impér. 2. be-méža

bĕ-lēva, tête avec tes lèvres; grec ἀμέλγω, lit. melžu, allemand melken; comp. شيرمژ.

* ميغ михь, clou, cheville, P.; du pers. ميغ.

ميخانه mei-khané, cabaret, taverne; meí-ǩána G.; du pers. ميخانه.

ميخك mikhek, girofle; du pers. ميخك (armén. մեխակ, géorg. მიხაკი).

ميخوش mei-khoch, aigre-doux; p. ميخوش.

* ميدان midan, place publique, G.; de-maidắn, au milieu, S.; ar. مَيدان, مِيدان.

* ميدانخانه мейдань-ханѣ, cour, P.

مير mir, émir, bek; plur. ميران miran; ميركى mireki, un prince, un seigneur; mír, prince; mira, princesse, G.; zaza míre; ar. امير, مير.

مير voy. مر (homme).

ميرات mirat, héritage; ميرات استاندين mirat istandin, hériter, prendre un héritage; اى كو ميرات استانديه ei kou mirat istandiié, héritier, celui qui a pris l'héritage; mīrāt Rh.; ar. ميراث.

* ميراتگر mīrāt-gir, héritier, Rh.

ميراخور mir-akhor, écuyer, chef de l'écurie; mir ahhkur G.; du pers. ميراخور.

ميراو mir-aw, surveillant des eaux; p. ميراو, ميرآب.

ميرانه mirané, en prince, magnifique; داونكى ميرانه daouetek-i mirané, une noce magnifique; du pers. اميرانه.

ميرزا mirza, monsieur (titre donné seulement aux Persans); du pers. ميرزا.

ميرو voy. مورى.

* ميرون mirún, confirmation (des Chrétiens); mirún dem, je confirme, G.; syr. ܡܘܪܘܢ (du grec μύρον).

ميره voy. مير.

ميرى miri, fisc, trésor, bien de l'état; ميريه miriié, ce qui appartient à l'état; ميريا خوى miriia khoï, gabelle; du pers. ميرى.

ميريتى miriti, administration; ميريتيا ارزرومى miritiia erzeroumi, administration d'Erzeroum.

ميز miz, urine, pissat; ميز هاتيه گرتين miz hatiié ǧhirtin, dysurie; ميز نكوتين miz nikoutin, strangurie; miz, mīz Rh.; miz-kem, je pisse, G.; miz ghertia, dysurie, G.; bactr. maẹza, p. ميز.

ميزتين, ميستين miztin, mistin, uriner, pisser; chez Garzoni: prés. 1. mizum, 2. 3. mizit, parf. part. mizt; mīstin Rh.; chez Socin: fut. 1. aze bŏ-mísim, parf. part. 1. mŏ mīst; bactr. miz, p. ميختن (prés. ميزم).

ميزر mizer, tablier, essuie-main, voile; ميزر بر mizer-ber, un petit tablier, chemisette (de بر sein); ar. ميزر.

ميزين mizin, balance; mizén, balance dans le Zodiaque, G.; mēzín L.; ar. ميزان.

ميژ voy. ژمژ.

ميژان mijan, un nourrisson, enfant qui tète; de ميتين.

ميژاندين mijandin, teter; verbe dénomin. de ميژان.

ميژم voy. ميتين.

ميژو mijou, agneau qui tète; de ميتين.

ميش voy. مش (mouche).

ميش voy. مى (brebis).

* ميشته zaza meíšte, demain; meíšte yereí, demain soir; meíšte sebáh, demain

matin; meîšte nemâjira, demain au temps de la prière de matin; comp. نيشته.

ميشستان, ميشه miché, michestan, forêt, bosquet; mesh Kl., mêše L.; t. ميشه (chêne), ميشستان, ميشه لك (forêt de chênes); grec mod. μέσσε, maz. mis (une espèce de chêne, Melgunof, die Südufer des Kaspischen Meeres 221), tcherkess. mess, qizylbache mescha (Klaproth, Sprachatlas XXXIX), syr. mod. mēšā (du kurde, Nöldeke 400).

ميظر mizer, regard, observation; ميظر كرين mizer kirin, observer, jeter un regard; هره ميظر بكه اغا لى ماله heré mizer bi-ké aga li mal-é, va voir si l'aga est à la maison; ar. منظر.

ميفروش mei-ferouch, tavernier; du pers. مى فروش.

ميقوت voy. موقوت.

ميك voy. مى (brebis).

* ميكوك mekuk, réglisse, G.; t. ميان كوكى.

ميل meil, désir, inclination; ميلا دستى دريژيى meil-a dest-i dirijii, attentat; ar. مَيل.

ميل mil, instrument à teindre les yeux; ar. مِيل.

ميل voy. مل.

* ميلاد miléd, jour de naissance, G.; ar. ميلاد.

ميلدارى meildari, adhérence; du pers. ميلدارى.

ميلكور mil-kor, indifférent, qui ne se soucit de rien; de meil et de كور (aveugle).

ميمون maimoun, singe; meimûn L., G.; du pers. ميمون.

مينا mina, émail; مينا لى خستين, مينا خستين mina khystin ou li-khystin, émailler; du pers. مينا (bactr. minu).

مينا mina, pareil; ازژى مينا ته مه ez-ji mina té mé, moi aussi je suis égal à toi; ام همى مينا هفين em hemi mina hew-in, nous sommes tous égaux les uns aux autres; اوژى مينا وى eoū-ji mina vi, il lui ressemble aussi; mīná L.; ez miná-ma, je ressemble, S.; mīná-na, ils ressemblent, S.; zaza manén'u, il est égal; p. مانا, comp. bactr. mānayen.

* ميناندين mīnāndin, comparer; parf. part. 1. me dôst-ē χva minānd bu gul, j'ai comparé mon amie à la rose, S.; verbe causat. de مينين.

مينم voy. ماين.

* مينين mīnin, ressembler, Rh.; prés. 1. az de-mínym S.; p. مانستن,مانيدن.

ميو miv, cep de vigne; mêv-e teri S.; p. ميو.

ميوان, مهمان, مهوان mihvan, mihman, mivan, hôtes, les invités, les personnes en visite; مهوان نواز mihvan nevaz, hospitalier; مهوان نوازى mihvan nevazi, hospitalité; ابروكه گلك ميوان هبه irouké ghelek mivan he-bé, aujourd'hui il y a beaucoup d'étrangers; ميوانيد من هيه mivani-d min heié, j'ai des visites, j'ai du monde; mevân, invitation, réunion, G.; mevan kem, j'invite, G.; mīvan, hôte, L.; mēvān, mēwān Rh.; p. مهمان.

ميوانى mivani, festin, invitation à un banquet; mevánie G.; p. مهمانى, géorg. მეჯმანი.

میوش voy. موژ.

میوك mivik, bouton; میوك كرين mivik kirin, boutonner; diminut. de میوه.

* میوه meva, fruit, G.; meivé L.; мивеrañ, fruits, P. (p. میوها), k. or. mīvé; pehl. میفنك, p. میوه, bal. nīwag.

میبا voy. می (femelle).

مییس voy. مش (mouche).

ن.

نا na, non, ne, non-pas; نا افندم na efendi-m, non, monsieur; نابه na-bé, c'est impossible; نابی na-bi, cela ne peut se faire; نا تونینه na tounińé, non, il n'y a pas; na na, non, non, à Dieu ne plaise! G.; na ka, naku, pour que non, Rh.; chez Garzoni: ber ná-dem, je continue; batal na-kem; id., feki na-ket, infructueux; na-vem, je refuse; kutt na-vem, je hais; kes na-vet, haï; na-elum, j'empêche, je ne permets pas, je défends; ehs ná-bu, futur; na-cium ber, j'évite; kabul na-kem, cela me déplaît; na kangia na k̆a-rába, médiocre; na ex au, neutral; na kima na zeida, pas moins pas plus; idí na-kem, je regrette; denk na-kem, je me tais; ãz na-kem, je blâme; kes na-niasit, inconnu; na-vastit ser fekr, in-constant; na-levit, immobile; na-zanit, sans expérience; na-dem, je réfuse; qo qodam na-kem, je montre mon faible; k̆aráb na-bit, il dure; bara na-dem, je prive, je dérobe; asab qo na-kem, je m'humilie; na-em, je manque, je ne suis pas là; ahhzer na-bum, je ne suis pas présent; ce-na-bit, irréparable; vek-na-bit, qu'on ne peut résoudre; na-bit, impossible; na-et a ghot, indicible; nerm na-bit, implacable; ãge na-kem, je déteste; niscan na-dem, je me déguise; na-nevum, je ne dors pas, je veille; zu ce-na-kem, j'hésite; na-binem, je hais, Kl.; p. نا, comp. نه, نینه.

* ناامید, désespéré, L. I, 98, 18; du pers.

نابدید na-bedid, inaperçu; du pers. ناپدید.

* نابویه na-búia, qui n'est pas mûr, G.

نابه voy. ناق.

نابینا na-bina, aveugle; du pers. نابینا.

* نابینی на-бини, narines, P.; p. نای بینی.

ناپاکی napaki, impureté; du pers. ناپاکی.

ناچاری natchari, la force des choses; به ناچاری be natchari, forcement; ناچاریه natchariié, ils sont dangereux; ایدی از ژ ناچاری ددم eïdi ez ji na-tchari di-dim, enfin, forcement je te les donne; du pers. ناچاری; comp. نچار.

* ناح nah, soupir; nah t-kem, nah nah kem, je gémis (des malades), G.; ar. ناح.

* ناحق na-ahhk, injustice; na-ahhk kem, je tourmente, j'opprime, G.; na-hak, injuste, Rh.; du pers. ناحق; voy. نه حق (s. v. نه).

* ناحقی nahakī, injustice, Rh.

ناحه voy. نحی.

* ناخصمه náχăsma, surtout; náχăsma biyǻni bŏ-bīnit, surtout si (le cheval) voit un étranger, S.

* ناخن нахонь, ongle, P.; c'est la forme persane de نینوك.

ناخوزه na-khouzé, qui ne demande rien (littér. il ne demande pas); comp. p. ناخواه.

ناخوش na-khoch, infirme, malade; مه ناخوش کت me na-khoch ket, nous sommes tombés malades; naquósca G., nakhush Rh.; naquosc bum, je deviens malade, G.; нахушь, douleur, P.; p. ناخوش; voy. نخوش.

ناخوشی nakhochi, maladie, indisposition; ناخوشیا وبای nakhochiia vebaï; attaque de choléra; ناخوشی گرتین nakhochi ghirtin, tomber malade; naquoscía, fièvre, G.; nakhushītī, maladie, Rh.; p. ناخوشی.

ناخیر nakhyr, troupeau de vaches; ناخیر قوان nakhyr-qavan, époque où le troupeau quitte le pâturage; de l'arm. Նախիր, géorg. ნახირი, kurin. neχír (Schiefner 221[b]).

نادر nadir, rare, chose rare; náder, excellent, rare, merveilleux, G.; ar. نادر.

نادرست na-douroust, déloyal; du pers. نادرست.

نادری nadiri, rareté.

* نادین nădin, mettre; dĕ ágr-e kŭčkidă nádia, il le mit dans le feu du foyer, S.; p. نهادن; voy. داین, ناین, نهان.

نارنج narindj, orange; narang̈ G.; du pers. نارنج.

نارین narin, piler, mettre en poudre, broyer; de هیران précédé par le préf. ni?

ناز naz, charme, agacerie; ناز کرین naz kirin, agacer, faire des simagrées; p. نازکردن.

ناز voy. ناساز.

* نازدار nāz-dār, tendre, Rh.; comp. p. نازبردار.

نازك nazik, délicat; nazék, nasek G.; p. نازك.

نازکی naziki, délicatesse.

* نازل nāzíl buía, il descendit du cheval, S.; ar. نازل.

نازله nazilé, catarrhe, fluxion; ar. نازله; comp. نزله.

ناژوتی ne-ajouti, terre qui n'est pas labourable.

ناس nas, connaissance, entendement; ناس کرین nas kirin, connaître, entendre; ناس دکم nas di-kim, je connais; وسانه تو هسپان ناس ناکی vousané tou hespan nas na-ki, ainsi tu ne t'entends pas aux chevaux; ناس نینه nas niné, on n'en a pas connaissance; p. شناس; voy. ناسین.

ناس nas, les hommes, les habitans; ar. ناس.

* ناساز, ناز naz, na-saz, rude, grossier, brutal, G. L.; p. ناساز.

ناسین nasin, connaître, être reconnaissant; prés. از دناسم ez di-nasim, تو دناسی tou di-nasi, او دناسه eoŭ dinasé; plur. ام, هون, وان دناسین em, houn, van di-nasin; impér. 2. تو به ناس tou be-nas, plur. هون به ناسین houn be-nasin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, لوان ناس کر min, té, vi, mé, vé, evan

nas kir; parf. plur. 3. اوان ناس کرنه evan nas kiriné; partic. prés. ناسی nasi, partic. passé ناس کریه, ناس کر nas kir, nas kiriié; chez Garzoni: prés. 1. niãscum, 2. 3. niãscit; parf. part. niãsct; infinit. niãscina, savoir, connaissance; شناسین L. I, 100, 2; nyāsīn Rh.; parf. part. nyāsī Rh.; pers. anc. χšnāś, p. شناختن.

* ناشتا nachta, jeun, à jeun, Ch. 346; du pers. ناشتا.

ناشی nachi, ignorant, étranger à un métier, novice, commençant; ام ناشینه em nachi-né, nous sommes ignorants; ar. ناشی (nouvellement produit), t. ناشی اولمق (croître, provenir).

* ناصر nāzir, administrateur, Rh.; ar. ناصر.

ناصور nasour, ulcère fistuleux; ar. ناصور, ناسور; comp. باصور.

ناطور nator, gardien; nātir, baigneur, valet de bain, Ch. 346; ar. ناطر.

ناغلط na-galet, infaillible.

ناڤ naw, 1) nombril; nāv, reins, croupe, L.; comp. ناڤك; 2) intérieur, milieu; ناڤا زکی naw-a ziki, entrailles, littér. intérieur du ventre; ناڤا نانی naw-a nani, mie d'un pain; ناڤ ران naw-ran, à mi-jambe; نامل na-mil, au milieu des épaules; chez Garzoni: naf, dans; naf dest, paume de la main; naf gioálk dem, j'ensache; naf zangír dem, j'enchaîne, je mets aux fers; naf scusca, dans la bouteille; locat. náfdá, dans l'intérieur; náfdá cium, j'entre, je perce; chez Lerch: nāv, milieu; že nāv, de l'intérieur; de nāv, au milieu; nāv-band, tout au milieu, Rh. (littér. au milieu de la bande); nába, dans (dans la langue poétique) S.; nav-kúr, nom d'une plaine dans le Kurdistan, Journal of the R. Geograph. Soc. XI, 23; له نوه راسته le néoua rasta, juste au milieu, Ch. 346; p. ناف; comp. ناڤك.

ناڤ naw, nom, célébrité; ناڤا وه چیه naw-a vé tchiié, quel est votre nom? به ناڤ be-naw, renommé, célèbre; ناڤ دهڤدان naw dihewdan, donner le signal d'attaque; ناڤی دوان چیه naw-i di-van tchiié, quel est leur nom? chez Garzoni: nave ehr mínit, immortel; nave mazén, célébrité, célèbre; nave karába, perdu d'honneur; nave kangia, réputation; nave bezium, nave dem, nave le-eínum, j'appelle; nāv L. M., naay P., nām Rh.; zaza namé; bactr. nãman, p. نام; voy. بی نام, بی ناڤه.

ناڤتنك naw-tenk, taille fine.

ناڤهلو naw-hilou, lisse à l'intérieur.

ناڤداری naw-dari, l'action d'accréditer; du pers. نامداری.

ناڤدان naw-dan, accréditer.

ناڤدانین naw-danin, nommer, donner le nom, accréditer.

ناڤران naw-ran, cuisse d'un animal; voy. aussi ناڤ.

ناڤروژ naw-rouj, midi; zaza nav-rõja; p. نافِ روز; comp. نیڤ روژ.

ناڤسر naw-ser, homme de moyen-âge; comp. p. نیمسال.

ناڤك nawik, nombril; nafk, nafka, navek G., návik L., nauk R., lorist. naook; p. نافه; comp. ناڤ.

ناڤمال naw-mal, économe, intendant.

* ناڤنجی navengi, médiateur, G.; na-

vinjı Rh.; formé de ناڤ comme میانجی de میان.

ناڤنو naw-nou, mauvais nom, mauvaise réputation; littér. renommée pas encore fondée, encore nouvelle; ناڤنو کرین naw-nou kirin, diffamer.

* ناڤی nawē, nom, Rh.

ناقابل na-qabil, inadmissible.

ناقوس naqos, cloche, planche qui sert de cloche; nakus G.; ar. ناقوس.

* نالیك nalík, matelas, piqué, G.; p. نهالی, bal. nipāl, nipād (Pierce).

نالین nalin, se plaindre, gémir; prés. از دنالم ez di-nalim, تو دنالی tou di-nali, او دناله eoû di-nalé; plur. ام, هون, وان دنالین em, houn, van di-nalin; impér. 2. به ناله be-nalé, plur. هون به نالین houn be-nalin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان نالی min, té, vi, mé, houn, evan nali; parf. plur. 3. اوان نالینه evan naliné; partic. prés. ای نالی eï nali, part. passé نالیه, نالی nali, naliié; infinit. nālēn, le soupir, la plainte (du rossignol) S.; p. نالیدن.

نام voy. ناڤ (nom).

نامادود na-madoud, sans borne; du pers. نامعدود.

ناماموول na-mamoul, inespéré.

نامدار nam-dar, renommé; du pers. نامدار; comp. ناڤداری.

* نامرت méchant, Ch. 351; du pers. نامرد.

* نامردی намерти, paresse, P.; du pers. نامردی.

نامره na-myré, qui ne meurt pas (prés. 3. négat. de مرین).

نامعلوم na-maloum, indistinct, peu clair.

نامقبول na-maqboul, inacceptable; du pers. نامقبول.

نامل voy. ناڤ (milieu).

ناملی namli, lame d'une épée; t.ناملی (du pers. نام, portant le nom du fabricant).

نامناسب na-mounasib, inconvenant; du pers. نامناسب.

ناموس namous, honneur, réputation; لی ناموسی کتین li namousi ketin, toucher à l'honneur; لی ناموسی انین li namousi anin, se compromettre; ar. ناموس (du grec νόμος); comp. بی ناموسی.

نامه namé, lettre; du pers. نامه; comp. les composés de ce mot avec ابرا, امر, شهادت, حوادث, جنك, تهنیه, ایذن, وصیت, قبله, طلاق.

نان nan, pain; نانی عزیز nan-i aziz, pain bénit; نانی خاص nan-i khas, pain bis; نان گوشت nan-goucht, repas (littér. pain et viande); نانی گرم nan-i gherm, pain chaud, نانی تازه nan-i tazé, pain frais; نانی بیمایه nan-i bi-maié, pain azyme; نانی بهڤیر nan-i be-hewir, pain sans levain; نانی طری nan-i tiri, pain cuit sur les charbons (ar. خبز طری pain frais); نانی کارتو nan-i kartou, pain rassis; نانی ژبوی مه بدرینه nan-i jibouï me be-deriné, ôte le pain pour moi; nan pesium, je boulange, G.; nāń, pain, alimens, L.; hedrus. nāń, náneta (formé comme qévata, voy. قاوه); non Sd.; zaza nāń, nā, dujiki non; p. نان, bal. naghan, arm. Նկանակ.

* نانپان nan-pan, boulanger de maison, G.; de pan = وان; p. نان وا, نان با.

نانپیژ nan-pyj, boulanger; nān-pesh Rh.; de پژ; p. نانپز, نانپژ.

نانچوکی nan-tchouki, herbe aromatique pour assaisonner les mets.

ناندار nan-dar, hospitalier.

* ناندان nan-dán, panier à pain, G.

نانکور nan-kour, ingrat; p. نانکور.

نانکوری nankouri, ingratitude.

* نانواخانه boulangerie, Ch. 345; du pers.

نانوك voy. نینوك.

* نانی nani, repas, Ch. 354.

* ناو nav, nacelle, Kl.; pers. anc. nāvi, p. ناو.

ناو naou, canal, gouttière, rigole; p. ناو; comp. bactr. navya.

ناودان naou-dan, conduit d'eau; du pers. ناودان; comp. نوین.

* ناوَوه en bas (dans le texte pers. فرو) L. I, 98, 4; de ناق (dans, en) et de وه ce.

ناوه voy. ناین.

ناویت voy. نود.

* ناهس na-ehhs, stupide; na-ehhs kem, j'assourdis, je stupéfie, G.; p. ناهوش.

ناهموار na-hemvar, disparate; du pers. ناهموار.

ناهیك voy. ماسی.

نای naï, c'est impossible; نای خوندین naï khoundin, impossible de lire; on dit aussi نایته خوندین naieté khoundin; نایته کشان naieté kichan, impossible de supporter; de هاتن.

نایل nàil, désirant, obtenant; نایل بوین nàil bouin, obtenir, atteindre le but; t. نایل اولمق.

نایم voy. هاتن.

* ناین mettre, placer; ناوَه mis, placé (dans le texte pers. نهاده) L. I, 99, 2; p. نهادن; comp. نادین.

نبات nebat, sucre candi (voy. شکر); du pers. نبات.

نبالغ ne-balig, mineur, qui n'est pas majeur; p. نابالغ.

نبض nebiz, pouls; نبض نیرین nebiz nirin, consulter le pouls; بچیم حکیمی بینم بلانی لی نبضا ته بنیره bi-tchim hekimi binim bilani li nebz-a té be-niré, j'irai, j'amenerai un médecin pour qu'il consulte ton pouls; náfža G.; ar. نبض.

نبهستی ne-behisti, inoui.

* نبی nebi, voie, chemin (voy. پشت) L.; ar. نبی.

نپاتی ne-pati, cru; p. ناپخته.

نپخین nepykhyn, haleter, être hors d'haleine; de l'aram. נפח (souffler).

نپنی ne-peni, invisible, sourd; passage invisible.

نتیجه netidjé, succès; نتیجا خیری ne-tidj-a kheïri, bon succès; ar. نتیجه.

نجار nedjar, charpentier; nãgiár G.; ar. نجّار.

* نجاست нитаазеть (lisez ничаазеть?) pers. ничагазеть, immondice, P.; ar. نجاسة.

نجدی nedjdi, provenant du Nedjd en Arabie; هسپکی نجدی باشی hespek-i nedjdi bachi, c'est un superbe cheval de la race nedjdi; سوار اسبی نژدی بو souar esb-i nejdi boué, il était monté sur un cheval de Nedjd, Ch. 352; ar. نجدی.

* نجس nejis, sale, impur, Rh.; neges kem, je souille, G.; ar. نَجِس.

نجسی nedjisi, impureté, excrément.

نجمین nedjimin, clocher, boiter un peu; prés. 3. او دنجمه eoû di-nedjimé; مهینا

ریسپی ژی دنجمه میظر که mehin-a rispi ji di-nedjimé mizer ke, la jument du maire boite aussi un peu, examine la.

* نجوم nagiúm, les astres, G.; ar. نجوم (plur. de نَجم).

نجیب nedjib, noble, généreux; ar. نجیب.

نچار na-tchar, malgré, contre le gré; ne-čār, sans secours, L.; p. ناچار; comp. ناچاری.

نچاندی ne-tchandi, non cultivé.

* نچو zaza né-čau, ne personne, nul.

نچیر nitchir, chasse; nacír kem, je vais à la chasse, G.; nēchīr (ch = č) Rh.; nejír, chasseur, L.; p. نخچیر.

نچیروان nitchir-van, chasseur; nē-cherwān Rh.; p. نخچیروان.

نحس nehes, funeste; ar. نحس.

نحسیان ne-ḥysiian, insensible.

نحق ne-haq, injuste; voy. ناحق.

نحو nehv, grammaire, syntaxe; ar. نحو.

نحی nehi, contrée; zaza naḧé; ar. ناحیه.

نخاشه ne-khaché, qui n'est pas assez cuit.

نخافتین nykhaftin, couvrir, envelopper, cacher; verbe causat. de نخفتین.

نخت nekht, trousseau que le fiancé destine à sa future; nakht, prix d'achat d'une femme, Rh.; ar. نقد.

* نختك nekhteke, un peu. Ch. 343; de l'ar. نقطه (point).

نخته nykhté, pluie; اف نختیا ژبوی پزرا ژی ضراره ew nykhteia ji-bouī pezra ji zerar-é, cette pluie fait du mal aux brebis; comp. نکوتین.

نخر nykhyr, monopole, taxe; comp. نرخ.

نخری noukhri, le premier enfant, l'aîné; p. نخری.

* نخشین naχšín, bigarré, L.; de l'ar. نقش (peinture); comp. t. نقشلو.

نخفتین nykhyftin, se dérober, se cacher; p. نهفتن; comp. نهفتین.

نخوستی ne-khousti, involontairement; de نه et de خوستی (partic. prés. de خوستین).

نخوش ne-khoch, indisposé; neχóš L.; voy. ناخوش.

نخوشی ne-khochi, maladie; نخوشیا عمومی ne-khochiia oumoumi, épidémie; voy. ناخوشی.

نخوندی ne-khoundi, illettré.

* نداره nadára, faculté visuelle, G.; ar. نظاره.

* ندح nadaḥ, rosée, S.; ar. ندی.

* ندر, ندور năder kem, nadúr kem, vouer, G.; ar. نَذر, plur. نذور; voy. منذور.

* ندیتی ne-díti, sans être vu, L.

نر ner, chameau mâle; ner, mâle, G.; nēr Rh.; ner-a ghai, taureau, G.; bactr. nara, p. نر; comp. نیر; نر est une race croisée du bagar et du schutter; géorg. ნარი.

نرخ nyrkh, taxe, droit d'octroi; du pers. نرخ; comp. نخر.

نردوان nerdouvan, degré, échelle; نردوانکی محکم nerdouvanek-i mouhkem, une échelle sûre; nerduān L., ērdavān S.; du pers. نردبان.

* نرکس narghís, narcisse, G.; nergíz L.; du pers. نرکس (du grec νάρκισσος).

نرکیله nerghilé, pipe persane; du pers. نارکیله.

نرم nerm, mou, adoucissant; نرم خو

nerm-khou, débonnaire; nerm kirin, lénifier; chez Garzoni: nerma be-kem, je radoucis, j'apaise; nerma bit, il s'amollit, (le temps) devient chaud, doux; nerm na-bit, implacable; narm Rh.; zaza nemr; p. نرم.

نرمی nermi, adoucissement; narmī, narmiātī, délicatesse, Rh., p. نرمی.

* نرین nărīn, nŭrīn, rugir (du lion), Rh.; prés. 3. de-nerít, parf. part. nerít G.; allemand schnarren, voy. Pott, Et. F. II, 3, 710.

نزار nizar, rocher; ژ نزاری کر بوین ji nizari ghir bouin, rouler du haut d'un rocher; comp. زنار.

نزان ne-zan, ignorant; nezane G. (littér. il ne sait pas); nezáni bu, il ignora, L.

نزانی, نزانیتی nezani, nezaniti, ignorance; nazánia G.; de زانین; comp. نه زانت (s. v. نه).

نزدیك voy. نیك.

* نزدیکی voisinage, L. I, 98, 3; mot pers.

* نزله nezla, refroidissement, rhume; nezla bo-ghrum, je prends froid, G.; ar. نزله; comp. نازله.

نزم nizm, bas; نزم کرین nizm kirin, abaisser; او دیواره نزمه ew divaré nizm-é, ce mur est bas; nesma G., nism Kl., nįzįm L., nīzm, nizim Rh.; bactr. niśma (var. niṡma).

نزمی nizmi, bassesse.

نزوك nizouk, près, auprès, proche; nezīk B. G., nizík L. Ch. 342; nēzuk Rh.; له نزیك le nezik, près de, Ch. 346; nezík kem, j'approche, G.; nezík 'l vakt, imminent, G.; nezík meria, moribond, G.; p. نزدیك; comp. نیك.

نزوکاهی nizoukahi, approchement.

نزوکی nizouki, proximité; نزوکی حملی nizouki hemli, temps où la femme doit accoucher; به نزوکی be nizouki, prochainement; نزوکی کرین nizouki kirin, approcher; نزوکی بوین nizouki bouin, s'approcher; p. نزدیکی.

نزول بکا qu'il descende, L. I, 99, 7; t. نزول اتمك.

نزیك voy. نزوك.

نژده nijdé, une bande de voleurs; بری نها نژده لوی ری هبو beri neha nijdé li-vi ri he-bou, jadis il y avait une bande de voleurs sur ce chemin; نژده هاتیه nijdé hatiié, une bande de brigands est venue; ar. نجده (bravoure, bataille); comp. نجدی (héros).

نژدی voy. نجدی.

نژینین nijinin, murer, murer une porte; parf. part. وی دری اودای نژینی vi der-i odaī nijini, il mura la porte de la chambre; nizhinīn Rh.; p. نشاندن, نشانیدن (verbe causat. de نشستن, kurde رونشتین).

نسب neseb, nomination; حسب و نسب heseb ou neseb, origine, condition, famille; formule turque, de l'arabe.

نسبت nisbet, attribution, relation; نسبت بوین nisbet bouin, avoir rapport à, référer, dépendre; نسبت کرین nisbet kirin, imputer; ar. نسبة.

نسخ nesekh, espèce d'écriture; ar. نسخ.

نسخه nouskhé, exemplaire, amulette; ar. نسخه.

نسك nisk, lentille; neeskh R.; p. نَسك, نَزَك (pour نرسك, نرسنك).

نسم voy. نزم.

نسیه nesiié, à crédit, donner quelque chose à crédit; ar. نسیه.

* نش ونما بکا fais l'éducation, L. I, 101, 11; t. نشو ونما بولمق.

نشا voy. نشای.

نشان, نشی nichan, nichi, indice, marque, but, cérémonie de fiançailles; به نشان be-nichan, marqué, tacheté, fiancé; به نشانه be-nichan-é, cela est marqué; به نشان اقیتن be nichan awitin, tirer au but; نشانا سینوری nichan-a sinori, marque qui indique la frontière; نشان کرین nichan kirin, faire une marque; نشان دانین nichan danin, mettre des bornes à un terrain; niscán bo-ghrum, j'apprends, je vise (au but) G.; nishān kirin, fiancer, Rh. (arm. նշանել, t. نشان قومق), nishān bun, se fiancer, Rh.; du pers. نشان; voy. بی نشانو.

نشاندان nichan-dan, indiquer, exhiber; prés. 3. او نشان دده eoŭ nichan di-dé; parf. part. 3. وی نشان دا vi nichan da; یك دلی نشاندان iek dili nichandan, conspirer: niscán na-dem, je me déguise, G.; comp. خونشاندان.

نشاندانین nichan-danin, marquer, coter; p. نشان نهادن.

نشاندای nichan-daï, donnant des indices, apparence; c'est le partic. prés. de نشاندان.

نشای nichaï, farine melée avec du lait pour assaisonner un mets; nsscá, amidon, G.; p. نشاسته, vulg. nišesté, arm. նաշիհ, նշայ.

نشتر nichter, lancette; nescter G.; du pers. نیشتر, نشتر.

* نشته nįšte, cheval, L.; littér. (animal) sur lequel on s'assied, (animal) de selle; de نشتین (رو نشتین).

نشخولی ne-choukhouli, non travaillé, inculte.

نشریعه ne-cheriié, illégal.

* نشك nuscekka, gluant, matière glutineuse; comp. فه نشك.

نشك nichk, nouveau; ce mot semble dérivé de نو à l'aide de l'affixe šk; comp. ژ نشکفه et نفشك.

نشکفری nichke-firi, premier lait de vache.

نشیدان nichi-dan, déclarer, donner à entendre; de نشی (= نشان) et de دان.

نشیف, نشوف nichouw, nichiw, penchant, pente d'une colline; nesíf, pente; à bas, en bas, sous, dessous, G.; nesíf be-em, t-em, je descends, G.; ser nesif dem, je bouleverse, G.; shīv, vallée, Rh.; nishīv, en bas, Rh.; nesheoo, vallée, R.; p. نشیب, نشیو; comp. شیف.

* نشین nišīn, s'asseoir; هاو نشین, être assis ensemble (p. همنشین) L. I, 101, 6; دادنشی dā-de-niši, tu t'es assis, Cb. 316; دنشین, prenons place, Ch. 345; p. نشستن (comp. رونشتن).

نشین nichin, assis; هاو نشین, compagnon, L. I, 103, 1; du pers. نشین; voy. مشتا.

* نصاری nāzāri, flèche de fer d'une lance, p. nāzari S.; p. نصال (pluriel de l'ar. نصل).

نصاغ ne-sag, malade; nasaka, malade, maladie, G.; nasaka bum, je suis malade, G.

نصب nesb, emploi; نصب كرين nesb kirin, instituer, employer; nasib kirin Rh.; t. نَصْب اتمك.

نصرت nesret, victoire; ar. نُصرة.

نصيب nesib, prédestiné, destin, sort; ar. نصيب.

نصيحت nesihet, conseil, admonition; nŭsīhat Rh.; ar. نَصيحة.

نصيحتكر nesihet-ker, consultant; du pers. نصيحتكر.

نطاق nitaq, ceinture; ar. نطاق.

نظام nizam, ordre, administration, réforme; نظام داين nizam dàin, mettre en ordre, arranger; نظاما باژيرى nizam-a bajiri, police de la ville; nizām, soldats, militaire régulier, Rh.; ar. نظام.

نظر nezer, mauvais oeil; ژ نظر كتين ji nezer ketin, tomber en disgrâce; تو لنظريى tou li-nezeri-i, tu es dans les bonnes grâces; نظر ناكات, il ne regarde pas, L. I, 99, 5; نظرى كردوه, il a regardé, 100, 19; ar. نظر.

نعامه voy. نعمان.

نعل nal, fer de cheval; نعل كشان nal kichan, déferrer un cheval; نعل آقيتن nal awitin, se déferrer (du cheval); nāwl kirin, pē nāwl kirin, ferrer, Rh.; ar. نعل; voy. پينعل.

* نعلبند nal-benda, maréchal ferrant, G.; nawl-band Rh.; du pers. نعلبند.

نعلپاره nal-paré, ferraille.

*نعلت nalét, malédiction; nalét kem, je maudis, G.; nālăt Rh.; ar. لعنة, vulg. نعلة (on a transposé les lettres pour détourner le mauvais augure), oss. nalat', avare na'aṇa (Schiefner, Awarische Texte 110[a]), syr. mod. na'lat (Nöldeke 401).

* نعلجه naljá, fer sous le talon, S.; diminut. de نعل.

نعلين nâlin, socque, chaussure en bois; p. نعلين.

نعمان noman, autruche; طيرى نعمانى teïr-i nomani; nāma G.; ar. نعامة.

نعمت nêmet, bienfait; نعمت انكار كرين nêmet inkar kirin, méconnaître le bienfait; nămét allah (arabe), nămét-a qodé, la grâce de Dieu, G.; ar. نعمة; comp. عمت.

* نعنه nānā, menthe des jardins, G.; ar. نعنه.

نفخ nefakh, soufflet, instrument à pousser l'air; ar. نفخ (le souffler); comp. منفك.

نفر nefer, individu, soldat; نفر عـام nefer âm, milice, troupe irrégulière; نفرى لشكرى nefer-i lechkiri, militaire, soldat; ar. نفر.

نفران nifran, malédiction, horreur; از لته نفران بكم ez li-té nifran bi-kim, je te maudirai; از لته نفران ناكم ez li-té nifran na-kim, je ne te maudirai pas; nefrím dem, je maudis, G.; nifrīn kirin Rh.; du pers. نفرين (de نا افرين).

نفرت nifret, antipathie; ژ فلان تشتى نفرت كرين ji fylan tychti nifret kirin, avoir antipathie pour quelque chose; t. نفرت اتمك.

نفرين neferin, maudire, abhorrer.

نفس nefes, respiration, haleine; نفس استاندين nefes istandin, respirer, prendre haleine; نفس نا ستاندين nefes na standin, prendre la respiration; نفسا خو غالب

بوین nefs-a khou galib bouin, se vaincre soi-même; بنفسا خدانه خورین be-nefs-a khoudané kharin, maîtriser ses passions; نفس کوتان nefes koutan, haleter; نفس ماین nefes màin, perdre haleine; نفسا رژیایه nefs-a rejiaié, glouton; chez Garzoni: nefs, haleine, envie; be-nefs, effréné; هر نفسیکا له, à chaque souffle, L. I, 98, 6; nefs, âme, L., образцы пр. noos, esprit, R.; ar. نفس.

نفسانى nefsani, passion, penchant; ar. نفسانى (effréné).

نفض voy. نبض.

* نفط nafta, naphte, G.; năft Rh.; ar. نفط, du pers. نفت.

نفع nefa, avantage; naf L.; ar. نفع.

* نفق nafak, entretien, Rh.; ar. نفقه.

* نفله niflé, nez, B.; isl. nef, anglosax. neb, nebb.

* نفیر nafíra, trompette, G.; p. نفیر (plus anc. نپور).

نفیکر nefi-ker, négatif, qui nie; de l'ar. نفى (négation).

* نڤاندین nevandin, endormir; prés. 1. nevínum, 2. 3. nevínit; parf. part. nevást (cette forme appartient à نڤستین) G.; n'wāndin, faire coucher, Rh.; verbe causat. de نڤیان ou نڤستین.

* نڤست newist, sommeil, Kl. P.; bilb. nooslia (lisez noostia?).

نڤستین nywistin, se coucher, s'étendre de son long; chez Garzoni: prés. 1. nevûm, négat. na-nevum, 2. 3. nevít; parf. part. nevéstia, négat. na-nevest, il veillait; chez Rhea: prés. 1. n'wim, infinit. n'wistin; nusten R.; bi-nva, t'endors, S.; ez da-noustym, je dormirais, Ch. 326; p. غنودن (غ est le préfixe, identique à ڤ, bactr. vi), comp. p. نوان, isl. hnīpinn, anglosax. hnap, hnipian.

نڤستینی n'wistinī, le coucher, Rh.

نڤك, نڤشك niwik, niwichk, beurre frais; nivísk G., nīwīshk Rh. S.; comp. نشك (nouveau), bal. naiwagh (beurre)?

نڤیان newiian, se reposer, sommeiller.

نڤیسی voy. نمیژ.

نڤین niwin, lit; نڤینا من چیکه niwin-a min tchi-ké, arrange mon lit; چویه نڤینی tchouié niwini, il s'est couché; nevín G., n'wīn Rh.

نڤینچی nevīnčī, arrangeur de lit, S.

* نقاره nakára, timbales, G.; p. نقاره, ar. نقاریه (voy. Berggren 445; B. v. Dorn, Mélanges asiat. VI, 684 № 28).

نقاش voy. نقش.

نقاط voy. نقط.

نقاندین neqandin, choisir ce qu'il y a de mieux (en parlant des brebis); fut. 1. be-nákēnym, ar. anáqqi S.; ar. نقى.

* نقب naqáb, pente, ar. naqabāt S.

نقش neqych, dessin; به نقش be-neqych, brodé; نقش کرین neqych kirin, dessiner, broder; نقش شغولین neqych choukhoulin, broderie; nakásc, broderie; nakásc kem, je peinds, je grave, je brode, G.; ar. نقش (turc vulg. naqych).

نقط nouqet, point (terme grammat.); nukát, point (dans l'écriture), zéro, G.; nukza, iota, Rh.; ar. نُقْطَه (plur. نُقَط, نقاط).

نقل neqil, transport, récit; نقل کرین neqil kirin, conter, transporter; t. نقل اتمك.

نقل nouqoul, fromage sucré; ar. نقل (pain blanc pétri avec du lait et des oeufs).

نك nik, pointe; نكا تشى nik-a techi, la pointe du fuseau.

نك voy. نيك.

نكا nouka, à présent; nuk ex nuk peua, ci-devant, G.; nuka Rh.; k. or. nōga, zaza nekaí; de نو bal. noka, de nouveau, encore; comp. lit. nùgi (allons! maintenant); comp. Pott, dans les Beiträge de Kuhn VI, 269; voy. انكا, نها.

* نكا, garde; نكا بديريت, il gardera, L. 1, 101, 14; impér. 2. نكا بديره, 101, 18; p. نگاه داشتن.

* نكاح никlахъ, mariage, P.; neќah L.; ar. نكاح.

نكار voy. انكار.

نكار nikar, peinture, écriture; du pers. نگار, voy. دست نكار.

نكار voy. چهار.

* نكاندين nakínum, je ferme (les yeux), je cligne; parf. part. nakánd G.; lat. nicere, russe принкать.

نكاى voy. نكا.

نكسين nikisin, s'abattre (d'un cheval); نكسيه nikisiié, abattu d'esprit, démoralisé; de l'ar. نكس.

نكفش ne-kiwch, inconnu.

نكوتين nykoutin, égoutter, tomber goutte à goutte; ژ تلوى وى خون دنكوته ji tilou-i vi khoun di-nykouté, le doigt lui saigne; ژ كپو خون دنكوته ji kepou khoun di-nykouté, le nez saigne, il saigne du nez.; ar. نُكْتَه (goutte).

* نكوك nikúk, griffe, ongle, L.; hurkan. nikwa (Schiefner 179[b]).

نكول noukoul, bec; دو نكول dou-noukoul, huppe (oiseau à 2 becs); سليمانى دونكول souleymani dounoukoul, huppe de Salomon; suleimank de-nukúle L. (voy. Hafis ed. Brockhaus 407, 2), nekel G.; nekúl, nekúlik L., zaza nakúr'e; p. نُك, نوك; comp. نوك.

نكيس nekis, côté, flanc.

نكهاى ne-ghehaï, ce qui n'est pas mûr.

نكهشتيه ne-ghehichtiié, mineur.

نم, نمى nem, nemi, humide; nem Kl.; bactr. nãmya, p. نم.

* نما, croître; ar. نما, voy. نش.

نما nouma, démontrant; p. نما, voy. قبله نما.

نماج voy. نميژ.

نماژ voy. نميژ.

نمام nemam, zizanie; ar. نمام (serpolet).

نمام nemam, intrigue, commérage; calomniateur; ar. نمّام.

* نماندیا namándia, l'action de tremper, G.

* نماندين namánum, je baigne, je trempe; 2. 3. namánit; parf. part. namánd, namándia G.; verbe dénominat. de نم, p. نميدن.

نمايان noumaian, apparent, semblant; du pers. نمايان.

نمد nemed, tapis en feutre; lorist. neoo, feutre; p. نمد.

نمر ne-mir, eunuque; گريدايه يا نمره ghiridaié ia ne-mir-é, est il noué ou impuissant?

* نمسا namsa, Allemagne, G.; ar. نمسا (t. نمچه, du pol. niemiec).

* نمساوی namsávi, Allemand, G.; ar. نمساوی.

نمعقولی ne-mâqouli, inconvenant; impolitesse; من بتو نمعقولی کریه min betou ne-mâqouli kiriié, je t'ai fait une impolitesse.

نموش nemouch, forme, modèle; p. نمایش.

نمونه nemouné, échantillon; p. نمونه.

* نمه náma, du reste, au reste, ar. mā-bāqā; náma čār rōžá mer, du reste, elle mourut après 4 jours; áv-ē kahnîe námā tē, l'eau de la fontaine ne vient plus, S.

نمیژ، نمی nymij, nymi, prière; نمیژا جهری nymij-a djehri, prière vocale, prière de nuit; نمیژا به خف nymij-a bekhef, prière à basse voix; نمیژا عصری nymij-a asri, prière à 4 heures après midi; chez Garzoni: nevésia kem, je prie; nevésia be-ka bu ma, ora pro nobis; nevésia ser mería, sermon funèbre; nemēž kim L.; n'wēsh, n'mēsh Rh.; nweizh, nuezh R. 1, 255; نمه L. I, 101, 20; bohtan. lāmūž kir, il se lava, S.; نیوژ nìeouj, Ch. 346; zaza nemáj; bactr. nemaňh, p. نماز, comp. tchetchenz. lāmaz, hürkan. lamus (témoignage d'estime); comp. دست نمیژ (s. v. دست), دسمی.

* نمیژکار nevesia-kar, dévot, G.

ننکو voy. نینوك.

نو nou, neoû, nouveau, neuf, récent, frais; nouvellement; مرف نویه merif nouié, c'est un homme neuf; جلی نو djil-i neoû, habit neuf; نو هاتم nou hat-im, je suis arrivé nouvellement; ژنو ji-nou, de nouveau; ژنوڤه ji-nouwé, récemment; ژنوڤه کرین ji-nouwé kerin, racheter; نو ایجاد nou idjad, nouvelle manière; نو بوین nou bouin, restaurer à neuf; نو کرین nou kirin, renouveler; nu cekem, nu bezium, je répète, G.; nu dest be-kem, je recommence; nuh L.; bactr. nava, p. نو; comp. نافنو.

نو، نه nou, neh, neuf (nombre); nah G. B., nēh L., năh Rh.; zaza nau, dujiki niu; bactr. nava, p. نُه; comp. دونه.

نو no, pénible, difficile; دردی اڤینی قوی نویه derd-i ewini qavi noié, le mal de l'amour est bien pénible; p. نو.

* نو no, ne, ou, L.; russe но.

نوازش nevazich kirin, faire bon accueil; du pers. نوازش.

نواسی voy. نمیژ.

نوال nouval, gorge, vallée, défilé; نوالکی دخینه هشاری nouval-eki dikhiné hechari, ils se mirent en embuscade dans un vallon; nawall Kl., navál S.; p. نهال (terrain de chasse)? comp. le mot indien nullah.

نوالك nevalouk, vallon, ravin.

نواله nevalé, provision, vivres; du pers. نواله.

نو اموز nou-amouz, commençant, novice; du pers. نو آموز.

نوای voy. نود.

* نواین zaza nauayín, le quatre-vingt-dixième; de نوای.

نوبر nou-bar, prémices, le premier produit; p. نوبر.

نوبه nouba, noube, tour, tour de rôle; nobe, garde, G.; nobe bo-ghrum, cekem nobe, je surveille, G.; noba kirin, relever un factionnaire, Rh.; nauvét L. 1,

23, 9; zaza néwete pa'úte, il fit la garde; ar. نَوْبَه, vulg. nŏbe.

* نوبه چی nőbeči, garde, L.; t. نوبتچی.

نوبه دار nobe-dar, gardien; nobadar, sentinelle, Rh.

نوت voy. نود.

* نوتری zaza náútarai, pas un autre; voy. حتی; russe вторый; comp. maz. اوتی (uti, autre, Beresin 83); le mot est précédé par la négation.

* نوجك zaza nujík, poing.

نود, نهود noud, nehvid, quatre-vingt-dix; nōd L., nāwēt Rh.; zaza nauaí, dujiki nawari; bactr. navaiti, p. نود.

نوروز nourouz, nourouz, le premier jour de l'année persane, équinoxe du printemps; naú-rúz, G.; du pers. نوروز.

* نوروزی, du nouvel an, L. I, 99, 1; du pers. نوروزی.

نوزده nouz-deh, dix-neuf; nōzdéh L., nuzdak Rh.; zaza neu-yés; p. نوازده, نوزده; comp. دونه (s. v. ده).

نوزدهی, نوزدی nouzdehi, nouzdeï, le dix-neuvième.

نوزین nou-zin, poulain propre à monter; de نو (neuf) et de زین (selle).

نوس voy. نفس.

نوسلیه voy. نفست.

نوشت nevicht, nyvicht, écrit, talisman; du pers.; voy. سرنوشت.

نوشی nouchi, boisson; نوشی کرین nouchi kirin, boire; نوشی جان به nouchi djan bé, buon pro ti faccia (compliment que les orientaux adressent à celui qui a vidé sa coupe d'eau ou de vin); k. or. nūš, appétit; p. نوش.

نوق بوین nouq bouin, plonger, immersion; نوق بوی nouq bouï, plongé, noyé; نوق کرین nouq kirin, submerger.

نوك neoŭk, bout, extrémité; نوکا قلمی neoŭk-a qalemi, le bec du kalem; du pers. نوك قلم, comp. نکول.

نوك neoŭk, les flancs du cheval.

نوك nouk, pois (légume); nōk G., L.; p. نخود.

نوك voy. نکا.

* نوکر k. or. nūker, serviteur; du pers. نوکر.

نوکی nouki, l'ocque, poids contenant 3 livres.

نوکین nevykin, efflanquer, être enfoncé (des flancs du cheval); de نوك.

نوکه voy. نکا.

نوو nevou, petite-fille; comp. نوی.

نووت voy. نوبه.

* نووکه zaza navaúke, jusqu'à ce que.

نوهه voy. نکا.

نوی nevi, petit-fils; نوی چیریك nevi tchirik, fils du petit-fils; navī Rh.; bactr. napāδ, pers. anc. napā, p. نوا, نواده, نبیره; comp. نوو, نهو.

نویس voy. نوزده.

نویسار nyvisar, écriture, caractères, inscription, calligraphie; به نویساری رند be nyvisar-i rind, en beaux caractères, belle écriture; du pers. نویسار.

* نویساندین nevisandin, écrire; prés. de-nevisínim; parf. part. nevisáńd L.

نویسی nevisi, beau-fils, belle-fille, enfant d'un autre lit; comp. p. نواسی (petite-fille).

نویسین nyvisin, écrire; prés. از دنویسم ez di-nyvisim; تو دنویسی tou di-nyvisi;

اودنویسه eoŭ di-nyvisé; plur. ام, هون, وان دنویسین em, houn, van di-nyvisin; fut. از به نویسم ez be-nyvisim etc.; impér. 2. به نویسه be-nyvisé, plur. به نویسین be-nyvisin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان نویسی min, té, vi, mé, vé, evan nyvisi; partic. prés. ای نویسی eĭ nyvisi; part. passé نویسیه, نویسی nyvisi, nyvisiié; chez Garzoni: prés. 1. nevísium, be-nevisum nave qo, je souscris; 2. 3. benévistt, qu'il écrive: parf. part. nevísia; impér. 2. be-nevisé L.; chez Socin: prés. aze bi-n'vísem, tu bi-n'vīsé, au bi-n'víse, plur. am, hūn, au bi-n'vísen; parf. part. plur. 2. va n'vīst, 3. vā n'vīst; n'wīsīn Rh.; k. or. impér. 2. be-navīs, be-navīsi; fut. 1. نوسم Ch. 356; zaza prés. 1. nušén'a, fut. 1. bį-nusá; parf. part. nöšt, négat. ńe-nöst; pers. anc. ni-piš, p. نوشتن.

* نویسیا nevísia, écriture, G.; c'est le partic. parf. du précéd.

* نوین noín, noína, aquéduc de pierre, G.; comp. ناودان.

نوین voy. نهی.

نه voy. نو.

نه nè, ne, non, ni; نه لی ریه ne li riié, c'est inadmissible; نه خوستین ne-khoustin, refuser, ne pas vouloir; نه زانین ne-zanin, ignorer; نه سکنین ne-sekinin, sans discontinuer, sans s'arrêter; نه مر نه ژی ne mir ne ji, ni mort ni vivant, pour dire qu'un homme végète; نه هشتین ne-hichtin, retenir, ne pas laisser; نه لجه ne li-djih, mal à propos; na, ne, non, G., Rh., B., ne L.; ne... ne..., ni... ni..., L.; na ka, na ku, à moins, Rh.; неɕень, нуо P., نی L. I, 99, 5; zaza ne, nébe; bactr. na, p. نه (né, dans la poésie souvent nā), dans les composés نا; p. نی (bactr. nōiδ, anc. pers. naiy).

نها neha, actuellement, maintenant, déjà, donc; ژنهادا ji-nehada, dès à présent; ای نها eĭ neha, actuellement; ژبوی نها بوین jiboui neha bouin, ce qui est provisoire; نها کا neha ka, aussitôt que; نها وی بیتن neha vi bítin, il va venir maintenant; nōhá L.; nuha Rh.; zh-nuha, dorénavant, Rh.; de nu (maintenant, bactr. nū, p. نون) suivi par le suffixe adverb. ha; comp. نکا, انکا, hurk. hanaḣa, naḣa.

نهال nouhal, vallée, défilé; voy. نوال.

نهال nihal, plante, arbuste; به نهال be-nihal, pépinière; p. نهال.

نهان nehan, placer; نهانه جهی nehané djihi, on l'a mis en place; p. نهادن (du bactr. dā); comp. نادین.

نهایت nihaiet, terme, fin, but; ar. نهایه.

نه تمام ne-temam, incomplet.

نه خواستی ne-khasti, involontairement; p. ناخواست; comp. نخوستی.

نه راضی ne-razi, malcontent; du pers. ناراضی.

نه راضیتی ne-raziti, désagrément.

نه رند ne-rind, laid.

نهری voy. نیری.

نهرین voy. نیرین.

نهفتین nihiftin, cacher; comp. نخفتین.

نهنی voy. نهی.

نهو nehvo, petit-fils; ایدی ته نهو هین eïdi te nehvo hein, donc tu as des petits-fils? voy. نوی, نوو.

نهوید voy. نود.

نهودی nehvidi, le quatre-vingt-dixième; نود و یکی neved u ieki, le 91me (du pers.); zaza nauayín.

نهی nehi, prohibition; ar. نهی.

نهی nehi, neuvième; nahnē Rh.; zaza nauwín; p. نهم.

نی neï, manque, pénurie; هی و نی heï ve neï, ce qu'on a et ce qu'on n'a pas, c'est-à-dire qu'on n'a rien; de هین précédé par la négation.

نی voy نه (non).

نی voy. نو (ou).

نی neï, roseau, chalumeau; lorist. nei, lance; p. نای, نی.

* نیار nā-yār, ennemi, S.

نیاری ne-iari, inimitié, hostilité; دنیفا زیلان و حیدران بوبه نیاری di-niw-a zilan ve haideran bouié neiari, parmi les Zilans et les Haiderans se déclara l'inimitié.

نیاشین voy. ناسین.

* نیان zaza neyaí, ils se baissèrent; de ni (en bas)?

نیت niiet, but, intention; نیتی شر niiet-i cher, mauvais augure; نیتا وه بیه niiet-a ve bi-bé, si vous avez l'intention; niehht G.; niehhta ce-kem, j'ai l'intention; niehht-a qo bezium, j'assure, je certifie, G.; nīat Rh.; ar. نیّة.

* نَیْچِه, roseau, L. I, 99, 3; du pers. نیچه.

* نید nẹd, commandement, ordre; nẹd kir, il ordonna; il se disposa, L.; p. نوید (message).

نیر nir, mâle; نیری گاران nir-i garan, un mâle dans le troupeau de vaches; bactr. nairya; comp. پزنیر.

نیر nir, joug; nirá, poutre (allem. Jochbalken), G.; ar. نیر, syr. ܢܝܪܐ.

نیران voy. نیرین.

* نیراندین nērāndin, regarder, Rh.; verbe causat. de نیرین.

نیرموك niremouk, hermaphrodite; de نیر et de موك = ماك, p. نرماده.

نیری, نهری niri, nihri, پز نیری pez-niri, bouc de trois ans; nerí G., nēri, bélier, Rh.; nẹri, bouc, L.; de نیر (mâle).

نیری voy. دیران.

نیری niri, épis.

نیرین, نهرین nirin, nihirin, regarder, observer; prés. از دنیرم ez di-nirim, تو دنیری tou di-niri, او دنیره eoû di-niré, plur. ام, هون, وان دنیرین em, houn, van di-nirin; impér. 2. به نیره be-niré, plur. به نیرین be-nirin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان نیری min, té, vi, mé, vé, evan niri; partic. passé نیری, نیریه niri, niriié; به جد نهرین be djid nihirin, examiner avec attention; لبر خو نیرین li-ber khou nirin, baisser les yeux; chez Garzoni: prés. 1. be-nérum, bí-nerum, 2. 3. bé-nerít, bí-nerít; parf. part. be-nerá, bi-nerá (be est le préfixe verbal ou la préposition); chez Rhea: prés. 3. nērīt, parf. part. nērā, infinit. nērān; de-nāri, il regarde, S.; bactr. kar (comp. aiwi-kareta, observant), p. نگریدن, gilek نربدن (Beresin 59).

نیزم voy. نزم.

نیزه نیز nize-niz, gémissement, cris plaintifs.

نیسان nisan, avril; ماهی نیسان mah-i nisan, mois d'avril; ar. نیسان.

* نيشنه zaza naíšta daíšta, naíšta yaíšta, çà et là.

* نيظه nēza, faim, S.; ar. نَكْظ.

نيڤ niw, 1) moitié; نيڤ ڤالا niw-wala, creux; نيڤ تاين niw-tâin, demi-ration; نيڤ روژ niw-rouj, midi (comp. ناڤ روژ); نيڤ ساعت niw-saat, une demie heure; نيڤ قاشمر niw-qachmer, mauvais plaisant (mot à mot: moitié de bouffon); نيڤى شڤى niw-i chewi, minuit; nīv-šév L., nīv-šav M., نيوه شو nioué chôou Ch. 341; نيمه رو nimé-ro, midi, Ch. 341; ni,vro, i,vro G., nīv-rố L. Rh.; نيو چاوان neiou-tchaoûane, front, Ch. 353; له نيو, au milieu, L. 1, 98; k. or. nīm; 2) dans, parmi, chez; دنيڤ كرمانجان وها عادته di-niw kourmandjan vouha âdet-é, tel est l'usage parmi les Kurdes; دنيڤا دوستان di-niw-a dostan (conversation) entre amis; nif G.; bactr. naẹma, p. نيم.

نيڤشكان niwichkan, incomplet, à moitié; de نيڤ.

نيڤك niwik, poirée, folia betae.

نيڤك, نيڤكى niwek, niweki, le milieu; p. نيمه.

نيڤى niwi, la moitié d'un tout.

نيڤيكارى niwi-kari, être de moitié avec quelqu'un, société de marchands.

نيقتى nikiti, goulu, gourmand, ar. نيّق, نيقة.

نيك nik, chez, auprès de; nek G. L; mot contracté de نزوك (p. نزديك); comp. لنيك, بنيك.

* نيك ники, bon; ник-ендишь, bienveillant, P.; du pers. نيك, نيكو, نيك انديش.

نيم voy. نيڤ.

نينك neïnik, miroir; لى نينكى نهرين li neiniki nihirin, se mirer; نينكا زيڤ neinik-a ziw, miroir d'argent; nainuk Rh. G.; zaza ainé; p. آينه, آئينه.

نينوك neinouk, ongle; نينوك عاصى كرين neinouk asi kirin, s'agriffer; نينوك برين neinouk birin, rogner ses ongles, couper les ongles; nanūk L. G., nainuk Kl., ninuk Rh., нахонь, нейнукъ P. (la première forme est la persane); bilb. nanyok, zaza nęṅgō; p. ناخن.

نينه niné, il n'y a pas; nina G.; c'est la 3me personne du présent de هين, précédé par la négation; comp. نو, هين.

* نينين zaza neyén'u, il éternue; comp. بهنيژرين.

نيو voy. نيڤ.

نيوژ voy. نيڤژ.

نيويشك voy. نڤك.

و

و ou, et; bactr. uta, anc. pers. utā, p. و.

و ve, et; والحاصل ve'l-hasil, en somme, du reste; ar. و.

و o, suffixe du vocatif; باوو bav-o, ô mon père! ككو kek-o, id.; ممو mem-o, ô Mem! كرو من kor-ou min, ô mon fils! دلو سوارى dil-o souvari, ô mon cher

cavalier! yā gúrg-ō, ô loup! S.; p. ā (دلا).

وا voy. كوتين.

واجب vadjib, nécessaire; واجب بوين vadjib bouin, devoir: ar. واجب.

واجه voy. كوتين.

* واچش zaza vā́čįš, exécrable; p. بچيز.

واحد vahid, particulier; ar. واحد.

وار var, gîte, halte, station, campement; واری هاڤینی var-i hawini, campement d'été; واری پایزی var-i pàizi, campement d'automne; ملا اغا لکی واری دانیه mela aga li-ki vari daniié, molla Aga où a-t-il placé son campement? واری کوزی var-i kouzi, bercail, lieu où agnèlent les brebis; zaza wār, campement d'hiver; bactr. vara; arm. վայր, վար (dans մարտա-վար lieu de combat); վարուժ; comp. بیوار.

وارا voy. بارین.

واران voy. باران.

وارث varis, veris, héritier, proche parent; plur. وارثید وی اوی ژنی دکوژن varis-id vi evi jeni di-koujin, ses proches parents tuent cette femme: ar. وارث.

وارد بوين varid bouin, arriver; ar. وارد.

وارزه voy. خوارزا.

واریل varil, baril, barillet; t. واریل (de l'ital. barile).

واز voy. باز.

وازنه voy. خواستن.

* واژ vaj, force; bactr. vāza; comp. بیواژی, وز.

واژی vaji, envers, travers, revers; واژی بوين vaji bouin, démettre, disloquer le pied ou la main; p. باز; comp. ڤاژی, کله واژی, چاق واژی, برواژ.

واسطه vasité, intervention; ar. واسطه, comp. بی واسطه.

واصل بوين vasil bouin, rejoindre; t. واصل اولمق.

واعظ vaaz, prédicateur; ar. واعظ.

واقع, واقعی vaqa, vaqeï, cas, événement; دواقعدا di-vaqyda, sur ces entrefaites; ar. واقعه.

والا voy. ڤالا.

* والقپامسی valqapamasí, pain de froment, pain d'épice, L.

والله vallah, sur mon dieu; v,allah G.; ar. والله.

وان van, ces, ceux-ci, ils; اوان evan (cas obl.) leur; دوان دران di-van deran, dans ces endroits; ژوانی ji-van-i, tu es un de leur; ژ وان یکی ji van ieki, l'un d'entre eux; chez Lerch: we̱, wē̱, ils, formatif wāṅ, wā́na, dat. wān-ra; chez Chodzko: آوان āouane (nomin. et format.); awanā, auane Br.; ž wāṅ, à eux, L.; voy. او.

وان van, possesseur, ayant; ce mot est employé seulement dans des composés, comme le pers. وان ou بان (bactr. pešupāna); comp. برغوان, باغوان, باغچه وان, پشتوان, بیربوان, بیدروان, بروانك, طیروان, صیدوان, سیوان, پنجاروان, کشتیوان, کروان, فیلوان, عربه وان, گولکوان, گله وان, گاوان, کلکوان, هشتروان, نچیروان, نانپان.

وانك voy. بانك.

وانو voy. خواندين.

واهمه vahimé, idéal, imaginaire; ar. واهمه.

وای voy. وی.

وای voy. خوه (soeur).

وایشت voy. خواستین.

وبا veba, peste, choléra; ar. وبا (choléra).

* وت zaza ve̱t, wḗta, hors, de; ve̱t ārd, il emmena; bactr. vita.

* وتن, dire, parler, L. I, 101, 18; parf. part. 3. وُت, وتی 100, 6; دوُت 101, 20; imparf. 1. وُتم 101, 4; passif prés. 3. وَته 100, 11. Ces formes du dialecte de Sihna sont d'accord avec celles du Mazenderani (infin. بوتن bauten), du Talych (واتو votū, Beresin 44; وای vai, parlant etc., voy. Chodzko 567) de l'Afghan (p. e. وُه Dorn, a Chrestomathy p. 13, 1); p. كفتن; comp. كوتين.

وجود voudjoud, corps; ar. وجود.

وجه vedjh, manière; plur. وجهان vedjhan, لی وجهی کنایه کوتین li vedjh-i kenaié goutin, s'exprimer d'une manière allégorique; بهر وجهی be-her vedjhi, de toute manière; لی وجهی عامه li vedjh-i âmé, généralement; به وجهی شرطی پاکیژ کرین be vedjh-i cherti pakij kirin, absoudre par jugement; ar. وجه; comp. بی وجه.

وحشی vehchi, sauvage; ar. وحشی.

وخت voy. وقت.

* وختی, quand, L. I, 98, 5; de وقت.

وده voy. اودا.

ور ver, si; wére e̱zi ... be-drūm, si j'aurai cousu, L. I, 47, 11; p. ور (de واکر ou وار).

* ور voy. بر (sur).

ورده, ور voy. بر (devant).

* ور wer, arrière, de retour, encore; wer de-míne, il reste en arrière, L.; bactr. apara.

* ور ver, de, hors, L.; zaza ve̱r, vḗra; comp. بر.

ورانین ver-anin, envelopper; تی ورانین ti ver-anin, mettre dedans; dest-e qo ver-ínum, je donne la main, G.; zaza wer-ắnd, il prit (la main); comp. برابنان, تی ورانین.

* ور پیچان ver-pecium, je plie, j'enveloppe (des habits); parf. part. verpecía G.

ورث voy. وارث.

ورج voy. هرج.

وردان voy. بردان.

وردانن voy. تی وردانن.

ورده voy. ورشتن.

وردك verdek, canard; voy. اوردك.

* وردی verdi, caille, G.; p. وردیج, ورتیج, ونك, sanscr. वर्तिका.

ورز با verze-ba, vent nord-est.

ورزنه voy. ورشتن.

ورزین voy. باورزین.

* ورسه wersa, veau, Br.; p. ورزاو (pour ورزکاو boeuf de labour).

* ورشتن zaza war-zén'a, war-dén'a, je me lève; plur. 3. wírdi, ils se lèvent; parf. 3. weríšt be aspár, il monta sur le cheval, 62, 15; plur. 3. werišti, 49, 5; p. ورخاستن (impér. ورخیز), gil. ورشتن, impér. وریز, parf. 1. ورشیتمه Melgunof, Zeitschrift der Morgenländ. Gesellsch. XXII, 200, 2; 207, 28, 26; comp. برستین.

* ورشك weršák, hermine, L.; pehl.

varsnagan; comp. le russe барсукъ (blaireau).

ورق vereq, feuille; ar. ورق (du pehl. ورك); comp. بلك.

ورقکر vereq-ker, fabricant de feuilles en métal.

ورك voy. برخ.

* ورکتین zaza kaut vẹr, il suivit.

ورکرین voy. تی ورکرین.

ورك voy. گور (loup).

ورگراندین ver-gherandin, renverser, retourner, traduire; عقل ور گراندین âqil ver-gherandin, détourner, dissuader; ژ عربی به ترکی ور گراندین ji arabi be tyrki ver-gherandin, traduire de l'arabe en turc; ژ زمانی ترکی به زمانی کرمانجی ورگراندین ji ziman-i tyrki be ziman-i kourmandji ver-gherandin, traduire de la langue turque en langue kourmandji; verbe causat. de ور گریان.

ور گرتین ver-ghirtin, s'habiller, se vêtir, s'affubler; prés. از ور دگرم ez ver-di-ghirim, négat. از ور ناگرم ez ver-na-ghirim; تو ور دگری tou ver-di-ghiri; négat. تو ور ناگری tou ver-na-ghiri; او ور دگره eoû ver-di-ghiré; plur. ام, هون, وان ور دگرین em, houn, van ver-di-ghirin; fut. از ور گرم ez ver-ghirim; impér. 2. بورگره, ووربه گر be-ver-ghiré, ver-be-ghir, plur. هون بورگرین, وربه گرین houn be-ver-ghirin, ver-be-ghirin; parf. part. من, نه, وی, مه, وه, اوان ور گرت min, té, vi, mé, vé, evan ver-ghirt; ورگرتی ver-ghirti, s'habillant; ورگرت ver-ghirt, habillé; ورگرتیه ver-ghirtiié, s'étant habillé; وه ور ناگرین vé ver-na-ghirin, vous ne vous habillez pas; تین و جلید خو وردگرین tin ve djili-d khou ver-dighirin, ils viennent et ils mettent leurs habits; p. برگرفتن.

* ور گریان wer-gerīan, tourner, Rh.; chez Garzoni: prés. 1. ver-gherum, négat. ver-na-gherum, 2. 3. ver-gherit, parf. part. ver-gheriá; ver-gería, il s'en alla, L.; p. برگردیدن.

ورم verem, marasme, dessèchement du corps; t. ورم.

ورم verim, enflure, gonflement; ورم داچون verim da-tchoun, se désenfler; ورم گهشتی verim ghehichti, abcès abouti; voram bum, je m'enfle, G.; voram, enflure, enflé; vorámtiá, enflé, G.; ar. ورم; comp. استسقا.

ورماندین verimandin, gonfler, rendre enflé; voramínum G.; parf. part. voramánd G.; verbe causat. de ورمین.

ورمین verimin, gonfler, enfler; ورمیه verimiié, étant gonflé.

* وروور verver, roue, G.; formé par réduplication de la racine sanscr. वल्, lat. volvere, isl. Virvir (tourbillon, nom d'un nain, Voluspa 15).

* ورری wér'oe, depuis longtemps, L.; de we (celui-là) et de رو = روژ.

وره voy. ور (de).

وری voy. بری.

وریان veriian, tomber (en parlant des feuilles et des graines).

وریس veris, corde, ficelle, cordon; varís G., wẹrís L., verīs Rh., vārís S.;

gil. varîs; comp. ريس, et le pers. وَرسَن, russe верша, goth. vruggo.

ورين verin, venir; ce verbe forme seulement l'impératif: وره veré, viens; وره ڤيرا veré wira, viens ici; prohibit. مره meré; plur. هون ورين houn verin; prohib. مرين merin; vora, viens, venez, G.; وارا B, wurra, R. I, 316; wărreh Sd.; zaza ńẹ̄ri, ne viens pas; wér'e L., wera, plur. werin Rh., vâra, plur. vârin S. Ce verbe se dérive de la rac. bactr. i (aller), précédé par ور; comp. هرين et هاتين.

* ورينه wer'îne, aussitôt, L. (?).

* ورينه zaza vẹryén'e, le premier; de ورى (voy. برى commencement).

وز vez, force de corps; bactr. vāza, voy. بيوز, واژ.

وزا veza, maigre, faible, exténué; گوشتى وزا goucht-i veza, la viande maigre; ar. وزأ.

* وزد zaza vịzdé ǰenén'a, je siffle; littér. je tire du cou (? arm. վիզ); voy. اڠان.

وزن vezen, poids, balance, pied de vers; وزنا راست vezn-a rast, poids juste; وزن كرين vezen kirin, peser; ar. وزن.

وزناندين vezinandin, faire peser, mesurer; prés. 3. او دوزنينه eoû di-vezininé; parf. part. 3. وى وزناند vi vezinand; ام دى هرى و لوا بوزنين em di hiri ve liva be-vezinin, il faut que nous pesions la laine et la laine agneline; verbe dénominat. de وزن.

وزنكر vezin-ker, peseur.

وزنه vezné, mesure pour une charge de fusil; ar. وزنه.

* وزى, défaut de maturité (dans le texte orig. خويد) L. I, 102, 16; de وزا.

* وزيارى zaza viz-yẹ̄ri, hier soir; comp. guebri گزه (hier, Beresin)?

* وزير vezîr, vizir, pacha à 3 queues de cheval; vizîr G.; zaza wẹžîr; ar. وزير (du pers. ou pehl.); comp. گزير.

وزين vezin, bourdonner, souffler; با دوزه ba di-vezé, le vent souffle; p. وزيدن.

* وژد, état, condition, Kl. (Mines de l'Orient IV, 380, 1[a]).

وسان, وسا vousa, vousan, ainsi, comme çà; از وسان ددم ez vousan didim, je donne comme ça; از وسان نادم ez vousan na-dim, je ne donne pas comme ça; وسان ديسان vousan disan, tel quel; وسانه vousan-é, cela est ainsi; نه وسانه چاڤى ته مزين بوبه ne vousan-e tchaw-i té mezin bouié, ce n'est pas ainsi, tes yeux étaient grands (c'est-à-dire: tes yeux étaient effrayés); وسانه نينه vousan-é niné, la chose n'est pas ainsi; وسانى vousani, tellement; وسان هاتيه vousan hatiié, comme cela est venu, c.-à-d. ainsi va le monde; de او et de سان.

وستان voy. زڤستان.

وسعاندين veseandin, agrandir, élargir; de l'ar. وسع.

* وسل vassâl, vasâl, pièce, part; vasâl vasâl, pièce par pièce; vasâl vasâl be-kem, je mets en pièces, G.; p. گُسِل (de bactr. pers. anc. śar, précédé par vi).

* وسلوك vasalók, chicorée, endive sauvage, G.; bal. wasal, ar. بصل (scilla).

* وسمان zaza wẹsmán, nom propre d'homme, L. I, 72, 13.

* وسمه, fard, Ch. 348 du pers.

وسوسه vesvesé, soupçon, défiance; اقه وسوسیه مرف ewé mourouf vesvesiié, cet homme est soupçonneux; وسوسه کرین vesvesé kirin, entrer en soupçon; ar. وسوسه.

وسیله vesilé, moyen; به وسیله be-vesilé, moyennant; ar. وسیله.

* وش zaza vaš, herbe; vâš-i beṅg, térébinthe; bactr. vāśtra, p. واش.

وش vech, mouvement, force; vech, bon, Ch. 356; zaza we̱š, bon, sain; wé̱ši kén'a, je me réconcilie; c'est la forme vraiment kurde de خوش; bal. waš.

وش waš, porc, cochon, L.; uasch Kl.; lat. verres, sanscr. वृषन् (taureau), voy. Pictet, les origines indo-europ. I, 335.

وشاق vachaq, loup cervier; t. p. وشق.

وشان voy. وشنان.

وشاندین vechandin, secouer, mouvoir; verbe causat. de وشیان; p. فشاندن, افشاندن; comp. داوشاندین, راوشاندین.

وشتر voy. هشتر.

* وشنان zaza ve̱šnân, brûler; prés. 1. ve̱šén'a, je brûle; ve̱šnén'a, je fais brûler; parf. part. ve̱šâ, je brûlais; ve̱šnâ, je fis brûler; de la rac. bactr. uš, voy. Pott, Et. F. II, 4, 338.

وشی voy. اوشی.

وشیان vechiian, se détacher (en parlant des fruits qui se détachent de l'arbre), tomber (des poils qui tombent du corps); pehl. وشاتن, p. گشادن (comp. افشاندن); comp. داوشین.

وصف vesf, description, qualification; وصف کرین vesf kirin, qualifier, faire entendre; t. وصف اتمك.

* وصل vasal, chaînon, G.; ar. وصل.

وصله veselé, jointure; به وصله be-veselé, raboteur; ar. وصله.

وصول vousoul, arrivée; ژ وصولا وه خبردان بوم ji vousoul-a vé khaberdan boum, j'ai appris votre arrivée; ar. وصول.

وصی vesi, tuteur; ar. وصی.

وصیت vesiiet, testament, tutelle; به وصیت داین be vesiiet dàin, léguer; به وصیت هلای be vesiiet hilàï, ce qui est laissé par testament; chez Garzoni: vassiét, ordre, avis, testament; vassiét kem ou dem, j'ordonne, je lègue; vasiet Rh. (lisez will pour rill); ar. وصیّة.

وصیتنامه vesiiet-namé, testament; du pers وصیّت نامه.

وصیتی vesiti, tutelle; de وصی.

وصیله vesilé, jointure, noeud; به وصیله be vesilé, lié par des noeuds; ar. وصیله.

وضعاندین vezeandin, disposer; de l'ar. وضع.

وطن ve̱ten, patrie; ar. وطن.

وظیفه, pension, provision, L. I, 98, 13; ar. وظیفه.

* وعد vá'ad, promesse, S.; ar. وعد.

وعده vaâdé, temps, terme; وعده دریژ کرین vaâdé dirij kirin, atermoyer; وعده داین vaâdé dàin, s'engager, donner sa parole; wadé̱ L. I, 24, 8; wahdā Rh.; vāʿĕde S.; ar. وعده.

وفا vefa, foi; ar. وفا; comp. بی وفا.

وفات vefat, mort; وفات کرین vefat kirin, mourir; t. وفات اتمك.

وقت vaqit, temps; وقتا کو vaqt-a kou, tandis que, pendant que; ژ وقتکی زحف ji vaqtek-i zahf, depuis longtemps; وقت به وقت vaqit be vaqit, de temps

en temps; دوقتدا di-vaqtida, dans ce temps; وقتى بورى vaqt-i bouri, le temps passé; وقتى حال vaqt-i hal, conjoncture; دهر وقتى di-her vaqt-i, de tout temps; وقت تلف كرين vaqit telef kirin, perdre son temps; وقتى تى vaqt-i ti, avenir, à l'avenir; وقتى بتن vaqt-i bitin, temps futur; وقتى چاندنى vaqt-i tchandini, époque de semailles; وقتى چوى vaqt-i tchoui, le moment de départ; وقتى صبح subé, le temps matinal; وقتى وعده vaqt-i vaâdé, échéance; وقتى شختا vaqt-i chekhta, la saison d'automne, le froid d'automne; وقتى سكنينى vaqt-i sekinini, pendant son séjour; وقتى شريفى بخير به vaqt-i chèrifi be-kheïr bé, que le temps vous soit propice (formule de salutation); وقتى تاشتى vaqt-i tachti, la matinée entre 9 et 10 heures; ژبو وقتكى jibou vaqteki, pour quelque temps; وقتى ڤالا vaqt-i wala, temps de loisir; وقتى ڤالا بكه vaqt-i wala bi-ké, fais cela à ton loisir; وقتى كساد vaqt-i kesad, morte-saison; دوقتدا كهشتين di-vaqtida ghe-hichtin, accourir au besoin; وقتى من بيه vaqt-i min bi-bé, si j'ai le temps; وقتى من نينه vaqt-i min niné, je n'ai pas le temps; وقتى نها vaqt-i neha, dans ce moment, actuellement; chez Garzoni: vakt kangia, occasion; vaqt-e qo, opportunité; au vakt, à cette époque; vaħt L., vakht Rh.; uacht Kl., vaqit B., či vaqt, quand, B.; وخت خرمان, temps de la moisson, L. I, 102, 16; لَو وختوه, de ce temps là, L. I, 101, 1; وقت يملك vaqt iemlik, heure du dîner, Ch. 354; وقتش oueqtych, quelquefois, Ch. 342; k. or. vaqt, zaza waχt, weχt; ar. وقت; comp. بى وقت, سروقت.

وقف vaqouf, legs pieux; وقف كرين vaqf kirin, consacrer, dévouer à Dieu; ar. وَقْف.

* وققه vakkaka, fusil (dans le dial. des Kurdes Richvend); mot onomatopéique, Ch. 301.

وقواق vaqvaq, chacal; ar. وقواق (timide).

* وقوف vakúfa, information, pratique, dans le composé بى وقوف.

وقى veki, ocque, poids de 3 livres; vakie, once, poids de 50 drachmes, G.; ar. وقيه, t. vulg. اوقه (oqa), du lat. uncia (οὐγκία); comp. هوقه.

وك, وكو, وكى vek, vekou, veki, comme, lorsque, à l'instar; وكى وسان به veki vousan bé, comme cela arrive ainsi; وكى باى دچه veki baï di-tché, il va comme le vent; وكى ماسى دى veki masi di, lorsqu'il vit le poisson; وكى دورا من بى veki dor-a min bi, lorsque mon tour sera; وكى كو veki kou, à l'instar, ainsi que; وكى ماران چون و سوين veki maran tchoun ve souin, se mouvoir et glisser à l'instar des serpents; وكى وى مرفك veki vi merif-ek, un homme tel que lui; وكى هوا خوش به دى بچم veki heva khoch bé di bi-tchim, lorsque le temps sera beau, je m'en irai; وكو, comme, L. I, 99, 12; weku, comme; weki, quand, Rh.; vök, vákā, comme, S.; de او et de كو.

وكاله voukalé, représentation; ar. وكاله.

* وكم vaǩam, triste, mélancolique; vaǩam kem ou vaǩma t-kem, j'afflige; vaǩam bum, je suis triste, G.; ar. وكم.

وكمى vaǩamía, tristesse, G.

وکیل vekil, procureur; وکیلی دعوای vekil-i davaï, avocat; وکیل خرج vekil khardj, dépensier; وکیلی دولتی vekil-i deoûleti, ministre plénipotentiaire; vakíl, député, ministre, procureur, tuteur, G.; vakīl, agent, Rh.; vakīl, sacristain, S.; vakíl kem, je députe, G.; ar. وکیل.

وکیلی vekili, administration; وکیلی کرین vekili kirin, administrer; به وکیلی be-vekili, intérim.

ولایت, ولات, vilat, vilàiet, pays, patrie, climat; ولاتی رومی velat-i roumi, l'empire ottoman; ولاتی کردستان velat-i kourdistan, le pays de Kurdistan; ولاتی حبشی velat-i habechi, Abyssinie; volaiàt G., vilaét B., wolāt Rh.; ar. ولایة.

ولاتی velati, compatriote.

* ولان zaza velān, ouvrir; fek velá'i, il bailla; p. گشادن; comp. وشیان; š devint l comme dans l'arm. ռւղտ, voy. Vullers, § 63 a.

ولد veled, enfant; ولدی زنا veled-i zina, bâtard; wél'et, enfant, L.; ar. ولد.

* ولداندین weledándin, naître; enfanter, accoucher; parf. part. weledánd, il naquit; weledāndíe, elle enfanta, L.; verbe causat. de ولدین.

ولدین velidin, engendrer; verbe dénominat. de ولد.

ولك voy. گور (loup).

ولکو voy. بلك.

* ولو vūlŏ, il est ainsi; vúloyă, id., ar. هیك S.; de او et de لو = لون.

* وله zaza wél'e, là, dedans (voy. جور); de we (اڤ) et de لا.

* وله walla, le désert, Kl.; p. واله (mirage, Fée morgana).

* وله zaza víl'e, fleur; p. وِل (forme antique de گل).

ولی veli, un saint musulman; ولیه veliié, c'est un saint; ژ ولیانه ji veliian-é, il est un des saints; vvalí G.; ar. ولی; comp. اولیا.

* ولی, mais (dans le texte pers. ولیکن) L. I, 101, 5; abrégé de ولیکن.

ونا voy. خورین (manger).

* ونارتن zaza venért, il était debout, il y resta; pehl. وینارتن (disposer)?

وندا vynda, invisible, absent; وندا بوین vynda bouin, disparaître; être absent; وندای vyndaï, perdu, égaré; وندایه vyndaié, cela est égaré; chez Rhea: unda bun, se perdre; unda kirin, perdre; détruire; chez Socin: az rē vunda na-kem, je ne m'égare point; vúndā kir, il disparut; tă tīr-ē χva vúndā ker, tu as perdu ta lance; syr. ܐܒܕ; voy. ری وندا (s. v. ری).

* وندن zaza vindén'a, je reste; mé-vinde, ne tarde pas.

ونو voy. خواندن.

* وونا вауга, ciel, P.; peut-être identique à وعده.

وور ه voy. برف.

وه vè, hé! holà! p. وه.

وه vè, vous, vous autres; وه گوت vè gout, vous avez parlé; ریا وه به خیر riia vè be-kheïr, je vous souhaite un bon voyage; وه فرمان کر vè firman kir, vous avez ordonné; voy. تو.

وه vè, encore (adverbe de temps); p. وا; comp. ڤه.

وها vouha, cela, ainsi, aussi, ce, ceci;

وها كوت وها كر vouha gout vouha kir, il a dit ceci, il a fait cela; وها بو كو vouha bou kou, il se trouva ainsi que; وها بتنى vouha be-teni, ceci en particulier; وها ساده vouha sadé, cela simplement; وها مرام دكه vouha meram di-ké, il désire cela; شوليد وهايه بى خبر دبن chouli-d vouhaié bi-kheïr di-bin, de telles affaires ont un mauvais succès; وها, tant, L. I, 100, 8; وهاى, de même (dans le texte pers. همچنين) 102, 5; de او, suivi par l'affixe ها (comme dans نها).

وهان vouhan, toutefois, seulement.

وهدا voy. وعده.

*وهم vvahma, appréhension, G.; ar. وهم.

وى veï, ah! malheur; وى كو هيفه veï kou heifé, malheureusement que; ah, quel dommage! وى لى ته vei li té, malheur à toi! vaai, vveh, vvehi G.; p. واى, p. ar. ويح , وى.

وى, اوى vi, evi, lui, ce, celui; plur. اوان evan, eux, leur; به ويدا be-vida, vers ici; ژويدا ji-vida, d'ici; ژوى درى هره ji vi-deri heré, va-t-en de là; هره وى درى hèré vi-deri, va là bas; ويرا virá, dans ce moment: وى زمانى vi zemani, dans ce temps; ژوى ژڤرا ji-vi jiwira, de cela de ceci; ژوى چى فايده دبه ji vi tchi fàidé di-bé, quel profit en sera-t-il? وى نبه vi ne-bé, cela ne se peut; وى وقتى vi vaqti, à cette époque; ويه viié, c'est lui, lui qui est; وى ندا بو vi vynda bou, il était absent; ويه véié, cela est ainsi; ويه نينه véié niné, cela n'est pas ainsi; ويدا كشان vida kichan, reculer; ژويدا بورين ji-vida bourin, passer de l'autre côté; veghâve, maintenant, G. (voy. كَاڤ); chez Rhea: wē chāghi (ch = č) alors; wē-jāri, id.; wē-deri, là; wēder bāz bun, traverser; wi, il (cas obl.); wē, cela; ž we, en, de cela, L.; we sá'ate, aussitôt, L.; dat. l'wḗre, alors, L.; vēra, avec lui, là, S.; plur. wān L.; vē-tēda, dans cela (ar. fīhu) S., wi-ahli, de ce côté, Kl.; zaza wa, wẹ; weíra, là; c'est le formatif ou cas obl. de او, p. وى; comp. لوى.

ويا veia, ou, ou bien; ويا خو veia khou, ou même; p. و يا خود.

ويدو vido, cartes à jouer; ويدو ليزتين vido leiztin, jouer aux cartes.

وير voy. خدى.

وير vir, désert, désolé; arm. աւեր; comp. ويرانه , وير كله.

* ويران vērān, oser; parf. part. vērā Rh.; chez Garzoni: prés. te-vérum, j'hasarde; négat. na-t'vérum, 2. 3. t,vérit; parf. part. t,véra; ame nauwerin šâr-e rōmíyā be-kin, nous n'osons pas combattre les Arnautes, S.; ce verbe vient de la rac. dar (tenir), précédée par ve (ڤه, p. وا); comp. la racine secondaire dars (oser).

ويرانكر viran-ker, destructeur; du pers. ويرانگر.

ويرانه virané, lieu désert, ruines, ويرانه كرين virané kirin, ravager, ruiner; du pers. ويرانه

* ويرى zaza wáyerei, domination; de وير.

ويست voy. بست (vingt).

* ويستين zaza vīstán, le vingtième.

* ویشتوره zaza vaištúra, faucille; de ویش et de bactr. taurv.

* وبگره vē-gra, ensemble, S.; de وی et de گره (noeud).

* ویل wōl, aile; voy. رشیله.

وینا voy. دیتن.

وینه voy. هاتن.

* ویه zaza wéye kén'a, je chasse.

ه

* ه he, préfixe verbal dans هبون, هشاقتین, هشرین, هین; maz. gil. hā, tal. hō.

ها ha, là, ci; اڤ مرفها ژکویه ew merifi-hā ji-kouié, cet homme là d'où est il? zaza ħa, ici; en; du thème démonstrat. ha, bactr. ha, hi; comp. اهوا, هو.

هاتن hatin, venir, arriver, provenir; prés. 1. از تیم, تیتیم ez tim, titím, négat. از نایم ez nà-im, 2. تو تئی, تیتی tou tii, titi; 3. او تی, تیته eoŭ tí, tité, négat. نای nài; plur. ام, هون, وان تین, تیتین em, houn, van tin, titin; fut. از بیم ez bim, négat. از نابیم ez na-bim, تو بئی tou bii, او به eoŭ bé, plur. ام, هون, وان بین, بیتن em, houn, van bin, bitin, impér. 2. وره veré (voy. ورین), prohib. مره, میه meié, 3. بلا بی bela bi, plur. 1. أم بین em bin, venons; 2. ورین verin, prohib. هون مین houn mein; 3. او بین eoŭ bin, qu'ils viennent; fut. absolu دخوازم بیم dou-khazim bim, دخوازی بئی dou-khazi bii, دخوازه به dou-khazé bé, plur. ام, هون, وان دخوازین بین em, houn, van dou-khazin bin; conjonct. na-itin, il ne viendra pas; bitin, qu'il vienne; plur. 3. aieté, ils viendront; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان هات min, té, vi, mé, ve, evan hat; imparf. از هاتم, دهاتم ez hat-im, di-hat-im, تو هاتی, دهاتی tou hat-i, di-hat-i, او هاته, هات, دهات eoŭ hat-é, hat, di-hat; plur. ام, هون, وان هاتین, دهاتین em, houn, van hat-in, di-hat-in; parf. هاتی مه hati-mé, هاتی hat-i, هاتیه hatiié, plur. ام, هون, او هاتینه em, houn, eoŭ hatiné; plusqueparf. هاتی بوم hati boum, هاتی بوی hati boui, هاتی بو hati bou, plur. ام, هون, وان هاتی بون em, houn, van hati boun; subjonctif بلا هاتی بیم bela hati bim, بلا هاتی بی bela hati bi, بلا هاتی به bela hati bé; plur. بلا ام, هون, او هاتی بین bela em, houn, eoŭ hati bin; partic. prés. هاتی hati, partic. passé هات, gérond. هاته, هاتیه haté, hatiié; هاتی مه پرس یعنا کیفا وه hati-mé pyrs iana keif-a vé, je suis venu pour m'informer de votre santé; اوی تی الاند evi ti eland, il vient de heurter; وان ژاستنبولی تیتین van ji istambouli titin, ils viennent de Constantinople; اڤ شره قه نایته بیرا من ew cheré qe naieté bir-a mín, je n'ai pas mémoire de cette guerre; اڤ ژن هاته وی ew jin haté vi, cette femme arriva là bas; ازی ابرو بیم ezi irou bim, je viendrai aujourd'hui; ژ روی وی تیته فهم کرین ji rou-i vi tité fehm kirin,

on peut juger à sa main; وسانه زاف توی پای تیتین vousané zaf toipai titin, de cette manière les cadeaux de noce viennent en abondance; بسر چاڤان هاتن beser tchawan hatin, venir aux yeux, c'est-à-dire: être le bien venu; شول هاته گریدان choul haté ghiridan, l'affaire vient d'être arrêtée; ایدی نه هات eïdi ne-hat, il n'est pas venu encore; ای هاتی جهی یکی ei hati djih-i ieki, remplaçant; هاتینه آڤیتن hatiné awitin, chose qui vient d'être jetée; هاتینه دوتین hatiné dotin, trait, ce qu'on vient de traire; ژکو تئی دچی کوفه ji-kou tii di-tchi kouwé, d'où viens tu, où vas tu? ژ نیڤا ایلی تیم دچیمه روانی ji-niw-a eli tim di-tchimé revani, je viens de chez ma tribu et je me rends à Erivan; هاتنه بری hatiné biri, se souvenir; هاتا بیرا من hata bir-a min, je m'en suis souvenu; هاتنه شوشتین hatiné chouchtin, on vient de baigner, de laver; هاتنه گرتن hatiné ghirtin, traquer, qui vient d'être traqué; هاتیه هنگافتن hatiié hingaftin, il vient de recevoir un coup de fusil (littér. il est venu d'atteindre); chez Garzoni: prés. 1. em, tem, bem, beém, négat. na em, je ne viens pas, je manque; 2. téi, beéi, négat. na-éi, 3. tét, plur. tem, téi, tet; impér. voy. ورین, prohibit. na-ei, ne viens pas (p. 32); parf. part. men, ta, av, am, ungho, vvan at; imparf. 1. atum, 2. ati; infinit. atina, arrivée; tem a kuar, je descends; tet a dunie, il vient au monde; na et a got, indicible; chez Lerch: prés. 1. tẹm, 3. tẹ; fut. 1. bẹm, ẹzi bẹ́me, I, 45, 7; plur. 3. bẹn; impér. 2. wér'e, bẹ (fut.) 3. bẹ, I, 11, 12; plur. 2. 3. bẹn; parf. part. 1. min hat, 2. tẹ hat, 3. hāt, hāte, imparf. 1. ez hấtim, 2. négat. tu ne-hấti, 3. da-hāt; plur. 3. hấtin; hấte hẹv bu χấtire, il vient à la rencontre; hāt berín, il finit, il se tut; nấ'i bírin, il n'atteind pas; chez Rhea: prés. ēm, ēī, ēt, plur. ēn; impér. voy. ورین; parf. part. min, te, vi, ma, hava, wān hat, hātīya; parf. 1. hāti-me; chez Beresin: impér. بائی baī; chez Socin: prés. aze bem, tū tē-bé, auwwe bē, plur. 1. ámme bēn; impér. 2. vâra, prohib. máva, plur. vârin, prohib. mávin; parf. part. hấtia; imparf. az hấtim, tu hấti, au hāt, plur. am, hūn hấtin; dans le dial. de Hedrus: parf. part. 3. hatía; parf. plur. 3. da-hấtine; dans le dial. de Sihna (chez Lerch): prés. 3. دیته درو (l'âme) s'élève, 98, 5; دیته دری, il sort, 98, 7; تیوه, il se fait, il arrive, 99, 15 (le v pour y comme dans le prohib. máva); parf. part. 3. هاتو, négat. نهات, il ne vient pas, 100, 9; نهاتوه, il ne vient pas, 100, 10; امه, il arrive, il se passe, 98, 5 (formé d'après le pers. آمد); dans le dial. de Soleimania (chez Chodzko): prés. دهام de-ham, دیه ئی deieī, دیهت deiett, plur. 1. دیه ین deieïne, 2. 3. دهٔین déène; impér. 2. بیه beié, 345 (p. بیا), 3. beiète; plur. 1. بیه ین beieïne, 2. 3. بیه نه beiené; parf. part. 1. دم اوه d-em ouva, 2. d-ett ouva etc.; imparf. هاتیم hatym, هاتی haty, هات hatt, plur. 1. هاتین hatyne, 2. 3. هاتن hatène; chez Rich: hatem, je vins; fut. demoua, lorist. fut. tiam, impér. 2. boo; k. or. infin. هاتینه hotti-

neh; zaza prés. 1. yén'a, 2. négat. ńē-r-i, tu ne viendras pas (le r est inséré pour éviter le hiatus, ou plutôt la forme ńēri vient de ورین); 3. deyíne, il se fait, il arrive; impér. 2. bye ou vyén'e (la première forme est persane); le thème du présent vient de la rac. i (p. آیم), et celui du prétérit de la rac. gam (anc. pers. parāgmatā, hāgmatā, pehl. متن, p. آمدن); comp. ژی هاتن, درهاتن, داهاتن, بری, هلاتین, هرین, لی هاتن, سرهاتی.

هادار voy. آدار.

*هار hār u mār kym, je fais le commerce, je trafique; on dit aussi: b-hār u bār kym; impér. kār u bár-e χva byká, fais le commerce, S.; du pers. کار بار کردن (formation اتباع).

هار har, délirant, enragé; هار بوین har bouin, avoir la rage; از هاریم ez har-im, je suis, تو هاری tou har-i, tu es, او هاره eoŭ har-é, il est enragé; plur. ام em, هون houn, وان هارین van har-in; ħār L.; hāč-vaka sáye d'hára, comme des chiens enragés, S.; ahhr kem, j'excite la colère, G.; ahhr bú, enragé, G.; p. خار, oss. arra, arre, ud. war (Schiefner 52, 3; 107[a]).

هارا voy. هرین.

هاری hari, rage, délire.

هاری voy. اری.

هاژ voy. هایژ.

هاژوتین voy. اژوتن.

هاسن, هسن hesin, hasin, fer, ancre; هسنی وی رنده hesn-i vi rind-é, ce fer est fin; هسنی وی خامه hesn-i vi khamé, ce fer est ordinaire; هاسن پولا تف کرین hasin pola tew kirin, acérer, garnir le fer d'acier; هاسن آفیتن hasin awitin, jeter l'ancre; هاسن درانین hasin deranin, lever l'ancre; هسنی جوتی hesn-i djoti, soc; asen G., M.; asin B.; hāsin, hesin L., awsin Rh.; k. or. hesin, bilb. asin; bactr. haośafna? p. آهن, pehl., bal. āsin, afgh. ōspīnah, oss. afsān.

هاسنکر hasin-gher, forgeron; p. آهنکر.

هاسنی hasini, de fer; p. آهنی.

هافیتن voy. افیتن.

هاڤیر hawir, cercle; هاڤیر گرتین hawir ghirtin, entourer (d'un mur).

هاڤیژ voy. اڤیژ.

هاڤین hawin, été; avin, avíni G.; havín L. Kl. Rh., havīn M.; zaza amnáni, dans l'été; bactr. hāmin, pehl. هامین, همین.

* هال ahl, rouge pourpe; rengh ahl G.; du pers. آل (de l'hindost.).

هالو halou, agacement des dents; درانی من هالو بویه diran-i min halou bouié, mes dents sont agacées.

هاله halé, le disque de la lune; ar. هاله (halo).

هامی voy. همو.

هان han, secours, moyen, tout ce qui arrive à propos; hán-a ta hátym, je suis venu à ton secours, S.; p. هن (faveur).

هان han, ce, celui-ci, celui-là, là bas; از لی ریا هانی هریم ez li riia hani herim, j'irai par le chemin là bas; شوری هانه chour-i hané, ce sabre; اوی هان evi han, ceci; bactr. pers. anc. ana, p. آن; comp. اهان.

هاور voy. اور.

هاون haven, mortier; aven G.; bactr. hāvana, p. هاون; comp. هوان, هونك.

هاوی voy. اوی.

* هاويكه hauwige, île, Sd. 2, 243; p. آب خو + ge (lieu)?

های hàï, cri, appel, holà! های بوين hàï bouin, être sur le qui vive; های داين hàï dàin, enjoindre, appeler quelqu'un; من خياط های دا نها تيتن min kheiat hàï da neha titin, j'ai appelé le tailleur, maintenant il va venir; hei L.; ahi G.; gō haaaaai, il s'écria, S.; t. p. های.

* هايده há'ide, ĥá'idi, interjection, holà, hé; avdúl'a ĥei'idi suvár bu, Abdallah — eh! monta sur le cheval, L.; haídā dān, assembler les soldats, ar. hāida ṣayyaḥ S.; t. هايده (comp. t. هايده لمك chasser devant), chald. הֵידָ.

هاژ, هايژ haj, haij, avis, connaissance, notion; من هايژه نينه min haije niné, je n'en ai pas connaissance; من هايژى نه بويه min haiji ne-bouié, je n'en avais aucun avis; hāž S.

هايو voy. هيڤ.

هبان voy. انبان.

هبرهبر heber-heber, répugnance, aversion; هبرهبر بوين heber-heber bouin, avoir de l'aversion pour quelqu'un.

هبرنك hebrink, ciseaux pour tondre les brebis; de la rac. bar (couper) précédé par e (he) euphonique; comp. p. برنيس.

هبون voy. هين.

* هت dujiki hott, lait caillé.

هتاق voy. آتاق.

هتك hetik, honneur, sentiment de honte; ar. هتك; comp. بى هتك.

* هتيا zaza e̱tía, ĥe̱tia, ĥátia, tía, ici; e̱tíra, de ce côté; gil. hata (ici, B., Chodzko 455).

هتيرا voy. هتيا.

هجاندين voy. ڤه هجاندين.

* هجرت ahhgréta dem, je paye, G.; ar. أجرة; voy. اجرت.

* هجرت hidjret, hégire; ar. هجرة.

هجمين hadjemin, rester tranquille, être tranquille; de l'ar. هجم.

* هجوكى háj-vākı díl-ē ta ḥaz bykyt, comme ton coeur souhaite; ḥāč vaku sáye d'hāra, comme des chiens enragés, S.; de هج et de وكو.

* هجوم hōjúm kir (l'oiseau de proie) se précipita d'en haut, L.; t. هجوم اتمك.

هجه hidjé, syllabe; بهجه خونددين behidjé khoundin, épeler; ar. هجه.

هجين hedjin, dromadaire; ar. هجين; voy. Hammer, Denkschriften der Wiener Akad. VI, 11, 44; Pavet de Courteille, Journ. des Savants, Avril 1876, p. 248.

* هچى, هچ hăč, hači, qui, lequel; hăč-kası háspi bíne, lequel apporte un cheval; háči mizgín-ē 'amārro že-mérra bíne, ce qui m'apporte des bonnes nouvelles de la part d'Amārro, S.; hich, quelque, Rh.; p. هيچ.

هچك hetchik, crochet d'un bât; هچكا من قلشيه hetchik-a min qalechiié, mon crochet s'est fendu, pour dire: tout me va mal; hŭčk-a kavýli, bout, extrémité d'une pelisse, S.

هچو hetchou, anneau par où passe la corde pour lier les charges.

هدماندين hedemandin, démolir; de l'ar. هدم.

هدهد hudhud, huppe (oiseau); ar. هدهد.

هدى voy. هيدى.

هديه hediié, cadeau, présent, don; هديه كرين hediié kirin, faire cadeau, faire présent; t. هديه اتمك.

هر voy. هل.

هر her, tout, chaque; هرچى her-tcḥi, toute chose; هرچى دبه بلانى ببه her-tchi di-bé bilani bi-bé, à tout hasard, littér. ce qui est, qu'il en soit; هر تى هر دهره her ti her di-heré, tout vient et tout va, pour dire: ainsi va le monde; هرچيه her-tchiié, quel qu'il soit; هرچاو بهستيره her tchaw behístiré, exploré; هر جهكى her-djiheki, partout; هردايم her-dàim, toujours; هردوان, هردوكان, her-douan, her-doukan, tous les deux; هر روژ her rouj, chaque jour; هركو her-kou, tout ce que, malgré que; هر كوفه her kouwé, partout, dans quel lieu; هركس her-kes, chacun; هرسى روژان her si roujan, tous les trois jours; هركژان her kijan, quelconque, qui que ce soit; هركيه her kiié, quiconque que soit; هر مرف her merif, tout homme; هر وقت her vaqit, à tout temps; هرفيه herweié, de quelle manière que ce soit (c'est le locatif her-wé, suivi par é, est); هر هفتى her hefti, hebdomadaire; هر هيفى اوقاس her hiwi eoū-qas, tant par mois; chez Garzoni: ehr giar, toutes les fois que; ehr sobahh bezium, j'ajourne, littér. je dis toujours: demain; ehr maia, toujours, littér. il resta toujours; ehr sibi qo mínit, il persévère, littér. il reste toujours pareil à soi; ehr cium, je fréquente; ehr iek, toujours le même; ehr bu, ehr aia, ehr bit, éternel, littér. il était, il est, il sera toujours; ehro, quotidien (pour her-ro); ehr ki bit, quiconque, chaque fois; ehr ehr, souvent; ehr du kenar, à travers; ehr ce-ket, récidive; ehr sāat, à toute heure; ehr kabar iek nina, inconstant, littér. ce n'est pas toujours une seule, la même parole; her-düán, her-du-ži, tous les deux, L.; herdan, herduan Rh.; هر أو, le même L. I, 101, 6; هر بم رنك tout de la même manière, 101, 11; هروها également 100, 12; hérek, hér'eki, chacun, L.; herki, chacun; her-chi, chaque chose, Rh.; her-dăm, toujours, Rh.; hedr. har; chez Chodzko: هر اووه her ouê, là, de ce côté-là, 342; هرلمه her lemé, ici-même, de ce côté-ci, 342; k. or. her-giz, jamais (du pers.); zaza hérgu, hérgu-kes, chacun; bactr. haurva, p. هر.

هرا voy. فره.

هرات voy. هلاتن.

* هراق araf kem, je démolis, je renverse, G.; voy. هرافتين.

* هرافاندين arafínum, je démolis, je renverse. G.; forme causat. de هرافتين.

هرافتين herawtin, défaire; parf part. araft G.; chez Rhea: prés. herêfim, infin. herêftin; haráftyn, il renversèrent (le mur), S.; heraw, transformé selon le génie de la langue kurde de l'ar. خراب, s'emploie à côté de la forme purement arabe.

* هرامت heramet, rhume de cerveau, enrouement; هرامتم heramet-em-é, je suis enrhumé, Ch. 343.

* هرتاندين hertandin, soupirer; prés. 1. hertínim L.; de hert (voy. هرت); comp. هرزنك.

هرج hirtch, ours; erğ G., hartsch Kl. hịrc L., herch, hirch Rh., woortch R., lor. khers (du pers.); zaza ħēš; bactr. areša, p. maz. χirs, arm. արջ, oss. ars, bal. rich.

هرچو hertchou, fourche, fourchette.

هرزه كار herze-kar, impertinent; du pers. هرزه كار.

هرزنك herzink, soupir profond; arm. հառաչանք, հաչիւն.

هرشاندين herichandin, broyer, abîmer à force des coups, piler, écraser; دنيڤ افى هرشاندين di-niw awi herichandin, délayer; verbe causat. de هرشين.

هرشت voy. هشت.

هرشين herichin, se corrompre, s'abîmer, se détruire, se réduire en poudre; هرشى, هرشيه herichi, herichiié, broyé, réduit en poudre; bactr. hareš.

هرض voy. ارض.

هركس voy. هر.

هركز voy. هر.

هرمى hirmi, poire; armík G., ћermé L., hirm, datte, espèce de poire, Rh. (comp. خرما); hörmí, espèce de fruit entre la pomme et le coin, ar. kinnitri S.; zaza meróe, dujiki múru; p. امرود vulg. ارمود (voy. Pott, Et. F. III, 61).

هرن voy. كر (âne).

هرو voy. هر.

*هرو herro, houx, R. I, 143; peut-être de l'ar. شرابه الراعى (šarābé) errā'ai (Berggren 830).

هروه hervé, gratis; harwa Rh.; goth. arvjo, anglosax. earvunga, anc. haut allem. arawingun (de l'adject. earu, island. örr, libéral, noble)?

هره hiré, chat; ar. هرّه.

هره voy. هرين.

هره voy. ايره.

هرهشك her-hychk, enfant dernier né; littér. tout sec.

هرى hirí, laine, poil des animaux, camelot; plur. هريان hiriian; هريا پزى hiriia pezi, toison, laine de brebis; errí G.; afgh. vaṛaī (Trumpp 47), grec ἔριον, voy. Pictet, les Origines indoeurop. II, 23; Pott, Et. F. II, 3, 565.

هرى voy. ارى (oui).

*هريس harīs, bouillie de froment avec du hachis, Rh.; ar. هريسه, arm. հերիսէ.

هريك her-iek, chacun; هريك ژمه heriek ji mé, chacun de nous, p. هريك.

هرين herin, aller; prés. از دهرم ez di-herim, تو دهرى tou di-heri, او دهره eoû di-heré, plur. ام, هون, وان دهرين em, houn, van di-herin; impér. 2. هره heré, prohib. مره meré, ne va pas; plur. هون هرين houn herin, prohib. مرين merin; هره وى درى heré vi deri, va là bas; از زو هرم ez zou herim, j'irai vite; از نارم ez narim, je n'irai pas; از هيدى دهرم ez heidi di-herim, je marche doucement; arra, va, G.; harra Kl. B., härre Sd.; chez Lerch: prés. 1. ez hér'im, 2. tu tér'i, derí (30, 11); 3. hér'e, deré (pour di-heré) 20, 10; plur. 1. em hér'in, emi hér'in; impér. 2. hér'e, hér'i, 10, 9; plur. 1. éme hér'in, 47, 1; 2. hér'in, 3. hér'in, 20, 8. Ce verbe vient de la racine i (comp. ورين et هاتن), précédé par هر (p. فر).

هز hez, 1) terrier, trou dans la terre; 2) crotte, fange, bourbe, marais; هزكى مون hezek-i moun, un très-mauvais marais; ژ هز درانين ji hez der-anin, désembourber; de la rac. hič, voy. Diefenbach II, 204.

هز voy. هيژ.

هزار hezar, mille; هزار بژى hezar

be-ji, puissiez vous vivre 1000 ans, vivat! هزار جاری گوتین hezar djari goutin, rabâcher, répéter mille fois une chose; هزار دو سد و هفتی پنچین hezar dou sed ou hefti pentchin (l'an) 1275 (de l'hégire, c'est-à-dire 1858—59); ahzar G., hazár, hezár, χezár L., hizar Rh., hazár M.; zaza henzár; bactr. hazaṅra, p. هزار.

هزار دارو hezar-darou, anis.

هزنك voy. هژ.

هزی voy. خزیم.

هزیزین hezizin, s'agiter, se soulever; بحر دهزیزه beher di-hezizé, la mer s'agite; parf. part. 1. من هزیزی min hezizi, 3. بحرا اڤینی هزیزی behr-a ewini hezizi, la mer de l'amour s'agitait; plur. 2. وه هزیزی vé hezizi, vous êtes agités; de l'ar. هزیز.

هزنك, هژ hej, hezink, buisson pour brûler, bois de chauffage; hezį́ṅg L.; zaza eizį́mi; bactr. aę́śma, p. هیزم.

هژ hej, mouvant, terre mouvante; comp. سرهژ.

هژان hijan, prix, valeur; voy. هژین.

هژاندین hejandin, secouer, branler, vaciller; سر هژاندین ser hejandin, branler la tête; chez Garzoni: prés. 1. t,ehzinum, je me pavane; 2. 3. t,ehzinit, parf. part. t,ehzand; on met devant le verbe le pronom me, te, se ou le réfléchi qo; on dit aussi avec le préfixe pe: qo pahzinum, se pahzinit, se pehzand; ehzinum, behzinum, j'endors en berçant; parf. part. ehzand; hizhandin Rh.; chez Socin: prés. 3. sâri lē dĕ-hašInit (le cheval) secoue sa tête, ar. yehûzz rāsu; parf. part. hăšānd, ils secouèrent; dans le dial. du Bohtan: parf. part. 1. myn hăjánd, 3. vē t-hažína (d'un thème hažInā); verbe causat. de هژیان.

هژده hej-deh, dix-huit; ahst-dah G., hash-dah Rh. M., heišt-dég̱h L., hištyah B.; zaza heištés; p. هشتده, هشده, هژده; comp. ده.

هژدهی, هژدی hejdehi, hejdeI, le dix-huitième; zaza heištesín; bactr. astadaśa, p. اشتدهم.

هژمار hijmar, nombre, compte; hazhmār Rh.; p. شمار, comp. bactr. hismāirIm (de mar) et ژمار.

هژمارتین voy. اژمارتین, ژمارتین.

هژماره hejmaré, impôt sur les brebis; p. شماره.

هژنو voy. اژنو.

هژیان hejiian, vaciller, se mouvoir; prés. 3. اڤه دهژه ewé di-hejé, cela est mobile; hizhIān, secouer, être secoué, Rh.; de l'ar. هزّ.

هژیان hijiian, valoir, coûter; prés. 3. اڤه به چندی دهژه di-hijé, cela vaut bien; ewé be-tchendi di-hijé, combien coûte cela? p. هژ (dépense, frais quotidiens), comp. هژین.

هژیر hejir, figue; هژیری هشك hejir-i hechk, figues sèches; ezír G., ežír, hežír L., hizhIr Rh., هزیر Kl.; p. انجیر.

هژین hijin, prix, valeur; p. هزینه.

*هسار hüsār kirin, perdre, Rh.; ar. خسار; comp. خسارت.

هساس hesas, gardien; ar. هسهاس.

هسان hesan, pierre à repasser; هسان کرین hesan kirin, repasser une serpette; husān Rh.; p. فسان, افسان, سان, arm. եսան, յեսան.

هسای hisàï, repos, tranquillité, facilité; هسایه hisaié, c'est facile; هسای اژوتن hisàï ajoutin, jouir du repos; هسای بوین hisàï bouin, être tranquille; هسائی hisài, es tu en repos? هسامه hisa-mé, je suis en repos; هسای دبه hisài di-bé, il est tranquille; وی هسای بو vi hisài bou, il a été tranquille; هسای کرین hisài kirin, tranquilliser; hisá'i L.; p. آسای, آسائی; comp بی هسای.

هسایتی hisàiti, l'action de tranquilliser.

هسپ hesp, cheval; اڤه هسپی حدی هوره ewé hespi had-i houré, ce cheval est de pure race; هسپی هور hesp-i hour, un cheval serré de flancs; اڤه هسپی چکمیه ewé hespi tchekmeié, ce cheval est de la race mêlée; هسپی فال hesp-i fal, étalon; هسپی هان برگیره hesp-i han berghir-é, c'est un cheval ordinaire, une rosse; هسپ لی حهی سکنی لیزتین hesp li djih-i sekini leiztin, un cheval qui piaffe; هسپی نیر hesp-i nir, cheval entier; هسپی رش hesp-i rech, cheval noir; هسپ تمار کرین hesp timar kirin, étriller un cheval; هسپی قمر hesp-i qemer, cheval brun; هسپی شی hesp-i chi, cheval châtain; هسپی بلز hesp-i belez, un cheval vif; هسپی قوله hesp-i qoulé, cheval isabelle; هسپی نوکیه hesp-i neoûkiié, cheval efflanqué; هسپی بوز hesp-i boz, cheval gris; ژ هسپی پیا بوین ji hespi peia bouin, descendre du cheval; هسپی ژ عرابی ڤه کرین hespi ji arabeï we-kirin, dételer les chevaux; هسپان نه ایشینین hespan né eichinin, ne forcez pas les chevaux; asp G., hasp P Rh. M Sd., hasp, hesp L., esp Ch. 308; hasp hasá, cheval hongre, L.; اسپی نژدی cheval de Nedjd, Ch. 352; اسپ پر تاو دکن, rendez les chevaux pleins de feu, c'est-à-dire incitez, Ch. 351; bactr. aśpa, p. اسپ.

* هستان hestān, être debout, se lever; prés. 1. پی هالدستم peï hal-de-stem, impér. 2. هالسته, prohib. هالماسته, prét. هاسته بوم Ch. 346; hal est le préfixe (voy. هل); bactr. śtā, p. استادن; comp. ڤه ستان.

هستر voy. استیر.

هستر voy. ستر (larmes).

هسته hesté, batterie de fusil, briquet; هسته ژنین hesté jenin, battre le briquet; hastah Kl.; comp. برهسته.

هستی hesti, os, squelette; هستی فیل hesti fil, ivoire; هستك hestik, un os; un osselet; هستك ژ جه درکتین hestik ji djih der ketin, déboîter, disloquer un os; astii G., hásti Kl. L., hēsteh Rh., yesk, esk R., hastū́, plur. hastī S.; žě hastū́w-e mārá, d'os de serpent, S.; bilb. estik; asti ghrána, paresseux, grossier, balourd, G.; bactr. aśti, p. استه; comp. سکنك, استغان.

هستیر voy. استرك.

هستیڤ hestiw, pelleron, pelle de boulanger; astif G., hastív L.; arm. թիակ.

هسکو, هسکه, هسك hesk, heské, heskou, cuiller à soupe; ar. خاشوق.

هسن voy. هاسن.

هسو hisou, le haut, le sommet, la cime d'une montagne.

هسون hesoun, repasser, aiguiser; frotter; پاشی دست به هسون ایدی تو دزانی pachi dest be hesoun eïdi tou di-zani, ensuite si tu frottes tes mains,

alors tu en sauras, c.-à-d. si tu me voles (trompes), tu t'en repentiras; comp. سوین.

هسیر hisir, prisonnier de guerre; از هسیرا ته مه ez hisir-a te-mé, je suis ton prisonnier; yasír L., yēsir Rh.; ar. اسیر; comp. اسیر, بخسیر.

هش hech, javelot, djerid; p. هیشت.

هش hych, chut (interjection); hish Rh.; ar. حس, anglais hush.

هش hich, jugement, esprit; هش دغلطه hich di-galeté, à ravir (le jugement se trompe); به هش, به هشی be hich, be hichi, avec prudence, tranquille; bactr. uši, uski, p. هش, هوش, هش; voy. بی هش, ناهس.

هش hech, indigo; hăš, bleu, ar. نیل S.; abrégé de هشین.

هشار hechar, embuscade, guet; recéleur; هشارا دزان hechar-a dizan, repaire de voleurs; رونشتینا هشاری rounichtin-a hechari, être au guet, mettre du monde aux aguets; de هشرین.

هشارگه hechar-ghé, lieu mal famé, un repaire de brigands; plur. هشرگان hechergan; سها جهید هشرگان بکین seha djihi-d hechergan bi-kin, prenez des informations des lieux mal famés.

هشاڤتین hechawtin, effacer, biffer, absorber; prés. از داشقم ez dachiwim (de de-hechiwim), تو داشقی tou dachiwi, او داشقه eoū dachiwé, plur. ام, هون, وان داشقین em, houn, van dachiwin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان هشفت min, te, vi, me, ve, evan hechiwt; partic. prés. هشقتی hechiwti, partic. passé هشقتیه, هشقت hechiwt, hechiwtiié; arm. շփել (frotter), lat. scabo, allemand schaben; comp. بشاڤتین, هشقین.

هشت hecht, hechit, bourg; voy. هیشت.

هشت hecht, huit; هشت گوشه hecht-gouché, octogone; ahst G., heišt L., hasht Rh., zaza heišt, dujiki hirescht; bactr. asta, p. هشت.

* هشتا, bêtise, L. I, 102, 14.

هشتا voy. هشتی (80).

* هشتده heišt-déh, dix-huit, L.; ahstdah G., hašdah Rh. M.; zaza heištés, 18; p. هشتده; comp ده, هژده.

هشتر, شتر huchtur, chutur, chameau; escter G., wushter, lor. ushter R., hoštir B., hashtır, hēshtir Rh.; že hýštyr ḥáta pēštyr (il le dit) aux grands et (littér. aux chameaux jusqu') aux petits, S.; bactr. ustra, p. اشتر.

هشتروان huchtur-van, chamelier; p. اشتربان.

هشتی hechti, le huitième; hashtē Rh., zaza heištín; bactr. astema, p. هشتم.

هشتی hechti, quatre-vingt; هشتاده ساله hechtade-salé, octogénaire; ahsté G., heištē L., hashteh Rh., zaza ḧeištaí, dujiki heschde; zaza heištayín, le 80me; bactr. astāiti, p. هشتاد.

هشتین hichtin, abandonner, lâcher, laisser; prés. از دهلم ez di-hilim, تو دهلی tou di-hili, او دهله eoū di-hilé; plur. ام, هون, وان دهلین em, houn, van di-hilin; fut. از بهلم ez be-hilim etc.; impér. 2. بهله be-hilé, plur. بهلین be-hilin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان هشت min, té, vi, mé, vé, evan

hicht; partic. prés. هشتی hichti, part. passé هشتیه, هشت hicht, hichtiié; chez Lerch: prés. de-helím, be-helím; parf. part. hišt; chez Chodzko: prés. د ئرم dé-erum, parf. part. د م هشت d-em hecht, 330, 331. Ce verbe a été emprunté au persan هشتن; les formes vraiment kurdes voy. s. v. هلان; comp. را هشتين, دا هشتين.

هشره voy. هشتره.

هشرين hechirin, recéler; comp. قه شارتين.

هشفين hechiwin, s'absorber, s'effacer; comp. هشاقتين.

هشك hychk, sec; هشك كرين hychk kirin, sécher; هشك بوين hychk bouin, tarir, se dessécher; eska G., e̤šk, he̤šk L., hishk Rh.; bactr. huska, p. خشك; comp. سرهشك, جان هشك, هرهشك.

* هشكبون hiška-būn, sécheresse, S.

هشكفرى hichke-firi, premier lait; de فرو.

هشكى hychki, sécheresse; p. خشكى.

هشناى hichinàï, herbages, verdure; heschnei, céréales, Kl.; de هشين.

هشيار hichiar, reveillé; هشيار بوين hichiar bouin, être reveillé; تو هشيارى يان هشيار نينى tou hichiar-i ian hichiar níni, es tu éveillé ou n'est tu pas éveillé? هون هشيار نينين houn hichiar ninin, vous n'êtes pas reveillés; از هشيارم ez hichiar-im, je suis reveillé; هشيار ماين hichiar màin, veiller, rester sans dormir; chhsiára, vigilant, attentif, finaud, fourbe, G.; ehhsiar bum, je m'aperçois, G.; hishyār, circonspect, Rh.; hēšár, vigilant, S.; k. or. gūšiār; p. هشيار, gil. هوشدار hušdār, Chodzko 456; comp. bactr. ušidarena.

هشيارى hichiari, veille, absence du sommeil.

هشين hichin, azur, bleu; هشين بوين hichin bouin, croître, verdir (des plantes); هشين بوز hichin-boz, cheval gris-pommelé, gris-foncé (comp. شيمبوز); heschim, vert, Kl.; hešín, vert; heíšin di-bé (le cheveu) croît, L. I, 3, 24; hešín, gris, S.; k. or. هشين bleu; p. خشين; comp. اخشين nom d'un fleuve dans la province de Fars dont l'eau teint en vert les vêtements, Istakhri ed. de Goeje 152, 11; comp. شين.

* هشين hišīn, hennir; prés. hišé L.: comp. شهيان.

هضم كرين hezm kirin, digérer; ãzem kem G.; t. هضم انلك.

* هضمى ãzemía, digestion, G.; de l'ar. هضم.

هفت heft, sept; ahft G., haft L. Rh., hav S; haft berá, la petite Ourse (littér. les 7 frères), L.; zaza haut, dujiki heft; bactr. hapta, p. هفت; comp. ده.

هفتا voy. هفتى.

هفتره voy. هفده.

هفته hefté, semaine; هفتيا تى heftei-a ti, la semaine prochaine; ahftie G., hafté̤ L.; p. هفته.

هفتى hefti, le septième; haftē Rh.; zaza hautín; bactr. haptaθa, p. هفتم.

هفتى hefti, soixante-dix; ahfté G., hafté L., hafteh Rh.; هفتا hafté B.; zaza hautai, dujiki hawda; bactr. haptāiti, p. هفتاد.

هفده, هفده hefdeh, hewdeh, dix-sept; he̤ft-dé̤h L., hafdah Rh.; zaza hautés; p. هفده.

هفدهی hefdehi, le dix-septième; zaza hautesín; bactr. haptadaśa, p. هفدهم.

* هفندار hafun-dar, massue, Kl.; du p. آفند (guerre) et de دار (bois).

هق voy. هفت.

هق hew, ensemble (adv.); هقرا چوین hew-ra tchouin, aller tous ensemble (p. همراه شدن); هقرا ورین به be hew-ra verin, venir tous ensemble; هق دو hew dou, tous les deux ensemble; chez Lerch: hev, ensemble, réciproquement; hâte hev bu χâtire, ils étaient prévenant l'un pour l'autre, ils se réconcilièrent; hev u din, l'un l'autre; hev u de bi-ké, il désassemble; هاو 103, 1; هاو نشین, s'asseyant ensemble, compagnon, 101, 6 (p. همنشین); bactr. hama, p. هم; comp. بهق, برهق, برق, دمق, پق, لهق, هم.

هوال, هقال hewal, heval, compagnon, camarade; هقال بوین hewal bouin, être compagnon de quelqu'un; هوالا درس heval-a ders, condisciple; هوالا وی heval-a vi, son compagnon; هوال گنه heval gouneh, complice; هقال کراس hewal kiras, caleçon (littér. compagnon de la chemise); avâl, compagnon, jumeau, G., hevâl L., bawal Rh; hevâl-a hîvi, Vénus, étoile du berger, littér. compagnon de la lune, L.; avâl kras, pantalon de femme, G.; avâl-a piciuk, arrière-faix (littér. compagnon de l'enfant nouveau né), G.; les femmes d'un même harem s'appellent avâla G.; p. همال; comp. بی هوال.

هقبن hew-bin, l'un portant l'autre (littér. ils se portent l'un l'autre; de برین).

هقخستین hew-khystin, ramasser, accumuler; پشکوژان هقخستین pychkojan hew-khystin, boutonner; دراق هقخستین diraw hew-khystin, accumuler de l'argent; prés. 3. هق دخه hew-di-khé, parf. part. 1. من هقخست min hew-khyst; on dit aussi بقخستین (s. v. پق).

هقده voy. هفده.

هقرا voy. هق.

هقراز hewraz, montée d'une colline; از هقراز هریم ez hewraz herim, j'irai par la montée; p. افراز; comp. اقراز.

هقرژك hewroujk, correction, réprimande.

هقرموش hewirmouch, soie; هقرموش شخولی hewirmouch choukhouli, soie apprêtée; هقرموشی سپی hewirmouch-i sipi, soie blanche; هقرموشی رستی hewirmouch-i risti, soie torse; هقرموشی خاق hewirmouch-i khaw, soie crue; voy. ارموش, ابرشیم.

هقرو hew-rou, 1) confrontation; 2) cession (propr. accord); هقرو کرین hew-rou kirin, céder (un droit, une somme); p. همرو.

هقروژك hewroujk, tartine, pain chaud avec du beurre; p. آفروشه.

هقری hew-ri, égal; از و تو هقرینه ez ve tou hewri-né, moi et toi nous sommes égaux, du même âge; littér. nous avons parcouru le même chemin; comp. هقرا.

هقسار hewsar, licou; p. افسار.

هقسون hewsoun, homme qui guérit la rage; p. افسون (enchantement); comp. افسون.

هقعمر hew-oumr, compagnon d'âge.

هقگل hew-ghel, un troupeau de brebis ayant plusieurs propriétaires.

هفی, هفو **hewou, hewi**, femme du harem, concubine; les femmes kurdes d'un même harem se donnent mutuellement le nom de hewou, qui a le sens de ma chère, ma chère compagne; وکو دو هفو دگل یك و دو برفه نچین بلایه vekou dou hewou dighel iek u dou beriwé ne-tchin belaié, lorsque deux compagnes ne sont pas d'accord, c'est un grand malheur; aví G.; de هف; comp. پیرهفو.

هفوتین **hewotin**, exciter une discorde, tripoter, intriguer.

هفور **hewour**, bouc d'un an; ar. یعمور.

هفی **hiwi**, espoir, confiance; prière, supplique; plur. هفیان hiwiian; لهفیی ماین li-hiwii màin, espérer; بهفی مه be-hiwi-mé, j'attends; هفی فالا درکتین hiwi wala der-ketin, être désappointé; هفی برین hiwi birin, désespérer, perdre l'espérance; هفی کرین hiwi kirin, espérer, solliciter; از ژ ته هفی دکم ez ji té hiwi di-kim, je mets ma confiance en toi; iví G., Iví, hIví L., hewI Rh.; bactr. upamaiti, p. امید; comp. نا امید, بی هفی, امود.

هفیر **hewir**, pâte; هفیری افی hewir-i awi, pâte liquide, farine détrempée; هفیر ترش hewir tyrch, pâte aigre, levain; هفیر برین hewir birin, boulanger, faire du pain; هفیر کرین hewir kirin, mettre en pâte; avír tursia kem, je fermente, G.; be avír tursia, sans levain, G.; hevIr-tirsh Rh.; ar. خمیر; comp. بهفیر.

هفین **hawin, hewin**, levain, fermentum lactis; comp. هفیر.

هفین voy. افین.

هفین **hewin**, les uns et les autres ensemble; p. همین.

* هکا **haka**, si, Rh.; **häka háya u nína**, de quelle sorte qu'il soit, littér. s'il est et s'il n'est pas, S.; zaza ék'e; abrégé de هکر.

* هکر **häkär**, si, S.; du pers. اگر, comp. اگر, اك.

هك voy. هیك.

هل **hil**, préfixe verbal; hel G. L., her (dans هربن); bilb. hal, zaza er; bactr. fra, p. فر, maz. har, arm. ⴰⴰ, oss. ăr, ra, digor. ar, er.

هلا **hela**, quant à; از هلا hela ez, quant à moi; helá, quoi, L.

هلاتین **hil-atin**, paraître, sortir, s'enfuir; fermenter une pâte; halātin, s'élever, Rh., alát, il s'enfuit (voy. رفین), fuyard, G.; roj her-att, le soleil se couche, ouest, Ch. 307 (?); de هاتین précédé par هل.

* هلافیتن **al-awetin**, sauter, se jeter; prés. 1. al-avesium, 2. 3. al-avesit; parf. part. al-avét G.; hil-avísti de āvida, il se précipita dans l'eau, L.; de افیتن; comp. هلاوستین.

هلاله voy. الال.

هلان **hilan**, laisser, abandonner, permettre; prés. از دهلم ez di hilim, تو دهلی tou di-hili, او دهله eoŭ di-hilé, plur. ام, هون, وان دهلین em, houn, van di hilin; fut. 3. خدی بهله بری صبی ام دی بچین khoudi be-hilé beri soubi em di bi-tchin, si Dieu le permet, nous partirons vers le matin; imparf. plur. 3. نه هلان کو ام سها مالید وان بکن ne-hilan kou em seha mali-d van bi-kin, ils n'ont pas laissé que nous écoutions à leurs tentes; هلانی جنازەی hilan-i dje-

nazéi, funérailles; chez Garzoni: prés. 1. elum, be-elum, je laisse; négat. na-elum, j'empêche, je défends; 2. 3. elit; impér. 2. b,ela; 3. b,elit, qu'il laisse; parf. part. elá; hēlān Rh.; býla, laisse (dans le dial. du Bohtan) S.; bactr. harez, p. هشتن (prés. هلم); comp. را هلان, هشتن.

* هلاندین halāndin, lever, Rh.; pai hil-ánim, je m'informe; L.; parf. part. heländ, il réserva, il enterra, L.; verbe caus. de هلاتین.

هلانین hil-anin, lever, soulever, emporter, abroger, contenir en soi; prés. از هلتینم, از هلینم ez hil-t-inim, hil-inim, تو هلتینی, تو هلینی tou hil-tini, hilini, او هلتینه, او هلینه eoû hil-tiné, hiliné, plur. ام هون, وان هلتینین, هلینین em, houn, van hil-tinin, hilinin; fut. از بهلینم ez be-hil-inim etc.; impér. 2. بهلینه be-hil-iné, plur. بهلینین be-hil-inin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان هلینا min, té, vi, mé, vé, evan hil-ina; partic. prés. هلینای hilinaï, part. passé هلینا, هلینایه hilina, hilinaié; از هلانینم ez hil-na-inim, je ne soulève pas; تو وی به هلینه tou vi be-hiliné, soulève cela; تو وی هلمینه tou vi hil-me-iné, ne soulève pas cela; هلنایته hil-na-ité, il ne contient pas; به ژور هلانین be-jor hilanin, élever, retrousser; دست هلانین dest hilanin, lever la main; هلانین انین hilanin anin, emporter (littér. lever et porter); hel-ánin L.; chez Socin: prés. hel-énym, parf. part. me häl-t-āni; de انین (اینان).

هلاوژك helavyjk, la montée d'une colline (littér. ce qui pend); p. آویزه; comp. هلاویز.

هلاوستن hil-awistin, pendre, suspendre; prés. از دهلاوسم ez di-hilavysym, تو دهلاوسی tou di-hilavysi, او دهلاوسه eoû di-hilavysé, plur. ام هون, وان دهلاوسین em, houn, van di-hilavysin; on dit aussi: از دلاوسم ez dilavysim etc.; impér. 2. به هلاوسه be-hilavysé, plur. هون به هلاوسین houn be-hilavysin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان هلاوست min, té, vi, mé, vé, evan hilavyst, partic. prés. هلاوستی hilavysti, part. passé هلاوست, هلاوستیه hilavyst, hilavystiié; chez Garzoni: prés. 1. al-avisum, 2. 3. al-avisit, parf. part. al-avist; chez Rhea: impér. hal-āwīsa; infinit. hal-āwīstin; be-hálese, qu'il garde, L.; hel-āvistī, il est suspendu, S.; verbe formé irrégulièrement du pers. آویزم (prés. de آویختن), comp. اقیتن, هلاقیتن.

* هلاویز alavisa, suspendu, affiché; alavisa dem, je suspends; alavisa bum, je pends, je suis suspendu, G.; p. آویز.

هلاهلا hala-hala, bruit, tapage, un hourvari; mot onomatopéique; comp. p. هلا, هلاهلا.

هلای hilàï, abandonnement; elá, connivence, G.; de هلان.

هلبت voy. البته.

* هلبستن hel-bästin, lier autour; parf. hel-bästi, je me ceins, S.

* هلبورین häl-bōrin, passer; prés. plur. 3. häl-bōrin S.

هلبوین voy. هلکرین.

هلبهین hil-behin, bondir (des animaux).

هلپاسکین hil-paskin, grimper; prés.

هلپازم از ez hilpazim, تو هلپازی tou hilpazi, او هلپازه eoû hilpazé, plur. ام em, هون houn, وان هلپازین van hilpazin.

هلپرین, هلپرکین hil-perin, hil-perkin, bondir (des animaux), cabrioler (du cheval).

هلپزین hilpezin, s'attacher en grimpant.

هلچنین hil-tchinin, ravauder.

هلخستین hil-khystin, carder, démêler la laine; prés. از هلدختم ez hil-di-khytim, تو هلدختی tou hil-di-khyti, او هلدخته eoû hil-di-khyté, plur. ام, هون, وان هلدختین em, houn, van hil-di-khytin; شیلیا من گلکه منی به چندی هلدختین chiliia min ghelek-é meni be tchendi hil-di-khytin, j'ai beaucoup de laine, à combien cardez vous un batman?

هلستان voy. هستان.

هلکتین hil-ketin, avoir lieu; s'allumer, s'enflammer.

هلکرین hil-kirin, 1) arracher, déraciner; 2) allumer du feu; hal-kirin Rh.; chez Garzoni: prés. 1. ehl-kem, j'allume; passif ehl-bú, il prit feu.

هلکشاندین hil-kichandin, monter, hisser, tirer en haut.

هلکشیان hil-kichian, grimper, se déployer; parf. part. 'áskär hil-kēšíya, l'armée se déploya (pour ceindre l'ennemi) S.

هلگر hilghir, départ avec les troupeaux au pâturage; de هلگرتن.

* هلگرانوه, conversion, L. I, 99, 14; de هلگرتین.

هلگرتین hil-ghirtin, contenir en soi (des vases); lever, enlever; prés. 3. هلدگره hil-di-ghiré, négat. هلناگره hil-na-ghiré, chez Garzoni: bu qo elgherum, je m'arroge, je m'approprie; ser qo elgherum, je me charge de quelque chose; hel-girt, il réserva, L.

* هلمشتن häl-myštin, retrousser, S.

* هلو hulu, prune, Rh.; p. هلو.

هلوچك voy. الوچك.

هلوشاندین houlouchandin, démanteler, abattre une maison ou une muraille; verbe causat. de هلوشین; comp. وشاندین.

هلوشین houlouchin, crouler, s'ébouler; b-hälväša, détruis, S.; p. اوشاندن, comp. راوشاندین, داوشاندین.

هلوك voy. الوك, اروك.

هیلین, هلون hiloun, hilin, nid; elín G.; hḙlin L., hēlīn Rh.; elín ce-kem, je fais mon nid, G.; zaza halyén; p. آلانه لانه.

هله helé, eh bien! t. هله.

هلهال halhal, tulipe; comp. الال.

هلیز heliz, herbe bonne à manger, que les Arméniens appellent tchachour.

هلیسه helisé, farce, farci; ar. هریسه.

* هلیناندین hal-enāndin, élever, Rh.; de ایناندین.

* هلیه zaza hḙlye, hḙlye, un peu.

هم hem, ensemble; encore, aussi; am, aussi, G., ham Rh.; hḙm, chaque, tout, L.; him, aussi; him ... him, tantôt ... tantôt; suivi par la négation: ni ... ni, L.; du pers. هم; comp. هق.

هما, همان hema, heman, de même, en même temps; همان وی دمی heman vi demi, au même instant; هما وقتی خبر استاندینی hema vaqt-i khaber istandini, dès le moment de la réception de

l'avis; همان امه دخينه dès que nous avons atteint, Ch. 350; du pers. همان.

هما hama, mais, seulement; تو ژ كيجا ڤى مالىى هما قنج بيه tou-ji kitch-a wi malii, hama qendj bibé, tu seras comme une fille de la maison, mais sois sage; amma G., hém'a L., hama, ama Rh., zaza hém'a; ar. امّا.

هماور hem-aver, conforme, égal, semblable; هماور كرين hemaver kirin, égaler, rendre égal; du pers. هماور.

هماورى hemaveri, identité, uniformité.

همت hemet, garde, soin, précaution; همتى كرين hemeti kirin, se tenir sur ses gardes; به همت به be hemet bé, sois sur tes gardes; همت بكه hemet biké, fais attention; t. همّة انتك.

همدم hem-dem, adhérent, attaché à un parti; du pers. همدم.

همزيان hemiziian, aller bras dessus bras dessous.

همزين hemizin, s'embrasser; de هميز.

*همسر hem-šér, ami, compagnon, L.; du pers. همسر.

همو voy. تو (tu).

همو hemou, tout, tous; plur. همويان hemouian; همو همو hemou-hemou, en tout, partout; همو عالم hemou alam, tout le monde; همويك hemou-iek, c'est la même chose, cela m'est égal; همو تكدا hemou tikda, tous ensemble; بڤان همويان bewan hemouian, malgré tout cela; هموى ميراثكى hemoui miraseki, la totalité de la succession; بهمه مال be-hemé hal, à coup sûr (phrase pers.); chez Garzoni: ammo ard, gé, partout; bu ammo, commun; généralement; ammo iek, indifférent; ammo kenár, çà et là; pasi ammo, le dernier; ammo zanit, notoire (chacun le sait); ammo fahm ket, intelligible (tout le monde le comprend); ber ammo, d'un rang élevé; prominence; hé̱mu, tous, L.; همه hemou B., hamu, hāmī, homi, tous; plur. hámīān Rh.; ĕl-hammū ǰehá vákā vī nína, partout il n'y avait rien comme cela, S.; بهموجيك partout, L. I, 98,10; امه emé, plur. امانه emané Ch. 340, 307; همو سارك hemou sarek, tous les ans, Ch. 349; همو روژك hemou rojek, tous les jours, Ch. 341; zaza hé̱me, tous, ensemble; hé̱mine, tous; pehl. هماك, p. همه, plur. همكان, همكين.

هموار hemvar, uni, égal; du pers. هموار; comp. ناهموار.

هموى, هموتى hemouti, hemouï, totalité.

همه voy. همو.

هميان hemiian, ceinture pour porter sur soi de l'argent; du pers. هميان (bactr. aiβyâṅha).

هميز hemiz, accolade, embrassement; ẖamís L., ket χamízi, il embrassa, L.; p. انباز, هنباز, همباز.

هميزيان hemiziian, aller bras dessus bras dessous; voy. همزيان.

هميشه hemiché, toujours, continuellement; du pers. هميشه.

هنار hinar, grenade; enár G., henár L., zaza he̱nāriyér, grenadier; p. انار.

هنارتين hinartin, envoyer; passif parf. 3. هنارتيه hinartiié, il a été envoyé, plur. 3. هنارتينه hinartiné; chez Garzoni: prés.

1. enérum, de-enérum, négat. na enérum; 2. 3. de-enérit; parf. part. enár; de-enérum a talba, je fais venir; impér. 2. بنيره L. I, 102, 13; p. انگاردن, انگاشتن (être d'avis, penser); comp. p. انگاره (cadastre).

* هناسه souffle, L. I, 98, 4.

هناو henaw, coeur, intérieur du corps; plur. هناوان رونی roun-i henawan, graisse; comp. ناف.

هنان voy. انبان.

هنبار voy. انبار.

هنبر hinber, himber, vis-à-vis; لهنبرا li-himber-a, id.; هنبری ده مرانه himber-i deh miran-é, il résiste contre 10 hommes; du pers. هنبر.

*هنبلین hömbelīn, recueillir; prés. az hömbelīm (ar. انا لَفَّيْتُ) S., p. انباريدن (de انبار, kurd. هنبار).

هند hind, autant que; hint Rh.; end, tant, G.; zaza éhende, quelques; bactr. avanδ, p. اند.

* هندا hínda, à, vers; bir hínda beg, il ammena devant le Beg; hāt hínda rūvi, il vint auprès du renard; le-hínda bíre dị-geré, il s'en va du puits, L.; ar. عند.

* هنداڤ hindāv, pied; ž hindávda rábū, il se leva; avrísi hindāv sär-é ta, la soie est au-dessus de ta tête, S. (ici hindāv est employé comme préposition); bactr. hañdāma (membre), p. اندام; comp. اندام.

* هندبا ehhndeba, endive, G.; du pers. هندبا (pehl. هندوبا, du grec ἐντίβιοι (mot égyptien) voy. Pott, Zeitschr. für die Kunde des Morgenl. VII, 141).

هندسه hendesé, géométrie; du pers. ar. هندسه (du pers. اندازه).

هندك hindik, peu, un peu, quelque peu; هندك پيدا دبه hindik peida dibé, on en trouve peu, rarement; هندك جاران hindik djaran, parfois, quelque fois; هندك خبر دده hindik khaber didé, il parle peu, il est silencieux; هندك باشى وقتى pachi hindik vaqti, peu de temps après; دهندك وقت di-hindik vaqit, en peu de temps; هندك خرج hindik kherdj, menue dépense; هندك خور hindik khour, qui mange peu, sobre; هندك ما كو hindik ma kou, peu s'en est fallu; هندك هندك hindik hindik, peu à peu, petit à petit; hindak Rh.; p. اندك; comp. هنك.

هندكى hindiki, désavantage, infériorité; hindiki, bagatelles, L. I, 92, № 5; p. اندكى.

هندكى hindeki, un peu, tant soit peu; هندكى قدر hindeki qadar, un tant soit peu.

هندوانه hindouvané, melon d'eau; du pers. هندوانه (c'est-à-dire: le fruit provenant de l'Inde).

هندورو hindourou, dedans, intérieur; لى هندورو li hindourou, en dedans, dans l'intérieur; hündúr, dedans, en bas, L.; hündūr-e ĥäní, le plancher, L.; händéru, en dedans, S.; az le-hünderu-ma, je suis dedans, S.; p. اندرون.

هنده hindé, tant, autant; هنده جاران hindé djaran, quelquefois; اڤه به هندى بو ewé be-hindi bou, cela a coûté tant; enda G.; hinda, ainsi, Rh.; أوَنده (ew-

undé) aussi longtemps, L. I, 101, 18; de هند.

هنده قاس hinde-qas, tant.

هندى hindi, indien; voy. طمور; p. هندى.

هندى hindi, depuis, depuis ce moment; هندى كو hindi kou, depuis que; hindı, autant, combien, Rh.; p. اندى.

هنر houner, art, connaissance; bactr. hunara, p. هنر.

هنزار voy. هزار.

هنژبن henijin, bâiller; voy. هونژين.

هنك voy. هندك.

هنك hinek, certain, quelqu'un, quelque peu; هنك مرف hinek mourouf, certaine personne; دنيق هنك وقت di-niw hinek vaqit, dans un certain laps de temps; هنك جاران hinek djaran, quelque fois; هنك هنك hinek hinek, peu à peu; hing, peu, L.; hinik Rh.; comp. هندك.

هنك henek, bavardage, paroles inutiles; بى هنك bi henek, sans plaisanterie; hanak, plaisanterie, Rh.; hanak kirin, plaisanter, Rh.; ar. هنا.

* هنكچى hanakchi, bouffon, Rh.

هنك voy. هنك.

* هنك heng, abeille, frelon, Rh.; zaza hėngi; p. انك, آنك.

* هنك hõnge, foule, S.; p. هَنك.

هنكاق hingaw, temps; p. هنكام (comp. le bactr. aiβigāma).

هنكاڤتين hingawtin, frapper, battre, tirer; ديبژين كو هسپى مير هاتيه هنكاڤتين di-bijin kou hesp-i mir hatiié hingawtin, on dit que le cheval de l'émir vient d'être frappé (d'un coup de fusil); voy. هنكفتين.

هنكام hingam, temps (mot persan); voy. هنكاق.

*هنكرير dujiki hingérir, raisin; comp. انكور.

هنكستر hingoustir, anneau, bague; anghustír G.; anghustír druára, dé, G.; gustír S.; zaza ẹngíštere; p. انكشتر.

هنكڤ hinghiw, thème qui entre dans les composés de هنكفتين; comp. شورهنكڤ.

هنكفتى hinghiwti, contact.

هنكفتين hinghiwtin, toucher; prés. 3. او دهنكفه eoû di-hinghiwé; fut. 3. او به هنكفه eoû be-hinghiwé; impér. 2. به هنكڤ be-hinghiw, plur. هون به هنكفين houn be-ʾhinghiwin; parf. part. وى هنكفت vi hinghiwt; partic. prés. هنكفتى hinghiwti, partic. passé هنكفت, gérond. هنكفتيه hinghiwtiié; chez Garzoni: prés. 1. enghavum, anghavum, 2. 3. enghavit, anghavit; parf. part. enghaft, anghaft; infinit. anghaftina, heurt; dĕ-hyñgēvid, il lève (l'épée) S.; infinit. hingautin Rh.; comp. هنكاڤتين; ce verbe est formé de la même racine que كتين (كفتين).

هنكفين hinghiwin, toucher, être joint à quelque chose.

هنكل hinghil, mamelle d'une chienne; p. انكل (bouton).

*هنكلير hoñgolír, l'anneau du petit doigt, S.; sanscr. अङ्गुलि (doigt), hindost. انكل (ır est l'affixe).

هنكو voy. هون.

هنگور hingour, le temps vers le soir; هنگوره hingour-é, il se fait tard; anğhōri, soir, coucher du soleil, G.; anğhóri be-l ker, bon soir, G. mot tartare, bachkir. inyury, tatare yangiry etc. (voy. Pallas s. v., Klaproth, Sprachatlas XXVII).

هنگوڤ, هنگیڤ, هنگڤین hingouw, hinghiw, hinghiwin, miel; هنگیڤ لیدان hinghiw le-dan, emmieller; enğhivín G., hingív L., hingif, هنگوی Kl.; هنگوین L. I, 99, 3; hingawīn Rh., zaza eñgimyé; p. انگبین.

هنگی hinghi, toutefois, donc; hengi Rh.; enğhi, alors, G.; enğhi az ce-kem, kanğhi tu téi, alors je le ferai, quand tu viendras, G.; p. آنگه, آنگاه; gil. (à Lahidjan) انگه ongah, Chodzko, Spec. 545.

هنی voy. هیژ.

هو heoŭ, gangrène; هو گرتین heoŭ ghirtin, gangréner; برینا وی هو گرتی بویه birin-a vi heoŭ ghirti bouié, sa plaie était gangrénée; برینا کوری اغی هو گرتیه دمره birin-a kour-i agi heoŭ ghirtiié di-miré, la blessure du fils de l'Aga commença à gangréner, il meurt; p. هو.

* هو ho, ô, R. I, 316; p. ها.

* هو ho, ainsi; ho-rang id. Rh.; du thème pronom. ha, voy. ها.

هوا heva, 1) temps; هوا خوش heva khoch, beau temps; هوا نخوش heva ne-khoch, mauvais temps; هوا ساره heva saré, temps froid; هوا ساکن heva sakin, temps calme; هوا شلو heva chilou, temps humide; هوا قەکری heva wekiri, temps clair; هوا گرانه heva ghirané, temps lourd; هوا گرمه heva ghermé, temps chaud; ahuva aia, tet, il fait vent, G.; hawa, air, Kl.; хавва P., háva L., zaza hewá; 2) passion, goût, amour; هوا وهوس heva ou heves, libertin; ar. هوا.

هوار hevar, cri, alarme, cri d'alarme; پاشی هوارا جنکان گهایه pachi hevar-a djunekan ghehaié, plus tard le cri d'alarme arriva (au camp) de Djuneki; هوار کرین hevar kirin, crier, pousser le cri d'alarme; هوارا خدی hevar-a khoudi, helas ô Dieu! chez Garzoni: avár-a qodé, Dieu vous bénisse (exclamation de compassion); cekem avára ou avára ghazi t-kem, je crie au secours; havár, tintamarre, tumulte de l'assaut; convocation de troupes; pehl. ایابار, p. یاور (یار); comp. les formes empruntées au persan s. v. اری.

هواری hevari, troupes de réserve.

* هواش hevach, lentement, Ch. 341; t. یواش, یوش.

هوال voy. هڤال.

هوالی hevali, compagnie; به هوالی be hevali, en compagnie.

هوان hevan, mortier; ar. هوان (du pers. هاون); voy. هاون.

هوای hevaï, distrait; du pers. هوائی (de هوا).

هوت, هوتای, هونس voy. هفت, هفتی, هفده.

هوچك houtchik, manche d'habit.

هوده houdé, chambre.

هوده houdé, engagement, convention, promesse; نه از در هودهی جاهنی نابیم né ez der houdeï djahni na-bim, non,

je ne m'engage pas quant au poulain; ar. عهدهٌ.

هور hour, les entrailles, tripes, estomac; uhhr, tripes, G.; уръ, coeur, P. (l'estomac est le siége des passions, et on dit dil-eïch (maladie de coeur) pour diarrhée); tal. tūr.

هور hour, menu; هوری برنج houri birindj, riz menu; هور کرین hour kirin, couper par petits morceaux; هور هور hour-hour, détail; هور و مور hour-oumour, toute sorte de bagatelle; ur G., hur Rh.; hūr S., hūra, bas, doucement, S.; اویرده ouyrdé, menu, Ch. 348; p. خرد; comp. خرده.

* هور uhr, tempête, vent gaillard, G.; avare hurí (vent, Schiefner, Awar. Stud. 107[a], Versuch über das Awar. 40[b]); bal. hurā (tonnerre).

هور voy. اور.

* هوراتاو hūr-etaū, soleil, Br.; de p. هور (خور bactr. hvare) et de آتاش.

هورك hourik, atome; hūrik hūrik, en peu, L.; de هور.

هورك hourik, jointure près du sabot.

هورنك voy. هو.

* هوری hurī, petitesse, Rh.

هوری houri, enseignement, apprentissage; هوری بوین houri bouin, apprendre, être instruit; هوری شر کرین houri cher kirin, aguerrir; هوری کرین houri kirin, élever, enseigner, induire; هوری بونا اڤ و هوای houri boun-a aw ve hevài, s'acclimater; مرفك هسای هوری ولاتی کردستانی دبه mouroufek hisài houri velat-i kourdistani di-bé, l'homme s'acclimate facilement dans le Kurdistan.

هوریکر houri-ker, maître d'école, celui qui enseigne, instructeur.

هوری موری houri-mouri mali, ustensiles de ménage; comp. هور و مور (s. v. هور).

هورین voy. اورین.

هوس heves, désir; هوس بك L. I, 102, 5; ar. هوس.

هوستاکار voy. اوستاکار.

* هوش hawish kirin, tromper, Rh.; ar. هوش (troublé, entremêlé).

هوشاندین heoūchandin, ménager, hésiter, regretter de donner quelque chose; prés. 3. او دهوشینه eoū di-hevichiné; parf. part. 3. وی هوشاند vi hevichand; partic. prés. هوشاندی hevichandi, part. passé هوشاند hevichand, gérond. هوشاندیه hevichandiié; verbe causat. de هوشین.

هوشین hevichin, avoir du regret de donner, donner avec humeur une chose, dénier; de هواش.

هوقه hoqa, ocque, once; hok Rh.; comp. وقی.

* هوك havk, noeud de la gorge (Adam's apple) Rh.; comp. افك.

هوڭچ hoghetch, plur. هوڭچان hoghedjan, بزی هوڭچ pez-i hoghetch, brebis de 3 ans; hṓgūj, ar. gärgūr S.

هوکر hogher, caresse, tendresse; une femelle qui désire le mâle; lĕ hōgr u havála, à mon compagnon et camarade, S.; p. خوکر?

هول heoūl, aumône; هولا جانی heoūl-a djani, agonie, dernier soupir de l'âme.

هول hol, boulet, paume à jeu, balle; هول کرتین hol ghirtin, empaumer la balle.

هولام houlam, هولام اولام houlam-oulam, corvée; comp. اولامی.

هولك holik, chaumière, baraque, cabane; diminut. de l'arm. Տուն, géorg. სახლი.

هولك houlk, laine courte, laine de rebut; comp. کلك.

هوله holé, le temps couvert (littér. le temps se couvre); t. or. هول (humide, mouillé)?

هون houn, vous; voy. تو.

هون voy. هونك.

* هونا zaza ĥaúńa, aussitôt; p. همانا.

هونان hounan, tresser, contrepointer un habit; comp. ڤه هونان.

هونژین hounijin, bâiller, sommeiller; prés. از دهونژم ez di-hounijim, تو دهونژی tou di-houniji, او دهونژه eoŭ di-hounijé, plur. ام, هون, وان دهونژین em, houn, van di-hounijin; impér. 2. بهونژ be-hounij, plur. هون بهونژین houn be-hounijin; parf. part. من, ته, وی, مه, وه, اوان هونژی min, té, vi, mé, vé, evan houniji; partic. passé هونژی, هونژیه houniji, hounijiié; تو ناهونژی tou nahouniji, tu ne sommeilles pas; p. غنودن?

هونك hounek, fraîcheur; هونك کرین hounek kirin, rafraîchir; u,na, frais, G., hōnŭk S.; p. خُنُك; comp. هینك.

هونکای hounekăï, rafraîchissement; p. خنکی.

هونك hevenk, mortier; comp. هاون.

هوه hevé, de vous; شولا هوه choul-a hevé, votre affaire, comp. تو, وه.

هوی hevi, compagne de harem; voy. هڤو.

هوی voy. هڤی.

هویستن voy. اڤستن.

هه hè, quoi! hé quoi! ar. هه.

هی heĭ, existant; هیه هر هیه heié her heié, qui existe et qui est (Dieu); de هبن.

هی voy. هیك.

هیات heiat, costume, forme; ar. هیات (plur. de هیأة).

* هیان heyan, empêcher; condit. اگر او لم بهیایه eguer aou lem be-heyaié, s'il ne l'aurait pas empêché, Ch. 326; de l'ar. عیّ.

هیبلنمش hiblenmich, étourdi, effrayé; والله جانی من ژ طوپید وان هیبلنمش دبه vallah djan-i min ji topi-d van hiblenmich di-bé, mon Dieu, mon âme est tout étourdie par leurs canons.

هیبین heïbin, s'enfuir; de l'ar. هیّب (effrayé, timide).

* هیتا tu as apporté (dans le texte pers. آوردی) L. I, 100, 6; ar. ایتا (de اتی)?

هیتون heĭtoun, chaleur.

هیدی heidi, doucement, lentement; هیدی هیدی heidi-heidi, tout doucement; هیدی خبردان heidi khaberdan, parler doucement; ehdi bum, je reprends mes forces; ehdi bú (la douleur) se calmait, G.; hēdī, lentement, Rb.; zaza hyedí, hyedíke; ar. هدأ, هَدَی.

هیرا voy. ایره.

هیران hiran, moudre; prés. از دهرم ez di-hirim, تو دهری tou di-hiri, او دهره eoŭ di-hiré; plur. ام, هون, وان دهرین em, houn, van di-hirin; fut. از بهرم ez be-hirim etc.; impér. 2. بهر be-

hir, plur. بهیرین be-hirin; parf. part. من, تە, وی, مە, وە, اوان هیرایە min, té, vi, mé, vé, evan hiràié; تە ارد هور هیرایە té ard hour hiràié, as tu moulu finement la farine? او اشی دخل سپهی دهیرتن eoû achi dekhl sipehi di-hiritin, ce moulin moud-t-il bien le blé? chez Garzoni: prés. 1. be-érum, 2. 3. be-érit, parf. part. erá; chez Socin: fut. 1. aze súba be-hērim, je moudrai demain; parf. part. 1. me gänym hērd, j'ai moulu le froment; hērān Rh.; pehl. آرتن, arm. աղալ, voy. نارین.

* هیرس zaza hîris, hyéris, trente; dujiki diress (lisez hiress); littér. trois décades (de هیری et de is, bactr. daśa, p. ده).

* هیرش hērîš k'šāndia, il attaqua, ar. yeɣür hērīš S.; t. یوریش.

هیرك hirik, race de brebis sans queue (cette race se trouve en Roumélie); p. هیرك.

هیرو hirou, fleur d'althée; ehru G.; hīrő, syr. metapto, plante qui croît dans les montagnes; la racine est réduite en poudre pour ôter les poux, S.; p. خرو, خیرو.

هیکرون، هیرون heik-roun, hi-roun, omelette.

* هیری zaza hîrye, trois; dujiki hire; heri-aschmi, trois mois; bactr. Ϡri, p. سه, arm. երեք.

* هیریس zaza hīryés, treize.

هیریس heïris, moine, prêtre; voy. ایربس.

* هیریسین zaza hīryesín, le treizième.

* هیرین zaza hīryín, hiríne, le troisième.

هیز heïz, force, vigueur; ژ هیز کتین ji heiz ketin, perdre les forces, tomber, déchoir; bactr. hazaṅh; comp. بی هیز.

هیز hiz, polisson; du pers. هیز; voy. حیز.

هیزی hizi, libertinage; du pers. هیزی.

هیژ, هیژا, هیژام heij, heija, heijam, encore, de nouveau, donc, maintenant; هیژ رادزە heij ra-di-zé, il dort encore; هیژ نهات heij ne-hat, il n'est pas encore venu; هیژ پی ڤەکتی heij pei we-keti, un parvenu, littér. qui retombe encore en arrière; هیژ دانین heij danin, poser de nouveau, c'est-à-dire remettre; ehz G.; ehs na-bu, dorénavant, littér. il n'a pas encore été, G.; hēzh, tandis que, Rh.; zaza hén'ı, encore; p. هنوز, هنز, arm. հանապազ.

هیژان, هیژین hijan, hijin, prix, valeur; hēžá bu, il coûtait, S.; hēžá ma, il gardait son prix, S.; p. هژینە; voy. هژین.

هیژیان hijiian, hejiian, valoir, être d'un certain prix; پولکی ناهیژە pouleki na-hijé, cela ne vaut pas un sou; av nān hēžáya dá pāra, le pain coûte 10 para, S.

هیس his, suie, fumée.

هیستر voy. ایسر.

هیشت heichet, bourg, ville; ar. هیشة; comp. هشت.

هیشت voy. هشت (huit).

هیشتس voy. هشتدە.

هیشتین voy. هشتی.

هیشیان voy. ایشیان.

هیڤ hiw, lune, mois; هیڤ گرتنی hiw ghirtini, éclipse de lune (voy. دور); هیڤ هلاتی hiw hilati, le lever de la lune; هیڤا نو hiw-a nou, nouvelle lune; هیڤە بدرا hiw-a bedira, pleine lune; هیڤە روهن hiwé rohen, clarté de la lune; aíf, lune, mois, G.; hiw, aif, lune, Kl.; heiv,

hīv, lune, L.; ղաւոь, lune, P.; haiīv, lune; haiīf, mois, Rh.; zaza ášma, ášme, lune, mois; dujiki aschmi; cette forme zaza est plus complète que la kurde, car dans celle-ci le š s'est changé en h et est tombé, et le m s'affaiblit en w; arm. ամիս, russe мѣсяцъ.

هيڤكى hiweki, le quantième du mois.

* هيڤه ħeivi, salaire, B. (il écrit حيوه); de هيڤ (comp. le p. ماهيانه, t. ايلق gage d'un mois).

هى, هيك heik, hi, oeuf; plur. هيكان heikan; هى اڤى hei awi, oeufs à la coque; هيكا سور heik-a sor, oeuf rouge, oeuf de pâques; هيك, هى كرين heik ou hi kirin, pondre; هيك لقاندين heik leqandin, battre des oeufs; مرژك ده پانزده هيكان هى ذكه mirijk deh panzdeh heikan hi di-ké, la poule pond 10 à 15 oeufs; ژ هيكى بدركتين ji heiki beder-ketin, éclore, sortir de l'oeuf; هيكا ماسيى heik-a masii, boutargue; ek G. Kl., hãec, hāk Kl., ղեкь P., ħek, hek L., heg Sd.; حقّه يمرشك hyqqé ia-mrichk, l'oeuf de la poule, Ch. 305; ek delma, oeuf à la coque; ek brázt, oeuf dur, G. (comp. ar. بيضه برشته oeufs à la coque); k. or. hek, lorist. khaia, kha, feilé khaia, zaza ħāk, hāk, dujiki hok; p. خايه, خاك, ossét. aik'; voy. علكه, هيرون.

هيكل heïkal, écrit cabalistique; ar. هيكل.

* هيگا zaza hyegá, champ; dujiki higa, aram. הִינָּה, הִינָא (voy. les remarques de Fleischer dans le Dict. chald. de Levy p. 556).

هيلان voy. هلان.

هيلك hilik, bourses, testicules; helik, helek, oeuf, B.; heleka R.; diminut. de هى (هيك).

هيلن voy. هلون.

* هيله heïla, ô, ar. illa S.; ar. الا, هلا.

هيم him, pierre.

هين hin, quoi, plait-il; hínā, très-bien, tu as raison, ar. طيب S., p. هين.

هين hin, tentation, sensation; هين كرين hin kirin, tenter, avoir une tentation; tripoter, intriguer; هين بوين hin bouin, flairer (des chevaux), apprendre, s'habituer; هين بويه hin bouié, instruit.

هين hein, exister, appartenir à quelqu'un; prés. از هيه ez hemé, تو هى tou hei, او هيه eoŭ he-i-é, négat. نينه niné; plur. ام, هون, وان هين em, houn, van he-in; dans le sens d'avoir: من, ته, وى, مه, وه, وان هيه min, té, vi, mé, vé, van heié, j'ai, tu ais etc., littér. il y a à moi etc.; fut. من وى هبه min vi he-bé, j'en aurai; condit. من اگر هبه min egher he-bé, si j'avais; conjonct. bouk ketch ninin, la fiancée n'était plus vierge; parf. part. من, ته, وى, مه, وه, اوان هبو min, té, vi, mé, vé, evan he-bou, j'avais etc.; پرهى من هبويه peré-i min he-bonié, j'avais eu de l'argent; part. prés. هى heïī; part. passé هبو, هبويه he-bou, he-bouié, ayant eu; هيه heié, il y a; هيه هر هيه heié her heié, qui existe et qui est partout, Dieu; aia G., rere P.; hefye L., hedrus. hē; hénim, ils sont; négat. nénim, je ne suis pas L. (p. نِيَم), 2. tu níni, 3. tūn'e (voy. تو) ou te-ná-re (le r est inséré pour éviter le hiatus); plur. tūnūnin, L.; parf. part. he-bú L.; imparf.

plur. 3. he-būn L.; chez Rhea: prés. az im, tu ī, au a ou haya, plur. am, hun, wān in, négat. az nīn'im, tu nīni, au nīn'a, plur. am, hun, wān nīn'in; chez Socin: prés. aze habüm, tu ha-bấi, plur. 3. hána (ils étaient); parf. part. az, tu, au ha-bu; imparf. plur. 3. ha-bún; chez Chodzko: prés. hem, hei, heié, plur. 1. hine, 2. 3. hene; négat. nié, il n'est pas, p. 324; chez Brugsch: prés. min hāmä, tün haïna, éwä ha, īmä haïme, hämme haïné, awanä haïné. En supprimant le préfixe ce verbe se place à la fin des mots comme suffixe: az kiia, qui suis-je? G.; ez tēr-im, je suis rassasié, L.; tu kiia, qui est tu? G.; tu kí-e L., توی toï, tu es, Ch. (p. توئی); au kiia, qui est-il? G.; kēr-é, il est sourd, L.; am kiia, qui sommes nous? G.; em ki-mé; eemé keem Ch., eemé, nous sommes, Ch. (p. مائیم); ungho kiia, qui êtes vous? G.; هون کینه houn ki-né; eeoué ke ene Ch.; vvan kiia, qui sont ils? G.; وان کینه van ki-né; وان تیرین van tir-in; p. هیم, هئی, هی, plur. 3. هیند, ensuite منم (man-am, je suis) etc., talych هابیم (B. 36), gil. men ha-bum (j'étais), maz. نیمه (je ne suis pas), نیه nié (il n'est pas), guebri: prés. این هی, تا, می, plur. ما هیم, شما هید, ایشان هن; هه ha, il y a; نه, نهه, nehé, neh, il n'y a pas (B. 108); l'infinit. هین semble être formé d'une fausse manière; il serait mieux de le former هبون.

هینك henik, doux, favorable; hīnik, hīn, frais (du vent) Rh.; comp. هونك.

هینکر hin-ker, tentateur.

هیوار heïvar, soir; comp. ایفار.

هیوان voy. ایوان.

* هیوت hévät, parole, ar. کلام S.

هیی heïï, existant; voy. هین.

ی

يا ia, ou; ia G.; pehl. ایوف, p. یا.

يا ia, syllabe qui sert à former des adjectifs possessifs; یا من ia min, le mien; یا ته ia te, le tien; یا وی ia vi, le sien; یا مه ia mé, le nôtre; یا وه ia vé, le vôtre; یا وان ia van, le leur; یا مزین ia mezin, l'aînée (des femmes); یا بچوك ia bitchouk, la cadette; chez Garzoni: ia qodé, divin; ia du, second, deuxièmement; ia bab, du père (propr. paternel); chez Socin: yā min u yā vī be-nīví bu (le trésor) appartenait à moitié à moi, à moitié à lui; az yấ-ta-ma, je t'appartiens; yā χva bína, apporte la tienne (ta chemise); chez Rhea: yē min, de moi etc.; bāb-ē ma ya b'asmā-ē, notre père qui es aux cieux; chez Chodzko: byrq ia-brouské, l'éclat de l'éclair; hyqqe ia-mrichk, oeuf de la poule; une autre forme se trouve dans: hi toi-é, c'est le tien, 318; hi ké-é, à qui appartient cela? 421; cette particule du génitif possessif se dérive du bactr. et pers. anc. hya (tya).

يا ia, ô! cette interjection n'est employée que dans ces deux cas: ia hou et ia allah, ô Dieu! (pour appeler un dervich ou un san-

ton musulman); ar. یاهو, یاالله; comp. یابو.

* یا zaza ya, elle; comp. ای (il), یني.

* یابان яианъ, champ, P.; t. یابان (du pers. بیابان).

* یابو yábò, ô père, ô vénérable, S.; ar. یا أبو.

یاخو iakhou, ou bien; ایرو یاخو صبح بچیم: irou iakhou subé bi-tchim, j'irai aujourd'hui ou bien demain matin; яхуть P.; du pers. یاخود.

یاد iad, souvenir; یادست iad-est, ressouvenez vous de notre pari (espèce de jeu); du pers. یاد, یادست.

یادی iadi, désir, souhait, souvenir; du pers. یاده.

یادی ia-di, autre; یادی کانه ia-di kané, où est cet autre? اڤه یادی ewé iadi, voici un autre; comp. ایدی.

یار iar, ami; اوا یاری ویه eva iar-i vi-é, c'est son ami; یاری کڤن iar-i ke-win, ancien ami; iari G.; yār L.; du pers. یار, comp. نیار.

یاران iaran, amusement, plaisanterie; یارانی دکم iarani de-kim, je m'amuse; c'est propr. le plur. de یار.

یارپاغ iarepag, bordure en pierre d'un toit.

* یاردم yārdím, secours, L.; t. یاردم.

* یاروق yārők, vert, S.; de l'arm. ωαnnյq.

یاری iari, amitié; یاری کرین iari kirin, aider; یاری گریدان iari ghiri-dan, être lié d'amitié; ce-kem iari, je me lie d'amitié, G.; du pers. یاری; comp. نیاری.

یاری voy. اشار.

یاریکاری iarikari, aide, secours, assistence; به یاریکاریا خدی be iarikariia khoudi, avec l'aide de Dieu; du pers. یاریکاری; voy. اریکاری.

* یازمش yazmįš kir, il écrivait, L.; t. یازمش.

یازیجی iazidji, écrivain, scribe; t. یازیجی.

یاساغ کرین iasag kirin, prohiber; t. یاساق, یساق, یصاق انمك.

* یاسمن iasmin, jasmin, G.; du pers. یاسمن.

یاسین yā-sīn sär qábrestána bēžin, ils prononcent le chapitre yā sīn du Coran sur le tombeau, S.; les mots yā sīn commencent le 36me chapitre du Coran.

یاغ iag, beurre; t. یاغ; voy. کره یاغی.

یاقوت iaqout, rubis; یاقوتی لاجوردی iaqout-i ladjverdi, saphir; iaǩút keli ou scin, hyacinthe, G.; ar. یاقوت (du pers. یاکند, du grec ὑάκινθος).

یاکو ia-kou, puisque, comment; یاکو دزانی iakou di-zani, puisque tu le sais.

یال ial, côté, partie; یالی مران ial-i miran, la partie d'une maison destinée pour les hommes; یالی ژنان ial-i jinan, la partie de la maison pour les femmes; voy. یالی, الی.

یالدوز ialdouz, dorure; یالدوز کری ialdouz kiri, doré; t. یالدز (dorage).

یالی iali, plage, les bords d'un canal; t. یالی یالو; comp. الی, یال.

یانه, یان ian, iané, ou, ou bien, sinon, ou au contraire; وه اڤیت یان ناڤیت vé awit ian nawit, avez vous jeté ou non? اڤا وه جویه یانه کانیه aw-a vé djouié iané kaniié, votre eau est elle du ruisseau

ou bien de la fontaine; يان ام خلاص دبين يان او مه دكوژين ian em khelas di-bin ian eoŭ mé di-koujin, ou nous nous sauverons, ou ils nous tueront (sinon ils nous tueront); ازرابم يان رانبم ez rabim ian ra-ne-bim, me leverai-je ou ne me leverai-je pas? yăn Rh.; t. ينه, t. or. يانه, يانا.

ياناق ianaw, chassis d'une porte.

يانپولى ianpouli, giberne; de l'ital. ampolla (? russe ампули, géorg. ამპულა).

يانزده ianzdeh onze; ianzdah G.; yañzdéh L.; zaza yaudés, yaundés; p. يانزده, voy. ده.

* يانه yana, maison, R.; pour خانه?

ياوان voy. يا.

ياور iaver, adjudant; du pers. ياور.

ياهو ia-hou, he! ar. يا هو.

* ياى jai, flèche, Kl.; t. ياى (arc).

* يايا yaya, madame, R. I, 144.

يپلتاق iapyltaq, monter un cheval à dos nu (mot turc).

يتاغ iataġ, lieu où il y a peu de neige et qui sert d'abri pour les brebis (mot turc); t. يتاق.

يتيم voy. ايتم.

يخ iekh, glace, gelée; iaχ B. P., lorist. yekh; bactr. aęχa (voy. de Lagarde, Beiträge zur baktr. Lexicographie 4), p. يخ.

* يخه poche (dans le texte pers. جيب) L. I, 100, 14.

يخته voy. اخته.

يخسير iekhsir, prisonnier; iaksír G., yakhsir Rh.; comp. هسير.

* يخنى iakni, bouillonnement, G.; du pers. يخنى (viande bouillie).

يدى voy. ايدى.

* يرامز iaramáz, méchant, dépravé, scélérat, infâme, G.; t. يرامز.

يرلو ierlou, peuple à demeure fixe, indigène, les Kurdes domiciliés; t. يرلو.

* يرمغ yĕrmáχ, rivière, S.; t. ايرمق.

* يريه jaríie, iarí i, iarie, bouffonnerie, plaisanterie; jaríi t-kem, je plaisante, G.; ar. يهيّرى; comp. بى بريه.

* يريه كار jarí-kar, jarii-tkar, iarii-kár, bouffon, G.

يزيدى iezidi, yezidi, nom d'une tribu kurde, qui à ce qu'on dit adore le diable; izĭd S. Cette tribu a ce nom, parce-qu'elle regarde le calife Yezid comme une incarnation de Dieu; cette explication semble être erronée et le nom se dérive peut-être du bactr. yazata (p. يزدان).

يسپى voy. سپى.

يسك voy. هستى.

يسير voy. هسير.

* يسيرى yesĭri, captivité, L.; yĕsirĭtĭ Rh.

يشم iechim, hématite; du pers. يشم.

يصاغ iesag, défense, prohibition; t. يساق, يصّاق.

يط voy. يك.

يعنى iani, c'est-à-dire; ar. يعنى.

يغما iegma, brigandage; يغما كرين iegma kirin, piller; t. يغما اتمك.

يغمكر iegme-ker, brigand, pilleur; p. يغماكر.

يغناك, يغناغ iegnag, iegnak, attroupement, bal, réunion des hommes à un festin; داغناكدا di-ignagidæ, dans la réunion; t. يغناغ.

يك iek, un seul; يك بوين iek bouin, être uni; يك چاق iek-tchaw, borgne, qui n'a qu'un oeil; يك دل iek-dil, unanime, animé de mêmes sentimens; يك رنگى iek-renghi, compatibilité d'humeurs; يك شم , يك شنبه iek-chem, iek-chembé, dimanche, premier jour de la semaine; يك يك iek-iek, un à un; يكى دنى ieki dini, un autre, une autre fois, encore une fois; يكى دنى انين ieki dini anin, rapporter; يكى ژ وان ieki ji van, l'un d'entre eux; يكه iek-é, c'est égal, c'est la même chose; chez Garzoni: iek kabar, en un mot; iek gé na vastit, vagabond; iek ex, membre (littér. un de); iek-sciámbi, dimanche; iek rengh nina, changeant; iek bekem, cekem, j'unis; ez iek mal, proches parents; iek du iek, l'un après l'autre; iek dak̆ek̆, un moment; yek L.; او يكى cet autre là, L. I, 98, 4 (comp. guebri يكى autre, et le p. يكى يكى); ēk Rh., ēk-shembí, dimanche, Rh; iek-šambah B.; yeṭ M.: zaza yau (un); ya rōǰi, un jour, à l'avenir; yaúna, yaúnai, autre; baetr. aẹva, p. يك; comp. ايك, هريك, ليك, ژيك, پيك.

* يكانه yēkāna, isolé, Rh.; iekanek, sanglier (du lat. singularis) Ch. 350; p. يكانه.

* يكتاى iek-tai, simple; p. يكتاى.

* يكتر iektyr, l'un l'autre; du pers. يكديگر Ch. 322.

يكدلى iekdili, unanimité; يكدلى نشاندان iekdili nichan-dan, conspirer; de يكدل (s. v. يك).

يكرو iek-rou, essence; du pers. يكرو.

يكسان iek-san, symétrie.

يكو iekou, un grain; يكو چند ددتن iekou tchend di-ditin, un grain combien donne-t-il? يكو دهو هشت ددن iekou deh-ou-hecht di-din, un grain donne dix-huit.

يكون iekoun, somme, total; ar. يكون.

يكى ieki, identité, unité; p. يكى.

يكى ieki, unique, quelqu'un; p. يكى.

* يلكاو ил-кау, boeuf, P.; de il, p. يل (héros, mâle, bête qui pait sans pasteur) et de گا.

يلكن ielken, la voile d'un navire; يلكنى اشى باى ielken-i ach-i bàï, volant, aile d'un moulin à vent; t. يلكن.

يم iem, appât, nourriture des chevaux; يم داين iem dàin, appâter, donner à manger à un animal; هسپان تمار بكه و يميد وان بده hespan timar bi-ké ve iemi-d van bi-dé, étrille les chevaux et donne leur à manger; t. يم ويرمك.

يمان ieman, de grâce, pour amour de Dieu; يمان شيخم رابه ابلا مه دهورا چو ieman cheikh-ym ra-bé el-a mé dihewra tchou, de grâce, ô mon Cheikh, lève toi, notre tribu est sens dessus dessous; ar. امان.

يمش voy. ايمش.

يمك iemek, dîner; t. يمك.

* يملك iemlik, le manger (propr. mangeoire) Ch. 354; t. يملك.

يمنى iemeni, tapis kurde velouté; espèce de souliers; t. يمنى (de l'ar. يمنى provenant du Yemen); comp. امنى.

ينا voy. عانين.

* ينى zaza yéni, le sien; de يا.

يو voy. يك.

يواش iavach, doux, apprivoisé; هسپ يواش كرين hesp iavach kirin, dompter un cheval; t. يواش.

يودس voy. يانزده.

* يودسين zaza yaudesín, onzième.

يوردام iordam, beau, superbe; t. يوردام (grâce, façon).

يورغه iorga, cheval qui va l'amble; t. يورغه.

* يوزباشى yūz-bāša, capitaine, S.; t. يوز باشى.

يونه voy. يك.

* يووه zaza yaúve, le premier; de يو.

* يهووه jehauwa, qu'il soit; ar. يهوى, voy. صبع.

* يهه yaha, voilà, Rh.; ar. يهيا, ياه ياه.

ييشته voy. نيشته.

